

III
986

**ISTORIA
TĂRII ROMÎNEȘTI
1290 - 1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC**

EDIȚIE CRITICĂ

III 986 L

ACADEMIA REPUBLICII POPULARE ROMÎNE
INSTITUTUL DE ISTORIE

**ISTORIA
ȚĂRILOR ROMÂNEȘTI
1290–1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC**

CRONICILE MEDIEVALE ALE ROMÂNIEI
III

ISTORIA
ȚĂRILOR ROMÂNEȘTI
1290–1690
LETOPISEȚUL CANTACUZINESC

EDIȚIE CRITICĂ

Întocmită de

C. GRECESCU și D. SIMONESCU

EDITURA ACADEMIEI REPUBLICII POPULARE ROMÂNE
1960

INTRODUCERE

După un manuscris ce a aparținut domnitorului Ștefan Cantacuzino, Nic. Bălcescu a publicat, sub titlul „Istoria Țării Românești de cînd au descălecat români” o istorie, care, începînd de la Radu Negru, ajungea pînă prin august 1688. „Istoria” era fără nume de autor și de aceea istoricii literari, istoricii, multă vreme i-au spus „Anonimul romînesc”. Studiile ce s-au mai făcut asupra acestei „Istoriei” îi spun și „Cronica cantacuzinească”, pentru ultimii treizeci de ani ai „Istoriei”, iar pentru cei trei sute șaptezeci de ani anterioiri s-a admis ipoteza unei cronică a țării care ar fi mers pînă la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab sau la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica – susține I. G. Sbiera –, la care cronică s-ar fi adăugat continuarea, scrisă de oameni ai familiei Cantacuzino.

Ne propunem ca în *Introducerea* ediției de față să cercetăm concluziile care se generalizaseră, la începutul secolului al XX-lea, în legătură cu această „Istorie” și să vedem întrucât ele mai corespund astăzi; să vedem dacă toate manuscrisele ce avem la îndemînă ne permit să considerăm astfel unele probleme privind cuprinsul „Istoriei”, privind pe autor și data redacției, prefacerile ulterioare și dacă această istorie este cantacuzinească numai pentru ultimii treizeci de ani din cei patru sute de care se ocupă.

1. Cum servește cronica interesele Cantacuzinilor

„Istoria Țării Românești”, privită din punctul de vedere al modului de închegare și realizare, prezintă multe inegalități. Se disting două mari părți: o primă parte de la început la domnia lui Leon Vodă, în care expunerea evenimentelor e disproporționat făcută; sint domnii pentru care se aduc date informative sau se introduc expunerii de-a gata, cum e „Viața lui Nifon” pentru domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab și sint domnii cu date foarte sumare, neglijate sau de-a dreptul eronate.

A doua parte a „Istoriei”, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit, are o expunere proporționată asupra fiecărei domnii și date asupra celor ce s-au întîmplat în fiecare domnie, cu anumită înclinare în favoarea unor boieri dregători și a domnilor care apreciază pe acești dregători.

S-a spus că această „Istorie” este cantacuzinească, este a lui Șerban vodă, pentru că urmărește să înfierze pe omorîtorii lui Constantin Cantacuzino postelnicul și să justifice atitudinea Cantacuzinilor și a partidei lor. Acceptat acest punct de vedere, s-ar părea că renunțăm la toată partea „Istoriei” anteroară omorîrii postelnicului Constantin Cantacuzino. Și totuși, cronica toată e cantacuzinească, căci, cum se va vedea, altul e suportul ei ideologic.

1. Letopisul începe cu o propoziție adversativă: „*Însă* dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani...”. Aceasta înseamnă că propoziția urmează după alta anteroară, care exprimă ceva opus. Într-adevăr, „*Însă* dintăi...” continuă ideea din titlu, care spune că „Istoria Țării Rumînești” pe care o scrie, începe „de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, adică de la „descălecarea a două” a legendarului Negru vodă. „*Însă* < cititorii letopisului trebuie să știe că > dintăi”, adică prima „descălecare” a fost aceea a lui Traian, împăratul romanilor, pe cuprinsul Daciei întregi, „pînă la Maramurăș”.

Cronica, numai în *unele* manuscrise, începe cu „*Însă* dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miiazănoapte. Deci trecînd apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului...” etc. (p. 1₃₋₅). După cum bine s-a arătat încă din 1893 (*Revista Critică-Literară*, I, 36–38), începutul acestei grupe de manuscrise este *confuz*, pentru că din el reiese că romînii coexistau cu romanii și că unii din romîni s-au despărțit de romani. Sensul, exprimat însă confuz de cronicar, este clar: romînii izvodesc din romanii, care < după ce au cucerit Iliria și Tracia, din sudul Dunării > au trecut Dunărea la Turnu Severin, cucerind și Dacia toată, „pînă la Maramurăș”.

Începutul cronicii în această grupă de manuscrise mai este și *lacunar*, pasajul omis de copiști ivindu-se după cuvîntul „miiazănoapte”. Din fericiere, lacuna este completată în grupele de manuscrise A și O și tocmai acesta este meritul ediției de față, că ea redă în aparat tradiția tuturor manuscriselor. Iată și completarea lacunii: „*Însă* dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miiazănoapte și fiind lor căpetnie mare Traian și cu fiul său Siverie” (p. 1₂₁₋₂₂). Completarea lacunii lămurește clar că este vorba de întinderea cuceririi romane în Dacia și nicidecum de o migrație ulterioară a romînilor.

Cronicarul continuă că romanii s-au întins nu numai „pînă la Maramurăș”, dar și pe sub munte, pînă în șpa Oltului și în marginea Nicopolei. Aceștia și-au ales conducători banoveteți, dintr-un neam mai ales,

numit Basarabești și, sub conducerea acestora, au trăit în pace pînă cînd Radu Negru, cu multime de oameni, a trecut de peste munți la Cîmpulung, apoi la Curtea de Argeș și și-a întins și el stăpinirea pînă în Olt, Dunăre și Siret. Partea din „Istorie ...” referitoare la „Radu Negrul voevod” se bazează pe vechea tradiție a „descălecaturului”. Se știe că cei mai mulți dintre istoricii noștri n-au admis un asemenea descălecat. Cît privește pe Radul Negru, voievod al tradiției, acesta, ca *întemeietor de stat*, trebuie identificat cu Basarab I (c. 1310–1352). Confuziile și erorile istorice continuă în „Istorie” pînă la domnia lui Radu cel Mare (în ediția de față, p. 1–5).

Basarabeștii din Oltenia, cu boierimea de acolo, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă Negru, încinindu-i-se „să fie supt porunca lui și numai el să fie <domn> preste toți”. Atunci, deci, s-a întemeiat Țara Românească, prin unirea românilor din Oltenia cu ceilalți cobiitorii din Făgăraș, conduși de Radu Negru.

După această sudare a tradiției originei române a românilor cu tradiția despre „descălecaturul” lui Radu Negru din Făgăraș, „Istoria” continuă apoi: „De aice să începe povestea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă”²⁾, pînă la sfîrșitul secolului al XV-lea și se încheie cu mențiunea că Ștefan cel Mare al Moldovei a domnit timp de 16 ani în Tara Românească, după înfringerea și moartea lui Țepeluș în lupta de la Rimnicul Sărat. Pentru aproape două secole, sunt prezentate zece domnii în 35–40 de rînduri.

Autorul, care știe a povesti amănunte despre ceea ce au făcut românii care s-au despărțit de români, după ce au trecut în Oltenia, abia face mențiuni anacronice despre urmării lui Radu Negru. Prelucrătorii de mai tîrziu ai acestei „Istorii” au cules informații din diverse izvoare străine și au îmbogățit, treptat, expunerea, pînă la forma redacției din manuscrisul publicat de Stoica Nicolaescu, sau la forma redacției din ms lui Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunșii. Înseși domniile s-au înmulțit. În această parte a cronicii s-au îngrămadit mereu date privind istoria popoarelor creștine din Peninsula Balcanică în luptă cu turci, apoi date privind pe unguri, pe poloni în luptă cu aceiași turci, după izvoare bizantine și ungurești.

Urmează o parte care cuprinde domniile lui Radu cel Mare, Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab. Unele mss au o expunere sumară asupra acestor domnii, altele au în locul expunerii sumare „Viața lui Nifon”, care nu e numai o hagiografie, ci cuprinde multe fapte de ordin politic petrecute în Țara Românească după moartea patriarhului Nifon.

După Radu cel Mare e ridicat domn Mihnea, fiul Dracii armașul. Cum se vede domn, acesta începe chinuirea boierilor ca să le ia averile.

²⁾ Vezi ediția de față, p. 38–9. Citatele care vor urma se vor face după această ediție.

, „Iar pre un neam care era mai ales și mai temător de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banovetii (adecă *Băsărăbești*), el, cu multe amăgele și șutele și cu grele jurământuri să legă cu boiarii, carii era de acel neam, că nu-i va omorî, nici le va face nici o nevoe, și făcu și cărti de jurământ și de afurisenii. Iar el în toate zilele le săpa groapă și cugeta cum va face să piiarză și neamul lor...” (p. 15₅₋₁₀). Urmează sfătuirea lui Mihnea cu Stoican, omul lui de încredere, într-o pivniță, cum să prindă pe Basarabești și prinderea acestei sfătuiri de către un copil al Barsarabeștilor. Acest copil descoperă neamului său uneltirile lui Mihnea. Părintii și rudele copilului se sfătuiesc, iau oameni și avuții cît pot și trec în dreapta Dunării, scăpând de cursa lui Mihnea. Acesta, aflind de fuga Basarabeștilor, le arde curțile, le risipește casele, mănăstirea lor Bistrița o năruie din temelie, iar pe acei dintre ei care nu fiugiseră, îi prinde și-i chinuiește, iar pe alții îi omoară.

Basarabeștii, scăpați peste Dunăre, merg la împărătie și arată toate răutățile lui Mihnea. Sultanul le pune domn pe Vlăduț. Domnul și Basarabeștii își jură credință. Venind spre țară, la Dunăre, înaintea lui Mehmet pașa, „zise neamul Băsărăbeștilor aşa : De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă, cu dreptate, să piiarză numele și neamul nostru dintr-această țară în vîci”, iar Vlad vodă zise : „De voi face eu acestui neam vreun rău sau vreun hicleșug, sabia ta să tae capul mieu cu mare rușine și să pierzi neamul meu dintr-această țară” (p. 18₄₋₁₀).

Trecind în Țara Românească cu oaste turcească, Vlad vodă alungă pe Mihnea, iar el prosperă în avere și în cinste, dar numai cît „au ținut sfatul aceluui neam ales”. Dar iată că „să iuți Vlad vodă și să atiță foarte cu mînie mare asupra aceluui neam drept”, (p. 21₇₋₈) din cauza unor minciuni pe care le spunea un boier, Bogdan, lui Vlad vodă, cum că Neagoe vrea să-l scoată din domnie.

Zadarnic alți boieri, care înțeleseră intriga, ziseră domnului : „Doamne, părăsește-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că *Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru* și nu are întru sine hicleșug, cum știi toti boiarii Țării Muntenești cu toată adeverință” (p. 21₁₆₋₁₉). Domnul vrea să omoare și pe Neagoe și pe acei care îi luau apărarea. Un călugăr însă destăinuie Basarabeștilor planul lui Vlăduț și ei fug din nou peste Dunăre, merg la Mehmet pașa și-i spun patimile suferite de la domnie.

Pașa intră cu oaste în țară și în urma luptei ce are loc lîngă București, Vlăduț e prins și însuși pașa îi taie capul. Poporul aclamă domn pe Neagoe, care se opune la început, apoi primește domnia. În această parte e accentuat mereu rolul boierilor Basarabești, acel „neam mare și drept”, în opoziție cu boierii lingușitori și cu domnii asupritorii.

Expunerea evenimentelor de la moartea lui Neagoe Basarab pînă la domnia lui Mihai Viteazul constituie o altă unitate. După moartea lui

Neagoe încep lupte între boieri și domnie. Cînd turcii voiesc să pună un pașă în țară, e ridicat domn Radu de la Afumați, ginere al lui Neagoe vodă și vajnic luptător contra turcilor. Omoruri de boieri mari la fiecare domnie, apariția de noi impozite sau mărirea celor vechi dau nota epocii, pînă la sfîrșitul secolului.

Pentru prezentarea domniei lui Mihai Viteazul, se folosește o lucrare independentă, care a fost intercalată la locul cuvenit. Manuscrisul prim al acestei lucrări a avut o lacună care se constată în toate manuscrisele existente ale „Istoriei Țării Românești”. De la Mirăslău, unde Mihai Vodă s-a lovit cu oastea răsculaților transilvăneni, ni se spune că a venit, ca biruitor, în luncile Turzii. În realitate, Mihai Vodă a fost biruit la Mirăslău, apoi a plecat spre Țara Românească, unde a purtat lupte cu moldovenii ajutați de poloni, pe care nu i-a putut opri și, în disperare, a părăsit țara mergînd la împăratul Rudolf. Împreună cu Basta, vine din nou să supună Transilvania ascultării lui Rudolf. A urmat biruința de la Gorăslău și coborîrea în luncile Turzii, unde a fost asasinat. Între lupta de la Mirăslău și venirea lui Mihai în luncile Turzii e un an la mijloc și toate aceste evenimente lipsesc din cronică. Se poate să lipsească întimplător, dar noi credem că deliberat s-a trecut peste întimplările acestui an. În partea finală a prezentării domniei lui Mihai Vodă, unele subgrupe de mss atribuie și alte țeluri mai mari, luptei lui cu turcii și adaugă alte considerații asupra sfîrșitului lui.

Răstimpul de la venirea lui Simion Movilă cu oști în Țara Românească pînă la domnia lui Leon vodă, e ultima parte din „Istoria Țării Românești” care se infățișează inegală în date.

După izgonirea lui Simion Movilă, Buzestii vin și se sfătuiesc cu boierii care au fost cu Mihai Vodă în Ardeal, pe cine să pună domn, ca să nu mai fie răutăți și robii în țară. Atunci „... alăseră pre unul den boiari, carcle era den *sementia băsărăbească*, neamul domnesc, anume Șerban, nepot răposatului Basarab vodă... Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz” (p. 84–85). Războaiele lui Radu Șerban cu Moise Secuiul (Székely) și Bator Gabor (Gabriel Báthory) sunt infățișate ca provocări ale acestora. Părăsind țara; Radu Șerban se retrage spre Suceava, unde „... era și doamnă-sa și acolo au născut și o cocoană, botzind-o părintele vladica Crimca, numind-o Elena” (p. 89,₇₋₈).

Între 1611 și domnia lui Leon vodă apar în „Istorie” comploturi și ridicări obștești împotriva grecilor exploataitori, aduși din Constantinopol.

Deci, în partea întâia a „Istoriei”; s-a vorbit de rolul Basarabeștilor la intemeierea Țării Românești, din momentul în care acest neam „mai ales” din Oltenia a venit la Radu Negru vodă și i s-a închinat, s-a vorbit de rolul acestor Basarabești în conducerea statului și, mai tîrziu, de lupta lor împotriva exploataitorilor turci și a exploataitorilor și linguoștorilor interni.

Cronica mai lasă să se vadă că Basarabeștii au urmărit binele țării și al săracilor. Apoi, din cronică reiese că prin Elena, fiica lui Radu Șerban, care se căsătorește cu postelnicul Constantin Cantacuzino, Cantacuzinii devin urmași direcți ai întemeietorilor țării, ca Basarabești. Pe Cantacuzini, acești noi Basarabești, cronica îi pune în fruntea partidei naționale care luptă împotriva domnilor exploataitori ai țării, contra dregătorilor greci puși pe jaf și îmbogățire.

2. De la domnia lui Leon vodă pînă la sfîrșit avem a doua parte a „Istoriei Țării Românești”; în ea toate domniile sunt prezentate pe larg. Domnia lui Leon vodă e pentru cronicar numai un motiv al grăbirii domniei lui Matei aga din Brîncoveni, din cauza birurilor și a revoltei boierilor împotriva extorsunilor bănești. După mazilirea lui Leon vodă, boierii olteni insistă pe lîngă Matei să ocupe scaunul domniei și apoi primirea ce-i face populația românească la întoarcerea lui de la Poartă, e a unui salvator. Și acest Matei – spune cronica – e tot din neam basarabesc.

Unele mss au la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab izvodul cărtii lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, carte din 1634, tradusă de Simion, al doilea logofăt. Intercalarea acestui izvod, care privește o ceartă între călugării de la Ierusalim, izvod străin de conținutul „Istoriei” și anacronic aşezat, socotim că se datorează întîmplării. Un alt ms pune acest izvod la sfîrșitul compilației, iar alte mss nu-l au în cuprinsul lor.

Povestea omorîrii lui Ghinea vistierul și a lui Radul armașul, boieri de incredere ai lui Matei vodă, către sfîrșitul domniei lui, în cele mai multe mss se află la sfîrșitul primei domnii a lui Grigore Ghica, în altele e readusă la timpul și locul corespunzător de la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, la răscoala seimenilor și dorobanților (mai pe larg, v. p. XII – XIII).

După moartea lui Matei Basarab, mitropolitul, curtea, slujitorii, fac sfat și cu voia tuturor aleg „să le fie domn, Costandin voevod sin Șärban Basarab voevod, că-l știi că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțelept și blind. Și toți să bucurară și să veseliră” (p. 117_{15–17}). Constantin Șerban fiind mazilit, e numit de la Poartă Mihnea al 3-lea, ca om de incredere al turcilor. Dar acesta abia numit domn, și pune la cale planuri de răscoală contra turcilor. În timpul acestei domnii așeză cronica începutul prigonirii lui Const. Cantacuzino și a rudelor sale. Postelnicul Constantin, împreună cu gineri-său Pană Filipescu, reușesc să fugă din satele lor de sub munte, la Brașov și de acolo în Moldova, la Gh. Ghica. Mihnea trimite pîră la turci contra postelnicului, dar cînd acesta merge la Poartă, arată planurile nebunești ale domnului din Țara Românească și în cele din urmă turcii se conving, mazilesc pe Mihnea și în locul lui trec pe Gh. Ghica, domnul din Moldova. Fiind țara risipită,

nu se poate strînge haraciul la timp și turcii socotesc aceasta drept ofensă și, pe lîngă înlocuirea domnului, dau zvon că vor face țara pașalic.

Atunci postelnicul Constantin Cantacuzino intervine ca țara să nu devină pașalic și vizirul îi cere să recomande alt domn în locul celui care a fost. Postelnicul recomandă pe Grigore Ghica. Acesta, peste câtăva vremi, ascultînd îndemnurile lui Stroe Leurdeanul și ale altora, omoară pe postelnic. Nu trece mult și Grigore Ghica fugă în Austria, de teama turcilor. În locul lui, de la Poartă, e trimis Radu Leon, plin de datorii și însoțit de greci, vestiți în extorsiuni bănești. La reînnoirea domniei, boierii țării cer lui Radu Leon să renunțe la boierii greci exploataitori, ca Balasache și Sofialăul și domnul le promite. E trimis înainte, la Poartă, Drăghici spătarul Cantacuzino, fiul postelnicului, să aranjeze treburile domniei, iar cînd domnul sosește să aranjeze repede domnia.

Cu Radu Leon intenționau să meargă înapoi aceiași greci, ca în prima domnie; spătarul Drăghici îi atrage atenția că Balasache și Sofialăul nu trebuie să revie în țară. Grecii tarigrădeni otrăvesc pe Drăghici, iar Radu Leon se întoarce domn cu toți oamenii lui. Cronica infățișează o neașteptată ridicare a maselor populare, a boierilor și dorobanților împotriva domniei, apoi mazilirea lui Radu Leon și numirea ca domn a lui Antonie din Popești.

În timpul acestui domn, se face pentru prima dată o cercetare asupra morții postelnicului Cantacuzino; sunt date în vîleag niște scrisori de pîră ale lui Stroe Leurdeanu împotriva postelnicului. Judecat, cu toate că ar fi trebuit să suporte pedeapsa morții, Cantacuzinii stăruie să fie numai călugărit.

În timpul celei de a doua domnii a lui Grigore Ghica și în timpul domniei lui Gh. Duca, fiii postelnicului și rudele lor înfundă închisorile.

Cînd Șerban Cantacuzino ajunge domn al Țării Românești, activitatea sa se concentrează în sensul vederilor lui pentru îndreptarea țării.

Caracterizarea domniei lui Șerban vodă, în manuscrisele care duc expunerea „Istoriei Țării Românești” pînă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, definește favorabil pe domn, în sensul în care au fost caracterizați toți Basarabii (v. p. 193_{1 -10}).

Spre sfîrșit, cronică povestește alegerea logofătului Const. Brîncoveanu de către mitropolit, boieri, negustori și ostași, ca domn „că-l știa că iaste înțelept și se trăgea din odraslă domnească” (p. 190₄) și se termină cu retragerea lui „Aizer” (generalul austriac Heissler) de la Drăgănești la Tîrgoviște, la zvonul că vin tătariei (p. 196). Alegerea lui Const. Brîncoveanu ca domn apare în cronică ceva normal. În mod unitar și stăruitor, cronica arată că Basarabestii și apoi Cantacuzinii, urmașii lor, luptă pentru păstrarea statului și a credinței, împotriva exploataitorilor greci și români, împotriva lingviștorilor, deci lor li se cuvine conducerea statului. Așa servește pe Cantacuzini acela ce a scris „Istoria Țării Românești”.

2. Data redactării cronicii

S-a menționat că „Istoria Tării Românești” însumează și alte lucrări, cum sunt „Viața lui Nifon”, „Istoria lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă”, istoria domniei lui Matei Basarab, lucrări independente, elaborate în epoci anterioare. În rîndurile care urmează, vom încerca să stabilim data cînd s-a putut face redacția unitară a „Istoriei Tării Românești” pînă la ianuarie 1690.

Încercarea de a preciza această dată întîmpină dificultăți serioase, pentru că în cronică lipsesc elementele de datare, iar aluziile referitoare la contemporaneitate, cum vom vedea, nu ne ajută prea mult să tragem concluzii precise.

În partea de compilație a cronicii găsim o singură asemenea aluzie: se arată că în vremea lui Alexandru Coconul (august 1623 – noiembrie 1627), tătarii au robuit țara pînă la Olt aşa de crîncen „și s-au întors de acolo cu mare plén, cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu” (p. 95_{9–10}). Această singură și generală referință ne îndreptățește să spunem că partea respectivă din compilație a fost scrisă la cîțiva ani după invazia tătarilor din toamna anului 1623, dar nu ne ajută să fixăm cu precizie data redactării întregului letopiset.

Există în letopiset un alt pasaj care povestește despre fuga lui Grigore Ghica în Ardeal, la anul „7173” (decembrie, 1664). Din Ardeal, continuă cronicarul, „au trecut în Tara Neamțească, de șade acolo. Și s-au făcut papistaș” (p. 152_{16–17}). Cuvintele acestea sunt primele din letopiset care ar putea arăta că autorul începe să redacteze despre evenimentele respective din cronică în timp ce Gligorașco Ghica se afla în străinătate, adică între anii 1664–1672¹). Ultimul eveniment amintit în „Istorie” este din ianuarie 1690, deci redactarea ei s-a încheiat după acest an.

După domnia lui Grigorie Ghica, cele mai multe din manuscrisele variante adaugă episodul cu „povestea a unor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei vodă, anume Ghinea vistierul, ce i-au zis Țucală și Radul armașul, ce i-au zis Vărzariul” (p. 153₁–155₁₁).²) Plasarea episodului *aici*,

¹) Știindu-se bănuite că are legături secrete cu nemții, Grigore Ghica fugă prin Moldova (20 nov. 1664) la Viena (martie 1665). Se impacă cu turcii Constantinopol (nov. 1671, de unde vine în țară, din nou ca domn, în februarie 1672 pînă în noiembrie 1673. Moare la Constantinopol de „moarte groaznică” (*Istoria Tării Românești*, p. 169₈). Ion Neculce, *Letopisul Tării Moldovei*, ediția acad. Iorgu Iordan, București, 1955, p. 140, prezintă moartea lui spre „nărocul Cantacuzineștilor! Dziu unii să să fie agiușu Cantacuzinești cu un doftor și să-l fie ortăvit”. Andrei Veress, *Pribegie lui Gligorăscu vodă prin Ungaria și aiorea* (1664–1672), în *Mem. Acad. Rom.*, ișt. s. III, t. II (1924), p. 269–336. Vezi și însemnările critice ale lui N. Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, vol. VI. *Les Monarques*, București, 1940, p. 321–322, nota 3.

²) Iată tradiția manuscriselor în ce privește plasarea acestui episod. În anul 1653 : mss 52 și 57 Craiova, 196, 269, 298, 940, 3439, 4301, 4649 din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1654, după domnia lui Matei Basarab : mss 1321, 3441, 3444, din Bibl. Acad. R.P.R. În anul 1664 : mss Stoian din Tunsiu, 136 Muz. Rom.-Rus., ed. Ioanid, 53, 59, 97 și 112 din Cluj-Blaj ; 284, 441, 2455, 5022, 4463 din Bibl. Acad. R.P.R. Omite episodul : ms II 25, Iași.

între domnia lui Grigorie Ghica și cea urmatoare a lui Radu Leon, este anacronică pentru că, după cum se știe, răscoala seimenilor, crimele celor doi boieri și apoi omorîrea lor au avut loc în primele luni ale anului 1654.

Dar episodul nu aparține autorului cronicii domniei lui Matei Basarab, cî autorului „Istoriei Țării Romînești”, care l-a scris aici nu fără oarecare temei. O pagină mai sus de această „poveste a răilor boieri”, autorul spune că a fost „amestecat în sîngele lui Costandin postelnicul” și Constantin vel paharnicul lui Grigore Ghica, fiul Radului armașul Vîrzariul. Deci cronicarul spune că vinovatul de crimă, vel paharnicul Constantin din 1663, nu făcuse altceva decît ce făcuse și tatăl său, omorîtorul de boieri din vremea lui Matei Basarab. Această idee a vrut să ne-o arate cronicarul, intercalind *aici* pasajul cu povestea celor doi boieri. Comparînd faptele Vîrzarilor, tatăl și fiul, cronicarul condamnă cu joc de cuvinte și ironie usturătoare, mai mult pe fiu, ale cărui fapte erau și mai recente: „ci din varza cea rea, ce-i zic morococean, au eșit fie-său și mai morococean el” (p. 151₁₉₋₂₀). Acest episod este scris, firește, tot între anii 1665–1672, apartinînd primei etape din redactarea unitară a letopisेटului.

Urmează domnia lui Radu Leon vodă, din decembrie 1664. Ea este semnalată prin cuvintele: „De aicea încépem poveste de cine au venit domn în urma lui Gligorie vodă” (p. 155₁₂₋₁₃). Acest mod de semnalare este interpretat de unii cercetători ca „semn evident că de aici înainte a continuat cronica altcineva“.¹⁾ Credem că interpretarea aceasta este greșită. Spiritul general favorabil Cantacuzinilor, pregătit cu abilitate în prima parte a cronicii, afirmat mai puternic de la domnia lui Mihnea al III-lea (anul 1658), se continuă pînă la sfîrșitul ei. În ce privește formula de semnalare, ea se repetă în mai multe rînduri în cuprinsul cronicii și chiar la perioade de timp foarte apropiate una de alta: capitolele referitoare la urmașii Negrului vodă, la domnia lui Mihai Viteazul și a lui Simion Movilă, izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, povestea despre Ghinea vistierul și Radul armașul, despre domnii urmași ai lui Grigore Ghica, „patimile” mitropolitului Teodosie, domnia lui Șerban Cantacuzino ²⁾. Nu înseamnă că în toate aceste cazuri, cînd autorul începe cu formulele „aici încépem”, „aicea semnăm”..., avem de-a face cu noi cronici și cu noi autori, ci că unul singur a stilizat unitar mai multe izvoare, la care apoi a adăugat și cronica lui personală.

Este sigur că acest *adâus*, care se colorează ca o cronică a partidei boierilor Cantacuzini nu a putut fi scris, în mod definitiv, în timpul prigoniilor politice. Între domnia lui Mihnea al III-lea și sfîrșitul domniei lui

¹⁾ N. Simache și T. Cristescu, *Letopiseul Cantacuzinesc 1290–1688*, Buzău, 1942, p. 181, nota 1.

²⁾ *Istoria Țării Romînești*, ed. de față, p. 38-9, 54₈₋₁₀, 83₃, 117₃₇, și p. 202, începutul anexii nr. 12, 153₁, 155₁₂₋₁₃, 169₁₀, 177₅ și 186₄.

Gheorghe Duca în Tara Românească, adică între anii 1658–1678, nu existau condiții de siguranță, ca să fi putut scrie cineva o cronică de partid. Numai după venirea la domnie a lui Șerban Cantacuzino (după relatările letopisului, la 6 ianuarie 1679 a intrat domnitorul în București) s-a putut scrie acest adaus, și *nu imediat*, ci după ce a trecut cîțva timp. Autorul a păstrat ca unitate de redacție pe cuprinsul *întregiei* cronică, tendința de preamărire a Basarabilor, pînă la recunoașterea că și Șerban Cantacuzino este un descendant al familiei domnitoare Basarab. Admitînd această epocă de redactare, ne putem explica modul de exprimare viu și afectiv al autorului în prezentarea atîtor amânunțe. Cronica lasă să se vadă că autorul a trăit în mijlocul evenimentelor, fiind martor al desfășurării lor. Cronicarul ia parte la bucuriile cît și la durerile *tuturor* membrilor familiei Cantacuzino, fără să se anunțe prin tonul ei¹⁾ ca o cronică oficială a domniei lui Șerban.

Privind problemele referitoare la data alcăturirii „Istoriei Țării Românești”, ajungem la următoarele concluzii :

1. Analiza internă a „Istoriei” nu permite a distinge cu precizie data redactării ei.

2. Sînt indicii că între anii 1665–1672, autorul a putut începe o înșăilare a evenimentelor.

3. Redactarea „Istoriei”, în cea mai importantă parte a ei, aceea care se afirmă ca cronică a Cantacuzinilor, s-a scris la cîțiva ani după anul 1690, într-o perioadă mai liniștită a domniei lui Constantin Brîncoveanu.

3. Autorul cronicăi

Determinarea numelui autorului „Istoriei Țării Românești” este o problemă care, ca și aceea referitoare la datarea operei, nu se poate rezolva cu precizie, din cauză că lipsesc izvoarele informative necesare. Nici unul dintre copiștii numeroaselor manuscrise care au transmis cronică, nu a însemnat numele autorului. Nici chiar copiștii apropiatai de familia Cantacuzino, ca acela al ms 112 Cluj, de la sfîrșitul secolului al XVII-lea sau începutul secolului al XVIII-lea, nici Stan, logofetul lui Iordache Crețulescu, copistul ms C² din 1731, nu cunoșteau adevăratul autor al cronicii. Manuscrisul 112 Cluj a apartinut domnitorului Ștefan Cantacuzino (1714–1716); copia lui Stan logofetul s-a scris în casa lui Iordache Crețulescu, ginerele lui Constantin Brîncoveanu. Deci, în cele două familii înrudite, între anii 1714 – 1731, sau nu se cunoștea, sau mai degrabă se tăinuia numele autorului cronicăi. De asemenea Filstich, traducînd în

¹⁾ Așa cum fac celelalte cronică oficiale domnești, de exemplu a domniei lui Const. Brîncoveanu (Radu Greceanu), a domniei în Tara Românească a lui Niculae Mavrocordat (Radu Popescu) și a aceluiasi domnitor în Moldova (Axinte Uricariu).

limba germană, la Brașov, în prima jumătate a secolului al XVIII-lea „Istoria Tării Românești” și „Viața lui Constandin vodă Brîncoveanu” le atribuie greșit pe amândouă lui Radu Greceanu¹.

Numele autorului nu este arătat nici de cronicarii care au citit și au folosit „Istoria Tării Românești”, la scurt timp după alcătuirea ei. Astfel, se pare că Radu Greceanu cunoștea „Istoria...”, pentru că făcind legătura dintre sfîrșitul ei și cronica sa despre domnia lui Constantin Brîncoveanu, scrie: „... cîte războaie și turburări între aceste două împărații <nemții și turcii> s-au întimplat, care la viața aceștiași Șerban vodă pare-mi-se că scrise vor fi”²), dar nu numea pe acela care le scrisese. Radu Popescu a folosit „Istoria Tării Românești”, dar vorbește despre autorul ei în termeni vagi: „... de s-au și făcut niscareva lucruri vrednice de auzit, și; nepomenindu-le alții, noi încă tăcem”; sau „ai noștri nimic n-au seris” <despre Mircea cel Bătrân>³). Dimitrie Cantemir, în 1719, cînd a scris în românește *Hronicul* său, ne spune că avea „la mînă”, în Rusia, „Hronicul... de la Radul vodă <Negru> începînd, pînă la domnia lui Constantin vodă Brîncovianul”. Apoi adaugă: „însă noi neputînd dosluși de cine să fie scris (căci numele nu-s iveste), și de să potrivéște cu alte hronice a Tării. Muntești, din scriitoriu fără nume ca acesta, pînă nu-l vom înfățășe și cu alții, a ne încredința n-am îndrăznit”⁴). S-a dovedit că cronica la care se referă D. Cantemir în rîndurile citate nu este alta decît „Istoria Tării Românești”, dar într-o redacție asemănătoare cu copia scrisă la 6 martie 1747 de Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunșii⁵). Într-adevăr, într-o altă operă a sa, Cantemir cîtează aceeași cronică sub titlul de „Analile românești”, în legătură cu lupta de la Kosovo (1448), despre care „Istoria Tării Românești” dă știri foarte prețioase, dar numai în copia lui Tudosie sin Stoian din Tunșii⁶). Parcurgînd deci paginile istoriografilor noștri medieveni, constatăm că aceștia au folosit din plin „Istoria Tării Românești”, însă fără să cunoască numele autorului ei.

În istoriografia modernă, N. Bălcescu, primul editor al „Istoriei Tării Românești”, socotea această cronică drept opera „lui Tudosie, fiul

¹) Greșeala a fost repetată de Mihai Kogălniceanu în notele autografe de pe fostele lui manuscrise de cronici, acum în Bibl. Acad. R.P.R. (vezi I. Bianu, *Catalogul manuscriselor românești din Bibl. Acad. Rom.*, vol. I, București, 1907, p. 415, 645).

²) *Viața lui Constandin Vodă Brîncoveanu de Radu vel logoſal Grecianu*, cu note și anexe de Ștefan D. Grecianu, București, 1906, p. 8.

³) *Istoriile domnilor Tării Românești...*, ed. N. Iorga, București, 1902, p. 5, 12, 18 și a. N. Iorga, în notele ediției sale, a urmărit înrudirea dintre „Istoriile domnilor” și „Istoria Tării Românești”. Radu Popescu, cînd folosește „Istoria”, o numește „letopisetur” (*Istoriile domnilor*, ed. N. Iorga, p. 63: „însă nu însemnează letopisetur”).

⁴) D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-vlahilor*, publicat..., de pre originalul manuscris al autorului de Gr. G. Tocilescu, București, 1901, p. 462.

⁵) I. Minea, *O versiune a cronicii lui Stoica Lădescu*, în *Cercetări istorice*, I (1925), p. 2-7.

⁶) D. Cantemir, *Istoria imperiului otoman*, trad. de dr. I. Hodosiu, București, 1876, p. 127, nota 47. Vezi mai jos, p. LV.

lui Stoian din Tunșii”¹. Greșeala de a socoti pe unul din copiști — Tudosie din Tunșii — drept autor, o repetă mai tîrziu și Ion. G. Sbiera, care numește acest letopis et „cronica cantacuzineană”²). Mai prudenti au fost Gr. Tocilescu și Al. Xenopol, care ocupîndu-se, primul de manuscrisele cronicii³) și al doilea de cuprinsul ei⁴), o numesc „cronica anonimă”.

Primul cercetător care a încercat să caracterizeze opera numind-o „Cronica lui Șerban vodă”, a fost Iorga. După ce, mai întîi, ne spune că „numele care s-ar potrivi mai bine compilatorului” este cel de „Anonimul cantacuzinesc”, încearcă apoi o identificare a autorului în persoana logofătului Stoica Ludescu⁵). Argumentele lui N. Iorga sunt următoarele :

1. Autorul cronicii este un devotat al Cantacuzinilor. Devotatul acesta nu poate fi decît logofătul Stoica Ludescu, omul de casă al familiei Cantacuzino, căreia autorul îi recunoaște atîtea merite în cronica sa.

2. Sînt în cronică două pasaje, unul (p. 166₈₋₁₀) în care se vorbește despre înțemnițarea lui Stoica Ludescu la Ocnele Mari de către Grigore Ghica, la 1672 și în celălalt (p. 170₁₆₋₁₇) de eliberarea lui de către Duca vodă, în 1674. O dată cu Stoica Ludescu, povestește cronică, au mai fost înțemnițați și Gheorghe vornicul, socrul lui Matei aga Cantacuzino și Ghețea clucerul, socrul lui Șerban Cantacuzino, astfel că prigoana celor trei este infățișată în „Istorie” ca o persecuție din partea lui Grigore Ghica îndreptată împotriva rûdelor și oamenilor Cantacuzinilor. Iorga socotește aceste pasaje ca autobiografice, deși ele vorbesc despre Stoica Ludescu la persoana a treia.

3. Ultimul argument este că în actele familiei Cantacuzino scrise de Stoica Ludescu, acesta își dă numele : „Sîi am scris eu, bâtrânul, sluga dumnealor, Stoica Liudescul, log-ofat”⁶ și că în cronică apar formule asemănătoare : „Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bâtrînă la casa răposatului Costandin postelnicul” (p. 166₈₋₁₀).

¹) N. Bălcescu, *Cuvînt preliminaru despre izvoarele istoriei românilor*, în *Magazin istoric pentru Dacia*, I (1845), p. 10.

²) Dr. I. G. Sbiera, *Mișcări culturale și literare la români din stînga Dunării în răstimpul de la 1504—1714*, Cernăuti, 1897, p. 193—195.

³) Gr. Tocilescu, *Studii critice asupra cronicelor române. Cum sînt publicate cronicile române*, în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, II (1884), vol. II, p. 271—278.

⁴) A. D. Xenopol, *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, ed. III, București, 1929, vol. VIII, p. 225—226.

⁵) N. Iorga, *Cronicile muntene, întîiul memoriu. Cronicile din secolul al XVII-lea*, București, 1899, p. 1—24. (Extras din *Analele Academiei Române*, ist., s. II, tom. XXI); citatul este la p. 3, iar documentarea în problema paternității, p. 23—24.

⁶) N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 110; la p. 95: „... eu, bâtrînul, plecat slugă al dumnealor, Stoica Ludescul logofăt”; p. 128: „s-au făcut diată, cu slova Stoicăi log. cel bâtrîn Ludescul, sluga cea credincioasă a casii dumnealor den copilăria lui ...”.

Ipoteza lui N. Iorga din 1899, susținută de el și în alte lucrări ulterioare¹), a fost acceptată unanim²) în istoriografia română modernă, iar istoricul literar l-a considerat pe Stoica Ludescu primul scriitor muntean autor de narătuni istorice³). Istoricii au adunat și au publicat mai multe documente privitoare la viața lui Stoica Ludescu.

Ultimul biograf al lui Stoica Ludescu este profesorul I. Ionașcu, care a folosit toate izvoarele documentare publicate anterior și a adăugat altele necunoscute⁴). Cercetarea atentă a noilor acte referitoare la viața lui Ludescu face pe I. Ionașcu să privească cu suspiciune ipoteza lui N. Iorga : „În ceea ce privește paternitatea cronicii anonime („Istoria Țării Românești”), discuția trebuie reluată și adîncită, acum cînd avem date noi relative la viața lui Stoica Ludescu în răstimpul 1631 – 1658, care fac să se amplifice îndoiala cercetătorului asupra existenței, la acest diac domnesc, a unor preocupări de caracter cronicăresc.”

Nu este în intenția noastră de a încerca, în finalul acestei comunicări, rezolvarea problemei identificării autorului cronicii discutate, ca comportînd un studiu special, pe care îl pregătim ; ținem însă să subliniem că este de neconceput ca alcătuitorul unei cronică favorabile taberei feudale a Cantacuzinilor și lui Șerban vodă, conducătorul ei, să fi avut cu domnul atari relații în care să se descifreze, fără multă greutate, lipsa de avînt și un atașament reținut”⁵). Profesorul I. Ionașcu constată că actele rămase de la Ludescu dovedesc „că acesta nu excela în memorie, nu are însușiri de memorialist” (p. 282). Mai departe, autorul cercetează actele redactate, începînd cu anul 1666, „din însărcinarea și în interesul Cantacuzinilor” și le împarte în două categorii : unele cu caracter privat, privind chestiuni referitoare la moșii și moștenire, redactate de Stoica Ludescu, și altele cu caracter politic, „privind recunoașterea publică a nevinovăției postelnicului ucis” (p. 282), redactate de diacul de cancelarie Dumitrașco logofăt Dumbravici. O comparație între aceste acte cantacuzinești și fragmentele cu caracter religios ale cronicii duce pe profesorul Ionașcu la concluzia că există asemănări de expresii mistice între cronica și actele cu caracter public redactate de Dumitrașco logofăt Dumbravici,

¹) N. Iorga, *Istoria literaturii românești*, ed. II, București, 1925, vol. I, p. 353 – 358. Același, *Istoria literaturii românești. Introducere sintetică*, București, 1929, p. 94. Același, *Istoria românilor*, VI. *Monarhii*, București, 1938, p. 247 – 280, cap. „Apariția partidului cantacuzinesc”, dar mai ales p. 265 – 269. N. Iorga, *Histoire des Roumains et de la romanité orientale*, vol. VI. *Les Monarques*, Bucarest, 1940, p. 329 – 332.

²) Exceptie face Constatin Giurescu, care admite pe Ludescu autor al cronicii, dar numai al acelei părți care se întinde de la 1664 – 26 aprilie 1679 (Vezi *Contribuții la studiul cronicelor muntene*, București, 1906, p. 5 – 6).

³) N. Cartojan, *Istoria literaturii române vechi*, vol. III, București, 1945, p. 239.

⁴) I. Ionașcu, *Despre logofătul Stoica Ludescu și paternitatea cronicii „Istoria Țării Românești”*, în *Analele Universității C. I. Parhon* București (Seria științelor sociale. Istorie, nr. 5 din 1956, p. 261 – 299 (și extras).

⁵) *Ibidem*, p. 281.

iar nu cu actele private redactate de Ludescu. Fără să afirme o atitudine categorică, totuși studiul se termină cu sugestia că cercetările privind paternitatea cronicii trebuie să ia în considerație și pe diacul Dumitrușco Dumbravici ca autor posibil¹⁾. La p. 281 a lucrării sale, autorul promite că va documenta amplu opiniile sale cu privire la infirmarea paternității lui Ludescu.

Este adevărat că într-o scrisoare din 7 mai 1687 trimisă domnitorului Șerban Cantacuzino de Stoica Ludescu, acesta face greșeala de a pune moartea lui Mateiaș, fiul lui Matei Basarab, cu 50 de ani în urmă, în loc de 35 ani²⁾. Afirmația aceasta, apreciată însă în ansamblul scrisorii, este un motiv în plus invocat de Ludescu pentru a refuza să vie de la Tîrgoviște la București, ca martor într-un proces la care-l chemase Șerban Cantacuzino. Respingind chemarea lui Șerban, Ludescu a invocat tot felul de motive: că e în mare slăbiciune, că nu mai ține minte faptele cum s-au întîmplat, că „n-am umblat de cînd sînt” cu asemenea chestiuni. Credem, deci, că „greșeala” mai sus amintită, era mai mult un pretext și de aceea afirmația că Ludescu „nu excela în memorie, nu are însușiri de memoria-list”³⁾ nu se poate generaliza numai pe baza acestui singur document.

Stoica Ludescu a început prin a fi „diac” în vremea lui Matei Basarab și apoi în familia Cantacuzinilor, dar a ajuns „vornic de Tîrgoviște”, deci s-a ridicat la rang de mare boier. El a avut un loc de seamă în partida cantacuzinească și a fost apreciat de fruntașii acesteia. A fost nu numai sfătitorul Cantacuzinilor în grelele împrejurări prin care uneori au trecut aceștia⁴⁾, dar a fost respectat și iubit de aceștia. În 1682, domnitorul Șerban Cantacuzino îi dăruiește o evanghelie (cea tipărită la București în 1682)⁵⁾ pentru biserică ce ridicase Ludescu în Valea Potopului, din satul Ludești⁶⁾.

Pînă tîrziu, Ludescu continuă să se bucure de stima fruntașilor vremii. Ca doavadă este că la bătrînețe, în 1692, primește în dar din partea mitropolitului Teodosie un exemplar din *Biblia* lui Șerban, acel monument de cultură ce se tipărise măreț, la București, în 1688⁷⁾. În schimb,

¹⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 282, notele 135 și 137 trimit la două documente scrise de log. Dumitrușco Dumbravici: unul din 14 aprilie 1666, altul la 18 iunie 1669 (vezi N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 65–69 și 77–82).

²⁾ I. Ionașcu, *op. cit.*, p. 295.

³⁾ *Ibidem*, p. 282.

⁴⁾ Aceasta se vede și din spiritul în care Ludescu a redactat el însuși multe acte cantacuzinești, n-a fost numai copistul lor. Vezi N. Iorga, *Documente privitoare la familia Cantacuzino*, București, 1902, p. 42–60, 83–95, 104–110 (toate trei cuprinzînd testamentele postelnicesei Elina Cantacuzino) și p. 72–75 (Radu vodă Leon întărește anume proprietăți ale Cantacuzinilor).

⁵⁾ I. Bianu, N. Hodoș, *Bibliografia românească veche*, I, București, 1903, p. 246–251.

⁶⁾ N. Iorga, *Inscripții din bisericile României*, București, 1908, vol. II, p. 274–275 (*Studii și documente*, XV).

⁷⁾ N. Iorga, *Scrisori și inscripții ardelene și maramureșene*, București, 1906, p. 145 (*Studii și documente*, XIII).

Dumitrașco Dumbravici a avut o activitate foarte redusă de copiitor de acte; după cercetările¹⁾ prof. I. Ionașcu, acest diacon „se menține în cadrul cancelariei domnești pînă prin anul 1684, caligrafiind mai totdeauna acte redactate de Șerban vtori logofăt Grecianu, fratele lui Radu Grecianu, cronicarul lui Brîncoveanu”²⁾, deci neavînd personal darul redactării.

Materialele cunoscute pînă acum în problema autorului permit să se numească o ipoteză și poate, mai puțin plauzibilă decît cea admisă de N. Iorga. Constantin Giurescu a observat just că domnia lui Șerban Cantacuzino (ianuarie 1679, venirea lui în București – august 1688) este scrisă „destul de rece și absolut neoficial”³⁾. Faptele principale ale lui Șerban (participări la campanii militare peste hotarele țării) și ale membrilor familiei Cantacuzino (călătoria postelnicesei Elina la Ierusalim, moartea ei și apoi a „coconului” ei Matei, căsătoria domniței Alexandra cu Gligorășco Băleanu, moartea domniței și apoi a domnitorului Șerban) sunt prezentate obiectiv, fără o participare afectivă a autorului la desfășurarea evenimentelor. O simțire mai caldă întîlnim abia spre sfîrșitul letopisului, în caracterizarea apologetică, de factură clasică, ce face domnitorului cu prilejul morții sale. Dar și acest portret fizic și moral al lui Șerban Cantacuzino apare mai mult ca un exercițiu retoric decît ca aprecieri și sentimente sincere (ed. de fată, p. 193_{1–10}). Această atitudine a cronicarului poate avea totuși o explicație. Se știe că cel mai vechi dintre manuscrisele care au transmis cronica este ms 112 Cluj. Acest ms a aparținut lui Ștefan Cantacuzino, domnul Țării Românești (1714–1716). Autorul cronicii a fost un „om al Cantacuzinilor”, dar al fracțiunii care s-a alăturat, mai ales după moartea domnitorului Șerban, stolnicului Constantin și lui Ștefan Cantacuzino. Azi cunoaștem rolul însemnat pe care l-a jucat Ludescu între anii 1667–1681, ca sfătuitor al postelnicesei Elina și ca redactor al testamentelor ei, prin care voia să îngrädească lăcomia abuzivă (ca domnitor) a lui Șerban, îndreptată împotriva fraților lui. După cercetările și documentele publicate de prof. I. Ionașcu³⁾, Ludescu s-a situat în tabăra postelnicesei, a stolnicului Constantin și a lui Ștefan Cantacuzino, iar nu în aceea a lui Șerban. Acest considerent de ordin biografic atîrnă greu în favoarea paternității lui Ludescu, explicînd tonul neoficial al cronicii în legătură cu domnia lui Șerban; de altă parte, el mai explică simpatia cu care sunt infățișate acțiunile postelnicesei. Pînă la descoperirea unei mărturii categorice din partea contemporanilor, problema paternității „Istoriei Țării Românești” s-ar putea considera încă deschisă.

¹⁾ I. Ionașcu, op. cit., p. 282.

²⁾ C. Giurescu, *Contribuționi la studiul cronicelor muntene*, București 1906, p. 6.

³⁾ Cum, de exemplu, documentul din 7 mai 1687 (1687), prin care Ludescu refuză să jure, ca martor, în favoarea lui Șerban Cantacuzino (cf. I. Ionașcu, loc. cit., anexa 27).

4. Opiniile social-politice ale cronicarului

Letopisețele sau cronicile sunt genuri literare specifice culturii medievale. Ele sunt dominate de elemente religioase și de aprecieri apologetice în favoarea marilor latifundiari (domni, boieri și aristocrația clericală), aceasta ca o consecință a relațiilor de producție feudale. Scrisă în cea mai mare parte pentru marii feudali, cronicile medievale povestesc laudativ faptele de vitejie, dar și pe cele mai mărunte, ale clasei stăpînitoare. Diferitele categorii sociale care alcătuiau clasa stăpînitoare din evul mediu, solidare în acțiunea de exploatare a maselor de iobagi, se ciocneau adesea între ele, măcinate de contradicții și de interese individuale sau de castă.

Fiecare etapă din evoluția orînduirii feudale își are genul ei specific istoriografic. Astfel, tendințele de centralizare a puterii economice și politice în mîinile domnitorilor au dat naștere letopisetsului voievodal, în timp ce tendințele boierimii de a cuceri și păstra, ea, puterea și privilegiile feudale au generat letopisetsul de castă al clasei boierești. Contradicțiile din sînul clasei stăpînitoare, luptele dintre boieri și partizanii lor, pentru menținerea marilor privilegii și interese ale unei singure fracțiuni a clasei boierești, au determinat apariția letopisetsului subiectiv, de partid.

„Istoria Țării Românești”, alcătuită pe temeiul altor cronici elaborate anterior începînd cu secolul al XVI-lea, am putea spune că întrenuște în conținutul ei toate aceste genuri ale istoriografiei medievale. Astfel, după scurte însemnări analistice, care ar putea apartine vechilor anale ale țării, nu lipsește din ea letopisetsul bogat în elemente religioase, pentru domniile de la Radu cel Mare pînă la Neagoe Basarab inclusiv, perioadă pentru care faptele istorice se împletește cu elemente religioase hagiografice din „Viața lui Nifon”.

Pentru anii 1521–1601, sunt reprezentative părțile din „Istorie” consacrate atîtor viteji domni care au luptat împotriva jugului otoman, culminînd cu cronica domniei lui Mihai Viteazul. Cronica acestei domnii este un exemplu de letopisets voievodal. Începînd cu domnia lui Alexandru Iliaș și a domnilor următori lui, sprijiniți în domnie prin abuzuri împotriva maselor populare și prin intrigî împotriva boierimii autohtone, avem letopisetsul marei boierimi autohtone, interesată în lupta împotriva boierimii străine de țară – greci din Țarigrad – care căuta, în ce privește folosirea privilegiilor feudale, să se substitue boierimii băstinașe. Modul cum sunt înfățișate domniile posterioare anului 1611 (a lui Radu Mihnea, a lui Alexandru Iliaș, Leon Tomșa, Matei Basarab și Constantin zis Cîrnul), cu răscoalele lui Lupu Mehedințeanu, a seimenilor și dorobanților, dezvăluie o parte din însușirile letopisetsului de castă, boieresc¹⁾.

¹⁾ Zicem „o parte”, pentru că cele mai bune exemple de letopisets de castă sunt cronicile moldovenești, a lui Grigore Ureche și a lui Ioan Neculce. Vezi în această pri-

În ultima și cea mai nouă parte a cronicii, începînd cu domnia lui Radu Mihnea al III-lea (1658–1659), letopisetul oglindește pătimășele lupte interne dintre reprezentanții marii boierimi a Țării Românești, împărțită în două fracțiuni : partida Cantacuzinilor și partida Bălenilor, aceștia din urmă instigați — după părerea cronicarului — de greci. Această parte a cronicii constituie un bun exemplu letopisetc legat de interesele restrînse ale unei singure fracțiuni boierești.

Prin această stratificare a surselor, fiecare răspunzînd unei alte etape din orînduirea feudală — cu toată redactarea și stilizarea lor unitară de la sfîrșitul secolului al XVII-lea — „Istoria Țării Românești” este mai importantă decît alte cronică din istoriografia medievală romînească.

„Istoria Țării Românești” este importantă nu numai ca izvor istoric narativ, ci și pentru că ea oglindește gîndirea istorică și politică a autorului, determinată de condițiile materiale ale epocii în care s-a alcătuit. Vom arăta sumar ideile principale ale ideologiei feudale oglindite în cronică, privind domnia, boierimea, tîrgovetii și țăranii, precum și relațiile dintre aceste categorii sociale.

1. Domnia. Autorul susține că înainte de constituirea domniei, a existat *bănia*. Deși nu folosește chiar acest cuvînt, totuși spune că „marii bani”, sau „banoveți” au condus *oști* în calitate de „cap”, într-un teritoriu limitat, „pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului”. „Scaunul” banului a fost pe rînd, la Turnu Severin, Strehia și apoi Craiova. „Banoveții” — continuă cronicarul — erau boieri „de neam mare... ce le zicea Băsărabi”. Nu este cazul să combatem aici erorile istorice ale cronicarului referitoare la confuzia ce face între Craiovești și Basarabi¹⁾). Reținem totuși relația care se stabilește în mod greșit între bănia Olteniei și Basarabi, pentru că ea corespunde tendinței cronicarului de a preamări rolul Basarabilor. Tendința aceasta este evidentă de-a lungul întregei cronică și culminează în prezentarea domniei lui Șerban Cantacuzino.

Primul „domn” amintit de cronicar este legendarul „Radul Negrul voevod”. Domnia lui este concepută astfel, încît „cu toții” trebuie „să fie supt porunca lui”. El își întocmește țara în condiții de „pace” și independentă.

În „Istoria Țării Românești”, venirea domnilor în scaun este anunțată fără explicații, pînă la Vlad voievod cel Tinăru (1510); acesta a fost pus domn de „împăratul”, deci de turci. Este prima domnie pentru care

vință Gr. Scorpan, *Reflectarea poziției de clasă a boierimii în stilul cronicii lui Grigore Ureche*, extras din *Studii și cercetări științifice*. Academia R.P.R., Filiala Iași, vol. I (1950), 39 p. Introducerea acad. Iorgu Iordan la ediția sa, Ion Neculce, *Letopisul Țării Moldovei*, București E.S.P.L.A., 1955, p. 5–100 și V. P. Koroban, E. M. Russev, *Kronikarul Ioan Neculce. Viața și opera*, Kișinău, Editura de stat a Moldovei. 1956, 183 p., dar mai ales capitolul „I. Neculce – ideo-
log al clasei feudale din Moldova”.

¹⁾ I. C. Filitti, *Banatul Olteniei și Craiovești*, în *Arhivele Olteniei*, XI (1932), p. 15–21.

autorul dă amănunte : domnul și boierii își jurără credință reciproc, apoi „veni țara de i se închină și aduse daruri multe...”. Contextul arată aci că „țara“ înseamnă o comunitate mai mare de locuitori (clerici, boieri mai mici, tîrgovești¹), în afară de marea boierime, care dase deja aprobarea ei, prin jurămîntul depus anterior.

Nici modul cum sfîrșesc domniile nu a produs în gîndirea autorului reflectii deosebite ; el consemnează durata domniei și plecarea din domnie, prin mazilire. La domnia lui Vlad cel Tânăr (1510—1512), autorul povesteste că Mehmet pașa i-a tăiat capul în București, „supt un păr”, pentru că își călcase jurămîntul față de Craiovești²).

2. Boierimea. Amestecul turcilor în numirea și mazilirea domnilor este scos în evidență de cronicar, pentru secolul al XVI-lea, cu numeroase exemple. Acest amestec era provocat de contradicțiile și conflictele dintre domni și diferențele partide boierești, domnul luptînd împotriva fărîmitării feudale, care îi slăbea puterea în stat, iar boierii susținînd fărîmitărea, care ridica pe primul plan interesele lor economice și politice³).

„Istoria Țării Romînești” aduce în atenția cititorilor patru mari familii boierești : Craioveștii sau Pîrvuleștii, Buzăștii, Cantacuzinii și Bălenii. În prezentarea faptelor lor, autorul manifestă simpatie și aprobatie, cu excepția numai a familiei Bălenilor, ai cărei membri sunt arătați ca intriganți și răi.

Pîrvuleștii (unele variante îi numesc „niamul Craiovei”) apar pentru prima dată în cadrul domniei lui Mihnea cel Rău, la leatul 7017 (1508). Mihnea taie mulți boieri, „iar pre un neam care era mai ales . . . , căruia îi era numele de moșie banovetă (adecă Băsărăbești)” nu l-a putut distruge, pentru că fruntașii aceluia neam („Pîrvuleștii” în ms O) au fugit la Țarigrad. Craioveștii sunt arătați ca filo-turci. În luptele cu Mircea, fiul Mihnei, Pîrvuleștii au săvîrșit acte de vitejie. Admirația cronicarului pentru Pîrvulești este aşa de mare, încît, fără justificare, îi socotește „de moșie banovetă, adecă Băsărăbești” (p. 15 și 18). Neamul lor este numit „mai ales și mai temător de dumnezeu”, sfătuitorul de bine al domnilor. Domnii, atîta timp cit „au ținut sfatul acelui neam”, au avut victorii și succese, „iar deacă lepădă sfatul acelui neam și primi al altora”, prin aceasta și-au atras „mînia lui dumnezeu”. Exemplificarea o face cu Vlad cel

¹⁾ I. Coteanu, *Tara în secolul al XVII-lea, în Cum vorbim*, 1949, nr. 2, p. 11—12.

²⁾ Amânuntul „supt un păr”, neconfirmat de alte izvoare, a fost într-adins căutat de autor, ca să justifice omorfarea călcătorului de jurămînt, prin „judecata și răscumpărarea lui dumnezeu”. Autorul l-a găsit în cartea a doua a lui Samuil, XVIII, 9 (*Biblia*, trad. de V. Radu și Gala Galaction, București, 1938, p. 340). Vezi ed. de față, p. 22.

³⁾ Barbu T. Clîmpina, *Desvoltarea economiei feudale și încreșterile luptei pentru centralizarea statului, în a doua jumătate a secolului al XV-lea, în Moldova și Țara Românească* București, Ed. Acad. R.P.R., 1950, p. 1—5.

Tinăr, căruia paşa Mehmet îi taie capul, tocmai pentru că ieşise desub ascultarea Pîrvuleştilor.

Urcarea pe tron a lui Radu de la Afumați (1522), cronicarul o infăţişează cu adeziunea întregii boierimi : „boiarii toti, şi mari şi mici şi toată curtea”, deci inclusiv Pîrvuleştii. Aceştia, după părerea cronicarului, ocrotesc domnia lui Radu de la Afumați, pentru că era membru al familiei lor, era „ginerele lui Băsărab vodă”¹⁾ (Neagoe).

Cronicarul prinde bine rostul duşmăniei dintre banul Pîrvu şi Vladislav al III-lea (cu intreruperi, domn între aprilie 1523 – iunie 1525), concurentul şi usurpatorul domnitorului Radu de la Afumați; el spune că Vladislav „ş-a bătut joc de Pîrvul banul”, făcîndu-l din ban mare „postelnic în casă” (p. 46₃₋₄). În realitate, Pîrvu voia readucerea în domnie a lui Radu, ceea ce a şi reuşit să îndeplinească, avînd ajutor pe „voinicii lui”, adică oastea lui personală (p. 46₄₋₉).

Cînd partida adversă, în frunte cu Neagoe vornicul şi Drăgan postelnicul, l-a urmărit să-l prinăză pe Radu, acesta s-a gîndit că nu poate scăpa decît fugind „la banul Pîrvu, la Craiova”, dar boierii din opoziţie îl prind şi îl omoară împreună cu fiul său Vlad, pe dealul Cetăţuia de lîngă Rîmnicul Vilcea, la 4 ianuarie 1529²⁾.

Conflicttele din sinul clasei stăpînitore, adică dintre boierime şi domnie, se ivesc mai cumplite în timpul domniilor lui Mircea Ciobanul. Acesta, abia instalat în domnie (17 martie 1545), taie capetele a cinci boieri numiţi de cronicari şi ale altora „mulţi boari carii nu sunt scrişi aici”, le confiscă averile, chinuindu-i cu „mare muncă, pentru avuţie”. Motivul urii dezlănţuite nu este arătat de cronicar, dar era teama lui Mircea că aceşti boieri să nu readucă în domnie pe vitregul său frate Radu Paisie (surghiunit apoi în Egipt, unde a şi murit). Cronicarul ia atitudine faţă de omorurile săvîrşite, le consideră nejuste („vârsîndu-se mult sînge nevinovat”) şi Mircea Ciobanul, continuă cronicarul, „da-va seama înaintea lui dumnezeu” (p. 50₁₁₋₁₂).

Mai departe, autorul descrie uciderea a 11 boieri mari din ordinul domnitorului Alexandru al II-lea (cu intreruperi, domn din iunie 1568 – 1 septembrie 1577), descendenter al pretendentului la domnie Mircea, fiul Mihnii, deci nepotul lui Mihnea cel Rău³⁾.

În timpul lui Mihnea Turcitul (fiul lui Alexandru al II-lea), după spusa cronicarului, s-a ridicat împotriva domniei o nouă partidă boierească

¹⁾ Radu de la Afumați s-a căsătorit cu fiica lui Neagoe Basarab, Ruxandra, în 1526.

²⁾ George D. Florescu, *Un inel domnesc din veacul al XVI-lea și cîteva considerații noi cu privire la neamul Basarabilor din acel veac*, Bucureşti, 1940, p. 12–14.

³⁾ Letopisul (p. 51₁₂₋₁₃) îl socoteşte greşit fiul lui Mircea Ciobanul şi frate cu Petru cel Tânăr (v. Stoica Nicolaescu, *Petru Vodă cel Tânăr și Petru Vodă Șchiopul. O cîștiune controversată din istoria românilor*, Bucureşti, 1915).

, „boiarii mehedinți”, voind a impune domn pe Radu Popa, dar, în luptă dată la Craiova, izbînda a fost a lui Mihnea vodă (iulie 1581).

Cînd Petru vodă Cercel ia tronul cu drepturile sale de strănepot al lui Radu cel Mare¹), întîmpină opoziția marii boierimi, a lui Mihailă vornicul, Dragomir banul și Gontea paharnicul, care susțineau pe Mihnea Turcitol², dar îi omoară, tăindu-i pe toti.

O dată cu venirea pe tron a lui Mihai Viteazul, o nouă familie apare în centrul de interes al cronicii, familia boierilor *Buzești*. Cronicarul ține să dea cititorilor impresia că politica de luptă a lui Mihai împotriva turcilor era în consensul boierimii întregi : „Mihai vodă cu toți boiarii să închise de răul turcilor, (p. 55₂). El înfățișează pe Mihai în situații grele, pe care le rezolvă însă tot cu sfatul *unanim* al boierilor. Astfel, pentru hotărîrea retragerii lui la Stoenești, pe Dîmbovița, „făcu sfat cu boiarii” (p. 61₁₉). Cînd cei doi frați Báthory plănuiesc izgonirea lui Mihai din Ardeal, Mihai — scrie cronicarul — „încă-și strînse toți boiarii și făcură sfat foarte de folos” (p. 73₂) și anume hotărîră trimiterea soliei la împăratul Rudolf. La sfatul „cu toți boiarii” țării se adaugă și sfatul „cu némișii Ardealului și cugetară să nu dea Ardealul împăratului creștinesc” Rudolf (p. 76₇₋₈). Deci, din „Istoria Țării Românești” rezultă că Mihai a vrut ca, în lupta sa de eliberare națională și de centralizare a statului feudal, să intereseze întreaga boierime. Din această boierime ies în evidență, ca viteji comandanți de oști și slujitori devotați ai domnului, frații Radu, Stroe și Preda Buzescu. Dar faptele Buzeștilor, numeric mai multe decât ale altor boieri, cronicarul nu le înregistrează în nici o formă retorică specială, astfel că nu se poate vorbi de această parte a „Istoriei Țării Românești”, ca de o cronică de familie — „cronica Buzeștilor”³; ea este tot o cronică domnească, cronică domniei lui Mihai Viteazul.

Relatările despre *Cantacuzini* ocupă în cronică un spațiu mai întins. Cronicarul socotește pe boierii Cantacuzini ca români de baștină, desigur după muma lor Elina, fiica domnitorului Radu Șerban (1602—1611), descendent al Craioveștilor⁴). Viața Elinei, soția postelnicului C. Constanțacuzino, este urmărită de cronicar în toate momentele ei principale, de la nașterea și botezul ei (1611, la Suceava, pînă la moartea și înmormîntarea ei (2 martie 1687). Autorul are față de Elina un sentiment de venerație

¹⁾ Radu cel Mare → Radu Paisie → Pătrașcu cel Bun → Petru Cercel (v. P. P. Panaitescu, *Origina lui Petru Cercel*, București, 1936).

²⁾ Aceasta venea în numele altiei linii dinastice : Mihnea cel Rău → pretendentul Mircea → → Alexandru al II-lea → Mihnea Turcitol.

³⁾ Se știe că N. Iorga a susținut existența unei cronică a Buzeștilor, publicând-o ca atare : *Viața lui Mihai Viteazul povestită de un om din acele timpuri*, Vălenii de Munte, 1908 (Biblioteca „Ligii culturale”, nr. 1). La sfîrșit (p. 70), editorul scrie : „Această povestire a făcut-o un credincios al fraților Buzești, al cărui nume nu se știe”. *Din faptele străbunilor. Povestiri ale cronicarilor*, Ed. II-a, București, 1923, p. 140—171, cu mențiunea : „Din cronică Buzeștilor”.

⁴⁾ Vezi *Tărani*, mai jos, p. XXVII — XXVIII.

și compasiune pentru suferințele provocate de desfășurarea evenimentelor politice interne. Începînd cu anul 1658, faptele Cantacuzinilor intră tot mai adînc în ansamblul evenimentelor narate de cronicar. Mihnea al III-lea trimite în acest an bani vizirului Kiupriuli, ca să omoare pe Constantin postelnicul, dar acesta, ca un om drept și nevinovat „fu izbăvit din moarte” (p. 137₁₀). În concepția lui feudală, cronicarul aduce pe omorîtorul de boieri Mihnea să dea „seama înaintea lui dumnezeu, la vrémea înfricoșatului județ” (p. 138₉₋₁₀) și, într-adevăr, arată el, — nu ca ceva întîmplător — că „acolo <în Ardeal> își sfîrși viața lui cum au fost mai rău” (p. 141₁₃). Urmărind viața bâtrînului „Costandin postelnicul, bunul creștin și vrednic de slujbă”, cronicarul povestește mișcător sugrumarea postelnicului : „seara pre la cină, l-au omorît în trapezăria mănăstirii” Snagov (duminică, 20 decembrie 1663), la ordinul lui Gligorașco (p. 149₁₆₋₂₂). Cronicarul aruncă „de trei ori anathema” asupra omorîtorilor, iar de aici înainte înfățișeză larg seria de suferințe ale urmașilor și lupta lor împotriva persecutorilor, domni și boieri, care continuau să aprindă ura turcilor împotriva Cantacuzinilor. Cel mai aprig dintre prigonitori ne este înfătișat Duca vodă 1673—1678). Aceste trădează pe Cantacuzini, care-l ajutaseră să vie domn și poruncește prinderea lor, simultan, în cele 3 centre deosebite, la conacele cantacuzinești din Drăgănești, Cocorăști și Mărgineni. Planul lui Duca era să-i omoare, dar ei scapă, fugind „în Teara Ungurească” (p. 171—172). După părerea cronicarului, tot dumnezeu, cu „mila lui cea nespusă”, curmă prigonirea boierilor Cantacuzini, prin numirea lui Șerban ca domn al țării (29 noiembrie 1678).

Cronicarul înfățișeză ca dușmani de moarte ai Cantacuzinilor pe greci¹⁾ și pe boierii *Băleni*. Conducătorii acestei partide erau Gheorghe vornicul Băleanu și Hrizea vistierul, ginerele lui Gheorghe. Grecii „și ecata” lor „spurcată” sănătăți ca „răi boiai” și „îndrăciți”, „fără rușine, cu rău cuget”. Motivul urei lor, spune cronicarul, era invidia „că ei < Cantacuzinii > tot boeresc la toți domnii” (p. 163₁₀₋₁₁). Pe cît de răi sănătăți domnii susținători ai Bălenilor, pe atît apar de buni susținătorii Cantacuzinilor, de exemplu Antonie vodă. Autorul cronicii, pentru evenimentele de la 1658—1690, este în mod evident părtaș la suferințele Cantacuzinilor ; faptele acestora îl interesează și le prezintă cu amănunte.

Pe dușmanii Cantacuzinilor, autorul îi prezintă ca pe niște dușmani personali ai lui și ca pe niște „pizmași neamului rumînesc”.

3. Orase, tîrguri și locuitorii lor. Cele mai vechi așezări amintite în cronică sănătăți situate geografic de-a lungul Dunării : cetatea „Turnul

¹⁾ Dintre aceștia, cronicarul numește pe Dumitrașco țarigrădeanul, Ghinea vistierul, „grec lăcătariu de la Rumele”, Nicola Sofialiul și Balasache. Cu grecii „se făcuse soție” (= lovorâși, unelte), și „ruminii de moșie” Stroe Leurdeanul, Radu armașul și fiul său Costantin precum și Bălenii.

Severinului”, apoi „marginea Necopoei” (Turnu Măgurele). Urmează cele din Oltenia : Strehia și Craiova. Apariția acestor așezări este explicată de autor prin „descălicările” succesive ale „rumînilor”, „care s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miază noapte” (p. 1). Rostul primelor așezări indicat de cronicar este administrativ și militar. Se spune, anume, că „rumînii” având și „cap, adecă mari bani”, au dat numele de „scaun” (reședință), întii Turnului Severin, „al doilea scaun s-au pogorît la Strehia, al treilea scaun s-au pogorît la Craiova” — acestea întâmplindu-se „multă vrème” înainte de anul 1290.

Autorul, trecînd de la forma administrativ-militară a băniei la aceea a domniei, spune că „Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș” a făcut întii „orașul ce-i zic Cîmpul Lung”.

Populația orașului, la întemeiere, se compunea din „multime de noroade : rumîni, papistași, sași, de tot felul de oameni”. Al doilea „oraș mare”, unde „s-au pus scaunul de domnie” este amintit „Argeșul” (pe numele de azi : Curtea de Argeș). Instituțiile specifice feudalismului erau biserică și reședință întărîtă a feudalului. De aceea, în ambele aceste orașe, domnitorul construiește cîte „o biserică mare și frumoasă și înaltă”, precum și „curți de piață și case domnești”, elemente de adăpostire și siguranță.

Cele mai vechi „tîrguri” semnalate în cronică sunt Tîrgoviștea și Tîrgușorul (p. 4). Tîrgoviștea este înfățișată pe vremea lui Vlad Tepeș, în legătură cu conflictul dintre domn și „orășani”, „pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului vodă”¹), Tepeș îi pedepsește trăgînd în țeapă pe „cîți au fost oameni mari bătrâni”, iar pe cei tineri (bărbați, neveste, fete) i-a ridicat de la ospete și hore, împodobiți și îmbrăcați ca de Paști și i-a dus la Poenari (în munți, pe Argeș) „de a u tot lucrat la cetate, pînă s-au spart toate hainele dupre ei”. Faptul nu este amintit de nici un alt izvor documentar, se găsește însă în legende istorice ale poporului²). Povestirea cronicărească dezvăluie astfel cel dintîi conflict dintre domnie și tîrgoveți.

Bucureștiul este pomenit întii cu prilejul pomenirii tăierii capului lui Vlad cel Tânăr (23 ianuarie 1512), „în oraș, în București” (p. 22₁). Abia în cadrul domniei lui Radu de la Afumați, cronicarul dă Bucureștilor calitatea de „scaun” al țării³) (p. 44₇).

Cronicarul scriind despre locuitorii orașelor Sibiu și Brașov, îi numește „cetăteni” (p. 20₃₄, 73₁₁), în sensul de locuitori din „cetate”.

¹⁾ Un singur ms., nr. 91, de la Cluj (vezi anexa nr. 13, p. 205₂₋₃), precizează vina : boierii tîrgovișteni au îngropat de viu un frate al domnitorului.

²⁾ Petre Ispirescu, *Povesti despre Vlad Tepeș*, 1935, p. 3-11. În legenda populară, fratele lui Tepeș fusese huiduit de tîrgovișteni, pentru că silise iubirea unei fete de boier.

³⁾ În mod greșit, pentru că, se știe, în documente Bucureștiul apar ca cetate de scaun încă din 20 septembrie 1459 (cf. P. P. Panaitescu, *Interpretări românești*, București, 1947, p. 227).

Fără să se ocupe în mod special de populația orașelor, înțelegem din paginile cronicii că majoritatea populației o formau „neguțătorii”, greci și turci. Dar mai constatăm că „neguțătorii” aceștia erau cei mai des loviți în cursul mișcărilor de masă. Astfel, Lupu Mehedințeanu (1616—1618) obligă pe negustori să plătească lefile ostașilor unguri din armata sa. În aceeași vreme, căpitanul Buzdugan tăia negustorii greci de oi și le confisca „marfa” (p. 93₅₋₈). În timpul domniei lui Constantin Basarab, seimenii și dorobanții „au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor” (p. 123,₇).

Puținele date din cronică referitoare la târguri și târgoveți ne arată că la noi, ca și îndeobște¹⁾, procesul de transformare a orașelor și târgurilor a evoluat de la forme administrative și militare la centre meșteșugărești și comerciale.

4. Tăranii. Tăranii și satele ocupă un loc restrins în cugetarea politică a autorului „Istoriei Tării Românești”. Numirile folosite de cronicar pentru noțiunea de țăran sunt variate, după tendințele și efectele pe care le urmărește: „țărani”, „săraci”, „noroadе”. Când vine vorba de țărani, autorul nu face decât să constate starea lor mizeră și să-i compătimească pentru „năpăștile” ce li se fac. Însă mila boierilor și a domnilor pentru suferințele țăranilor este arătată de autor prin prisma intereselor de partid, cronicarul voind să ne convingă de omenia numai a unor anumite persoane, înfățișate de el consecvent simpatice. Este cazul lui Matei Basarab, de la care se speră că „vor avea săracii pace și odihnă” (p. 99₃). Urmează cazul unui alt Basarab, Constantin Cîrnul, în gura căruia cronicarul pune următoarea mărturisire pe care ar fi declarat-o în timpul răscoalei seimenilor și dorobanților: „m-am împăcat cu toate țările, ca să putem face bine și țăranilor, că să întări și împresurați de bir și de năpăști” (p. 120₁₉₋₂₀). Evident, rostind aceste cuvinte în fața mulțimii, domnitorul voia să-și apropie masele populare în mijlocul primejdiei ce venea din răscularea ostașilor domnitorului. Răscoala militară a seimenilor și dorobanților, așa cum este înfățișată în „Istorie...”, a pătruns mai adinc și în rîndurile mulțimii și ale țăranilor, pentru că măsurile luate de domnitorul Constantin Șerban se întind și asupra lor: „Să au început a face milă mare țării, ertindu-le toate năpăștile... Să au erat țara de bir 3 luni” (p. 119₃₋₅).

Cronicarul mai vrea să statornească o idee: legătura Cantacuzinilor cu „țara” și cu „țăranii”. Însuși postelnicul Const. Cantacuzino, grec din Tarigrad, venit în țară din prima generație, este arătat nu ca grec, ci ca „moșnean într-însa în țară”, cu case și cu olate, ca și alți boiari” (p. 146₃₋₄). De aceea, în sugrumearea postelnicului; cronicarul vede un motiv de intristare și la mulțimea noastră: „plingîndu-l și săracii, că ș-au pierdut mila”

¹⁾ M. N. Tihomirov, Древнерусские города, ed. II, Moscova, 1956, p. 435 — 438, și H. Pirenne, Les villes du moyen-âge, Bruxelles, 1927, p. 68—70.

(p. 150₁₆). Părtinirea autorului se manifestă și pentru Drăghici, cel mai vîrtnic dintre fiii postelnicului, care de asemenea este lăudat, pentru că „sta tare pentru săracă de țară” și „căuta de toți săracii” (p. 157₁₀₋₁₁). Răvașele lui Stroe Leurdeanul, prin care năpăstuia pe postelnicul Constantin Cantacuzino, „să arătară tuturor noroadelor”, pentru ca trezind simpatia maselor, să condamne și ele pe vînzător (p. 162₁₆₋₁₈).

Cu toată situația socială boierească pe care a avut-o, desigur, autorul, el vădește totuși sentimente de compasiune pentru mase și, în orice caz, nu ascunde adevărul că țărânieea era cu desăvîrsire lipsită, năpăstuită și prădată fără dreptate.

5. Problema dărilor reflectată în cronică

Perioada de lupte între pretendenții la domnie oglindită în cronică (sec. XV—XVI) se caracterizează din punct de vedere fiscal prin numeroase dări puse pe seama țărâniei.

Să vedem poziția autorului și față de această problemă.

Cronicarul semnalează că fiecare domn nou aducea în sistemul fiscal o nouă impunere: „Adaos-au Pătru vodă cu mumă-sa <Chiajna> la bir 5 aspri” (p. 51₉₋₁₀)¹⁾, semnalează cronicarul ca ceva obișnuit cu cruzimea Chiajnei. Cîteva rînduri mai departe, autorul scrie că Alexandru vodă (1568—1577) „au adaos în țară un bir, ce i-au zis oae seacă”²⁾.

Mihnea (1577—1583, 1585—1591) a înființat „găleata” de grîne, obligînd și „pe megiiashi” să o dea; apoi „au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste”³⁾ și a pus și o dijmă nouă: „din 5 stupi un stup” (p. 53₁₈). Afirmațiile cronicarului concordă cu realitatea istorică, pentru că este știut că Mihnea a dezlănțuit un mare jaf fiscal pentru a putea răspunde turcilor marea sumă de bani cerută pentru uciderea rivalului Petru Cercel⁴⁾. Dar și acesta „au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi” (p. 53₁₃₋₁₄).

¹⁾ Chiajna trebuia să răspunză în vremea la care se referă cronicarul 30 000 scuzi pentru a fi repus în domnie fiul ei Petru (A. D. Xenopol, *Istoria românilor*, București, 1927, vol. V, p. 23).

²⁾ Vezi p. 52—53. Se știe că acest bir a fost impus în 1574, pe oile sterpe, pentru cele cu lapte plătindu-se „oeritul”.

³⁾ Nu se precizează natura năpăștilor. Se crede că năpasta era plata pentru singele unui om ucis și o plăteau locuitorii în hotarul căror era găsit ucisul, chiar dacă acei locuitori erau nevinovați de ucidere (C. C. Giurescu, *Istoria românilor*, II. Partea a doua, ed. III, București, 1940, p. 497). Mai există încă și părere, mai plauzibilă, care consideră năpasta ca o obligație impusă de domnie, ca unii să plătească birul altora, aceasta pe baza principiului răspunderii solidare la plata dărilor (Damaschin Mioc, *Despre modul de impunere și percepere a biroului în Țara Românească pînă la 1632*, în *Studii și materiale de istorie medie*, vol. II, București, Acad. R.P.R., Inst. de ist., 1957, p. 110—111).

⁴⁾ A. D. Xenopol, *Istoria românilor*, V, București, 1927, p. 44—46.

Jaful fiscal dezlănțuit de Leon Tomșa (1629–1632) este — după chiar relatările cronicarului (p. 95–96) — cauza răscoalei poporului sub conducerea boierilor olteni, în frunte cu Matei aga. Cronicarul ne povestește că „sparu-s-au toate județele de preste Olt, fugind care încătre au putut”, din cauza a „multe biruri gréle ce au fost asupra săracilor”. Cronicarul compătimese „săracă de țară” — care, în vremea domniei lui Radu Leon (1664–1669) suferi cea mai grea povară fiscală, trebuind să plătească noi biruri grele numite „prihăni” (p. 157–158).

De mai multe ori găsim amintit în cronică și *haraciul* datorat Portii otomane. Mulți dintre domnitori căutau să-și asigure posibilitățile de plată a haraciului prin mijlocirea boierilor. Când aceștia pribegieau ca ostili domnitorului, pericolul era dublu pentru acesta : lipsa boierilor din țară dăuna completarea haraciului, iar pribegia lor însemna țeserea unor noi intrigi pentru răsturnarea domnitorului. Așa se explică de ce în „Istoria Țării Românești” găsim, în cadrul mai multor domnii, informația că domnitorul face apel la boierii fugiți și pribegi să se reîntoarcă „cineși la moșia lui, să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului” (p. 141–142). „Zăbava haraciului”, ne spune cronicarul, a adus mazilirea lui Gheorghe Ghica, în 1660. Rezistența românilor în ce privește plata obligațiilor către Poartă pare că era mai dîrzbă decât a altor popoare subjugate. Așa pretinde vizirul într-o mustrare ce-o face postelnicului Constantin Cantacuzino, mustrare pe care cronicarul o reproduce întocmai : „au făcut Ghica vodă și rumini rușine împăratului, de n-au adus haraciul la vréme. Și cum împăratul biruiaște <= încasează biruri> de la răsărit pîn la apus și nu iaste altă țară mai rea decât Țara Rumânească. Că nu apucă o nebunie să să potolească, alta rădică” (p. 144–145).

Rezistența țării la plata haraciului este condamnată cu asprime de cronicar, dar nu din simpatie pentru turci (se va vedea că, în general, autorul era împotriva turcilor), ci datorită concepției ce avea că domnitorul trebuie slujit cu devotament : „iar ei <boierii birnici>, ca niște oameni nebuni și dăzmétici, să trăgea fieșcarele și să ascundea și nu vrea să-și dea birul după obiceaiu, gîndind domnului lor rău, cum era și învătați” (p. 144_{5–7}).

Prin prisma intereselor de partid, cronicarul condamnă numai pe unii domni și boieri că au jefuit țara și acoperă pe alții. De asemenea, semnalează „mila” numai a unor domni și boieri, manifestată prin iertarea birului și a altor dăjdii. Această favoare, autorul o acordă larg lui Constantin Șerban : acesta „preste puținea vréme” împăcă și pe sultan, trimîndu-i „haraciul și poclonul de domnie”, dar împăcă și sărăcimea țării, iertînd-o temporar de biruri și năpăști (p. 118–119). Cronicarul, care în alte împrejurări se arată ostil străinilor, acum scoate în evidență meritul domnitorului de a se fi purtat bine cu *toți* cetățenii țării : „să bucura toți și moșneni

și streini” (p. 119₁₀₋₁₁). Aceste contradicții ale concepției cronicarului se pot explica numai prin apartenența sa la fracțiunea boierească favorabilă Cantacuzinilor: Constantin Șerban era din tabăra celor cruți de cronicar, era fratele doamnei Elina, soția postelnicului Constantin Cantacuzino.

6. Concepția cronicarului cu privire la alte popoare

În ciuda contradicțiilor care caracterizează adesea conținutul letopiseștului, rămîne, totuși, ca o linie unitară, patriotismul autorului, interesul lui pentru istoria patriei, pentru lupta ei de a se menține „tare” (expresia cronicarului), cu ființă și credință ei, în mijlocul popoarelor înconjurătoare.

Dar care este ideea generală a autorului despre popoarele vecine și ce atitudine ia el în problema relațiilor politice dintre români și ele? Dintre aceste popoare, turcii și grecii se găsesc mereu prezenți în filele letopistului.

Turci. Chiar din primele pagini, cînd scrie despre „Radul Negru voevod”, autorul strecoară următoarea cugetare referitoare la turci: „tocmitu-ș-au Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era de turci împresurată” (p. 3₅₋₆). Pusă aici, în legătură cu vremuri mult îndepărtate de apariția turcilor în Europa, această reflecție apare ca o obsesie, ca o observație a autorului, verificată, asupra contemporaneității, că cotropirea țării de către turci era o piedică serioasă în dezvoltarea economică, politică, administrativă și culturală a țării.

În timp ce versiunea **O** a letopiseștului arată crîncenele lupte date de români în secolul XIV—XV, alături de alte popoare creștine, împotriva turcilor (v. anexele nr. 5, 6, 8, 9), celealte versiuni (inclusiv **V**, cea luată ca text de bază) nu pătrund semnificația patriotică a acestor lupte. Mai departe, autorul emite părerea greșită că „Laiotă Basarab vodă cel Bătrîn... au închinat țara turcilor”¹. Scriind despre jurămîntul de credință al lui Vlad cel Tânăr, autorul lasă să se vadă cum s-a născut la noi primul partid filo-ture, al boierilor Craiovești². Astfel se suie pe tron, cu ajutorul turcilor³, un membru al acestei familii, Neagoe, „primul domn al Țării Românești ales dintre boieri, în locul descendenților vechii dinastii”⁴. Luptele singeroase din secolul al XVI-lea dintre turci și parti-

¹⁾ Vezi p. 4. Se știe că Radu cel Frumos, omul turcilor, a făcut această închinare. Cf., N. Iorga, *Istoriile domnilor Țării Românești*, București, 1902, p. 25, nota 1 și *Genealogia Cantacuzinilor de banul Mihail Cantacuzino*, ed. N. Iorga, București, 1902, p. 68—69, nota 3.

²⁾ Hurmuzaki, *Documente*, vol. XV, partea I, p. 218, raportul din 14 februarie 1512, scris la Buda.

³⁾ Numeroase alte izvoare istorice confirmă relatările cronicii. Cf. Șt. Ștefănescu, *Rolul boierilor Craiovești în subjugarea Țării Românești de către turci*, în *Studii și referate privind istoria României*, Partea I, București, Ed. Acad. R.P.R., 1954, p. 697—718.

⁴⁾ P. P. Panaiteanu, *Învățărurile lui Neagoe Basarab*, București, 1946, p. 8.

zanii lor cu boierii ostili politicii filo-turce, iau în concepția autorului un caracter nou, care se va accentua în restul cronicii. Exprimări ca : „proleții de turci... mulți creștini tăiară”, în timp ce ungurii sănt rugați „să se milostivească să nu lase țara creștinească în mîinile păgînilor” (p. 45, 54, 55, 82 etc.) – arată că autorul cronicii împărtea lumea balcanică în două tabere : a creștinilor și a păgînilor. Aceeași concepție teologică întîlnim la cronicar și mai tîrziu, cînd își exprimă bucuria de „izbinda creștinilor” la 1683 (asediul Vienei) și pentru evenimentele dintre anii 1687 – 1688 (luptele dintre austrieci și turci).

Dar cronica dezvăluie și în ce privește atitudinea față de turci contradicții explicabile numai prin caracterul ei de castă. Astfel, autorul este dominat de prejudecăți și sentimente pătimășe în prezentarea domniei lui Mihnea al III-lea. Cronicarul, pînă la acest moment al cronicii, anti-otoman, condamnă cu asprime răscoala lui Mihnea împotriva turcilor și uciderea de către Mihnea a boierilor filo-turci, numai pentru că Mihnea se declarase dușman al partidei Cantacuzinilor (p. 136 – 138). De asemenea, cronicarul subliniază ca o însușire patriotică a postelnicului Cantacuzino faptul că acesta „ține cu raiaoa împăratului” (p. 145₂₄).

O particularitate caracteristică a turcilor, lăcomia de bani, este însă consecvent și des evidențiată : turcii „ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoie și de săracie” (p. 147_{15 – 16}).

Grecii. Partea din cronică referitoare la secolul al XVII-lea dezvăluie lupta socială și națională dintre boierimea de baștină a țării și grecii exploataitori stabiliți în țară, la început, ca negustori și mici slujitori, iar mai tîrziu ajunși la dregătorii influente.

Povestind aceste lupte din vremea primilor domni filo-greci, Radu Mihnea (1611 – 1616) și Alexandru Iliaș (1616 – 1618), cronicarul nu ia o atitudine categorică ostilă împotriva grecilor.

Boierul Bărcan din Merișani, care instigase boierimea împotriva lui Radu Mihnea, este socotit „ca un om rău”, călcător de jurămînt, deși cronicarul recunoaște că acest complot era îndreptățit „pentru căci și *pe boieri* împresurase *domnitorul* cu multime de greci de la Țarigrad și de la Rumele” (p. 90_{1 – 2}). Cronicarul insistă asupra cauzelor revoltei boierilor olteni din 1618 : „boiarii fiind împresurați de multimea grecilor și ocărîți de trufășia lor, care nu putea să o mai rabde” ¹⁾ (p. 91_{1 – 2}). Cronicarul reproduce chiar dialogul dintre Alexandru vodă și ostenii răsculați : „Stați cu mine, și eu să vă dau lefi îndoite” – la care ademenire ostenii răspund : „nu vor sta, căci ai călcat jurămîntul și ne-ai oprit simbriile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare săracie“ (p. 92_{4 – 6}). Totuși,

¹⁾ Aceeași asuprire o afirmă și cronicarii sași Simion Massa și Marcus Fuchs în cronica lor, capitolul „Tumultus Walachici” (1618), în *Quellen zur Geschichte der Stadt Brasso*, V, p. 371 – 372.

uciderea prin înțepare a lui Lupu Mehedințeanu și Buzdugan, conducătorii răscoalei, este înfățișată în termeni reci; căpitanul Buzdugan, care tăiașe mulți negustori greci, luîndu-le „toată marfa”, chiar este calificat drept „om rău” (p. 93,⁷).

„Răscoala” boierimii oltene începută la 17 octombrie 1630, în timpul lui Leon Tomșa, împotriva grecilor, este asociată de cronicar de problema birurilor grele. Acestea neputind fi acoperite de birnicii legali, domnitorul a obligat pe boici să completeze, de la ei, sumele neachitate. Boierii refuză și fug în Ardeal, lucrînd de acolo pentru mazilirea lui Leon Tomșa. În aceste împrejurări se ivește concurrent la tron un boier al țării, „Matei aga din Brîncovéni” (p. 96,⁹). Jalbele boierilor revoltăți trimise vizirului Abaza pașa arătau „pentru greci, cum au spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile” (p. 104₁₉₋₂₀), iar cronicarul mai afirmă că însiși turci recunoșteau că „străinii, cu grecii țărigrădeni” jefuesc țara. De-a lungul cronicii, grecii sunt înfățișați „avani”. Pe „grecii leșinați încă i-au săturat” domnitorul Radu Leon (1664–1669) pînă într-atîta, încit însuși domnitorul declară că „alt grec lingă el nu-i mai trebuie” (p. 156,⁹). Lupta desfășurată timp de aproape un veac încetează, pentru perioada cuprinsă în cronică, cu triumful partidei naționale asupra grecilor. O delegație „cu slujitori din toate cétele”, cam 200 de oameni, merg la sultan de-i reclamă cum „grecii Tarigradului... au spart raiaoa Țării Rumînești”. Rezultatul este că „înțelegînd împărăția, poruncit-au cu mare minie de au scos pre toți grecii din țară, cu mare rușine”, iar Radu Leon, protectorul lor, fu mazilit (p. 159–160).

Cronicarul scoate din masa de greci exploataitori veniți din Levant, caracterizați în mod general defavorabil în opera sa, cîteva tipuri de greci și-i arată în repetate rînduri, intriganți, veroși, oportuniști, răi, precum : Nicola Sofialiu, Curt Celebi, Ghinea vistierul și Balasache. Autorul nu are spirit critic, pentru că ocolește adevarata cauză a conflictelor dintre boierimea autohtonă și greci; care, în fond, era interesul boierilor autohtoni de a menține numai ei dregătoriile și avantajele din care începea să se înfrunte tot mai mult și o boierime nouă, boierimea de origină levantină.

„Istoria Țării Romînești” se tipărește acum pentru prima dată în forma ei completă și împreună cu tipurile reprezentative ale variantelor ei manuscrisse. Această ediție dă posibilitatea cercetătorilor să o înțeleagă și să o reconsideră științific ¹⁾. În rîndurile care preced n-am urmărit nicidcum scopul de a da un studiu exhaustiv asupra conținutului ei interesant,

¹⁾ Istoriografia rusă medievală, atât de bogată și de variată în genuri și forme narrative, dar mai ales studiul asupra ei al lui D. G. Lihacev, *Русские летописи и их культурно-историческое значение* (Letopisețele rusești și importanța lor istorico-culturală – Ed. Academiei de științe U.R.S.S.), Moscova-Leningrad, 1947, 500 p., ne-au fost ajutor prețios în orientarea noastră științifică pentru pregătirea volumului de față.

ci numai de a deschide cititorilor perspectivele asupra epocii și realității vii pe care „Istoria“ le oglindește în paginile ei.

„Istoria“, ca orice operă a culturii medievale, reflectă tendințele dominante ale sistemului economic, administrativ, social și politic feudal-

În ansamblu, cronica se resimte și de influența realității zilnice, vii și populare, dincolo de formele închisate ale sistemului feudal. Astfel, am văzut că autorul constată și infățișează mizeria prin care au trecut masele populare ale țării, populația ei majoritară compusă din țărani săraci, exploatați și încărcați de biruri. Din relatăriile cronicarului s-a mai văzut și lupta dusă, cu greutate, dar eroic, de popor împotriva cotorpitorilor turci, lacomilor dregători greci și asupritorilor boieri ai țării. Autorul cronicii nu s-a putut sustrage influenței populare și a scris pagini mișcătoare în care arată năzuințele poporului român pentru independență națională, libertate și dreptate socială ; le arată cu duioșie și compasiune, de loc mobilizator, dar mereu le pune în fața cititorilor.

Prin această insușire de realism, prin calitățile literar-narative și adesea stilistice, „Istoria Țării Românești“ nu se adresează numai speciaștilor și istoricilor, dar și cercurilor mai largi de cititori care vor găsi numeroase și mărete pagini din trecutul de luptă al poporului nostru.

7. Descrierea și filiația manuscriselor

„Istoria Țării Românești de când au descălecat pravoslavnicii creștini“ a ajuns pînă la noi prin cîteva zeci de manuscrise, cele mai multe fiind compilații în care această istorie e precedată, dar mai ales continuată, de alte lucrări. Făcînd o cercetare atentă a lor, le putem împărți în două grupe principale.

O primă grupă cuprinde manuscrise în care „Istoria Țării Românești“ se încheie cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, cu cuvintele „și aşa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit (p. 188₁₀) ; a doua grupă cuprinde manuscrisele ce trec peste acest moment, și includ în expunere și moartea lui Șerban Cantacuzino, oprindu-se la evenimentele din ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler cu austriecii, din Țara Românească.

Prima grupă se compune din patru subgrupe de manuscrise, iar a doua grupă se compune din șapte subgrupe.

Fiind vorba de aceeași lucrare, ar însemna ca toate manuscrisele să fie identice ca întindere și cuprins. Manuscrisele însă au suferit adăugiri și înlocuiri însemnate sau mai puțin însemnate, întîmplătoare sau deliberate. Toate aceste schimbări constituie caracteristice care ne ajută la clasarea manuscriselor.

I. Am afirmat că grupa întâia e formată din patru subgrupe. Aceste subgrupe reprezintă o compilație a Crețuleștilor, două compilații mavrocordătești și o compilație cantacuzinească.

1. Compilația Crețuleștilor C³ se compune din următoarele manuscrise :

a) Ms C, miscelaneu cu 393 foi, plus 5 foi albe, format 15,5 cm × 21,5 cm, de la de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5463, este o copie din jumătatea a doua a secolului al XVIII-lea, dar după alt manuscris mai vechi, acesta scris de „Stan logofetelul ot dum<nealui> Iordache Crețulescu vel dvornic, la leat 7239 (1731)” (f. 192^v). La f. 1, în locul titlului, este lăsat loc liber pentru completarea lui ulterioră, care însă nu s-a mai făcut. Cuprinde <Istoria Țării Rumînești de cînd au descălecat pravoslavnici <i> creștini</i> și începe la f. 1 : „Insă dintăi pravoslavnici <i> izvodindu-să de rumîni carii s-au despărțit din romani și au pribegit...”, și sfîrșește la fila 192 : „cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”. Pe f. 192 – 393 urmează capitolele 1–80 din „Viața lui Brîncoveanu”, scrisă de logofătul Radu Greceanu.

b) Ms C¹, cu 4 foi nenumerotate, plus 75 foi numerotate și alte foi albe nenumerotate, format 21 cm × 25 cm, din Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 36. E copiat de Tache Rosiesc, condicarul Trib. Ilfov, la 30 august 1844, după un ms cu data de 1 mai 1769, scris de Ștefan log. ot Constantin Crețulescu vel vornic. Ms acefal, începe cu domnia lui Vlad Țepeș : „o vină mare ce au fost făcut oroșanii unui frate al Vladului vodă” și sfîrșește cu domnia lui Constantin Brîncoveanu. Moartea lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu prezintă o redacție proprie copistului, un rezumat, pînă la ieșirea domnului și a boierilor din București, din cauza apropierei austriecilor. Se vorbește apoi de moartea lui Constantin Bălăceanu în lupta de la Zărnești și, în 10–12 rînduri, se termină domnia și caracterizarea lui Const. Brîncoveanu. Observăm că între apropierea austriecilor de București și cele întîmpilate la Zărnești e o lacună. Caracterizarea lui Brîncoveanu la f. 75 : „Domnit-au ani 25 pol și foarte s-au înbogățit și el și boierii lui, cît să dedese veste în toate părțile de bogătie. Și era biruitor la toate, ce vrea, aceia făcea, nimeni împotrivă nu putea să-i stea. Și făcînd multe amestecături, cum și cu muscalii și cu nemții, și vrînd să să hăinească de către împărăția turcilor și înțelegînd împărăția și părîndu-l și Cantacuzinii, rău sfîrșit au luat casa lui, că au perit de sabia lui Mehmed împărat, din preună cu feciorii lui. Și-i luară toată avereia ; ci de au făcut el și bunătăți, dar au biruit cu multele rele ce au făcut și domnia lui mai mult este de hulă decât de laudă”. Tache Rosiesc a redus din textul „Viații lui Nifon”, după cum singur afirmă și, fără să mai spună, a omis și scrierea patriarhului Theofan, dar acuzațiile ce privesc pe Grigore Ghica există în forma caracteristică subgrupei C³.

c) Ms C², cu 394 foi, format 13,5 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1350. Foile 395 – 402, 405, 409 – 411 sunt nescrise, iar pe f. 403 – 404^v și 406 – 407^v este o tablă a cuprinsului. Are la f. 198 nota : „Si acestea sunt scrise prin osteneala lui Stan logofetul ot dum <nealui> Iordache Crețulescu vel vornic, la leat 7239” (1731). Acest ms a servit ca original copistului ms C, descris mai sus.

Pe f. 1 – 3, text din introducerea lui Radu Greceanu la „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”, iar de la f. 4 – 198^v „,Istoria Țării Românești de cînd au descălecat români“>, inc. f. 4 : „,Insă dentăi pravoslavnicii izvodindu-să de ruminii carii s-au despărțit...“, fin. „,cu înțelepciunca lui toate le-au potolit“ (f. 198^v).

Delaf. 199^v – f. 394^v, fără titlu, cap. 1 – 80 din „Viața lui Constantin Vodă Brîncoveanu”. Prin grijă lui Iordache Crețulescu, mare vornic, ginerele lui Constantin Brîncoveanu, s-a întocmit o compilație cu compoziție identică subgrupei V, dar „Viața lui Brîncoveanu” cuprinde aici mai mult decât 48 de capitole, cuprinde 80 capitole. A scris Stan logofetul la 7239 (1731); alte copii (mss C¹, U¹) menționează pe un Ștefan log. ot. Constantin Crețulescu, mare vornic, la mai 1769 și 1782.

Subgrupa C³ adaugă date împotriva lui Grigore Ghica, care, ca reprezentant la turci al domnului Țării Românești Gh. Ghica, tatăl său, face afirmații înaintea vizirului, provocînd mazilirea propriului său părinte, a domnului Gheorghe Ghica. Același Grigore Ghica, după prima domnie, fugind din Țara Românească, trece în Ardeal, apoi în Austria, unde promite împăratului că se va face catolic. Sub acest pretext plecînd la Roma, de la Veneția schimbă direcția, ajunge la Poartă și obține din nou domnia Țării Românești. Despre Stroe Leurdeanu, amestecat la omorîrea lui Constantin postelnicul Cantacuzino, călugărit fără voie, se spune în subgrupa C³ că ar fi cerut să fie numit, în călugărie, Regep.

2. Corpul de cronice reprezentat prin subgrupa L⁵, e o compilație în care domniile lui Nic. Mavrocordat din Țara Românească, în expunerea lui Radu Popescu vornicul, sunt legate de istoria Munteniei prin compilația cantacuzinească.

Lucrarea s-a întocmit de Radu Lupescu, logofetel, din ordinul domnului N. Mavrocordat și era terminată la 31 octombrie 1729, după cum se precizează în titlu. Acestei compilații, cercetătorii cronicilor i-au dat numele de primul corp de cronice mavrocordăști sau simplu – corpul mavrocordătesc.

a) Ms L, cu f. 44 – 246, format 25 cm × 39 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 59, copie din sec. al XIX-lea, înainte de 1840. De la f. 211 – 246 inclusiv foile ms sunt cu 4 cm mai scurte decât foile pînă la f. 210; foile 243 – 246 nescrise.

Pe f. 44 r. și v., titlul general al compilației întocmite de Radu logofetul de divan, aşa cum il reproducem la ms L³. Pe f. 45 – 123^v, „Istoria

Țării Rumânești de cînd au descălicat pravoslavnici <i>creștini</i>”, inc. f. 45 : „Insă dintîiu izvodindu-să de rumîni carii s-au despărțit...”, fin. f. 123^r : „și aşa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate”; continuă pe f. 123^v – 176 cu cap. 1 – 48 din „Viața lui Brîncoveanu” și pe f. 176 – 242^v cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornicul.

Ms are unele corectări în text făcute de Nicolae Bălcescu (vezi facsimil mai jos, nr. 4), atît la „Istoria Țării Românești”, cît și la celelalte două fragmente, pentru că Bălcescu le-a folosit la edițiile sale publicate în „Magazinul istoric pentru Dacia”.

b) Ms L¹, cu 198 foi, format 21 cm × 30,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss. nr. 121, copiat pe la sfîrșitul sec. al XVIII-lea. Pe f. 1 și 1^r, titlul general al compilației intocmite de Radu logofetelul de divan (vezi faesimil mai jos, nr. 11), apoi pe f. 2 – 84 : „Istoria Țări<i> Rumânești de cînd au descălecătu pravoslavnici <i>creștini</i>”; inc. f. 2 : „Insă dintăi izvodindu-să de ruminii carii s-au dăspărțit de romani”, fin. f. 84 : „cu înțelepciunea lui au potolit toate” și continuă cu cap. 1 – 48 din „Viața lui Brîncoveanu” f. 84 – 138^r și cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornienl. f. 139 – 198^r.

c) Ms L², cu f. 3 – 113, format 21,5 cm × 35,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss nr. 327, copie pe hîrtie albăstruie, după 1832. Este aceeași compilație intocmită de Radu logofetelul de divan. Pe f. 2 titlul general al compilației cum e reprobus mai jos, la ms L³. De la f. 3 – 49 : „Istoria Țării Rumânești de cînd au dăscălicat pravoslavnici <i>creștini</i>”, inc. f. 3 : „Insă dintîiu izvodindu-să de ruminii carii s-au dăspărțit”, fin. f. 49 : „Și aşa; cu înțelepciunea lui, au potolit toate”; continuă pe f. 49 – 80 cu cap. 1 – 48 din „Viața lui Brîncoveanu”, și pe f. 80 – 113 cu „Istoriile...” de Radu Popescu vornicul.

d) Ms L³, cu 188 foi, format 20,3 cm × 33 cm, în Biblioteca Acad. R.P.R. secția mss, nr. 100, are un titlu general, f. 2 : „Létopisetur Țării Rumânești” intru care coprinde toate istoriile a tuturor domnilor din ceputul țării, de la întăiul domnului Radul Negru voevod pînă acum la domnia de a doo a mării sale lui Nicolae Alexandru voevod, acum de iznoavă scrisă din porunca mării sale prea luminatului și prea înălțatului domnului nostru Iω Nicolae Alexandru vvd, intru al unsprezecilea an dintru a dooa domnie a mării sale, de Radul logofetelul de divan sin Mihaiu ieromonahul Lupescul, la anii de la zidirea lumii 7238, iar de la nașterea domnului nostru Is Hs 1729, luna lui oct. 31”.

Cuprinde : „Istoria Țării Rumânești de cînd au discălecătu pravoslavnici <i>creștini</i>”, f. 3 – 80 ; inc. f. 3 : „Insă dintăi izvodindu-să de ruminii carii s-au despărțit de romani”, fin. f. 80 : „Și aşa, cu înțelepciunea lui, au potolit toate” și continuă cu cap. 1 – 48 din „Viața lui Brîncoveanu”, f. 80 – 130 și apoi cu „Istoriile domnilor Țării Românești”,

f. 130^v—188^v, de Radu Popescu vornicul. E o copie de la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

e) L⁴. Un ms similar celor din această subgrupă a fost folosit de librarul-editor George Ioanid pentru *Istoria Terrei Romînesci de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini*, editată în publicația „Istoria Moldo-Romîniei”, București, 1858—1859, vol. II, care, de la p. 1—165, cuprinde „Istoria Tării Romînești”, atât cît se află în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă la p. 166—278 cu cele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”, apoi pe p. 278—399 cu *Celea ce au scris chir Rafaîl monahul, carele pre nume mirenesc l-au chiemat Radul Popescul b<iv> vel vornic*. Ioanid a modernizat limba, a înlocuit cuvinte vechi prin altele noi. Modul cum a reprodus acel ms a stricat mult din valoarea istorică a lucrării.

Subgrupa L⁵ prezintă primul corp de cronică mărvocordătesc în care „Istoria Tării Romînești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” a fost inglobată, așa cum se află în compilația cantacuzinească, dar întregită cu „Istoriile...” lui Radu Popescu.

3. O compilație, U³, prezintă istoria paralelă a Tării Romînești și a Moldovei, încheindu-se în ambele țări cu ultimele domnii ale lui Nic. Mărvocordat.

a) Ms U, cu 435 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția ms, nr. 2591, scris către jumătatea sec. al XVIII-lea, are istoria paralelă a Tării Romînești și a Moldovei ce merge pînă la Leon vodă și pînă la Moise Movilă inclusiv.

Titlul general al ms, pe f. 7, e : „Létopisétul Tăărăi Romînești și a Tăărăi Moldovei. De viața a prea luminaților domni ce-au stăpînit întrucă este 2 țări și ce s-au lucrat în dzilele lor și a părtilor streine care să megieșesc cu acăste țări. Pre largu adunate den multe létopisete și cu bună îndreptare alcătuit precum să véde”. Inc. f. 7 : „,Valahia. Domnu 1. Domnie 1. Radul Negrul vodă, întîiul domnul Tăărăi Romînești.

Cap. 1. Acest Radul Negrul vodă fiind în Tăara Unguriască voevod, mare herțeg pre Amlaș și pre Făgăraș, rădicatu-s-au de acolo cu toată casa lui și cu mulțime de năroade : români, papistași, sași”.

Fin. f. 435^v : „petrecînd <Moise Movilă, domnul Moldovei, a doua domnie, 25 iunie 1633 — aprilie 1634 > în odihnă, cu ocine, în Țara Leșască și în cînste de la Lăpuș, i s-au săvîrșit și viața în zilele domniei Dabijei vodă, domnind an 1”. Istoria „Valahiei” în acest ms se termină cu domnia lui Leon vodă inclusiv.

Leon vodă fiind mazilit, turcii dău domnia lui Radu vodă, fiul lui Alexandru Iliaș, domnul din Moldova. Boierii și slujitorii de pește Olt se sfătuiesc și hotărăsc să nu aștepte „pre Radul vodă cu atîta datorie, ca să-i mai mânînce și să-i prade”, iau pe Matei aga cu sila „de l-au adus la scaun să fie domnul Tării Muntești. Si au domnit Leon vodă ani 3” (f. 424 jos).

b) Ms U¹, cu 191 foi, format 21 cm × 30 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 340, copiat de „Ștefan logofătu ot Crețulescul” la 1782 (f. 6–7 jos și f. 191^v), are același conținut cu ms U, după care s-a și copiat.

Titlul general, la f. 6, ca în ms U și apoi reproducerea domniei lui Radu Negru. La f. 185^v se termină „Istoria” pentru Țara Românească: Matei aga vine domn Tării Românești cu ajutorul pașii din Nicopole. Acest ms nu are continuare.

c) Ms U², cu 401 foi, format 21 cm × 32 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5367, fără început și fără sfîrșit normale. Ms U² e continuarea ms U. Fila 1 existentă corespunde paginei 861, după numerotarea veche, care continuă paginația de la U. *Ine.* f. 1: „într-aceste vremi săt Shirăneștii. Unul din Cantimirești atunce, anume Azamet Mîrza, pre care l-am apucat și eu, era dvorialnic la Vladislav craiul leșesc”.

Fila ultimă 401^v – numerotarea veche f. 361 – *fin.* : „Trimis-au toți cei mari carii sănt supt stăpânirea sa daruri scumpe, trimis-au și măria sa domnul Nicolae vod <a> daruri scumpe și altele carele să cuvin împăratiei”. „Istoria Tării Românești” se sfîrșește în ms cu domnia lui Constantin Șerban, f. 30–37^v. *Fin.* : „au trecut muntele la Ardeal cu toată casa lui întreagă și cu toți boierii țării. Si au domnit Constantin vodă ani 4”.

Partea finală a domniei lui Mihnea al 3-lea (f. 61^v–62), domniile lui Gh. Ghica (f. 75^v–76^v) și a lui Gr. Ghica (f. 85–85^v) săt într-o redacție a lui Axinte Uricariul.

„Istoria Tării Românești” intră în această compilație numai pînă la domnia Radu Leon exclusiv; începînd cu domnia lui Radu Leon, pentru Țara Românească, compilatorul reproduce după „Istoriile...” lui Radu Popescu vornicul. După unele indicațiuni din text, această compilație a fost lucrată în bună parte de Axinte Uricariul. Compilatorul a lăsat afară partea de la început despre „romînii care s-au despărțit de romani” și a început cu descălecatul lui Radu Negru. Are „Viața lui Nifon”; domnia lui Matei Basarab fiind la începutul lui U², unde lipsesc foile, nu se poate controla.

Se folosește în această compilație, la fiecare domnie, un plan schematic care obligă expunerea să răspundă acestui schematism; se aduc și informații noi.

Pentru că această compilație se încheie cu domniile lui Nicolae Mavrocordat în Moldova și în Țara Românească, pentru că Axinte Uricariul a înșătișat ultima domnie a lui Nic. Mavrocordat din Moldova, socotim și această compilație ca un corp de cronică mavrocordătesc, ca al treilea corp mavrocordătesc, al doilea corp fiind, după cum se știe, numai domniile

din Moldova și Țara Românească ale lui Nic. Mavrocordat, scrise respectiv de Axinte Uricariul și Radu Popescu¹.

4. Subgrupa V⁴ e compilația cantacuzinească, în care „Istoria Țării Românești”, fără a vorbi de sfîrșitul lui Șerban Cantacuzino, e continuată cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”.

a) Ms V, cu 204 foi numerotate plus 1 foaie nenumerotată, format 16 cm × 21 cm, acum în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 112, poartă pe fiecare filă stampila cu legenda „Io Stefan Cantacuzino voevod”, iar pe unele foi stampilele Eforiei Școalelor Naționale și a Bibliotecii Colegiului sf. Sava din București.

Pe baza anilor de domnie a lui Ștefan Cantacuzino, ms e datat între aprilie 1714 și ianuarie 1716. Însemnări de la 1731, 1781 atestă că acest ms, înainte de a fi al Eforiei Școalelor Naționale, a aparținut familiei Brăiloiu din Gorj. E un miscelaneu compus din „Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini”, inc. f. 1 : „Insă dintăi izvodindu-se de rumînii carii s-au despărțit de la romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 1), fin. f. 127 : „Și aşa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (v. facsimilul mai jos, nr. 2). Continuat cu „Inceputul istoriei vieții luminatului și prea creștinului domnului Țărăi Rumânești Io Constantin Brîncoveanu Basarab voevod”, inc. f. 127^v „Multe și vrădnicice de auzit istoriei”, fin. f. 204 : „multă mîhnire au dat domnului său și prietenilor lui”, — deci cap. 1—48 din „Viața lui Brîncoveanu” redactată de Radu log. Greceanu, fără însă a fi menționat titlul complet al acestei „Vieți”, nici numele autorului.

Ms a folosit lui Nic. Bălcescu pentru ediția „Istoria Țării Românești de cînd au descălecăt românii” pe care a publicat-o în *Magazin istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32.

b) Ms V¹, cu 164 foi, format 15 cm × 21 cm, e un miscelaneu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2455.

Însemnări succesive pe f. 15, 24^v, 45, 61, 93^v, 101 și 108 precizează că ms e copiat de „Popa Ioan ot Iași”, de la „mai 12 deni lt. 7261” (1753) pînă prin iulie 1753. „Iașii” de aici sunt un sat din Gorj. De la f. 1—101 e „Istoria Țărăi Rumânești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini”, inc. f. 1 : „Insă dintăi izvodindu-să din rumâni care s-au despărțit de la romani”; fin. f. 101 : „Și aşa cu înțelepciunea lui toate le-au potolit”, iar între f. 101^v—161^v sunt cap. 1—45 din „Viața lui Brîncoveanu”.

Acest ms la f. 4—4^v introduce domnia lui Vlad Călugărul, spre deosebire de V care nu o are, iar scrierea patriarhului Theofan nu mai e după domnia lui Matei Basarab, ci la sfîrșitul compilației, la f. 161^v—164^v. Între f. 30^v și 31 ale ms constatăm o lacună importantă, de la Mircea

¹⁾ Primul corp este compilația lui Radu logofătelul Lupescu (v. subgrupa I⁵).

Ciobanul pînă în domnia lui Mihai Viteazul. Fila 30^v sfîrșește : „iară <cîn>du au fost la mart 3 d., cu meșteșug au chiemat pre”, iar f. 31 începe „iar pînă a veni ajutoriul de la Batăr Jigmon, turci trecură Dunărea”.

c) Ms V², cu 87 foi, format 15 cm × 21 cm, în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 97. Cu coperte de lemn îmbrăcate în piele, fără început și fără sfîrșit normale, a apartinut lui T. Cipariu. Ms e o copie veche. O însemnare din anul 1714 : „Tudorache log. Lupovici, dascăl ot Rimnicu Sărat 7222”. Însemnări de posesori din 20 februarie 1721 și din 1724. Comparată grafia ms cu grafia însemnărilor lui Tudorache, rezultă că întregul ms a fost scris de acesta, pe la 1714.

Pe f. 1–2, fragmente de texte religioase ; de la f. 2–87 este „Istoria Tării Romînești”, inc. f. 2 : „voinici, oameni, fete și dobitoc și multă pagubă au făcut pre locul acela, pre apa Buzăului, mai 2 dni și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște” (v. ed. de față, p. 43_{5–8}). Este vorba de incursiunea lui Mehmet bei împotriva Buzoienilor, care au ridicat domn împotriva lui Teodosie, fiul lui Neagoe Basarab și au provocat moartea lui Preda, fratele lui Neagoe. Ms sfîrșește cu înapoierea doamnei Elena, mama lui Șerban vodă, din călătoria de la Ierusalim, cu cuvintele : „eșindu-le înainte fiiu-său Șerban Vodă cu toți boiarii lui și cu toată curtea lui. Împreunându-se cu maică-sa, sărutatu-i-au mîna cu mare liubov” (v. ed. de față p. 181_{8–10}).

d) Ms V³, cu 103 foi ; format 16 cm × 21 cm, se află la Muzeul regional din Craiova, nr. 53, fără început și fără sfîrșit normale, copiat înainte de 21 februarie 1760 (v. nota de la f. 78). Lipsesc foile 25–29 și 44, iar din f. 4 și 5 au rămas numai colțurile din stînga de sus. Pe pag. 1 este desenat portretul lui „Batăr Andriias craiu” stînd pe tron. Pe f. 4 inc. : „și frumoasă și naltă. De acolo au descălecăt la Argeș” (v. ed. de față p. 2). Pe ultima foaie existentă, la sfîrșit (f. 103^v), e începutul luptei de la Finta : „iar Matei vodă era numai cu curtea lui, ca la 7000. Si aşa să loviră iute unii cu alții cît să” (ed. de față, p. 110_{19–20}). Textul, atât cît se păstrează, nu are nimic deosebit față de ms V.

Subgrupa V⁴ cuprinde compilația cantacuzinească ce merge pînă în octombrie 1688. „Istoria Tării Romînești” se încheie cu cuvintele „și aşa, cu înțelepciunea lui, toate au potolit”, iar din „Viața lui Brîncoveanu” se reproduc cap. 1–48.

„Viața lui Nifon”, scrisoarea patriarhului Theofan există în cuprinsul mss. Povestea lui Ghinea vîstierul și Radu armașul e la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica. Dar nu putem trece cu vederea că, la anul 1753, în redacția acestei subgrupe se constată modificări : scrisoarea patriarhului Theofan se deplasează pentru eliminare, e la sfîrșitul unui ms, iar înainte de Radu cel Mare se introduce domnia lui Vlad Călugărul, care nu există în V (ed. de față, p. 5_{26–28}).

II. Manuserisele din a doua grupă care păstrează „Istoria Țării Românești”, merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și se pot împărți în șapte subgrupe. Unele dintre acestea continuă expunerea în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea austriacilor din țară; alte subgrupe continuă, după moartea lui Șerban vodă, cu „Viața lui Brîncoveanu” (sau cu un rezumat al ei), ori cu „Istoria Țării Românești de la anul 1689 încoace”¹⁾ (sau rezumat după ea).

5. Subgrupa A³ intrunește manuscrise ce merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Românească, în ianuarie 1690 și continuă cu „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu vornicul.

a) Ms A, cu 228 foi, format 15 em × 22 em, miscelaneu, la Muzeul regional din Craiova, nr. 57, e scris, după o însemnare de la f. 227, pe la jumătatea sec. 18 de Constantin Acsinte²⁾.

Titlul ei : „Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738”, inc. f. 1 „Insă izvodindu-să întăiu din Roma carii s-au despărțit din romani” (v. facsimilul mai jos, nr. 12) și fin. f. 125^v : „arătind o seamă de boeri ca să s<e> lepede Costandin vodă de turci și să fiie cu nemții”, o frază care dă în rezumat discuțiile domnului cu boierii și cronica apoi continuă cu „Istoriile” lui Radu Popescu : „dar Costandin vodă văzind că într-alt chip nu vor iși nemții din țară” (f. 125^v, rîndul 3), unde se prezintă întîlnirea de la Drăgănești §. a.

Deci la retragerea lui Heissler se face racordarea cu „Istoriile...” lui Radu Popescu al căror text e reprobus pînă la lupta de la Stănești, dintre ruși și turci.

b) Ms A¹, cu 256 foi, format 15 cm × 21,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4301, miscelaneu scris înainte de jumătatea sec. al XVIII-lea. E compus din „Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738”, în redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, f. 1–132^v, rînd 7; inc. : „Insă izvodindu-se întăiu din Roma carii s-au despărțit din romani”, fin. 132^v : „să vie de la București să se împreune la Drăgănești, fără de nici o oaste. Și au făcut aşa, că au mersu și s-au împreunat; vorbele cele ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce-am văzut, scriem”. Cu cuvintele „vorbele cele ce vor fi fost” începe redacția „Istoriilor” lui Radu Popescu, care ține pînă la f. 141^v : „s-au pogorit pe Prut în jos pînă la un

¹⁾ Publicată cu acest titlu de N. Bălcescu în *Magazin istoric pentru Dacia*, V (1847), p. 93–184 și în ediție critică de Constatin Grecescu, *Istoria Țării Românești de la octombrie 1688 la martie 1717*, București, Ed. științifică, 1959.

²⁾ Vezi G. Erbiceanu, *Material pentru istoria Țării Rumânești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini aici în țară*. Fragment inedit asupra domniei lui Cost. Brîncoveanu scris de Constatin Acsinte, în rev. *Biserica ortodoxă română*, an XV (1891–1892), p. 883–901.

loc foarte mlăcos și înghesuit; acolo eșindu-le turcii și tă...”, de unde, mai departe, este rupt; deci, începutul povestirii luptei de la Stănești dintre ruși și turci.

Foile 142—144 sunt intercalate ulterior și nescrise, iar pe f. 145—254 sunt texte religioase, copiate de monahul Rafail în martie 1768 (f. 254). Foile 255 și 256 nescrise.

c) Ms A², cu f. 4—211, format 31 cm × 21 cm, miscelancu, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3439, copiat de Ghelasie ieromonah, cintăreț la episcopia Argeșului, la 1830 (f. 126^r).

„Istoria Tării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini aicea în țară, fiind cursul anului de la Adam 6738” se află pe f. 128—180. Inc. f. 128: „Insă izvodindu-să întîiu din Roma carii s-au dăspărțit din romani”, fin. f. 175^r, rîndurile 2—3: „și s-au făcut aşa că au venit și s-au întîlnit, iar vorbele ce au vorbit, ei le știu și noi, ce am văzut, aceia am scris”. La f. 180 e sfîrșitul domniei lui Const. Brîncoveanu: „Si au domnit 25 de ani și 6 luni”, iar pe f. 181—182 se află o listă a domniilor (1290—1689).

Manuscrisele din subgrupa A³, pe lîngă faptul că au redacție unitară de la început pînă la ianuarie 1690, ele mai completează începutul cronicii că romanii au venit cu Traian și cu „Siver, fiul său”, că turcii au trecut în Europa pe la Galipoli, în vremea lui Alexandru vodă din Țara Romînească și că tot atunci se întemeiază Moldova de către Dragoș vodă. Înainte de Radul-cel-Mare e introdusă domnia lui Vlad Călugărul. „Viața lui Nifon” suferă unele reduceri din cauza copiștilor, iar la sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se arată angajamentul lui Turturea. La domnia lui Matei Basarab, se descrie primirea ce-i face populația românească, ca unui al doilea Mesia: ii intinde pînze înaintea calului, pe care mergea spre capitală, ca o manifestare a iubirii față de domnul pămîntean, spre deosebire de domnii streini.

6. Subgrupa K⁴ cuprinde mss care merg în redacție unitară de la Radu Negru pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler.

a) Ms K, cu 4 foi nescrise, plus 133 foi, format 16 cm × 21,5 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 196, copie moldovenească. O însemnare! pe f. 133 precizează că la 13 octombrie 1718, manuscrisul apartinea lui Manea Mătăsaru. De la f. 118—122, șirul domnilor munteni, de la 1290—1774.

„Istorie Tării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 1: „Insă întîi izvodindu-se den romînii carii era despărțiti de la romani” și fin. f. 117: „iar Aizer întălegind de vinirea tătarilor au dat dosul fugind pin Târgoviște de n-au mai descălicat” (v. facsimilele mai jos, nr. 9 și 10).

Menționează trecerea turcilor pe la Galipoli în Europa și descălecatul Moldovei de către Dragoș; domnia lui Vlad Călugărul este și ea introdusă.

,,Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, precum și primirea deosebită ce face populația românească lui Matei Basarab la înapoierea de la Poartă se află și aici. Povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul e la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab, cu un incident în plus : un dorobanț taie o bucătă de carne din trupul muribund al lui Radu armașul, ca să o frigă și să o mânince ca răzbunare că l-a săracit cînd a fost neguțător (ed. de față, p. 152⁵²⁻⁵³).

b) Ms K¹, cu f. 4–253, format 14 cm × 19 cm, miscelaneu, fără început și fără sfîrșit, la Muzeul regional din Craiova, sub nr. 52, citit și însemnat de „Costandinache copil, fecior popii Costandin”, în zilele împăratăselei Ecaterina, „cînd ave bătaie cu turcii, la anul ,17^{c?}”¹⁾.

Pe f. 4–34^v : viața și fabulele lui Esop ; pe f. 35–40 : „scără” a hronografului lui Moxa, iar pe f. 41–67 textul acestui hronograf însuși : „De începutul lumii dentii”, terminîndu-se cu împăratia lui „Iulian”. De la f. 68–227^v : „Istoriai Tărăi Rumînești de cînd o au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 68 : „Insă dintii izvodindu-se din rumînii carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miaza noapte”, fin. 227^r și ^v : „Iar Aizer întălegând de venirea tătarilor, de mare groază au dat dosul fugind până în Tîrgoviște, de n-au mai descălecat, la ghenarie 2 zile 7198”.

Începe, aşa dar, de la descălecat și merge unitar pînă la retragerea lui Heissler, în ianuarie 1690, apoi continuă prin racordare cu „Viața lui Brîncoveanu” pînă la mai 1694, unde se întrerupe întîmplător.

c) Ms K², cu 71 foi, format 20,5 cm × 30,5 cm, foile 68–70 nescrise, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 940. După o însemnare pe f. 7–13^v rezultă că a fost scris înainte de 1732. La f. 5, o listă a domnilor ar putea induce în eroare pe cititor că cronica ar merge numai pînă la domnia a doua a lui Radu vodă cel tînăr. Realitatea este alta.

La f. 6 : „Létopisețul Tărîi Muntenești de cînd au descălecat-o pravoslavnicii creștini. Predoslovie”. Textul se încheie cu retragerea lui Heissler. Inc. : f. 6, „Insă dentăi isvodindu-să den romînii carii s-au despărțit de la romani”, fin. f. 67^v : „Iar Aizer întălegând de vinirea tătarilor, de mare frică au dat dos fugind pînă în Tîrgoviște de n-au mai descălecat”. Componență similară aceleia din K.

d) Ms K³, cu 189 foi, format 13 cm × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 298. Copia s-a făcut de către Iordache Sion și s-a sfîrșit la 5 octombrie 1777. „Istorie Tărăi Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 4 : „Insă intii izvodindu-si românii carii era dispărțiți de la români” (sic) ; fin. f. 177^v : „iar Hezer ghinărar, simțind di vinirea tătarilor, au dat dosul fugind pin Tărgovești de n-au mai discălecat”.

¹⁾ Din foia cu însemnarea lui Costandinache, de la f. 40, legătorul a tăiat marginile.

Pe f. 178—180 tabla domniilor. Are aceeași componență cu a ms K. MSS subgrupei K⁴ încep de la Radu Negru și se opresc la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Românească. Sunt amintite faptele de istorie generală, trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli, descălecatul Moldovei de către Dragoș vodă. Se introduce domnia lui Vlad Călugărul înainte de Radu cel Mare. „Viața lui Nifon”, angajamentul dintre Turturea și Mihai Viteazul, ca și primirea deosebită ce face populația română lui Matei vodă cînd se întoarce de la Poartă confirmat în domnie, există. De asemenea apare în subgrupă și răzbunarea unui dorobanț, fost negustor, față de Radu armașul Vărzarul.

7. MSS subgrupei B⁵ cuprind „Istoria Țării Românești” în redacție unitară, de la Radu Negru pînă la retragerea lui Heissler din Țara Românească.

a) Ms B, cu 129 foi, format 15,5 × 19,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3444, scris în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea, cuprinde „Istoria Țărăi Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 1 „Insă dentii izvodindu-se de rumâni carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Fin. f. 129^v: „...fugind nemții de aici, den București la ghen. 12 dni”.

b) Ms B¹, cu f. 3—143, format 17 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss., nr. 1321, scris pe la începutul secolului al XIX-lea. Foile 140^v—141^v nescrise. Pe f. 140, semnatura cunoșcutului bibliofil din prima jumătate a sec. al XIX-lea, C. C. Oltelniceanu.

Cuprinde „Istoria Țării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”, inc. f. 3: „Insă dintăi isvodindu-să de rumâni carei s-au despărțit de romani”, continuă cu „Viața lui Nifon”, povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul Vărzarul la domnia lui Matei Basarab. Se încheie cu fuga lui Heissler cu austriei, la 12 ian (f. 143).

c) Ms B², cu f. 16—197, format 15 cm × 20,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 84, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea, fără început și sfîrșit normale.

„Istoria Țării Românești” începe de la Mihai Viteazul; inc. f. 16, „oști intr-ajutor și căpitan fusese preste ei Borcea Andreiesi” (v. textul, p. 59₁₆) și merge pînă la 1683, la prinderea lui Gh. Duca vodă de către podghiaziurile polone (f. 121, rînd 1 jos).

De la f. 121^v, cu „Iar turcii auzind de întîmplarea Ducăi vodă”, începe redacție a „Istoriilor...” lui Radu Popescu, pînă la 1723 (f. 197^v).

d) Ms B³, cu f. 2—190, format 15,5 cm × 20,5 cm, la Biblioteca Centrală Universitară din Cluj, nr. 646, copiat înainte de 1777, are o componență identică cu B⁴. Redacția „Istoriei Țării Românești” începe

cu moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab (f. 91) și merge pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă, de către poloni, în decembrie 1683, la Domnești.

e) Ms **B⁴**, cu 169 foi, format 15,5 cm × 22,5 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **436**, copiat, la 6 martie 1800, de către Dumitrache logofătul de divan (f. 169^v), cuprinde „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, pînă la sfîntirea mănăstirii Văcărești. Textul „Istoriilor...”, de la moartea doamnei Elina a lui Matei Basarab, f. 84^v, rînd 7, pînă la prinderea lui Gh. Duca vodă de către poloni, la Domnești, în decembrie 1683, f. 115 jos, a fost scos și înlocuit cu redacția „Istoriei Țării Românești”, pentru a înlătura acuzațiile ce se aduceau Cantacuzinilor și partidei lor în această parte a „Istoriilor...”.

Și în manuscrisele acestei subgrupe **B⁵** se menționează trecerea turcilor în Europa pe la Galipoli și întemeierea Moldovei de către Dragos vodă, în vremea cînd în Țara Românească domnea Alexandru vodă. În lupta lui Ștefan vodă cu Țepelus, la Rimnic, pierde Țepelus, dar pierde și hatmanul moldovean Șandru, apoi Ștefan domnește 16 ani în Țara Românească. Laude pentru vitejiile lui Mihai vodă contra turcilor, deoarece cu ajutorul lui creștinii așteptau recucerirea Constantinopolului. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul e la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Lui Constantin postelnicul Cantacuzino, care împreună cu gineri său Pană Filipescu, era la satele lor la munte, i se spune „Constantin voevod”.

8. Subgrupa **S⁶** întrunește mss în care „Istoria Țării Românești de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino e încadrată la început de „Istoria românilor dintru început” și la sfîrșit de „Istoria Țării Românești de la 1689 încocace, continuată de un anonim” — cum a numit-o N. Bălcescu ¹⁾.

a) Ms **S**, cu f. 70—146, format 20,5 cm × 29,5 cm, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. **53**, copie de pe la sfîrșitul secolului al XVIII-lea, fără început și fără sfîrșit normal.

După vechea numerotare, ms începe la f. 76, cu textul „Istoriei Țării Românești”, „„Mihai vodă” tăind multime de turci și încără în Dunăre și sparseră și cetatea (ed. de față, p. 63₂₋₃) și sfîrșește cu moartea fiicei lui Șerban vodă, Sanda, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, *fin.* : „nimică n-au folosit, că moartea n-are fățarie, ci la tot omul obște tocmai” (ed. de față, p. 186₂₋₃ : v. facsimilul mai jos, nr. 3).

În continuare, pe f. 114—146, expunerea domniei lui Constantin Brîncoveanu și începutul domniei lui Ștefan Cantacuzino, care nu e altceva decât „Istoria Țării Românești de la 1688 încocace...”, publicată de N. Băl-

¹⁾ *Magazinul istoric pentru Dacia*, V (1847), p. 93—184. Vezi și p. XLI, nota 1.

cescu (*Magazin istoric pentru Dacia*, V, p. 93—184), chiar după acest ms rămas necunoscut cercetătorilor timp de un secol.

b) Ms S¹, cu 357 foi (f. 358^v—360^v nescrise), format 15 cm × 21 cm la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 441, terminat de scris la 4 octombrie 1792 de către Ioniță Șoimescu, cuprinde mai întii, la f. 1—93, „Istoriai Tării Românești dintru început” pînă la Atila (cronica atribuită stolnicului Const. Cantacuzino). De la f. 94—257^v urmează „Istoriai Tării Rumânești de când au descălicat pravoslavnicii, creștini”, care se încheie cu moartea lui Șerban Cantacuzino. *Inc.* f. 94 : „Insă dintii izvodindu-să den rumâni care s-au dăspărțit de romani”, *fin.* f. 257^v : „...să-și ridice domnu din țară ca nu carecumvaș să să prinză vreo zminteală, căci țara este ocolită de vrăjmașii > Impărății”.

Începînd cu „Domnia lui Constantin voevod Brîncoveanul”, f. 257^v, pînă la f. 258^v, rînd 11, unde Brîncoveanu se adresează boierilor, e tot redacție a „Istoriei Tării Românești”. Dar, cu cuvintele „bine știți toți că eu am fost la casa mea ca un domn”, se schimbă redacția și începe „Istoria Tării Românești de la 1688 încoaace” sau Cronica anonimă, care ține pînă la f. 357^v. De la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare textul este lacunar.

c) Ms S², cu 5 foi nescrise, nenumerotate, plus 230 foi, format 21 cm × 15,5 cm, coperte legate în piele maron ce se prind cu 2 catarame, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3441, copiat pe la jumătatea secolului al XVIII-lea (v. facsimilul mai jos, nr. 7).

După numerotarea veche, foile 95, 171, 188, 197 și 236 lipsesc, iar cu 222 sunt numerotate două foi; toate acestea nu strică continuitatea textului.

Cuprinsul manuscrisului este „Istoria Tării Românești” pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino, continuată, pentru domnia lui Const. Brîncoveanu, cu „Istoria Tării Românești de la 1688 încoaace” sau „Cronica anonimă”. Este scris de aceeași mînă, afară de f. 1^v, care e copiată în secolul al XIX-lea, înlocuind o foaie deteriorată. *Inc.* „era un frate al Vladului vodă, cîndu, în zioa de Paști, fiindu toți oroseni <i> la ospătu și tineri <i> la horă, aşa fără veste, i-au coprinsu” (v. textul, p. 4₄₋₅).

La f. 149^v, „Istoria Tării Românești” sfîrșește cu moartea lui Șerban Cantacuzino. Pe aceeași pagină e începutul domniei lui Const. Brîncoveanu în redacția sus-amintită, care merge pînă la f. 230^v, unde textul e între-rupt prin rupere. Ultimele cuvinte pe f. 230^v sunt : „Și fiind Dumitrașco hatmanul, fratele lui Mihaiu vodă, pribeg în Ardeal, la Brașov, fiind ginere lui Mihaiu spătarul Cantacozino, la dînsul au trimis de au făcut toate pecețile boiarilor Tării Românești și li-au”. Se constată și în acest ms lacuna de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare, cît și lipsa scrisorii patriarhului Theofan.

d) Ms S³, cu f. 18—351, format 32 cm × 22 cm, la Muzeul românorus din Bucureşti, nr. 136 (fost 718), acefal, scris de Ghorghe Dacălul la 1797¹⁾, cuprinde „Istoria Ţării Româneşti dintru început”, f. 18 — 87^v; apoi „Istoria Ţării Rumâneşti de cănd au descălecat pravoslavnicii creştini” inc. f. 87^v: „Insă dintiiu izvodindu-se de rumâni carii s-au despărţit...”, fin. f. 254, rîndurile 3—4: „vécina egò pámiat, adecă véninica pomenirea lui”. Mai merge expunere uniformă pînă la f. 255^v, rîndurile 6—8, fin.: „iată, am ascultat <Const. Brîncoveanu> rugăciunea dumnea-voastră de mi-am lăsat odihna și toate moşile”, apoi, imediat, cu vorbele „bine ştiți toți că eu am fost la casa mea ca un domn”, continuă „Istoria Ţării Româneşti de la 1688 încoace”, f. 255^v—351^v.

În „Istoria Ţării Româneşti”, la f. 91, există lacuna observată și la celelalte mss din această subgrupă, de la Radu cel Frumos la Radu cel Mare; rîndul 3 de jos, cuvintele: „Acesta învăță...” se referă la Radu cel Mare, iar nu la Radu cel Frumos, cum ar rezulta din succesiunea textului.

După moartea lui Şerban Cantacuzino, se povestește, fără nici un titlu, alegerea de domn a lui Const. Brîncoveanu în redacția sus-menționată care merge pînă în martie 1717.

e) Ms S⁴, cu f. 237, format 16 cm × 22 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 180. Foile 1, 5, 226 — 236^v și 237^r nescrise.

De la f. 2—4 sumarul ms, apoi pe f. 7—67^v „Istoriai Ţării Rumâneşti de cănd au descălecat pravoslavnicii creştini”, inc. f. 7: „Insă dentăi izvodindu-să de rumâni carii s-au despărţit de romani” (v. facsimil mai jos, nr. 180), care merge pînă la Alexandru Iliaş, sfîrșind cu mențiunea prăzii tătarilor: „cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu”, f. 67^v. Începînd cu f. 68—145^v, rînd 2, adică de la Alexandru Iliaş vodă pînă la moartea fiicei lui Şerban vodă, cea căsătorită cu Grigore Băleanu, e redacție a „Istoriilor...” lui Radu Popescu.

Paragraful următor pe f. 145^v: „Aşijdere și părinților ei” e din nou redacție a „Istoriei Ţării Româneşti pînă în domnia lui Const. Brîncoveanu”, acolo unde se arată cum a fost tratată familia lui Şerban vodă (f. 152^v, rînd 14).

Mai departe e povestea pe scurt a celor patru boieri care au mers la Viena, apoi reproducere după „Viaţa lui Brîncoveanu” pînă la cap. 41, sfîrșind cu cuvintele „Cucul-chihaiă și cu Zagăragi-başa”².

f) Ms S⁵, cu 215 foi, format 30,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3417, copiat la Chișinău, de la 10 ianuarie pînă la 24 februarie 1763, de către Lupu Bateu (f. 209 jos).

¹⁾ Vezi f. 229, 230, 288^v și 351^v cu diferite înseninări ale copistului.

²⁾ Radu logofăt Grecianu, *Viaţa lui Costandin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Grecianu, Bucureşti, 1906, p. 82, rîndul 15.

Acefal, pe f. 1 *inc.* : „pînă în Oltu. Atunce și Băsărăbeștii” (ed. de față, p. 2₁₃₋₁₄), deci este vorba de descălecatul lui Radu Negru, aşa cum e prezentat în „Istoria Țării Românești” și merge pînă pe f. 1^v. De la f. 2—13^v avem „Istoriile domnilor Țării Românești” de cronicarul Radu Popescu, de la început pînă la sfîrșitul domniei lui Gh. Duca.

De la f. 136—149^v reîncepe redacție a „Istoriei Țării Românești” pentru domnia lui Șerban vodă și a lui Const. Brîncoveanu pînă în ianuarie 1690, terminînd cu retragerea lui Heissler cu austriecii. De la f. 150—215^v se reia expunerea domniei lui Const. Brîncoveanu în redacția „Istoriei Țării Românești de la 1688 încoace” (Cronica anonimă).

În manuscrisele subgrupei S⁶, „Istoria Țării Românești” merge de la Radu Negru pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară și cu o lacună de la Radu cel Frumos pînă la Radu cel Mare. Unul din manuscrise continuă și după moartea lui Șerban vodă cu expunerea, pînă la retragerea lui Heissler, iar mai departe povestește din nou evenimentele reproducind Cronica anonimă.

9. Subgrupa T² cuprinde „Istoria Țării Românești” de la început pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino, în redacție unitară.

a) Ms T, cu 112 foi, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 2150; este scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Acefal, „Istoria Țării Românești”, f. 1—103, începe cu descrierea mănăstirii Argeș, ridicată de Neagoe Basarab; *inc.* f. 1: „și au prinsu toate pietrile pre dinlăuntru din dos, una cu alta, cu scoabe de fier” (v. textul, p. 35₁₇₋₁₈) și sfîrșește cu retragerea lui Heissler cu austriecii, în ianuarie 1690. De aici înainte cineva a mai scris vreo 15 rînduri prin care termină cu domnia, viața și familia lui Constantin Brîncoveanu și alte 5 rînduri, la fel de expeditive, pentru Ștefan vodă Cantacuzino. Iată acest text: f. 103: „...fugind némții de aicea, din București, în luna lui ghen. 12, intr-o vineri. Si acest domn, Costandin vodă Brâncovean, au domnit ani 25 pol fără zile 30 și bine au slujit împăraților stăpănumi, adecă turcilor. Si pentru lăcomia lui și nedreptăți ce făcea țărăi, să mănie domnul dumnezeu de venire turcii de-l luoară la joi-mari, cu doamnă cu tot și cu 4 feciori și cu 4 gineri și cu nepoți cu tot și i-au luat tot și i-au vândut tot păna și cenușa.

Si i-au închis în Tarigrad în Edicula, și pre toți priiatenii lui i-au căznit turci și multă aveare au găsit de au luat: scule și pietri și haine și bani cu miile. Si au domnit ani 25 pol fără zile 30.

Domniia lui Ștefan vvod sin Costandin Cantacozino biv vel stolnic. Pre acest Ștefan vvod l-au pus domnu joi în zioa de joi-mari și în zioa de blagoveștenii, în luna lui mart 25 dni, la leat 7222. Si acest Ștefan vvod Cantacozino au domnit luni 21 și iară l-au luat turcii la ghen. 8 dni, leat 7224”.

La domnia lui Șerban Cantacuzino e dezordine în prezentarea faptelelor ; astfel, odată cu intrarea lui în București, ca domn, aflăm și vîrsta, anul, luna, ziua și ceasul cînd va muri și că atunci boierii ridică domn pe Const. Brîncoveanu, „la 7197 oct. . . la 10 ceasuri din zi”. Deci, o anticipare cu aproape zece ani de relatare a evenimentelor, fără nici o motivare. Abia acum urmează reinstalarea lui Teodosie ca mitropolit al țării și începe povestirea celor întîmplate în timpul lui Șerban vodă.

b) Ms T¹, cu 274 foi numerotate și altele nenumerotate și nescrise, format 15 cm × 20 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 1817 ; este copiat după 1705 și înainte de 1732, miscelaneu.

„Istoria Țării Romînești” inc. f. 173 : „cele mari de la Lavra, de la Vatopedi”, deci începe cu invitația arhimandritilor de la Athos, la sfintirea mănăstirii de la Argeș. Sfîrșitul de asemenea e întîmplător, fin. f. 274^v : „Si mergându Preda spăt <ar> Pîrșcoveanul cu cărti la Beciu”.

În ms lipsesc foile 185—189, 257 și 258, după numerotarea veche. F. 184^v sfîrșește : „și au biruit Laiotă Basarab voevod pre Radul voevod și au fugit Radul vodă”. La f. 190 începe : „rănd și au trimis la boiarii carii era pribegi în Țara Ungurească de i-au chemat făcându mare jurămîntu”. Foaia 256^v sfîrșește : „cu răvășalele lui cîle de vânzare de să arătară tuturor năraadelor ca să-l știe toți că s-au”, iar foaia 259 începe : „țară să şază la casele lor. Iar alt rău nimică nu le-au făcut”. La f. 199, înainte de a începe domnia lui Radu Șerban, e o interpolare privind pristăvirea marului ban Cornea Brâiloiu, mort vineri, 13 iulie 1705, la Craiova și îngropat cu pompă la mănăstirea Tismana. Interpolarea se datorește lui „Tanasie dascălul ot Craiova”, care semnează ¹⁾. Alte însemnări sunt din anul 1732.

Manuscisele subgrupei T² sunt acefale și cu sfîrșit întîmplător. Cuprind „Viața lui Nifon” și merg pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino în redacție unitară. Unul din manuscrise ajunge pînă la retragerea lui Heissler, altul însă abia anunță plecarea spătarului Preda după solia trimisă la Viena.

10. Subgrupa de mss G⁴ cuprinde „Istoria Țării Romînești” de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu. „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan nu intră în cuprinsul manuscriselor subgrupei.

a) Ms G, cu 233 foi, format 10 cm × 15,5 cm, legătură veche în scoarțe de lemn îmbrăcate în piele, cu paftale de închidere, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 5022. Copistul este un Florea Donie (care semnează la f. 124^v), probabil în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. Miscelaneu (v. facsimil mai jos, nr. 5).

¹⁾ Publicată de P. P. Panaitescu în „Arhivele Olteniei”, XI (1932), p. 352.

,,Istoria Țăărăi Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” *inc.* la f. 1 : „Insă dintăi izvodindu-să de rumăni carei s-au despărțit de romani”, *fin.* f. 193^v : „și slugile ei căte au avut le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case până ce vor fi”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan ; povestea lui Ghinea vistierul și a lui Radu armașul Vărzarul este la sfîrșitul domniei lui Gr. Ghica. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și începutul domniei lui Const. Brîncoveanu în redacție unitară, pînă la f. 193^v. Foile 194—195 cuprind povestirea luptelor date de turci în Banat, după 20 iunie 7204 (1696).

Începînd de la f. 196 pînă la f. 207^v reproducere după „Viața lui Brîncoveanu”, părți din cap. 5 și cap. 9¹⁾.

Neglijent copiat, cu omisiuni de cuvinte și cu particularități fonetice, de exemplu : ajons, buiarii, haidoci, jaherile, jorămînt, Moldova, Mulduvei, să poe, socuti, tut, tuți etc.

b) Ms G¹, f. 2—240, format 16 cm × 21 cm, e un miscelanu scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea de o singură mînă, la Filiala Acad. R.P.R. din Cluj, fond Blaj, nr. 91.

La f. 46 e însemnarea : „Și aceasta dănrău alte cărți este a dumisale Matei — biv vel vistier, mart 6 d. 1756”. Poate fi același cu Matei Roset, biv vel bistier în Țara Românească amintit într-un act din 16 iunie 1755, ce se află la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, pach. LXXX, doc. 40. „Istoria Țării Românești” ocupă numai f. 2—46 ale acestui manuscris. *Inc.* : „o biserică mare și frumoasă, iar noroadele ce pogorî cu dînsul; uni s-au tinsu pre suptu podgorie” (vezi anexa nr. 13, p. 204—209, unde îl reproducem pentru evenimentele pînă la domnia lui Mihai Viteazul). *Fin.* : „Alexandru vodă Iliiaș iarăș au venit domn dă la Poartă al doilea rînd și au domnit ani 2 și l-au mazilit”. În continuare, ms reproduce „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, de la domnia lui Leon vodă pînă la sfînțirea mănăstirii Văcărești.

c) Ms G², cu f. 1—94 și 97 r și v, format 17,50 cm × 21 cm, la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 284, acefal și cu sfîrșit întimplător, scris pe la jumătatea secolului al XVIII-lea. Textul „Istoriei Țării Românești”, pe f. 1, începe : „pre Mateiu aga și nimic nu i-au *rupt*”, ce intorcîndu-să ostile iară i-au *rupt* și au prădat țara de peste Olt”. Este deci vorba de lupta lui Mateiu aga din Brîncoveni contra lui Leon vodă, pentru a-l alunga din domnie. Sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino și ridicarea în domnie a lui Const. Brîncoveanu e în redacție unitară.

¹⁾ *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu* de Radu Grecianu, ed. Șt. D. Grecianu, București, 1906, p. 13, r. 22 — p. 20, r. 7 de jos („Deci mergînd Preda spătarul... Preda Proroceanu și Matei Bălăcianul, văru-său”).

Fin. f. 85^v : „Așijderea și slugile ei, cîte au avut, le-au făcut cărți de milă ca să slujască acei case păna ce vor fi”.

De aci înainte avem reproducerea „Viații lui Brîncoveanu”, începînd cu : „Cînd au fost trimis măria sa vodă pre Preda spătar la boiarii carii era trimiș la Beciu” (Radu logofăt Greceanu, *Viața lui Constantin vodă Brîncoveanu*, ed. Șt. D. Grecianu, p. 13, r. 22 și urm., pînă la p. 20, r. 28). Pe f. 97 e text scris o dată cu ms precedent și de aceeași mînă, unde sînt povestite lupte ale turcilor cu nemții în Banat, după 20 iunie 7204 și apoi trecerea sultanului și vizirului prin Țara Romînească și întîmpinarea lor cu daruri de către Const. Brîncoveanu și petrecerea lor pînă trec Dunărea.

d) **G³** este un ms copiat la 5 septembrie 1727 și tradus în limba germană, la Brașov, de către Filstich ; a fost reprodus de către I. Chr. Engel în *Geschichte der Moldau und Walachey*, Halle, 1804, vol. I, p. 59–62 și anume partea de la început a „Istoriei Țării Romînești” pînă la Neagoe Basarab inclusiv ; fără „Viața lui Nifon”.

Din manuscrisele ce țin de subgrupa **G⁴**, numai unul merge unitar de la Radu Negru pînă la începutul domniei lui Const. Brîncoveanu ; celelalte mss fiind rupte, sunt incomplete, dar ceea ce se păstrează corespunde caracteristicilor acestei subgrupe, adică nu au „Viața lui Nifon”, nici scrisoarea patriarhului Theofan; iar povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul este la domnia lui Grigore Ghica.

11. Redacția „Istoriei Țării Romînești”, păstrată în subgrupa **G⁴**, dar completată cu multe fapte din istoria popoarelor vecine, mai ales pînă la începutul secolului al XVI-lea, constituie subgrupa **O⁹**.

a) Ms. **O**, cu 111 foi, format 19 cm × 23 cm, hîrtie groasă, scriere neîngrijită de pe la începutul secolului al XIX-lea, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **1713**.

Cuprinde „Litopisețul Țării Rumînești din descălecătură, de unde au venit rumîni <i>de s-a</i>u așezat în Țara Rumînească”, fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. *Inc.* f. 2 : „Insă dintăi izvodindu-să din rumînii cari s-au despărțit din romani și au pribegit”. (v. facsimilul mai jos, nr. 6). La f. 102 se termină expunerea domniei lui Șerban Cantacuzino. De la f. 102^v – 105 este expunerea unitară a domniei lui Const. Brîncoveanu, pînă la retragerea lui Heissler, ianuarie 1690, iar mai departe, pînă la f. 111, redacția e la fel cu aceea a ms **O¹**, pentru Brîncoveanu. *Fin.* f. 111^v : ultimele 5 rînduri anunță domnia lui Ștefan Cantacuzino și sfîrșește : „începu a face multe bunătăți și milă țării că întîi au ertat văcăritul, cu legătură mare, cu blestem și cu groznică afurișanie de mulți arhierei, ca să nu mai fie și au pus toate” ; aci se întrerupe.

b) Ms. **O¹**, cu 202 foi, format 14 cm × 19 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **269**, e copiat în a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. De la f. 3 – 117 e „Létopisețul Țării Rumînești din descălecă-

cătoare și de unde au venit rumăni de s-au așezat în Țara Rumînească” și o continuare sumară pînă la 1733, apoi texte religioase. Are foile legate greșit; de la f. 20 continuarea este la f. 36—43 inclusiv, iar continuarea f. 35 trebuie căutată la f. 44.

Inc. f. 3 : „Însă dintăiu izvodindu-se din rumăni carii s-au despărțit din romani” : *Fin.* f. 117 : „Io Grigore Ghica voevod au venit domnu din Moldova și au intrat în scaun în București, mai 20, lt. 7241”.

Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea patriarhului Theofan. Povestea lui Ghinea vistierul și Radu armașul se găsește la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica.

La f. 105 se spune că Const. Brîncoveanu a trimis la Poartă „pre Pîrvul Cantacozino vel log <ofăt> și pre alți boeri de i-au adus caftan și steag de domnie...”. Pentru textul ce urmează: „Și într-aceea vréme iar s-au ridicat turcii cu mare oaste și au mersu asupra nemților. Și au venit și sultan Suleiman împăratul turcesc pîn 1<a> Sofiia de la Solun” — este o notă marginală care precizează că: „De aici nainte s-au <scris> după alt letopisetz”¹⁾. Redactia e identică cu a ms 0.

c) Ms 0², cu 322 foi, format 14,5 cm × 21 cm, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. 4649, miscelanu, copiat de Tudosie dascăl de la Slămnic, care face însemnare, la f. 103, că a scris la 20 februarie 1764. La început, diferite texte religioase, pe f. 1—173^v; de la f. 174—181: „De începerea vechiului neam slovenesc și de numirea lui” iar de la f. 132—284^v: „Létopisetzul Țării Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așezatu în Țara-Rumînească”. Pe f. 285—322^v, o cronologie a domnilor Țării Romînești pentru anii 1290—1667, întocmită după pisanii, după letopisetz și după hrisoave.

La f. 182 *inc.* : „Însă dintăiu izvodindu-se din rumăni carii s-au despărțit din romani”. Fără „Viața lui Nifon” și fără scrisoarea lui Theofan. Știri streine masive pentru epoca veche, cum s-a specificat pentru întreaga subgrupă.

La domnia lui Șerban Cantacuzino sînt omise date privind călătoria postelnicesei Elena la Ierusalim, moartea și înmormîntarea ei, căsătoria fiicei lui Șerban vodă cu Grigore Băleanu și alte cîteva știri privind pe membrii familiei Cantacuzino. Expunerea merge unitar pînă la ocuparea scaunului domniei de către Const. Brîncoveanu, domnie pe care numai o anunță, ultimele cuvinte fiind „de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 284^v jos)²⁾.

¹⁾ Vezi St. Nicolaescu, *Letopisetzul Țării-Rumînești din descălecătoare și de unde au venit rumînii de s-au așezat în Țara-Rumînească* — în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, vol. XI, partea a II-a, 1910 (București, 1911), p. 347—355.

²⁾ Stoica Nicolaescu a publicat în revista citată în nota precedentă, vol. XI, partea I-a, 1910 (București, 1910), p. 97—99, un mic studiu asupra manuscrisului; p. 99—105, textul istoriei „vechiului neam slovenesc”, iar la p. 105—186, textul „Letopisetzul Țării Rumînești”. Pentru continuarea lui dar după ms 0¹269, vezi nota precedentă.

d) Un ms, **O³**, la Biblioteca centrală raională din T. Severin, copie de prin 1900, cuprinde de asemenea „Letopisețul Țării Rumânești din descalecătoare și de unde au venit rumâni de s-au aşezat în Tara Rumânească”, sfîrșind la fel cu **O²** și **O⁴**, are aceeași compunere caracteristică subgrupei, încă și cronologia domnilor Țării Românești pentru anii 1290–1667, întocmită după pisanii, letopiseț și hrisoave.

e) Ms **O⁴**, cu 188 foi, format 16,5 cm × 21 cm, hîrtie albăstruie, semnat (f. 14), în 1845, de căp. Olteniceanul, la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **1322**, miscelaneu.

De la f. 25–88 : „Létopisețul Țării Rumânești din descalecătoare și de unde au venit rumâni de s-au aşezat în Tara Rumânească”.

Inc. f. 25 : „Insă dîntii izvorîndu-să din rumâni carii s-au despărțit din romani”. Sfîrșește cu începutul domniei lui Const. Brîncoveanu : „Iω Constandin Brîncoveanul Basarab început-au a căuta de rîndul țării și de așezămîntul țării și trimise la împărătie pă Pîrvul Cantacozino vel logofăt și pre alți boeri de i-au adus caftan și steag de domnie” (f. 88^v).

Ms se întrerupe astfel, răminînd încă foi libere pînă la sfîrșit. La f. 59^v, rîndul 2 de jos, este o lacună în text, de la Mihai Viteazul la Mihnea al 3-lea. Cînd Mihai vodă, în dreapta Dunării, urmărea pe turci, a fost atacat pe neașteptate de un turc cu sulița. Mihai vodă prinde sulița cu mîinile și căuta în toate părțile ajutor. Doi din frații Buzești aleargă în ajutorul domnului, omoară pe turc și astfel îl salvează din pericol. În ms avem : „și alții nu să aflără nimenea mai aproape cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul”. Partea din citat „și alții nu să aflără nimenea mai aproape” privește, într-adevăr, momentul acesta din întîmplarea lui Mihai Viteazul, iar „cu doi feciori ai lui, anume Negoită și Moise logofătul” este tocmai din domnia lui Mihnea al 3-lea, unde se vorbește de omorîrea boierilor Cîndești.

Această lacună corespunde paginilor 131, rînd 5 de jos, pînă la p. 164, rînd 4 de jos, din ediția publicată în *Rev. p. ist. arch. și fil. an XI* (1910) (ediția de fată, p. 71₁₋₂–137₁₃).

f) Ms **O⁵**, cu f. 3–26, format 18 cm × 23 cm la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, nr. **2631**, e „Létopisețul Țării Rumânești din descalecătoare și de unde au venit rumâni <i>de s-au aşezat în Tara Rumânească”, *inc. f. 3* : „Insă dintiuiu izvodindu-să di rumâni carii s-au despărțit din romani și au pribegit”, și continuă pînă la domnia lui Mihai Viteazul, sfîrșind cu cuvintele : „ajutor ca să-l izbăvească din moarte și alți <i>nu să aflără nimenea mai aproape”, f. 26^v. Este deci un fragment fără „Viata lui Nifon”, iar ultimul eveniment relatat de ms se referă la Mihai Viteazul, atacat de turci cu sulița, dar salvat de Buzești. Aici se întrerupe ms.

g) Un alt ms, **O⁶**, din Biblioteca G. T. Kirileanu de la Piatra Neamț, cu f. 16—175, deci fără început și fără sfîrșit normale, a fost copiat la 7 martie 7255 (1747), „foarte de grabă”, de către Tudosie sin Stoian Sîrbul ot Tunși.

Cuprinde „Istoria Tării Românești”, inc. „-ri și el cu ceata lui și intră tocmai în mijlocul inicerilor căutând pe cраiu”, f. 16. După acest început, după alte cîteva indicații, e vorba de lupta de la Varna dintre creștini și turci (vezi *Rev. p. ist. arch. și fil.* XI (1910), p. 112, rînd 24—113, rînd 1). Ms sfîrșește întîmplător în domnia lui Șerban Cantacuzino : „iar nemții déca văzură atăta mulțime de oști să deteră înapoi și au tăbărăt la un loc”, f. 175^v. Acest război din 4 august 1687 e descris exact cu aceleași cuvinte în *Rev. p. ist. arch. și fil.*, XI (1910), p. 185, rînd 15 și următoarele.

Deci ms copiat de Tudosie fiul lui Stoian Sîrbul din Tunși face parte din subgrupa **O⁹** și, în plus; față de mss din această subgrupă, introduce, după izvoare ungurești (G. Heltai), descrieri mai amănunțite ale luptelor creștinilor contra turcilor la Varna, la Cîmpul Mierlei ș.a. (v. anexa nr. 6, p. 199—200).

h) Ms fragmentar **O⁷**, cu f. 51—122 (lipsesc f. 72—73, 80—81), ce se află la Biblioteca Centrală „N. Bălcescu” a Universității din Iași sub cota II, 25, cuprinde — după cum scrie în rîndul din colon-titlu — „Letopisul Tării Rumânești” cu evenimentele dintre anii 1596—1674 din „Istoria Tării Românești”. Inc. : ”-nilor și descălecără lingă cetatea Oradiei (textul, p. 68₁₂) și sfîrșește : „iară începură a face sfat necurat asupra ticăloșilor de boeri, pîrindu-i la Duca vodă, în multe” (textul p. 171_{18—19}). Se păstrează deci partea din domnia lui Mihai Viteazul pînă la domnia lui Gheorghe Duca.

i) Ms **O⁸**, copie fotografică 15,50 cm × 22,50 cm, la Biblioteca Inst. de istoric, limbă și literatură al Academiei de științe U.R.S.S., Filiala Kișinău, sub cota : Fond. nr. 19, opis 3. Această copie fotografică cu 143 pagini reproduce originalul care se află la Leningrad (nu ni s-a comunicat în ce anume bibliotecă din Leningrad) ¹⁾

Cuprinde „Istoria Tării Românești” copiată de un moldovean în prima jumătate a secolului al XVIII-lea. Textul păstrează numirile slavonești pentru o serie de sărbători bisericești, de asemenea dă citatele din biblie în slavonește și românește. Lipsesc începutul și sfîrșitul manuscrisului.

Inc. : „București. Si îndată tăiară pre turci cît*<i>* găsiră toț*<i>* aflără acolo. Într-acel război fu rănit Stroe stolnicul Buzăscul la mîna stîngă” (ed. de față, p. 56_{1—3}).

¹⁾ Prin bunăvoiețea tov. prof. N. A. Mohov s-a trimis la Institutul de istorie al Acad. R.P.R. copia fotografică a acestui manuscris.

Fin. : < Gligorașco Băleanu > „au rămas la mare jelea, cu multe lacrămi și cu mari suspini de la inema, duprecum este toată lume obiciuită. Și cu aceia nimica n-au folosit, că moarte n-are fățării, ce la totu omul obște tocma“ (ed. de față, p. 186₁₋₃).

Deci, ms lacunar din U.R.S.S. cuprinde „Istoria Tării Românești” pentru evenimente de la 1594 (luptele lui Mihai Viteazul cu turcii) pînă prin mai 1688, sfîrșind cu moartea Sandei, fiica domnitorului Șerban Cantacuzino, abia căsătorită cu Gligorașco Băleanu.

Manuscrisul de la Leningrad—Kișinău nu transmite toate particularitățile subgrupei de mss **O⁹**. Astfel, la p. 130 a acestui ms, între ultimul și penultimul rînd, adică între cuvintele „de cum fusese mai nainte“ și „Iar cîndu am fostu la văliat 7188“, lipsește un întreg pasaj, existent în ms Academiei R.P.R., nr. **1713** (vezi pasajul reprodus în ed. de față, la p. 177, r. 31—39). În părțile unde se depărtează de subgrupa **O⁹**, ms Leningrad—Kișinău se apropie de subgrupa **V⁴**, cu care are multe particularități comune.

Dacă ms din U.R.S.S. ar fi păstrat și foile de la început, referitoare la luptele românilor din secolul al XV-lea împotriva turcilor, atunci am fi putut întări convingerea noastră ¹⁾, că, prin acest ms, cunoaștem încă un exemplar al „Istoriei Tării Românești” similar aceluia copiat de Stoian din Tunși, ms azi în Biblioteca lui Gh. T. Kirileanu din Piatra Neamț.

Manuscisele subgrupei **O⁹** au în redacția lor, mai ales pînă la începutul sec. al XVI-lea, multe date din istoria popoarelor vecine în luptă cu turcii. Nu au „Viața lui Nifon” și scrisoarea patriarhului Theofan în cuprinsul lor, iar la domnia lui Șerban Cantacuzino sînt lăsate afară informațiuni privind pe membrii familici Cantacuzino, dar se introduc știri despre lupte ale austriecilor cu turcii. Povestea lui Ghinea vistierul și Radul armașul se află la sfîrșitul primei domnii a lui Gr. Ghica, dar în uncle mss și la sfîrșitul domniei lui Matei Basarab. Const. Brîncoveanu, ales domn, e repede confirmat de Poartă și de aici înainte continuarea se face după alt letopis.

12. Cîteva fragmente din „Istoria Tării Românești” fiind prea reduse, nu au putut fi repartizate în subgrupe, le menționăm totuși aici, la sfîrșit. Astfel mss **173** și **439** de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, după titlul „Istoria Tării Rumânești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini” prezintă pe scurt originea românilor, apoi descălecarea și domnia lui Radu Negru, sfîrșind cu cuvintele „De aicia să începe istoriile altor domni care

¹⁾ Noi credem că manuscrisul din Leningrad a făcut parte din biblioteca lui D. Cantemir și că nu este alt manuscris decât cel amintit de Cantemir în *Hronic* și folosit în *Istoria Imperiului otoman* (v. mai sus, p. XV și notele respective). În cursul timpului, s-au pierdut pagini de la începutul și sfîrșitul manuscrisului, care, cînd Cantemir l-a avut „la mfnă”, începea cu domnia lui Radu Vodă Negru și se termina cu domnia lui Constantin Brîncoveanu (v. D. Cantemir, *Hronicul vechimei a romano-moldo-valahilor*, ed. Gr. G. Tocilescu, București, 1901, p. 462).

au venit. Radul Negrul vodă, precum arată înainte” (f. 1—2^v). Însă nu urmează „istoriile altor domni”, ci din nou expunerea domniei lui Radu Negru, dar în redacția lui Radu Popescu. Cu acest inceput, mss 173 și 439 au și sfîrșit cu textul reprodus din „Istoria Tării Românești”.

Ms 760 de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de la f. 66—75 : „Viiata domnului Mathei Basarab vvod după hronograful cel de obște ce să află aicea și scriere pentru domnia lui pînă în sfîrșit”. Este un extras din „Istoria Tării Românești” cuprinzînd expunerea domniilor lui Leon voevod și a lui Matei Basarab, iar de la f. 79—93^v e același text, dar cu titlul în grecește, urmat de scrisoarea patriarhului Theofan, și apoi înmormîntarea lui Matei vodă.

Ms 4227 de la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, cuprinde de asemenea „Viiata domnului Matheiu Basarab vvod după hronograful cel de obște...” (f. 33^v—76), începînd tot de la Leon vodă pînă la înmormîntarea lui Matei vodă. E o copie, din 1861, făcută la mănăstirea Căldărușani, de Ghymnasie shimonah.

O copie din secolul al XIX-lea, cu 42 foi, după un fragment din „Istoria Tării Românești” de la început pînă la Alexandru Iliaș, fost în biblioteca lui G. T. Kirileanu din P. Neamț, acum la Bibl. Acad. R.P.R., secția mss, nr. 3326, prezintă unele deosebiri în comparație cu redacția cunoscută. Astfel, Radu Negru din Țara Ungurească pogoară pe apa Dunării la Turnul Severinului, unde aşază scaun de domnie. De aici s-a întins pe apa Mureșului, pe apa Tisei. La Cîmpulung, după acest ms, descalecă în anul 6703 (1195), dacă nu cumva e o greșeală de copist.

Începînd cu domnia lui Mircea vodă Bătrînul pînă la începutul domniei lui Radu cel Mare e o lacună în text. La sfîrșitul domniei lui Mihai Viteazul se relatează legămintul dintre Mihai și postelnicul Turturea. Fragmentul sfîrșește : „Alexandru vodă Iliaș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă”.

Prin descrierile ce s-au făcut au fost trecute în revistă manuscrisele din depozitele publice care păstrează „Istoria Tării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini”. S-a văzut că aceste mss se împart în două grupe mari : o grupă în care ”Istoria Tării Românești” se oprește cu cîteva luni înainte de moartea lui Șerban Cantacuzino, dar se află totdeauna continuată prin „Viața lui Brîncoveanu” pentru 10 sau 20 de ani — și a doua grupă de mss în care „Istoria Tării Românești” merge pînă la moartea lui Șerban Cantacuzino și chiar mai departe, în redacție unitară și anume pînă în ianuarie 1690, la retragerea generalului austriac Heissler și a oastei sale din țară. Ca vechime și o grupă și cealaltă au mss de la începutul secolului al XVIII-lea. Această constatare ridică o problemă importantă și anume : care e intinderea acestei „Istoriei a Tării Românești” ?

Este ea atîta cît s-a publicat de Nic. Bălcescu, după un ms din prima grupă, sau este atîta cît se întind manuscrisele din a doua grupă, adică avînd și moartea lui Șerban vodă și, în continuare, pînă la ianuarie 1690 ?

Noi credem că „Istoria Țării Romînești” a fost atîta cît arată mss grupei a doua, adică pînă la retragerea lui Heissler. Numai după ce Const. Brîncoveanu a fost mazilit și omorât de turci „Istoria Țării Romînești” a fost scurtată pînă la evenimente și acțiuni politice ale lui Șerban vodă de prin august 1688, care obținuseră și aprobarea turcilor. La această formă redusă s-au adăugat primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu”, scrisă de Radu Greceanu. E forma compilației manuscrisului V, fost în posesia domnitorului Ștefan Cantacuzino și a compilațiilor care se redactează în jurul anului 1730.

Cine a avut interes să dispară urmele tratativelor politice cu austriecii ? Partida Cantacuzinilor în general și Ștefan Cantacuzino, domnul, în mod special. Pentru aceste motive socotim că o ediție științifică a „Istoriei Țării Romînești” trebuie să meargă pînă la 1690. Acestea, în ceea ce privește momentul final din întinderea „Istoriei”.

Un element comun ambelor grupe de manuscrise e lacuna existentă în expunerea domniei lui Mihai Viteazul, între lupta de la Mirăslău și venirea în cîmpia Turdei.

Mihai vodă vine în cîmpia Turdei după biruința de la Gorăslău. Între Mirăslău – unde a fost învins – și Gorăslău este un an. Tot ceea ce s-a petrecut în acest timp nu se vede în „Istorie”.

În componența „Istoriei Țării Romînești” intră „Viața patriarhului Nifon”. Sint însă două subgrupe de mss, **G⁴** și **O⁹**, care, pentru cele patru domnii : a lui Radu cel Mare, a lui Mihnea cel Rău, Vlăduț și Neagoe Basarab au o expunere scurtă, fără „Viața lui Nifon”. Expunerea scurtă a subgrupei **G⁴** poate fi socotită că reprezintă urme ale redacției vechilor anale și de aceea am reprodus-o, după ms **G¹**, în anexa nr. 13. Pentru a confirma această ipoteză, e nevoie de documentare într-un cadru mai larg. Ceea ce putem preciza acum, e că forma grupei **O⁹** s-a stabilit mai tîrziu, abia la 1745, cînd Tudosie, fiul lui Stoian Sîrbul din Tunși, copia un ms cu elemente în plus față de subgrupa **G⁴** și față de celelalte mss ale subgrupei **O⁹**.

Subgrupa **K⁴** păstrează „Istoria Țării Romînești” în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler, iar subgrupa **A³**, foarte apropiată de **K⁴**, continuă de la retragerea lui Heissler (ianuarie 1690), pînă la 1711, prin „Istoriile domnilor Țării Romînești”, cronica lui Radu Popescu. Această continuare s-a putut face cel mai devreme după 1724.

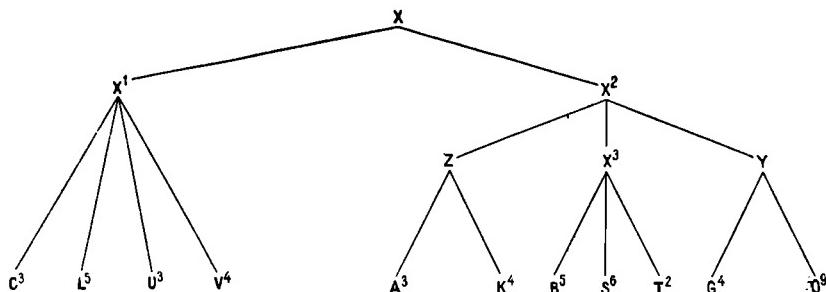
La subgrupele **B⁵**, **S⁶**, **T²** nu e ceva deosebit de remarcat, dar atragem atenția asupra ms **S⁵**, care merge în redacție unitară pînă la retragerea lui Heissler și continuă prin „Istoria Țării Romînești” de la 1688

încoace” (Cronica anonimă), reluind expunerea domniei lui Brîncoveanu în această redacție, de la început.

Tinând seama de caracteristicile semnalate la grupele și subgrupele de mss, întocmim și grafic legătura dintre arhetipul pierdut al „Istoriei Țării Românești” și subgrupele de mss ce se păstrează.

Cu X s-a notat arhetipul „Istoriei Țării Românești”, care s-a răspîndit prin X¹ și prin X². Prin X¹, avem forma scurtată pe care o întîlnim în compilațiile păstrate în bibliotecile lui Ștefan Cantacuzino, Iordache Crețulescu și în două din corpurile mavrocordătești. Prin X² s-au notat subgrupele A³ K⁴ și B⁵ S⁶ T², apoi G⁴ și O⁹.

Stema manuscriselor „Istoriei Țării Românești de cînd au descălecăt pravoslavnicii creștini” este deci aceasta :

8. Ediții. Sigle. Presecurtări.

„Istoria Țării Românești” a avut în ms o circulație intensă. A circulat prin multe copii, a intrat în multe compilații. și astăzi, ca mărturie a acestei intense circulații, cronică se păstrează, după cum s-a văzut, în cîteva zeci de manuscrise. Aceste manuscrise comparate prezintă deosebiri în expunerea evenimentelor, adaose și omisiuni de fapte, substituiri de redacții, modernizarea limbii etc.

Edițiile „Istoriei Țării Românești” ce s-au făcut pînă acum au constat din reproducerea unui ms în forma și cadrul în care această „Istorie” se găsea în acel manuscris.

Astfel, Nic. Bălcescu a tipărit pentru prima dată acum o sută și mai bine de ani în *Magazinul istoric pentru Dacia*, IV (1847), p. 231—372 și V (1847), p. 3—32, *Istoria Țării Românești de cînd au descălecăt românii*, folosind pentru această ediție un ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino. Acel ms din timpul lui Ștefan Cantacuzino se află, cînd s-a făcut ediția, în biblioteca Colegiului sf. Sava din București, iar acum se găsește în Biblioteca Filialei Acad. R.P.R. din Cluj, sub nr. 112. Expune-

rea se încheie cu expresia „Și aşa, cu înțelepciunea lui, 'toate le-a potolit' și se oprește la evenimente din august 1688, deci înainte de sfîrșitul domniei lui Șerban Cantacuzino.

În 1859, librarul-editor George Ioanid tipărește sub titlul „Istoria Țării Românesci de cînd a descîlecat pravoslavnicii creștini”¹⁾ un manuscris al primei compilații mavrocordăști întocmite de Radu logofețelul Lupescu, care, cum am văzut, are aceeași întindere ca în ediția lui Nic. Bălcescu, continuă cu primele 48 de capitole din „Viața lui Brîncoveanu” pe p. 166–278 și de la p. 278–399 cu „Celea ce au scris chir Rafail monahul, carele pre nume mirenesc l-au chiemat Radul Popescul biv vel vornic”.

Editorul a modernizat limba, a înlocuit uneori cuvintele vechi și oferă multe lecturi eronate, încît nu se poate pune temei pe această ediție.

Cu toate că manuscrisul folosit nu se mai păstrează azi, noi am putut totuși determina, după ediția lui, că aparține subgrupei de manuscrise L⁵.

Stoica Nicolaescu a publicat în *Revista pentru istorie, archeologie și filologie*, XI, partea I-a (1910), p. 105–186 și partea a II-a, p. 347–355 altă redacție a acestei istorii sub titlul : *Letopisețul Țării Românești din descălecătoare și de unde au venit rumâni de s-au asezat în Tara-Rumânească*, folosind pentru aceasta mss ce se află la Biblioteca Acad. R.P.R., secția mss, n-rele 4649 și 269. Sunt mss în care „Istoria Țării Românești”, mai ales pînă în secolul al XVI-lea, e copleșită de relații privind luptele popoarelor balcanice și ale ungurilor cu otomanii.

În 1942, profesorii N. Simache și Tr. Cristescu publică „Istoria Țării Românești”, reproducînd textul după ediția lui N. Bălcescu din *Magazinul istoric pentru Dacia*. Titlul ediției lor este *Letopisețul cantacuzinesc, 1290–1688*, Buzău, 1942, 206 p., plus un tabel cu „Vechile pomelnice domnești muntene”. O serie de „Lămuriri...” pe p. 3–60, preced textul, lămuriri adunate cu grijă din studiile înaintașilor.

Aceiași profesori în *Variante ale Letopisețului cantacuzinesc*, Buzău, 1942, p. 14–50, reedită varianta ce se află în ediția lui Stoica Nicolaescu amintită mai sus și continuă (p. 51–66) cu reeditarea fragmentului publicat de M. Gaster, pentru anii 1290–1591²⁾ și cu cel publicat de Const. Grecescu, pentru anii 1659–1664³⁾.

Ediția de față. Ediția de față, plecînd de la studiul comparativ al tuturor manuscriselor existente, stabilește altă întindere „Istoriei Țării Românești”, potrivit tradiției manuscriselor și nu numai cît și cum se

¹⁾ *Istoria Țării Românesti*, Vol. II <al colecției *Istoria Moldo-României*

²⁾ În *Revista istorică română*, VII (1937), p. 156–163.

³⁾ În *Revista istorică română*, VIII (1938), p. 87–94. Publicațiile amintite ale lui N. Simache și T. Cristescu fac parte din colecția „Cronicile românești”, vol. II și III.

rezintă această „Istorie” într-o anumită compilație. Ediția de față nu se mai termină cu expresia „Și aşa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit”, nici cu încheierea „vécina ia > egò pámiat”, folosită după anunțarea morții lui Șerban vodă Cantacuzino, ci se termină cu mențiunea retragerii din țară, în ianuarie 1690, a generalului Heissler cu austriecii care-l însoțeau.

Expunerea evenimentelor din Țara Românească din septembrie 1688 pînă în ianuarie 1690, ce se face prin mss pe care le socotim cele mai bune, este o expunere unitară cu ceea ce e mai înainte, atât ca mod de a privi evenimentele, cât și ca redacție și totodată independentă de expunerile cronicești ce s-au scris cam în aceeași vreme asupra aceleleași epoci, cum sunt aceea din „Istoriile domnilor Țării Românești” de Radu Popescu, aceea din „Viața lui Brîncoveanu” de Radu Greceanu și aceea din „Istoria Țării Românești de la 1688 încoace” zisă și Cronica Anonimă.

Cum nu s-a descoperit pînă acum arhetipul acestei „Istoriilor...”, iar ceea ce avem sunt numai manuscrise în care s-au făcut schimbări, în ediția de față e vorba de publicarea unui text socotit de noi reprezentativ și de notarea variantelor ce rezultă din compararea acelui text de bază cu celealte mss ce se iau în considerare. Din cele 11 subgrupe în care s-au clasat manuscrisele „Istoriei Țării Românești”, am ales manuscrise mai vechi și fără lacune pentru stabilirea redacției și controlul lecturilor. Astfel, se folosesc, ca ms de bază, ms V, cel mai vechi, datat sigur, ms fără lacune întimplătoare, precum și alte două mss, C și L din subgrupele apropiate de aceea a manuscriptului de bază.

De asemenea am ales două mss, G și O, din subgrupele care nu au „Viața lui Nifon” și cu adăose privind luptele creștinilor cu otomanii. Ms G este utilizat în aparatul variantelor de la domnia lui Mihai Viteazul înainte, pentru că pînă aici se reproduce în anexa nr. 13 textul ms G¹ din aceeași subgrupă. Informațiunile din mss A, O, O⁶, C, B² și V ce depășesc cadrul obișnuit al expunerii, se reproduc în anexele nr. 1–12. La mss C, L, G și O s-au mai adăugat în aparat și mss A și K, care merg cu expunerea evenimentelor în redacție unitară pînă la ianuarie 1690, la retragerea lui Heissler din Țara Românească.

De la expresia „Și aşa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit” (ed. de față, p. 188₁₀), cu care se încheie ms de bază V, s-a introdus ca ms de bază, în continuare pînă la ianuarie 1690, ms K¹.

Tot după locul sus-amintit (ed. de față, p. 188₁₁ înainte), unde s-au întrerupt, pentru textul de bază ms V și, pentru aparat, mss A, C, L și O (O incetează de la p. 184 înainte), s-a folosit ca text de bază ms K¹ și s-au introdus în aparat mss A¹, B și S², pe lingă mss A, K și G.

Utilizarea acestor mss din subgrupe pentru ediție prezintă marca însemnatate de a pune în evidență formele principale sub care s-a tot prefăcut și a circulat „Istoria...” în secolul al XVIII-lea. Urmărirea și

lectura acestor prefaceri semnalate în aparatul critic al ediției și în anexe, vor da cercetătorilor posibilitatea să determine tendințele și interesele celor ce au schimbat forma și conținutul cronicii.

Chirilica textelor românești din secolul al XVIII-lea nu prezintă greutăți de transcriere, cere însă consecvență. Semnele *u*, *u* s-au redat prin literale *c*, *g* următe de *i* sau *e*, după cum se scrie azi cuvîntul respectiv, în limba română.

Semnul *č* s-a transcris prin *é* și prin *ea*, cînd în limba actuală avem diftongul. Litera *s*, care apare în copiile de texte făcute în Moldova, în cuvinte ca *dumnedzău*, *dzică* s.a., se întîlnește, cînd nu e neglijat¹⁾, numai în aparatul variantelor.

Semnele *š* și *ň* finale, care nu se pronunță în vorbirea actuală, s-au neglijat.

În ms de bază, semnele *č*, *ň* s-au dat prin *î*, în cuvinte care azi se pronunță astfel. S-au copiat de exemplu, *cînd* nu cănd, *trecînd* nu tre-cănd, *mergînd*, *învățînd*, nu mergănd, *învățănd*.

De asemenea, cuvinte ca *biv*, *i*, *leat*, *mesița*, *vel* din unele manuscrise (altele nu le au în slavonește), au fost copiate prin forma românească corespunzătoare, pentru că aceste înlocuiri nu sunt de natură a schimba sensul propozițiilor.

Celealte chirilice s-au transcris prin echivalentul lor latin.

Sigle. Pentru o orientare ușoară a cititorilor asupra manuscriselor folosite, dăm un tabel al lor în ordinea alfabetică a siglelor subgrupelor. În prima coloană, vertical, sunt siglele însoțite de un exponent, care indică numărul mss ce se află în acea subgrupă. În continuare, orizontal, sunt sigle identice cu cele din capul rîndului (ele arată apartenența la subgrupă), cu sau fără exponent și cu un număr care exprimă cota topografică unde se află mss în bibliotecă. Acest număr adesea e însoțit de numele unei localități sau al unei persoane care posedă acel ms ; de exemplu „A 57 Craiova” înseamnă că ms A se află la Craiova, la Muzeul regional, inventariat sub nr. 57.

Cînd după siglă nu se află cota topografică a ms, ci indicația „trad. Filstich” sau „ed. Ioanid”, însemnează că acel ms nu e cunoscut decît prin traducerea lui Filstich sau prin ediția librărului Ioanid. Toate celelalte sigle însoțite numai de un număr de inventar, reprezintă mss din depozitul Bibliotecii Academiei R.P.R. din București.

TABLOUL MANUSCRISELOR FOLOSITE

A ³	A 57 Craiova ; A ¹ 4301 ; A ² 3439.
B ⁵	B 3444 ; B ¹ 1321 ; B ² 84 Cluj ; B ³ 646 Cluj ; B ⁴ 436.

¹⁾ Este cazul ms K, ale cărui variante cu *dz* nu le-am mai trecut în aparat, pentru simplificarea lui.

C³	C 5463 ; C¹ 36 Cluj ; C² 1350.
G⁴	G 5022 ; G¹ 91 Cluj ; G² 284 ; G³ traducerea Filstich.
K⁴	K 196 ; K¹ 52 Craiova ; K² 940 ; K³ 298.
L⁵	L 59 Cluj ; L¹ 121 ; L² 327 ; L³ 100 ; L⁴ ediția Ioanid.
O⁶	O 1713 ; O¹ 269 ; O² 4649 ; O³ Turnu Severin ; O⁴ 1322 ; O⁵ 2631 ; O⁶ G. T. Kirileanu ; O⁷ II, 25, Iași ; O⁸ Leningrad.
S⁶	S 53 Cluj ; S¹ 441 ; S² 3441 ; S³ 136 Muzeul romino-rus, București ; S⁴ 180 ; S⁵ 3417.
T²	T 2150 ; T¹ 1817.
U³	U 2591 ; U¹ 340 ; U² 5367.
V⁴	V 112 Cluj ; V¹ 2455 ; V² 97 Cluj ; V³ 53 Craiova.

Fragmente : 173, 439, 760, 3326 și 4227.

Manuscrisele folosite la alcătuirea studiului și ediției de față au fost copiate de *Alexiu Eleonora*, *Bălan Constantin*, *Ilieș Aurora*, *Nicolaiasa Gheorghe* și *Simonescu Dan* din colectivul „Cronici” al Institutului de istorie al Academiei R.P.R.

Presecurtări. În aparatul variantelor s-au folosit curent *ad.* pentru *adaugă* și *om.* pentru *omite* sau *omit*, urmate de sigle, pentru a indica adăosuri sau lipsuri din unele manuscrise, în comparație cu ms de bază.

Nu s-a reprodus uneori lema în aparatul variantelor, cind se putea face ușor legătura între variantă și lectura admisă în textul de bază.

S-au folosit la descrierea manuscriselor și în aparat cîteva titluri de cronici în forme prescurtate, pe care le completăm aici :

1. *Istoria Romînilor dintru început* = „Istoriai Tării Rumînești întru care să cuprinde numele ei cel dintîi și cine au fost lăcitorii ei atunci și apoi cine o au mai descălecat și o au stăpinit pînă și în vremile de acum, cum s-au tras și stă” (în ediția : Stolnicul Constantin Cantacuzino, *Istoria Tării Rumînești*. Ediție de pe un manuscript necunoscut, îngrijită și comentată de N. Cartojan și Dan Simonescu, Craiova <1944>).

2. *Istoriile domnilor Tării Românești*, de Radu Popescu (în ediția : *Istoriile domnilor Tării Românești, cuprinzînd istoria munteană de la început pînă la 1688...* Publicate din nou de N. Iorga, București, 1902, atribuită greșit, de editor, lui Constantin căpitanul Filipescu).

3. *Viața lui Brîncoveanu* = „Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu” de Radu Greceanu (în ediția : *Viața lui Costandin vodă Brîncoveanu de Radu vel logofăt Grecianu*. Cu note și anexe de Ștefan D. Grecianu, București, 1906).

4. *Viața lui Nifon* = „Viața și traiul... părintelui nostru Nifon patriarhul Tarigradului, de Gavril, protul Sfetăgorei (în edițiile : *Viața și traiul sfîntului Nifon, patriarhul Constantinopolului*. Introducere și text, de Tit. Simedrea, București, 1937. *Viața sfîntului Nifon*. O redacțiune grecească inedită, editată, tradusă și însoțită cu o introducere de Vasile Grecu, București, 1944).

II. ISTORIUA ȚĂRII ROMÎNEȘTI DE CÎND AU DESCĂLECAT PRAVOSLAVNICII CREȘTINI

(TEXTUL ȘI APARATUL CRITIC)

ISTORIA ȚĂRII RUMÎNEȘTI DE CÎND AU DESCĂLECAT PRAVOSLAVNICII CREȘTINI

Însă dintăi izvodindu-se de rumini carii s-au despărțit de la romani și au pribegit spre miazănoapte. Deci trecind apa Dunării, au descălecat la Turnul Severinului; alții în Țara Ungurească*), pre apa Oltului și pre apa Morășului și pre apa Tisei ajungind și pînă la Maramurăș.

Iar cei ce au descălecat la Turnul Severinului s-au tins pre supt poalele muntelui pînă în apa Oltului; alții s-au pogorît pre Dunăre în jos. 19
Si așa umplindu-se tot locul de ei, | au venit pînă în marginea Necopoei. 10

Atunce s-au ales dintr-însii boiarii carii au fost de neam mare. 19
Si puseră banoveti un neam ce le zicea Basarabi, să le fie lor cap (adecă mari bani) și-i aşazară întăi să le fie scaunul la Turnul Severinului, al doilea scaun s-au pogorît la Strehaia, al treilea scaun s-au pogorît la Craiova. Si așa fiind, multă vréme au trecut tot ei oblăduind acea parte de loc. 15

1 Istoriaj Istorie K Rumînești|Rumânești A, Românești K 1 – 2 Litopisul Țării Rumînești din descălecătură de unde au venit Rumini de s-au aşezat în Tara Rumînească O 2 creștini creștini aici în țară, fiind crugul anilor de la Adam 6738 A 3 dintăi|ntăi K dintăi izvodindu-se|izvodindu-să întăiA. dintăi pravoslavnic izvodindu-să C de rumini|din Roma A, de rumini CL, den romini K, din rumini O s-au despărțit|era despărțiti K de la|din ACO, de L 4 miazănoapte|amiazănoapte AO, miazănoapte K Decilși fiind lor căpetenie mare Traian și cu fiul său Siverie. Deci, A și O unii au descălecat AO 5 Săverinului K După Severinului ad. și au făcut același oraș și s-au numit Turnul Severinului, ce au făcut Sivelie împărat A alții|alții ad. au descălecat O préje A, trecind O 6 Morășului|Mureșului ACL, Murășului O Tisei|Tichii C agungind K și om. AKL pînă om. O Maramurăș|Maramureș, A. Maramureș C, Maramorăș K, Maramureș L, Maramorăș, supt munții leșăsti O 7 cej|ceia O tins|tins O 8 muntelui|muntilor CKLO preje C, pâ L. pre lingă O jos|giș K 9 așa umplindu-se|au plinit A de ei|om. A. de dñsii K auși au A în jla KO margina Necopoi C Nicopoi ARLO 10 Atuncea AL s-a|au A dintr-însi|dintru(dintre K) dinsii AK boiai|boeri mari A, boeri COV au fest|era O 11–12 banoveti... mari banii|numele de le zise Basarabi banoveti adică ban mare A 12 mari banii|z K. ban mare O și-iși AKLO, și C au aşezat scaunul la Turnul Severinului A 13 pogorît|pas L s-a|lăsu C anK 14 Craiova L fiind sen AO au trecut multă vreme A trecind multă vrem O tot ei oblăduind| si așa oblăduind A, oblăduind tot ei K. au lăscit stăpînind tot ei O 15 de loc|de loc|anind A

* Referindu-se la Transilvania cu orașele ei Brașov, Sibiu, Alba-Iulia, Făgăraș, Cluj, Timișoara, cronican o numește deseveri „Tara Ungurească”. Locuitorii Transilvaniei, la rîndul lor, sunt adesea numiți în corpore „unguri”. Fără a se face distincție între romini, unguri, sași. Această denumire nu este întîlnită numai la autorul cronicii de fată, ea este frecventă în cronicele din evul mediu ai căror autori aveau în vedere, în primul rînd, nu poporul care constituia majoritatea populației, ci pe stăpînitorii politici și în general pe feudali.

Iar cînd au fost la cursul anilor de la Adam 6798, fiind în Țara Ungurească un voevod ce l-au chiamat Radul Negrul voevod, mare herțeg pre Almaș și pre Făgăraș, rădicat-s-a de acolo cu toată casa lui și cu multime de noroade : rumini, papistași, sași, de tot feliul de oameni, 5 pogorîndu-se pre apa Dîmboviții, început-au a face țară noao.

Întăi au făcut orașul ce-i zic Cîmpul Lung. Acolo au făcut și o biserică mare și frumoasă și înaltă. De acolo au dăscălecat la Argeș și iar au făcut oraș mare și s-a pus scaunul de domnie făcind curți de piață și case domnești și o biserică mare și frumoasă.

Iar noroadele ce pogorîse cu dînsul, unii s-au dat pre supt podgorie 10 ajungînd pînă în apa Siretelui și pînă la Brăilă ; iar alții s-au tins în 2 jos, preste tot locul, de au făcut orașă și sate pînă în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunce și Băsărăbeștii cu toată boerimea ce era mai nainte preste

Olt, s-au sculat cu toții de au venit la Radul vodă, închinîndu-se să fie 15 supt porunca lui și numai el să fie preste toti. De atunce s-au numit de-i zic Țara Rumînească, iar titulușul domnului s-a făcut precum arată mai jos : « V Hrista boga blagoveanomu blagocestivomu i Hristo liubivomu samoderjavnomu, Io Radul Negru voevod bojiu milosti gospodariu 20 vseia zemli Ungrovlahiskia za planinski i ot Almaș i Făgăraș herțegu ». · Acestea să tilcuesc pre limba rumînească : Întru Hristos dumnezeul cel bun credincios și cel bun de cinste și cel iubitor de Hristos și singur biruitor,

1 Inainte de Iar introduce titlul Domnia Radului Negru Vodă ce au descălicat Țara Romînească K 6798|6798. Domnia Țării Rumânești din descălicătoare, de la domnul Radul Negru voevod. A, 6798, iar de la Hristos 1290 O 2 ce l-au chiamat |anume K 3 Amlași AL și| C După Făgăraș ad. În zilele lui Andreiaș craiu O cu² om. C 4 norod A Sași om. K de tot|și cam de tot K, și de tot LO 5 pogorînd AO prelpă C au început O țărăstrăzi C noă C, noă L 6 ce-i zic] ce să chiamă A, ce-i zice I și om. I. 7 și înaltă|și naltă A. om. O De acolo|și de acolo AKO 8 au pus AKO scaunul|scaun CK, și scaunul După domnie ul. acolo O 10 dat|tins ACKL, intins O prelpe CO podgorii O 11 ajungînd|ajun V Siretului KO și pînă la Brăilă om. O tins|intins O 12 preste] peste KCLO sate și orașe C marginea|lapa O 14 Atunce]Atunce ACKL, Atunci LO mai nainte|di mai nainte K, mai dinnainte L, mai denainte O preste]peste CKL, vremi peste O 15 Radul Negru AK vodă|voevod A închinîndu-se|închinîndu-i-să L, de s-au închinat O 15–16 să fie supt porunca lui și numai el să fie preste toțilui K, să fie supt porunca... preste toți stăpînitor L, ca să fie supt ascultare și porunca... să fie mai mare preste teți O 16 De atunce]De atunce (atunci CK)ACKO, și atuncea L s-au numit|s-au început și s-au numit O 17 de-i zic|om. K, de-i zice L Țara Rumînească, Ungrovlahia O titulușul CO, titulușul K precum arată mai jos|precum arată în jos C. întru acesta chip O 18–20 Forma titulușului în limba slavă om. O 18 boga|vlat L blagoveanomu|blagovniu A, blagovearnimiu L blagocestivomu|om. AG, i blagocestivii K i Hristo liubivomu|om. AG, Hristuliu|vivii K 19 samoderjavnomu|om. A, samoderjavni K Io|foan K Io Radul Negru voevod om. A gospodariu|gospodar AK, I gospodar L 20 vseia zemli|vsea zemlea AC, vsei zemli KL Ungrovlahiskia|Ungrovlahscoe A, Ungrovlahu K, Ungrovlaštie L zaplanins-ki|zaplaniskim A, zaplaniscomu K, zaplanitki L i ot Almaș|Almaș A, i o Almaș K, i ot Amlaș L i ot Făgăraș C 21 tilcuesc|tălmăcesc ACL, înțeleg K Întru]Intr-un C 21–22 domnul dumnezeu bun credinciosul O 22 și cel bun de cinste om. O și cel iubitor de Hristos|de Hristos iubitoriu K, și iubitoriu de Hristos O și³ om. K

Io Radul voevod, cu mila lui dumnezeu domn a toată ţara Rumînească dentru Ungurie dăscălecat și de la Almaș | și Făgăraș herțeg». Acesta iaste titulușul domnilor de atuncе începindu-se pînă acum, precum adevarat să vede că iaste scris la toate hrisoavele ţării.

Și intr-acestaș chip tocmitu-ș-au Radul vodă ţara cu bună pace, că încă nu era de turci impresurată. Si au domnit pînă la moarte, îngropîndu-l la biserică lui din Argeș. Si au domnit ani 24.

De aice să începe povestea altor domni, carii au venit pre urma Negrului vodă, precum arată mai jos.

Mihail vodă au domnit ani 19.

Dan vodă au domnit ani 23. Acesta au fost frate cu Mircea vodă bătrînul și l-au. ucis Şușman vodă, domnul sîrbilor, cînd era cursul anilor de la Adam 6864.

Alexandru vodă au domnit ani 27.

Mircea voevod bătrînul. Acesta au avut mare războiu cu Baezet sultanul. Făcutu-s-au acel războiu pre apa Ialomiții. Biruit-au Mircea vodă pre turci și făr de număr au perit, trecînd Baezet Dunărea fără vad. Si alte multe războae | au avut cu turcii. Făcut-au și sfînta mănăstire den Cozia și sfînta mănăstire Cotmeana cînd era valeatul 6891. Si au domnit Mircea vodă ani 29 și au murit în domnie și s-au îngropat la mănăstirea lui, la Cozia.

1 Io Radul voevod]lo Radul Negru voevod ACO, Ioan Radul Negrul voivod K cu milajdin mila K **2** dentrujdintru ACKL Unguriejunguri K dăscălecat]descălecat A, descălecat CL, descălecată KO de lajde O Amalași L de Făgăraș O **3** iastejeste AL tituluștitulușu AC, titelușul K, titulușul O *Înainte de domnilor ad. tuturor AKO, al (a L) tuturor CL atunce]atunci ACKL, atuncea L pînă ACKLO acum]acmu K, acuma L **4** adevarat să vedea]vede adevarat AC, să vede O iastejesteAL la]in K **5** Si om. K intr-acesta CKO, intr-acest L voevod O *După* ţara ad. foarte bine O **6** moarte]moarte ani 24 C, ani 24 O **6—7** îngropîndu-l]și au murit la leatul 6823 și l-au îngropat O **7** dinjde la A, în K, la O Si au domnit ani 24]om. CO, domnit-]au (dominind L) ani 24 KL **8—9** De aici să scrie pentru alti domni ce au fost în urmă după Radul Negrul vodă K, om. *lîlîlul și introduce anexa 1* O **8** pre urma]in (pâ C) urma AC **9** mai jos arată L **10** voevod CKLO *După* ani 19 *introduce anexa 2* O **11** vocvod CKL ani 23]ani 25 A **11—13** Dan vodă ... de la Adam 6864]Io Dan voevod, din neamul bâsărăbesc, au venit domn la leatul 6842. Acesta au fost frate cu Mircea voevod bătrînul și au avut mare război cu Mășcan voevod, din neamul sîrbilor. Si au perit Dan voevod la leat 6864 și au domnit ani 23 O **11** cu Mircea vodă]Dan Mihail cu Mircea vodă C, Mircii vodă K **12**sîrbilor]sîrbesc K **12—13** cînd era cursul anilor] In anii K de la Adam om. A **14** *Înainte de* Alexandru vodă *introduce anexa 3* O Io Alexandru voevod O *După* ani 27 ad. Atuncea (Atunci K) și turcii au venit de la Calipoli, trecînd marea și mai departe anexa **4** AK, anexa **5** O După trei ani a domnii lui Alexandru vodă, la leat (în anii K) 6867 au descălecat Dragoș (Dragus A) vodă în (om. în K) ţara Moldovii AK **15** Mircea voevod]Mircea vodă AK, Io Mirce voevod O *După* bătrînul ad. au domnit ani 29. Acesta au făcut sfînta mănăstire din Cozia la leatul 6891 O Acesta]și O **15—16**Baezet sultanul]Baizit beiu ot (din C, de la KO) Nicopoe (Nicopoia CL) CKLOV **16** acel]acest KL pre]pe LO *După* Ialomiții ad. și la Craiova au mai avut și alt războiu tot cu acest sultan A Biruit-]au Si au biruit O **17** pe CL făr de]fără CKL și făr de număr au perit om. O trecînd]și au trecut O Baezet]Baizit bei CKOV, Baizic beiu L fără]fără de ACO **18** multe om. C Si alte ... cu Turcii]Si au făcut și alte războae multe cu Turcii O **18—19** și sfînta mănăstire den Cozia om. LO **19** den]din AC, de să cheamă K și sfînta mănăstire Cotmeana om. AKO cînd era valeatul 6891]cînd era cursul anilor 6891 A, în anul 6891 K, om. O **20** s-a]l-]au L **19—21** Si au domnit ... la Cozia]Si au domnit ani 29 AK, și au murit în domnie la leatul 6912 O **21** *După* Cozia ad. la leatul 6920 C și mai departe anexa **6** O*

Vlad vodă Tépeş. Acesta au făcut cetatea de la Poenari și au făcut sfânta mănăstire ot Sneagov. Mai făcut-au un lucru cu orășanii den Tîrgovişte, pentru o vină mare ce au fost făcut unui frate al Vladului vodă. Cind au fost în ziua Paștilor, fiind toți orășanii la ospete, iar cei 5 tineri la hore, aşa fără veste pre toți i-au cuprins. Deci căți au fost oameni mari, bătrini, pre toți i-au întepat de au ocolit cu ei tot tîrgul, iar căți au fost tineri cu nevestele lor și cu fete mari, aşa cum au fost împodobiți în ziua Paștilor, pre toți i-au dus la Poenari de au tot lucrat la cetate, pînă s-au spart toate hainele dupre ei și au rămas toți dezvăscuți în pieile 10 goale. Pentru aceia i-au scos nume Tepeluş. Domnit-au ani 15.

^{3v} Vădislav voevod bătrinul au venit domn cind | au fost cursul anilor de la Adam 6935. Acesta au făcut biserică domnească den Tîrșor. Si au perit de sabie, în mijlocul Tîrșorului. Si au domnit ani 18.

Radul vodă cel Frumos, acesta au făcut mănăstrea ot Tînganul. 15 Si au domnit ani 15.

Laiotă Basarab vodă cel bătrin, care au închinat țara turcilor, domnit-au ani 17. Avut-au mare războiu la Rîmnicul Sărat.

După el au domnit Tepeluş vodă; și au avut războiu la Rîmnicul Sărat cu bătrinul Ștefan vodă den țara Moldovei. Atunce în oaste au

20 1 Vlad]Vladul L, Io Vlad O voevod CLO Tépeş]Tepeluş K, Tipeseul O făcut]fost C 2 ot Sneagov]Snagovul AK, din Sncagov C. ot Znagov L, din Sinagov O Mai om. O un lucru cu orășaniiși orășenilor O den]din AKLO 3 După Tîrgovişte ad. marc pedeapsă O vină]vină O alja K, a lui O Vlad O 4 Cind au fost .. Paștilor]Cind (Deci cind O) au fost (era K) în zioa (intr-o dici K) de Paști (Paște LO) KLO ospete]ospăt K, oaspeți O 5 horejo horă C, hori KL fără]făr de A pre toți fără de veste O 6 și bătrini O întepat de au ... tîrgul]întepat pen pregiurul tîrgului de au ocolit tîrgul K cu ei tot om. AO tîrgul]Tîrgovişte O 8 ziua]dzua K de Paști KO pre toți]așa K, pă toți L totom. AK 9 au spart O dupre ei]depre dinșii K, lor de pe ei O dezvăscuți] desvănuți V, dăzvăliți AC, om. KO, despuieți L în]cu KO piele CL 10 aceia]aceasta O i-au scos]s-a scos A, i-au pus 30 KO numele AC, poreclă O Tipeseul O După Tepeluş ad. Da-va seama înaintea lui dumnezeu AK Si au domnit AKO 11 Vădislav]Vlădislav A, Io Vădislav O voevod]vodă A, om. K bătrinul om. L au fost]era O 12 de la Adam om. AKO 6935]6933 A biserică|mănăstire K cea domnească O Tîrșor]Tîrșor K, Tîrgovişte L, Tîrgușor O 12 – 13 Si au perit ... ani 18] și au domnit ani 18. Si viind luncul vodă, gubernatorul Târii Ungurești, cu oaste, au perit 35 Vădislav vodă de sabie în mijlocul Tîrgușorului O *In continuare r. 13 ad. anexa 7* O Tîrșorului]Tîrșorului KL O 14 Radul vodă]Io Radul voevod O După Frumos ad. Acesta au venit domn cind au fost cursul anilor 6953 (în anii 6983 K) AK ot]de la AK, din C 15 După ani 15 ad. În zilele acestuia au luat turcii Țarigradul cind au fost (era K) cursul anilor 6961, intr-o marți, maiu 29 (intr-o marți, maiu 29 om. K) AK, și au perit la leatul 6968 O *In continuare 40 ad. anexeze 8* O⁶ și 9 O 16 Laiută K, Laiot L, Io Laiotă O Basarab vodă]vodă (voevod CL) Basarab ACL, Basarabă voevod O cel bătrin, care]cel bătrin. Acesta (carele K) AK, cel bătrin au domnit ani 18. Acesta O țara]Țara Rumânească CO După turcilor ad. În zilele acestui 45 domn au venit sultan Baiazit, al optulea, din neamul lui Osman, cu multime de oști asupra țării Moldovii și au luat Cetate Albă ce era parte de Țara Rumânească și au robit țara Moldovei foarterău și s-a intors la Tarigrad cu multime de robi și de roabe O 17 domnit]au domnit AK, și au domnit L, om. O ani 17]ani 15 L, om.O Avut-au ... R-Sărat om. AKO După R.-Sărat ad. anexa 10 C 18 După el]Si după el C, După el (acesta K), cind au fost (în K) cursul 50 anilor 6985 AK au domnit]au venit domn AK După el .. războiu]Io Vladul voevod Tăpăluș au domnit luni 9 și au avut mare război O După Tepeluş vodă repelă Tăpăluș vodă au domnit după Laiot vodă L 18 – 19 la R.-Sărat om. AK 19 den țara Moldovei]al Moldovei la R.-Sărat O Atuncea LO în oaste om. O

perit și Tepeluș vodă și au fost izbînda lui Ștefan vodă. Si au săzut aicea în țară de au domnit ani 16.

Radul vodă cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dial și au domnit ani 15.

În zilele acestuia să întimplase de seosesse den scaun Amîra împăratul pre sfîntul Nifon patriiarhul Tarigradului și-l trimesese la închisoare la Odriu. De a căruia sfântă bună viață eșind vîstea în toate părțile, s-au auzit și în Tara Rumînească, și au înțeles și domnul Radul vodă de bărbățiile cele sufletești ale sfîntului și trimis currugămintea la acest sfînt părinte ca să vie în țara lui, că-l poartește țara. Iar sfîntul i-au dat răspuns zicind: Măria ta, însuși vezi goana și închisoarea mea, care iaste de la vrăjmașii cei văzuți ai lui Dumnezeu. Dar cum voi veni în țara ta? Iar domnul iar i-au trimis cuvînt zicindu-i: Nu purta grija de aceasta, că grija mea iaste. Iar sfîntul patriarh i-au dat răspuns zicind: Cum știi, aşa fă. Si îndată au trimis Radul vodă la împărătie de au cerșut pre acest păstor mare și nu-i fu peste voe, ci i se împlu voia de la împărătie și de grab trimise de aduse pre sfîntul în țara sa și-i déde toate pre mină zicind: Eu să domnesc, iar tu să ne îndreptezi și să ne înveți legea lui Dumnezeu și să ne fii tată și păstor mie și tuturor oamenilor și solitor la dumnezeu. Iar el află turma neplecată și neascultătoare și biserică

5

4

10

15

20

25

30

35

40

45

1 și om. AO vodă] om. L vodă și oastea cu totul O lui]la K vodă]voevod O După vodă ad. Si au domnit Tepeluș (Tăpăluș K) vodă ani 3 (om. 3 K) AK Si au săzut]iar Ștefan vodă au săzut AK, Io Ștefan voevod bâtrînul au săzut în scaun la leatul 6986 O 2 aiccajaci ACK, om. O în țară om. O de au domnit]domn și si au domnit A, domn K, și si au domnit O După ani 16 ad. Acesta au făcut o bescarică la Rîmnicul Sărat. O Între r. 2 și r. 3 ad. Vlad vodă Călugărul au domnit ani 3. Si cind s-au pus (așzat K) domn au fost cursul anilor (în anii K) 7001. Si au murit cum scrie letpcișel slovenesc. Si după el (După acesta K) au stătut (vînit K) domn AK 3 Radul vodă cel Mare]cind au fost cursul anilor 7004, Radul vodă cel mare A, Io Radul voevod cel mare, fețorul Vladului voevod au luat domnie la leatul 7002 O După Mare ad. în anii 7004 K din Dial]din Deal, de la Tîrgoviște AK, Dealului lîngă Tîrgoviște, foarte frumoasă, tot de piatră cioplita, cu multă cheltuială O 3-4 și au domnit ani 15]om. AK, și au domnit ani 15 și au murit și s-au îngropat în mânăstire Dealului care este făcută de dînsul O 4 Începînd cu r. 5 pînă la p. 14 r. 16 ultimele cuvinte fiind fericitul Nifon om. O 5-11 În zilele acestuia ...răspuns zicind: Măriași au adus și pă (pre K) sfîntul (sfîte K) Nifon aici în țară. Că fiind patriarh la Tarigrad, multe nevoi și inchisori au pătit de pagini. Că (că om. K) încă fiind sfîntul (ad. Nifon K) la închisoare, rugat (ruga-l K) fiind (foarte K) tare ca (ca om. K) să vie aici (aicea K) în țară, iar sfîntul zise către domn: Măria AK 5 zile C acestuia]acestui domn (domn om. C) CL den]din CL 6 pre]spre C, pe L trimisă C 7 Odrii C a cărui bună și sfîntă L 7 și bună C eșind]ișind C vîstea]vestea CL 8 Înțăles C 10 vie]lile C posteste CL 11 însuși]însuți ACL care]carea K iaste]este AC, esc L de la]de AK 12 vrăjmașul C ceivăzuți ai om. C văzu]jadevărăti AKL aila K 13 i-a]jar i-a CL 14 i-au dat răspuns zicind]zice AK răspuns]răspunsul C, cuvînt L zicind]zicindu-i L 15 așa om. AK au trimis]trimise AK de au]și si L au cerșut]cerșu A pre]pc L 16 păstorul]păstor ACKL și nu-i fu peste voe om. K fu peste voe]su voia C preste A ci i sâ]si i sâ K împlu]plini K, umplu L 17 trimiseră de aduseră C déde]dete ACL pre]prin C 18 zicindu-i L Eul]eu K iar]iară K să ne îndrepezi]să ne fii îndreptător A îndrepezi K 19 dumna]ă K păstor ACL mie]miiie C tuturor]tuturor C, tuturora K oamenilor K solitar V, solitor A, solitoru K 20 dumna]ă K neplecat]pliecată K

izvrătită și cu obiceaiuri réle și nesocotite. Si chemă pre toti egumenii de la toate mănăstirile Tării Muntenești și tot clirosul bisericii și făcătorii săbor mare dinpreună cu domnul și cu toți boiaii, cu preoții și cu mirenii și îndată slobozi izvoară de învățătură limpede și necurmată și le spunea den sfinta scripture și învăță pre toti și-i adăpa cu apa milei, credinței cei adevărate. Grăie-le de pravilă și de lége, de tocumirea bisericii și de dumnezeestile slujbe, de domnie și de boerii și de mănăstiri și de biserici și de alte rînduri de toate. Si tocmai toate obiceaiurile pe pravilă și pe tocmelele sfintilor apostoli. Décii hirotoni și 2 episcopi și le déde și eparhii cu hotără, care cîtuva birui, și-i învăță pentru cum vor purta grija și vor paște oile care le sint date în seamă, ca să să îndrepteză toată țara aceia de acei 3 arhierei. Iar domnului ii zise : Tie, doamne, și-i să cade să îndrepteză pre cei strîmbi cu judecată tare și îngrozită și dreaptă, după cuvîntul lui dumnezeu, care zise cătră Moisi îngăduitorul său și cătră toți feciorii lui Israîl grăind : Iată, v-am dat légea mea și judecata și îndreptarea în mîinile voastre. Nu fătări nici a mic, nici a mare, nici a văduvă, nici a vinetic, nici pre sărac să nu miluești cu judecata, nici celui bogat să fătărești, că judecata iaste a lui dumnezeu, iar în sfinta evanghelie zice : Nu judecați în fătărie, ci judecați în dreptate. Si iar au mai zis dumnezeu lui Moisi și feciorilor lui Israîl grăind : De veți umbla după poruncile méle și veți păzi légea mea și o veți face, vă voi da roao în vrémea ei și pămîntul va da sămânătura sa și pomii vor da

---

1 izvrătită]izvritită AK, izvretită C obiceiuri reale AC chiemă A 1–3 egumenii de la toate mănăstirile Tării Muntenești și tot clirosul bisericii și făcătorii săbor mare dinpreună cu domnul și cu toți om. AK 2 Muntenești]Rumînești C biserică]bisericesc CL 3 săbor]sobor CL boerii ACL, boiai K cu preoții]și preoții K și om. A cu om. K mirenii]mirenii AL, mireni K 4 izvoară]izvor ACK Învățături L și om. A necurmată]necurmat C, necurmate L 5 din AL și]și-i A pre]pă L milejmilii KL credinței]om. AK, credințai C 6 Grăie-le]Grăie C, Grăie el K de¹]din AC, den K de²]și de AC tocumire K bisericii A 7 dumnașăstile K domnii]domnii AK boerii]boeri L și² om. AKL de mănăstirii milostivire AK biserici A 8 de om. A rînduri]rîndueli L tocni]au tocmî K obiceaiurile]bisericile AK, obiceiurile CL pe]pre C pe]pă A 9 tocmelele]tocmelile ACL Décii]Decii A, deci C hirotoni]și au hirotonit K, hirotonisi L déde]dete ACL și² om. AK 10 hotară]hotar CK care]pă A birui]linea C și-i]și CKL pentru om. AK 11 grijie K oile]turma K sint date]iaste dată K în]pre K seamă]sumă C, sămă K ca]pentru K să se C îndrepteză]îndreptea A, îndrepteză]K 12 accea]această L acel]cei A lară K domnului]domnul C Tie]Tie C 13 și om. CKL pre]om. A, pe L judecata K 14 direaptă K dupe L dumnașău K care]ce au K, carele L zise]zice AL, zis K cătră]lui A, către L Mcisi]noi C, Moisci K îngăduitorului AK 15 către A feciorii]fii K Israîl]Israîl L lége]légea A, lége K 16 judecata]giudeț K îndreptarea]dreptarea C, direptate K mîinile]mînile A, minule K Nu fătări]Cu fătării C fătări nici]fătărnici] K nici²]nice K 17 văduvă]văduvi C, văduve K nici al]nice a K vinetic]venetic A, strîni K nu om. AK 18 judecata]giudețul tău K nice K bogat]sârasc AK să nu fătărești C iaste] este A a lui El-zeu este L dumnașău K 19 iară K în¹ om. K zice]este zis L judecata]judecarăi C, giudacarii K fătărie]fătării AK ce giudacăi K 20 zis]zise K dumnașău K Moise C feciorilor]fi]lor K Israîl Izdrail C, Israîl L 21 după]in K poroncile K méle]mele K legea A o ve]lo vi]ti K 21–22 vă voi da]da-vă voi K 22 roao]vă L vremea A pămînt V sămânătura]roada C și² om. AK vor]va L

roada sa și veți mînca în săturare și veți fi întăriți în țara voastră și voiu
da pace țării voastre și nu veți fi fricoși, și oști și războae nu vor tréce
prin țara voastră, și veți goni vrăjmașii voștri și vor cădea vrăjmașii
voștri înaintea voastră; și 5 de ai voștri vor goni pre 100, iar 100 pre
întunére, și voi căuta spre voi și vă voi blagoslovi și vă voi înmulții
și vă voi umplea și voi pune légea mea cu voi, și veți mînca célé vechi
și bucatele voastre să vor împresura célé vechi de célé noao și voi umbla
cu voi și voi îmi veți fi oamenii, iar eu voi fi voao dumnezeu. Iar de nu
mă veți asculta, nici nu veți face poruncile méle, ci vă veți lepăda de
dînsele și nu veți păzi légea mea toată, eu vă voi face voao aşa, că
voiu aduce pre voi pustiire, și semințile voastre în zadar le veți sămăna
și ostenințile voastre le vor mînca vrăjmașii voștri și vă vor goni dușmanii
voștri și veți fugi nefiind goniți de nimenea, și tăria voastră va fi în
dășărt, și voi trimite pre voi hieri sălbatece și pre țara voastră și vor
mînca dobitoacele voastre și pre voi vă voi imputina, și țara voastră
va fi pustie; și deacă vă veți dăzlipi de mine și eu mă voi depărta de
la voi. Așa grăiește domnul sfîntul lui Israil. Acestea și altele multe învă-
tături den sfintele scripturi îi învăță; și încă mai zicea: Beția și curvia
cu totul să să lépede și să să dăzrădăcinéze de la voi. Că s-au zis cu apos-
tolul: Nunta iaste curată și pat nespurcat, iar curvarilor și preacurvarilor
va judeca dumnezeu. Pentru curvie să încă lumea cea dintăi, iar mai
apoi și Sodomul cu 5 orașe să prăpădiră și arseră cu foc și cu piatră
pucioasă pentru sodomia (adecă curvia cu parte bărbătească) că acolo

Nu. cu animalele - și și măgarile.

1 săturare|sațiu K voiuvor A 2 și oști și|și orice L vor|va A tréce|trece A,
trezi C 3 După voastră ad. și voi da pace țării voastre K 4 și 5|și 3 A pre¹om. A,
o C 5 intunére|c|intunere AL, intunerice C voiuvor L vă voi|vou K 6 umplea
Inplea K legea C cele C 7 bucatele voastre|bișugul vostru K să vor|să va K
să vor împresura|să vor înmulții și să vor împresura A célé,|cele A célé vechi
de célé|cel vechiu de cel K noao|noao C, nou K, nuoa L 7–8 și voi umbla cu voi
om. V Inbla K 8 fmijn veci K oamenii|mie oamenii C, nărod mie K, oameni L
iar eul|iar ieu K, și eu L voi fi|vă voi si KL voao|voao C, om. K, voă L
9 mă om. A nu om. ACK mele A ci|și K 10 dînsele|dânsile C, dînsale K
toată om. A vă om. A aşa (asea K) voao|voao C, voă L 11 pre voi|om. A, spre
voi K semințile|sămânțile C, sămânțale K le vețile (să K) vor CK semăna L 12 ostenințile
ostenialele K, ostenelile L vă vor|vor K gonijconi L 12–13 dușmanii voștri|pre voi
vrăjmașii voștri K 13 nimeneajnimic A, nime K tăria|tăria AL 14 dășărt|desert K, deșărt| L
pre voi|spre voi K hierijhiar A, hearale C, fieră K, heri L sălbatece|sălbateți C, sălbă
teț C 15 dobitoacile L Inpuțina K 16 va fi pustie|voiu pustii AK pustie C deacă|
dăzlipi|de|dezlipi AK, deslipi CL depărta om. V 17 grăiește|grăiește
K, grăiește L sfîntul lui|sfîntului L Israil]Isdrail C, Izrail K, Istrail L altele|alte AK
18 denđdin AK maijli mai K ziceaj|zicia L Beția|Beții K, om. L curvia|curvii K
19 să sâjs-s A, să le K, să se L lepede AK dăzrădăcinéză|dezrădăcineze AL, dezrădăcineză K
19–20 cu apostolul om. AK Nunta|că nuntă AK iaste|jeste AL patul AL iarjare K
curvarilor și om. C curvarilor și preacurvarilor|curvarui și preacurvarui A, curvarii și prea-
curvarii K 21 va judeca|giudeca-i-va K Pentru|Că pentru AK curvie|curvia A, curvii C,
curvii K să încăjsă potopi AK 22 și om. K 5 orașeu|oraș K orașă L arsiră C și cu
piatră|de iarba K 23 sodomia|sodomii K, sodomie L adecă curvia|adică curvia A, adecă că ei
curvia C, adecă curvii K, adecă căci curvia LV cu parte bărbătească|cu bărbat A, bărbat
cu bărbat K

să arătă capul spurcăciunii cei mai mari. Deci, fraților, fugiți de curvie și de toată necurăție, cum zice Pavel, și umblați după curăție, ca să vedeți pre dumnezeu. Acestea, zic voao, să le păziți deacă vă iaste voia să moșteniți împărăția cea cerescă.

Iar pizmașul diavolul văzind învățături folosite de suflet ca acăstea, nu putu răbda, ci făcea multe meșteșuguri și hicleșuguri ca să gonească pre fericitul Nifon din Țara Panoniei, cum și făcu în chip ca acesta, o, vai și amar, că-i zise Radul vodă dimpreună cu boiarii : Pașă și ești din țara noastră, că viața și traiul și învățăturile tale noi nu le putem 10 răbda, că strici obiceaiurile noastre. Iar sfîntul Nifon deaca auzi aşa niște cuvinte nebune și turburate ca acestea, să miră și zise : Nu aşa, doamne, nu aşa, ci te îndrepteaază după légea lui dumnezeu și pre tine și pre boiari, ca nu cumva să porniți și să aduceți mînia lui dumnezeu asupra voastră și a țării voastre, că vă zic că pentru fărdelegile voastre 15 curind va să se sloboază spre voi, iar mie nimic | nu-mi iaste de aceia 6 ce ziceți voi, că puterea și țăria mea iaste légia. Ci făr de rușine și făr dă fățărie grăesc înaintea mării tale și boiarilor tuturor. Că pre soru- 20 ta, care o ai măritat dupre Bogdan, făr de lége, avînd el muiare cu lége și o au lăsat făr de nici o vină și au luat pre soru-ta, el iaste curva- riu și soru-ta ca o precurvă. Ce-i desparță și dă bărbatului iar muiarea sa și potolește mînia lui dumnezeu mai nainte, pînă nu să pornește pre voi.

1 capul om. AK spurcăciunii cei]spurcăciunea cea AK mare A Deci]De aceia A curvie]curviie A, curvii K 2 necurăția CKL și de toată necurăție, cum zice Pavel] cum zice Pavel și de toată necurăția A cum zice Pavel om. K Pavel apostolu L umblați] 25 imblați K după]dupre L curăție]curații C, curății K 3 dumnațău K Aceasta K zic voao]zic voă C, vă zic voă L să lejsă L deacă]daca CL, de K vă iaste voia]veți AK iaste]este L 4 cea cerească]ceriului AK 5 pizmașul C diavolul]diavolul A, diavol L văzind A învățătură K 6 acăstea]acestea A, aceasta K nu putu]nu putea C, n-au putut K răbdă]să rabde AK cî]ce K făcea]au făcut K meșterșuguri K hicleșuguri]vicleșuguri 30 ACL, violenii K 7 pre]pă A, pe L fericitul]sfîntul A, om. K Tara Panoniei]Tara Rumînească (Romînească K) AK, țara proniie V și făcu]su K 7-8 în chip ca acesta]Intr-acestaș (Intr-acesta K) chip AK 8 o, vajoh, vai A, ah, vai K că-i] că C domnul Radul A dimpreună]dinpreună ACL, înpreună K boarii] boerii ACL Pasă]Pas A, să mergi K 9 și eșil]să ieși K viața AK 10 răbdă]suferi K că] și AK obiceaiurile]obiceiurile ACL, obiceiale K Nifon om. L dacă CKL aşa om. AK 11 turba- 35 te AKL să miră]să mirat K zise]au zis K 12 ci te]ci A, zic C, ci K îndrepteaază K legea A dumnațău K 12-13 și pre tine și pre boiari]pre boari și pre tine (nime A) AK 13 boari]boerii tăi C, boeri L să porniți și să aduceți]să aduceți și să porniți AK dumnațău K 14 asupra voastră]spre voi V a țării voastre]spre țara voastră V că vă zic că]că văz că CLV 40 pentru om. C fără]legile K 15 să sej]să o A, să să CL, să K sloboază]slobozească AK spre] pre C, pă L După voi ad. urgia sa K mie]mii C nimic]nimică K, nimica L iaste]este AL, este C 16 ce ziceți voi om. AK putere]virtutea A, virtute K și țăria]și țării K, om. L mea om. AK este legea AL Ci făr]Ce fără K 16-17 și făr de fățărie om. AK 17 boiarilor tuturor]tuturor boerilor (boiarilor K) AK boerilor L tutulor C Că]și L 18 45 dupre Bogdan, făr de lége]făr de (fără K) lege și o ai dat după Bogdan AK el]iel K muiare] muere ACL 19 și o au lăsat făr de nici o vină]și făr de (carea fără K) nici o vină o au lăsat AK lăsat]lăsat-o L făr de]fără L luat]luuat L el]iel K iaste]este AL curvar ACL 20 soră-ta L ca o]iaste ca o K precurvă]preacurvă este A Ce-i desparță]Ci-i desparță A, ci să-i desparță CL despărță]i K 20-21 dă bărbatului iar muiarea sa]dă muere (muiarea K) bărbatului-și și AK muere CL 21 și potolește]ca să potolești K dumna- 50 zău K nainte]nnainte C să pornește]va veni A, vine K pre voi]asupravoastră C, spre voi K

Iar aceste cuvinte foarte ațitără și mîniiară inima domnului. Și îndată goni pre sfîntul den naintea sa și porunci să nu-l mai bagă nimeni în seamă, nici să-l socotească, nici să-l cinstescă. Iar dumneziescul Nifon nimic nu băga în seamă, nici grija de aceia, ci-și punea nădjedea pre dumnezeu, după cum zice proorocul : Nu vă nădăduireți pre domni, nici pre fiili omenești. Dumnezeu trimise corbul de hrânea pe Ilie prooroc ; aşijderea păzi cu bucate și pre Daniil proorocul cu Avvacum. În chip ca acesta păzi și pre acesta, cu un fecior de boiar ce-l chiama Neagoe, care era mai mare preste vînători. Și așa făcu și dumnezeu din cele amară dulci și din cele pizmașă cu prietenie. Că aducea bucate de hrana sfîntului și aiave și într-ascuns, cu îndemnarea lui dumnezeu, fără de nici o temere. Iar fericitul Nifon îl întărea cu rugile sale, ca să să crească și să să înalte în toate faptele cele bune și să rădice în noroc bun și să fie plăcut înaintea lui dumnezeu și a oamenilor, cum mai apoi, cu rugăciunea sfintii sale, să umplură amîndoao.

Iar Radul vodă tot ținea pizmă pre sfînt și nu putea folosi nimic nici cu frica, nici cu alte amăgele, pînă iar să plecă el sfîntului cu smerenie și-l chemă în taină și-i zise aceste cuvinte amăgitoare zicind : Părinte, iartă-ne sfinția ta și aibi și sfinția ta ertăciune de la noi. Și să-ți dăm avuție cîtă îți va trebui și să n-aibi părere rea nici pre mine, nici pre

1 Iar|Si AK După cuvinte ad. deaca le grăi A atâtără C inema C 1-2 îndată jaci-
iașă A, aciș K 2 den|din ACL dinaintea K săj|lui AK poruncijau poronci K 2-3 să
nu-l ... în seamă|cea (ca om. A) să nu mai fie de nimeni (nimenea A) băgat în seamă
(samă K) AK 3 nici|nice K cinstit, nici (nice K) socotit AK Iară K dumneziescul
dumnezescul ACL, dumnașăescul K 4 nimic] nimică K, nimica L samă CK grija de
aceia] grijiia AK, grija (grijiia C) de aceia CL ci-și ci-ș C nădjedea|toată nădejdea A,
nădejdea K 5 pre|spres CK dumnașă K nădăduireți]nădăduiți AL, nelejduiți K
pre|spres AKL domnii|domn A, domnul C 6 omenești|oamenilor C Duninăzău K
corbul|pre corbul AK hrâneajhrâni A, hrâniia C, au hrânit K pe|pre AKL Ilie prooroc
prooroc Ilie A, Ilie proorocul L 7 păzijhrâni L bucate]hrană AK și om. C pre|pă CL
proorocul cu|proroc cu proroc (prorocul K) AK cu om. C 7-8 În chip ca acesta]Intr-aces-
taș chip A, așea Intr-acestaș chip K, Intr-acest chip L 8 păzijau păzit K pre|pă L
cu un]Că un AK fecior]voinic AK de boiar]om. AK, de boer CL 8-9 ce-l
chiama Neagoe, ... preste vînători]care (ce K) era mai mare preste vînători, pre care il
chiama (pre ... chiama= anume K) Neagoe AK 9 Să că AK şiom. AKL 10 piz-
mașe CK prietenie]prietenii A, prietenie C, priiatini K, prietenie L hrana]hrâniia C
sfîntului|pre sfîntul C 11 aiave]de față A, aevea CL Intr-ascuns]in taină K 11-12 cu
îndemnarea ... temere]fără de nici o temere cu (grije dintr-un K) îndemnarea lui d-zeu (dumnașău
K) AK fără nici L 12 temere]frică L întărea]întăria ACK, întăria L să să om. AK,
să CL crească și om. AK 12-13 să săjăsă L, să L 13 înalte]înnalță K cîle]cele A să
săjă CL rădice]ridice C năroc K fie|fie C 14 plăcut|plecat C Innaintea CK dum-
nașău K 14-15 rugăciunea sfintii sale|rugăciunile (rugile K) sfîntului AK 15 umplu-
ră]primiră K amîndoao]amîndoao A, anândoao C 16 Radul]domnul Radul AK țineaj|a-
neia C pizmă]pizmă neschimbătă CL pre|sint|pre sfîntul neîncetat AK, pre (pă L) sfîntul CL
nu putea om. K folosi nimic]nimică nu folosi K nimica L 17 amăgeli L să plecă 45.
s-ău plecat K el om. AK zmerenie L 18 și-l chemă om. AK și-i zise în taină AK zisă C
aceste om. AK amăgitoare ca acestea K zicind]grăind AK, grăind (zicindu-i C) așa CL
Părintejom. A, Părinte sfinte K 19 sfinția ta om. AK și să aibi sfinția L și aibi...de la
noi]și să fii ertat AK După dâm ad. de la noi AK 20 avuție]avuție C, avere K cîtă îl|icit
îți AL, cîtă-ți K și om. AC părcare K să n-albi părere rea nici pre mine, nici pre boiai
(boiai de la p. 10₁) om. A mine]nimini C

boiai. Si pentru insurarea lui Bogdan încă nu te mai amesteca, că el au
luat blagoslovenie de la alți sfinți arhierei. Iar tu pasă cu pace ori unde
vei vrea și roagă pre dumnezeu pentru mine. Si unde vei lăcui, eu tot voi
70 purta grija pentru hrana ta și ce-ți va trebui tot voiu trimite. Atuncea
5 sfintul răspunse cu îndrăzneală și ca unui om prost, îi zise : Radule, Radule,
tu și prietenii tăi cu multe rugăciuni m-ați plecat de m-ați adus în țara
voastră și m-ați pus să vă învăță legea lui dumnezeu. Deci de v-am învățat
10 ceva rău și fără de lege, spuneți voi și mărturisiti fărdelegile méle,
iar de facetă voi fără de lege, cum și la arătare și aiave vă vedeti și vă arată
faptele voastre, căci mă goniți fără dreptate din țara voastră, căci v-am
15 spus adeverința. Ci eu însă mă voi duce, după cuvântul vostru, iar
voi rămîneți în păcatul vostru și pre mine iar veți să mă căutați în vrémea
caré nu mă veți afla, ci veți să muriți în păcatul vostru și nu va să fie
20 cine să vă ajute într-acéia vréme. Si deaca zise aşa, ești din țară și
15 veni în locul care-i porunci dumnezeu, cum și lui Avraam acela în Eliu.
Iar acesta iar trecu prin Machedonia și pren Thetulia și mérse în sfintul
munte care să chiamă Athon, ca să să petreacă acolo, în locul carele
8 iaste făgăduit călugărilor. Si cum mérse, îndată să prinse de lăcaș în
sfinta și mare mănăstire a Vatopedului. Si cei ce dorea cîștigări și dobîndiră
25 pre cel jeluit și să bucurără și mulțumiră lui dumnezeu pentru
acest lucru. Si deaca auziră, mergea toți dentru acel sfint munte la dînsul
cu osîrdie, ca la un izvor curător de viață, de la care toți își meștea băutură

1 boiai]boeri CL încă om. AK amesteca nimica AK 1–2 au luat]mai are C au luat
blagoslovenie]s-au blagoslovit AK 2 sfinți om. AK pasăsă mergi K 3 dum-
năzău K Si unde]iar tu unde AK eu om. AK 4 portajavea AK pentru hrana
25 ta]si (și om. K) pentru tine și pentru hrana ta AK și de AK tot voiul]ti voiu A,
eu tot îți voiu C, tot îți voiu L tot voiul trimite]trimite-ți-voiu K Atuncea]iar
AK 5 au răspuns K îndrăzneală]îndrăzniere și grăi K și ca unui]și-i grăi ca unui A
ii] și A, și-i K zise]zicca K 6 tu și] tu și cu AK prietenii]prietenii AL, prietenii K
30 plecat]apucat K 7 să vă învăță legea]învățător legii A, învățători de legea K dumnăzău K
8 voi om. AK méle A 9 fără de lege A aiavelaeve AL, aiaeve C vă vedeli]vă vădiți K
10 faptele voastre vă arată AK fără]fără de A căci]că că A 11 Ci om. AK eu
insă]însă eu AK iară K 11–12 iar voi rămîneți în păcatul vostru om. C 12 păcatul]
păcatele K și]ci C pre]pe A, pă L iar]om. AK, iarăšC 12 vrémea caré]vrémea aceia cind A,
35 vrémea ceia cind K 13 ci]și AK fiie C 13–14 și nu va să fie ... vréme]și intr-acéia
(intr-acéia K) vreme nu va să fie (fi K) cine să vă ajute (ajuta K) AK 14 intru acea vréme
(vréme L) CL deaca]daca AL, dacă CK zise]au zis K eșilau eşit K țară]țara lor AK,
țară afară L 15 venijau venit K locul]locuri L care-i]care-i C, unde-i K, care li L poruncise K
dumnăzău K cum și ca și A, precum și K Eliu]Eleu AC, om. K 16 Macedonia C
40 iar prin Machidonia (Machedonii K) și prin (prin om. A) Thetulia (Thetulie K) trecu AK
pren]prin CL Thetulia]Tetuia C, Telulia L mérse]merse A, au mers K 17 care]ce K
ca să să petreacă]să petriacă K carele]care-i A, care K 18 iaste]jeste L mérse]merse A,
mérse (merse L) acolo CL, miarse K să om. A prinse C să prinse de lăcaș]s-au sălășluit K
lăcaș]sălaș A 19 marc]marea ACKL a Vatopedului]care să chiamă Vaton Pedi
45 (Vatopedi K) AK cei ce]cel ce A, ceia ce K dorea cîștigări]doria și pohtea (pohtia K)
cîștigare (cîștigări K) AK dobîndire A 20 cel jeluit]cela (cila K) ce-l (ce A) jăluia ACKL
bucura AK mulțumiră CK lui]mult lui AK dumnăzău K pentru Jcătre A 21 acel]acest
A, acesta K deaca]cum AK, deacă C, daca L dintru L 21–22 mergea toți ... cu
50 osîrdie]dintru acel sfint munte mergea cu osîrdie la dînsul AK 22 osîrdie C un izvor]
izvorul cel AK curător]curgător A, curător CL viață CK de lajdin A care]carele CL
își om. A de la care toți își meștea băutură]care tocmește păhar K

de veselie trupească și sufletească. Și lăcui sfântul într-acea sfântă mănăstire mai mult de un an. Și într-acea vréme lăcuind el acolo, pre 2 din frați carei merséce cu dînsul, trimise - i cătră dumnezeu, iar pre al treilea lăsă-l să meargă în cetatea Solunului și-l întări cu rugăciunile sale, ca să se sfîrșească cu sfîrșitul mucenicilor. Carele și dobîndi, și pătimind multe munci, să sfîrși pentru lége și dobîndi cunună împletită în 3 vițe, cu postul și cu ascultarea și cu munca. Iar mult pătimâșul al său trup, al lui Macarie (că aşa chema pre acel mucenic), fu îngropat în Solun; iar sufletul acum dăntuiește cu ingerii în ceriu. Décii dumneziescul Nifon pri | cepu că va să fie aproape și petrecania sa și să bucură sufle- 10 tește și să veseli; și luă cu sine poslujnicul care - i rămăsese, pre Iosaf și trecu muntele de ceia parte și mérse la mănăstirea Dionisatului și să prinse de lăcaș, că și mai nainte acolo lăcuise. Și dumnezeu încă vru să-și săvîrșească sfântul viața acolo. Iar cît petrecu acolo, în toate era întocma cu alți frați și cu mincarea și cu postul; și făr de preget atîta, cît era 15 altor frați rușine de smerenia și de nevoința lui. Că era tuturor chip de învățătură și de mustrare și să nevoia spre toate poslușaniile și tuturor fraților, la toate slujbele le ajuta. La moară mergea de măicina, la magheriță ajuta, la magupie aşijderea și la alte poslușanii la toate atîta, cît striga ostenințile lui (cum și eu l-am văzut făcînd lucruri ca acestea). 20

1 veselieveseliie C, veselie K sufletească și trupească AK sfântă om. ACKL 2 de un an] decit un an C Și într-acea vréme lăcuind el acoloși acolo lăcuind Intr-atîta vreme AK într-acea|într-atîta CL elom. CL pre om. AK 3 din om. K care|care AL, carii C, ce K cu|cătră K trimise-i|ii trimise ACL către ACL dumnažău K 4 treile K lăsă-l|il lăsăC, l-au lăsat K, lăsă L margă K Solonului AC și-l întărîși l-au întărît K rugile K 5 să se|să A, să să CKL sfîrșasă AKL mucenitilor C Carele și|Care o și A, care au și K dobîndit K 6 pătimi L și pătimind (pătimi K) multe munci om. AK să sfîrșisă sfîrși cu munci A, că s-au sfîrșit că munci K dobîndi|au dobîndit K cunună împletite A 6–7 împletită în 3 vițe|in trei împletită K 7 și| om. AK ascultare K După munca ad. Și acum dînțește cu ingerii dinpreună (impreună K) AK multul pătimâș A 7–8 mult pătimâșul al său om. K 8 al|om. CL al său |rup|om. A, trupul K Macarie trup A chemajl chemia L că aşa chema pre acel mucenic om. AK fu îngropat|să îngropă AK 9 Solon AK iar sufletul acum dăntuiește cu ingeri în ceriu om. AK Décii] Iar AK, Deci C dumnezescul ACL, duninăžăescul C 10 pricepu că va să fie aproape și petrecania sa și om. AK să bucură| să bucura AK sufletește|eu sufletul AK și să bucură sufletește om. C 11 După veseli ad. și putere cerească dintr-această lume AK luă|luo CV, au luat K sine K poslujnicul ACL care|icu care A, care C, ce K. carele li L rămăsese|avea K pre Iosaf|la nume Ioasaf K Iosif L 12 au trecut K ceiaj ccaia K mérse|mersă C, au mers K Deonisat K și|săși acolo să A, și acolo s-au K 13 prinse de lăcaș|sălăs|luit K lăcaș|sălaș A, lăcaș acolo CL că|sijcă și de K nainte|din nainte A 13–14 Și d-zeu încă vru ... viața acoloși acolo vru și d-năzău pentru sfântul Nifon să-și săvîrșască viața (d-zeu să-și săvîrșască viața A) AK 14 săvîrșască C Iar] Iată CL, Iară K petrecu|viețui A, au viețuit K întocmai|întocmai A, tocmai C, de-a-tocma K 15 mincare|hrana AK postul|postul și cu osteneala GL făr de preget atîta|acu osteneala, nelenevos (nelenevos K) a trăi AK 16 altor|și altor AK frați|frați tuturor AK După smerenia ad. lui AK zmerenie|ia L nevoință lui|nevoință care avea AK chip|cip L 17 și|să nevoia ... poslușaniile|și in toate poslușaniile să nevoia AK tutulor C 18 După slujbele ad. și poslușaniile A 18–20 La moară mergea ... atîta că striga|la magupie aşijderea, atîta că striga A 18 magherniță] macerniță C 19 magupie|magopie C și la alte poslușanii la toate om. K atîta ci|cum C, atîte că K 20 ostenințile|ostenință AK, ostenelile L aceasta K

Și ce aş putea spune smereniaia cea multă și ostenințile lui, că nu spun numai frații carii sunt lăcuitori întru acea mănăstire, ci și alții du pren alte mănăstiri dă pre împrejur. Toți spun și mărturisesc că era nevoitoriu spre | slujbe și spre ispovedanii și spre pocăință și spre curăție, și pre alții pre toți ii certa și-i învăță, zicind : Amar, fraților și părinților, celuia ce-l va afla moartea nepocăit, că în iad nu iaste pocăință. Și pre mulți i-au scos tocma din gura diavolului și pre mulți din pagini, turci, armeni, papistași și de alte erése au întors de i-au botezat și i-au uns cu sfîntul mir și i-au adus în credința cea adevărată a pravoslaviei, mai 10 mult de 4000 de suflete.

Iar pre cîți mișăi au miluit și săraci, și cîți au scos din robie, zic, că aceia n-au număr, aşa era bun și milostiv tuturor, asémene lui dumnezeu. Drept acéia și dumnezeu proslăvi pre cel ce-l proslăvia și-l chemă la sine. Iar sfîntul cunoscind cu adevărat trăcerea sa dintr-această lume, 15 i să bucură sufletul foarte și îndată chemă toți frații și le spuse de vrémeca petrecănnii sale și cum îl chiamă Hristos la înpărăția ceriului cea gătită, și-i blagoslovi, precum iaste obiceaiul, și să ertă cu toți și arătă cătră 9v toți dragoste iar nu pizmă. Și cîți fă | cuse lui rău și necaz și cîți era blestemati, pre toți ii ertă și-i dezlegă, ca un ucenic adevărat al lui Hristos, 20 cu al căruia trup și sînge să și preceștui, și aşa-și déde sufletul în mîinile lui dumnezeu, și luo lumina luminilor cerești în care iaste Hristos, și ce

---

1 Si om. AK ce aşcine ar K smereniaia cea multă]lucruri de smerenie A, multa smerenie K și ostenințile lui] și multe (multe om. K) lucrurile sale AK ostenile L lui om. C spun|spune A 2 carii]care CL 2-3 du pren alte]dintr-alte AK, de pren-alte C, om. L 3 mănistări om. L dă pre imprejur]du prin prejur A, du pren prejur C, de pin pregjur K, de 25 prin prejur L spun|om. AK mărturisesc toți A 4 ispovedanic AL, spovedanii C și spre pocăință om. AK curăție]curății K, curățenie L 5 li om. K și-iși K, și li L zicind] grând A 6 celuia]celui K, celor L ce-l va jec il vor L afla]apuca A nu iaste]nu este AL, nu-i K 7 i-auscos ... gura diavolului]tocma (tocma om. K) din gura diavolului s-au (i-au K) 30 scos AK tocmai C diavolului]diavolului C, iadului L din|și L paginii A 8 armeni, papistași]armeni și papistași A, papistași, armeni L de alte erése]dintr-alte erése (criase K) AK au întors]i- au scos și i-au întors A, i-au întors CK i-au]s- au A i-au]s- au A 9 adus]dus A adevărată K a pravoslavie]creștiniească AK, a pravoslavii L 11 prejpe L au miluit om. L cîți mișăi au miluit ... din robie]cîți oameni i- au (au K) miluit și i- au răscum- 35 părat din robie (robii K), săraci și mișăi (mișei K) AK 12 că aceia]aceștia A, aceștea K bun și milostiv]de (de om. CL) milostiv și bun AKCL asémene (asemenea CL)...d-zeu]d-zeu drept A, d-năzău K 13 Drept acéia]pentru aceea (aceac K) AK d-năzău K proslă- vijau proslăvit K cel ce-l]cela ce l- au K, cel ce L proslăvia]proslăvia AC, proslăvit K și-i chiemă]și l- au chimat K 14 sine]sîne K cunoscind]văzind AK, cunoscu C cu ade- 40 vărat om. A trecrea ACLO, treacirea K dintr-această lume]din lumea aceasta K 15 i să bucură] și să bucură ACL, i s- au bucurat K chemă]chimă A, au chemat K toți]pre toți AKL spuse]arătă K 15-16 și de vremea petrecănnii sale le spuse L de vremea petrecănnii]cesaui petrecerii K 16 petrecerii C chiamă AK cerului CL 17 și-i] și CKL precum]cum ACK iaste]este AL, este C obiceiul ACL și]om. L să ertă]s- au 45 ertat K toți]toți AL 17-18 cătră toți]tutulor C, către toți L 18 nu pizmă]pre pizmă K făcuse lui]făcuse K, făcüră lui L năzăc K 19 li om. L dăzligă V ucenic]mucenic L al lui]a lu K al lui Hristos adevărat A 20 cu a căru K trup și sînge]trup V să și precestui]să și (s- au și K) pricestui (pricestuit K) AK aşa-și]așa Iș C, așea K décle]dete ACL, și- au dat K mîinile]mîna K 21 d-zeu]om. A, d-năzău K luo]luă ALO, au luat K iaste]este ACL

era din pămînt pămîntului lăsă. Și cu multe cîntări de la toți călugării din toate mănăstirile muntelui Athonului să îngropă trupul lui cu mare cînste, în luna lui avgust în 12 zile, cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016. Și apuse zarea soarelui [dinnaintea] a tot ochiul și rămase între toți frații plîngere și tînguială fără de mîngîiare și nu era nici unul dentru dînsii care să nu fie vârsat lacrăme pentru lipsirea părintelui și învățătoriului celui bun a toată lumea.

Iar Iosaf, poslușnicul sfîntului Nifon iubitorului de dumnezeu, lăsă toată jalea și întristarea nevoindu-se să umple porunca părintelui său și mérse numai decît la Tarigrad și tocmai toate poruncile sfîntului foarte bine și pătimi acolo multe munci pentru lége. Iar apoi îl și arseră turcii în foc și să învrednici și el cetei mucenicilor.

Că și de aceasta încă mărturisise sfîntul Nifon mai nainte, ca și de Tara Rumînească mai nainte, cînd zise cătră ighemonul Radul, grăind așa : Văz, zice, pogorîndu-se pre voi și pre țara voastră, pentru netocmirea bisericii și pentru mulțimea fărdelegilor voastre mînia lui dumnezeu. Décii deaca eși fericitul Nifon din Tara Panoniei, nu trecu vréme multă, ci căzu ighemonul Radul într-o boală groaznică și cumplită și alte răutăți mult îl încungiuară și nu i să mai putea ușura nevoie, ci de ce mergea, de aceia-i mergea grijile mai cu greu. Și să scorniră în țară răutăți și

1 din]de pre AK 2 din]de prin A muntelui Athonului om. AK Adonului L s-au îngropat K 3 în 12 zile]12 zile A, în doao zile C, 12 L zidirea K 3–4 cînd era cursul anilor de la zidirea lumii 7016 om. A 4 dinnaintea]de la V au rămas K 5 între]intru C tînguială] jale K fără dejfără KL mîngîare|mîngîere AL erajerea C nici unul]nici C, nici K 6 dentru]dintru AK, dintre L dinșii om. AK dîntr-ănsii C care]carii era acolo K fie]fi A, fie C lacrămi]AKL lipsirea părintelui] jâlirea unui părinte A, un părinte ca acela K 7 învățătoriului]învățător AK celui bun]bun AK, om. CL 8 Iosaf]Iosif KL sfîntului Nifon iubitorului de d-zeu]iubitorul lui către d-zeu și al lui Nifon A, iubitorului de d-năzău a lui Nifon K 9 lăsău lăsat K întristarea] scîrba AK nevoindu-se]nevoindu-să ACL umple]inple K poronca K părintelui]stăpinului său și părinte A 10 mérse]au mers K numai]decît]indată K tocmai]au tocmit K poruncile K 11 și pătimi acolo multe munci pentru lege. Și acolo să învrednici (s-au învrednici K) de să săvîrși (s-au săvîrșit K) fiind muncit AK arsiră C 11–12 Iar apoi îl și arseră... mucenicilor]Fu ars (Fost-au ars K) după cum (precum K) și poftea (au și poftit K) cu intărirea rugii a (rugii a om. K) sfîntului său părinte. Iar mai nainte de arsură (ars K) alte multe munci pătimi (au pătimit K) AK 12 în foc turcii L cetii L 13 încă om. C Că și de... Nifon]Precum zise și (și om. A) de aceasta dumnezescul (fericitul K) Nifon AK mai încă mai AC, încă de mai K 13–15 ca și de Tara Rumînească ... grăind aşa]ca și cătră Radul vodă în Tara Rumînească zicind cînd era acolo K 14 Rumînească]Muntenească ACL mai nainte om. ACKL cînd zise om. A zice către CL ighemonul Radul]Radul vodă A 14–15 grăind aşa]grăind cînd era acolo A 15 Văz]veazi K zice]zise L zice, pogorîndu-se]mînia lui d-zeu viind A, ce mîcenii]a lui d-năzău vin K pre]pă A, om. C 16 mulțimea fărdelegilor voastre]fărdelegile voastre cele multe AK 17 Décii]Deci ACL deaca eș]după eșirea K eș]au eșit A fericitul Nifon]sfîntul (sfîntului K) Nifon AK din]in A Panoniei]Muntenească A, Romînească K nu trecuau trecut AK multă vréme CK 18 ci om. AK căzu]căzut- au K ighemonul Radul]Radul vodă ACK intr-o]jin K groaznică]grea K răutăți]răo-tăti A 19 mult]multe ACKL încungiuară]încunjurără A, împresură C, încungurare K, încunjurără L i-sa mai]să AK putea]putură K ci]ce CK 19–20 de ce mergea, de aceia-i mergea grijile mai cu greu]totdeauna de ce mergea, de aceia să îngreua și să împresura grijile A, tot să mai îngreua și împresura grijile K 20 aceia-i mergea grijile mai cu greu]aceia-i i să mai (mai om. C) îngreua nevoie și (nevoie și om. C) grijile CL

gilcevi și bisericii netocmire. Și să sfîrși Radul vodă întru niște întimplări réle ca acestea. Iar mai nainte de petrecanii sa, el căuta pre sfîntul, cum zise el, și nu-l afla, ci era sufletul lui plin de frică și de cutremur, și atunci pricepură toți că să umplură cuvintele sfîntului, care zise mai

5 nainte, de Radul vodă și de Țara Muntenească.

10^b Iar trupul | Radului vodă îl îngropăra în mormîntul carele făcuse în tinda bisericii, în mănăstirea den Deal, unde iaste hramul sfîntului Nicolae făcătorul de minuni, care o zidise din temelie în domnia sa, tot de piață cioplită și stilpii ușilor și ferestrile tot de marmură, cum să vede 10 și acum, biserică frumoasă și minunată. Iar a o zugrăvi, el n-au apucat, ci apoi s-au zugrăvit cu porunca lui Neagoe vodă, cu văpsele și cu aur. Decii, după moartea lui, boiarii nu să putea voi pe cine vor pune domn, că unii zicea „să fie cesta”, iar alții „ba cela”, și era gilceavă și ceartă 15 între dînșii, după cuvîntul evangheliei, ce zice: Cînd să va împărți casa adinsu ei-și, atunci să va pustii. Și așa fiind ei împărecheați, rădicără caznă asupra lor, pentru păcatele lor, cum zise fericitorul Nifon, și puseră domn în scaunul țării pre Mihnea, feciorul Dracii armașul. Și cum apucă 20 domnia, îndată să dăzbrăcă lupul de piiale de oae și-și astupă urechile ca aspida și ca vasiliscul, iar arcul și-l încordă și găti săgeți de a săgeta și 25 a fulgera și | mîna și-o întărea spre rane și prinse pre toți boiarii cei mari

11

1 gilcevi]gâlcevuri CL 1—2 Și să sfîrși ... ca acestea] Și intr-aceste (și ca intr-acésté K) întimplări (împlări K) să sfîrși (s-au sfîrșit K) Radul vodă AK 2 rële]grele L petrecanii] petrecere K el om. AK cum]precum K 3 lui plin om. L 4 atuncea L pricepură]pricepu A să umplură]să umplu A, s-au plinit K, să umplete L sfîntului]sfîntului Nifon C ce zise 25 siasă K 4—5 mai nainte om. AK 5 Muntenească]lui AK 6 îl Ingropără]l-ai îngropat K care-l A, ce K făcuse]făcuse lui A, au făcut K 7 în mănăstirea]mănăstirii A unde iaste]om. A, unde este L 8 făcătorul CL sfîntului și făcătorului (făcătorul K) de minuni Nicolae AK o zidise]o au zidit K temelie]temelia sa A 9 piatră L stilpii om. AK ușilor] ușile AK ferestrilor L tot om. AK tot de toate C marmură]marmură albă AK cum 30 precum K și acum să vede AK 10 biserică frumoasă și minunată om. AK Începind cu r. 10 — r. 16 inc. biserică /in. fericitorul Nifon om. O 11 ci]lar K apoi s-au zugrăvit ... Neagoe vodă]japoi, cu porunca Neagului vodă s-au zugrăvit și biserică și tinda AK lui Neagoe vodă]Neagului vodă C văpsele]văpsea K După aur ad. Și au domnit ani 15 AK Titlu nou ad. Cap. 13. Domnia Mihnilor vodă K 12 Deci]Deci CL, iară K boiarii]bocrii L 35 voi pe]ln voi pre CL nu să putea învoi (voi K) bocrii (boiarii K) pre AK pune]rădica A 13 cesta]acesta K gilceavă și om. AK ceartă]aciasta K 14 dînșii]ei K după]după cum AK cuvîntul evangheliei ce zice]zise sfînta evanghelie A, evanghelie ce zice C, zice sfînta evanghelie cînd zice K cînd om. K împărță]împerechia L 15 adinsu ei-și]adinsulu-și A, adinsuaș C, în de sine K, adică cei din casă L atunci] atuncea AL pustii]putea C Și așa]Deci 40 așa AK, Așa și L ei om. AK împărecheați]împerechiați CL, împărecheați K 16 caznă asupra lor]domn AK După zisese ad. de cazna lor AK fericitorul]sfîntul AK 17 în scaunul țării pre]ln scaun pre L țării]țării Rumânești C Mihnea]Mihnea vodă Măniile C 16—17 și 45 puseră domn ... Dracii armașul]pre Mihnea vodă, feciorul Dracii armașul din Mănești (din Mănești om. A), cînd au fost (era K) cursul anilor (anii K) 7016 și-l puseră (l-au pus K) în scaunul țării AK, Io Mihnea voevod cel Rîz, feciorul Dracii armașul din Mănești, au venit doin la leatul 7017 și au domnit ani 1 și luni 9. O Începind cu cuvîntele și cum apucă domnia pînă la p. J5 r. 2 sfîrșind cu cuvîntele ochilor lor om. O 19 ca² om. C iară K și-l încordă]și-l întinse A, și-au întins K a om. AK 19—20 și-a fulgera]și sabia lui (o C, de a L) fulgera ACKL 20 mînă]mîna lui A, mînia lui K și-o întăreasă]întăria AK, și-o întăria C, și-o întăria L După rane ad. Și curind să dezbrăcă (desbrăcă K) de haina cea de oae și să îmbrăcă în lup svăpăiat AK prinse]prinse A boiarii]bocrii ACL

și aleși și-i munci cu munci, cu multe munci și cumplite și le luo toată avuția și să culca cu toate jupinetele și cu fetele lor înaintea ochilor lor. Decii unora le-au tăiat nasurile și buzele, pre alții i-au înecat și pre alții i-au spinzurat, iar el să îmbogătea și creștea ca chedrul, pînă la ceriu și și umplea toată voia sa. Iar pre un neam care era mai ales și mai temător de dumnezeu, căruia îi era numele de moșie banoveti (adecă Băsărăbești), el, cu multe amägele și șutele și cu grele jurămînturi să legă cu boiarii, carii era de acel neam, că nu-i va omori, nici le va face nici o nevoie, și făcu și cărți de jurămînt și de afurisenii. Iar el în toate zilele săpa groapă și cugeta cum va face să piiarză și neamul lor, ca să nu să mai pomenească 10 în Tara Panoniei. Iar rugăciunea sfîntului Nifon nu-l slobozea, nici îl lăsa să le facă nici un necaz, ci toate meșteșugurile lui céle | hiclene ca niște 11^v păianjeni să strica. Iar el fiind indemnăt tot de răutatea mintei sale, chemă pre Stoican, sfetnicul său cel mai mare și intră numai cu dînsul în pimnița domnească și scoase pre pimniceri afară. Iar cu voia lui dumnezeu, rămase 15 un copil care era și el de acel neam, ce făcea sfat să-l piiarză. Si deaca văzu pre nedreptul domn că intră în pimniță, el să umplu de frică și de groază, și neavînd unde fugi, intră într-o bute seacă de să ascunse, că aşa tocmai

1 și-iși L munci]muncia A cu munci *om.* L cu multe munci și *om.* AKL *După* cumplite *ad.* și-i prăda AK și le luođe le lua AK, și le luoă (luă) CL 1–2 toată avuția|toate avuțile (averile K) AK 2 culcă C toate *om.* ACKL jupinetele CL *După* jupinetele *ad.* lor A fetile CL lor² *om.* C ochilor lor|joamenilor C 3 Deci|Deacea C, Deci KL le-au tăiat|le tăia A, le tăie K nasurile|capetele A buzăle C pre¹|iar pre A alții|unii K înecat|înnecat C ,Inicat K și²|iară K 3–4 Deci unora le-au tăiat ... spinzurat] Acesta au tăiat mulți boieri O 4 iar el|și el AK îmbogățea]îmbogăția CL cedrul|cer AL, chedrul C ceriul|cer AL 4–5 iar el să îmbogățea ... toată voia sa *om.* O 5 și-si umplea]și îs înplea K Iară K neam|niam K care]mare care (ce K) AK era|cerca C *După* mai² *ad.* mare K temătoriu K 5–6 Iar pre un neam... (adecă Băsărăbești)|iar niște boeri ci le zicea Pîrvulești O 6 dumnažau K căruia îi cărora K dejdă C banovi|i AK adică ACKL 7 șutele|cu multe C amägele|lamâgituri K șutele] însălačiuni K, cu şopte L și cu grele jurământuri|și jurămînturi grele AK *De la p. 15 r. 7 inc.* el cu multe amägele *pfnă la p. 16. r. 9–10 fin.* cuvintele lui *om.* O boiaril|boerii AL 8 carii|care AL, ce K acel|acest C nu-i va omori ... nici o nevoie]n le va face nimic (nimica K) și nici o nevoie nu vor avea de el (dînsul K) nici îi va omori AK 9 făcu]făcuse A, au făcut K cărti de jurămînt și de afurisenii]zapis de blestemé (blăstâm K) AK afurisenii] afurisanie C, afurisanii L zilele săpăzile le săpa K groapă|groapa CK 10 și cugeta]și în toate zilele să învăță și cugeta A, și să învăță și cugeta K face]putea face ACKL să piiarză] ca să (să-i A) piiarză AK ca săjsă AK nu săjnu-l A pominească K 11 Panonii K rugăciunea|ruga K nu-l slobozeajnu-i da vœ AK slobozia C, slobozia L îl|i A 12 să le|ca să le L nici|vre L ci|ce K meșteșugurile K viclene ACK niște|pă (pe K) niști AK 13 păianjeni]păiajane A, păiajani C, paingini K, păejini L să|le AK tot indemnăt K răutatea] răotatea A, răutate K mintei|firii ACKL chemă|chemat-*au* K 14 Stoican|Stoica CL său *om.* L intrăjau intrat K numai *om.* A dînsul|jacea K pimnița|temniță C, pivnița KL 15 scoase pre pimniceri|pre pimniceri li scoaseră|i-a scos K AK scoaseră pe C pimniceri] temnicer C, pivniceri L voiaj|socoteala AK rămase]au rămas K 16 de acel neam ce|de neamul acela ce A de acel|dintre acel C neam|neam mare K ce făceas|pre care făcea CL să-l|să K piiarză L deacă|daca CKL 17 nedreptul K pimniță|temniță C, pivnița KL el *om.* AK să umplujs|au umplut K groază|temere AK 18 intrăjel intră AK seacă] deșartă K de săși să AK ascunse, că aşa tocmi dumnezeu (d-zeu *la p. 16,*)ascunse (ascunsă K) intr-însa că d-zeu aşa (d-năzău aşa-l K) tocmi AK că aşa|și aşa L

dumnezeu. Și cum intră în pimnăță domnul cu Stoican, începură a să sfătuiești și în ce chip vor face să păiarză pre acel neam, cugetând că nu iaste nimeni în pimnăță să-i auză. Décii, deaca obîrși sfatul, chemă pimnicerii și le zise să bea vin de unde va fi mai bun; și deacă băură, ești domnul și Stoican den pimnăță veseli gîndind că n-au auzit nimeni sfatul lor cel hiclean. Décii, după dînșii ești și copilul furiș și nu spuse nimunui nimic, ci și căuta treaba și slujba sa, pînă află vréme și prilej | de spuse părinților și neamului său celui mai mare toate lucrurile și hicleșugurile călcătoriului de jurămînt domn. Décii, ei deaca auziră aşa și cunoșcură că sătăcutele cuvintele lui, ei să adunara de să sfătuire; și luară avuție și oameni că putură și trecută Dunărea de ceia parte și scăpară toți de cursa Mihni vodă, călcătoriul de jurămînt. Că era dumnezeu cu dînșii și rugăciunile sfîntului Nifon patriarhul și nu putea nimeni să să protivească lor, ca și lui Moisi, marele proroc. Iar zvăpăiatul domn deaca auzi de pribegirea lor, de părere rea, și să schimbă firea, și bucuria i să întoarse în tristăciune și și arătă urgia și mînia ce avea spre dînșii și altă nimic nu putu să le strice. În pizmă, le-au ars curțile și casele le-au răsipit; iar căți au aflat de acel neam rămași, pre toți i-au muncit cu multe feliuri de munci. Pre unii i-au și omorî și mănaștirea lor, care o făcuse ei pre rîul Bistriță den temelie, o au răsipit

20 1 domnul în pimnăță (pivniță K) ACK cu Stoican și cu Stoica CL După Stoican ad. cugetând că nu este niminea în pimnăță AK 2 face [putea face AK pre]pă A cugetând C iaste]este L 2–3 cugetând ... să-i auză om. A 3 nimini C, niminea L să-i auză]om. C, ca să auză L Décii|Deci CL, și K chemă]chemară AK, chiemă L pivnicerii KL, pivnicerul C 4 le om. AC zise]ziseră K să bea vin]să le dea vin AK, să le dea vin să bea (să bea vin C) CL 25 va fi jăstie K bun]bun să bea AK deacă]dacă CKL eșie]eșit-ai K domnul]domnul vesel AK Stoica CL 4–5 și Stoican den pimnăță veselijdin pimnăță (pivniță K) împreună (împreună om. A) cu Stoica A 5 gînd]gîndiră AK n-aļnu au A, nu i-au K nimeni] nici și tie niminea (nime K) AK cel hiclean]om. AK, cel viclean CL 6 ești ... furiș]intri-ascuns ești (ești-ak) și copilul AK nimunui]nimiuřui KL ci]-silce-și CKL căută C 7 sa om. K pînă] 30 pină ce AK vremea C și prilej]om. AK, și prilej C de] și AK părinților]părinților săi AK 8 celui mai mare om. K lucrurile și hicleșugurile]lucrurile și meșteșugurile și vicleșugurile A hicleșugurile]vicleșugurile CL, meșteșugurile K călcătorului AL 9 Décii] Deci AKL, de aceia C deacă]dacă CKL 9–10 și cunoșcură ... cuvintele lui]și vâzură aşa că este adevarat ce zice el A, că iaste aşea adevarat K 10 ei om. K de să sfătuiră om. AK 35 luoară L avuție]avere KL 10–11 ei să adunara ... și scăpară toțialu scăpat și au fugit peste Dunăre O De la r. 11 inc. de cursa pînă la p. 17 r. 10 fin.zise mai sus om. O căți AK 11 Dunăreal]peste Dunăre K de ceia parte om. K toți om. K de cursajdin cursa CL 11–12 călcătoriului de jurămînt a Mihni vodă AK 12 era]vrea C Că era d-zeu]că d-zeu era AK rugăciunea AK 13 patriarch A și nu putea nimeni]si nimini (nimică, K, niminea L) nu putea (pute K) AKL să se L protivească]potrivească ACKL marele]marelui A, om. L 14 prorocul L deacă]daca K pribegire]pribegiia K de părere rea om. L 15 să schimbă]s-ai schimbă]K și bucuria ... în tristăciune]și i să întoarse (întoarsă K) bucuria în (intru A) Intrastare (screrbă K) AK intru Intrastăciune L și și arătă] și îndată să porni (s-a pornit K) AK 15–16 urgia și mînia]așa urgă și cu mînie AK, mînia 45 și urgia C 16 ce avea om. AK alt]om. AK, alt CL nimic]nemic K, nimica L putu]le-ai putut A, au putut K să le strice]strica AK În pizmă]Ci în pizmă ACKL 17 le-aļau AK curțile]cărtile L casile L le-aļu]lor au A risipit L au aflat]au rămas AK curțile și casele le-aļu răsipit]și au răsipit casale lor K de acel neam]dintr-acel neam AK rămași om. AK 18 pre]pe K cu]ln K feluri CL 19 lor om. CK care]ce K o făcuse ei]au făcut-o ei A, 50 era zidită de dînșii K Bistriță C risipit L

și bise | rica Sfinților Apostoli, care o zidise Neagoe, socotitorul lui sveti 12^a Nifon, să fie de îngropare morților, iar o au sfârîmat, încă și pomii i-au tăiat și i-au dăzrădăcinat, și rădică mare goană asupra acelui neam blagoslovit, iar preoților du pren satele lor tuturor le-au tăiat nasurile, spre batjocura bisericii și să ispita și să sfătuia să arză pretoți egumenii dă pre la toate mănăstirile, și alte răutăți multe vrea să facă. Ci dumnezeu cel văzătoriu de inimi și de cugete nu vru să lase să cază dreptii în mîinile muncitorului, ci-i mîntui de moartea cea cumplită.

Décii acei boiari drepti pre carii ii ferise dumnezeu din mîinile muncitorului, de carii să zise mai sus , mérseră la împărătie și spuseră înaintea 10 împăratului toate răutățile Mihnnii vodă. Iar împăratul deaca auzi aşa, și înțelése că sănt cuvintele lor adevărate, făcu sfat dinpreună cu dînsii, 15 socotind în ce chip va putea goni pre Mihnea vodă din scaunul Tării Panoniei, și le puse domn pe Vladul, fratele Radului vodă, care fusese domn 13 înaintea Mihnnii vodă, de care s-au spus mai sus, că ei il cerșură pre acela de la împăratul. Décii zise împăratul cătră dînsii : Iată eu vă dau pre dînsul în mîinile voastre și pre voi în mîinile lui, iar pre dumnezeu în mijlocul vostru. Deci de veți face voi lui vre un hicleșug, sau de va face el

1 Sfinților Apostoli]Sfinții Apostoli A, Sfinților C o au zidit AK socotitorul L lui sveti] 20 lui sfîntul C, lui sfetii K, sfîntului L 2 fiile C de]pentru K Ingroparea ACK iar o au sfârîmat om. AK sfârîmat-o L pomii]popii V 3 dezrădăcinat KL După dăzrădăcinat ad. și toate putrejunii au dat AK și rădică mare goană]și mare goană au rădicat AK rîdică L 25 asupra acelui neam blagoslovit om. AK 4 du pren]din AK, duprin CL tuturor om. AK 5 și să1]și A ispitate]ispitia CK și sfătuia K să3]ca să L pre]pă A, și pre L igumenii A dă prejde AK, de pre C, du pre L 6 vreau]vru A CijCe K, și L d-zeu]sfîntia sa d-zeu A 6–7 cel văzătoriu de inimi și de cugete om. AK 7 văzător CL inimi]minuni C nu vru]n-au vrut AK să lase om. L să cază]cădea AK dreptii]cei drepti AK mîinile]mîinile K 8 muncitorului CL ci-i mîntui]ci i-au mîntuit AK, ci mîntui C moarte K cea om. K 9 Décii]Deci ACKL boiari]boeri CL acci boiari]boerii cei AK direpti K carii]care AL li ferise]au ferit AK, li fericie L din]de C mîinile]mina A, mînule K muncitorului CL 10 carii]care ACL să zis]s-au zis AK, să zice CL mérseră]au mers AK, mérseră la împărătie]și s-au dus la Tarigrad O împărătie]împăratul AK spuseră]au spus AK 10–11 Inc. și spuseră /in. auzi aşa om. O 11 împăratului]lui AK Mihnei vodă K deaca]dacă K, daca L auzi aşa]auze de aceasta A, auzi C, au aflat de aceasta K 12 și înțelése că 30 sănt cuvintele lor adevărate]cu adevărat K lor om. A făcu]făcut-ai K dinpreună cu dînsii]cu aciei boeri AK 12–14 inc. și înțelése /in. tării Panoniei om. O 13 val]vor C pre Mihnea vodă]pă dânsul (dînsul K) AK După din ad. domnie și sâl-scoată din A 13–14 scaunul tării Panoniei]scaun A, scaonul domniei K Panoniei om. C 14 și le puse]Deci au pus lor AK pe]pre AK Vladul]Vlad voevod (vodă K) cel tînă AK, Vladul vodă C 14–16 și le puse domn pe Vladul ... de la împăratul]și au cerut la împăratul de le-au dat domn pre Io Vlăduță voevod, feierul Vladului vodă O vodă]voevod A După vodă ad. și au domnit Mihnea vodă ani 2 (doi ani K) AK care]carele L 15 Mihnnii]lui Mihnea L 14–15 care fusese 35 domn înaintea Mihnnii vodă]Acest (acel K) Radul vodă este (iaste K) care au fost domn mai naințea (de mai naințea K) Mihnnii vodă AK de care s-au spus]cum s-au povestit (pominit K) AK e]el V că ei tl]om. AK, căci il L cerșură]ceruse C, cerură L 15–16 cerșură pre acela de la împăratul]pre care (carile K) au cerut AK 16 Décii]om. AK, Deci CL–zise ... cătră dînsii]zise (zice K) către dînsii]împăratul AK către CL eulcă A, om. K De la r. 16 inc. Décii zise pînă la p. 18 r. 7 /in. amin. om. O văv]vî-l K 16–17 dau în mîinile (mînule K) voastre pre dînsul AK 17 mîinile]mînule K și pre voi în mîinile lui om. A iar]Așijderea și A, și K 18 lui om. AK vicleșug CL vicleșug ului K de va face 50 om. AK

voao, dumnezeu să vă piaară du pre fața pământului cu tot neamul vostru. Iar ei ziseră toți amin și jurară jurămînt Vladul vodă împreună cu boiarii. 5 Si le déde împăratul oaste mare și purceseră; și deaca sosiră la Dunăre, iar făcură jurämint înaintea lui Mehmet, pașa al Dunării, și zise neamul Băsă-
răbeștilor aşa : De vom umbla noi cu hicleșug și de nu vom sluji domnului nostru, Vladului vodă cu dreptate, să piaară numele și neamul nostru dintr-această țară în véci. Si ziseră toți : amin. Așjderea și Vladul vodă zise cătră Mehmet pașa : De voi face eu acestui neam vreun rău sau vreun hicleșug, sabia ta să tae capul mieu cu mare rușine și să pierzi
10 neamul meu dintr-această țară. Si iar ziseră toți amin. Si aşa | trecură
13^v Dunărea cu toată oastea. Si deaca trecură, făcură oastea în 3 pilcuri, și un pilc luo Neagoe nădăjduindu-se spre ruga sfîntului Nifon, părintelui său.

Iar Mircea, feciorul Mihnil vodă, deaca înțelese aşa, mérse pre supt cumpăt la mănăstirea Cotmenii care să chiamă Ospățul cel de seara 15 (adecă metohul Coziei) și de năpraznă să făcu gîlceavă mare-de oastea lui Neagoe. Si auzind acéstea feciorul Mihnil vodă, Mircea, de grab numai ce au scăpat cu un fecior a lui Stoican, de care s-au zis mai sus, pre o fereastră, noaptea, dăsculți, dăscinși și fără ișlice. Iar Neagoe îi tăie oastea,

1 voao|vo A, voă CL du pre]depre K, după L 2 toți om. AK După amin ad. Cind au 20 fost cursul anilor 7018 A și om. A jurară|făcură L jurämintul ACL și jurară jurämint Vladul vodă împreună cu boiarii om. K După amin ad. Domnia lui Vlad vodă. Cind era la anul 7018, făcut-au giurämint Vlad vodă cu boiarii înaintea pașii de la Dunăre K Vlad A împreună|om. A, dinpreună CL După boiarii ad. Înaintea pașii al (al om. CL) Dunării ACL 3 le déde|jau dat lor A, li-au dat lor K dete CL și purceseră|om. AK, și purcesiră C daca KL 25 sosiră|a]unse C iarjar mai L 3—4 iar făcură jurämint|și jurară K 4 înainte K Mehmet] Mehmet bei AK, Mahmud C al Dunării|care (ce K) era pă (pre K) Dunăre AK zise|zise zis AK neamul|tot neamul AK 5 aşa|că AK umbla|lnbla K noi cu hicleșug om. AK vicleșug CL nu om. AK. sluji|sluji cu vicleșug AK 6 Vladului|lui Vlad AK cu|jn CL cu 30 dreptate om. AK sâjsă sâ A piară L neamul și numele ACKL nostru om. A 7 ziseră| zise AK, zisăra C toți|către toți AKL amin|aşa să fie AK 7—8 și Vladul vodă zise|zise și Vlad vodă A, zis-ai Vlad vodă K 8 către AL Mehmet|Mahmut C acestui|cestui A 8—9 vreun rău sau vreun vicleșug acestui neam C 9 vreun om. K vicleșug AKL să tae sabia ta AK tae C marc om. L cu mare rușine om. C să pierzisă sâ piară AC, să piară K 10 neamul meu|numele mieu AK dintr|dentru K iar om. AK aşa om. AK 10—12 Si aşa 35 trecură... un pilc luo Neagoe|Si au venit în țară împreună cu Pîrvulești și cu mulțime de Turci O 11 deaca trecură om. K deaca trecură... 3 pilcuri|oastea o împărțiră în trei părți și făcură 3 pilcuri A făcură|împărțiră CKL pilcuri|polcuri KL 12 pilc|polc L luojau luat AK, luă L Neagoe|Neagoe feciorul de domn AK nădăjduindu-să ACL, nedejduindu-se K spre]pre AKL sfîntului|sfîntii sale lui A părintelui|părintele C părintelui său om. AK 40 De la r. 12 inc. nădăjduindu-se ptñă la p. 19 r. 8 fin. va face? om. O 13 Iar Mircea om. AK feciorul Mihnil vodă... înțelese aşa|si dăca înțelese|ințâlseye K feciorul Mihnil vodă acasta AK mérsejă duse A, s-au dus K pre]pă A, pe L 14 mânăstire K Cotmeanii CL care|ce K, carea L Ospățul cel de seara|părvii cerni AK 15 adică KL metohul|iaste metoh K Cozii L năprasnă CKL s-au făcut K 15—16 lui Neagoe|Neagului vodă K 16.
45 Neagoe C auzind|auzindu-l K acéstea|aceașta A, aciasta K Mircea (Mihnil) feciorul Mihnil vodă ACL Mircea om. K. 17 ce au scăpat om. AK a lui|jal lui C Stoican|Stoica L care|carele K va face om. O 17—18 pre o fereastră, noaptea|noaptea scăpat pre o fereastră A, au scăpat noaptea pre o fereastră K pre olpe o L 18 dăsculți|din curți A, dăsculți CL, desculț K dăscinși și fără ișlice|făr de ișlice și descinși, noaptea A, descinși și fără de ișlice CL,
50 și fără ișlice și descinși K lară K Neagoe vodă AK îi om. AK tăie|tăie CL. au tăiat K

iar pre cîți nu tăe pre toți ii prinse vii. Numai ci scăpă feciorul muncitorului și a lui Stoican, cum s-au zis mai sus, dăsculți, dăscinși, iar armele le-au luat. Și împăcă mănistirea și călugării de frică ce avea. Iar feciorul Mihnii vodă au mers la tată-său și i-au spus toate cu multă frică. Iar el, deaca auzi aşa, să sperie și zise cătră ei : Cine au făcut noao aceasta ? Ei ziseră : Neagoe, vătahul de vinători. Aceasta auzind Mihnea vodă, să umplu de frică și zise : De vreme ce făcu puiul leului aşa, dar cînd va veni leul cel mare, ce va face ? Și aciși să sculă din scaun și fugi în Țara Ungurească și acolo să deșteptă dintr-acea frică, iar alții să răsipiră prin toată Țara Muntenească. Și nu era nimeni să le ajute, că aşa ajută ruga fericitului Nifon, și mînia ceia ce au prorocit sfintia sa s-au umplut.

De aciia săzu în scaun Vladul vodă și veni țara de i să închină și aduse daruri multe și să întoarseră iarăș cine pre la case-și cu mare bucurie. Iar Vladul vodă cu ajutorul lui dumnezeu creștea întru mai mari bunătăți și în cinste pîn cît au ținut sfatul aceluui neam drept.

Iar Mihnea vodă au căzut în eresul hulei duhului sfînt, că iată cum iaște tot ținutul apusului de putrezește cu marele Rîm în eresele sale. Și cum au perit al doilea Iulian călcătoriu pentru închinarea idolilor, aşa

1 iar pre cîți nu tăe om. AK nu tăe]nu-i tăie CL pre toți ii prinse viiși prinse (au prins K) pre toți AK ciice CKL scăpăj-ai (au K) scăpat AK muncitorului|muncitorului Mihnii CL, muncitorului, adică a Mihnei vodă K 2 și a lui Stoican...dăscinși om. AK și al lui Stoican (Stoica L)CL desculți și (și om. L) descinși precum (cum L) s-au zis CL armile L 2-3 iar armele le-au luat] iar (iară K) brul și cizmele și toate armele lui au lual AK 3 luat]luat L Și împăcă...ce avea]iar călugării și m-re, de (din K) frică ce avea, au împăcat (scăpat K) AK 4 au mers lajau venit (vinit K) cătră AK i-au spus toate cu multă frică]tot cu frică au (i-au K) spus AK Iar el]carele AK,iar L 5 deacă]dacă K auzijau auzit A, au zis L aşajde aceasta AK să sperie]să sperie C, să au spăriat K zise]au zis K către C ei]dînși K noao]om. AK, voao C, voă L 6 Ei]iar ei AK ziseră]zise L Neagoie C vătahul]vătăf A, vătavul K, vătaful L Accasta]Deci A, Iară K Mihnea vodă de aceasta AK Mihne V 6-7 să umplu de frică]să înfricoșă A, s-au înfricoșat K 7 de vreme ce]Aceasta AK făcu]au făcut AK leului aşajde leu AK cînd]deaca A, dacă K 8 cel mare om. AK face]face atuncea (atunci K) AK aciși]indată AK, aciaș C, aciași L să sculă]s-au sculat K scaun]scaunul lui A, scaonu-ș K fugi]au fugit K 8-9 Și aciși în Țara Ungurească]Iar Mihnea voevod n-ai cutezat a-l aștepta ce au fugit preste munți în Țara Ungurească, la cetatea Sibiului O 9 să deșteptă]s-au deșteptat AK dintr-acea frică]din (de K) frica aceia AK iară K De la r. 9 inc. și acolo pînă la p. 20, r. 6 în. Ungurească om. O să răsipiră]s-au risipit (risipit K) AK 10 toată]fața A Țara Muntenească]Tării Rumânești A, Țara Românească K nimeni]niminea A, nimini C, nime K, nimenea L ajute]ajutori A, da agiotori K rugă]gura C 11 fericitului]sfîntului AC ceia]aceia A, om. KL au]s-au A prorocit]poruncit L sfintia sa om. AK umplut]plinit AK După umplut ad. și au domnit Mihnea vodă ani doi făr de 3 luni A 12 De acia]și K, Deci L săzuj]săzind C Vladul vodă]Vlad vodă cînd era leatul 7018 A, Vlad vodă dominind la It. 1455 de la Hristos, domnul fiind tînăr de 18 ani C, titlu nou : Cap. 14. Pentru domnia lui Vlad vodă și pentru Mihnea vodă K și veni]venit-ai AK țără]toată țara CKL de i să închină]s-au închinat lui AK și]și-i ACKL 13 aduse]aduseră A, adusă K daruri multe]in multe chipuri daruri A multe om. K întoarsă]în]toarse C iarăș]om. AK, iar C cine]cineș C cine pre la case-și cu mare bucurie]cu mare bucurie fiește carele(cineș K) pre la casele lor AK pre la case-și pe la case L bucurie C 14 Iară K Vlad (Vladul K) vodă cu ajutorul AK mari]mare L 15 în om. ACL pîn]pînă ACKL cînd AK neam drept]niam dirept K 16 Iară K hulej]spre hula AK După sfint ad. oh vai de el AK cum]cît L 17 iaste]este AL tot ținutul apusului]țara apusului, toată AK de om. AK marele L Rîm în eresele sale]Rîm de să topește într eresurile lui AK eresile L 18 doilea]doile K Iulian KL călcătoriu]călcătorul AL, călcători C, călcătorul K

și acesta pentru luptarea duhului sfint, că s-au împrietenit cu unguirii și
14^v și au împălit mreji hiclene asupra tânărului Vladului vodă. Și veniră
asu | pră-i, și deaca să lovără ostile, iar Danciul marele vornic ajută Vla-
dului vodă, că era și el de un neam iar bun și drept, și biruiră pre oastea
5 călcătoriului și hulitorului Mihnnii vodă și fugiră toti rușinați în Țara
Ungurească. Și veni mînia lui dumnezeu pre Mihnea vodă, al doilea Iulian,
și fu rănit de viteazul Dumitru Iacșici și muri. Pre carele trimisese dumnezeu
10 ca și pre sfîntul mucenic Mercurie asupra păginului Iulian, și ca pre sfetii
Nestor de au ucis pre Liia, cu ruga lui sfetii Dimitrie. Așa și acest Dumitru
Iacșici, pentru ruga lui sfetii Nifon, au rănit și au omorât pre uritul muncitor,
pre Mihnea și stătu ca Fineas în țara Madiamului pentru ovréi și fură
lucrurile lui pre îngăduință. Așa și acest Dumitru stătu și fu pre îngăduință
tuturor. Și să opri războiul și dobîndi laudă den neam în neam.

- 1 căde AK împrietenit]împrietenit AC, împrietenit K cu unguiri]om. A, cu unguireni C
15 1—2 și șaujisi au ACKL 2 mrej]mreze L hicleneviciene ACKL asupra]spre AK tânărului Vladului vodă]creștini A, om. K 2—3) veniră asupră-i]căzură spre el A, sosiră spre dînsul K, venirea asupră-i L 3 deacădaca KL lovără]adunară AK 3—4 iar Danciul... Vladului vodă]ajută Danciul marele vornic Vladului voevod (vodă K) AK 4 că era]carele era AK și el de un neam]dintr-acel neam AK iar bun și om. AK drept K biruiră prelau
20 biruit AK 5 călcătoriului]călcătorului Mihnnii vodă AK, călcătorului CL și¹ om. AK hulitorului Mihnnii vodă]hulitorul duhului sfint AK, hulitorului Mihnnii (Mihnei L) vodă CL 6 venijvinii K pre]spre AK Mihnea vodă, al doilea Iulian]al doilea Iulian adeca (adecă om. A) pre Mihnea vodă AK De la Și veni mînia lui pînă la r. 13 fin. laudă den neam în neam]Atunci Dumitru a lui Iacșiciu și cu Danciul, fecișorul lui Vlad vodă Tăpăluș, au
25 venit cu carte de la craiu și au mers la biserică papistașilor și s-au întâmpinat cu Mihai (sic !) vodă suindu-să pe trepte, pentru că el să lepădăse de pravoslanică credință și să făcusă papistaș. Și acolo în strîmtoare au dat cu hangeriul și l-au înjunghiat. Și şade și pîră în zioa de astăzi capul Mihnnii vodă zugrăvit în zid, unde l-au înjunghiat. Iar Dumitru a lui Iacșiciu au alegat tare de s-au suit în turn și au strigat tare zicind : tot omul să stie că au înjunghiat
30 pre Miline vodă cu poronca lui Mătieș craiu. Iar un pușcaș de-i Mihnei vodă au pus pușca pre crăcane și l-au lovit între sprîncene și făcu moarte pentru moarte. Iar pe Danciul, fecișorul lui Tăpăluș, l-au ucis cetățenii O Iulian C 7 și fulcău AK vitiazul K Dimitrie Iacșicul AK și muri om. AK carele trimisese]carele au trimis A, l-au trimis K și om. L 8 sfîntul mucenic]sfete A, sfîntul K păginului Iulian]lui Iulian călcătoriului AK sfetii]sfete A, sfîntul
35 CKL 9 Nestor]Nistor AK de au ucis pre Liia ... sfeti Dimitrie]cu ruga sfîntului (lui sfeti K) Dimitrie (Dimitrii K), ucise (de ucise K) pre Lie AK Liia]Lie CL acest]acesta AK, cu acest C Dimitrie K 10 Iacșici om. AK lui sfetii]sfintului ACL rănit]rămas C și au omorât om. AK muncitoru K 11 pre Mihnea]om. AK, pre Mihnea vodă L, pre Mihnea l-au omorât la Sibiu în cetate, mergind la biserică, unde să vede păna astăzi și zugrăvit
40 groaznicul lui chip în zid C Fineas]Finicii A, Fiinici C, Finis K, Finici L, Finees V Madianului C ovrîj]jidovi K furăjau fost K 12 pre]spre A, pin K pre îngăduință. Așa și acest Dumitru stătu și fu om. K acest]acestui C îngăduință L 13 tutulor C dobîndijau dobîndit K din neam în neam, în veci (în veci om. K) AK După în neam introduce textul : Iar cind au fost la un an din domnia lui Vlăduță vodă, venit-au Mircea vodă, fecișorul
45 Milinii vodă Dracea din Țara Ungurească cu mulți unguiri de au făcut cu Vlăduță vodă mare războiu la tîrgul Gherghiții. Arătaș-s-au Pîrvulești cu mare vitejie și au biruit pe Mircea vodă și mulți unguiri au perit. Iar Mirce vodă au fugit pe Dunăre și s-au dus la Tarigrad. Și au mai domnit Vlăduță vodă încă un an cu pace. Dar fiind Pîrvuleștii zavistuiți la Vlăduță vodă de oricari pizmași și el ascultind minciunile lor, cerca vreme ca să-i dobîndească, să-i omoare,
50 iar nefiind voia lui d-zău ca să piără, prinseră de veste și fugind peste Dunăre, rădicări domn pre Negoe, fecișorul Pîrvului vornecul, din neamul băsărăbesc. Și strînsere cătăva seamă de oști lufnd intr-ajutori și pre Mecmet beiu, ce-i zicea Mihaiolu. Viind la București cu toată oastea lor, făcut-au mare război cu Vlăduță vodă, iar niște boeri de-ai lui l-au violențit și i-au tăiat capul. Și au domnit ani 2 O

Iar de Vladul vodă ești veste mare pretutindinea pentru războiu și 15
pentru noroc bun pînă cînd au ținut sfatul acelui neam ales de dumnezeu, al Băsărăbeștilor. Iar deaca lepădă | sfatul acelui neam și primi al altora, ca Avesalom, feciorul lui David, cînd s-au scusat asupra tătine-său, aşa și Vladul au priimit sfatul fărdelegiutoriului Bogdan și sări asupra acelui 5
fericit de dumnezeu neam. Atuncea pogorî și pre dînsul mînia lui dumnezeu. Că deaca să iuți Vlad vodă și să atîță foarte cu minie mare asupra acelui neam drept, care tocmai și ijderise Bogdan cel făr de lege, pre care-l afurisise fericul Nifon și l-au lepădat de sfânta biserică pentru preacurvia lui, cum s-au spus în cuvîntul mai dentăi, grăia minciuni cătră domn 10
pentru tînărul Neagoe, zicînd aşa : Doamne, eu am înțeles cu adevărat că Neagoe va să te scoată den scaun. Iar tu nevoiaște să-i sfărămi capul, sau să-i tai nasul, sau să-i scoți un ochiu. Deci domnul foarte priimii sfatul lui, părîndu-i că iaste adevărat, și să ispiți să facă acest lucru și trimise să aducă dentru acel neam drept pre iubitul Neagoe la dînsul. Iar alții 15
boieri deaca înțeléseră, ziseră domnului : Doamne, pă răsesete-te de aceasta, nu asculta cuvintele lui Bogdan, că Neagoe iaste cu adevărat fecior al nostru și nu are intru sine hicleșug, cum știu toți boiarii Tării Muntenesti cu toată adeverința. Iar domnul zise : Deaca iaste aşa, voi îl aduceți și jurați pentru dînsul. Iar ei să nevoia să-l împreune să stea cu Bogdan de 20

1 De la Iar de Vladul pînă la p. 23, r. 1 fin. de-l îngropări om. O Iar de Vladul vodă 25
om. AK eșijași C, de-i au eșit K mare om. A pretutindirea K pentru|de AK 1–2 și pentru|
și de A, cu K 2 năroc K cînd om. A acelui|cu boerii (boarii) K cei de (acelui) K AK
neam ales|neam bun și aleși A, niam bun ales K 3 al Băsărăbeștilor om. AK Iară K 30
deacă|dacă KL lepădăjau lepădat K acelui|celui A primijau primit (priimt) K AK, priim
CL al om. K 4 Avesalom om. AK feciorul K și om. K 5 Vladul|Vlad vodă AK, Vladul
vodă C fărdelegiutoriului Bogdan|lui Bogdan celui făr (fără) K de lege AK, fărdelegiutoru-
lui Bogdan CL 5–6 acelui fericit de d-zeu neam|neamului celui ferit (fericit) K de d-zeu
(d-năzău) K AK 6 Atuncea|atunci AK pogorîjau pogorit A și pre dînsu au pogorit K 7
deacă|dacă K, daca L să iuți|s-au iuțit K Vladul CL să atîță|să aprins AK, să atîțără L 35
cu minie foarte AK 7–8 asupra acelui|spres cel A, pre acel K 8 drept|dirept K, om. L care
tocmisi|carele au tocmit AK ijderise|le-au (au) K atîțat AK, ijdrise L După ijderise ad.
asupra acelui neam drept C care-l] carele ACL, careli K 9 afurisise|l-ai afurisit AK de|
din CK, și L 10 spus|zis AK dintăi CL în cuvîntul mai dentăi|mai sus cu cuvîntul A, mai
sus cu cuvîntul de aciasta K grăia|deci acesta (om.) K tocmaiia AK minciunile AK către 40
domnul CL 11 pentru|spres AK aşa|că AK Doamne om. C 10–11 Doamne ... va să te]
am înțeles, adevărat (om.) A doamne, că va să te AK 12 den seauñdin seauñl (seauñl) K)
tău AK tuju doamne AK nevoiaște|nevoește-te A, nevoiaști-te C, nevoiaști-te K, nevoește L 45
sfărămi|zdrobești K, sfărămi L 13 nasul] capul A să-i scoți|iși scoate A foarte om. AK
priimijau priimt AK 14 părîndu-i-să L este AL și sâjsi K să facă|ca să facă AK
și om. AK trimise|trimis-ai K, porunci să L 15 să aducă pentru acel neam drept|cătră 50
acel neam drept (dirept) K să aducă AK dintru CL prepe L iubitul|jacel iubit AK la]
către A, cătră K dînsul|el A alți CL 16 boieril|om. AK, boari C daca CKL Înteléscere] auziră AK ziseră aşa C ziseră domnului|zise către domnul A, zisără cătră domn K pără-
sește-te doamne AK 17 să nu asculti AK cuvîntele|cuvîntul K Niagoe K este AL cu
om. AK 18 sine|șine-și A vicleșug ACKL știu om. AK boarii|boeri AL După boarii
ad. și toți iguménii A Muntenesti|Rumnești K 19 toată adeverința|adevărat știu AK 55
domnul om. AK Deacă|De AK, daca CL iaste|este AL voi îl aduce|îl aduceți-l AK
20 dînsul|el A să¹ om. CL ei să nevoia|alții voia AK să-l|să L să stea cu Bogdan|ei AK

față. Ci el, călcătoriul și afurisitul, totdeauna sfătuia pre domn pre uciderea lui Neagoe și a neamului lui. Așa totdeauna îndemnind Bogdan pre domn, să aprinse cu mînie spre uciderea lor, și vrea să nu știe nimeni de aceasta. 5 Si de n-ar fi trimis dumnezeu pre un călugăr de le-au spus, pre toți i-ar fi pierdut. Ci cu ajutorul lui dumnezeu și pentru rugăciunea sfintului Nifon să mintuiră de mînia și de moartea cea năpraznică și au scăpat la un ostrov, den care au trecut Dunărea, ca Isus Navii Iordanul. Si mer-seră iar la Mehmet pașa și-i spuseră toate patemiile cîte li s-au întîmplat de la Vlad vodă. Iar pașa să aprinse cu dumneziire spre răscumpărarea acelui | neam (măcar deși era păgân) și strînse oaste mare și trecu Dunărea 10 dimpreună cu dînsii și făcu războiu lingă orașul București și birui pre oastea Vladului vodă. Iar el văzind oastea lui biruită și căzută, vru să fugă, iar, cu împiedecarea lui dumnezeu, fu prins de oastea lui Mehmet pașa și-l duseră în București la pașa legat. Iar deaca-l văzu pașa, zise-i 15 cu ocară : O, călcător de jurămînt, iată, să-ți fie după cuvîntul jurămîntului tău și să tae sabia mea capul tău. Cum să și umplu, că însuș pașa cu mîna lui i-au tăiat capul în oraș în București, supt un păr, ca și pre Avesalom cînd îl săgetă Ioav, fiind el încurcat de păr de ramura unui stejar, în lunca Efremului. Si să umplu judecata și răscumpărarea 20 lui dumnezeu, cea dreaptă. Si-i luară trupul de-l duseră la mănăstirea din

1 Ci el]Ce Bogdan AK călcătorul de lege L totdeauna]tot desupra A, tot K, totdauna L prejpe L domn|domnul ACL prejspre CL 1–2 pre uciderea lui Neagoe și a neamului lui. Așa totdeauna îndemnind Bogdan pre domn om. AK domnul L 3 aprinse A să aprinse cu mînie om. K mînie C spre ucidere]asupra uciderii L vreau]vrut A știe C nimeni 25 nimeala AL, nimini K 4 Șilcă AK dumnăzău K le-au spus|le-au dat veste AK 4–5 ar fi pierdut pre toți AK 5 Ci]iară K ajutorul CL rugăciunea|ruga K sfintului|lui sfeti K 5–6 și pentru rugăciunea sfintului Nifon să mintuiră de mînia]sau mintuit de mînie și cu rugă sfintului Nifon A 6 moarte AK cea om. AK năprasnică CL și]că AK 7 den]pre A, prin K ca]precum K Isus Navilși Isus A, Isus a lui Navii K 7–8 mer-seră]veniră A 8 la]către A Mehmet K și-i]și AKL spuseră]om. A, spusără C, i-au spus lui K patemiile|patemile A, patimile CL, patimile K li om. AK întîmplat lor AK 9 vodă]vodă i-au spus A Iar pașa om. A dumnezeire CL 9–10 să aprinse ... (măcar deși era păgân) Jmăcar că era pașa (pașa om. K) păgân, ci (ce K) s-au aprins cu dumnezeire spre răscumpărarea lor (patimilor K) AK 10 el păgân C și strinse]Adună A, au adunat K 35 și trecuși degrabă au trecut AK Dunărea om. AK 11 dimpreună cu dînsii]Inpreună o apă mare, Jison (Fison K) cu neamul cel blagoslovit și (blagoslovit și om. K) drept AK făcu]-făcură AK războiu|războiu la Văcărești K lingă orașul București]aproape de orașul (oraș A) Bucureștilor (București, la Văcărești A) AK și]și-i K birui|biruiră A pre om. K 12 Vladului|lui Vlad A văzind]deaca (dacă K) văzu AK oastea lui biruită și căzută]oastea că- 40 derii lui A, cădere oștii sale K vrăjau vrut K 13 iarce K înpiedecarea CL, înpiedicarea K Mehmet]Mahmet C, Mehmet K 14 duseră]aduseră CL, l-ai adus K la pașa în București AK în]la C deaca-l]daca îl L văzu]l-au văzut K 14–15 zise-i cu ocară]cu ocară zise (au zis K) către el AK, li zise cu ocară L 15 călcător]călcătoriile K, călcătorule L cu-vîntul]om. A, cuvîntele K 16 și să tae sabia]mea]si (ce K) sabia mea va tăia K capu af- 45 tău A să și umplu]s-ău și umplut (plinit K) AK în]su]singur AK 17 cu mîna lui om. AK mînă|mînile C i-au]l-au AK capul în oraș om. AK orașul L 17–18 ca și pre]asemenea lui A, asămănatu-s-ău lui K 18 Avesalom]Vesalom L 18–19 cînd îl săgetă Ioav... în lunca Efremului]pre care (carele K) l-ai săgetat (sigitat K) supt un maslin din muntele Elenonului (Elenonului A) AK de ramuraj]ramurile L 19 stejar CL Si să umplu]Pre carele 50 s-ău umplut (plinit K)AK judecata și]judecata A, giudek]K 19–20 răscumpărarea lui d-zeu, cea dreaptă]lui d-zeu cea dreaptă (cel dirept K) și răscumpărarea (rare K)AK 20 cea]a K ři-i luară]Deci (de K) i-au adus AK, și-i luoară L trupul lui AK de-l duseră om. AK

Deal, care o făcuse frate-său Radu vodă, de-l îngropară. Iar pre cele ce-i zicea ei, pentru pizma, că va să să rădice domn, ca să-l piarză, pre acela dumnezeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn și | au 16^v zis ca și Ieremie prorocul : Mai nainte de nașterea ta te-am semnat și te-am ales să fii mai mare întru Israilăteni. Iar el nici într-un chip nu 5 vrea să să pléce să fie domn ci cu glas mare zise cătră tot nărodul : Pu-neți alt pre carele veți vrea dempreună și cu sfatul nostru, iar pre mine mă ertați, că nu voi fi. Iar nărodul tot striga și zicea cătră dînsul : Iată, nu va dumnezeu să fie altul, nici noi, ci numai tu să fii noao domn. Iată, și aici să întimplă cum și de dămunt, în légea véche, Saul și-au eşit 10 din minte și Ionathan au căzut de sabie, iar David fu rădicat împărat. Deci și Neagoe să plecă glasului năroadelor și luă coruna și scaunul a toată Tara Rumînească. și îndată făcu judecată și dreptate intre oameni. 15
Și cum rădică David Ichivotul legii domnului, așa și Neagoe vodă ră-
dică biserică cea căzută și puse pre Macarie mitropolit a toată Tara
Ungrovlahiei, Plaiului și Severinului, cu blagoslovenia lui Pahomie, pa-
triarhul Tarigradului.

1 care o făcuse . . . Radu vodă om. AK de-l Ingropărăși acolo l-au îngropat lîngă frate-său Radul vodă (voevod A). Si au domnit Vlad vodă ani 2 AK De la r. 1 inc. Iar pre cele ce-i zicea ei... pt'n la p. 42 r. 14 inclusiv avem redacție scurtă Io Neagoe Basarabă voevod acesta la hrisoavile lui să îscăle Io Basarabă voevod. Si au săzut în scaun februarie 8, leatul 7020. După aceia tare s-au căit Basarabă vodă pentru moarte lui Vlăduță vodă și au chemat patriarși și vlădici și episcopi și egumeni și tot cînul preuțăsc și călugăresc și au venit toți în cetatea Tîrgoviștii, în sfînta mitropolie, de au făcut rugăciuni și slujbe dumnezăști și au dat multă milostenii la mulți oameni; făcut-au mânăstiri și biserici multe aicea în țară și la Sfînta Gura și alte multe bunătăți care sătăcă scrisă mai pre larg la o carte ce a făcut în viața lui și au dat-o să fie stătătoare la Sfînta mitropolie din Tîrgoviște. Mai pre urmă au făcut o sfîntă mânăstire la Curtea de Argeș, foarte frumoasă și împodobită și din lăuntru și din afară, cu mare cheltuială. Si au domnit ani 8 și luni 8 și au murit și s-au îngropat la mânăstire lui, la Argeș O 1-2 pre cele ce-i zicea... ca să-l piarză]pre carele cu pizmă au (l-au K) chiemat domnul și au vrut să-l însămăneză și (să-l însămăneză și om. A) să-l piarză AK Cele ce-i jecă ce CL 2 domn]domnul C 2-3 ca să-l piarză, pre acela d-zeu cu voia sa și cu porunca l-au uns și l-au pus domn om. L 3 voia]vrerea AK, voia C porunca]cugetul AK, porunca sa C l-a[1.2]l-a C uns]pomăzuít K 4 zis[zis lui A Ieremie]Irimii A, Irimia C, Eremia L ta om. L semnat]insert, nat ACK 5 să fii]a fi A, să-i fii K Întru]intre K Israilăteni]Israileni A, Istrailiteni CL, Izrallteni K nici într-un chip]nici de cum A, nice cum K 5-6 nu vrea]n-au vrut AK 6 ci cu glas... nărodul]ci zise (ce zicea K) către tot nărodul cu glas mare AK zise]zicea L nărodul CL 7 altjalt domn AL, domn C, pre altul domn K veți vrea]voiți A dempreună]imprenă A, dimpreună CL, împreună K pre]pe L 7-8 iar pre mine... nu voi fi]că eu nu voi fi, 40 ertăi-mă AK 8 nărodul CL striga și om. AK către AC dînsul]el A 9 nu va d-zeu... nici noi]d-zeu nu va să fie altul, nice (nici A) noi AK ci om. AK noao]noo A, noao C, noă L 10 Iată]Iară K aici]aicea L să întimplă]s-a întimplă AK și² om. AL și de dămunt] era de demult AK în]la KL légea]lége K 10-11 și-ai eşit din minte]s-ai nebunit AK 11 Ionathan]Ioathan AK, Viothan C sabie C iară K rădicat]inălitat AK 12 și om. AK glasul]cu glasul lui A năroadelor]năroadelor AL luă]au luat AK, luă C coruna]coroana ACL, corona K 12-13 scaunul a toată Țara Rumînească]scaunul domniei. Cind au fost cursul anilor 7020, s-au pus Neagoe vodă domn A, scaunul domniei în anii 7020 K 13 După Rumînească ad. februarie 8 deni 7020 L făcu judecată... intre oameni]făcu dreptate și judecată într-oameni A, făcu dreptate K. Urmează lîtu nou Cap. 15. De domnia Neagului vodă și moștile lui Nifon. Apoi Îndată căt au stătut Niagul vodă domn, au făcut giudecăți și dreptate intre oameni K 14 Si cum rădică... domnului]ca (cum) și mai de demult David împărat AK Neagoe C 14-15 rădică]au rădicat K 15 puse om. L pre]pă A, pe L Macarie C mitropolit] arhierul AK 16 Plaiului]și a plaiurilor A, și plaiului K 17 Tarigradului]din (de K) Tarigrad AK

17 Décii dintr-aceia vréme pînă astăzi s-au potolit | și s-au împăcat
țara de gîlceavă și bisericile să veseliră, că aşa ajuta ruga sfîntului Nifon.
Iar Bogdan cel afurisit vru să fugă, ci judecata lui dumnezeu nu-l lăsa,
pentru mozaviria ce mozavirise pre sfîntul Nifon și pentru hiclenia, ci
5 căzu în mreaja cea hicleană și-l apucără ca pre o hiară însăla-toare care
să prinde cu amîndoao picioarele în cursă și să vînă el în lațul care vrea
să vineze pre Neagoe. Că fugind de Neagoe vodă ca de leu, dede în Dunăre
și scăpă de Corcodel, iar de șarpe fu apucat și trimis la Neagoe vodă. Iar
el, deaca-l văzu într-atita pedepsă, zise-i : O, vai de tine, ocaanice, dar
10 căzutu-ți-s-au tie să faci hiclenie ca aceasta, căci nu te-ai temut de dumne-
zeu, cela ce știe și véde toate știutele și neștiutele ? Dar pentru ce varsă
hicleșugul tău cel fără de lege atita singe ? Iată, de toate te ert pentru
dumnezeu. Și de acum înainte să te pocăești de răutățile tale, iar avuțiile
célé domnești care le-ai luat tu făr de dreptate și le-ai ascuns, să mi le spui
15 și nu vei păti nici o nevoie ; iar de nu, păcatul să fie pre capul tău și pe
17^v sufletul tău. Iar el nu vru să spue nimic, că-i intunecase diavolul, cel ce-l
iubea pe el, mintea și inima, pentru care lucru multe munci au luat pînă
ce ș-au dat și sufletul, cum au prorocit și de aceasta sfîntul Nifon, de au
zis că cu rea moarte va să moară Bogdan. Iar trupul lui nici fierale, nici
20 pasările, nici pămîntul nu l-au putut mînca, ci numai ce s-au pîrjolit și au
negrit întru răutatea tuturor.

1 DéciiDeci AL, De aceia C, și K dintr-aceiajd de atunci K, dintr-această L 2 ajuta]ajută A
sfîntului]sfîntii sale lui AK 3 vrujau vrut AK ci]ci cu AK, și C nu-l lăsa om. AK
4 pentru]și pentru AK mozaviria ce mozavirise]blestemul AK, mozaviria ce moza-
viria C pre sfîntul]sfîntului A, lui K Nifon]Nifon patriarhul AK și pentru hicle-
niiacă cei vicleni A, și pentru viclenia lui C, căci-l vicleniră K, și pentru vicleșugurile lui L
4-5 ci căzu în mreaja cea hicleană]intru mreaja cea vicliană au căzut AK 5 hicleană]vi-
cleană CL și-l apucără]și l-au apucat K hiară]pasare A, paseră K, heară cea L însăla-
toare]vicleană AK care]ce K 6 amîndoao]amîndo A, îmbe K, amîndo L și să vînă
el om. AK vînă]vână C în lațul care]Intru acela laț A, intr-aciaia cursă ce K care]carele C
vrea]au vrut AK 7 să vîneză K pre]pă A fugind]fugi AK dejdă C leu]leu pre marc K
dede]și deaca (dacă K) au căzut AK, dete CL 8 și scăpă]au scăpat AK de²]dă C trimis]su
trimis AK, trimise C 8-9 Iar el]pre carele AK 9 deaca]-]dacă-l KL Intr-atita pe-
depsă om. AK pedeapsă L zise-i]zise intru atatea pedepse, zise către el A, zise C, au zis
30 cătră el K, zisu-i]au L ocaanice]ocaianice A, ocaianice C, ocaainice K, Ocainice L dar]iată
AK 10 căzutu-ți-s-au... accasta]această viclenie tie (ti K) s-au căzut să fie (faci K) AK
căci]drept ce AK, care C te-ai]te-i K 11 știe și om. AK și vede... neștiutele]și le vede
cele știute și cele neștiute C 11-12 pentru ce varsă... atita singe]atita singe drept ce
35 au fost (fost om. K) vîrsat vicleșugul tău cel făr de lege AK 12 de toate te ert]toate eri
tie AK 13 Si om. AK pocăești]părăsești L de]dejen C răutățile]loate răotățile AK, răo-
tățile C avuțiile]comorile A, comoarăle K 14 céle om. L care]ce A le-ai^{1/2}]le-aeu L tu om. L
fără dreptate L le-ai luat... și le-ai ascuns]ai ascuns și ai luat făr de (fără K) dreptate (direp-
tate K) AK mi om. C 15 păcatul tău L 15-16 să fie pre... sufletul tău]pă (pre K)
40 tine și pă]pre K) sufletul tău va fi (să fie K) AK pe]pre L 16 nu vru... nimic]nimic nu
45 vru să spue K 16-17 că-i intunecase diavolul... mintea și inima]că-i intunecase mintea
și inima lui dracul, pre care ll (carele-l K) iubia el AK, că-i intunecase diavolul mintea și ini-
ma cel ce iubia C, că-i intunecase diavolul, cel ce iubea el, mintea și inima L 18 ce]cind AK
și sufletul său ș-au (au K) dat AK cum au]cum că au C și de om. AK sfîntul om. AK
Nifon]Nifon patriarhul AK 18-19 de uzis om. AK 19 va să moară Bogdan]au murit AK
50 lui om. A nice K fierale]hiarie]A, fiaarale C, fierile K 20 pasările]pasirele K ci om. AK
ce]acii A și au]și s-au AK 21 negrit]Innegrit AC răutatea]răotatea A, rautate K

Și pierdu dumnezeu pre toți vrăjmașii lui Neagoe vodă și i-au plecat supt picioarele lui. Și toate avuțiile i le-au dăscoperit. Și pămîntul izvora bunătate și roadă. Și mulțumi lui dumnezeu toți pentru domnia lui, căci s-au spodobit a vedea și a avea domn ca acela.

Décii îi veni gînd bun și cuget dumnezeiesc în inima lui, ca și de 5 dămult sfîntului Theodosie cel mic împărat, să mute moaștele sfîntului Ioan Hrisostom de la Cucus în Țarigrad, ca să dea ertare și tămăduire maicii sale, Evdoxiei împărătesei. Întru al acestuia chip să asemănă și creștinul Neagoe vodă. Și trimise din boiarii săi cei credincioși cu cărți la sfîntul | muntele Athonului să aducă moaștele sfîntii sale părintelui Nifon patriiarhul, ca să curățească și să tămăduiască greșala Radului vodă și a altora carii făcuse sfîntii sale rău făriă de vină.

Si deaca sosiră boiarii la Sfetagora, mérseră la mănăstirea Dionisat și să încchină bisericii, cum iaste obiceaiul creștinesc. Și luind blagoslovenie de la părinți, déderă carte domnului în mîna egumenului și a bătrânilor. Iar ei să încchină și deaca citiră carte, socotiră toate pre amăruntul și să mirără toți de acel lucru mare și de cérerea domnului cum vor face. 10 18 Și nici intr-un chip nu cutezară spre acel lucru să-l dea, nici vrea să lase pre nimeni să se apropie să dăstupe mormîntul sfîntului, ce numai să umplură toți de frică și de cutremur. Iar sluga cea credincioasă, ce era 15 20

1 pierdujau pierdut AK i-aujau K 2 avuțiile[cămările A, cămările K i om. ACK le-aujau AK dăscoperit]descoperit lui AK, descoperit CL izvorajau izvorit AK, izvorit C, izvorind L 3 roadă]rod AK mulțumi]norodul și toți mulțumiia A, mulțamea C, toți mulțumiia K, mulțumiia L toți]om. AK toți lui d-zeu C căci]căi că ACL, pentru că K 4 spodobit]destoinicit A, împodobit L și a avea om. AK acela]cela K 5 Décii] Deci A, De acéia L li om. AK gînd bun și cuget dumnezeiesc]cuget și gînd bun ca acela (ca acela om. C) ACK, cuget bun și dumnezeesc L în]intru AK ca și]cum AK 5–6 de dămult]mai de demult ACKL 6 sfîntului]sfîntul K împăratul C moaștele]moștile K sfîntului]lui scufit A 7 Hrisostom]Zlataust AK Cucus]Cucu A, Cuco C, Cucuson L cap]pentru ca AK ertare și tămăduire]vindecare și ertare AK, 8 Evdoxiei]Evdochiei K împărătesei om. AK Întru al acestuia]Într-acestași A, Într-acea K să asemănă și]fu AK 9 creștinul]creștinului A Neagoe]Niagoe K Si om. AK trimisejau trimis A, trimis-au K din]om. A, pre K boiarii]boerii ACL să]sei K 10 munte]munte al ACKL să aducă]ca să aducă AK moștile K 11 ca să]pentru ca să A, pentru să K tămăduiască]vindece AK greșală]greșalile L 12 a altorajtuturor AK carii]care AC făcusejau făcut AK rău sfîntii sale AK de]nici o L 13 boarii]om. AK, boerii CL Sfetagora]Sfînta Gora CL mérseră]și au venit AK Dionisat]lui Dionisie AK, Dionisatul C, Dionisatului L 14 să închină]s-au înclinat AK cum]după cum AK iaste]este AL obiceaiul]obiicicul ACL, obiciaul și tocmai K creștinăscă K luind]jau luat AK blagoslovenia CL 15 déderă]și deteră A, detără CL mină]mfinile A, mînule K igumenului L 16 Iar]iară K deacă]daca CKL cetiră]carte K După amăruntul ad. scrisoarea și citirea pentru mare lucru K 17 și să mirără]miratu-s-au K și să mirără ... cum vor face]scrisoarea și citirea pentru mare lucrul. Ciudără-să și să mirără loți de cerere domnului, ce vor să facă A de acel lucru mare și om. K de² om. C 18 nu cutezară spre acel lucru să-l deajn-au vrut să facă să îndrăzească spre acest lucru ca să-l dea AK nici vrea să lase jnică lăsară AK 19 pre nimeni]om. AK, pre nimenea L să se apropiescă se (să-l K) atingă cineva (cinevași A) AK dăstupelor]zgropă AK, destupe L mormîntul]gropă A 19–20 ce numai... de cutremur]și nimini (nime K) n-au îndrăznit, că să umplură (umplură K) de frică și de cutremur să ia această îndrăznire AK 20 Iar]pînă cînd (cînd om. A) s-au apropiat AK sluga cea credincioasă ce era trimis (trimis la p. 26₁) boiarii aceia care au (ci-ai K) fost trimiși AK ceajce V

5

10
18

15

25

30

35

40

45

50

trimis pentru acel lucru mérse la dinsii și le zise : Sfinți părinți, nici o frică de aceasta să nu aveți, ci să ne ertați că noi ne nădăjduim pre credința domnului nostru, care are cătră sfinția sa. Nimeni nu va avea nici o pri-
18^v mejdie, nici voi, nici noi. Atunce ei zise | ră : Faceți cum vă iaste voia.
5 Și indată luo sapa sluga cea mai mare, căruia ii era numele lui Danciul logofătul, și chemind credința domnă-său care avea cătră fericitul Nifon, lepădă toată frica și începu de săpă pîn ajunse de moaștele sfintului. Décii le scoase afară și le băgă într-un sieriu de lemn cu miroseală bună. Și să adunară toți călugării de la toate mănăstirile și veniră de să încchinăra
10 sfintului, și săruta moaștele mulțumind lui dumnezău, celui ce au proslăvit pre robul său cel mult nevoitor și ziseră : Fericita pomenirea ta, Nifoane, îndreptătoriul părintilor și învățătoriul a toată lumea.

Si aciși arătă dumnezeu minuni, că vindecă pre un călugăr care era de mulți ani mut și pre alt de durerea capului și pre altul de friguri și pre
15 alții pre mulți de multe feliuri de boale ii tămădui.

Décii îl grijiră bine și cu cinste, ca pre un cinstit, și-l trimiseră în Tara Panoniei, la domnul Neagoe vodă. Și trimiseră cu sfintiia sa și pre
19 chir Neofit, om ales și sfint, ase | mene părintilor celor de dămult, carele era din cetatea Ahila din Evropa Elispondului, și cu alți călugări de la
20 mănăstire. Și deaca sosiră în Tara Rumînească, de grab făcură știre domnului Neagoe vodă. Iar el adună tot clirosul besericii și toți boiarii așteptând pre părintele său cel sufletesc. Și deaca sosiră la scaun, iar domnul eu

1 pentru acel lucru|la acea treabă AK acest AKO mérse la dinsii om. AK le om. AK zise|ziseră K Sfinți|către sfintii A 2 de aciasta să nu aveți nici o frică AK de aceastăde
25 acest lucru C ci să ne ertați|pentru care lucru să dați noao ertare AK ne om. AK pre] spreAK 3 Nimeni]Nime K, nimenea L nu va avea nici o primejdie]nu va păti nici un rău A, nice un rău nu va păti K 4 nici noi, nici voi L Atunce|iară AK ziseră lor AK iaste]este AL 5 indată|aciiași A luo|luă L mai om. L 5—6 luo sapa sluga ... Danciul logofătul|logofătul Danciul, sluga cea mai mare, luă (au latu K) sapa AK lui om. CL 6 che-
30 mând]chiemă A, au chemat K domnă-său]domnului său ACKL aveajau avut K 7 lepădă] și-au (au K) lepădat AK de săpă]a sapa AK aju[nse]ajunseră AK moștile K sfintului]sfintii sale AK 8 le scoase]le-au scos A, le scoaseră KL le băgă]le-au pus AK într-un sieriu|intr-o racă AK miroseală bună]bun miro K, miro bun K, bună miroseală L 9 de laj după la L încchinăra]încchină L 10 sfintul|sfintii sale AK și sărata]și-l sărutară A, și
35 sărută C, și l-au sărat K moaștele om. AK mulțumind]mulțumiră A, au mulțumit K celui]cel A, celuia K 11 pre om. AK cel]și AK nevoitor]nevoitoriu A și ziseră om. L Nifone C 12 Învățătoriu K 13 aciși]acei Iș C, aci iarăs L minuni]o ciudesă (minune K) cu dinsul AK, minune L vindecă]au vindecat K care era om. AK 14 mut de mulți ani AK altjaltul CKL durere capului]durere de cap K pre²om. A 15 pre mulți om. AK alții
40 pre mulții]alți mulți L de multe]in multe AK feliuri]chipuri AK ii tămădui om. AK, și tămădui L 16 Décii îl grijiră]Pre carele au îngrijit A, și grijindu-l K, deci îngrijiră L și om. C și-l trimiseră]trimisră-l AK la]cătreAK vodă]voevod A 17 Și trimiseră om. AK sfintiia sa]sfintii sa (ad. părintele K) mitropolitul Nifon AK 17—18 și pre chir Neofit om. AK 18 chir]chear C sfintul C asemenea]asémänindu-să ACKL părintilor celor de dămult]celor
45 de demult părinti AK de dămult]mai de demult C care]ce K, care L 19 din cetatea Ahila din Evropa Elispondului]dintru Ahila cetate în Elispond, dintru Evropa A, dintru Ahila cetatea Elispondului dintru Eavrosta K 20 Românească K făcură]au dat AK 20—21 domnului om. K 21 voevod A Iar el]carele AK toți om. AK 21—22 aștept]indlaștepta C 22 pre părintele]pă sfintiia sa părintele AK După sufletesc ad. pre carele (cela ce K) au hrănit(l-au K)
50 cu îndreptarea (îndreptarile K) lui d-ze, cum s-au spus (zis K) mai sus de aceasta AK deaca CL, dacă K sosiră]au sosit K, sosi L iar om. AK

credință sufletului și a inimii cuprinse coșciugul cu moaștele sfîntului în brațe, știind că sănt ale iubitorului său, și le sărută cu lacrâme și cu multă veselie, împreună cu tot norodul creștinesc. Și duseră sacerdru cu moaștele sfîntului cu toți oamenii întru cinstita mănăstire Dealul, unde iaste hramul sfîntului și făcătorului de minuni ierarh Nicolae, și-l puseră deasupra mormântului Radului vodă. Și făcură bdenie toată noaptea împreună cu domnul Neagoe vodă, rugîndu-se sfintii sale pentru ertarea păcatului Radului vodă, care fără dreptate au lepădat pre sfîntul de la sine și l-au gonit din țara sa. (Ia ascultați ce făcu dumnezeu). |

5

Cînd fu dăspre sfîrșitul slujbei utrănei, vrînd dumnezu să arate aiave ertarea păcatului Radului vodă și al altora cari-i făcuse nevoie și scîrbă sfîntului, văzu singur Neagoe vodă descoperire ca aceasta de la dumnezeu : Unde s-au rumpt scoabele céle de hier și acoperămîntul mormântului Radului vodă și de grab să desfăcură marmurile și să ivi din lăuntru trupul Radului vodă groaznic și întunecat, plin de puroi și de putoare. Și iată, să dăschise sacerdru cu moaștele sfîntului Nifon și izvorî de la sfîntul, izvor de apă și spălă tot trupul Radului vodă și-l arăta luminat. Apoi iar înseși toate încueturile și pietrile singur s-au închis și s-au închiat ca și mai nainte. Și să arăta și Radul vodă lui Neagoe vodă și-i făcu mare mulțumire pentru lucrul cel de milostenie ce au făcut pentru dînsul. Și aciși fu un sunet oarece și să dusă de naintea ochilor lui. Iar

19^v

15

20

1 credință dorință AK cuprinse]au coprins AK coșciugul]racla AK sfîntului om. L 1–2 cu moaștele sfîntului în brațe]cu sfintele moaște (moștii K) în brațe AK 2 iubitorului]iubitului AK săruta cu lacrâmi L 3 duseră]aduseră AK sacerdru]racla AK 3–4 cu moaștele sfîntului cu]sfintii sale AK 4 cu om. L Dealul om. AK iaste]este L 4–5 unde iaste hramul ... ierarh Nicolae]a lui sfete erarh Nicolae, făcătorul de minuni AK 5 erarhul C și-l]și AK deasupra]racla sfîntului deasupra AK, de-a-drcapta C 6 mormântului]gropii AK bdenie]bdenie A, blădenie C, denie L împreună]dîmpreună A 7 dominul om. K vœvod A rugîndu-să ACKL ertare]curățirea AK, ertăcineua L 7–8 păcatului Radului vodă]păcatelor lui AK care]pre carele A 8 fără]făr de A pre sfîntul]om. AK, sfîntul L sine]ini-mă AK l-aujs-aa A 9 țara sa]țară AK Ia]Deci C, Ianii K să ascultați K 10 fujera K dăspre]despre AKL slujbei om. AK utrănei]utrinii A, utrenii C 11 aiave]aevea ACL păcatului]păcatelor AK alja AKL altora]tuturor AK cari-i]care AL, carii CK făcuse]au făcut A 11–12 nevoi și scribe L 12 sfîntului]sfintii sale AK văzuvăzln K 13 Unde]Cum AK scoabec]verigile AK céle om. AK hier]fier CL 13–14 acoperămîntul mormântului]zaveasa gropi AK 14 și de grab să desfăcură marmurile]ct și marmurile de nă-prasnă să deșchiseră AK 14–15 să ivi din lăuntru]și din lăuntru (lontru K) s-au arătat AK 15 trupul groaznic și întunecat al (a K) Radului vodă AK puroi]gunoac AK 16 iat]iată aceiaș C, iată aci iarăș L 16–18 Și iată, să dăschise sacerdru ... și-l arăta luminat]și de năprasnă, în vederea tuturor, s-au deșchis racla cu moaștele (moștii K) cele dumnezești ale (a K) lui Nifon și izvor de apă au izvorit de la sfîntul și tot trupul Radului vodă au spălat și l-au arătat luminat AK izvor]izvoră C 17 tot om. L 18 Apoi iar înseși căruia AK încuturile]lanțurile AK, înceheturile CL singur]singure ACKL închis]întărit AK, deschis L 19 și s-au închiat]și s-au făcut C, om. AK ca și]ca cum era AK Și să arăta]că s-au arătat AK și]la aiavea A, om. C, aiave K 19–21 Radul vodă lui Neagoe vodă și-i făcu ... pentru dînsul] Radul vodă, iar nu uitarea, ci mare mulțumită făcu lui Neagoe vodă pentru lucrul cel milosteniu carele au făcut pentru el AK 20 milosteniu]milostivire L 21 aciș]aciș A, aciaș C, acieș K, aciaș L fujs]-au făcut K sunet]semn C oarece]oare-care A, oarece C, oarecarele K să dusă]s-aa dus K naintea]de la el dinaintea A, din-naintea CKL ochilor lui]oamenilor (ochilor K) lui Neagoe vodă AK

25

30

35

40

45

50

Neagoe vodă să sperie. Și-și veni în fire și sociți de minunea sfîntului Nifon, cum iaste adevărată ertarea Radului vodă. Și mulțumia lui dumnezeu de aceasta și sfîntului Nifon, făcătorul de minuni. Cum apoi văzu și cu ochii săi aiave trupul Radului vodă ertat. Așijderea și altă minune făcu sfîntiia sa, că să arătă însuș sfîntiia sa lui Neagoe vodă și-i zise : Fătul mieu Neagoe, socotește cu deadinsul și vezi că toți mă ţin sfînt, căci că sănt cu darul cel bun al duhului sfînt, și toți sărută cu credință moaștele méle și să umplu îndoit de dar bun. Numai cutare boiariu—și-i spuse și numele care iaste—n-are credință cătră mine, nici sărută moaștele méle. Ci ia aminte de vezi lucru adevărat. Și cum zise, aşa fu nevăzut. Iar Neagoe vodă, deaca să dășteptă, căută și văzu pre toți oamenii sărutind sfintele moaște ; iar cela ce-l spuse se sfîntiia sa, el trecu cu meșteșug, ca-ntr-ascuns, și nu-i băgă nimeni seama. Iar Neagoe vodă, deaca văzu, el îl chemă la sine și-i zise : Ce va să fie aceasta, că toți boiarii și oamenii sărută moaștele sfîntului, iar tu nu vrei să le săruți, dar în ce chip hulești pre sfîntiia sa aşa ? Iar boiariul acela, deaca auzi aşa, îndată îl cuprinse | frică și cutremur, cît ii mai eșa sufletul, de nu vrea mărturisi pre sfîntiia sa că iaste sfînt. Și îndată chemă numele sfîntului Nifon și dede laudă și mulțumire sfîntii sale pentru mila ce făcu cu dînsul. Și dintr-acel ceas mare credință avea acel boiar cătră moaștele sfîntu-

1 sperie|spărie K, spere V socițiajau socotit AK de om. AK minunea|ciudesă A sfîntului|lui sfete AK 2 Nifon]Nifon, făcătorul de minuni C iaste|este AL adevărat CL ertarea|șîrtarea AK mulțumia]mulțămea C, au mulțămit K 3 de aceasta om. AL și sfîntului și lui sfeti A, și sfîntii sale lui K și sfîntului Nifon de aceasta C făcătorul de minuni om. C minuni|ciudesii A, minune K apoi|la aevea A, om. K 4 văzujau văzut AK și cu ochii săi|cu ochii AK aiave trupul Radului vodă ertat|ertarea Radului vodă AK trupul|pe trupul L 4—5 altă minune|alte ciudesci (minuni K) AK 5 făcu sfîntiia sa|ale sfîntii sale AK că să arătă însuș sfîntiia sa om. L căre AK să arătă|au arătat AK însuș|singur AK sfîntiia sa² om. AK 5—6 lui Neagoe vodă și-i zise|lui Neagoe vodă, iar nu (nu cu K) altul, ci singur sfîntiia sa s-au arătat și zise AK 6 Fătul micu Neagoe, socotește cu deadinsul|Socotește cu deadinsul, fiul micu Neagoe AK și vezi om. AK 6—7 mă ţin|au pre mine AK 7 căci om. K cel bun al AK sfînt om. A 7—8 cu credință sărută AK 8 umplu|plini K de dar bun|de darul cel bun AK 9 și-i spuse și numele care iaste|și i-au spus (și-i zise K) și numele (pre nume K) AK care iaste|carele este L 10 Ci ia aminte de vezi|și să sociotești (socotiaște K) singur (însuș K) AK 10—11 cum zise, aşa om. AK 11 Iară K deaca|daca CKL să dășteptă|să trezi (s-au trezit K) și-și veni (și și-au venit K) în fire AK căută și om. AK văzuj|văzut|au K 12 toți oamenii| toți boiarii și nărodul K sfintele moaște|moaștele sfîntului AKL 12—13 cela ce-l spuse se sfîntiia sa, el|pre care au arătat A, pre carile îl arătase sfîntul, precum s-au scris mai sus, acela K 13 ca-ntr-ascuns|jn taină AK, cam intr-ascuns L și nu-i băgă nimeni seamă|de nimeni (nime K) nu fu cunoscut AK 13—14 Iar Neagoe vodă, deaca văzuj|Deaca văzu Neagoe vodă A, Iară dacă l-ai văzut Neagoe vodă K 14 văzuj|văzu aşa CL el om. A la sine om. A el îl chemă la sine și-i zise|l-ai chiemat și i-ai zis K va să fie|poate fi K 15 boiarii și om. AK vrei să le|om. A, vei să le C, le K 16 dar|iar C dar în ce chip hulești pre sfîntiia sa om. AK Iar boiariul acela om. AK 16—17 deaca auzi aşa|Aceasta daca auzi (au auzit K) el (aşa K) AK Iar boiariul acela, deaca auzi aşa om. L 17 Îndată îl cuprinse|şa de năprasnă căzu pre el A, îndată au căzut K frică și cutremur|frică pre dînsu și cutremur K cît iijicitu-i AK ii mai eșajmai ii eșia C sufletul|sufletul acelui boer L 18 pre|p A iaste|este AL îndată|numaidecăt AK 19 sfîntului|sfîntie sale lui AK și|i L dede|detă ACL, au dat K mulțumire]mulțămită K sfîntii sale|sfîntului AK mila ce făcu|mila sa ce au făcut AK 20 dintr-acel ceas|de atuncea AK avea|avu K boer către AL moaștele sfîntului|trupul sfîntii sale lui AK

lui Nifon. Așijderea și alte ciudese multe și arătări făcea dumnezeu în toate zilele cu moaștele preacuviosului său. Si tot cine mergea la dinsul și-i chema numele sfintii sale într-ajutor toată vindecarea și sănătatea dobîndeia.

Deci domnul Neagoe vodă văzind că fac moaștele sfintului atîtea minuni, 5
dédé de făcu sicriu de argint curat și-l polei cu aur și-l înfrumuseță cu mărgăritar frumos și cu alte pietri scumpe și cu zmalț. Si deasupra pe plehupă scrise chipul sfintului întreg, iar jos, la picioarele sfintului să scrise pre sine în genunche, rugindu-se sfintii sale. Si-l trimise cu mare cinste la mănăstirea Dionisatul împreună cu sfintii sa părintele chir 10
Neofit mitropolitul și cu credincioșii săi boiari. Si deaca-l duseră la mănăstire, iar călugării | de acolo deaderă lui Neagoe vodă poclon capul sfintului și o mină și blagoslovenie de la părintii cei sfinti carii era în mănăstire, ca să fie de sfintire și de ajutor domnului. Iar el primi acele daruri 15
cu mare bucurie, ca și Moisi prorocul tablele legii vechi. Si le purta cu sine pre unde mergea, și în curte și în biserică, iar în cale el le purta în carătă, ca și Israel racla legii. Iar în muntele Athonului, pre groapa sfintului, zidi biserică frumoasă în numele sfintului Nifon, iar mănăstirea o au îmbogățit cu multă avuție și multe ziduri au făcut și înalte. 20
Iată de aceasta pîn aici.

---

1 ciudese multe]multe ciudesii A, multe minuni K arătări]minuniA făcea]făcu C d-zeu]sfintii sa d-zeu AK 2 Si tot]Deci AK, și toți L mergea]venia AK la dinsul]către el AK 3 și-i]și-l AK, și CL numele sfintii sale într-ajutor]intru-ajutoriu numele sfintiei sale AK toată]atita AK vindecarea]vindecari A, vindecare K sănătate AK 5 Deci domnul]Iară K vodă om. C văzind]deaca văzură A, dacă văzu K fac moaștele sfintului atîtea minuni]atite minuni făcind moaștele sfintului AK atîtea]alita L 6 déde de făcu]invăță să facă AK sicriu]lacră A, racă K 6-9 și-l polei cu aur ... rugindu-se sfintii sale]și deaca o au făcut (o au făcut om. K) o înfrumuseță și scrise deasupra chipul sfintii sale (după sale ad. și pre Neagoe vodă îngenunchiat și rugindu-se sfintului K). Care lacră o au poleit cu aur și o au înfrumusat cu tot felul de văpsele (cu de toate văpsele K) și cu mărgăritar (mărgăritari K) și cu pietre scumpe. Si intr-insa (intr-aceia K) au pus moaștele sfintului AK 7 zmalț]zmanț CL 8 pe plehupă]plopă L josmai jos L 9 Si-l trimise]Si trimise A, Șil-ai trimis K 10 mănăstirea Dionisatul]sfinta m-re a lui Dionisie AK sfintii sa om. K chir om. K Neofit]Onifit K 11 credincioșii săi boiari]boerii săi cei credincioși AK Și]Care A deaca-l duseră]dacă l-au dus K lajîntru acea AK mănăstire]mănăstire de care (ce K) s-au zis mai sus AK 12 iar]deciia A de acolo om. AK deaderă]deteră ACL déderă poclon lui Neagoe vodă K 12-13 lui Neagoe vadă poclon capul sfintului și o mină]capul plocon lui Neagoe vodă și o parte din moaștele sfintului A capul și o parte din moaștele sfintului K 13 părintii cei sfinti]sfintii părinti K carii era în]ai A, a sfintei K mănăstirii ACK 14 ca să]pentru ca să (să-i A) AK de¹]lui intru AK de²]intru AK ajutor domnului]ajutoriu domniei lui K 14-15 primi acle daruri cu mare bucurie]cu mare bucurie au priimut darul AK 15 tablele legii vechi] în legea veche tablele AK 15-16 Si le purta cu sine pre unde mergea]care pretutindinea (pretutindere K) purta cu dinsul AK cu sine]tot cu sine CL 16 în cale]pre cale A el om. AK 17 carătă]leagăn AK Israel]israel AL legii om. C 17-18 pre groapa sfintului zidi]făci pre groapa sfintului A, au zidit pre mormintul sfintului K 18 o biserică CK frumoasă]infrumuseță AK în]intru AK sfintului]sfintie sale lui AK iar m-reas]sfinta minăstire A, și K 19 o au îmbogățit]jo au îndobbit-o și o au bogățit-o C multă avuție]avere multă A, avere K multe ziduri]ziduri mari AK și înalte]om. A, și au rădicat L 20 Iată]Deci iată AK pîn aici]pînă aicea KL

Iar mănăstirea lui Hariton, care de obște să chiamă Cotlumuz,
care au început a o zidi den temelie Radu vodă, Neagoe vodă o au săvîrșit,
și cu toate frumusețile și podoabele o au împodobit denlăuntru și denafără,
iar împrejur o au îngrădit cu zid. Si au făcut biserică sfântului Nicolae
5 făcătoriul de minune, cu turle, chilii și trapezărie, pimnița, maghernița
21^v și magazia, grădina și poartă | mică și mare, bolniță și ospătărie și dohirie,
jitniță și visterie și alte case de toată treaba. Iar biserică și chiliile le-au
umplut de frumusețe și le-au săvîrșit de acoperămînt, iar biserică și tinda
10 o au învălit cu plumb, și au pus sticle pre la toate ferestrele. Si o au și
tîrnosit cu blagoslovenia arhiereului și a protului și a altor egumeni
de la alte mănăstiri. Si făcu cînste mare marilor și celor mici, și-i dăruí
cu daruri mari. Si să duseră careși pre la locurile sale, cu mare bucurie
multumind lui dumnezeu.

Așjderea făcu o pristaniște în Ascalon, la mare, să fie de corăbiari,
15 și o corabie mare și alta mică cu tot ce trebuiaște. Si o au zidit cu zid
împrejur, și au făcut o culă cu arme și cu tunuri, să le fie de pază. Si alte
metohuri cu de toate au zidit și au făcut și bine le-au tocmit, din care are
mănăstirea mult venit. Si i-au pus numele : lavra cea mare a Tării Mun-
tenesti.

20 Iar lavra sfântului Athanasie, toată bise | rica cea mare, cu oltariul
22 și cu tinzile, le-au înnoit și au împreunat plumbul cel vechiu cu altul nou

1 *Înainte de Iar ad. titlul* Pentru mînăstiri ce au zidit și au înnoit Niagoe vodă în Sfetagora
și la Ierusalim și la alte părți K Iar om. K lui sfântului L *După* Hariton ad. în Sfetagora K
carejce K de obște să chiamă]chiamă din preună (de obște L) AKL Cotlumuz]Cotlo-
25 mus AK, Conlomuz C, Hotlomuz L 2 au început o a zidi den temedie]o au început din teme-
lie a o zidi A, din temelie o au zidit K, au fost început-o a o zidi Radul vodă din temelie L
După vodă ad. și neagiungind să o obîrșască K Neagoe vodă o au săvîrșit]și (om. K) o au
obîrșit Neagoe vodă AK au săvîrșit-o L 3 toate]de toate AK și podoabe om. AK im-
podobit]Infrumusețat AK denlăuntru]denlontru A 4 iar]și A împrejur o au îngrădit cu
30 zid]împrejur o au îngrădit cu zid și cu turnuri A, cu zid o au îngrădit K Si om. A Si au
făcut]Si cu turnuri au făcut K 5 făcătoriul]făcătoriului AL minune]ciudesii A, minuni CKL
cu turle om. AK chilii și]Așjderea și chilii AK și om. L trapezărie]trepăzări K pivnița KL
6 și magazia]magopiia ACKL mare și mică AK dohirie]duhrii A, duhorie K, dehirie L
7 jitniță]jicniță AL jîlniță C visteria A Iar]și toată AK 7-8 le-au umplut de frumu-
sețeu]frumuseță le-au umplut (plinit K) AK 8 le-au săvîrșit de acoperămînt]acoperämîntul
35 i-au obîrșit AK iar]și L 9 *Înainte de o au ad.* toată cu plumb K și au pus sticle... fe-
reste]și toate ferestrele cu ușcoare de sticla]au închis și au Infrumusețat AK pre la]la la C
și³ om. AK 10 *După* tîrnosit ad. cu ruga și AK protului]arhimandritului AK, protopopului L
a om. K igumeni AL 11 de la]după la A făcu]au făcut K mare cînste AK marilor și
40 celor mici]tuturor ACKL 11-12 și]dăruí cu daruri mari]și cu dar mare (mari daruri K)
i-au dăruit AK 12 duseră]duse A careși pre la]toți care pe la A, cineși pre la K 14 fă-
cu]au făcut K o]și o AK Ascalon]Alcalon K la mare]lingă mare C să fie om. K de
corăbiari]pentru corabii AK 15 cu tot]ce de tot felul de toate A, cu de tot K ce trebu-
iaște]cite trebeuști AK *După* trebuiaște ad. au făcut K o om. AC 15-16 Si o au zidit
45 cu zid împrejur]și împrejur cu zid o au zidit K 16 au făcut om. AK o culă]un turn AK să
le fie de pază]ca să străjuască A. ca să fie și să străjuască K 16-17 Si alte metohuri cu de
toate]om. A, Si altofori K 17 au zidit cu de toate K au făcut și au zidit L și au
făcut și bine le-au tocmit]și tot bine au tocmit AK 17-18 din care are m-rea mult venit]
50 pentru care (dintru carele K) venit are sfânta mînăstire AK 18 i-a]au A cea om. AK Mun-
tenesti]Rumânești AK 20 sfântului]lui sfeti AK oltarul ACL 21 tinzile]toate tinzile AK
le-au înnoit și aujau înnoit și au A, o au înnoit și o au K cel vechiu cu altul nou]cel nou cu
cel vechiu K altul]cel A

și o au acoperit de iznoavă. Și toată clisernița o au zidit den temelie. Și au făcut vase de treaba bisericii, de aur și de argint. Și zăvese cusute cu sîrmă de aur, prea înfrumusită au dat. Și i-au făcut și mertic mare, cîte 10.000 de talere de an.

Iar în lavra Iverului a lui sfetii Evtimie făcătoriul de minuni, presus pre ziduri au adus apă cu urloale ca de 2 mile de loc dă dăparte. Și cu multă avuție o au împodobit. Iar cinstita lui doamnă, Despina, dat-au o zăvesă cusută tot cu sîrmă de aur și prea înfrumusitată, să o pue înaintea sfintei și făcătoarei de minuni icoane în care iaste scris chipul prea curatei fecioare și maicii lui dumnezeu, Mariei, care să chiamă portărită, care au venit pre mare la acea mănăstire cu mare minune, cum să află scris de dînsa.

Iar la mănăstirea Pandocrator au făcut mari ziduri, ca și la Iver, și au dăruit multe daruri.

Și în lavra cea mare a Hilandarului iar au adus apă tot ca la Iver. 15

Iar în lăudata mănăstire | a Vatopedului pohti să dea milă pre an 22^v ca și la lavra lui sfetii Athanasie. Și au pus pre făcătoarea de minuni icoană a Precistii un măr de aur cu mărgăritari și cu pietri scumpe. Și zidi și pimniță mare den temelie.

Și au împodobit și marea mănăstire Xeropotam, că au făcut o trapezarie den temelie și pimniță. 20

1 o au acoperit jau acoperit-o toată CL o au acoperit de iznoavă]lot cu nou o au învălit AK clisernița toată AK o om. AK zidit-o L din temelie au zidit AK 2 au făcut om. AK vase] vasele AK de treaba om. AK de aur și de argint și altele de aur și de argint multe au dăruit AK 2–3 Și zăvese cusute cu sîrmă de aur prea înfrumusitate au dat și de alte cu de toate trebile zavesele cusute cu sîrmă de aur și de argint și prea frumusețate AK zăvese]zeze L 3-i-aujau L și om. L Și i-au făcut și mertic mare]și mertic (venit K) au tocmit AK 4 cîte 10.000 de talere de anjcu 11.000 de taleri AK, taleri 10.000 pă an L 5 în om. K Iverului] Ivereasă AK Eftimie KL minuni]ciudesii A 5–6 pre sus pre ziduri au adus apă cu urloale ca de 2 mile de loc dă dăparte]pre urloale și pre ziduri rătunde au adus pre sus (dedesupt A) apă în mănăstire ca (cît A) de 2 păpriști de departe AK 6 pe urloae L dăjde L 6–7 Și cu multă avuție o au împodobit]Cu mare milă au îmbogățit și pre aceia AK 7 avuție]bogătie C împodobit]înbogățit C îmbogățit-o L doamnă]doamnă-i C dat-aujau dat A 8 o zăvesă cusută tot]un saras AK tot cusută L și pre]foarte AK, și L să ojca să AK 9 minuni]ciudesii A icoane]icoanii AK, icoană L iaste]este L în care iaste scris chipul om. AK 10 fecioare]stăpini noastre AK, fecioarei CL și maicii lui]născătoarii de AK Mariei om. AK care]ce AKL la acea]întru acea AK După mănăstire ad. a lui Pantocrator AK 11–12 cu mare minune, cum să află scris de dînsa om. AK 13 Iar la m-rea Pandocrator au făcut mari ziduri om. AK ca și la]Așijderea și acei (și acei om. A) lavre a AK Iver]Everii K 14 și au dăruit multe darurilă tocmit zidurile (ziduri K) mari și acolo multe daruri au înmulțit AK 15 Și în]Ca și AK a Hilandarului om. AK iar au adus apă tot ca la Iver]acele daruri AK tot om. L 16 Iar în lăudata m-re a Vatopedului]Iar intr'acelaș chip au adus apă întru tot lăudata m-re Vatopedului (Zatopediului A) AK pohti]tocmi CL să dea]să dea CL pohti să dea milă pre an om. AK milă]mir C 17 la]in AK După Athanasie ad. să se dea din vîsteirei lui AK 17–18 Și au pus pre... pietri scumpe]și pre icoana a (a om. K) făcătoarei de ciudesii (minuni K) a Preacistei au pus un măr de aur și cu mărgăritar și cu pietri scumpe AK făcătoarea]făcătorul L 19 pivnița CL Și zidi și pimniță mare den temelie]Și pivniță mare din temelie au zidit înfrumusețată AK 20 Și au împodobit și]și întru AK și marea]marea CL că au făcut om. AK 20–21 trapezarie]trepăzer K 21 den temelie]frumoasă A, om. K și pimniță]eu pimniță au zidit AK

5

10

25

30

35

40

45

50

Iar la sfetii Pavel au zidit o culă den temelie, să fie de strajă.

Ce vom mai lungi-le cuvintele spuind toate mănăstirile pre rînd ?

Că toate mănăstirile den sfîntul muntele Athonului le-au îmbogățit cu bani și cu vase. Si dobitoace încă le-au dat. Si multe ziduri au făcut. Si

5 fu ctitor a toată Sfetagora.

Dar biserică cea mare, săbornică, din Tarigrad ? Au adunat plumbul cel vechiu și au cumpărat și altul nou încă mai mult și o au învălit de iznoavă.

Si toate chiliile din patrierșie le-au înnoit. Si patrierșia cu bani și cu multe daruri o au îmbogățit.

10 Si sfîntul munte al Sinaei cu toate vasile bisericii și cu alte daruri multe din destul au îmbogățit și i-au făcut mertic mare.

Iar sfânta cetate a Ierusalimului, Sionul, care iaste mama bisericii, aşijderea o au dăruit și o au îmbogățit dimpreună cu toate bisericile 23 dinprejurul ei. Si alte mănăstiri de la | Răsărit, toate.

15 Aşijderea și în măgura Misiei, mănăstirea Oreiscului, unde sînt moaștele sfîntului Grigorie făcătorul de minuni, tinda bisericii o au zidit și o au acoperit cu plumb. Si pre tronul cu moaștele au făcut un cerdăcel de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit. Iar pre tronul sfintelor moaște au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur.

20 Si la metohul aceiași mănăstiri, care să chiamă Menorlita, au zidit o casă mare, să fie de odihna mănăstirii, în care să făcea toate slujbele ce trebuia.

---

1 Iar la sfetii Pavel]Si în m-rea lui Pavel AK sfetijsfintul C au zidit o culă den temelie[un turn din temelie au zidit AK sâjsâ-i C de om. A streajă ACL 2 Ce]Si ce AK lungi-le[înmulți ACKL toate]anume toate AK mănăstirile om. K pre rînd om AK 3 den sfîntul muntele]sfintei măguri a AK, și sfîntul munte al L le-a[jau AK 4 și om. ACKL Si]cu KL încă le-au dat om. AK făcute]Innoit AK 5 fujs-au făcut K ctitor]ctitor mare ACKL Sfetagora]măgura Athonului AK, Sfânta gora L 6 Dar]Iar ACKL 7 au cumpărat și altul nou încă mai mult și altul nou încă mai mult au cumpărat A, și cel nou mai mult au cumpărat K și mai mult C o au învălit de iznoavă]toată o au învălit AK, au acoperit-o toată de iznoavă CL 8 toate chiliile din patrierșie]chiliile și toate în patrierșie A, chiliile a patrierșici toate K Si patrierșia om. AK 9 și cu multe daruri o]cu darul (daruri)K mai mult AK După îmbogățit ad. și i-au făcut și mertic mare C 10 sfîntul munte al]sfînta măgură a A După Sinaei ad. mare tocmai are tocmit și A 10-11 Si sfîntul munte ... 35 mertic mare om. KV 11 și mertic mare C 12 a om. C carele L iaste]este AL mumajmaica AK bisericu]bsericilor ACKL 13 aşijderea om. K o]om. A o au dăruit și o au îmbogățit]au dăruit-o și au înbogățit-o dimpreună om. AK 14 dinprejurul]inprejurul AK, dupre Imprejurul L altealte toate AK mănăstiril]m-rile AK, biserici L toate om. AK 15 sint]zac AK 16 sfîntului]sfîntii sale lui (lui om. A) AK zidit-o L 17 acoperit-o L și o au acoperit cu plumb]si cu plumb o au învălit AK pre]pe AL tronul]lacra A, racla K cu moaștele]sfintelor moaște AK, moaștele sfintelor C 17-18 au făcut un cerdăcel de piatră și l-au zugrăvit frumos și l-au poleit]o cămară prea înfrumusetată (frumusitate) K în multe chipuri de văpselă și cu aur o au poleit AK, om. C 18-19 Iar pre tronul sfintelor moaște] și lacra (racla K) cu pocrov AK, om. C sfintelor moaște] cu sfintele moaște L 19 au pus un covor de mătase cusut tot cu sîrmă de aur]sîrmă de aur cusut (cusuta K) au îmbrăcat-o (o au îmbrăcat K) AK 20 metohul]metoful AC, mitohul K aceia]aceias C, acieș K care să]ce să AK Menorlita]Micorlita A, Minorlita K, Mercu]lita L 20-21 care să chiamă Menorlita ... să fie de odihna mănăstirii om. C 21 să fie de]pentru AK în]intru AK 21-22 să făcea toate slujbele ce trebuia]și toate slujbele cele de treabă făcea AK

Iar în Elada, sfânta mănăstire anume Meteor o au îmbogățit cu multe daruri și multe ziduri au făcut.

Așîjderea și în Pethlagoniiia, mănăstirea anume Trescavîță o au îmbogățit.

Și în Machedoniiia, mănăstirea ce să chiamă Cusnîță o au miluit. 5

Iar în măgura Cathesca, care să chiamă acuma Cuceina, multe lucruri au făcut. Si alte bisericici de acolo toate. Si lăcașurile călugărești hrânea. Si făcu și acolo ziduri ca și prentr-alte locuri.

Ce voi mai spune deosebi lucrurile și mănăstirile care le-au miluit ? 23^a Să zicem denpreună toate cîte sînt în Evropa, în Thrachia, în Elada, 10 în Ahia, în Iliric, în Cambaniia, în Elispond, în Misiia, în Lugduniiia, în Pethlagoniiia, în Dalmația și în toate laturi de la răsărit pîn la apus și de la miazăzi pîn la miazănoapte. Toate sfintele bisericici le hrânea și multă milă pretutindenea da. Si mai vîrtos pre cei ce să streina pren pustii și pren păstere și prin schituri, făr de nici o scumpătate hrânea. 15 Si nu numai creștinilor fu bun, ce și păginilor. Si fu tuturor tată milostiv, asemănîndu-se domnului celui ceresc, care străluceste soarele său și ploao și spre cei buni și spre cei răi, cum arată sfânta evanghelie.

Si mai vîrtos în Tara Muntenească, mari și minunate mănăstiri au făcut : Arhimandriia sfîntului și purtătoriului de dumnezeu, părintelui nostru Nicodim, care să chiamă Tismeana, hram adormirea preacuratei 20

1 Elada]Sladatha A sfânta om. AK Meteor]Mitor AK, Metior CL 1-2 o au îmbogățit cu multe daruri[ce de toate darurile o au îmbogățit AK 2 și multe ziduri au făcut om. A 3 și om. K Pethlagoniiia]Peflanoiiia CL, Potlegoniia K [Trescavîță] Trecaveț K, Tresnavîță L 3-4 Așîjderea și în Pethlagoniiia, mănăstirea anume Trescavîță o au îmbogățit om. A 4 înbogățit-o L 5 Cusnîță]Cuznîță C 6 în om. ACK Cathesca]Catima A, Catina K care[ce K săjo A 6-7 multe lucruri au făcut om. AK 7 Si alte bisericici de acolo toate[și toate sfintele bisericici AK 7-8 Si lăcașurile călugărești hrâneajsi petrecere călugărească hrânia AK 8 Si făcu și acolo ziduri ca și prentr-alte locuri[și ziduri ca și pretutindenea (pretiutinderea K) făcu și acolo AK 9 Ce voi]Dar ce vom A, Ce vom CL, 25 Si ce vom K spune]impărți AK și om. K care om AK le-au miluit]miluit-au AK 10 Să zicem]Ce să zice AK denpreună toate]toate dinpreună AK cîte]cele ce AK 10-12 în Thrachia, în Elada... în Pethlagoniiia, în Dalmația]in Thrachia, în Elispond (Elpu K), în Miniia (Menia K), în Machidonia, în Thetalia, în Elada, în Ahia, în Iliric, în Gazbii, în Ersemiia, în Lugdoniiia, în Patagoniiia, în Dalmația AK 11 După Misiia ad. în Machedoniiia, în Thetalia, în Sermia CL 12 și¹ om. AK laturile ACKL și² om. A 13 miazăzijamiazăzi AKL amiazănoape AL Toate om. A le om. AK 14 multă]mult A, multe K milă]milua A, miluiri K pretutindenea]petutindinea AK, pretutindirea K daj om. A, făcea K Și]Ci A maijnăcă mai K să streina]s-a streinat AK, să Instreina K 14-15 pren^{1,2} Jla¹ in² A, in^{1,2} K, prin L 15 păstere]poftire C făr de nicio scumpătate hrânea]pre toti hrânia făr de scumpete (cumpăt K) AK scumpătate]scumpete CL 16 ce]și]ci și ACL fu tuturor]tuturor fu (eraK) AK tată milostiv]părtene bun și milostiv A, părinte milostiv K 17 domnului]lui d-zeu AK celui om. C celui milostiv ceresc K care]careleACKL său om. AK ploao]ploao C, dă ploae K, ploă L 18 și¹ om. AK spre cei buni]spre cei drepti ACK și spre cei răi]și pre cei nedrepti A, și celor nedrepti K aratâ]iaste (este A) scris in AK 19 Și]Ci A Munte-nească]Rumînească A, Romînească K 19-20 mari și minunate m-ri au făcut]mai multe bisericici au făcut (au făcut om. A) ACK 20 Arhimandriia]marea arhimandrie a AK 21 care să chiamă om. AK hramul adormirii L hram adormirea... și pururea (și pururea de la p. 34₁) om. AK

născătoarei de dumnezeu și pururea fecioarei Mariei, toată biserică o au acoperit cu plumb și alte lucruri au săvîrșit. |

24 Iar mănăstirea den Nucet, unde iaste hramul sfintului și marelui mucenic Gheorghie, multe au înnoit. Și pre făcătoarea de minune icoană 5 a sfintului mucenic bătut-ău însuși Neagoe vodă, cu cuișoare, un măr de aur curat, împodobit cu mărgăritar și cu pietri scumpe. Și au adus și icoana cea făcătoare de minuni den Tarigrad, pre care era semnat chipul domnului nostru Isus Hristos atotțiiitorul, carea mai nainte o junghiase 10 un ovreiu cu hangériu; și cum o junghe, îndată ești izvor de sînge din locul hangériului, cît stropi și hainele acelui ovreiu; iar el, de frică că-i 15 sănătatea hainele stropite de sînge, nu văzu, ci numai ce au văzut sîngele carele era pre icoană; și aşa fiind, el, cuprins de spaimă ca aceasta, aruncă 24^v icoana într-un puț care era într-o pimniță (că și el într-o pimniță într-ascuns junghiase sfânta icoană).

15 Décii ești afară ca cum n-ar ști el nimic de acea minune; și cum ești el afară, îndată-l întîmpinără niște oameni, și deaca-l văzură că iaste 24^v aşa crunt de sînge pre haine, îl prinse și-l întrebă: ce va să fie aceasta? | Iar el văzîndu-și hainele crunte, și fu a mărturisi aiave și el minunea sfintii 20 icoane. Și alergără toți dinpreună la puț și scoaseră icoana afară; iar sîngele tot izvoria din urma hangériului, neoprit, atîta cît și apa acăia să făcuse roșie de sînge.

1 și om. C fecioarei Mariei om. AK toată om. AK biserică]biserica cea (cca om. K) mare AK o om. AK 2 acoperit-o L alte lucruri au săvîrșit]tot lucru desăvîrșit au făcut AK 3 Iar[La AK denjde la AK iasteleste AL 4 multe]mult ACK au înnoit]ajutorat și acolea AK 25 au noitC 4–5 făcătoarea de minune icoană a sfintului mucenic]icoana cea făcătoare de minuni a sfintii sale AK 5 bătut-ău]au pus AK Însuși Neagoe vodă cu cuișoare om. AK 6 curat om. C împodobit om. AK cu¹și A mărgăritari K și]iarăși A După scumpe ad. carele singur(Însuși K) Neagoe vodă l-au găvozdit AK 6–8 Și au adus și icoana... Hristos atotțiiitorul]Și pre icoana sfintii sale (sfintii sale om.K) domnului nostru Isus Hristos ce se chiamă 30 Pantocrator, pentru care lucru că au făcut sfintință sau mare ciudesie (minune K), deci o au (de 24^v au) adus cu mare cheltuină în țara sa din Tarigrad AK 7 semnat]semnul C, însemnat L chipul]capul L 8 nostru om. C careal]că AK nainte]nainte vreme A, înainte vréme K o junghiase]om. AK, o junghiase L 9 După ovreiu (jidov K) ad. oarcarile, în pizmă cu cugetul (cu un cujît K) pre ascuns au junghiat pre acea sfintă icoană Pandocrator AK cu hangé- 35 riul om. AK cum o junghe om. AK ești izvor de sîngelui izvorit sînge AK 10 hangériu- lui]eu]titului AK stropi și hainele acelui ovreiu]și hainele ovreiuului (jidovului K) au stropit AK 10–11 de frică n-au văzut (nu văzu CL) că-i sănătate hainele stropite de sînge ACKL 11 ce om. C carele]care A 12 pre]păACL și aşa fiind]deci fiind AK o spaimă C aceasta] aceia K aruncă]au aruncat AK 13–14 care era... sfânta icoană om. AK 15 Décii ești]și 40 au eșit el A, iar el au eșit K ca om. AK el om. K nimic]nimic K acea]această AK, acela C 15–16 și cum ești el afară om. AK îndată-l]Iar ceia ce-l (ce K) AK 16 întîmpinără]l-aiu tîmpinatK niște oameni]pă el A, pre dînsul K văzură]văzu L iaste]este L 16–17 și deaca-l văzură că iaste aşa crunt de sînge pre haine]cum văzură (au văzut K) sînge (sîngelui K) pre hainele lui AK 17 îl prinse]îndată-l prinseră (l-au prins K) AK, îl prinseră CL 45 ce va să fie]de AK 18 el om. L văzîndu-și hainele crunte]de năprasnă dacă văzu sîngelul pre hainele sale AK 18–19 li fu a mărturisi aiave și el minunea sfintii icoane]la arătare ciudesa (minunea K) icoanei, fără de voie au mărturisit AK 19 sfintii om. CL Și alergără toți dinpreună] Și de groază alergără toți de năprasnă (de năprasnă om. K) AK icoana afară]icoana atotțiiitorului AK, icoana din puț C 20 iar sîngelul tot izvoria]izvorind sîngelul fără de opreală 50 AK din urma hangériului neoprit]dintr-acel loc junghiat A, de unde era giunghiată K atita om. AK apa]toată apa AKL acăia om. AK 21 să făcuse]s-au făcut A, să făcu KL de sînge om. L

O, mari sînt minunile tale, doamne Isuse Hristoase, dumnezeul nostru. Care lucru, deaca văzu acel ovreiu, crezu în Hristos, fiul lui dumnezeu și să boteză el și toată casa lui. Așjderea și alți ovréi mulți carei văzură cu ochii lor acea minune mare, să botezară. Pentru care minune iaste pretutindinea scrisă și vestită.

Iar mutarea acei sfinte icoane din Tarigrad în Tara Muntenească așa fu : Că să arătă în vis această sfintă icoană domnului Neagoe vodă și-i zise să o mute din Tarigrad în țara sa. Care lucru și făcu. Iar Radul vodă mult să nevoise să o aducă în țara sa, ca și alte dumnezăești icoane și moaște sfinte ; ci lui nicicum nu i s-au dat. Iar cînd îi fu ei voia, atuncea și dumneziescul lucru s-au săvîrșit, și s-au mutat. Pre care, cu mare bucurie și mulțumire o aștepta domnul Neagoe vodă și cu multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu dragoste o au priimit. Și i-au făcut cununa tot de aur curat, și o a împodobit cu mărgăritariu ales și cu alte feliuri de pietri scumpe.

Și sparse mitropolilia din Argeș den temelia ei și zidi în locul ei altă sfintă beserică tot de piatră cioplită și netezită și săpată cu flori. Și au prins pre dănlăuntru toate pietrile una cu alta pe dăndos cu scoabe de her, cu mare mășteșug și au vărsat plumb de le-au întărit. Și au făcut pren

1 mari]mare CK sînt]ti sînt A dumnezeul]dumnăzăule K 2 Care]de care L văzujau văzut K ovreiul]jidov K crezujau crezut K fiul lui d-zeu om. AK 3 să boteză]s-a bo-tezat K și]lcu AK Așjderea om. AK și]ci cu AK alti ovreî mulțijmulți ovrei A, alti mulți jidovi K care]care AL, carii CK 4 văzurăjau văzut AK să boteză]om. AK După mare ad. Și fu (și s-au făcut K) mare bucurie provaslovnicilor Înpreună cu cei ce s-au botezat AK Pentru]De AK minunc]ciudesci A 5 iaste pretutindinea scrisă și vestită]s-au scris și s-au vestit în toate părțile AK 6 Iar]Iar de AK icoane]icoane a lui Pantocrator AK din]de la AK Muntenească]Rumânească ACKL 7 fuljește AK că să arătă]s-a arătat A, arătatu-s-a K vis]vederea AK domnului]dumnealui C această sfintă icoană domnului Neagoe vodă]domnului celuia de care am zis mai nainte, Neagoe vodă, această sfintă icoană A, domnului lui Neagoe vodă acea sfintă icoană K 8 și-i zise]și au zis lui aevea că A, zicindu-i aiave K să o]ca să o K și făcu]au și făcut K, el și făcu L Iar]de care mai nainte AK 8—9 Radul vodă mult să nevoise]mult au nevoit (s-au nevoit K) Radul vodă AK 9 nevoise]nevoise mai nainte CL să o]ca să o A și om. K icoane dumnezești AK 10 moaște sfintă]moaștele sfintilor multe A, moști a mulți sfinti K ci lui]și AK nicicum nu i s-au dat]nu s-a dat lui nicicum (nici cît A)AK ii fu ei voia]vru ia, de a ei bună voe A, de bună voe au vrut sfintă icoană K 11 lucrul cel dumnezeesc AK săvîrșit]sfîrșit A, plinit K și]de AK 12 mulțumire]cu mare mulțumire mai nainte AK așteptajau așteptat AK, așteaptă C domnul Neagoe vodă om. AK 12—13 multă cheltuială o au adus. Și deaca o au adus, cu om. AK 13 adus^{1,2} Jadus-o L priim]o L Și i-au făcut]Deci Neagoe vodă au făcut AK cununa]coroana AK 14 curat om. AK și o aj]și o au CL 14—15 și o a împodobit cu mărgăritariu ales și cu alte feliuri de pietri scumpe]pietre scumpe și cu mărgăritar ales de mult pre] și o au înfrumuse]at K 16 sparse]au risipit AK din]de la A ei om. AK 16—17 și zidi în locul ei altă sfintă beserică]și altă sfintă biserică au zidit AK 17 tot de piatră]de marmură albă AK și săpată cu flori om. AK 18 prin]scoprinis AK pre dănlăuntru toate pietrile om. AK prins toate pietrile pre dănlăuntru din dos (dându-să C) una cu alta CL pe dăndos om. AK 19 cu mare mășteșug și au vărsat plumb de le-au întărit]și au vărsat plumb foarte cu mășteșug AK După]Intărit ad. Și o au înfrumuse]at cu multe feliuri de văpsele AK Încept]nd cu r. 19 : Și au făcut pren mijlocul p[er]nă la p. 36, r. 20 sfîrșind cu le polci cu aur e redacția : Și în mijlocul bisericii și în tindă au făcut 12 (doi A) stâlpi înalti, iarăși de marmură. — Deci (continuarea la p. 36₂)

mijlocul tinzii bisericii 12 stilpi înalti, tot de piatră, ciopliti și învîrtiti, foarte frumoși și minunați, carii închipuesc 12 apostoli. Si în sfîntul altariu, deasupra pristolului, încă făcu un lucru minunat, cu turlisoare vârsate. Iar ferestrelle altariului și ale bisericii, cele dupe dăsupra, și ale tinzii 5 tot scobite și răzbătute pren piață, cu mare meșteșug le făcu. Si la mijloc ocoli cu un briu de piață impletit în 3 vițe și ciopliti cu flori și poleit, 25^v biserică cu altariul dempreună cu tinda, închipuind sfânta și nedespărțita troiță. Iar pre supt strășina cea mai din jos, împrejur a toată biserica, făcu ca o străsină, tot de marmură albă, cioplită cu flori și foarte scobite 10 și săpate frumos! Iar acoperămîntul, tot de plumb amestecat cu cositoriu. Si crucile pre turle, tot poleite cu aur și turlele tot cioplite cu flori și unele făcute sucite. Si împrejurul boltelor, făcute steme de piață, ciopliti <e> cu meșteșug și poleite cu aur. Si făcu un cerdăcel denaintea bisericii, pre 4 stilpi de marmură pestriță, foarte minunat boltit și zugrăvit, 15 și învălit și acela cu plumb. Si făcu scara bisericii tot de piață scobită cu flori și cu 12 trăpte, semnind 12 sementii ale lui Israîl. Si pardosi toată biserica, tinda și altariul împreună și acel cerdăcel, cu marmură albă. Si o îpodobi pre dinlăuntru și pre dănafară foarte frumos. Si toate 20 scobiturile pietrilor pe dănafară le văpsi cu lazur albastru, iar florile le polei cu aur.

26 Si așa vom putea spune cu adevărat că nu iaste așa niare și săbornică, ca Sionul carele-l făcu Solomon, nici ca sfânta Sofiia carele o făcu Iustinian împărat; iar cu frumusetea iaste mai pe deasupra decât acélia.

25 Si cum au zis sfintii sa părintele Nifon încă la Radul vodă, că să va muta mitropolia din Argeș în Tîrgoviște, ci Radul vodă nu s-au învred-

---

treptele și virfurile cele prea infrumusețate nu e cu puțință să le poată spune vreun cuget de om—care au închipuit 12 (2 A) apostoli ai lui Hristos. Iar în sfîntul altariu, preastoul care este (iaste K) o vedere minunată în multe chipuri, că dedesupt stepenile (este penele A) iară deasupra încunjurarea rătundă și prea înfrumusețată cu de tot (toate K) felii de vâpsele (văpsilele K). 30 Iar urla cu alte multe ciopliruri în multe chipuri vârsate. Ferestrelle și merișoare scobite cu multe meșteșuguri și toale cu briu vârsate în trei vițe (viță K) înplete intru numele sfintei și nedespărțitei troițe împrejur cu tinda încinsă și cu aur poleită și cu lazur zugrăvit (și poleit ad. A). Iar acoperemîntul tot cu plumb învălit. Si crucile păturlă cu aur poleite. Si toate (toate om. K) din lăuntru și din afară, cine poate să le spue (spune K) frumusețea lor? în AK 35 1 nalți C ciopliti ciopliti L învîrtiți învârstăți C 2 altarijoltar CL 4 oltarului CL dupe dăsupralpe deasupra CL 5 le făcuți le făcu C 7 dinpreună CL 8 din josde jos CL înprejurul CL 9–10 scobită și săpată L 11 pre]pc L 12 făcute steme] făcute tot stèle (steme L) CL 13 un[și un C denaintea|dinnaintea CL 14 stilpi om. LV și zugrăvit om. C 16 Israîl]Izraîl L 17 altarul C 18 o om. C pre 1,2]pă CL dănafară] 40 din afară C 19 pe dănafară]din afară CL 21 Si așa om. AK vom putea spune om. A vom putea spune cu adevărat]că adevărat nu putem zice K cu]că A că nu iaste]nu putem zice că este A 21–22 și săbornică]nici așa izvorind AK și om. L 22 ca Sionul]ca biserică Sionului AK carele-l făcu]care o au făcut A carele-l]carele CL nici ca]sau ca biserica AK carele o făcu]marelui AK 23 Iustinian împărat]marele împărat Iustinian CL iaste mai pe deasupra]covîrșește mai mult (mai presus K) AK decit acélia]acelora CL 24 zis]prorocit AK 45 părintele Nifon]Nifon patriarhul ACKL 25 în]la C cildeci K învrednicit]spodobit AK

nicit a o muta, iar cu Neagoe vodă s-au umplut cuvîntul sfîntii sale. Și cu a lui blagoslovenie, zidi mitropolie în Tîrgoviște, mare și frumoasă, cu 8 turle și tot râtunde, cum să satură ochii tuturor de véderea ei.

Și încă mai zidi și altă biserică în Tîrgoviște, den temelie, hramul sfîntului și marelui mucenic Gheorghie, cu clopotniță naltă pre tindă. 5

Iar acea mănăstire Cozia, de care am povestit, s-au înnoit biserica cea veche și au pus icoane prea frumoase : sfînta și nedespărțita troiță și preacuratei despuitoare a lui dumnezeu născătoare și pururea fecioară Mariia și alte poale de analoghi și odăjdi multe și frumoase. Că acea mănăstire are loc fără de gilceavă și ales de petrécerea călugărească, dăpărtat de lume 10 și plin de toate bunătățile, cu munți mari îngrădită și cu văi, și ocolită 26^v cu un rîu mare, și izvoară multe împrejurul ei. Și are toată hrana călugărească poeni și livezi, nuci și alți pomi roditori fără de număr, vii și grădini. Și acolo cură piatră pucioasă. Și tot pămîntul împrejurul ei iaste pămînt roditoriu. Care și noi cu ochii l-am văzut acel loc, și i-am zis : pămîntul cel făgăduit.

Iată, într-acesta chip avea nevoie înță și de dumneziescul lucru carele era la Argeș.

De acum, pentru lungimé, să spunem mai pe scurt și să facem și sfîrșit acestei cărți.

Că porunci Neagoe vodă și pohti să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului dimpreună cu egumenii de la toate mănăstirile,

1 cu om. ACK s-au jau K umplut plinit K sfîntii sale[fericitelui Nifon patriarhul AK 2 a lui blagoslovenie]blagoslovenia sfîntii sale AK zidijau zidit AK mitropolia ACK mare și frumoasă[mai mare (mai om. K) polojenia (polojenie K) și foarte înfrumusețată AK 3 turle] turle multe AK tot om. AK 4 Si încă mai zidi și altă biserică[încă și altă biserică au zidit AK în Tîrgoviște den temelie] din temelie în Tîrgoviște AK 4–5 hramul sfîntului și[intr numele AK 5 cu clopotniță naltă pre tindă]cu tindă și cu clopotniță mare, naltă A, om. K 6 Iar acea mănăstire Cozia om. K După povestit ad. mai nainte K s-au jau CL 6–7 s-au înnoit biserica cea veche] biserica veche o au înnoit A, de biserica veche, au înnoit a-mrii Coziei K 7 și au pus icoane prea frumoase[și icoane prea frumoase au pus AK și]și a L 8 despuitoare a lui] născătoare de A a om. K născătoare și pururea fecioară Mariia] Mariei și pururea fecioarei A, jarnei(?) depurarea fecioarei K fecioarei Marii L 9 alte poale de analoghi[ce]alte zavese AK și frumoase[și prea frumoase (infrumusețate K) AK 10 are] avea AK fără de fără KL și om. AK 11 și plin de toate bunătățile[și de toate bunătățile plină AK cu munți mari îngrădită]Și este (de iaste K) supt o măgură (un munte K) naltă îngrădită cu munți AK și²om. L 12 cu un rîu mare[ce]riuri mari AK un om. L izvoară multe[ce]izvoară de ape A, cu izvoare multe K și împrejurul K Și are]Avind AK 13 alți om. AK pomjcopaci AK de om. CL fără de număr[ce]rora nu (le K) este număr (numărul K) AK 13–14 vii și grădini. Și acolo cură piatră pucioasă[și de altfel de tot felul de poame, că acolo cură piatră pucioasă, vii și (in A) grădini AK 14 tot]de tot AK împrejurul ei iaste pămînt[ce] de toate A, om. K 15 roditoriu[rodiloare A Care și]Care loc și AK ochii l-am văzut[ochii am văzut AK, ochii noștrii am văzut CL acel loc om. AK i-am] AKL, iaste C zis[ce] acelui pămînt AK 16 cel om. AK 17 într-acesta[intr-acesta] A, într-acest CL de om. C dumneziescul[de]zeu A lucru, carele[ce] lucru care A 18 la]in K 19 lungimea AL spunem[ce] spunem AK și² om. AK 20 acestei cărți[ce]cărții acesteia C 21 porunci și rugă Neagoe vodă domnul Ungrovlahiei AK și pohti]om. AK, și pofti CL 21–22 să vie toți arhimandriții din muntele cel sfînt al Athonului[in] tot sfîntul munte al Athonului să vie de acolo toți arhimandriții AK 22 dimpreună[In]preună K cu egumenii[ce] cu cuvioșii egumeni AK de la]din AK mănăstirile[mânăstirile] în țara Panoniei K

și scrise și carte. Iar Gavriil Protul, deaca văzu carteia și scrisoarea domnului, aciși chemă pre toți egumenii de la mănăstirile cele mari : de la lavra de la Vatoped, de la Iver, de la Hilindariu, de la Xeropotam, de la Caracal, de la biserica lui Olimpie, și a lui Hariton, Cotlumuz, care iaste 5 lavră rumânească, de la biserica lui Filothei, | de la Xenof, de la Zugraf, 27 care iaste lavră bulgărească, de la Simenca, de la Dohiar și de la lavra rusească, de la Pantocrator și de la Castamonit, de la sfetii Pavel și de la Dionisat, de la biserica lui sfeti Grigorie și de la Simon Petra.

Acești egumeni toți veniră la eghemonul Neagoe în Țara Rumânească 10 denpreună cu Gavriil Protul, carele fu zis mai sus.

Déci chemă domnul și pre Theolipt patriarhul Tarigradului, care iaste patriarh a toată lumea, și cu dînsul pre 4 mitropoliți : de la Sires și de la Sardia, de la Midia și de la Milinic. Si veniră și ei. Si-i priimi domnul cu mare cinste.

15 Si chemă încă și pre toți egumenii din Țara Muntenească și cu tot clirosul dimpreună cu ighemonul Neagoe și intrără toți în lavra cea mare zidită și făcură vecernie cu colivă în lauda preacuratei născătoarei de dumnezeu, din care luară toți oamenii, după obiceaiu.

Déci făcură cină pentru odihnă. Si lăudară pre dumnezeu. Si după 20 acăia îndată începură bde | niia, și făcură toată noaptea ighimonul, pa-

27^v 1 După carte ad. la domnul care (ce iaste K) este mai sus scris AK Protul]arhimandritul AK văzău văzut K domnului[lui Neagoe vodă AK 2 acișii]indată AK, aceas C, acieși L chemăjau chemat K egumenii cei mari AK de la m-rile cele mari om. AK de la¹ de (dupre L) la toate CL 3 Vatopedi AK de la²|și de la C Iver|Iveria A, Iveri K Hilar CL, Hilandar K Xeropotam]Xerapontu K 4 Olimpie]Alimpe ACKL și a lui Hariton|de la Haritonul CLV iaste]este acum AK, om. L 5 de la biserică lui Filothei om. AK Xenof|Zinov A, Xenofont C, Xinof K Zugraf]Zugravul A, Zograf CL, Zugravi K 6 care iaste om. AK bulgărească]bulcerească A, bulghiriască K Simenca]lavra Seminsca AK, Simenca C și om. AK 7 După rusească ad. de la biserică lui Filotei AK și¹ om. K Castamanit]Constamanit CKV de la sfetii|de la sfintul A, și dela K 7—8 și de la Dionisat]de la m-reă sfintului (lui stii K) Dionisie AK de la¹|și de la L 8 biserică om. AK lui sfetii|sfintul A, a lui sfeti K și om. A Simon Petra]Simo Postra K, Simon Petru L 9 toți om. L 10 a eghemonul Neagoe]igumenul A, om. K 10 Gavriil protul]arhimandritul A carele fu zis mai sus|care fuse mai sus, Gavril, în Țara Muntenească A, om. K 11 domnul și om. AK Theolipt]Theolil A, Theolint C, Theolint K, Theoclian L patriarhul Tarigradului]patriarh de la Tarigrad AK, Tarigradianul CL 12 care]carele CKL iaste]este AL patriarh om. AK cu dînsul om. AKL pre|pe K, om. L 12—13 de la Sires]mitropolitul de la Sires AK 13 și¹ om. AK Midia]Lidiia C și²om. AK Milinic|Ianina A, Melenic C, de la Elini K, Mesenic L și ei]toți la Neagoe vodă (la domnul A) AK 14 domnul om. AK 15 Si]și-i L chemăjau 40 chemat K Încă și pre|om. AK, însuș pre C, și pre L toți om. C După egumenii ad. de la toate mănăstirile K din Țara Muntenească|de la toată țara sa A, din țară C, din țara sa K, din țara sa, pre toți L și cu|și pre AL, și K 15—16 și cu tot clirosul om. C 16 dimpreună] împreună K, și merseră dimpreună L ighemonul Neagoe]Neagoe voevod igumenul Panonii și cu Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, al plaiurilor și al Severinului AK, Neagoe ighemonul 45 Panoniei și cu Macarie mitropolitul țării la m-reă noao (cea noă L) și minunată la Argeș CL și intrără om. AK 16—17 și intrără toți în lavra cea mare zidită om. CL toți în lavra cea mare zidită|la m-reă cea slăvită și noo (noao K) zidită AK 17 și colivă ACK în|intru K preacuratei|adormirea preacuratei CL 18 din care luară|și déte și (de L) luară CL din care gustară K oamenii|oamenii din colivă CL 19 Déci]Apoi CL făcură|făcu KL 50 pentru odihnă|ca să se și odihnească oamenii CL Si lăudară]lăudind CL 20 acăia]cină CL îndată începură bdenia]îndată începură bdenie A, tocără CL, om. K făcură]făcnă bdenie CL, au făcut bdenie K și ighimonul cu (cu om. K) patriarhul (v. și p. 39₁) AK patriarhul și ighimenul (egumenul C) CL

triuarhul și cu mitropolitii, carii fură mai sus ziși, și cu arhimandritul și cu egumenii, tot stătură în picioare de să rugă cu rugăciune și cu cîntări, iar alți oameni toți zicea: gospodi pomilui. Și sfîrșiră bdenia cînd să făcea ziouă. Iar deaca trecu un ceas den zi, în luna lui avgust 15 zile, traseră clopotele, pentru ca să meargă patriarhul împreună cu arhieriei și cu egumenii cei mari cu toții și cu tot clirosul, să tîrnosească biserică, caré fu mai sus zisă. Și tocmai în altariu sfîntul preștol Neagoe vodă cu mîinile lui, spre sfîntire, în lauda adormirii stăpînei de dumnezeu născătoarei și pururea fecioară Mariia. Și duse și făcătoarea de minune icoană a lui Pantocrator, de care s-au zis mai nainte și o puseră de-a dreapta în biserică, ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită.
Așijderea și alte sfinte icoane; și era tot ferecate cu argint și cu mărgăritariu și cu pietri scumpe, între carele era și icoana chipului sfîntului Nifon patriarhul, împo | dobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot. Și făclii și candile și tetrapoade poleite și alte podoabe, carele nici o minte nu le poate închipui să le spue.

Deci după ce tîrnosi și tocmai toate înnoirile, iar Neagoe vodă și doamna lui, Despina și coconii lor care le dăruise dumnezeu, și cu toți

1 și cu dinpreună cu CL carii fură mai sus ziși|care fură ziși mai sus CL, ce s-au zis mai sus K arhimandritul]Protul CL 1–2 și cu egumenii]cu toți egumenii Sfetăgorii și ai țării CL 2 cu om. K tot|toți A tot stătură în picioare om. CL de să|si să CL rugă]rugă lui de-zeu CL rugăciuni KL și om. L 3 iar alți oameni|iară alt nărod K gospodi pomilui]Chirie eleison A sfîrșirăsăvîrșiră K 3–4 să făceasă vârsa C, se revârsa L ziouă]zările C, zuș K, zorile L Iar]Dêciia C, deci L trecu un ceas|trecu aceasta la un ceas AK august 15]august în 15 CKL zile om. C 5 clopotele cele mari K pentru om. ACL 5–6 împreună cu arhieriei și cu egumenii cei mari cu toții]cu mitropolitii CL 6 cei mari cu toții și cu tot om. K clirosul]om. K, clirosul dinpreună L 7 caré fu mai sus zisă]care fu zisă (ce s-au zis K) mai nainte AK, om. CL Și tocmai în altariu sfîntul preștol Neagoe]Iar preștolul în altar tocmai-l (l întocmi L) și-l așeză însuși (însă C) Neagoe CL în om. A altariu]oltariul A, altar K 8 mîinile]minule K lui)sale ACKL 8–9 în lauda adormirii stăpînei de d-zeu născătoarei și pururea fecioară Mariia]in (intru K) lauda adormirii preacurătorii stăpînii noastre de d-zeu născătoarei și pururea fecioarei Mariei AK, în lauda adormirii stăpînei de d-zeu născătoare C, om. L 9 Și duse|și așeză CL, și duseră K făcătoarele de minuni ACKL icoane ACKL 10 de care s-au zis mai nainte om. L 10–11 și o puseră de-a dreapta în biserică|și a precistei (preacinstitei C) în biserică la locul lor CL . 11 După biserică ad. ir de-a stînga puse icoana preacurătorii născătoarei de d-zeu și aceia făcătoare de minuni AK 11 ferecată cu aur și cu argint și cu mărgăritar mult împodobită]împodobite tot cu pietri scumpe și cu aur CL 12 După Așjderea ad. puse CL După icoane ad. puseră A, ce puseră K 12–13 și era tot ferecate cu aur și cu argint și cu mărgăritar și cu pietri scumpe]Intr-acea sfîntă biserică și în tîndă pentru stîlpi iar puseră (puse A) icoane și era tot ferecate cu argint și cu mărgăritar și cu pietre (alte pietre K) scumpe AK, cîte încăpură și în tîndă pentru stîlpi. Și cele din tîndă era cîte cu 2 fețe și pe deasupra cu bolte săpate cu mes-tesug și poleite. Și era (era om. L) acele icoane toate ferecate cu argint curat și poleit cu aur CL 13 carele]care A, care icoane CL icoana chipului]chipul CL 14 patriarhul om. CL împodobită tot cu argint și cu aur ferecată peste tot]ferecat tot cu aur și cu pietre scumpe înfrumuseță atî de minunat CL 14–15 Și făclii și candile și tetrapoade poleite și alte podoabe om. CL 15 tetrapod poleit A podoabe]podoabe intr-]insul (intr-]insale K) toate AK le om. K 15–16 carele nici o minte nu le poate închipui să le spue]nu le putea (poate L) mintea omului să o(o om. L) închipuiască și să spue CL 16 După închipui ad. toate A 17 după ce tîrnosi]după ce tîrnosiră AK, dacă tîrnosiră biserică CL tocmai toate înnoirile]tocmiră toate înnoirile AK, aşazară toate lucrurile cele noao și le sfîntiră, odihniră puținel și iar merseră la biserică CL iar]domnul CL vodă]voevod A 17–18 și cu doamna KL 18 Dospina K lor om. CL

boiarii și patriiarhul și mitropolitii și egumeniiși tot clirosul, deaca săvîrși dumneziiasca liturghie, făcu domnul ospăț mare și veselie tuturor noroadelor. Și dăru pre toți, pre cei mici și pre cei mari, pre sâraci și pre văduve, pe mișăi, pe cei neputincioși și tuturor căi li să cădea milă, le déde. Iar 5 slujba, care o făcuse, să făcuse și pentru sfîntul Nifon. Și să blagoslovi de Theolipt patriiarhul și de tot soborul, ca să fie slujba lui cu vecernie, cu utrâne și cu liturghie, deplin.

Și puseră arhimandrit pre chir Iosif într-acea mănăstire noao, ce să chiamă Argeșul. Și-l blagosloviră să facă liturghie cu bedernița. Așjderea 10 și căi vor fi după el, tot aşa să facă și tot să se tie acest obiceiu în véci. 28^v

Aceasta déte patriiarhul Theolipt și de tot săborul, cum și mai nainte să dédésă în Tismana cu blagoslovenia lui Filothei patriarhul. Și tocma să fie aceste mănăstiri amîndoao arhimandrii, într-un chip cinstite și scaunile mai mari decit toate mănăstirile ale Tării Muntenesti, pîn în 15 véci. Că aşa s-au tocmit și s-au aşazat și s-au legat cu mare blestem.

Iar mitropolia de acolea s-au mutat în Tîrgoviște, cum zise dumneiescul Nifon încă în zilele Radului vodă. Care acum s-au umplut zisa lui cea mai denainte, de Theolipt patriiarhul și de chir Macarie preasfințitul mitropolit al Ungrovlahiei și de ceialalți mitropoliți și de Gavriil

- 20   1 boiarii]boiarii Înpreună K și²]dinpreună cu A, fiind C, cu K, fiind și L și³]și cei sase A, și cu cei sase K, cu CL După mitropolitii ad. ce fură ziși (s-au zis K) mai nainte (sus K) AK și⁴]și cu toți ACKL și tot[și cu tot AK, și CL clirosul]clirosul bisericii CL deacă[și deaca (dacă K) AK, iar dacă CL săvîrșisfîrși A, sfîrșiră CL, au săvîrșit K 2–3 noroadelor]joanemilor CL 3 pre toți om. K pre cei mici și pre cei mari[cei mari și pre cei mici 25 AK, pre cei mari și pre cei mici CL 4 pe¹]pă A, pre CL pe cei[și pă cei A, și pre cei CL neputincioși]neputernici CL și tuturor]pre toți AK le déde]lui milui A, le déte CL 5 ojsă ACKL făcuse[făcu CL să făcuse și om. ACKL și pentrul]pentru cel prilostit cu sfîntul și marele luminător AK, om. CL sfîntul Nifon]fericul Nifon patriarh AK, fericulitul Nifon CL Și om. ACKL 6 Theolipt]Theolil A, Theolip C, Theolint K ca să fie slujba lui]ca să fie slujba lui și să sază prietudinea. Drept aceea tocmiră slujba lui AK, să să facă și să să aşaze pre- 30 tutindinea (prietudinea L). Și tocmiră de făcură și slujba sfîntii sale CL 6–7 cu vecernie, cu utrâne și cu liturghie, deplin]cu vecernie, cu (și cu C) utrenie și cu liturghie de o făcusă (de o făcură om. CL) ACKL 8 pre (pră L) chir Iosif să fie arhimandrit CL noao[naltă A 8–9 ce să chiamă Argeșul]om. CL 9 Și-l]și CL bederniță]nebederniță K 10 el]dînsul CKL tot 35 așa să facă și om. ACKL tot să se tie acest obiceiu în véci]toți să poarte bederniță și să să chemă arhimandriți pînă în veac CL și²om. K tot]toți K să se]să K în véci]pînă în véci AK 11 După Aceasta ad. blagoslovenie să CL patriiarhul Theolipt]Theolin (Theolint K) patriiarhul AK de chir Theolipt (Theolip C) patriarhul CL, Theofilipt V de om. V nainte} dinainte L 12 să dedésă] să dedese și să (să om. K) făcuse CKL blagoslovenii K 40 tocmai]tocmiră CL, tocni K 13 aceste]aciasta K amîndoao]amîndoão C arhimandrii într-un chip cinstite]cinstite într-un chip și arhimandriți (arhimandrii L) CL 14 scaunile]ca unile A, scaune L ale om. CL Muntești]Românești K 14–15 pîn în véci om. CL 15 Că 45 aşa s-au tocmit... mare blestem]Și să făcu lucru acesta cu mare legătură și cu groaznic bles- tem CL și s-au aşazat om. AK 16 de acolea]dintr-acelaș Argeș AK, om. CL mutat din Argeș CL în]la K cum]și cum CL 16–17 dumnezieciul Nifon încă în zilele Radului vodă]mai 50 nainte sfîntul Nifon CL Care om. CL s-au umplut]să umplu CL, s-au plinit K 17–18 zisa lui cea mai denainte om. CL 18 Theolipt]Theolil A, Theolip C, Theolint K După patriiarhul ad. Tarigradului CL chir om. CL preasfințitul om. CL 19 mitropolit al Ungrovlahiei]al Ungrovlahiei din mitropolie AK, mitropolitul tării CL și de ceialalți mitropoliți]Împreună cu alii mitropoliți care fură mai sus ziși (ce s-au zis mai sus K) AK și de ceialalți mitropoliți... egumenii tării (egumenii tării la p. 41_a) om. CL și²om. A

protul Sfetagorei, și de alți egumeni ai acelui sfînt munte, și de toți egumenii țării, și de domnul, și de toți boiaii mari și mici, și de tot sfîntul săbor. Și aşa să tocmi, ca de acum înainte niciodată, în vîci, în Argeș să nu mai fie mitropolie, cum am mai zis. Iar în Tîrgu | viște să fie mitropolie stătătoare, cum s-au aşzat. Și să făcură aceste lucruri cu mare opreală și blestem, ca să nu să mai clătească nici să se mute, în veac, nici de patriarh nici de mitropolit, nici de domn.

Acăstea toate să aşzara cînd fu cursul anilor 7025 avgust 17, în zilele bunului credincios domn Io Neagoe vodă și ale lui Theolipt patriarhul Tarigradului și ale lui Macarie mitropolitul Ungrovlahiei, în slava lui Dumnezeu și în frumusețea și lauda a toată Țara Muntenească. Drept acăea făcură domnului și boiarilor lui laudă și cuvînt de cinste, și a to~~a~~ tă curtea mării sale și tuturor oamenilor țării. Deci bunul și iubitorul de Hristos domnul Neagoe vodă le făcu mare cinste și-i dăru cu multedaruri și să duseră toți care pre la locul său.

Iar mănăstirea cea noao din Argeș o îngrădi împrejur cu curte de zid și înlăuntrul curții făcu multe chilii călugărești, și o înfrumusită cu tot feliul de trebuințe. Făcu trapezărie și magherniță, magopie și povarnă de olovină, pimniță și clopotniță înaltă. Și puse clopote mari. Și cu alte frumuseți, cu de toate o împodobi și o făcu asémene raiului lui dumnezău. Iar în mijloc era acea casă dumneziiască stînd ca și pomul acela al cunoștinței. Ci însă nu aşa, că dintr-acela mîncără strămoșii noștri pomana morții; iar dintru acesta să mânincă dătătoriul de viață trup și sînge al

1 protul]mai marele AK igumeni A și de domnul și de domn AK, și de Neagoe vodă domnul Ungrovlahiei CL de toți]toți C mari]cei mari ACKL mici]cei mici CL 3 săbor]săbor de oameni K înainte om. ACKL 4 cum, am mai zis]ci să fie mănăstiri și arhimandrie cum am și mai zis AK, om. CL să fie]să fie și K 5 să om. C Și să făcură... mare opreală]Si aceste lucruri (acest lucru K) s-au făcut cu mare opreală AK 6 blâstăm K să se]să AKL veac]veci, amin A, veci C, veaci K 6–7 patriarhi]patriarși A, patriarh C, patriarși K, patriarhul L 7 mitropoliji AK domni A După domn ad. nici de sobor (boiai C, boeri L) niciodată ACKL 8 Acăstea]Si acestea AK așzara L su]au fost AK După anilor ad. de la zidirea lumii L avgust 17]luna lui avgust, zile 16 A, în luna lui avgust în 17 C, avgust în 16 zile K, în luna lui avgust L 9 credincios]credinciosului C, și credincios L domn om. A vodă]voevod ACKL 9–10 ale^{1,2}]a K ale lui Theolipt patriarhul Tarigradului și ale om. C Theolipt]Theolip A, Theolint K 10 ale a K Macarie C al Ungrovlahiei A 11 dumneazău K în om C frumusețe K laudă K Muntenească]Rumînească A Drept]Dirept K 12 făcură]au făcut K boerilor A lui om. ACK cuvînt]cuvinte CKL 13 mării sale]lui ACKL țării om. V bunul]domnul L 14 domnul]om. A, domn K vodă]voevod A și-iși L 15 și să duseră]și-i (să CL) lăsa de să duseră ACKL care]careș C în carii K pre]pe CL locul său]locurile lor KL 16 Iară K noao]no A, noă L o îngrădu]o au îngrădit AK 17 înlăuntrul]înlăuntru C, înlöntrul K o om. C înfrumusită]frumuseția A, înfrumosetă C, înfrumuseță KL 18 felul L trebuințe]bunătăți AK, trebuință L Început cu cuvîntele Făcu trapezărie ptn la p. 42 r. 11 ultimele cuvînte fiind domnul Panoniei, text omis în AK Făcu și L trapezerie C magopie C 19 pimniță]pivniță L 21 dumnezeiască C, dumnezeasă C acela]cela CL 21–22 cunoștinții CL 22 Cij]Ce L dintr-acele L 23 dentr-acea C.

29
5

10

15.

29^{tr}
20

25.

30.

35.

40.

45.

domnului nostru Isus Hristos, care să junghe în toate zilele între ertarea păcatelor și viața de vîcî.

Acestea făcă bunul credincios domn Io Neagoe vodă, fericită să fie pomenirea lui ! Si totdeauna creștea și să înmulțea bunătățile în inima acestui bun domn. Si scoase slujbe și rugăciuni dreptului și fericirii Nifon, părintelui și sprijinitorului său. Iar rugăciunile lui îl păzea cu pace în domnia sa și pre toți vrăjmașii și supunea supt picioarele sale. Si cum înăltă pre Avraam rugăciunea și dragostea și credința lui Melhisedec și cum întărîră rugăciunile lui Samuil prorocul și arhiearel pre David asupra lui Goliath, aşa și acum ajutară rugăciunile sfîntului Nifon lui Neagoe voevodul, domnul Panoniei.

30 Si au dom | nit cu bună pace, pînă au murit în domnie. Si l-au îngropat în sfântă și minunata mănăstirea lui, în Argeș. Domnit-au ani 8, luni 8.

Iar după moartea lui Băsărab vodă s-au înăltat domn Preda, fratele lui Băsărab voevod, ca să tie domnia lui Theodosie, nepotă-său. Iar boarii nu l-au priimit, ci au rădicat alt domn, pre nume Radul vodă Călugărul, despre partea Buzăului. Si au venit Radul vodă cu boaii și cu oaste, ca să se lovească cu Preda, la Tîrgoviște, și au fost izbînda Radului vodă și au perit Preda.

---

1 junghe junghe L, jurghe V 2 și viața și în viața CL 3 bunul și credincios domnul C vodă]voevod C 4 înși L inemă C 5 slujbă și rugăciune L 6 său om. L păzealpăzia C 7 domnia L prelpă L salejlui CL 8 înăltă|înnăltă C, îl înăltă L credința și dragostea L 11 voevod CL domnul Panoniei om. AK 12 Si au]Si tot au AK 15 în domnie om. AK 13 în sfântă și minunata om. AK mănăstirea lui la m-reia lui AK din Argeș AK Domnit-au]Si au domnit AK 14 luni]și luni AL După indicația de la p. 23₁₉₋₂₀, după cuvintele anii 8, luni 8 reîntră în apărăl O Intre r. 14 și 15 titlu: Domnia Radului vodă despre partea Buzăului, cum s-au rădicat la domnie și cum au perit în K 15 Iar după lări cind au fost cursul anilor 7029, după AK Băsărab voevod]Băsărabă vodă (voevod K) CK, Neagoe Basarab voevod L 15-16 Iar după moartea... nepotă-său]Io Theodosie voevod, feciorul lui Neagoe Băsărab voevod, acesta la hrisoavele lui să îscăle Io Basarab voevod, feciorul lui Basarabă vodă. Pre acesta l-au rădicat unchiu-său, Preda vel ban, ca să fie domn în locul tătine-său, pentru că fiind el tîmăr de vîrstă, socote că-i va purta de grija și va ţine domnia O Preda]Preda voevod A, Preda vodă KL 16 Băsărabă vodă K nepotă-său]nepotul său (nepotu-său CK) feciorul lui Basarab (Neagoe Basarab L) voevod (vodă K) ACKL 16-20 Iar boarii nu l-au priimit... au perit Preda]Iar la a sasea lună din domnia lui, unii din boeri s-au violență și au rădicat alt domn, anume Io Radul voevod Călugărul, din partea Buzăului. Si au venit cu oști asupra lui Theodosie voevod și asupra banului Predii. Iar ei nefiind gata, a rădicat prin Meemet beiu de la Nicopoe ca să le vîz cu oști într-ajutori și fiind zăbavă, iar 40 Radul vodă cu boeri au grăbit de au venit la Tîrgoviște și au făcut războiu cu banul Preda și cu Theodosie voevod și fiind izbînda lui Radu vodă, atuncea au perit banul Preda, iar Theodosie voevod au fugit peste Dunăre și s-au dus la Tarigrad și acolo au murit. Si au domnit aici în țară luni 6 O 17 nu l-au priimit]n-au vrut să-l priimească (iubească CL) ACKL nume]anume K vodă]voevod A 18 despre]dupre O, pre C Si au]Si aşa au C vodă]voevod AL ca om. K 19-20 Preda, la Tîrgoviște și au fost izbînda Radului vodă și au perit Preda]Într-aceea Preda au chemat pre Mehmet beiu intr-ajutor lui, iar Mehmet beiu n-au vrut să vie la oaste curând. Deci Radul vodă au venit cu boarii și cu oaste de s-au lovit cu Preda la Tîrgoviște și au biruit Radul vodă și au perit Preda și Datco (și Datco om. CL) ACKL

Deci cînd au fost apoi, au venit Mehmet bei cu turcii, că-l chemase Preda întăi ajutoriu și zăbovise a veni. Și au făcut războiu cu Radul vodă la Tîrgoviște și au biruit Mehmet beiu, și au prins pe Radul vodă viu și pre altii boiari. Într-acéia, Mehmet bei pentru moartea Predii, el au trimis turci de au prădat pre buzăianii fără de veste, și au luat mulți oameni voini și fețe și dobitoc mult, și multă pagubă și pradă au făcut pre locul acela, însă pre apa Buzăului, în luna lui mai în 2 zile. Și iar s-au întors turcii | la Tîrgoviște, și au săzut Mehmet bei puțină vrême cu turcii, și s-au întors preste Dunăre, la Necopoe, și cu Radul vodă și cu oarecine din boiari, anume : Bădica comisul, văr premare cu Băsărab vodă. El au tăiat capul Radului vodă Călugărul cu voia lui Mehmet beiu.

5

Într-acéia vrême și pre Theodosie l-au ajuns moartea la Tarigrad. Iar după acéia, Mehmet beiu au cerșut domnia de la împăratul aici în Tara Romînească, zicind că-l pohteste țara să fie el domn. Drept acéia împăratul crezu pre Mehmet bei și i-au dat domnia în Tara Rumînească. Iar Stoica logofătul, fiind într-acea vrême la Poartă în Tarigrad, curind au trimis aice în Tara Rumînească, la toți boiarii, ca să rădice domn cum mai curind pre Radul vodă din Afumați, pentru că piiare țara de turci. Într-acéia

30^v

15

1 apoi]mai în urmă O au²ja C venit]sosit și O Mahmet C 1–2 că-l chemase Preda întăi ajutoriu și zăbovise a veni om. ACKLO 2 făcut]avut ACKL vodă]voevod AC 3 au biruit Mehmet beiu]fiind izbinda turcilor O Mahmet C și au prins]prinseră și O pejpă AL, pre CKO 4 pre] pă L bei om. A el om. A Într-acéia, Mehmet-bei, pentru moartea Predii, el au trimis]și pentru moartea Predii vel ban triimisă Meemet beiu O 5 prădat]lovit O pre om. ACL buzăianii]buzăenii A, buzăianii C, buzăoani K fără dlefără KL veste]viaste K 5–6 luat mulți oameni voini]prădat și au robit multime de oameni O 6 și 1^{om}. CKLO dobitoc mult]dobitoce AL, dobitoc CK, dobitoace multe O multă]mare O și pradă om. ACKLO pre]pă L 7 locul acelajacele locuri O însă om. O în lună lui mai în 2 zile]luna mai (mai în A) 2 zile AC, mesița mai 2 zile L, la mai 2 leatul 7028 O 7–8 Si s-au întors turcii iar O 8 După Tîrgoviște ad. cu tot plenul O puțină]puținea A 8–9 și au săzut... și s-au întorsi]i au săzut puțină vreme Mehmet beiu și s-au întors îndărăt L, și de acolo rădicindu-să Meemet beiu s-au dus O 9 După întors ad. îndărăt și ua mers A, îndărăt (îndărăpt) K Mers-ua CKL Necopoe]Nycopoa A și cu 1^{și} au luat și pre O vodă]voevod CL cu 2^{om}. ACL 9–10 și cu oarecine din boiari anume om. O 10 anume om. ACKL Bădica]Iar Bădica O văr]care era văr O premare] premare bun A, primar CK Băsărab vodă]Radul vodă A, Basarabă voevod C, Neagoe Basarab voevod L El om. O auji]au K 11 Radului vodă Călugărul om. K cu voia]insă cu voia CO 12 Într-acéia]Într-acea A, Într-acéia]i L vrême om. KL moartea] moarte de au murit ACKL Într-acéia... Tarigrad om. O Între r. 12 și r. 13 ad. titul Pentru Mehmet bei cum au cerșut de la împăratul domnia Târăi Romînești și pentru domnia Radului vodă cel tînăr din Afumați K 13 Iar om. O Mecmet O de la]la ACK împărat A aici]jacea KL 13–14 de la împăratul aici în Tara Romînească] Târăi Romînești la împăratul O 14 Rumînească ACK că-l]că O poftete CL el om. KLO el domn]şa turc, cum au fost el A Drept acéia]Într-acea vreme A, Întru accia C, om. KL, deci O 15 împăratul]împăriția O crez]au crezut A, il crezu O pre]pe AL pre Mehmet bei om. O și i-au dat]și-i dedi O domnia Târăi Romînești O 16 Stoica]Stoican A Într-acéia] intr-acéia C, intr-ace O la Poartă]chiaie la Poartă O în Tarigrad om. O curind]curund K, îndat]O 16–17 au trimis]triimisă O 17 aice]carte ACKL, cărti O în Tara Rumînească om. O la toți boiarii om. A ca om. ACKLO 17–18 cum mai curind om. ACKLO 18 pre]pă A vodă din]voevod de la (din L) AL, postelnicul de la O După Afumați ad. ginerile lui Negoe Băsărabă vodă O pentru] cum A, om. C piiare]piere AL pentru că piiare țara de turci]că vor să cuprinză turcii Tara Rumînească O Într-acéia]Într-acea vrême C, și O

20

25

30

35

40

45

50

curind s-au adunat boarii toți și mari și mici și toată curtea și au rădicat domn pre Radul vodă din Afumați, ginerile lui Băsărab vodă, la leatul 7030. Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă, cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă cel Tânăr s-a gătit și au eşit | 5 înaintea lui cu oaste, și au făcut războiu la sat la Glubavi, și au biruit Radul vodă pre Mehmet bei și au fugit Mehmet bei, de s-au mai gătit încă de războiu. Iar Radul vodă s-a întors îndărăt în scaun, în București. Deci peste puțină vréme, Mehmet bei au venit cu mulțime de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă i-au eşit înainte cu oaste. Și s-au lovit la 10 Clejani. Și au biruit pre Mehmet bei ca dintăi, și mulți turci au perit; iar cind au fost apoi, au biruit turcii. Și au perit Benga, iar Radul vodă cu boierii au fugit în Tara Ungurească.

Iar Mehmet bei au pus oamenii lui subași pre la toate orașele. Și s-au dus Mehmet bei preste Dunăre. Iar preste puțină vréme au venit iar 15 Radul vodă din Tara Ungurească cu boarii și cu mulți unguri. Și au trimis curind oameni aleși, de au cuprins toți subașii pren toate satele și orașele și le-au tăiat capetele. Și au strâns Radul vodă oaste mare. Și iar au venit Mehmet bei cu toate ostile și sangălele gata de oaste și au intrat în țară. Și au eşit Radul vodă cu boarii înaintea lui cu oaste, și făcu război |

20   1 curind]de grabă O s-au adunat[s-au indemnăt K, să adunară O toți boarii CO și¹om. K mari și mici]mare și mic A 1–2 au rădicat]indată rădicări O 2 Io Radul O prejpă A vodă din]voevod de la ALO, vodă de la CK Băsărab]Neagoe Basarab L vodă²] voevod ACL 2–3 ginerile lui Băsărab vodă la leatul 7030 om. O la leatul]cind au fost cursul anilor AK, om. L 3 7030 om. L bei om. A Mehmet]Mahmet C mulțime de]mulți CL 25 Și au venit Mehmet bei cu steag de la Poartă]Deci Meemel beiu, dindu-i împărăția domniua Țării Rumînești, au venit cu steag la Poartă O 4 Iar om. O vodă]voevod L, vodă încă O cel Tânăr om. CLO gătit]gătit de oaste CL, gătit cu ostile O i-au eşit O 5 înaintea]înlimpina rea ACK, intru intimpinare L lui om. O cu oaste om. CL făcut]avut ACKL mare război O 6 vodă]voevod AL Meemel beiu O au fugit Mehmet bei]fugind au trecut 30 Dunărea cu mare groază O de s-aus]s-a A, om. O mai om. LO încă om. ACKLO 7 de război om. O vodă]voevod LO întors îndărăt]înturnat înnapoi CL, întors O în scaun]la scaunul lui O 8 puțină]puținea V Deci Mehmet beiu peste A Meemel beiu iar s-au rădicat de au venit O iar au venit CL cu mulțime]lă țara cu mulțime O 9 Radul vodă iar O vodă]voevod el L i-au eşit înaintea]eşit înainte-i A, el au eşit înainte C, i-au eşit 35 cu oaste înainte O 9–10 la Clejanilă sat la Clejeni O 10 pre]pe A, om. V ca om. AKL pre Mehmet bei ca dintăi și mulți turci au perit]pre turci O 11 iar cind]Deci cind O au fost apoi]au mai eşit la al doilea război O Benga]Binga K 12 cu boerii lui O 13 Iar om. O Mahmet C, Meemel O au pus]încă au cuprins toată țara și au pus O oamenii K, din oamenii O subași]lujbași L pre la]pe la A, prin CL orașele]satele și orașele AKO 40 14 s-au dus Mehmet bei]el s-aus dus O pre]st]pesto ACKL Dunăre, la Nicopoe O Iar om. CKL 14–15 au venit iar Radul vodă din]Radul voevod iar au venit din O 15 cu boarii și cu mulți unguri]cu mulți unguri și cu boerii lui A Și om. A 15–16 au trimis curind oameni aleși]indată (degrabă O) au trimis oameni aleși KO 16 de]și O cuprins] prins ACKL subașii toți ACKL, pre toți subașii O pren]du prin AK,din CLO satele 45 și om. ACKL 17 mare]foarte mare ACKL, foarte multă O 17–19 Și iar au venit Mehmet bei... intrat în țară]Meemel beiu, decă înțălesă de aceasta, s-au scutat cu toate ostile și au venit de au intrat în țară O 18 toate om. A sangălele]sangerile A, sangearile K 19 Și au]și i-au K eșit]venit L Și au eşit Radu vodă... cu oaste]Radul vodă încă i-au eşit înaintea cu boeri și cu oastea lui O cu boarii]inaintea lui cu oaste]iar (iarăși CL) înaintea 50 lui (inainte-i A, înainte K) cu boeri și cu oastea lui ACKL făcu]au avut ACKL, au făcut O război mare (mare la p. 45,)] mare război O

mare la Grumazi ; și s-au sfădit, de dimineață pînă seara, și mulți turci și delii au perit. Iar Mehmet bei, deaca au văzut așa, au început a fugi, și Radul vodă încă s-au întors la scaun. Iar apoi proleții de turci ei s-au înturnat înapoi și mulți creștini tăiară și au fost izbînda turcilor. Atuncea au perit Neagoe spătarul și Stanciu portariul. Iar Radul vodă au fugit cu boiarii în Tara Ungurească. 5 Si s-au dus la Ianoș crai, și au căzut la picioarele lui și l-au rugat să se milostivească să nu lăse țara creștinească în mîinile păginilor. Într-acăia Ianoș s-au milostivit pre creștini și s-au gătit de oaste cu 30.000 de unguri, tot vainici aleși. Si au pogorit pre la Rucăr aice în țără, și au venit Ianoș crai pîn la oraș la Pitești. Iar Mehmet bei n-au cutezat ca să-l aștepte, ci curind au fugit peste Dunăre. Décii Ianoș crai s-au întors înapoi cu mare dar și s-au dus în Tara Ungurească. 10 Si au venit Radul vodă în Tîrgoviște văsel și cu toți boiarii și s-au sfătuit cum vor face să scoată țara creștinească din mîinile păginilor de turci. 32 Si au plecat capul și s-au dus Radul vodă la Tarigrad, la împărătie. 15 Într-acăia împăratul au ținut pre Radul vodă multă vreme și n-au vrut să-i dea nici un răspuns, pentru căci au avut pîră de Mehmet bei.

Deci împăratul a dat domnia lui Vădislav vodă. Si au venit Vădislav vodă domn Țării Rumînești cu steag ; și au venit toți boiarii de s-au închi-

1 sat la Gumazi O După Grumazi ad. și s-au lovit Radul vodă (voevod A) de fățis (de față L, față O) cu turcii și au biruit Radul (dintii Radul C) voevod (vodă CK, vodă dintăi perind mulți turci O)ACKLO sfădit]sfătuit V și s-au sfădit]si mult au stătut de s-au sfătuit (de sfat de au sfătuit A, de s-au sfătuit om. C) ACKLO seara]ln sară K 1–2 și mulți turci și delii au perit om. O 2 delijde ai lui L Iar]Deci O Mehmet bei]Mahmet bei C, Meemet beiul O deaca au văzut aşa]Dacă văz ușa LO au început]el au început CL au început a fugi]să dedi înapoi spre Dunăre O 3 și]Iar AC, om. O s-a]ll-aiu C la]ln ACKL scaun]scaun fugind AKLO, scaun în București fugind C apoi om.A 3–4 Iar apoi proleții de turci ei s-au înturnat înapoi]Accesta dacă văzură turcii că au fugit Radul vodă cu oastea, ei să intoarsără O 4 și mulți creștini tăiară om. ACKLO au fost]fu O turcilor]lor O 4–5 Atuncea au perit Neagoe spătarul și Stanciu portariul om. CLO 5 și Neagoe A spătarul K vodă]voevod AL 5–6 au fugit cu boiarii]cu boeri au fugit O 6 s-au dus]au mers K După dus ad. Radul vodă (voevod L) ACKL și²]de O 7l-aiu rugat]tare să ruga O să se milostivească om. ACKLO să nu]ca să nu O creștinească]creștină KL 8 mîinile]mîna CKL păginilor]turcilor și să nu (nu om. C) fie pre voia lor ACKL Într-acăie]Pentru acacia O Ianoș]Ianoș eraul ACKLO prc]spre C, pentru KLO 9 30.000]16.000 L, 38.000 O purcezind au pogorit O pre la]pe la L 10 Rucăr]Rucăl KL, Ritic O aici ACKL pîn]pînă CKLO Mehmet bei]Mahmet bei C, Meemet beiul O 11 n-a]nu s-au AK, auzind n-au O ca să-l aștepte]a-l aștepta AKLO ci]și L curind om. ACKLO peste]preste A, piste]C Dunăre]Dunăre cu mare rusine O Décii]Deci ACO 12 Ianoș crai]craiul O Intors]Înturnat C]înapoi]la țara lui O dar]dare K și s-au dus în Tara Ungurească om. O 13 Si]iar O Radul vodă au venit O vodă]voevod A în]la O și¹om. LO boerii ALO 14 să scoată]să scoată A, să să scoată K țara creștinească]Tara Rumînească AO, țara C, țara creștină L mîinile]mîna C, gura KL păginilor de turci]turcilor AK, păginilor O 15 capul și s-au dus Radul vodă]Radul vodă capul la turci și s-au dus O vodă]voevod A la Tarigrad, la împărătie]la împărătie, la Tarigrad AC, la Tarigrad O împărătie]împăratul L 16 Într-acăie]Deci O au ținut împăratul K prej]pă A, pe L multă vreme pre Radul vodă O vrem]vriame K 17 nici un răspuns] domniai ACKLO pentru căci]pentru că AKO pîră]multă pîră O dejde către CLO Mehmet] Mahmet C, Meemet O 18 Deci împăratul om. O a dat]au dat ACKL, și au dat O Vădislav] Vlădislav C vodă]voevod CO, om. L și au venit]venit-aiu K Vlădislav C 19 vodă]voevod ALO domn Țării Rumînești]ln țără O cu 50 steag]cu steag de la împărătie O toți boiarii]boerii toți AK

nat lui Vădislav vodă. Și cînd au fost apoi, au venit și Pîrvul, banul de la Craiova, cu mulți voiniți aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. După acéia Vădislav vodă și-a bătut joc de Pîrvul banul și au zis să fie postelnic în casă, și puse alt boiar ban mare în locul lui. Iar cînd au fost preste 5 noapte, iar Pîrvul banul au fugit înapoi la voinvicii lui. Deci cînd au fost apoi, s-au întors curînd cătră Vădislav vodă gata de oaste și au făcut războiu Pîrvul banul cu Vădislav vodă și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre. După acéia împăratul s-au milostivit de au dat domniaia iar Radului vodă. |

32^v Si iar au venit Radul vodă domn de la Poartă, și s-au aşazat în 10 scaun în București, februarie 28 deni. Si au domnit Radul vodă ani 7. Si după acéia Neagoe vornecul și Drăgan postenlnicul ei au rădicat oaste pre ascuns pre capul Radului vodă. Décii cînd au prins de veste Radul vodă, el nu și-a putut strînge oaste degrabă, ci numai decît au fugit cu fie-său, cu Vlad vodă, la banul Pîrvul, la Craiova. Deci cînd au fost 15 Radul vodă în oraș în Rimnic, iar boiarii au ajuns pre Radul vodă, de l-au legat și i-au tăiat capul și lui și fie-său, Vlad vodă, și au perit amîndoi în oraș în Rimnic, cînd au fost cursul anilor 7037.

1 lui]lui, lui A Vădislav]Vădislav C, om. O vodă]voevod AL, om. O După 20 Vădislav vodă, pe rînd deosebit, *tîllul* Pentru domniai lui Vădislav vodă *tn K* apoi]mai pre urmă O Pîrvul]Pavăl O 1—2 de la JotL, din O 2 cu mulți voiniți aleși om. O și]de O Vădislav]Vădislav C, om. O vodă om. O 2—3 După acéia]Într-acea CKL, Într-acea vreme C, iar O 3 Vădislav vodă]Vădislav voevod A, el O și-a bătut joc]s-a batgio-curit K de Pîrvul banul]de el K, de banul O au zis]i-ai zis CL 4 puse]să pusă ACL, să pue K boiar]boer ALO ban mare alt boer C ban mare]mare K, om. L Iar]decii ACKLO 25 au fost]fu AK 5 iar om. L el au fugit C 5—6 Deci cînd au fost apoi om. KO 6 s-a întors curînd cătră]și curînd s-a întors înnapoi cătră K, și degrabă au venit asupra lui O Vladislav C vodă]voevod ALO gata de oaste om. O au făcut războiu]au biruit ACKL, și au biruit O 7 cu]pă ALO, pre CK Vădislav C vodă¹]voevod L și au fugit Vădislav vodă peste Dunăre]și peste Dunăre fugind Vădislav voevod L, iar Vădislav voevod au fugit peste Dunăre 30 O 8 După acéia]Deci Într-acea vreme A, Deci Într-acea CL, deci KO de]și K iar]iarăși C, om. L Radului vodă]lui Io Radul voevod, ginerile lui Băsărăba voevod O Într r. 8 și r. 9 e *tîllul* Pentru domniai Radului vodă a dos ce-ai venit de la Poartă și de perirea lui *tn K* 9 iar om. ACKLO Si iar au venit]Venit-ai K Radul vodă om. A vodă]voevod L domn]domnul C, domn de al doilea rînd O de la Poartă]de la Poartă cu steag CKL, om. O s-așazat]au săzut ACKLO 10 scaun în București]scaunul Bucureștilor O februarie 28 deni]luna lui februar 28 de zile (de zile om. KL) AKL, februarie 28 C, februarie 28, leatul 7031 O Radul vodă om. O vodă]voevod AL ani 7]7 ani CL, 7 ani cu pace O 11 Si după acéia]Într-acea A, Iar]Într-acea CKL, Iar cînd au fost la leatul 7037 O și²]i CL ridicat L 12 pre ascuns]In taină ACKLO pre capul]asupra capului L, asupra O Decii]Decia A au]le-ae 40 CKLO de veste]vête K 12—13 Radul vodă om. O 13 degrabă]In grabă O ci]ce K, și L 14 fie-său]fii-său ALO, fiul său C, fiu]seu K cu²om. ACKLO vodă]voevod L la banul Pîrvul]la banul ACKL, să scape la Pîrvul banul O la²din O 15 în²]la A Rimnic]Rimnicul Dulce O au]l-ai ACKLO pre Radul vodă om. ACKLO de¹]de]și A de l-au legat om. O 16 i-a]le-ae O capul]capetele amîndurora O și lui]și Radului vodă O fie-său]fii-său CK Vlad]Vladul C, Vladului KLO vodă]om. AC, voevod L și așe au perit O amîndoi]in preună KLO 45 17 oraș în]orașul L în Rimnic peste Olt O cînd au fost]iar cînd au fost A, om. CLO, cînd era K cursul anilor 7037]leatul (vâleatul L) 7037 CL

Apoi au venit Moisi vodă, feierul lui Vădislav vodă, de la Poartă, cu steag. Și au domnit un an pol. Și au tăiat pre boiari, anume : Neagoe vornicul și pă Preda postelnicul. Iar alți boiari au fugit în Tarigrad și au adus domn pre Vlad vodă. Și au fugit Moisi vodă în Țara Ungurească, cind au fost cursul anilor 7038. Deci cind au trecut 2 luni, au venit Moisi vodă pre Olt cu unguri și au avut războiu cu Vlad vodă la sat la Viișoara. Și au perit Moisi vodă și Barbul banul din Craiova. Și au domnit Vladul vodă ani 2 pol, și apoi s-au înecat în Dîmbovița, la sat la Popești.

Si după acela boiarii au rădicat domn pre Vintilă vodă den oraș de la Slatină. Ș-a făcut Vintilă vodă sfinta mănăstire den Menedic. 5 Si au tăiat mulți boiari. Deci cind au fost al treilea an a domniei lui, s-au dus Vintilă vodă la Craiova, să vîneze cerbi preste Jiiu, și s-au sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui de taină, acolo să tae alți boiari. Iar boiarii s-au gătit ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiiului. 33 Si au domnit Vintilă vodă ani 3 pol. — 7040. 10

1 venit]venit domn C vodă^{1,2]}]voevod ACL Vladislav C 1—2 Apoi au venit Moisi vodă ... cu steag]Io Moisei voevod, feierul lui Vădislav voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc O După vodă² introduce titlul Domnia lui Moisei vodă, feierul lui Vădislav vodă K De la Poartă cu steag]Dacă au vînit Moisei vodă de la Poartă cu stiag de domnie K 2 Si om. K un an poljan an și 6 luni A, ani 1 jumătate C, ani 1 și jumătate K, ani 1 pol LO boeri ALO Neagoe]pre Neagoe K 3 și păi C, și pre KO, și L Preda]Drăgan O Iar om. C altjilalții C boeri ALO înjla CLO 4 Vlad]Vladul CL, Io Vlad O vodă]voevod ALO Și au fugit Moisi vodă]Iară Moisii (Moisei O) vodă (voevod O) au fugit KO 5 au fost]era K cind au fost cursul anilor 7038 om. CLO După 7038 introduce titlul Pentru domnia lui Vlad vodă și de moarte lui Moisii vodă K Deci cind au trecut 2 luni]stă domn Vlad vodă, iara dacă au trecut 2 luni K cind]daca C cind au trecut]trecind O au]el au AL, iar au O După venit ad. din Țara Ungurească O Moisi vodă om. O Moisii K, Moise L 6 vodă]voevod A cu ungurii pre Olt O au avut războiu]au făcut mare războiu O cu Vlad vodă la sat la Viișoara]la sat la Viișoara cu Vlad voevod (vodă CK) ACKL Viișoara]Viișoara în gura Himinogului. Și fu izbindă lui Vlad vodă O 7 Moisii K, Moise L, Moisei O voevod O banul Barbul ACL din]de la AC, de K, ot L Vladul]Vlad AKO 8 vodă]voevod AL ani 2 poljani 2 jumătate C, ani 2 și giumătate K, 2 pol L apoi om. O Inecat]închinat L După Popești ad. Și au rădicat boiarii pre Vintilă vodă în anul de la zidirea lumii 7041 și pe rînd deosebit titlul Pentru domnia lui Vintilă vodă și pentru moarte lui K 9 Si om. O Și după acela om. K boiarii]boerii, cind au fost cursul anilor 7041 A au rădicat]să sfătuiră și rădicară O, rădicat]a boiarii domn pre K vodă]voevod ACLO 10 de la]din KO vodă]voevod AO, om. L Menedic]Omiidic K, Omedic V, foarte mare și frumoasă și cu ziduri de piatră împrejur, pre apa Slănicului, într-un munte ce să chiamă Menedic O 11 pre mulți boiari K Deci cind au fost all]iar în al K, iar cind au fost al O treilea]triiale O alai V a domniei]din domnia AO, de domnia CL 12 Vintilă vodă om. O vînează K preste]peste ACKL, pre O Jiiu]Jâiu CO 13 Vintilă vodă]Vintilă voevod A, Vintilă C, om. O oamenii]boiarii C acolo să tae]să tae acolo el AK, să tae pre cumanată-său și pre O 14 s-au gătit]sau sfătuit gătinu-să L Iar boiarii s-au gătit ei de au tăiat pre Vintilă vodă în malul Jiiului]Iar cumanată-său prinziindu-i de veste să sfătu cu boeri ca să omoare pre Vintilă vodă și învăță pre 2 slugi ale lui, unul arvat și altul ungureni, cind vor mergi ei cu Vintilă vodă pre malul Jiiului vorbind, iar ei să să repeză cu cai și să-l ia în suliță să-l omoare. Și aşa păziră acea vreme și mergind Vintilă vodă împreună cu toți boerii, iar slugile acele începură a repezi caii și într-o parte și într-alta. Și căutind Vintilă vodă înnapoi, zisără : ce aleargă cu cai? Iar cumanată-său zisă : cei nebuni ai meu ungureni. Și aşa fi pără că vor să treacă pre lîngă dînsul înainte, iar ei să alătură și-l junghiară cu sulițale și muri O de tăiat ei AKL pre]pe CL 45 vodă]voevod A înjla K Jiiuliu L 15 Vintilă vodă om. LO ani 3 poljani 3 jumătate C, ani 3 și jumătate K 7040]cind au fost cursul anilor 7044 A, leatul 7040 C, în anii 7044 K, om. O

Apoi boiarii au venit la sfânta mănăstire Argeșul de au luat pre egumenul Paisie și l-au rădicat domn. Și i-au schimbat numele, de i-au zis Radu vodă. Și au făcut sfânta mănăstire Mislea, hram sfânta troiță. Și dupre aceia Radu voevod au tăiat pre banul Toma și pre Vlaicul logofătul.

- 5 Deci preste puțină vreme au venit Laiotă Băsărabă vodă cu niște
33^v pribegi, anume: Stroe pribegie și Manole și Mihalco și cu haiducii din Tara Ungurească și au avut război cu Radul vodă, și au biruit Laiotă vodă pre Radul vodă. Și au fugit Radul vodă cu boiarii la Necopoe, și au venit Laiotă Băsărab vodă în Tîrgoviște. Iar cînd au trecut 2 luni,
10 Radul vodă iar au venit cu multime de turci și au avut război la Fîntîna Țiganului, și au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atuncea au perit și Laiotă vodă Băsărab, și Stroe pribegie și Manole și Mihalco. Și au domnit Radul vodă 9 ani și 8 luni. Și l-au mazilit turcii. Și mergind la Tarigrad l-au făcut surgun la Eghipet și acolo au murit.
15 Mircea vodă au venit domn de la Poartă cu steag și au intrat în București, martie 17, 7053. Și trecînd 2 săptămîni, au tăiat pre boiari, anume: Coadă vornecul, i brat ego Radul comisul, i Dragul stolnicul, i

-
- 1 la sfânta mănăstire Argeșul]la mănăstire la Argeș O de]și CO luoat L pre]pă L
2 Paisie egumenul K rădicat]pus O 3 vodă]voevod AC Radu vodă]Io Radul voevod
20 feciorul Radului voevod, la leatul 7043 O Și]Acesta O sfânta om. CO mănăstirea C Mis-
lea]de la Mislea O hramjunde este hramul AK, hramul ei O sfânta troiță]sfelata troiță C
Dupa troiță ad. Acest Radul vodă să vede intr-o carte a Radului vodă Mihni, care este a m-rii
Stăneștii A Tol după troiță ad. lîllul Domnia Radului vodă Paisie și de Laiotă vodă Băsă-
rabă K Continuă după lîllul Statu domn Radul vodă cum s-au zis mai sus. Acest Radu vodă
25 să vede într-o carte a Radului vodă Mihni care iaste a m-rii Stăneștii K 4 dupre]după ACKL
Radul voevod om. O voevod]vodă ACKL Vlaicul logofătul Stoica logofătul de la Pis-
cani O 5 preste]peste CK Laiotă Băsărabă vodă]Laiotă voevod Basarab A, Io Laiotă
Băsărabă voevod din Tara Ungurească O niște]boeri O 6 pribegie]om. O Manole]Manul O
haiduci]multî haiduci O 7 din Tara Ungurească om. O au avut]avut (făcut O) COV
30 8 Laiotă vodă] Laiotă voevod (vodă K) Basarab AK, Laiotă Basarab voevod CL vodă] vodă]
voevod A pre Radul vodă om. L 7-8 Și au biruit Laiotă vodă pre Radul vodă]au fost iz-
bînda lui Laiotă vodă și au venit la Tîrgoviște O Și au fugit Radul vodă cu boiarii]iar
Radul vodă cu boiarii au fugit O la Necopoe]peste Dunăre și s-au dus la Necopoe O 9 La-
iotă Băsărab vodă]Laiotă vodă Basarab A, Laiotă Basarab voevod CL și au venit Laiotă
35 Băsărab vodă în Tîrgoviște om. O Iar cînd]Iar (Și O) dacă CKO 10 Radul vodă om. O
mulțime O avut război]făcut mare război O 11 fost izbînda]biruit O Radul O Pai-
sie om. O 12 și¹ om. O Laiotă voevod Basarab A, Laiotă Basarab voevod C, Laiot Ba-
sarab L Băsărab om. O pribegie]om. O Manole și Mihalco]Mihalco și Manuil O,
Manolache i Mihalco C Dupa Mihalco ad. și au venit Radul vodă iar în scaun O 13
40 dul vodă om. O 9 ani și 8 luni]9 ani și luni 7 AK, ani 9 luni 8 CO mazilit A, mazilit C
14 surghiun AL au murit]au murit, cînd au fost cursul anilor 7053 K Între r. 14 și r. 15
ad. lîllul Domnia Mircii vodă și pentru Radul vodă ce i-au zis Ilie cum au vinit asupra Mircii
vodă cu boiari pribegi din Tara Ungurească K 15 Mircea vodă au venit domn]Cînd au fost
45 cursul anilor 7053 au venit Mircea voevod domn A, Și au pus domn de la Poartă pre Mircea
voevod C, Venit-]au Mircea vodă domn K, Io Mircea voevod, feciorul Radului vodă Dracea au
venit domn O steag]steag împăratesc O 15-16 întrat în București]șăzut în scaun în Bucu-
rești O 16 martie 17, 7053]în luna lu mart 17 zile A, martie 17, leatul 7053 CLO, martie
17 zile K pre boiari]multî boeri O 17 anume om. O pre Coadă O i brat ego]și pre
frate-său AK, și pe fratele lui C, și pre O i²]și A, și pe K, și pre O i Dragul stolnicul]om. L,
50 și pre Dragan post. O i³]și pă AK

Stroe spătarul și Vintilă comisul, și pre mulți boiari carii nu sînt scriși aici. Și le-au dat mare muncă, pentru avuție. Iar căți boiari au scăpat, au fugit în Țara Ungurească. Și trecind 2 ani, iar au venit acei boieri | pribégi cu oaste, pre gura Praovei, și au avut războiu mare cu Mircea vodă la sat la Periș, și au fost izbînda Mircii. Atuncea au perit și Udrîște vistierul și Theodosie banul.

După acéia au venit Radul vodă, ce i-au zis Ilie, din Țara Ungurească, cu boiari pribégi și cu mulți haiduci. Făcut-au războiu la sat la Mănești, și fu izbînda Radului vodă Iliiaș. Și au gonit pre Mircea vodă pîn în Giurgiov, perind mulți oameni. După acéia Mircea vodă iar au venit al doilea rînd cu hanul și cu mulți turci, de au gonit pre Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol. Și s-au mazilit de la turci și s-au dus la Țarigrad.

Pătrașco vodă, cela Bunul, au venit domn în simbăta Paștilor 7062. Deci trecind 3 ani den domnia lui, el s-au dus preste munte, în Țara Ungurească, cu toti boiarii lui și cu multă oaste, trimetînd pre Socol vornicul în Țara Leșască, la cetatea de la Lvov, de au adus de acolo pre Izabela crăiasa și pre fii-său Ianoș craiu, aşăzîndu-l pre crăie în cetatea

1 șiși pă A, i CL, și pre KO mulți alți L, alți mulți O 1–2 carii nu sînt scriși aicijom. O, carii aicea nu sînt scriși L 2 avuție]avere K, avuție O căți boiari au scăpat|alți boeri căți au scăpat O 3 Si trecind 2 ani|Si la al doile an din domnia lui O iar om. O acel] aici A, om. O 3–4 boieri pribégi]boerii A, boiari K, om. O 4 oaste]oști O Praovei]Pra-hovii războiu mare]mare război O, război V 4–5 Mircea vodă la sat]Mircea vodă. Și au fost acest războiu la sat AK 5 Periș]Periț L, Opriș O fost]făcut O Mircii|Mircii vodă ACKL, Mirce vodă O Atuncea au perit șiși au prins din pribegi pre O 6 vistierul|vistierii C, vistériul K și] L pre Theodosie O 7 acéia ACLO vînit K voevod A ce]ei C, ce-i O i-au om. O zis]zicea O Iliie]Iliiaș C, și Ilie L, Iliiaș O 7–8 din Țara Ungurească ...hai-duci]cui pribegii din Țara Ungurească și cu haiduci O 8 boiari]boerii A, boiari CK, boeri L pribégi]pribegi ACL Făcut-au]Făcură ACKL, și au făcut O războiu]mare războiu O Dupa războiu ad. cu Mircea vodă O Mănești]Minciști O 9 fu izbînda]fiind izbînda KO Iliiaș L, om. O Si om. O prejpa A pîn în]pină în ACKO 9–10 pîn în Giurgiov, perind mulți oameni. După aicea Mircea vodă om. L 10 Giurgiov]Giurgiu AC Mircea vodă om. AK vînit K 11 al doilea rînd cu hanul]hanul al doilea rînd AK și om. K 10–12 După acéia Mircea vodă ... peste munte]și au venit Io Radul voevod Iliiaș în scaun în București. Și trecind 7 luni, Mirce vodă iar au venit în țară cu mulțime de turci și de tătari. Radul vodă încă înțâlegînd de aceasta, îndată au trecut muntele cu haiduci în Țara Ungurească și iar au venit Io Mircea voevod, fețorul Radului vodă O 11 prejpe A, pă L 12 preste C vodă]voevod A pol]jumătate C, și giu[mătate K mazilit AK de la]de AKL 13 Dupa Țarigrad ad. in (in om. A) cursul anilor 7062 AK Între r. 13 – 14 avem titlul Cap. 24. Domnia lui Pătrașco vodă în K 14 Pătrașco vodă cela Bunul]Pătrașco voevod (vodă L) cel bun AL, om. O vînit K Dupa domn ad. de la Poartă cu steag împărătesc și au intrat în scaun în București martie 24 O simbăta]săptămîna L 15 7062]om. AK, leatul 7062 CO, veleatul 7062 L Deci trecind]Iar cind au fost O 3 anijani 3 AK, la al trreiilca an O den domnia]domniei K preste]pestle CKL 15–16 el s-aus ... cu multă oaste]rădicatu]s-a cu toți boeri și cu toată oaste lui de au trecut în Țara Ungurească O 16 boaiarii boerii AL lui]săi K trimetînd] trimetînd ACKLO 17 vornicul CL cetate KO de la]din ACKL, la O Lvov]Leov ACK, Liov O de au]de s-aus C, di-]au K 18 Izabela]Havela AKO, Haleva CV fii-său]fiul său C, fiiu-seu K, fiiu-său O, hie-său V Ianăș crai K aşăzîndu-l] aşăzîndu-i A, aşăzînd C prejpa A. în O cetate O

ot Clujvar. De acolo Pătrașco vodă s-au întors iar în țară, de au domnit

34^a ani 4. | Și au murit în scaun, septembrie 24, 7066.

Mircea vodă iar au venit domn al treilea' rînd. Și au trimis la boiarii carii era pribegi în Țara Ungurească, de i-au chemat, făcind mare jurămînt. Deci ei crezindu-l, s-au sculat de au venit, Stănilă vornicul și cu toți boiarii și cu toată curtea, de s-au închinat la Mircea vodă, de credință și legătură ce-au făcut. Iar cînd au fost la martie 3 deni, cu meșteșug mare au chemat pre Stănilă vornicul și pre toți boiarii și pre amîndoi episcopii și toți egumenii cu mulțime de călugări, în cetate în 10 București. Și aşa fără veste au năpustit într-însii pre beșliii lui și pre mulți turci, de i-au tăiat pre toți, vârsindu-se mult sânge nevinovat. Da - va seama înaintea lui dumnezeu ! Și au domnit Mircea vodă 5 ani și 8 luni, murind în scaun. Îngropatu-s-au în biserică domnească, în București, septembrie 21 deni, 7068.

15 Deci cînd au fost a doao săptămînă, puținei boiari, ce au fost scăpat preste munte, ei au venit cu puținea oaste, de au făcut războiu cu boiarii Mircii vodă, la satul Rumînești, și fu izbînda pribégilor. Iar doamna 35 Chiajna | a Mircii vodă și cu fie-său Pătru vodă au fugit peste Dunăre ; iar boiarii ei au rămas în Giurgiu. Și iar au venit al doilea rînd de au

---

20   1 ot]de la AK, la O Clușvar L De acolo ... au domnit|De acolo iar s-au întors Pătrașco vodă de au venit în țară și au domnit O iar om. CK, iarăși L 2 ani 4]ani 4. Acesta au făcut biserică din Rîmnic, hram preapodobna Paraschiva A sraon K septembrie 24]septembrie 24 de zile (de zile om. L) AL 7066]cînd au fost (era K) cursul anilor 7067 (7066 K) AK, leatul 7066 C, leatul 7066 și s-au îngropat în mănăstiri Dealului. În zilele acestui domn, la 25 leatul 7065, au fost foamete foarte rea, că mulți oameni au murit de foame O Între r. 2 și 3 introduce titlul Cap. 25. A treia domnie a Mircii vodă și de moartea lui K 3 Mircea vodă|Io Mircea voevod, fectorul Radului vodă Mihnea O iar om. CL vînuit K al treilea rîndul domn C al treileajal treile K, de al triile O 4 boiarii]boeri A, boiari C, boerii L caria]care ACL de]și C 3–14 De la trimis la plină la septembrie 21 deni, 7068 e redacția săzut în scaun, în București, leatul 7066. Și trecînd cîteva vremi, au trimes pre mitropolitul cu cărți, cu mare jurămînt de au adus boeri pribegi din Țara Ungurească, pre Stănilă vornicul și pre alți boeri mulți și s-au închinat Mircii vodă făcind legătură mare. Iar cînd au fost mai în urmă, Mircea vodă au călcat jurămîntul și au tăiat boeri, pre Stănilă vornicul și pre alți mulți, mari și mici, la martie 3, leatul 7067. Și au făcut biserică cea domnească din București. Și au domnit 30 ani 1 și luni 8 și au murit în scaun, septembrie 25, leatul 7068 și s-au îngropat la biserică cea domnească în București în O 5 jurămînt]jurămînt cu (dă C) ei AC crezindu-l]crezind AL, încrezindu-se K venit]vînuit toți K 6 boerii AL 7 ce-a[u]jau A, s-au C martie 3]mai 3 C, martie în 3 L denizile AKL, om. C 8 pre¹pă AL boerii ACL 10 fără de veste A au năpustit într-însii]într-însii năpusti A pre¹om. A lui om. AK 11 i-a[u]jau K vârsindu-să ACL 12 înaintea CK 5 anijun an A, ani 1 C, ani doi K și 8 luni]fără 4 luni K 13 murind]murit-ai K, și au murit L îngropatu-s-aus]i l-au îngropat K, îngropatu-l-ai L 14 septembrie AL 21 deni]24 de zile A, 25 CL, 23 de zile K 7068]cînd au fost (era K) cursul anilor 7068 (7066 K) AK, leatul 7068 CL Înainte de r. 15 ad. Cap. 26. Războae ce-au făcut boiarii pribegi cu boiarii Mircii vodă ; pentru domnia lui Pătru vodă, fectorul Mircii 45 vodă K 15 a doao]doo A, doo C, a doa KLO săptămînă]săptămîni C puținei]puțini C, iară puținei K, puțini O boeri ACLO ce]căli O 16 preste munte]peste munte (Dunăre K) CKL, de Mirce vodă în Țara Ungurească O ei om. O puține]puțină CKLO boerii ACLO 17 satul Rumînești]sat la Rumînești O iar om. K 18 Chiajna a om. A și om. A fie-său fii-său ALO, fiul său C, fiul seu K 19 boiarii]boerii ACLO ei om. AKLO în]la AKO au¹ja O 50 Giurgiu]grad Giurgiu C iar om. O al doileajal doile K, de al doile O

făcut războiu cu pribégii la sat la Șărpătești, și fu izbînda a boiarilor Mircii. Atuncea au perit Badea clucerul și alți oameni de ai pribégilor. 5 Si iar au venit doamna Chiajna cu fie-său Pătru vodă în București. Si trecind o săptămînă, iar au venit alți boari pribégi, pre apa Oltului, anume: Stanciul Bengăi și Matei al Margăi, i Radul, i Vișan și alții, făcind războiu cu Pătru vodă la sat la Boian, avind lîngă dînsul multime de turci, și fu izbînda lui Pătru vodă, perind mulți oameni. Atuncea au venit Stepan, vel portarul de la Poartă, de au adus steag lui Pătru vodă de domnie noao, să fie în locul tătine-său, Mircii vodă. Adaos-10 au Pătru vodă cu mumă-sa la bir 5 aspri. Domnit-au ani 8 și mazilindu-se s-au dus la Tarigrad.

Si au venit în locul lui domn frate-său Alexandru vodă, iar fecior Mircii, mai 7 zile, leatul 7076.

Deci atuncea boaii cîți era pribégi încă au venit de s-au închinat toți la Alexandru | vodă. După acéia trecind 2 luni, iar Alexandru vodă au început de au tăiat multime de boari, anume: Radul logofătul ot Drăgoești, i Mihnea ot Bădăni, i sin Udriște vistierul, i Tudor ot Bucov, i Vladul Caplii, i Pătrașco, i Calotă, i Stan sin Drăgulețului, i Radul stolnicul

---

1-2 a boiarilor Mirciija (a om. AKLO) boerilor (boiarilor K) Mircii vodă (vodă om. C) ACKLO 2 Atuncea|Atunci K, Atunce O clucerul|cruceriul C, clucerul KO de ajde a K, de-i O 3 venit|vinit de iznoavă K cuși cu O fie-său|i-fie-său ALO, fiu-său (seu K) CK vodă|voevod A 4 iar om. O boeri ACKLO pre apa Oltului|de peste Olt O 5 și Mateiji Matei C al Margăi|al Margii A, a Marciil K, Armagăi L iși AK Radul|Radul logofătul ACKL, Radul vornecl O iși AKO Vișan|Vișan KC și alții|și alți boeri mulți O 6 cu Pătru vodă la sat la Boian|la sat la Boian. Pătru vodă AK, cu Pătru vodă la sat la Boian (Coeni L, Boeni O) CLO dînsul|sine K 6-7 avind lîngă dînsul multime de turci|avind Pătru vodă mulți turci intr-ajutoriu O 7 și fu|fu AK izbînda lui Pătru vodă|izbînda turcilor cu Pătru vodă K, izbînda lui O oameni|oameni de-i pribegilor, iar cîți scăpară trecură în Tara Ungurească O Atuncea|Atunci ACK, Într-acca|vremi O 8 au venit|venin și O Stepan|Ştefan C vel portarul|marele portar A, vel portar LO Poartă|Tarigrad O de aujde i-au O steagul C 8-9 lui Pătru vodă de domnie noao, să fie|de domn lui Io Pătru voevod să fie domn O 9 tătine-său|tătine-seu K, tătini-său O Adaos-10 au|adaos O 10 cu mumă-sa om. O la bir|țara la bir O 5|3 A Domnit-11 au|domnit AKO ani 8|8 ani C,8L mazilindu-se|mazilindu-să dă turci C, mazilindu-să O 12 în locul lui|în locul său A, om. O frate-său domn L Alexandru|Io Alexandru O vodă|voevod ACO 12-13 iar fecior Mircii|om. A, iar feciorul Mircii vodă CL, feciorul Mircii vodă, cu steag de la Impărătie și au intrat în scaun în București O 13 mai 7 zile|în luna lui mai 7 zile A, mai L, mai 17 O leatul 7076|cînd au fost cursul anilor 7076 A, 7076 CL Pentru r. 12 inc. iar fecior ptnă la r. 13 fin. leatul 7066, avem titlul și redacția Cap. 27. Domnia lui Alexandru vodă feciorul Mircii vodă. În anii 7076, în luna lui mart 7 zile au vînuit Alexandru vodă în scaon K 14 atuncea|om. A, de atunci K boaii|boerii ACL Deci atuncea boarii cîți era pribégi|Si au trimis cărji cu mare jurămînt la boeri pribegi ce era în Tara Ungurească O Încă|de atuncea A, de O 14-15 de s-au închinat toți|toți și s-au închinat O 15 la Alexandru vodă|la Alexandru voevod AL, lui O După acéia|Si O trecind|dau trecut AO iar om. O 16 au început de|căpătă juriămînt și O multime de|noul CO boari|boeri ALO Radul|pre Radul O 16-17 logofătul ot Drăgoești|din Drăgoești logofătul A, logofătul din Drăgoești K, logofătul Drăgăneșcu O 17 iși A, și pre KO Mihne O ot|din AK, de la O i^{2..3}|om. AK, și C, și pre O sin|feciorul lui ACKO, Stan L Udriște|Udreș O vistierul|vistieri O iși pă A, și pre KO Tudor|Tutor O ot Bucov|de la Bucov AK, Bucoveanul O 18 i¹] și pă A, și pre KO Vladul|Vlaicul K i²|și pă A, și pe K, și pre O i³|și pe|pre O KO Calotă|Calotă Perișanul O i⁴|și pă (pre K, pe O) AKO Stan|Stanciul K sin|feciorul AKO, siul C Drăgulețului|Drăguțului K i⁵|și pre|pe O AKO

ot Boldești, i Radul sin Socol dvornicul, și alții, mesița septembrie 1 deni. Și au făcut Alexandru vodă, din jos de București, o mănăstire mare, hram svetaia troită.

Iar cînd au fost al patrulea an din domnia lui, luînd frate-său Pătru 5 domnia la Moldova, fost-au poruncit la Dumbravă dvornicul și la toată boe.imea Moldovei, ca să vie înainte, la Focșani. Atuncea Alexandru vodă încă au eşit în timpinarea lui Pătru vodă, frăține-său, de au făcut ospăt la sat la Săpăténii. Iar Dumbravă vornicul cu toată curtea Moldovei, ei au venit să se închine la Pătru vodă. Iar deaca s-au apropiat, ei fără 10 veste au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru, gonind pre Pătru vodă pîn la Brăilă, iar Alexandru vodă au fugit la oraș, la Floice. 36 Moldovénii încă, făcînd această izbîndă, s-au întors la marginea, la Ionaș | co vodă.

Deci atuncea Ionașco vodă au trimis pre Vintilă vodă cu mulți 15 lotri, ca să fie domn în Țara Rumînească. Și au intrat în cetatea din București, săzind acolo 4 zile. Alexandru vodă încă au trimis pre o seamă de boiari ai lui cu oaste, anume : Dragomir dvornicul, i Mitrea comisul, i Bratul păharnicul, i Ion pîrcălabul, de au lovit pre Vintilă vodă și pre acei lotri făr de veste. Și atuncea au perit Vintilă vodă și acei lotri toți ; 20 și iar au venit Alexandru vodă în scaun în București. Și au adaos în țară

---

1 ot Boldești]din Boldești AK, Boldescul O i]și pre (pe O) AKO sin]fectorul lui ACKO dvornicul]vornecul Cornăteanul O și alții]și pre alții AK, om. O mesița]om. CL. În luna lui KO septembrie 1 deni]septembrie 1 AL, sechtembrie 1 C, septembrii 1 K. septembrii în 1 leatul 7077 O 2 voevod A o mănăstire din jos de București O mare om. AK 25 3 hram]hramul C, hramul ei L.O svetaia]sfinta ACKLO 4 lar]Deci O patrulea]treilea C, patrâle O din domnia lui K, din domnia lui, la leatul 7080 O Pătru]Pătru vodă AKO 5 la Moldova]țării Moldovii O fost]-au poruncit] poruncit]-au O la²]lui A vornecul O 6 Moldovei]Moldovii CL, țării Moldovii O să vie]să-i vie (iasă O) ACO înainte]înnainte-i K, om. L Focșani]Galați O Atuncea]Atunci K, Atunce și O 7 voevod A 30 în Timpinare]înnainte intru (om. înainte L) Întimpinarea A, înainte în Timpinare K, la întimpinare O lui Pătru vodă, frăține-său]frăține-său lui Pătru voevod (vodă C) AC, frăține-seu K 7-8 de au făcut ospăt om. K 8 ospeți O la sat om. C Săpăténii]Săpătanii C, Sipetani K, Puțeni O și cu toată AK curte O 9 ei au venit]ei au eşit C, s-au făcut a veni O la Pătru vodă să să închine V la]lui KO voevod A Iară K dacă ACKLO 35 apropiat AK ei om. O 9-10 fără veste]făr (fără O) de veste ACO 10 pre¹pă ACL voevod A pre¹pă AL au lovit pre Pătru vodă și pre frate-său Alexandru]au lovit pre amîndoi O gonind]și au gonit O pre¹pă ACL 11 voevod A pîn]pîră O Brăilă]Brăila CO Alexandru voevod (vodă K) AK la oraș]pîră la oraș O Floice]Folticeni C 12 întors la]întors iarăși (iar KL) ACKL la² om. O 13 voevod A 14 atuncea]atunci CK, om. O vodă¹] 40 voevod A au trimis] trimisă O pre¹pă A vodă²]dvornicul AK 15 în Țara Rumînească] Țării Românești O cetatea om. O din]de K, om. O 16 săzind]sîzind O zile O Alexandru]Deci Alexandru O au trimis]trimisă O pre¹pă L sumă KO dejdă C, din O 17 boeri ALO ai lui]om. AK, lui O i]și pă (pe K, pre O) AKO Mitre O i²]si A, și pe (pre O) KO 18 i]și A, și pre (pe O) KO pîrcălabul]păharnicul CLV vodă]dvornicul ce era să fie domn A 18-19 pre acel]eu ai lui A 19 fără veste CKL atunci ACK Și atuncea au perit Vintilă vodă și acei]și au fost izbîndă boerilor lui Alixandru vodă, iar Vintilă vodă au perit și O lotrii toți AKO 20 iar om. O a venit L în scaun în București]ln București, în scaun AL, în București O

un bir ce i-au zis oae seacă. Si <a> murit în scaunul lui, iulie 25 deni, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn. Si au trimis pre Mitrea vistierul și i-au adus steag de la Poartă. Si au adaos în țară găleata. Deci cînd au fost al patrulea an din domnia lui, iar boiarii mehedinți au rădicat un domn ce i-au zis Radul Popa. Si au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izbînda Mihni vodă. Făcut-au și o mănăstire, de la Tutana. Domnit-au 6 ani. Si l-au ma | zilit turcii, de s-au dus la Poartă. 5 36v

Pătru vodă Cercel sin Pătrașco vodă au venit domn de la Poartă intrînd în București august 29 deni, leatul 7092. Si au făcut biserică ce iaste în cetatea Tîrgoviștii. Si au tăiat pre Mihailă dvornicul, i Dobromir banul și pe Gonțea paharnicul. Si au pus birul curții foarte mare și gorștină de oi. Deci trecind 2 ani de la domnia lui, venit u-i-au mazilie de la Poartă și au trecut muntele cu tot ce au avut 10

Mihnea vodă iar au venit domn al doilea rînd. Si au mai adaos în țară un bir ce i-au zis năpaste. Si au pus pre roșii un bir foarte mare; și pre megiliași găleată de pîne și dijma din 5 stupi un stup. Si au tăiat 15

1 un bir în țară O ce i-au zis om. A oae seacă joia seacă AKO Si <a> murit și domnia cu pace și au murit O, Si murit V în scaunul lui în scaun K, în scaunul lui în București O iulie 25 deni iunie 25 zile (de zile K) AK, iulie 25 zile (zile om. L) CL, în luna lui iunie 25 O 2leatul 7085]cînd au fost (era K) cursul anilor 7085 (7035 A) AK, 7085 C După 7085 ad. Si au domnit ani 9 și s-au îngropat în mănăstire lui din jos de București O 3 Înainte de Mihnea introduce titlul Cap. 28. Domnia Mihni vodă fizorul lui Alexandru vodă O vodă]voevod A Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domn]Rămas-au Mihnia vodă domn în locul tătini-său K, Io Mihnea voevod, fizorul lui Alexandru voevod, il pusără boeri ca să fie domn în locul tătini-său O trimes CO prejpă C, pe LO 4 Mitre vistieri O și i-au adus steag de la Poartă]la Poartă de i-au adus steag de domnie (de domnie om. AK) AKO în țară]tara A găleata]un bir ce-i zice găleată O 5 Deci cînd au fost al patrulea an din domnia lui om. AK patruleal]patrilea C, patrile O dinjdă C, de L boiaril]boeri ALO mehedinți]de peste Olt au strîns oastea Mehedinților și O 6 unjalt A ce]care C ce-i zice Radu vodă Popa O războiu]mare război O 7 După Mihni vodă ad. iar Radul vodă au fugit la cetate la Timeșvar O Făcut-au]Făcut-au Mihne vodă O o om. KO 8 de la]la O Si au domnit ani 6 AKO l-au mazilit]mazilindu-l O dejsi A, om. O 9 Poartă] Tarigrad O Înaintea r. 10 introduce titlul Cap. 29. Domnia lui Pătru vodă ce i-au zis Cercel K 10 Pătru vodă]Io Pătru voevod O Cercel]ce i-au zis Cercel A sin]fizorul lui ACO Pătru vodă Cercel ... domn de la Poartă]Venit-au de la Poartă domn Pătru vodă Cercel, fizorul lui Pătrașco vodă K 11 intrînd]și au intrat în scaun O august 29 deni]august 29 ACLO, în 29 de zile a lui avgust K leatul 7092]cînd era cursul anilor 7092 K, 7092 L biserică]biserică K, biserică O 11-12 ce iaste]ce este AL, om. O 12 în cetate în Tîrgoviști O Mihailă] Mihail în Dobromir]și pre Dobromir AK, i Dobrămir C, și pe Dragomir O și pel]și pre A K, om. C, i L 13 Gonțea]Gonță O pus]seos O curții]jării C gorștină]gorștina C, goștină] O 14 După oia ad. din zeci oai O Deci trecind 2 ani de la domnia lui]Si au domnit ani 1 și luni 9 O 2 anijani 2 K de la]din AGL, den C, om. K venit u-i-a]i-]au venit A, venit-au L venit u-i-au mazilie de la Poartă]Si mazilindu-l turcii, el n-au vrut să miargă la Tarigrad O mazilie]mazili C, mazilie L 15 și]ce O trecut]tricu K muntele]muntele în Tara Ungurească O tot]toate O Între r. 15 și 16 titlul Cap. 29. A doa domnie a Mihni vodă K 16 Mihnea vodă]Io Mihnea voevod, fizorul lui Alexandru voevod O iar om. O venit]vinit K al doilea]al doile K, în de al doile O După rînd ad. cu steag împărătesc și au intrat în scaun mai 20, leatul 7094. Si au tăiat pre Stanciul logofătu O adaos un bir în țară K 17 cei-au zis]ce-i zicea O pus]băgat ACK prejpe A, pă L un om. ACK 18 și dijma]și dijmărit A un stup]unul AKL, 1 C au tăiat]și au tăiat . 20 25 30 35 40 45 50

pre Stanciul logofătul. După acéia s-au mazilit și el de la turci. Ducindu-se la Tarigrad, au lăsat légea creștinească și s-au făcut turi, de voia lui. Si au domnit Mihnea vodă al doilea rînd 5 ani, 7099.

Ştefan vodă Surdul au venit domn de la Poartă cu stiag și au domnit 5 ani 1 pol.

Alexandru vodă au venit domn de la Poartă cu steag și au domnit 37^a ani 1, luni 3. |

De aicea să începe istoria lui Mihai vodă sin Pătrășco vodă, carele au făcut multe războae cu turcii 10 pentru creștinătate precum de aicea înainte să arată.

Cînd au fost cursul anilor de la Adam 7101, venit-au Mihai vodă domn Tării Rumînești. Iar în Tarigrad împărățea sultan Murat; iar în Tara Ungurească era crai Batăr Jicmond; iar la Moldova era domn Aron vodă. Si într-acéia vréme împresurase turcii Tara Rumînească cu datorii 15 multe și cu nevoi foarte gréle, încît nu mai avea să să plătească țara și să scape din gurile vrăjmașilor. Si începură turcii a coprinde Tara Rumînească și a-și face lăcașuri și mecenături. Si începură a tiparea creștinii de

- 1 Si au tăiat (aceslea de la p. 53_{1a}) pre Stanciul logofătul om. O După]Dupre CL mazilit L și el de lajde la A, de K ducindu-să AC 1–3 După acéia ... 5 ani, 20 7099|Si au domnit ani 5 și mazilindu-să de turci s-au dus la Tarigrad și s-au lepădat de legi lui ce creștinească și s-au făcut turi de a lui bună voe O 2 în Tarigrad K légeallegea AC de voia luijde a lui bună voe AK, diavolui L 3 aljde al A 5 anijani 5 AK 7099|cind au fost (era K) cursul anilor 7099 AK, văleat 7099 L 4 Ştefan vodă]Ştefan voevod A, Cap. 30. 25 Ştefan vodă K, Io Ştefan voevod O Surdul om. L După]Surdul ad. feierul lui Ion vodă ce au fost domn în Moldova O vinit K cu stiag]cu steag împărătesc, leatul 7098 O 5 ani 1 poljanii 1 și jumătate CK, un an și jumătate L, ani 1 pol și 1-ai mazilit O 6 Alexandru vodă]Cap. 31. Alexandru vodă K, Io Alexandru voevod, feierul lui Bogdan vodă ce au fost domn în Moldova O vinit K cu steag]om. CKL, cu steag împărătesc, leatul 7100 O 7 ani 1 jun an L, 1 O luni 3] și luni 3 AK, și trei luni CL, și trei luni și s-au mazilit O 8 De aicea] 30 De aici (aice O) AO, Cap. 32. De aicea K să începe]incepem AC, începe L, începem a scrie O istoria luijistorie de K voevod A 8–10 Istoria lui Mihai vodă ... să arată] Istoria de vitejile lui Mihai voevod cel viteaz O sin]feierul lui ACKL Pătrașcu L 9 voevod A carele]care KL multe războae au făcut L 10 aicealaici AKL Înnainte C să arată]arată AK 11 cursul anilor[văleatul G, la cursul anilor V de la Adam]tot Adam 35 G, om. K 11–12 Cind au fost ... Tării Rumînești]Io Mihai voevod, feierul lui Pătrașco voevod, au venit domn de la Poartă cu steag împărătesc și au săzut în scaun în București avgust-25, leatul 7102 O Mihai vodă]Mihai voevod A, domn Mihai vodă C, și Mihai vodă G 12 domn]domn ai L Românești K Iar]Iară K, Si într-ace vreme O în Tarigrad împărățeal] Tarigrad împărăția (împărăția L) ACGKL, era împărățul turcesc în Tarigrad O 40 sultan Murat]Sultan Selim al unsprăzecele din neamul lui Osman, feierul lui sultan Suleiman O 13 Batăr]Bator GKL Jicmon A, Jâcmon C, Jicmon GLO, Jicmont K iar om. L la Moldova]în Moldova AK, la Moldova G, în Tara Moldovii O domn om. AC 13–14 Aron vodă]Arion voevod A, Arion vodă G, Aron voevoda K 14 Si om. KL într-acéia]întru acea A, într-acéia L vréme]vreme ACL, vrémia G Împresura K turcii om. G Românească K 45 cu datorii multe în Tara Rumînească L 14–16 Si într-acéia vréme ... gurile vrăjmașilor]Si începu Mihai vodă a căuta de rîndul țării și a să lupta cu nevolie ce-i vine de la Poartă. Si nu pute nici într-un chip să o îndrepteze, pentru că turcii foarte să iuțsă și să înăltase intru ace vremi, că nimene din creștini nu le pute sta împotrivă O 15 foarte om. C giale K înclit]că AKL, cum G avea]avea putere K să sălsă-i C 16 Si om. ACGKL turcii om. O 50 cuprinde GO 16–17 Tara Rumînească] toată ,K, Tara O 17 Si începură a tiparea... [conlinuă la p. 55], răul turcilor]Si multă răutate și nevoi era în creștini O a tipareaja tipă AKL, a speria C

nevoia turcilor, și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor, încit însuși Mihai vodă cu toți boiarii să închise de răul turcilor; și în multă vréme creștinii zicea: doar să vor potoli turcii de asupră-le; iar ei mai mult rău făcea. Că incepuse a călcaré țara și légea creștinilor. Ci-și strînse toți boiarii mari și mici din toată țara și să sfătuiră | cum vor face să izbăvescă dumnezeu țara din mîinile păginilor. Și deaca văzură că într-alt chip nu vor putea izbăvi, deci ei ziseră: numai cu bărbătii, să rădice sabie asupra vrăjmașilor. Deci socoti Mihai vodă cum ar avea ajutor și dintr-alte părți. Deci trimise pre Radul clucerul Buzescul sol la Batîr Jicmon, ca să se întăleagă una cu dînsul și să-i dea ajutor oaste, ca să să poată bate cu turcii. Trimis-au și la Aaron vodă sol pre Stroe stolnicul Buzescul, ca să-i fie într-ajutor. Și amîndoi fură bucuroși. Și îndată trimise Aaron vodă pre un boiaru al lui, dind jurămînt lui Mihai vodă, ca să să ajute unul cu altul. Așjderea și Batîr Jicmon craiul încă legă jurämînt cu Mihai vodă, ca să fie nedăspărțiți unii cu alții.

Deci cînd fu văleatul 7103 noemvrie 5 deni, trimise Batîr Jicmon o seamă de oști puindu-le și capete pe Horvat Mihai și pre Bechiș Ișfan.

1 nevoia[nă]voia G pretutindenea[p]tutindinea A, pretutindine K și pretutindenea era vaet și suspin de răul turcilor om. V vaet]vaete ACGK suspin]suspinuri A, suspinind G, suspine K încit]cit CG, cînd K, cit și LO 2 Mihai]Micai G cu toți boiarii[cu toți boerii lui (boiarii sei K) AK, om. CL, cu boiarii G, împreună cu boerii lui,văzînd atîta răutate și turburare ce era în țără O să închise]să închise G, să închise]să închisără în casale domnești O în om. G 3 vreme L doară G asupră-leasupra G, asupră K 3–4 vréme creștinii ... légea creștinilor)socotind din zi în zi doar să vor mai fmblinzi. Iar ei mai mult să iuțlia și să sâlbătice asupra creștinilor și strîca țara și călca legea creștinească și arde sfintele biserici și alte multe răutăți făce creștinilor O mult om. K 4 Că]Încă L incepuse]Incepură L alăși a L călcaré]căla ACKL legea L Ci-și]Ce GK, Ci să L strînse]s-au strîns Mihai vodă K Ci-și strînse Aceasta văzînd Mihai vodă, numaidecăt își strînsă O 5 toți om. K boerii ALO mari]cei (și O) mari CO să sfătuiră]sfătuiră A, se svătură G, s-au sfătuit K 6 izbăvescă]izbăvăscă K, izbîndească O d-zău O țara]țara creștină GL, Țara Rumînească O mîinile]mîinili G, mîinile K, mîinile O deacă]daca CKL, deca O 7 vor putea]să vor putia G, vor folosi O deci ei om. KO bărbătii]bărbătiiile C, bărbătii O să rădicesă ridice G, să să ridice (ridice O) LO 8 sabie]sabia KL, om. O Deci]Şi LO socotiră O Mihai vodă]Mihai voevod A, om. O cum ar avea]cum ar vrea G, să ia O 9 părțijări strâine O Deci]Şi KL, Și aşa O trimise]au trimis K, trimisă O clucerul Buzescul]clucerul AK, Buzăscul vel clucer C, Buzescu cluceru L Batîr]Batâr AÜGL, Bator K 10 Jicmon]Jâcmon craiu C, Jigmond K, Jicmont L, Jicmon craiu unguresc O să se]să să ACG, să L înță-leagă]înțeleagă AC, înțelegă G una cu dînsul]cu dînsul C, unul cu altul O ajutor oaste]oaste A, ajutori O 10–11 să să poată bate]să bată AKLO Aaron]Aron AGKLO sol pre]sol pă A, la Moldova sol pre O 11–12 Buzăscu stolnicul C 11 fiie C Intr-ajutoriu KO Și îndată]Şi aciiași A, Și aciie C, aciiaș G, Și aciis K, și gata O trimise]trimis-au O 13 Aaron vodă pre]om. AK, Aron vodă pre GL, și Aron vodă O boiari]boer AL, boiar CGK, boiariu O al lui]de ai lui O dind jurämînt lui Mihai vodă]la Mihai vodă dindu-i jurämînt O să să] să se L 14 Batîr]Batâr ACG, Bator KL Jicmon]Jigmond K, Jicmont L craiul om. O legă]lau legat K 15 nedăspărți]CGKLO cu]de CL 16 fu]au fost V văleatul]la cursul anilor AK, la leatul (văleatul G, veleat L) CGL la noemvrie 5, leatul 7103 O denijzile AK, om. CLO trimise]trimis-au O Variantele la nume ca Batîr Jicmon, de aici înainte se consimnează numai în caz de inversiune sau de lipsă a unuia din termeni. Jicmon]Jâcmon craiul C Batâr Jicmon trimise A, Bator Jigmond trimis-au O 17 samă G oștijoaste K, oști ungu-rești și om. L pe]pre AGKLO, om. C Horvat Mihai]Orbat Mihai A, om. C, Mihai Horvat O și]om. C pre]pe A Bechiș]Beche G Ișfan]Ifvan G, Ișfan K

5
37v

10

15

20

25

30

35

40

45

50

Și veniră la Mihai vodă în cetate în București. Și îndată tăiară pre toți turcii căți aflără acolo. Într-acel război fu rănit Stroe Buzescul la mîna |

38 stîngă.

După acéia fără zabavă fură turcii scoși din țară și rămăseră creștinii

5 izbăviți din gurile lor. Deci cînd fu după război a treia zi, purcése Mihai vodă cu munténii și cu ungurii la Giurgiu și ocolind cetatea Giurgiovului, începură a o bate cu tunurile cîțăva vrême. Văzind Mihai vodă că nu poate să o dobîndească, căci că venea turcilor ajutor arme și bucate de la cetatea de la Rușciuc, o năpusti și iarăși s-au întors în scaun în București.

10 Iar sultan Murat, împăratul turcesc, daca au prins de veste, numai-decît au trimis pre Mustafa pașa, cu multime de turci și cu un domn, anume Bogdan vodă sin Iașul lui vodă, ca să scoată pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă domn. Și venind tuciile la Dunăre, la cetatea den Rușciuc, iar Mihai vodă dea a prinse de veste, el 15 încă grăbi de-si strinse ostile și purcése asupra Dunării, ghenar 8 zile, și purcése la sat la Pietri. Și gătindu-se ca să treacă Dunărea, ca să lovească 38^v cu Mustafa pașa, veni-i veste cum au intrat hanul cu tătarii în țară și au început a robi și a prăda. Iar Mihai vodă foarte să îngrijă tare și

1 in cetate om. O pre om. AO 1-2 toți turcii|turci K 2 căii |căii li V acolo] 20 acolea, la noamvrile 5 O Și într-acela O Buzescul|Buzăscul CK, stolnicul Buzescul O 4 acela LO fără|făr de A fură turcii scoși|au scos pre turci K, scoaseră toți turcii O După scoși ad- afară V rămasără GKO 5 din|de CO gurile lor|din|sii O cînd fu după război a treia zi|a treia zi după război O după|dupre G treia|treia AL, tria K purcése|purcese AL, purcesă G 6 muntenii AL cu ungurii și cu munténii O ungurenii AL la Giurgiu și|la Giurgiov CKL, și veniră la Giurgiu O și²om. ACGKL ocolind|ocoliră GO Giurgiovului|Giurgiuvalui C, om. O 7 începură a o bate|începură a o batere G, și o bătură O tunurile|tunuri AK vreme AO Și văzind OV Mihai vodă om. O 8 poatejo poate L, pot|dobindească|jia O căci că|căci ACGKL, pentru că O veneajvenia ACK, le vine O ajutor|om. AK, ajutori O 8-9 de la cetate|la cetatea C, om. O 9 de la|din ACK, de G, 30 di L Rușciuc|Ruși ACGKL, Rușciug O năpusti|au năpustit A, năpusti|o-o CL, năpusti|nto-o G, năpusti|u-s|au K, au lăsat|o O 10 Murat|Selim GOV turcesc|turcilor G deaca AG au prins|prinse CGL au prins de veste|auzil de Mihai vodă că s-au făcut hain O 11 au trimis|trimise ACGL, trimisă O Mustafa pașa|Mustafa pașa vizirul V cu multime|cu oaste 35 mulțime ACGKL, om. O de turci om. O și cu un domn|și domnul A, și cu domn C 12 anume|a L După vodă² ad. și au poruncit și hanului să vie cu tătarii O sin|sfeciorul ACK 12-13 sin Iașul lui vodă ca să scoată pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă om. L scoată|scoată G ca să scoată pre Mihai vodă de aici din țară și să pue pre Bogdan vodă domn om. O 13 de aici din țară|din scaun și din țară A, din țară G prej|pă 40 A domn om. AK domn|domn de aici din țară C Și venind|și veniră AK, Și viind L, Și așa veniră O 13-14 turci la Dunăre|pînă la Dunăre O 14 cetate KO den|din AGKL, de la O Rușciuc|Ruși ACGKL iar om. O deaca prinse de veste|daca au prins de veste L, încă înțălegind de aceasta O veste A 14-15 el încă|încă A, om. O 15 grăbi|au grăbit K de-si strinse|de-|s|au adunat K, de-si strinsără O ostile|ostii A toate ostile O purcése|purcese 45 AL, au purces K, purcesă O ghenar|ghenarie (ghenari O) CO, ghenarie GL 8 zile|18 zile A, 8 CLO, 8 dni G, în 8 zile K 16 și purcése la|și merse (merse G, merseră L, mersă O) ACGKLO la|până (pînă CGKL, pîr o) la ACGKLO Pietri|Pietre AL gătindu-se|grijindu-să ACGKL ca om. CGKLO ca sâsă sâ AGK, să se L, ca să să CO lovască GK 17 veni|veni ACGKL, și veni O veste|veste AO, vestea G cum|cum că GO hanul cu tătarii au 50 intrat O în țară om. L 18 început|prins K să îngrijă|să îngrijă AL, s|au îngrijeat K tare om. O

5 numai decit să învîrteji îndărăt cu toate oștile și puse tabăra la sat la Hulubești și trimise străji asupra tătarilor, pe Radul Buzescul cu frații lui, Preda postelnicul, i Stroe stolnicul, i Radul Calomfirescu cu o seamă de oști alése. Deci cind au fost la ghenar 14 deni, ei să întîmpină cu tătarii, în streji, la sat la Putinei și fură biruiți tătarii de Buzești, perind tătari mulți și vii încă prinsără mulți. Iar hanul deaca prinse de veste, el încă trimise pre un nepot al lui cu multime de tătari și veniră pîn la sat la Stănești. Iar Buzeștii încă păziră și le eșiră în întîmpinare și să loviră de față la ghenar 16 deni și fură bătuți acei tătari. Atunce au perit și nepotul hanului cu multime de tătari. Iar hanul s-au fost tăbărît la 10 Șarpătești împreună cu Mustafa și cu Bogdan vodă. Iar Mihai vodă, deaca prinse veste de dînșii, nu mai decit trimise oști asupra lor cu banul Manta, și noaptea, fără veste-i lovi, de i-au tăiat și i-au gonit pîn i-au trecut Dunărea. Mihai vodă încă purcese cu toate gloatele lui, pogorîndu-se în jos pîn la Șarpătești. Iar hanul, înțelegind, nu-l așteptă, ci să dăsprăti de Mustafa pașa și de Bogdan vodă și fugiră. Iar pașa rămase la cetatea de la Rușciuc ca să să mai bată cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă purcăse cu oștile asupra lor și trecuă Dunărea pre ghiață pre la Marotin

20 1 numai decit]indată K să învîrteji]s-au învîrtejiti K, să intoarsără O îndărăt]napoi O cu toate oștile înapoi L pusejau pus K. Și puse tabărași au tăbărît O la sat]la un sat CGKL 1–2 la Hulubești]anume Hulubeștii ACGKL 2 trimisejau trimis K străji]streji ALO asupra]Inpotrivă ACGL, împotriva K pe]pre CGKO 3 Predajeu Preda K i Stroe]și pre(cu K) Stroe AK, și Stroe O stolnicul]postelnicu L iși pre AK, și cu O Calomfirescu GV samă O 4 alése]alese AG, aleasă O au fost]fu AK. Deci cind au fost om. O la]jn K, și la O ghenar 14 denijghenar (ghenarie C, ghenari O) 14 (24 A) zile (zile om. LO) ACLO, 14 zile a lui ghenar K să întîmpinărsă (se G) tinpinară GK, să loviră O 5 în streji]streji A, străjile K, om. O Putineul A tătarii biruiți K fură biruiți tătarii de Buzeștii izbinda Buzeștilor O perind]și perind (periră K) AK 6 mulți tătari LO încă om. KL prinsără]prinziind L, om. V După mulți² ad. și le tăiară capetele O deacă]dacă KLO prinsejau prins K, auzi O de veste]de aceasta O 7 el încă]el K, om. O trimisejau trimis K, trimis-]au O pre un nepot al lui]pre nepotu-său O cu multime de tătariceu alți tătari și mai mulți O viniră K 7–8 la sat]in sat G 8 iar om. O le om. AK eșră O în întîmpinare]întru întîmpinare AL, în întîmpinare CGK, înainte O 9 la ghenar 16 denijghenar 26 A, la ghenar (septembrie G) 16 (17 L) GLO, în 16 zile a lui ghenar K bătuți]biruiți AG, biruiți și CL bătuți acei tătaricei]izbinda tătarilor O. Atunce]Atuncea ACGL, Atunici K 10 s-aujau ACGK, încă au O 11 Șarpătești]Serpetești G, Serpetești K, Serpetești O împreună om. O Mustafa]Mustafa pașa AKO Iar]Deci O 12 deacă]daca CL, om. O prinsejau prins K, om. O veste]de veste AGL, om. O de dînșii om. O numai decit]indată K, om. O trimisejau trimis K, trimis-]au O oști]oștile G, o seamă de oști O asupra lor]la dînșii asupră-le C, om. O 13 și noaptea fără veste-i lovi]și fără de veste noaptea li lovi AG, și-i loviră noaptea făr de veste O După lovi ad. făr de veste V de i-au tăiat]și-i tăiară K, de au (și i-au O) tăiat GO După tăiat ad. foarte rău O și i-au gonit]și-i goniră K 13–14 și noaptea fără veste-i ... i-au trecut Dunărea om. L i-i au trecut]iar trecuă G 14 Mihai]și Mihai G, Iar el O purcăse]purcese ACGL, purcesă K toate]toată AK, toatele L gloatele]gloata AK, om. L 14–15 încă purcese ... pîn la Șarpătești]venia mai urmă cu toate oștile asupra turcilor O pogorîndu-să ACGKL 15 Serpetești GK, Șabătești L Iar]Deci O înțelegind]înțelegind K, decă înțălesă de Mihai vodă că vine O nu-l așteptă]nu l-au așteptat K, om. O ci să]numai-decit O 16 dăsprăti]despărți CGKO și de]i GL fugiră]fugi O Iar pașa rămase]iar pașa au rămas K, Și rămasără numai Mustafa pașa cu Bogdan vodă O 17 de la]din A Rușciuc]Ruși O, Rușci V ca om. O Iar]Ci și L 18 purcăse]purcese AL, purcesără O asupra lor om. O trecuă]trecu CGO, au trecut K pre]pe O pre la]pe la C, pă la L

și pripiră de să loviră unii cu alții, la ghenar 25 deni și fură bătuți turci. Atuncea au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turci. Bogdan vodă încă de-abia au scăpat. Si arseră Rușciucu și toată marginea țărăi lor și să învîrtejiră cu multă dobândă la scaunul lui, la București.

5 Bătind Mihai vodă acése războae, trimise pre Mihalcea banul cu oști de arseră Dîrstorul. Iar turci din Hîrșova încă eșiră cu oaste împotriva Predii spătarul și a Radului comisului. Si păziră de să loviră cu turci, și fură biruiți turci; gonindu-i pre ghiață, și tăiară foarte rău. Si aprinseră și Hîrșova.

10 Făcîn | du-se aceste războae, iar Horvat și Bechiș Ișfan, căpitanii
39^r ungurilor, avură imputăciune cu Mihai vodă. Iar Mihai vodă nu-i suferi, ci-i trimise la Batîr Jicmon craiul. Si-i trimise alți căpitanii, pre Kiraly Albert. Iar Mihai vodă îl trimise cu banul Manta la cetatea Brăilei. Si acolo tocmai oștile, începură a o bate cetatea tare și o sparseră pîn
15 în pămînt, și mulți turci periră.

Făcîndu-se aceste războae și nevoindu-se Mihai vodă foarte tare pentru creștini, iar Batîr Jicmon, craiul unguresc, socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turci, ci făcu sfat cu toți voivozii Ardealului cum să scază pre Mihai vodă despre Țara Muntenească, să fie mai
20 mic și ascultătoriu de poruncile lui și să-i opreasă țara cu tot venitul ei.

---

1 și pripiră de să loviră unii cu alții și mersără la Rușciuc O alții alalți K la ghenar] ghenar AK, la ghenarie CGL, și la ghenari O 25 deni]29 de zile A, 25 CLO, în 21 de zile K bătuțibiruiți ACGK și fură bătuți turci)să lovi cu turci și fu izbînda lui Mihai vodă O 2 Atuncea]Atunci C, iar O și om. AK au perit și Mustafa pașa cu mulțime de turci]Mustafa 25 pașa au perit cu mulți turci O 3 de-abia)de sabia C, abia K arsără O Rușciucu]Rușciucu]cul O margine O țărăiom. AK, țării CGO lor turcești O 3–4 să învîrtejiră]s-au învîrtejite K, s-au intors O 4 la¹]ln O scaunul]scaonul K, scaun O lui om. O la²]ln CGLO 5 acăstejaceste AC Bătind ... războae]Si făcîndu-să acest războiu O trimise]trimisă K, trimis-au O prejpă A, Mihai vodă pre O 5–6 banul cu oști]banul și pre Preda spătarul și 30 pre Radul comisul cu oști O, banul V 6 arseră]au ars orașu A, arseră orașul GK, arse L Hîrșova]Hîrșova G Pentru r. 6 tnc. Iar turci plin la r. 9 fin. Hîrșova redacția (arseră) și cetatea de la Hersova. Si prădară țara turcească foarte rău ln O 6–7 Înprotiva K 7 spătarul]stolinicului V a Radului]Radului AL, Radul C comisului]comisul ACL, comis K, cum G 8 gonindu-i]gonind G 9 și om. AK 10 Făcîndu-se]Deci făcîndu-să ACGKL acestejaceste CG 35 Horvat]Harvat CL Bechiș]Becheș GK Ișfan]Ișvan G, Ișfan K Începtnd cu Făcîndu-se aceste plină la r. 13 fin. Kiraly Albert om. O căpitanii]căpetenia G 12 ci-i]ci C, ce-i G Si-i]Si CG pre]pre un G Kiraly]Kilar ALOV, Chil C, om. G, Kelari K 13 Albert] Bent AKOV, Arbent C, Larbent G, Best L 13–17 Iar Mihai vodă îl trimise ... pentru creștini]De acolo să dusără cu oștile la cetate Brăilei și începură cu tunurile și o sfârșimără pîră în 40 temelie. Si periră mulți intr-acel războiu, nevoindu-se Mihai vodă tare pentru creștini O îl trimise]l-au trimis K 14 tocmai]tocni A Începură]și începură A, Început-au K o]om. CGKL tare om. AGK și o sparseră]și o luoră] și sparseră G, și o au spart K 15 pămînt]temelie AK periră perit G 16 Făcîndu-să ACG aceste C nevoindu-să ACG tare om. AK 17 unguresc]al ungurilor A, om. L După]iar ad. diavolul cel ce nu va binele și pacea intră în 45 inima lui O socotise]socoti AK 17–18 socotise că nu va mai avea Mihai vodă nici o nevoie de turci om. O 18 de turci]despre turci G ci]și KO 18–19 Ardealului cum om. O 19 scază]lipsasă C despre Țara Muntenească]de domnie Tării Rumînești O Țara]față A Muntenească]Romînească K ie]tie C 19–20 să fie mai mic și ascultătoriu de poruncile lui om. O 20 ascultător ACK poruncile G să-i]să O vinitul K

Iar Mihai vodă deaca prinse de veste, el nu să putu suferi, ci trimise la Batîr Jicmon boiari bâtrîni sfetnici, anume: Evtimie mitropolitul cu amindoi episcopii și pre Mitrea dvornicul, i Isar logofătul, i Dumitru dvornicul, i Radul Buzescul și alți mulți boiari de țară, cum Mihai vodă să fie ascultător de Batîr Jicmon, iar de țară să n-aibă scădere, ci să și-o fie deplin; și să se ajute unii cu alții, cum le-au fost jurămîntul dentăi.

Dentracești boiari ce-i trimisese Mihai vodă pentru tocmeală, învrăjbitorul diavolul umblase în mijlocul lor, de să apucăra unii ca aceia mai mult să facă vrajbă decât pace, cum să scază pre Mihai vodă din țară. Iar ceilalți boiari ce să nevoia să slujască domnu-său în dreptate, de neprietenii fură biruiți. Si scăzură pre Mihai vodă despre domnia țării și despre venitul ei, numai să fie tocma cu căpitani lui. Si alése Batîr Jicmon 12 boiari jurați munteți puindu-i ispravnici preste tot venitul țării și să fie supt porunca lui.

În vrémea aceia fiind Aron vodă domn Moldovei, trimise Batîr Jicmon oști ajutor și căpitan pre ei Bârcea Andreias. Si nevoindu-se Aron vodă pentru creștini tare, tăiară turci mulți, ca să dobîndească cinste. Iar el căzu la mare pacoste și năpaste pentru multe pîri mincinoase, că trimise Batîr Jicmon de-l legă cu doamnăsa și-i luară toată avérea, scoțindu-l

1 Iar Mihai vodă deaca prinse de veste] De aceasta dacă prinsără de veste Mihai vodă O deaca]dacă KL prinse]au pris K veste A putu om. L ciice G trimise]au trimis K 1—2 el nu să putu suferi, ci trimise la Batîr Jicmon boiari bâtrîni sfetnici, anume]alesă o seamă de boeri bâtrîni O 2 Evtimie]Eftimie ACGKL, pre Eftimie O episcopii G pre]pe L Mitreal]Mitru G i Isar]si Isar ACK, i Isaf L, și pre Isar O i] si ACK, și pre O dvornicul² om. O 4 i] AK, și pre O boeri AL de țară]din țară AC și alți mulți boiari de țară]și trimisă soli la Batîr Jicmon O 5 ascultători GO să fie ascultător Mihai vodă L de țară]din țară AK, din țară și de venitul ei O n-aibă scădere]nu fie lipsit O să² om. C 5—6 ci să și-o... jurămîntul dentăi om. O 6 să sejsă să ACGL unii cu alții]unul cu altul C cum]si cum C, după cum L 7 Dentracești]Deci Intracești (Intr A, între K ACGKL, Deci aceșt O boari]boeri ALO ce-i]ce C trimisese]trimisese AL, trimise G, trimisesă O tocmeală]tocmală GK, tocuire păcii O 8 învrăjbitorul]iar învrăjbitorul AK diavolul ACG umblase]umbila A, Inblase G, Inbla K învrăjbitorul ... în mijlocul lor]intrase diavolul între dînșii O de]jei O unii ca aceia]unii cu alții K, om. O 9 mai mult să facă mai tare să facă ACGKL, de făcûră mai multă O 9—11 cum să scază ... fură biruiți om. O 10 Ceilalți AL boeri A nevoia]om A, năvoia G slujască]lujuscă G domnu-său]domnului său AKL, domn s-au G în dreptate]ndreptat G neprietenii]neprietenii AL 11 scăzură]lipsiră O despre domniajdin domnie O despre]de O 12 venitul K numai]și el O tocmai]tocmai CL, Intocma O alése]alese A, au ales K 13 boari]boeri AL jurați munteni]de țară și-i jură O puindu-i]și-i pusă O ispravnici]să fie ispravnici O preste]peste ACKL, pre O venitul țării K porinca G 13—14 și să fie supt porunca lui om. O 15 În vrémea aceia]Intraceia (Intr-acea O) vreme CO, În vrémia acéia GK Aron]Arion AG, Aaron C, și Aron O vodă om. G domn]domn în țara A, domnul KL, domn țării O trimise]trimisu-i]au ACGLO, trimis-ai K Batîr Jicmon]om. AK, Bator C, Bătar G 16 oști om. GL căpitan K pre ei]om. G, pre K, peste dînșii L Bârcea]Bîrce K, pre Bârcea L, Borcea O Andreias]Andriias GK, Andries O nevoindu-să ACGO Aron]Arion A, Aaron C, om. O vodă om. O 17 tare pentru creștini AGKO tăiat-ai mulți turci și tătari O cinste]mai multă cinste O el]el ticălosul O 18 căzujau căzut K la mare]la mai mare A multă pîră mincinoasă AKO pîre G 19 legă]legase GLOV, l-au legat K și-i]și le A, și CO luoară G avérea]averea ACL, avu]ia O

40^v din țară cu mare ru | şine, băgîndu-l în temnița Vinților, tăindu-i boiaii și toate capetele, la aprilie 23 deni, 7103. Și puseră domn, în locul lui, pre Răzvan, care era agă la Aron vodă, și-i schimbară numele : Ștefan vodă.

Iar Mihai vodă, deaca prinse de veste, foarte să întristă.

5 Pre aceia vréme muri și sultan Murat și luo împărăția sultan Mehmet. Și deaca stătu el împărat, nu putu răbdă atîta rușine, ci alése pre Sinan pașa cu mulțime de turci trimițîndu-i asupra lui Mihai vodă. Viind pîn la Rușciuc, făcură pod preste Dunăre. Mihai vodă deaca înțelése de aceasta, el încă își strînse oștile, ca să iasă împotriva vrăjmașilor. Trimise 10 și la Ștefan vodă al Moldovei ca să-i vie cu oști ajutor. Și îndată purcese gata.

Iar Batîr Jicmon trimise la Rodoful, împăratul creștinesc, ca să-i dea pre soru-sa, să-i fie crăiasă. Trimise și la Mihai vodă ca să vie, să fie și el la nuntă, că nu știa de turci că vin asupra Țării Muntenesti.

15 Iar Mihai vodă văzînd atîția vrăjmași că vin asupra creștinilor, trimis-au la Batîr pre Stroe Buzescul, i Radul Calofirescul cu daruri scumpe 41 de nuntă. Și | spuseră și această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au sosit la Dunăre și au făcut pod să treacă asupra creștinilor.

1 din țară|din țara lui ACGKL băgîndu-l|bătîndu-l L, și l-au băgat O temniță|timniț 20 G, temniță O Vinților|vinovațiilor AL, ca pre un vinovat O boerii L 2 capete]căpete-nile G la aprilie]april AGK 23 deni]23 de zileAK, 23 CL, 25 dni (dni om. O) 7103]om. AK, lecatul 7103 O puseră]pusse AGK, pusă O alt domn O în locul lui]om. AK,in locul lui domn C După domn ad. cind au fost cursul anilor 7103A 3 care]carele GK erajau fost K agă]agă mare O Aron]Arion A, Aaron C și]-și L După numele ad. de-i zicea (zisără O) 25 KO vodă]vodă, cind era cursul anilor 7103 K, voevod O 4 deacă]dacă K, daca L, decă O prinse de veste]au prins de veste K, auzi de patemile lui Aron vodă O foarte om. L să întrîstă]s-au întristat K 5 Pre aceia]Pe acea A, Pre acea GL, Într-ace O muri]au murit K, să intimplă de muri O și]om. AKO Murat]Amurat L, Selim O luoluă AKLO sultan]soltan G, fii]-său O Mehmet]Mahmet C, Amurat, al doisprăzecele din neamul lui Osman O 6 deacă]daca 30 AL, dacă K slătu]au slătut K Și deaca stătu el împărat om. O el om. K nu]și nu O atîța]el atîta AK ci]ce G alése]alese AL, au ales K, aleșă O pre]pă A 7 trimițîndu]-i]și-i trimise L, și-l trimise O lui]lui G lui Mihai vodă]Țării Rumînești O 7-8 viind pîn la]deci deca veniră la O Rușciuc]Rușciuc O, Rușci V făcură]făcind C preste]peste AGKLO Dunăre]Dunăre, împotriva Giurgiului O Mihai]Iar Mihai AO deacă]dacă K, daca L, om. O înțelése]au înțăles K, înțălegind O de om. GK 9 această]aiasta G el încă]el K, om. O își strînse]s-au strîns K, își strînsără O oștile]toate oștile ACG, oștile toate K, oștile lingă dînsul O ca să iasă împotriva vrăjmașilor om. O Trimise]trimis-ău K, și trimisă O 10 să-i vie]să vie AKL oștijoștele AO 10-11 Și îndată purcese gata]și fu bucuros și purceșe să vie O purcese]au purces K 12 trimise]trimisese C, trimis-ău O Rodoful]Rodolf C, Rodolf 40 K, om. O creștinesc]nemesc O 13 pre]pă A să-i fie]să fie G Trimis]Trimis-ău AKO, iar trimise G să vie]să meargă (margă GK)CGKL 13-14 să fie și el la nuntă]la nuntă să fie și el A, să-i fie și el la nuntă K, și el la nuntă O 14 câ]pentru că O știi]știe O că-i vin asupră-i C Țării Muntenesti]Țării Rumînești AGO, în Tara Muntenescă C 15 atîța]atita ACL creștinilor]țării O 16 Batîr]Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL pre]cu 45 A, pe O Stroe om. K Buzăscul K i]și pre ACKO Calonfirescul C 17 și]om. AK cum]că AK toate G 17-18 această veste, cum turcii, cu toată puterea împărătească, au sosit la Dunăre]de turci că au venit cu multă puteri și au făcut pod peste Dunăre O împărătească]înpărățici K

Atuncea Batîr degrab trimise în toată țara lui de-și strînse toate oștile, și trimise și la împăratul creștinesc, de-i déde o seamă de oști ajutor.

Iar pîn vru a veni ajutoriul de la Batîr, turcii trecură Dunărea și începură a robi și a prăda. Și-și puseră tabăra la sat la Călugăreni. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să zăbovește ajutoriul, el își strînse oastea cîtă avu și pripi de să loviră cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugărenilor. Și fu război foarte mare, la avgust 13 deni, de dimineața pîn în seară; și mult sînge se vîrsă, cît și apa era amestecată cu sînge. Atuncea Sinan pașa, văzind că nu-i sporește, înturnatul-sau cu rușine. Deci el strînse toți pașii și toate căpeteniile oștilor și făcură năvală mare asupra lui Mihai vodă, ca să izbîndească într-un chip, și luară cîteva tunuri. Atunci Mihai vodă văzînd atîta hărborie mare, el încă își strînse | toți boiaii și toți căpitani și eșiră intru întimpinarea lor de față. Și aciși 41/10 Mihai vodă, cu mîna lui, tăe pre Caraiman pașa și înfrinseră pre turci înapoi. Iar boiaii și căpitani, pre capete, năvâliră asupra turcilor, de-i 15 tăia și-i ineca în tină. Deci cu cîtă hvală venea Sinan pașa la acel război, mai cu multă rușine să intoarse. Și luo Mihai vodă toate tunurile înapoi și multe steaguri turcești.

Iar cînd fu preste noapte, Mihai vodă făcu sfat cu boiaii, cum ajutoriul nu mai vine de la Batîr, și fiind Mihai vodă cu puținea oaste, nu vor

1 Atuncea]Atunci K, Și dacă auzi O Batîr]Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL degrab trimise]degrab trimisă K, trimis-au degrab O în]prin O de-șiși AC, de K strînse]au strîns K 2 trimise]au trimis K creștinesc]nemțasc O déde]dete A, dedi O ajutor]Intr-ajutor G, om. O 3 Iar]Deci O vru a veni]vreia a veni G, a vini KO ajutoriul]ajutor CL, ajutori O Batîr]Batîr Jicmon AO, Bator Jigmond (Jicmont L) KL trecură]trecu AG 4 puseră]pusre L Și-și puseră tabăra]și tăbără O la sat om. AK 5 deacă]clacă KLO că i să]că AKO, că i G zăbovéște CK ajutorul ACGL el își strînse]el ș-au strîns K, elu-și strînse G, strînseră O oaste]oaste KO 6 avu]au avut KO pripipiră C lovîră]lovi AKO de față om. O 6–7 cu turcii de față, în apa Neajlovului, în vadul Călugărenilor om. L 7 mare]tare L la avgust 13 deni]la avgust 13 ACO, în 13 zile a lui avgust K, avgust în 30 zile L dimineață KO 8 pîn în seară]pînă seara (sara K) ACKLO să vîrsă ACLO, s-au vîrsat K era amestecată cujera mistică cu K, să roșișă de O 9 Atuncea]Atunci K, iar O văzînd]dacă-i văzu O Atuncea Sinan pașa, văzînd că nu-i sporește, înturnatul-sau cu rușine om. L înturnatul-sau cu jumic (nimic om. O) ci să (se G) va intoarce (inturna GK) cu AGKO rușine]mari rușini O 10 Deci om. AGKO strînse]au strîns K, strînsă] O și făcură]ca să facă O 11 ca să]să-și O luară]luoară G 11–12 într-un chip și luară cîteva tunuri]și aşazără toate tunurile O 12 Atuncea AGL, iar KO văzînd]cunoscind O atită]această GKL, om. O hărborie mare]hrăborie mare AC, turburie mare G, înșălăciune lor O își strînse]ș-au strîns K După strînse ad. toate oștile și O 13 boerii ALO întru întimpinarea]în]tempinarea ACGK, om. O lor de fală]lor L, om. O aciși]aciiasi A, acieși K, aci iarăși L 13–18 Și aciși ... steaguri turcești e redacția și aşa să lovîră de tare cît să amescă]cară unii cu alții. Și să bătu]ră foarte tare și fu biru]ta lui Mihai vodă, iar turci începură a fugi cu mare rușine. Și la acest războiu au tăiat Mihai vodă pre Cărăimman pașa cu mîna lui. Și multe steaguri turcești au luat și tunuri au luat în O 14 tăie cu mîna lui AK pre]pă A înfrinseră]înfrinsă K, înfrinse L pre turci]turci A 15 boerii AL pre]pă C, pe L turcilor]turci A de-ijdă-i C 16 tăia]tăiară G îneca]nnecară GL hvală]vîlvă A, fală GL, vîlvă K veneajvenia]ACG, au vînit K acel]acest L 17 multă om. L luol]lu A, au luat K, luoă L 19 Iar]Deci O preste]peste ACKLO boiaii]toți boerii (boiaii GK) ACGKL, boerii O cum]cum că O 19–20 ajutorul ACG, ajutor L 20 nu]nu-i C vine]veni G]batîr]Batîr Jicmon G, Bator Jicmont L de la Batîr Jicmon nu mai sosește O fiind Mihai vodă]Mihai vodă fiind AK, fiind O puținea]puțină GKL, puțină O oste C nu vor]socotii că nu va K

putea sta împotriva turcilor, că era foarte mulți; ci socotiră cum vor face să să poată lupta cu atîțea vrăjmași. Ci să déderă înapoi, pre apa Dîmboviții în sus, la sat la Stoenești, așteptind de la Batîr să le vie ajutoriul. Iar turci întelegind de aceasta, să rădică că cu toții de venire la București

- 5 și făcură acolo cetate și ajunseră și pîn în Tîrgoviște și acolo încă făcu cetate; și cuprinseră | toată Tara Muntenească. Atuncea Ierimia vodă Moghila el întelegind de Ștefan vodă cum s-a sculat cu toate oștile să vie ajutoriu lui Mihai vodă, el încă au venit cu oaste leșască, de au intrat în Iași, să fie domn Moldovei. Iar Ștefan vodă trecu muntele cu toată oastea
10 lui și mérse de să împreună cu Batîr, că purcese și el să vie să să împreune cu Mihai vodă. Și cîteși 3 domnii să împreună, la octomvrie 6 deni, 7104, și purcăseră toți asupra turcilor. Iar ei văzînd că le vin atîțea oști asupră-le, ei nu așteptară, ci toți, dă pretutindinea, déteră dosul a fugi. Și aléseră pre Ali pașa cu o seamă de oști ca să păzească cetatea Tîrgoviștii, iar Sinan
15 pașa cu oști venire la București. Iar Batîr, Mihai vodă, i Ștefan, cu toate oștile, venire de ocoliră cetatea din Tîrgoviște șiindată fu aprinsă. Turci, cîți fură acolo, toți periră, iar pre Ali pașa il prinseră viu și-l trimiseră în

---

1 împotriva]Innaintea GL turcilor|la atîția vrăjmași O ci|ce GK 1–2 ci socotiră cum vor face să să poată lupta cu atîțea vrăjmași om. O 2 atîțea|atîții C Ci|Ce GK, Și 20 LO déderă|deteră CL, dediră O 2–3 pre apa Dîmboviții în surjîn sus pâ apa Dîmboviții A 3 în sus]mai sus L, om. O la sat|pînă la sat K După Stoenești ad. și pusără tabără acolo O de la Batîr să le vie ajutoriul|să-i (să le O) vie ajutor (ajutoriul O) de la Batîr Jicmon AO, de la Bator (Batâr Jicmon G) să le (le om. G) vie ajutor CGKL 4 cu toți om. O dejši A 5 acolo om. O cetate]cetate la mânăstire Radului vodă O 5–6 și ajunseră și pîn în Tîrgoviște și acolo încă făcu cetate om. L pîn în|pînă la AC făcură|făcu V ajunseră și pîn în|de acolo mersără la O și acolo încă făcu|și făcu și acolo O 6 cuprinseră|prinseră A, coprinseră C Muntenească]Romînească O Atuncea]Atunci AK, Iar O Ierimia]Irimia AGL, Irimie O 7 Moghila el|Moghila (Movilă O) GO, om. K Întălegind KO cum|că A oștijoșile lui O să vie|să fie L, și au venit O 8 el încă au venit|numai decit s-au sculat O oaste leșască|oștile fără samă C Intrat|vinit K, venit O 8–9 în Iași]in tară Moldovii, la Iași (la Iași om. O) LO 9 să|ca să O Moldovei]in Moldova L, om. O După vodă ud. auzînd de aceasta O trecu muntele|jau trecut în Tara Ungurească O toată|toate K oastea|oștile K, oste O 10 mérse de|jau mers de K, om. O săjse G împreună]împreună K Batîr]Batîr Jicmon AO purcese și el|purcăse (purcăse L) și el GL, el încă purciasă O 10–11 să vie să să împreune cu Mihai vodă|dje vinea ajutoriu lui Mihai vodă O 11 Și cîteși 3 domnii să împreună la oct. 6 deni, 7104]Deci cînd fu la octomvrie 6, leatul 7104 sosi și Batîr Jicmon și Ștefan vodă cu toate oștile lor și să împreună cu Mihai vodă O să împreună]s-au împreunat K, să împreunase L la oct. 6 deni]la oct. 6(16 L)zile (om. zile C) ACL, în 6 zile a lui octomvrie K 7104]cînd au fost 40 cursul (în cursul K) anilor 7104 AK, leatul (văleatul G) 7104 CG 12 purcesă|ră O văzînd că le|deca|întălesără de O vin atîțea oști|vine atîța oști AC, vin atîța oști L, atîțe oști că vin O asupră-le|asupră CGKL, om. O 13 ei om. AKO dâde ACGKLO pretutindinea]pretutinderea K déteră|detiră C, dederă G, dat-ău K, dediră O, dosul|dos K aléseră|alésiră C, alésără K, lăsară O 14 pre Ali|pre alt C seamă|samă K, sumă O oștijoaste K ca să|să O la 45 cetate de la Tîrgoviște ca să păzască O păzească GK 15 cu oști|cu alte (multe A) oști ACGKL, om. O veniră|mersără O Batîr]Batîr Jicmon A Mihai vodă|si (i GL) Mihai vodă (om. vodă C) ACGKL i Ștefan|și Ștefan vodă (om. vodă CGL) ACGKL craiul și cu domnii amîndoi O 15–16 cu toate oștile venire de om. O 16 cetate O din Tîrgoviște} Tîrgoviștii KO și îndată fu aprinsă|om. G, și începură a o bate de toate părțile și o aprinsă|O Turci]îndată turcii G, și turcii K, Deci cîți turci O 17 Ali|alt C il prinseră|au prins K și-l trimiseră|și l-au trimis K

temnița Chiutvarului. Dupre acéia purcéséră după Sinan paşa pîn ajunseră la cetatea Giurgiovului și îndată stricară podul. Tăind multime de turci, și înecară în Dună | re și sparseră și cetatea, fiind atîta perire în turci. De-abia au scăpat Sinan paşa cu puținea oaste, și cu multă rușine fură scoși din țară. Si scoaseră de la mîinile lor robi mulți fără număr. Si de acolo să întoarseră cu veselie și cu multă dobîndă și toți creștinii déderă har lui dumnezeu.

Atuncea Batir Jicmon, deaca văzu pre Mihai vodă cu atîta vitejie și cu atîta înțelepciune, slobozit-au Țara Rumînească cu tot venitul ei, ca să fie iar pre seama lui Mihai vodă. Si să înturnară cinești la țara lui. 10

Pre vréme ce purcése Batir ajutor lui Mihai vodă de bătură pre turci în Țara Muntenească, au fost trimis craiu o seamă de oști și la Lipova, și la Ianova și la multe cetăți denprejurul lor și mult rău făcură turcilor.

În vrémea acéia rădicatu-s-au și hanul cu multime de tătari, ca să vie asupra Țării Muntenești și viind pren țara Moldovei, iar Ieremiiă vodă cu moldovenii și cu leșii pripiră dă le eșiră înainte la Tuțora și făcură acolo șanț mare și să bătură acolo 3 zile și nu biruiră nici unii, nici alții. Deaca văzură tă | tarai că nu pot folosi nimic, făcură pace unii cu alții și să întoarse hanul cu tătarii iar în țara lor, și leșii aşijderea, iar el încă să aşază în scaunu-și.

1 Chiutvarului|Clusvarului AK, Chiuutvarului C, Chiușvarului G, Chiotvarului L, Chiovarului O Dupre]După ACGKO, Despre L purcéséră|purcése G, purciasă K, purcesără O După pașa ad. și-l goniră O pînă|pă A, pînă-l G, pîr la O 2 cetatea om. O Giurgiovului AC, Giurgiov O După Giurgiov ad. și-l ajunsără O Îndată om. O stricară|strică C tăind] tăindu-l C, și tăiară O multime]mulți K 2–3 de turci|turci K 3 iși-i AK, alții să O și cetatea|cetate Giurgiovului pîră În temelie O fiind|făcind L atîta|mare V fiind atîta perire în turci om. O perire|peire AGKL 4 De-abia|abiia AK De-abia au scăpat Sinan pașa|lar Sinan paşa de-abie au scăpat O puținea oaste|puținei turci A, puțină (puține O) oaste CGKLO 4–5 cu multă rușine fură scoșiaj fugit cu mare rușine O 5 Si scoaseră|om. G, Si scoase L 5–7 Si scoaseră . . . lui dumnezeu e redacția Iar domnii și toate oștile să întoarsără înnapoi cu multă dobîndă multămind lui d-zeu pentru biruința ce le-au dat în O mîinile|mîinile K făr|făr de ACG . 5–6 Si de acolo să întoarseră|Si să întoarseră (întoarse AC) de acolo ACGKL 6 déderă|deteră AGL, dédără G har|hăr și laudă K 8 Atunci KO deaca văzul|văzind O vodă om. G atîtea vitejii K 9 și cu atîta înțelepciune om. O slobozit-au Țara Rumînească|datu-i-au țara O Romînească K 10 ca om. AO iar|iărăși L pre]pă AL seamâsama CK Mihai vodă|Mihai G, om. O Si să înturnară cinești la țara lui L, Si să despărțiră unii de alții și să dusă craiul în țara sa O 11–13 Pre vréme ce]Pre (Pe C) acea (acéia K, om. C) vreme ce ACK, om. L purcése|purcesese ACK, om. L Balır]Batir Jicmon A, Bator C, Bator Jigmond K, om. L ajutor lui Mihai vodă om. L 11–14 Pre vréme . . . făcură turcilor om. O pre]pă AL 12 Muntenească|Rumînească G fost om. G samă CG și om. ACK 13 la² om. G denprejurul|de prim prejurul A, înprejurul G 15 În vrémea acéia|În vrémea acea G, În|r-ace vremi O rădicatu-s-a|să rădică O 16 Muntenești|Romînești O pren]prin ACGKLO Ieremiiă|Irimia AGL, Ierimie K, Irimie O 17 moldoveni și cu leșii A pripiră|grăbiră A dăde ACG eșiră|lișiră A, ieșră O 18 acolo om. O șanț mare]șanțuri mari AK acolo²om. AGKLO nu biruiră|nu să putură birui A 19 Deaca|dacă K, Daca L Decitătarii decă|văzură O nimica ALO pacejo pace C 19–20 Deaca văzură . . . și leșii aşijderea|și s-au Intors hanul cu tătarii iar în țara lor, înpăcindu-se unii cu alții ; dacă văzură că nimic nu pot face tătarii și leșii, aşijderea leșii s-au intors în țara lor K unii cu alții cu moldovenii O 20 întoarse|întoarsără GO hanul cu tătarii om. O iar om. L În|la CO Aşijderea și leșii să dusără O 21 iar el]Iară Ierimiiă vodă K, Irimie vodă O să aşză|să asă-zat K scaunu-și]scaun KO

Atunce și Ștefan vodă, deaca prinse de veste că s-au răsipit oștile Ieremieie vodă, el ceru de la Batîr oști ajutor. Si îndată i să déde și purcése asupra Ieremieie vodă, la noemvrie 27 deni, leatul 7105. Iar Ieremiia vodă, deaca prinse de veste, el încă își strînse oștile și trimise la starostea de la Cameniță de-i déde léși ajutor. Si să intîmpinără unii cu alții la Suceavă, și fu biruit Ștefan vodă. Si el fugind, fu prins dă niște târani și îndată îl înțepă Ierimiia vodă, iar oastea îi peri cu totul.

Batîr încă, înțelegind de aceasta, foarte să întristă. Si netrecind multă vreme, Batîr iar își strînse toate oștile și purcése asupra Timisoarei, și începură a o bate de toate părțile. Iar hanul cu tătarai încă venise să fie ajutor cetății, și brodiai în toată vremea furiș, de lovia oastea ungurească. Iar Batîr, deaca văzu că n-are răzbun de tătari, el lăsă străji să păzească cetatea și purcése asupra tătarilor și să loviră de față, și fură biruiti | tătarii. După acéia iar să întoarse Batîr la cetate, bătând-o 3 săptămîni. De multe ori făcură și năvală și nu putură face izbîndă. Si să întoarse craiul iar la scaunul lui.

Iar cînd fu la cursul anilor 7105 mai 6 deni, trimise Mihai vodă pre Velicico cu haiducii la Baba, de o ocoliră și o bătură și o aprinseră și multă bunătate și avuție dobîndiră. Si intorcîndu-se înapoi cu dobînda,

20   1 Atunce]Atuncea ACGL, iar O și om. ACO *După* vodă *ad.* fiind pribiag în Tara Ungurească O deaca]dacă KL, și diaç O prinse de veste]au prins de veste AK, auză O răsipit]rädicat C   2 Ieremicij Irimii AGL, lui Irimie O ceru]cerșu A, au cerșut K Batîr]Batîr Jicmon A, Bator Jigmond K oști om. AK ceru oști intr-ajutoriu de la Batîr Jicmon O i sâjli O déde]dete AL, déte C, dedi O purcése]purcesă O   3 Ieremicij vodă]Irimii vodă AGL, lui O la om. GO noemvrie 27 deni]noemvrie 27 de zile A, noemvrie 27 (26 L) CL, in 27 zile a lui noemvrie K leatul 7105]cînd au fost cursul anilor 7105 A, văleatul 7105 G, in anul 7105 K, 7105 L, om. O Ieremiia]Irimii AGL, Ierimiia K, Irimie O   4 deaca prinse]prinzindu-i O de veste]vête K el încă își încă-și A, el încă și au K, îndată își O strînse]strîns K, strînsără O oștile]toate oștile O și la starostele O   4–5 de lajdin AK, de O 25   5 Caminiti O déde]dete AL, déte C, diade K, dedi O léși ajutorjo samă de oști intr-ajutoriu O să intîmpinără unii cu alții]eșiră în tîmpinare unii altora K, făcûră război O Suceavă]Suciavă, la noemvri 27, leatul 7103 O   6 biruit]biruiti C Și]CăK el fugind]fugină el să scape O fu prins dălu]au prins KO dăde ACKLO niște]nește K, nești O   6–7 îndată il înțepă Ierimiia vodă]îndată-l înțepă Erimia vodă K, aducîndu-l la Irimie vodă, il înțepă O 30   8–16 G   7 Ierimiia]Irimii AG, Irimia L oastea îijoastea A, oastea-i K, oaste li O 8–16 om. O   8 Batîr]Batîr Jicmon A, Batâr CG, Bator Jicmont (Jicmont om. K) KL încă om. AK 35   să întristă]s-au întristat AGKL   9 vreme ACL Batâr Jicmon A, iar își]iarăși AGKL, iar C strînsă K oștile toate AK purcese L   10 începură]începu AL a oja u G de]din L cu tătarai]cu toată tăria G   11 venise]veni A, vinise K să fie]să fie C, om. K brodiai 40   in toată vremecaj]toată vremea brodiai A vrémia G furiș de lovia]de să lovia furiș A, de loviai C, lovia GKLO   12 ungurească]ungurească furiș C Batîr]Batâr Jicmon A, Batâr CG, Bator K, om. L răzbun]război CL, ezbîndă G   13 străji]strejile A   14 tătari]de tătari C După]Dupre L Batîr]Batâr Jicmon A, Batâr GK, Bator L   15 bătând-o]bătind A năvală]năvală mare AGK putură]putu C   16 izblînd]ezbîndă G Și]Ci ACL, Ce GK iar om. AK 45   scaunul lui]scaun (scaon K) AGKL, scaunu-i C   17 fu]au fost ACGKLO lajînK cursul anilor om. O 7105 mai 6 deni]7105 mai 6 zile A, 7105 mai 6 CL, 7105 in 6 zile a lui mai K, mai 6 leatul 7105 O trimise]trimis-ai K, Mihai vodă trimis-ai O Mihai om. C 18 pre]p L Velicico]Velîșco AO, Velincu G, Velișeu L haiducii]mulți haiduci O de o]și O 50   19 multă]luoară multă O și avuție]și avére K, avuție O dobîndiră om. O dobînda înapoi A dobîndă GK inapoi cu dobîndasă vie O

iar turcii să strînseră de toate părțile și purcăseră după Velicico și-l ajunseră la un loc ce să chiamă Comisul și déderă război unii cu alții și fu război 3 zile; turcii tot să înglotia și fu biruit Velicico și periră toți haiducii și-și luară turcii tot plénul înapoi.

Mihai vodă foarte să întristă. Iar cînd fu la iulie 16 deni, alăse Mihai vodă oști care era mai de folos și le puse căpitan pre Farcaș agă și-i trimise la Diiu ca să-l dobîndească; și trecură Dunărea pre la Jdegla. Iar turcii încă le prinse de veste, mulțime cu totul, și nu eșiră să se lovească de față, ci să ascunseră, de făcură meșteșug. Că mergind oștile lui Mihai vodă fără de nici un teamă, iar turcii ii loviră de față și fără veste. Și fu războiu tare multă vréme, însă cea de apoi biruiră turcii pre oastea lui Mihai vodă. Și cîți fură călări printr-înșii scăpară cîte ceva, însă puține; iar pedestrașii periră cu totul.

După acăia, Mihai vodă deaca pierdu atîtea voini, el fu scîrbit. Și începu a trimite pen toate țările streine, ca să strîngă voini viteji și aduse léși și cazaci și de tot feliul de oameni, cari-i erau de folos.

Strîngîndu-și Mihai vodă oaste ca să se lupte cu turcii, iar niște nepriateni porniră pîră mincinoasă asupra lui Mihai vodă. Deci Batîr

1 după ACLO Velicico]Velincu G, Velișco LO 2 ce să chiamă]anume ACKLO, om. G Comisul] Cumisul G Muntele Comisului O déderă]deteră AL, détără C 2-3 și déderă război unii cu alții și fu război 3 zile; turcii tot să bătîră trii zile O, și déderă războiu unii cu alții V 3 tot om. A îngloia L fu]fură G Velicico]Velișco LO și periră] perindu-i O 4 și-și le AK, și O tot]om. L, toată O plénul]dobînda O înnapoi K 5 Si Mihai G Mihai vodă foarte să întristă om.O fu]om. A, au fost O iulie]junie A 16 deni]16 zile A, 16 CL, în 16 zile K, 16 leatul 7105 O alăse]ales-ău K 5-6 alăse Mihai vodă... și-i trimis]Mihai vodă trimis-ău alte oști cu Farcaș agă O 6 vodă om. C oștijos-tilie KL căpitan]cap ACGKL pre]pe L și-iși G 7 Diiu]Dii C, Diiul O să-l]să CG dobîndească]jă O trecură]trecuse GK pre]pe L la Jdegla]Jderlea G 8 încă om. KO le om. C prinse]prinseră ACL, prinse K, prinziind O mulțime]mulțimea KL mulțime cu totul]să strînsără și să făcură oaste mare O să se]să să ACGK, să-l L lovască GK 8-9 să se lovească de față]de față să să bată O 9 ci să]ci ei să A, ce să G de]și A meșteșug]meșter-șug K ci să ascunseră de făcură meșteșug]ci făcură meșteșug ca să-i lovească fără de veste O Că]om.A, și O 10 fără]fără CGKL nici un]nici o A, nici u G, de nici o O teamă]temere AO, teamă G de față și fără veste]fără de veste O fără]fără de A Si om. AK fu]om. L, făcură O 11 tare]foarte tare O cea]cea mai AK de apoi] după urmă L multă vréme om.O 11-12 însă cea de apoi... oastea lui Mihai vodă e redacția și fu izblînda turcilor în O biruiră]birui L oaste]oaste G 12 furâ]fuseră A, era K cîți fură călări... puține]din călărimie scăpară]puține O puține]puține AC, cîte puținei L 13 pedestrașii]din pedestreim O cu totul]cu toți G 14 După acăia]După (Dupre G) aceea (acăia G) GL, Deci O deaca]deaca-și CG, daca KL pierdu]s-ău pierdut K, pierdură O atîtea]atîlî C, atîta L el fu scîrbit]foarte să întristară O 15 începu a trimite]trimisă O pen]prin ACGKL striine K ca să]să K, de O strîngă]strînsă O voini viteji]oameni de oaste O 15-16 și aduse om. O 19 și om. O și de]și G După cazaci ad. sirbi, bulgari, unguri O și de tot feliul de oameni cari-i erau de folos om. O felu]felu K, felul O omeni G cari-i]care AL erau]era ACKL 17 Strîngîndu-și]Strîngînd AK oaste]oastea L să se]să să CGK lupte]bată L Strîngîndu-și... cu turcii]Si făcu oaste foarte mare ca să poată sta împotriva păgñilor O iar niște nepriateni pînă la p. 66₁₄ /in. tocmelele țărilor om. O 18 nepriateni]neprietenii A, prietenii L porniră]scorniră ACGKL pînă]pî G lui]lu G Deci]De CGKL

Jicmon crai, cum s-au lepădat Mihai vodă și s-au împrietenit cu turci, Batăr Jicmon făcu sfat cu toți voivozii Ardealului, ca să afle de dreptatea lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă, deaca-l chemără, el să temu de înșălăciune și de pîră mincinoasă și purceșe Mihai vodă să să împreune cu
5 Batăr Jicmon numai cu 2 – 3 boiai, anume Mihalcea banul, i Radul Buzescul și alți boiai. Iar Batăr Jicmon deaca văzu că vine Mihai vodă bucuros la împreunare, el încă trimise postelnicul cel mare, Jenea Poncrat,
14^d cu mulți némti și cu 40 de cucii și cu multă cinstă înaintea lui Mihai | vodă. Ci dăscălecară în cetate în Beligrad și să împreună cu mare cinstă,
10 mesița dechemvrie 19 deni, leatul 7106. Si fură împreună 10 zile, și multă cinstă petrecură și mai mare credință legară și întocmiră toate lucrurile și să înturnă Mihai vodă cu mare bucurie la scaunu-și. Iar Batăr Jicmon purcăse la împăratul creștin. Si trimise și Mihai vodă pre banul Mihalcea cu Batăr Jicmon împreună pentru tocmelele țărilor.

15 Șăzind Mihai vodă cu toți boiaii la scaun, veni véste cum sultan Mehmet s-au scornit din scaunu-și, din Țarigrad, cu tot Răsăritul și cu toată puterea lui, cu turci și cu tătarii și purcăse să se bată cu împăratul creștinesc Rodoful. Si dăscălecară la cetatea Egherul și începură a o bate cetatea de 3 părți. Iar împăratul creștin, deaca prinse de véste, el își strinse oștile și le trimăse cu frate-său Maximian asupra turcilor. Si sări însuși Batăr Jicmon craiul, capul lui, cu toate oștile și să împreună cu Maximian și purcăse asupra vrăjmașilor. Iar sultan Mehmet, împăratul

---

1 cum]cum că A s-a[u]-a G împrietenit]prietenit AC, înprietinit G, înpriitinit K
2 Batăr Jicmon]Deci Batăr C, Batăr G făcu]făcut-uu K voivozii]voivicii L să afle[să să
25 afle A de om. ACGKL 3 Iar Mihai vodă om. G deaca-l]dacă-l K, dacă-l L 4 piri L min-
cinoase KL purceșe K 4 – 6 purceșe Mihai vodă numai cu 2–3 boiai anume Mihalcea
banul și Radul Buzescul și cu alți boiai să-s împreune cu Batăr Jicmon C 5 iși AKL
6 Buzăscul K boeri AL deaca]dacă K, daca L că]cum LG 7 bucuros om. G la împreună
bucuros K postelnicul cel mare]postelnici mari AK După mare ad. anume C Jenea]
20 Jinea ACK, Tenea L Poncrat]Pocrați ACKL, Poprac G 8 némti]némti A și cu[ce ACGKL
cucui]cocini K multă cinstă]cinstă multă C, multe cinstă G 9 Ci]Si ACGKL dăscăle-
cară ACGL cetate în]cetate din K Beligrad G împreună]împreună C, împreunare G
30 10 mesița]în luna lui A, om. CK dechemvrie]dichemvre AL, la dechemvrie C, în dichemvri K
deni]zile AKL, om. C leatul]cind au fost (era K) cursul anilor AK 7106]7107 G 11 și întoc-
35 mirâși (și-și G) tocmiră ACGKL 12 înturnă]întorse G scaunu-și]scaunul lui A, scaonul
seu K 13 purcăse om. L Mihalcea banul K 14 pentru]prin GL tocmelele]tocmeline A,
tocmeline CL, tocmai K țărilor]țării lor L 15 Sezind GK toți om. L boerii A la]în A
veni]veni-i C, vini-i K véste]veste A Începutul de la p. 66 r. 15 pînă la p. 67 r. 15 e re-
40 ducă]ia Într-acea vreme să rădică]turcii cu mare oaste asupra Țării Nemțești și făcură]mare
război cu Nemții și luară]cetate Egherului în O 16 Mehmet]Mahmet C scornit]scusat K
scaunu-și]scaon K 17 puterea A După tătarii ad. și cu toată puterea împăratiei turcești
(împăratiească L) ACGKL purcăse]au purces K 18 creștinesc]creștin C Rodoful]Rodolfu K
descălecară ACGKL citarea K Egherul]Egherului AK o om. AGKL 19 cetatea]cetatea
45 Egherului (Egherul K) AK creștin]creștinesc A deacă]om. AL, dacă K prinse de véste]
au prins (luind L) véste AL el om. AL 19–20 își strinse]și și strinse AL, și au strins K
20 trimăse]trimise AK 20–22 Maximian asupra turcilor. Si sări însuși Batăr Jicmon craiul,
capul lui, cu toate oștile și să împreună cu om. AK 21 capul]cu capul G 22 purcăse]
purceră AL, purcăseră CGK Mehmet]Mahmet C, Mehemet G

turcilor după cebătu cetatea Egherul, veni-i veste cum îl împresoară Maximian și cu Batîr | Jicmon craiul și cu toate ostile. Iar sultan Mehmet lăsă-si oamenii în cetate și el, cu toate ostile, purcése la Cîrstești. Si să loviră de față unii cu alții și fu război mare și tare, în 5 zile și în 5 nopți și fu vârsare de sînge multă într-amîndoao părțile, însă mai perea turcii, și déderă turcii dosul a fugiré pîn eșiră den tabără și din corturi și din toată marha lor. Si vrea fi fost dobînda și izbînda creștinilor. Iar creștinii nu să știură cumpăta, ci să déderă a jăhui. Deci pentru multă lăcomie a avuției, ei își puseră toți capetele, cum scrie și la sfinta scriptură vîche, că lăcomia iaste rădăcina tuturor răutăților. O, amar mare ! Că văzind turcii atîta netocmeală întru creștini, pentru lăcomia lor, curind să întoarseră proleții de turci asupra lor și atîta fu moarte mare între creștini, cit fu voia lui dumnezeu. Iar Maximian cu cîți scăpă, el să întoarse la scaunul lui ; iar Batîr Jicmon, craiul, cîți au scăpat cu el, iar s-au întors la scaunu-și, la Belograd, și rămaseră turcii cu atîta bucurie.

Deci turcii | incepură a să semeti și incepură a eșii în Tara Munte-nească, pre marginea Dunării, și prinseră turcii a prăda și a robi țara. Deci Mihai vodă încă strînse ostile și purcése asupra Necopoei. Si mergind Mihai vodă prin țară, întîlni o seamă de turci pre apă Teleormanului robind și stricînd țara. Deci ii prinseră pre toți vii, pîn sosi și Mihai vodă în vad la Necopoe. Si ocoli cetatea Turnul și-l bătură și-l arseră. Deci

1 dupădupre G bătuau bătut K Egherul|Egherului A veni-i|veni ACGL, vinitu-i-a K
veste|văstea G ilce-l C 2 craiul om. GL și cu²|cu GK Iar sultan Mehmet]Deci el G, om.L
3 lăsă-si oamenii în cetate și el om. L la Cîrstești|si să intîmpinară toți la un sat (luind satu L)
anume (ce să chiamă anume A) Cîrstești (Cărstaș A) ACGKL Si să|și C 5 și fu|și fură G
vârsare de sînge multă|multă vârsare de sînge L multă om. AK intr-amîndoao|intr-amîndo
A, de inbe K, întru amîndoă L pereala|periia AGK 6 déderă|detere ACL turcii om. A
dosul turcii C fugiré|fugii AL 7 toată om. K marha|marfa L, mahfa V fi|hî GK dobînda
și om. AC izbînda|jezbînda G 8 știură|putură C cîțe GK déderă|detere AL, détiră C
jăhui|jăfui AL, jăcui K multă om. V 9 își puseră|ș-|pus K capetele|capetile C, capi-
tele K și la|om. A, la GK, și L 9–10 vîche, că lăcomia iaste rădăcina tuturor răutăților
om. G 10 că om. A iaste|este AL tutulor L răotăților AC O, amar mare|Oh, amar AK
văzînd|văzură AK 11 turci om. A netocmală K intru|în C lăcomia|lăcomiele K, lăca-
șul L curind|curund K 12 intorsără procliații K lor|creștinilor ACGKL fu|și făcut K
intre|întru AKL moarte întru creștini mare G După creștini ad. pentru lăcomie L 13 dum-
neazu G Maximian]Maxelimian K el om. AK întoarsă K 14 scaonul K iar|așijderea și K
cîțiu|cîtu cîtu AK, iar cu cîtu C craiul, cîtu au scăpat cu el om. G au scăpat|scăpă K cu el|om.
ACK iar|iar aşijdere G, om. K 15 scaunu-și|scaunul lui AK la|jn AK Belgrad G răma-
seră|rămaseră L 16 a să semeti|ja se semîti G, a să simeti|ji K Pentru r. 16 inc. Deci turcii ptñă
la r. 20 fin. robind și e redacția Si intorcindu-se oaste turcească, o seamă de osti au dat prin
Tara Romînească și au inceput a robi și a prăda. Iar Mihai vodă dacă auzi, purciasă cu toate
ostile asupra Nicopoei. Si mergind prin țară, întîlni o sumă de turci pe apă Teliormanului
robind și tn O 16–17 Munteanească]Romînească AK, Munténiască G 17 prinseră|prinsără
C, prinse L 18 încă|încă-si AK, om. G Necopoei|Nicopoi ACL mărgind G 19 întîlni
tîlni K seamă|samă GK pe apa L Teleormanului|Teleajenului C 20 stricind|stringind A
Deci om. AKO și|om. A, și-i KO prinseră|prinse CG pre|pă L După vii ad. și le tăiară
capitele O pîn sosi și|până sosi C, și ajungind O Mihai vodă om. O 21 în vad la Necopoe|în
vad Nicopoi A, la vad la Nicopoe O Nicopoe CKL Si om. O ocoli|ocoliră ACGKL și-l|și
o A și-l|și o A Deci|și O

grijindu-se Mihai vodă să treacă la Nicopoe, veni-i veste den sus cum sultan Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximian și pre Batîr Jicmon craiul. Deci Mihai vodă să întristă și începu a face pace cu turcii și cu sangeacul Necopoei. Și fu Mihai vodă în loc 5 zile și legară pace și să dăruiră cu daruri scumpe. Șifură acestea toate la octomvrie 6 dni, 7107.

Pre acéia vréme Batîr Jicmon craiul supărase-i se cu ostile și bătindu-se cu turcii și-și închină țara împăratului creștinesc, cum să-i poarte grija. Și împăratul trimise 2 comisari, anume Suhai, 3 episcopi și pre 46 Iștfansin. Și jurară țara și toți domnii Ardealului, cum să fie pre mină împăratului. Și prinseră pre Jujica cancelarul la Batîr Jicmon și-l trimiseră în cetate la Sacmar, și acolo-i tăiară capul. Iar Batîr Jicmon el își năpusti crăia sa în loc și să duse însuși, la împăratul creștin. Iar împăratul ii déde o cetate, anume Epulilia. Aceasta să adevără cum își déde țara pre o cetate.

15 Pre aceia vréme iarăși trimise sultan Mehmet un pașă, anume Mehmet pașa vezirazemul, cu mulțime de turci și tătari fără număr asupra creștilor și dăscălecară în cetatea Oradiei. Deci unii bătea cetatea, iar alții prăda țara. Însă Batîr Jicmon după ce-și năpusti țara intii, apoi mult

- 20 1 grijindu-se]gătindu-se O Mihai vodă om. O să]ca să L la Nicopoe]Nicopoia AC, Ncopoe G veni-i]veni ACL, venia G, vinitu-i]au K, li veni O 1–3 den sus cum sultan Mehmet împăratul turcesc au biruit pre Maximian și pre Batîr Jicmon Craiu]că au bătut turcii pre nemți și pre Batîr Jicmon O 2 Mehmet]Mahmet C Maximian]Maxiliian K craiul]craiul cu toate ostile ACGKL Deci]De O să intristă]foarte să îngrijă O începută O a face]face G 4 Necopoei]Ncopoii A, Nicopolii C, de Nicopoe O în loc om. G 4–5 Și 25 fu Mihai vodă... acestea toate om. O și să]si CGL 5 dăruiră]dusără K fură]fără C Și fură acestea toate om. G acestea]acest C toate om. ACKL la octomvrie]la luna lui octombrie AK, mesița octombrie G dnii]zile ACK, om. LO 7107]cind au fost cursul anilor 7106 A, 7106 C, leatul 7107 GO, în anii 7106 K 6 Pre acéia]Prc acea AK, Pă acea L, Într-acea O lui Batîr G craiul om. GO supărare-i]sej să supără A, i să supără O cu ostile]cu 30 ostile și cu războaiele O 6–7 bătindu-să ACGL 7 și-și Închină]s-]au Închinat K creștinesc]creștin AKL, nemțesc O cum]ca A, om. O 8 grijalde grijă O anume om. AK Suhai]Suhai și Ișfan O 3 episcopi]și 3 episcopi (cardinali) O LO, 3 piskupi G 8–9 și pre Iștfansin om. O 9 Iștfansin]Ișfan fiu-său AK, Iștefan fiul C, Ișvan jin G, Ișfan L țara om. AK 9–10 să fie pre mină împăratului]să slujască împăratului și să fie supt poronca lui O 35 10 Jujica]Juncica V cancelarul Gr]canțărăul A, canțerul C, canjerul GLV, canjirăul K, canjirul O 11 la Sacmar]In Sucmari A, Secmari C, în Semar G, în Săc Mari K, în Secmariu L 10–11 la Batîr Jicmon și-l trimiseră în cetate la Secmar om. O acolo-i]acolo li AK și acolo-i tăiară capul]și-i tăiară capul în cetate Sacmariului O Iar]Deci O el om. O 12 năpusti]lăsă G crăia sa]crăia AGO în loc]și țara O însuși]jin sun V 12–13 creștin. Iar împăratul om. O 13 li déde]dete-i A, déde-i GK, li déte CL, Și-i dete O Epulilia]Ipolitia AK, Epulilia O După Epulilia ad. cu tot venitul ei, ca să sază și să să odihnească. Într-acest clip făcu Batîr Jicmon O Aceasta să adevără om. O adeveri G cum Iș]cumu-și G, cum însuș K, că-și O 14 déde]dete ACLO țara]toată țara și crăia O pre]pe O 15 Pre aceia]Pre acea A, După aceia O vréme iarăși]vréme iară (iar Iș G) GK, om. O sultan]sultanul K un]pre un C trimise sultan Mehmet un pașă]sultan Murat împăratul turcesc trimis-ai O anume]pre O Mehmet]Mahmet C, Meemet O 16 vezirazemul]vezirazimul CGKO de tătari O fără]făr de A fără număr om. O 16–17 creștinilor]țării ungurești O 17 dăscălecară]descălecară ACGK, tăbără O în]lingă O Oradie]In Oradie A, Oradii C iar om. A 17–18 unii prăda țara, alții băte cetate O 18 Însă]Încă K, Iar O după ce-și]după ce L, după ce Iș O 50 năpusti]Închină O țara intii]țara împăratului și-și năpusti scaunul O apoi mult]apoi (apoi om. O) în urmă mult LO

să căi, însă năpusti cetatea Epuliei și noaptea fugi den cetate și veni iar la scaun la Ardeal. Și în ce ceas sosi, i să închinăra toți domnii și voivozii și toată țara Ardealului. Și prinseră pre acei comișari împărătești de-i legară și-i trimise la Mihai vodă, pentru cea prietenie și credință dentăi, ca să fie iar unul cu altul. Și trimise la Mihai vodă să-i dea oști ajutoriu, să se apere de vrăjmaș. Și-i déde 3500 de voinici și le puse cap pre aga Leca.

Pre acéia vréme | era un pașă Hadim pașa, pre care-l trimisése împăratul turcesc să fie pașă la margine, la Diiu. El încă avusése împutăciune cu Mihai vodă, ci trimisése la Mehmet pașa den Dîrstor, ca să meargă cu oști să apuce scaunul lui Mihai vodă. Deci el degrab strînsése oștile și eșise să să lovească. Iar Mihai vodă încă trimisése oști cu Dumitru dvornicul împotrivă lui Mehmet pașa, de-i bătură și-i goniră luîndu-le și 2 steaguri de le-au dus la Mihai vodă în Caracal. Și foarte să îmbărbătă și strînse toate oștile în grab de purcése și el asupra lui Hadim pașa. Și trecu Mihai vodă Dunărea cu toată gloata pre din sus dă Necopoe și să loviră de față cu Hadim pașa și fură biruiți turcii și periră mulți, luîndu-le și toate tunurile și toată tabăra.

1 să căi[s]-au căit AK însă[și]-i A, însuși K însă năpusti cetatea Epuliei om. O năpuștai năpustit K Epuliei]Ipolilia AK, Epulilia CGL fugijau fugit K, fugind L Și fugi noapte din cetate Epoliei O și veni[și] vini K, veni L iarjarăși L 2 la Ardeal, la scaun A la scaun] la scaunul lui O Și 1om. C sosijau sosit K i om. CGLO i să închinăra]Inchinăra-i-să K toțilui toți CO 3 și toată țara om. O prinseră]goniră O acei[cei 2 AO, cei G, toți pre cei C comișari C, comișeri L împărătești om. A 3–4 de-i legară om. O 4 și-i]și O trimis] trimisera ACKL După vodă ad. de-i déde K cea prieteniecea priitinie (prietenie G) GK, prieteșug O și credință om. K dentăi]dintăi AL, cea dintăi O 5 iar unul cu altul]tot unul K cu altul om. A După altul ad. nedespărțiti O trimise la Mihai vodă om. O să-i] ca să-i AK După dea ad. o seamă de O ajutoriu]in-trajutor G 6 să se[sa] să CGK, ca să L vrăjmaș CKO Și-i]și L déd[e]te ACL, trimisă Mihai vodă O și le puse]puindu-le O 8 Pre acéia]Pre acea A, iar intr-accea L, Și intr-acce O era om. AK pașă]pase K Hadim]anume Hadim L Hadim pașa om. O care-l]carele-l A, carele îl CK, carele GL 8–9 care-l trimisése împăratul turcesc să fie pașă la om. O 9 turcesc om. L la]pre AGK la margine, la Diiu] la Diiu, la margine L, pre margine Dunărei, ce-i zice Hadim pașa O El încă avusese]și avu O 10 ci[ce] K, și O trimisese]trimise de olac AGO la om. C Mehmet]Mahmet C, Mahmut O den]din AG, de K, la L, de la O Dîrstor]Dîrstor de olac K, Dîrstor] O meargă]margă K, miargă O 11 oștio]oștile AL, oștile lui O scaonul K Deci el]iar Mihai vodă O degrab strînsése oștile]strînse toate oștile AK, dacă prinsă de veste își strînsă toate oștile O strînse CGL 12 și eșise să să lovească om. O eșise]eși ACKL, eșiră G lovăscă GK Iar Mihai vodă încă om. O încă om. A trimisese]trimise K, și triimisă O oștio]oștile GL, o samă de oști O 13 Mehmet]Mahmet C, Mahmut O După pașa ad. Și păziră de să loviră de față unii cu alții la sat la Chiselet(Chesalită A, Cheselet K) și fu biruit Mehmet pașa AGK, Și să întimpină oștile la sat la Chiselet și dédiră război unii cu alții O de-i bătură și-i goniră]și fură turcii biruiți O luîndu-le]și luără O 14 După steaguri ad. de turci O de le-au dus]de le-au adus A, și le adusără O În oraș în Caracal O 15 și strînse]și și strînse ACGKL toate om. C 14–15 Și foarte... în grab de]După aceia Mihai vodă să găti cu toate oștile și O și el om. O asupra]împotrivă A asupra lui Hadim pașa]la Hadim pașa asupră-i G 16 tricu K Mihai vodă om. GO în toată gloata]cu toate oștile K, om. O pre]pă A, pe CK din]din AL, dă[C, den K dă[de ACGKL Necopoe]Nicolope AKO, Nicopoa CL 16–17 să loviră de față] făcură mare război O 17 fură biruiți turcii]au biruit pre turci O și periră mulți om. O mulțijmulțime L 17–18 luîndu-le și]și le-au luat O 18 și]om. ACGKL tabăra]marfa O

Și după ce bătură pre turci, iar Mihai vodă să apucă și de cetatea Necopoei și începură a o bate cu tunurile. Însă cind fu septembrie 10 dni, sămbătă, făcu Mihai vodă năvală foarte mare și o bătură multă vréme și nu putură intră în cetate, că spărgea zioua, iar turcii zidia noaptea.

- 5 Deci săzu Mihai vodă în loc 3 zile și tot plenuia țara turcească. Și după
47 acăia el purcése cu toate ostile în sus, cătră Diiu, tot prădind den Dunăre pînă în munți, pînă sosi împotriva Diiului. Iar sangiacul de acolo încă trimise degrabă de strînse toți turcii den ținutul Diiului și trimise și la beiul de la Baba, de venirea cu ostii într-ajutor, eșind întru întimpinarea lui
10 Mihai vodă, în sesul Diiului. Și fu războiu tare multă vréme. Căea de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă; și multă peire să făcu turcilor, cît puțini scăpară în cetate, iar alții fură tăiați, alții goniți și răsipiți.

Să spunem de Mihai vodă ce i să întimplă într-acest războiu, gonind turcii și răsipindu-i în toate părțile. Iar turcii, însă o ceată, deacă văzură
15 peirea, ei să întoarseră cu mare hrăborie asupra lui Mihai vodă și atuncea să alése unul den turci cu sulița și o imponcișă asupra pîntecilui lui Mihai vodă și o înfipse în pîntece. Iar Mihai vodă deaca văzu că pîiare, el apucă sulița cu amîndoao mînile de fier și căuta în toate părțile ca să-i vie cineva

-
- 1 prejă A, pe C iar om. L să apucă Mihai vodă L și de cetate[de] cetate K
20 Nicopoeii AL 1–2 Și după ce ... cu tunurile] Și începu a bate cetate Necopoei cu tunurile foarte tare și de multe ori făcură și un val mare O 2 începură] Începu L 2–3 septembrie 10 dñiluna lui septembrie 10 zile A, la septembvre 10 zile (zile om. C) CG, în 6 zile a lui septembri K, mesița septembvre 10 zile L 2–7 Însă cind fu sept... împotriva Diiului] Și nu putură să o ia că cit spârge zioa, turcii zide noapte. Și văznd că nu o poate lua, săzu
25 trii zile de tot prăda Tara Turcească, din Dunăre pînă în munți, pînă sosiră împotriva Diiului O 3 năvală] nevoie K o om. C 4 în cetate] înlăuntru în cetate A că] cît A, că cit L zioa] zioa ACGL, zua K iar noaptea turcii zidia L 5 în loc] pre loc K, om. G plenua] robia A Și om. AGK 6 purcése] parus K toate om. A cu toate ostile în sus cătră Diiu] în sus
30 cîtră Diiu cu toate ostile L tot] tut G 6–7 tot prădind den Dunăre pînă în munți, pînă sosiră împotriva Diiului om. AK 7 sosis] sorisă CGL 7–8 încă trimise... den ținutul Diiului] și strînsără toate ostile O 8 trimise] trimises CL toți om. L și lajla K 9 Baia V, om. K de venire] rădei veni O osti] ostile lui O eşind] și eşiră O întru întimpinarea] în timpinarea CGK, înainte O 10 sesul] susul C, lunca L fu] făcură mare O tare multă vreme] mult A, multă vreme K, mare multă vreme L, în multe zile O Căea de apoi] în vremea aceia apoi A,
35 Cea (La cea L) de apoi CL 10–11 Căea de apoi fură biruiți turcii de Mihai vodă om. O multă] mult G 11 și multă peire să făcu turcilor] și mulți turci periră O să făcu] făcu AC cî] cît L puțini] puținei L 12 scăpară] fură scăpați AGL în cetate om. C alții] cîtealii L tăiați] și tăiați A 11–12 puțini scăpară... răsipi] și abie au scăpat sangeacul cu puțintei turci și s-au închis în cetate O 13 și de Mihai O să întimplă] și au întimplat (întimplat K)
40 KO că gonind O 14 turci] turci C, pre turci K risipindu-i A, răsipindu-i C turcii, însă o ceată] o ceată de turci KO, din turci o ceată L însă] încă A deacă] dacă CLO, om. K văzură] văzindu-și K 15 peire] pierire G, că vor să piiară O ei om. O Întoarsără iute O mare hrăborie] mărevitejje (hrăborie GL) AGL, război O și om. A atuncea] atunci C, om. K 15–16 atuncea să alése unul den turci cu sulița și o imponcișă asupra pîntecilui] repezi unul o
45 suliță să o înfingă în pînticele O 16 să alése] să aliască K, om. L unul om. K imponcișă] în pîncișă C, poncișă GK pîntecilui om. AKG luiju G 16–17 Mihai vodă și o înfipse în pîntece om. O 17 După vodă ad. derept în pîntece G o înfipse] și o înfipse C Mihai vodă] el O piiară] pierire AL, va să piiară O el om. O apucă] și au apucat K 18 mînile] mînile amîndoară A, amîndoară L, minile G, minile K fier] her A căuta] să uita O în toate părțile] într-o parte
50 și într-alta O să-i vie] să vie CGL cineva] A

den boiari ajutor, să-l izbăvească den | peire. Și alții mai aproape nu să 47^v aflără fără 2 boiari, anume Preda Buzescul și cu frate-său Stroe stolnicul. Ei grăbiră și tăiară capul turcului și pre céléalalte soții ale lui și izbăviră pre Mihai vodă din mîinile turcilor. Și multă bărbătie arătară Buzeștii înăntea lui Mihai vodă, căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră pre domnul lor den peire.

După ce bătură acest războiu, șezu Mihai vodă supt cetate 10 zile deplin, arzind împrejur toată marginea țării turcești, și iar să întoarse Mihai vodă cu toate ostile și cu toată dobînda, ca să treacă Dunărea pre la Rușavă. Însă cînd fu ostile jumătate trecute, să lăsă vînt cu vihor pre Dunăre, și atunci să împărțiră ostile și rămaseră jumătate așteptind 10 zile pîn să potoli vîntul. Iar ostile au tot plenuit și au ars Țara Turcească. Décia trecură cu toată dobînda de să adunară la noemvrie 5 deni, leatul 7107. Și să întoarse Mihai vodă în scaun în Tîrgoviște cu toți boiarii.

Pre acea vréme Batîr Jicmon craiul iar intrase în multe gînduri, care nu i-au fost nici de un folos, nici lui, nici țării, cum zice că omul în |telept află calea și pe unde n-au umblat, iar deaca-ș pierde firea, rătăcește și pre unde au umblat, ca și Batîr Jicmon craiu, încă nu-i ajunse

1 den boiarijdin boeri AL, om. O den|de KO peire]moarte O 1–2 mai aproape nu să aflărănu să aflără nime mai aproape O 2 aflară]află L făr]făr decit A boiari] boeri AL anume om. L fără 2 boiari anume]fără numai 2 boeri O Preda]Radu AO Buzăscul K și cuși L 3 și]de C céléalalte]celealte ACO, cialalalte K, celalte L soții O ale lui]lui KO și]și aşa O 4 prejpă A mîinile]mînule K din mîinile turcilor]de moarte O multă]multe K bărbătie]bărbătii K, viteje O arătară]arătă L Buzăstii C, cătră Buzești O 5 căci să]că să ACGKL 5–6 căci să luptară cu vrăjmașii și izbăviră pre domnul lor den peire]luptindu-să cu păgini O izbăviră]scoaseră G prejpă A, pe GL 6 den|din AK, de C, de la G peire]moarte G 7 După ce bătu|și după ce bătu Mihai vodă O După ce]Depre ci G bătu]butu G sezu]săzu AC, și șezu G Mihai vodă om. O 8 deplin om. O împrejur]și prădind O iar să întoarse]întoarsă O 9 Mihai vodă om. GO cu toate ostile și om. O ca să]să O 9–10 pre la]la A, pă la L 10 Rușava A Însă] Încă A, Iar O fu]fură CGKLO pă jumătate A vînt]vîntul C vihor]vifor ACL, vivor K, furtună O 11 atunce]atunci AC, atuncia GKL 11–12 atunce să împărțiră... potoli vîntul]să despărți oaste jumătate și săzură 10 zile așteptind pîră să va potoli vîntul O rămaseră]rămaseră A După jumătate ad. de ceia parte de Dunăre A 12 10 zile]5 zile C să potoli] s-au potolit K Iar]și O ostile]ostile cîte nu trecură Dunăre O plenuit și au ars]ars și au prădat O Turcească]Muntenească L 13 Décia]Deci AKL, De aceia C, Și deca s-au potolit vîntul O trecură]au trecut Dunăre O cu toată dobînda om. O de să adunară]de să adunară toți (toți la un loc K) ACK, și s-au împreunat cu celealte osti O la noemvrie 5 deni]la luna lui noemvrie 5 AC, în 5 zile a lui noemvri K, la mesița noemvrie 5 zile L, la noemvrie 5 O leatul]cînd au fost (era K) cursul anilor AK, văleatul G, om. L 14 să întoarsel]-sau intors K, au venit O scaon K Tîrgoviște]București O boiarijdboerii A, boerii săi L cu toți bolarii] cu multă vesălie, dind laudă lui d-zău O Între r. 14 și 15 ad. Și au făcut Mihai vodă o mânăstire foarte mari și frumoasă în oraș în București, care este în malul Dîmbovităi, drept Gorganî, hramul ei sfîntul ierarh Nicolai, episcopul Mira Lichiei, făcătorul de minuni O 15 Pre] Întru O acea]aceia CGK vrâie]după aceia L craiul iar om. O în om. G 16 care]de care A nici de]de nici CK nici lui om. A țării]țării K cum zice]precum zic O că]om. AK, ve că G 16–17 omul întelept]jomul țălegind K, cei înțălepți O 17 află]cînd află A pe unde]pă (pre CKL) unde ACKL n-au umblat]neumblat L umblat]inblat GK 17–18 iar deaca-ș pierde firea rătăcește și pre unde au umblat om. V pierde]piarde G fireaj]minteza O el rătăcește O 18 acest Batâr O craiu om. GO 50 încă]că O ajunse]sosi AK, prisosi] CG

cît intîi își închină țara la împăratul nemțesc și apoi lăsă-și credința ce făcuse cu împăratul, năpustind cetatea Epuliei și veni iar la Ardeal și să apucă cu Mihai vodă de cea prietenie dintâi. Apoi el nici aşa nu să aşază, și iar gînd rău ca să să despartă de Mihai vodă și să închine Ardealul

5 turcilor. Ci aminterea n-au avut cum face pentru cel jurămînt rău și greu, ce au făcut cu Mihai vodă cum, pîn va fi el crai în Ardeal, turcii să n-aibă treabă. Deci făcu Batîr Jicmon sfat ficlean și trimise în Țara Leșască, la văru-său Batîr Andreiaș, cum să vie, să fie crai în locul lui; și el să facă tocmeală cu turcii, ca să însale pre Mihai vodă.

10 Si veni Batîr Andreiaș în cetatea Mediașului. Acolo să împreună cu Batîr Jicmon și să strînseră toți voivozii și némișii jurînd toți cu Batîr Andreiaș. Iar Batîr Jicmon au ales o cetate, anume Veliciul, și el însă purcése de să duse în Țara Leșască, iar Batîr Andreiaș râmase a fi crai Ardealului.

15 Atuncea | Ierimia vodă, domnul Moldovei, deaca să aşază Batîr Andreiaș pe crăie, iar el trimise cărti la Batîr Andreiaș cum să fie amîndoi una și să scoată pre Mihai vodă din mijlocul lor.¹ Si de nu va ești de voe, ei să rădice oști asupra lui să-l prință, să-l dea turcilor. Si Batîr Andreiaș fu bucuros acelui sfat rău și trimise sol la Mihai vodă pre un nemîș,
20 anume Ciomîrtan Tamaș, cum să iasă Mihai vodă din țară cu pace, că apoi

---

1 cît]că O intîi om. L la împăratul]împăratului GO nemțesc]creștin AK, creștinesc CGL, nemțesc și făcu legătură cu dînsul O și¹ om. O lăsă-și își lăsă O și² om. C credința]credința și legătura O 2 făcuse]făcu AGK cu]către L năpustind]lăsind O Epulie]Ipolie AK, Epuliea CGL, Epolie O și¹]om. ACGK veni iar]viind L, iar veni O la Ardeal]la scaunul lui O 2—3 și sâjsă L 3 să apucă]s-au apucat K de cea prietenie dintâi]de cea
25 dintâi prietenie A, iar de prietenie cea dintâi O 4 aşeză G și iar gînd rău]ci iar lăsă (luo CO, luă L, luînd G) gînd rău ACGK]L dăspartă CL să se închine C 5 Ci]Ce GKO aminterea]Intr-alt chip (fel O) CO, aimintrea G, aimintrea K n-au avut]nu avu O pentru]prin A cel]acel AO, om. L jurämîntu L rău și greu]greu și rău AK, greu O 6 au făcut]
30 făcuse CGLO cu Mihai vodă]amîndoi O cum]cum că A, că O va fi el crai în Ardeal]vor fi ei domni O 6 — 7 turci să n-aibă treabă]cu turcii prieteșug să nu facă O 7 Deci]și aşa O Batîr Jicmon om. O ficlean]viclean ACGKL 7—8 trimise la văru-său Batîr Andreiaș în Tara Leșască O 8 văra-său]Batîr om. L Andreiaș GK cum]ca O să fie]să hie G el om. O 9 tocmeală]tocmiale K, tocmeală O însale]însele O 10 în]pină în ACGKL, pă la O
35 cetate O Acolo]și acolo O împreonă O 11 strînseră]strînsără K, strînsă O voevozii ACK némișii]nemeșii ACL, niamișii K, domnii Ardealului O 11—12 cu Batîr Andreiaș]să asculte de Batîr Andreiaș O 12 lui Batîr Jicmon G au ales]au ales CGL Iar Batîr Jicmon au ales o cetate anume Veliciul om. O Veliciul]Veliciul ACG, Veciul K, Belciul L 12—14 și el însă purcése... crai Ardealului]Deci Batîr Andreiaș râmase crai Țării Ungurești,
40 iar Batîr Jicmon să duse în Țara Leșască O însă]încă AKL purcése]purcese AL, au purces K 13 să om. L să duse]s-au dus K a filde a fi L 15 Atunci KO Ierimia]Irimia AL, Ieremia C, Irimie O vodă]vodă Movilă Moldovej]ării Moldovii ACGKL deaca]dacă K 15—16 deaca să aşază]Batîr Andreiaș pe crăie, iar el om. O 16 pe]pă A, pre GL cărti]cărtile G la Batîr Andreiaș cărti cum C cum om. A ei amîndoi K 17 una]împreună
45 A, Intr-una K pre]pă A și de]iar de ACL, Iarsă GK voel]bunăvoc K 18 să rădicesă ridice C, să să rădice K, să să scoale cu O ostile G asupra lui]om. G, asupră-i KL să-l² om. C dea turcilor]de în mîna turcilor O Și]Deci O 19 sfat rău]sfat A trimisă la Mihai vodă sol O nemîș]namiș K, nemeș L 20 Ciomîrtan]Ciomertan A, Ciomortan C, Somârtag G anume Ciomîrtan Tamaș om. O iasă]iase K din țară cu pace om. C cu pace om. AGKLO

va încăpea în mîinile turcilor. Iar Mihai vodă deaca auzi acel sfat rău și amar, el încă-și strînse toți boiaii și făcură sfat foarte de folos. Deaca văzu Mihai vodă că i să rădică atîta rău pre cap, el într-altă parte nu cugetă, ci trimise la împăratul nemțesc, de unde avea de atîta vréme milă și ajutor, și-i obidi de toate cîte i să întîmplă pre capullui, și-i cerșu Mihai vodă oști ajutor cum să iasă împotriva lui Batîr Andreiaș care să încchinase turcilor. Iar împăratul nemțesc fu bucuros să-i facă de toate pe voia lui. Într-acéia 5 Mihai vodă să veseli și degrab trimis se de -și strînse toate oștile și purcése la Ardeal asupra lui Batîr Andreiaș. Trecînd muntele, dăscălecară în luncile Brașovului, și acolo veniră toți Brașovenii de să închină la Mihai vodă 10 cu daruri scumpe. Iar Mihai vodă deaca văzu că i să închină cetățenii, să veseli. Și trimise la Radul Buzescul și la Udrea banul, să sae și ei cu toate oștile Craiovei și ale Jiiului și cu ale Mehedinților, să iasă cu iale împotriva lui Mihai vodă, cătră luncile Sibiului.

Iar Batîr Andreiaș, deaca înțelése de Mihai vodă că au intrat cu 15 toate oștile în țară în Ardeal, el degrab strînse toate oștile și purcése și el cătră Sibiu, împotriva lui Mihai vodă. Și făcu șanț și răzimă oastea lui, Batîr Andreiaș, de cătră zidul cetății Sibiului. Iar oștile lui Mihai vodă încă să strînseră toate și toți boiaii și puseră tabăra la sat la Veștem.

1 Încăpeajintra ACGKLO miinile]minele G, mînule K, mina O daca K acel]de acel (acest L) AGKLO sfat rău și[sfat ACKL, om. G 2 amar]viclean O el încă-și]și O încă-și strînse]s-au strîns K boerii ALO fâcură]fâcu AC foarte de folos om. O Dacă KL 2—4 Deaca văzu Mihai ... nu cugetă om. O 3 ridică G atitaja]asupra atita A 3—4 nu cugetă]nu avu cuget A, n-au avut cuget CGKL 4 ci]ce G, și O trimisec]trimisă sol O nemțesc]creștinesc ACGKL 4—7 de unde avea ... pre voia lui]să-i de oști într-ajutoriu ca să să bată cu Batîr Andrieș, care să închină turcilor. Și-i spuse și de toate de cîte i să rădicasă asupra lui. Iar împăratul fu bucuros, și-i trimisă o seamă de oști lui Mihai vodă O de atită]atita CG 5 și-i obidi]și obidi ACGKL de toate]toate AK întîmplă]întîmplă A, întîmplase K, întîmplă]L și-i om. ACGKL Mihai vodă om. ACGKL 6 oști ajutor]intr-ajutor V împotriva]asupra ACGKL Batîr om. A care]craiu carele A, carele CGKL 7 nemțesc]creștin ACGKL să-ijsă ACKL, să să G de toate]toate AK pre]pe A voia]voe K lui]lui Mihai vodă ACGKL Într-acéia]Intr-acieia]I, Deci O 8 Mihai vodă]el AKO, încă și el C, și el încă GL 8—12 și de grab trimise...i să închină cetățenii, să veseli om. O de-și]de C, și-și L strînsă K purcese K 9 Ardial K Andreiaș]Andreiș craiua A Trecînd]Și trecind A descălecară CGKL 10 Brașuvului G și om. ACGKL la Mihai]lui Mihai ACGKL 11 Mihai vodă]el ACGK, om. L daca L încină]încinhară L toți cetățenii K 12 să veseli]s-]au veselit K la]și la O Buzăscul K banul Udrea O să sae]să sară CKL, să vie O toate om. O 13 Craiovei]Craiovenii AGK ale Jiiului]ciu ai Jiiului A, cu Jiiul K, a Jâiului O Jiiului C și ale]și ai L, și G și cu ale]și ai ACG, și a KO Mehedinților O să]și să L să iasă cu iale om. O cu iale]ciu dînsela A, om. K, cu ele L 14 înpotrivajin timpinarea K, înaîntea LO vodă om. O cătră]către A, în GO 15 daca KLO înțelése de]prinse de veste lui ACGKL, auzi de O că]cum ACGKL 15—16 au intrat cu toate oștile în țară în Ardeal]au venit în luncile Sâbiului O 16 în țară om. ACGKL el om. ACGKO După degrab ad. trimis 45 și el de-și CGL strînse]strînse și el A, își strînsă O toate oștile]toate oștile și el K purcese]purcseasă K, veni O 16—17 și el om. K 17 cătră]la O împotriva lui Mihai vodă om. O fâcu]fâcură CGLO vodă]vodă și puseră tabăra din jos de Sibiul CGL, om. O șanț G 17—18 lui, Batîr Andreiaș om. ACGKLO 18 dă L către AL zidul]zidurile A, zidul KO Sibiului om. O oștile]oste O 19 încă să om. O strînseră]strînsără K, tăbără] 50 O toate și toți boiaii și puseră tabăra om. O boerii AL pusără K la sat om. K la Veștem]la Veștin (Veștian K, Viștin O) ACGKLO

Deci cînd fu la octombrie 17 dni, miercuri, arătară-se străjile lor și să văzură oștile unele cu altele. Iar deaca văzu Batîr Andreiaș cum |
49^v Mihai vodă iaste gata de război, el foarte să îngrijă tare și vră atuncea să să sfătuiască de pace. Oh, nepricepută minte omenească ! Cîtă vreme
5 fu de a tocni țara și a face pace, și nu tocmiră, ci vră să tocmească cînd nu fu nici de un folos. Că trimișind unii la alții pentru pace, iar mai mare vrajbă făcură. Că deaca să văzură oștile, ei năvălea spre sfadă și pace nu putură tocni. Si să gătiră și să loviră unii cu alții la octombrie
10 18 dni, joi. Si fu război foarte tare pînă seara și făcură încă a-i învinge Batîr Andreiaș cu ungurii, dar apoi birui Mihai vodă cu muntenii. Si mult sînge să vîrsă și multe trupuri rămaseră pre cîmpii Sibiului.

Batîr Andreiaș, deaca văzu că-i fugiră voinicii și i să sparse oastea și fu izbînda lui Mihai vodă, iar Batîr Andreiaș el tare începu a blestema pre Irimia vodă, căci scorni pre Mihai asupră-i, de-și răpusse țara și crăia
15 și să alése cu puțini voinici și plecă a fugi, să scape în Țara Leșească. Deci dobîndi Mihai vodă scaunul de crăie și tot Ardealul și toată Țara Bîrsii și toți săcuii. |

50 Deci șazu Mihai vodă în scaun în Beligrad, octombrie 26 dni, într-o zi luni.

20 Să spunem dar și de Batîr Andreiaș, ce i s-au întîmplat după spartul războiului. Fugind să pribegiească, el fugi pîn în codrii Ciucului și acolo

---

1 la octombrie|la luna lui octombrie AC, în mesița octombrie L dñi|zile AL, om. C la octombrie 17 dñi|n 17 zile a lui octombrie K, la octombrie, miercuri 11, leatul 7108 O să arătară LO străjile lor|străjilor AG, strejna K, străjile O 2 văzură|iviră C unele cu altele om. ACGKL dacă CL De la r. 2 inc. unele cu altele pînă la r. 9 fin. la octombrie 18 dni, joi om. O 3 iastește A gata de războigata cu toate oștile și vine (venise CG) pre (spre ACGK) război ACGKL îngrijă|îngriji CL, îngrije K 3–4 atuncea să|om. A, atunci să K 4 dejdă L Oh|O C, Ah K nepricepută K 5 tocni|tocmire GK și ajăsi de a A ci vră să|ci vrură să (să să G) CG 6 nu fu|nu le-au fost A, nu le fu CGK nici de unde nici un AG iar 25 om. ACGKL 7 mare om. GL deacă|dacă L să om. CL năvăleajnăvălia AGK, năvăliră C spre|pre C 8 pace nu|pacea nu K, pa V Si să gătiră om. ACGKL și|nsă CGKL loviră|loviră de față ACGKL la om. ACKL 9 dñi|zile AKL, om. C foarte tare] mare ACGKLO sara K 9–11 și făcură încă a-i...pre cîmpii Sibiului|și înfrînsră pre unguri și periră oameni mulți dintr-amfndoao părțile O 10 apoi|mai apoi ACGK munteii K 30 10–11 Si mult sînge să vîrsă om. In K 11 multe|multă K trupuri|oase ACGL, oaste K rămaseră|era A, rămase G, au rămas K pre|pă ALK 12 Batîr|iar Batîr O deacă|daca L, dacă O că|içă AL fugiră|pier (piiare C, pier L, peri O) toți ACGKLO i om. ACGK spars|spări C, sparge L oaste O 13 fu|este AL, iaste CGKO iar Batîr Andreiaș|el A, om. CGKLO început|an început G, începură O blestăma K 14 pre|2,pă A 35 Irimia|Ieremia CK, Irimic O scorni|scornise ACGKL Mihai|Mihai vodă ACGKLO asupră|i|asupra lui O răpus|puse CGKL 15 alése|alesă O puțini|puținei AKL, puțintei O plecă|plecară AO a fugi| de a fugi A să scape om. O 16 Deci|Si ACGKLO scaunul|scaun A, scaunul K de crăie|și crăia O 16–17 Si tot Ardealul și toată Țara Bîrsii și toți săcuii Târzi Ungurești O 18 Deci|Si O Mihai vodă|Mihai A, om. O scaun K scaun în Beligrad| 40 scaunul Belegradului O octombrie|la luna lui (mesița KL) octombrie ACKL, la octombrie O 26|27 G, în 26 K dñi|zile AK, om. CLO 19 Intr-o zi om. CGO lunile|leatul 7108 O 20 dar și|om. ACGKL, și O întîmplat|întîmplat K după|dupre G 21 Fugind|că fugind el O pribegiească|pribegiească în Țara Leșească O el om. O pîn în|pînă în A, prin K, pîră în O 21 inc. fugi pîn în pînă la p. 751 fin. rătăci și umblă om. G

rătăci și umblă oarecîtăva vréme rătăcit și nemîncat, pîn îl birui foamea și nimeri la niște păcurari, unul săcui, altul muntean. Și le spuse cum că el iaste Batîr Andreiaș, craiul Ardealului și cum i-s-au întîmplat de s-au bătut cu Mihai vodă și l-au scos din țară și cum fugind să scape în 5 Țara Leșască, el au rătăcit și au flămînzit. Iar acei 2 păcurari îl duseră la lăcașul lor, de-l ospătară și după ospăt, el să rugă celor păcurari că să-l povătuiască. Deci să sculă cel păcurar săcui de să făcu a-l povătuire, și-i tăe capul. Și-l băgă într-o traistă și-l duse la Mihai vodă. Și-i spuse de toate, cum au rătăcit și au nemerit la sălașul lor, și după ospăt s-au făcut a-l povătu și i-au tăiat capul, că socoti păcurariul că foarte va avea dar mare de la Mihai vodă. Iar Mihai vodă deaca văzu că iaste capul lui Batîr Andreiaș, foarte rău îi pără de moartea lui. Și degrab trimise unde rămăsese trupul de-l aduseră și-i puseră capul la trup și-l îngropară 10 în Beligrad, în biserică crăiască, și-l petrecură cu multă cinste, cu toti boiaii și cu némișii Ardealului. Păcurariul, deaca tăia capul lui Batîr Andreiaș și-l duse la Mihai vodă, cum spune scriptura, că cu ce măsură vei măsura, și se va măsura: deci Mihai vodă zise de tăe capul păcurariului, altul aşa să nu mai facă.

Deci dobîndi Mihai vodă 2 țări: Ardealul și Țara Rumânească.

---

1 și umblă umblă CL, și înblă K oarecîtăva]cîtăva K, multă O vréme]vre G, vria-
me K, vremi O și nemîncat om. O pîn îl]pînă-l AG îl birui]l]au biruit K foame]foame O
2 nimeri]nemeri ACGLO, au nemerit K la niște]la nește C, niște L altul]și altul C 2—3 cum
că]cum AGKL, că C 3 el iaste]este (iaste CK) el ACKL Ardealului] Tării Ungurești O
i s-au întîmplat]este (iaste CGK) lucru]lucrul ACGKL, au fost lucru O de]că A 4 și l-au scos din
țară om. O și cum]cum ACKL să scape]cea să scape L, să pribegiească O 5 După Leșască ad.
și cum s-au despărțit de voinicii lui O el]om. C, și O acel]cei CGKL 6 lăcașul]săla-
șul CGKLO de-l]și O de-l ospătar]cea să-l ospeteze (ospetează K) ACGKL și om. ACGKL
ospătul C celor]celor 2 A, celui C celor păcurari om. O 6—7 ca să-l]să-l ACGK, să-i O
7 povătuiască]povătească CK, povetească G, îndrepteză calca în Țara Leșască O să sculă
cel păcurar săcui de]ciobanul care era săcui O păcurar]păcurari G povătuire]povătuui ACLO,
povetiré G 8 și-i]și G băgă]vîră G intr-o]in GO traistă]glugă G și-l duse]și ducindu-l O
Și-i]și A, îi O 9 și au]și cum au A nemerit]nemerit]mînd AGKLO sălașul]lăcașul A,
sălașile K și]om. ACGKL după]dupre G ospătul G s-a]cum s-a O 10 a]-]a K povă-
tuui]povătuire CK, povătiré G că socot]că să socoti G că socoti păcurari]socotind O
10 — 11 că foarte... de la Mihai vodă]cum Mihai vodă foarte îi va da dar mare L
11 Mihai vodă]el ACGKLO deacă]deaca-l G, dacă L iaste]este AL 12 foarte rău îi
pără]foarte tare i-a]părut rău O de]dă L degrabă]indată O trimise]trimisă O 13 unde]
unde-i CKL trupul]trupul lui A unde rămăsese trupul om. O de]-]de-i O aduseră]adu-
sără K, aduse trupul O puseră]pusără K, cusură O 14 și-l petrecură om. O multă]mare
K cu]de O 15 boiaii]boerii AL, domnii O și cu]și ACKLO némișii]voevozii O tăia] 35
tăe ACKL De la r. 16 inc. Păcurariul deaca .. plnă la r. 18 fin. să nu mai facă e redacția
Iar ciobanului accliuia și tăia] capul, după cum zice la sfînta evanghelie, Mathei cap. 7, stih. 2,
că cu ce judecată ve]i judeca, judecată-vă]ve]i și cu ce măsură măsură]i, măsura-să-vă voao în 40
Io Batîr om. L 16 duse]adusără K scriptură]ln scriptură A că cu ce]cu ce AL 17 și se va
măsura]măsura]i-să-va AK, cu aceia și să va măsura L tăie]tăia] A 17—18 păcu-
riului CL 19— p. 76 r. 2, inc. Deci dobîndi ... fin. toată veselia e redacția Deci Mihai vodă
să aşză craiu în Țara Ungurească, iar în Țara Românească puse domn pre fiu-său Io Neculai
voevod și domni ei țările amîndoao foarte bine în O

Și în Țara Muntenească trimise domn pre fie-său, Nicolae vodă și să aşăzară domni fiul și tatăl în 2 țări, domnind ei țările intru toată veselia.

Iar lui Mihai vodă veni-i sol de la împăratul creștinesc Rodoful, anume Osnu David și Sechil Mihai. Și aduseră solii véste cum să se lase 5 Mihai vodă de toată țara Ardealului, să fie numai pre mîna împăratului și să se întoarcă la țără-și să-și ție Țara Muntenească. Iar Mihai vodă încă făcu sfat cu toți boiarii și cu némișii Ardealului și cugetară să nu dea Ardealul împăratului creștinesc, numai să fie dajdnic împăratului 10 creștin, iar | de domnie să fie tot Mihai vodă. Și acest sfat să potrivi, cum zice David prorocul la capul 20. Deci nu putu într-alt chip, numai alése 2 boiai, anume pre Mihalcea banul și pe Stoica logofătul și-i trimise la împăratul nemțesc cu solii, cum să lase împăratul Ardealul să-l domnească Mihai vodă și să fie dajdnic. Iar împăratul nu le déte nici un răspuns, făr numai ce-i fusese lui pohta dintăi. Iar Mihai vodă iar strînse 15 a doo oară sfat și-și aduseră aminte cum întăi era țara ocolită de vrăjmași, iar acum au dat dumnezeu de iaste domn a doao țări. Și-i plecară mintea lui Mihai vodă a nu să pleca celui mai mare, ci ziseră că nu va avea nevoie de împăratul, ci-l va lăsa de va ținea Ardealul.

Deci să începură sfaturi multe intru toți oamenii. Iar Mihai vodă 20 deaca văzu că nu-i va fi Ardealul cu pace, el începu a face pace cu carii și era lui vrăjmași întăi. Că trimise la sultan Mehmet, împăratul turcesc, și cu mare bucurie primi pre Mihai vodă și degrab trimise-i și steag. Și trimise și la craiul leșăsc pentru pace și pentru tocmeală, ci nu să putură 510 tocmi, ci umblără cu | cuvinte deșarte.

---

25 1 Și în Țara Muntenească]Că A, Și în Țara Rumânească GK Și]Ci L domn]domn să fie G pre]pă A fie-său[fi]-său AGKL, fiul său C Nicola]Necula G, Nicolae L vodă]voevod A și să]și se K 2 aşăzară]şașză A domn]domn A și fiul L tatăl]tată-său G domnind]domnia AK țările K toată veselia]atita veselie AK toate G 3 veni-]veni ACL, li veni G de lajde C Rodoful]Rodoful C, Rodolfu K De la p. 76 r. 3 inc. Iar lui Mihai vodă veni-i sol ... pînă la p. 77 r. 9 fin. spre râul lui Mihai vodă om. O 4 Osnu David]Oscu (Osnă K) David CK, Otnudavia L După David ad. și să Inchină Mihai vodă A Și Sechil Mihai om. A Sechil] Sechicel G, Sechel K adusără CK să sejsă să AG, să K 5 de toată]toată K să]și să A 6 să sejsă să AKL la țără-șila țără G, în țără-și K 7 boarii]boerii A, boerii să L cu² om. AK némișii] nemîșii A, nemîșii CL, niamișii K 8 dajdnic] dajnică C, dajnici GKL 35 9 creștin]creștinesc K 10 prorocul la capul 20]proroc la (in G) 20 de capete CGKL putu]putură ACGKL chip]chip să facă ACGL 11 alése]alése Mihai vodă ACGKL boeri ACL pre om. ACKL pe om. ACGKL și]li G Stoica]Stancul G și-iși CL 12 la] soli la CG nemțesc]creștin AC, creștinesc GKL cu solii]om. A, cu solie C, solie G cum om. CL să-]lsă CL 13 și să fie dajdnic om. ACGKL déte]dete AK, déde G 14 făr|făr de A fusese]făcea A ce-i fusese lui pohtaje-i au fost pofta lui CL lui om. K dentli K Iar om. ACGKL 15 do]doa L doo oară]doooră G sfat]sfat să facă AK, să facă sfat CGL și]și ACGKL cum țara întii era ocolită G țara era ocolită L 16 iaste]este AL doao]doo AC, doă L Și-i]și C 17 lui Mihai vodă om. AGKL mai om. L ce zisără K 18 de împăratul]despre împăratul G, dă intrat L ci-l]ce-l GK 19 să]se G omeni C 20 daca L el începu a om. A 40 face]făcu A pace om. L carii fi]care AC, carii G, cei ce-i K 21 Mahmet C 22 și² om. CG trimise-i]trimise AC, li trimise L steagul G 23 leșesc G pace] pacea AC tocmeală]tocmeala CG, tocmai] K ci]ce GK să]se K 24 ci]ce GK umblără]inbla K cu om. K

Iar înpăratul Rodoful nemțesc deaca văzu pre Mihai vodă că să împacă cu turcii și să înprietenește cu streinii și să desparte de el, foarte să îngrijă, și socoti cum că-i va face Mihai vodă scădere de înpărătie, deaca s-au închinat turcilor. Și socoti înpăratul cum va face cu putere și cu armă să sară și să scoată pe Mihai vodă den Ardeal.

Iar Mihai vodă nu-și mai aduse aminte de cea de apoi, cum că nu-și va lăsa înpăratul nemțesc cuvintul să stea în desărt, ci-și înnăltă Mihai vodă sfatul și mintea de om neînțelept și de pizma cea de dămunt a Irimiei vodă, ce să sfătuise cu Batîr Andreiaș spre răul lui Mihai vodă. Iar Mihai vodă să rădică asupra Ierimiei vodă cu oști mari, la mai 6 dni. Și intră Mihai vodă cu oști în Moldova. Iar Ieremiiia vodă deaca prinse de veste, el trimise de-ș strînse și el toate oștile Moldovei și cu lășii, ca să iasă împotriva lui Mihai vodă. Iar deaca mérse Ieremiiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse să plecă spre cetatea Hotinului, fugind Ieremiiia vodă de témerea lui Mihai vodă. Iar oștile lui ajunseră pre oștile Ierimiei vodă la un loc anume Jajcea. | Și fu acolo război mare oarecîtăva vréme și mulți moldoveni și lăși periră. Décii moldovenii déderă dosul a fugi și leșii aşijderea, pîn să apropiajă de cetatea Hotinului.

1 Rodolful CK nemțesc om. ACGKL dacă KL 1–2 că să împacă]că să împăca A, împăcindu-să CGL 2 înprietenește]prietenii C, împrieteni G, împriitini K desparte]de-părta K 3 Îngrijă]Îngriji AL socotisă societă CG cum că]că K că-i va face Mihai vodă scădere de înpărătie]vea avea lipsă împărăția lui de Mihai vodă AGK, va avea împărăția lui lipsă (lipsă și scădere L) de Mihai vodă CL 4 Și să socoti CG înpăratul om. ACGKL putre]puterea A 5 să sarăsă să scoale K și săsă ACGL pe]pre C și să scoată pe Mihai vodă]pre Mihai vodă să-l scoată K 6 de cejdă acea L cum. om. ACGKL 7 nemțesc] creștin ACGK, creștinesc L să stea om. ACGKL dăsărt L înnăltă]Innăltă ACGLO, năltă K 7–8 Mihai vodă sfatul și om. AGL Mihai vodă om. K 8 mintea și sfatul C de om]de-sfat AL sfatul și mintea de om neînțelept]mintea de sfatul neînțelept GK neînțelept]ne-drept A demult ACKL a Irimie]a Irimii (Ieremiei CK) ACK, Irimia G, ce Irimia L 9 ce săsă L sfătuise]svătuse G, sfătuisă K 9–10 Iar Mihai vodă]El ACGKL Iar Mihai vo-să ... la mai 6 dnii]iar cind au fost la mai 6, leatul 7108, Mihai vodă rădică mari oști asupra Irimiei vodă O 10 Ieremiei vodă]Irimii (Ieremiei CK) vodă ACGK, lui Irimia vodă L oști mari]oștile mare G la mai 6 dnii]mai 6 dni (zile A) AG, în luna lui mai în 6 C, în 6 zile a lui mai K, mai 6 L intră ACGKLO 11 Mihai vodă cu oști om. O oști]oștile ACGK Ieremiiia vodă] Irimia vodă AG, Irimia | L, Irimie vodă O deaca]daca CKL, decă O 12 el trimise de-și om. O de-ș]dă-și C strînsă K si el om. ACGKLO toate om. K Moldovei]lui moldovenii L cu om. CKL lășii]lăși A, lăsă K 12–14 Moldovei și cu lășii, ca să iasă împotriva lui Mihai vodă. Iar deaca mérse Ieremiiia vodă împotriva lui Mihai vodă, el să întoarse om. O 13 daca KL mérse]merse AL, miarsă K înpotrivă]Inaintea ACGKL 14 să întoarsel]-au în-tors K dăși O să plecă]de au plecat K cetate G 14–15 fugind Ieremiiia vodă de témerea lui Mihai vodă om. ACGKLO 15 de témerea lui Mihai vodă om. C lui]lui Mihai vodă ACGKL, lui]incepüră-a-i goni și-i O ajunsă]K pre]și C, pă L Ieremiei]Irimii AG, lui Ieremiiia (Ieremiiia K, Irimia L) CKL pre oștile Irimiei vodă om. O 16 anume]ce să chiamă O Jajcea]Jașcea K, Tațcea L, Jitcea O fu acolo]acolo făcu A, dédiră O mare oarecîtăva vréme]mare oarecîtăva vreme A, foarte tare O 17 mulți moldoveni și lăși periră]pe-ri] mulți moldoveni și lăși O Décii moldovenii déderă]deteră (déderă GK) deci (diice C) moldovenii ACGKL alde a A fugi]fugiré G 17–18 Décii moldovenii ... cetatea Hotinu]jar cîți mai rămaseră dédi dosul a fugi spre cetatea Hotinului O 18 aşijderea om. ACGKL apropiajă]apropia G

Décii iar să opriră a da război. Mihai vodă îi pripri. Ei deacă văzură că vor peri toți cîți scăpară, ei să închezeră cu Ierimia vodă în cetatea Hotinului. Mihai vodă începu a bate cetatea și o bătură 3 zile. Iar deacea văzu Mihai vodă că nu o va putea sparge, puse paznici împrejurul cetății și să inturnă în Moldova, în scaun, în Iași. Iar Irimia vodă deaca văzu că-l vor scoate din cetate, el ești furiș într-o noapte cu toți boiarii lui și fugi în Țara Leșască. Iar Mihai vodă începu a să scrie și a să mărturisi cum că iaste domn a 3 țări. Atuncea boiarii și bătrînii Moldovei pohtiră de la Mihai vodă să le dea domn pre fie-său, Neculai vodă. Si să făgădui Mihai vodă că 10 le va face pre voe. Apoi în urmă să socoti Mihai vodă cum că iaste fie-său mic și nu va putea fi domn într-o țară de margine ca acăia, căci tot să 52^v temea de Iriniția vodă. Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Si tocmai oștile și le puse capete mari 4 boari, anume: Udrea hatmanul și pre Androne vistierul și pre Sava armașul și pre Negre spătarul, ca 15 să tie țara Moldovei.

Iar Mihai vodă să întoarse în scaun în Belgrad. Si aciași veniră olaci de la Rodoful, înpăratul nemțesc, cerând țara Ardealului să fie a lui și să-și tie Mihai vodă țara Moldovei și Țara Rumînească, că-i va ajunge.

1 Décii]Deci ACGKL să om.GL a daja darea CGKL război|războiului L pripipighiG
20 Décii iar ... îi pripi]Si deacă să apropiară spre cetate iar începură a da război foarte tare O El]om. G, Si O deacă]daca KL 2 perilsă piară O cîți scăpară]cîți scăpase K, om. O ei om. K După ei ad Dedoră dosul a fugi cu Irimie vodă și O Închiseră]Închise G, Închisără K Irimia]Irimia AGL, Ieremia CK cu Irimia vodă om. O citatea K 3 Deci Mihai vodă O Început]Începută G bate]ba G cetatea]om. G, cetate cu tunurile O o om. G Iar]Si AO, om.GKL deaca dacă KL 4 văzu]văzură G Mihai vodă om.ACGKLO o valovorKO pute spargi O puse]pusă K, puseră L paznic]păzitor CG, păzitori LO 5 inturnă]inturnără A, întoarsă O în Moldova om. O scaon K Irimia]Iremia CK,Irimie O dacă KL 5–6 că-l vor scoate din]că vor să-l prindă de în O 6 el om. O el ești furiș într-o noapte]el fugi într-o noapte eșind furiș A eșiju eşit K furiș într-o noapte]noaptea furiș K boerii ALO și fugi în]și să duse în A 7 Iar]și O începu Mihai vodă O a să scrie serie C G mărturisi]mărturi C cum că iaste om.ACGKLO 8 a 3 țări]și a treia țară (țări G) CGL, preste trii țări O Atunci AK boarii]boerii A, toți boerii CL Atuncea boarii și bătrînii Moldovei pohtiră Si veniră toți boerii Moldovii de să Închinără lui Mihai vodă și pohtiră O de la]pre A de la Mihai vodă om. O 9 domn om. C fie-său]fii-său AL, fii-său CO Neculai vodă]Nicola AC, pre Nicola K, Necula vodă O 9–10 Si să făgădui Mihai vodă că le va face pre voe]Si să făgădui aşa. Si alese 2 boeri anume Radul Buzescul și Stoica (Stoican A) postelnicul (paharnicul L) și 300 de boeri moldoveni ca (care C) să aducă pre Nicola (fii-său Nicula A) vodă să le fie domn ACGKL, om. O 10 Apoi în urmă]Deci O să socoti Mihai vodă]Mihai vodă (el O) socoti (să socoti G) ACGKLO cum că]cum AGKL, că C iaste]este AL fii-său iaste tîrnă O 40 11 fi domn]domni G ca acăia om. ACGKL căci]căci că A, că L, pentru că O tot]toți C 12 Irimia]Iremia C, Ieremia K, Irimie O acea tocmeală]aceea ACGKL Si]Si-și AK 12–13 Deci Mihai vodă să lăsă de acea tocmeală. Si tocmai oștile om. O 13 oștile]oști C le puse capete mari]alesă O 4 boari]4 boeri ALO, 20 boari C 14 și pre]2,3]și (și pe³L) ACKLO, i G Androne]Andronic AKLO, Andranie C visternicul K Negre]Negri AG, Negrea CK 45 15 tie]tie aceia CGL țara Moldovii]aceea țară a Moldovii AK 16 Iar Mihai vodă]Si el ACGKL, Iar el O să întoarsă]au Intors K, să întoarseră L, să să întoarcă O în scaun]în (iar la CLO, la CK) scaunul (scaun C) lui (iarăși G) ACGKLO în²]la CO Belgrad]Belograd AC, București L aciași]aceiași C aciaiaș și G veniră]li veni (veniră K) CKL 17 olaci]solii ACKL, sol C Rădolful C înpăratului C nemțesc]creștin ACG, creștinesc K, creștinilor L De la p. 78 50 r. 16 ptñ la p. 79 r. 5, inc. Si aciași veniră ... fin. să o ia înpăratul om. O 18 să-și]să ACGKL țara Moldovei și Țara Rumînească]Țara Muntenească și țara Moldovei ACGKL ajunge prisosi ACGKL

Iar Mihai vodă nu să îndura de Ardeal, ci să siliia să-și tocmească de către împăratul ca să ţie Ardealul. Și trimise 2 boiari: pre Tudosie logofătul și pre Corneș Gașpar, rugîndu-se împăratului să-i lase Ardealul, că l-au dobîndit cu sabia, și să-l sloboază asupra turcilor; să meargă întii la Timișoară, să o ia de la turci și să o ia în părătul. Atuncea Mihai găti pre Marco vodă, sin Pătru vodă și-l trimise la Moldova să fie domn. 5
Şi trimise cu dînsul pă Preda Buzescul. Și deaca sosiră în Iași, începură a să veseli. Iar oștile Ierimiei vodă încă au fost viind la Moldova. Deci cu cîtă bucurie mérseră, cu atîta rușine fugiră și năpustiră țara. |

Trimetînd Mihai vodă soli în toate părțile, ca să-și tocmească lucrul și cînd ii păru că ș-a toemit mai bine, mai cu rău să strică de toate părțile. Începîndu-se sfaturi mincinoase și hicléne, mai vîrtos întru toți Ardelenii, spre răul lui, că nu-l mai suferia să le fie domn. Ce trimise la craiul leșasc ca să le dea pre Batîr Jicmon să le fie craiu, cum le-au fost și să dea ajutor și Ierimiei vodă să fie la Moldova și să scoată pre Mihai vodă să nu mai fie în mijlocul lor. Iar Mihai vodă nu știa nimic

1 Mihai vodă]el ACGKL să om. CGKL tocmască K 2 către AL împăratul creștinesc K să ţie]să-și ţie A și Ardealul CGL ca să ţie Ardealul] cerând țara Ardealului K boeri AL prejânume ACGKL 2–3 Tudosie logofătul și pre Corneș Gaspar]Corniș (Cornea CL) Gașpar și (i GL) Tudosie logofătul ACGKL 3 rugîndu-să AL 4 căcum AGKL l-auși l-au L cu sabia om. AGKL sloboază]slobozească CGKL margă K 5 și să o ia în părătul om. ACGKL Atuncea]Atunci K Mihai]om. AGKL, Mihai vodă C 5–6 Atuncea Mihai găti... să fie domn]Și purcése Mihai vodă și veni în Tara Muntenească și trimise la Moldova să fie Marco vodă domn, feciorul lui Pătru vodă Cercel O la Moldova să fie domn]donin să fie în Moldova L 6 găti]gătind și K prej pre AG, și pă L Marcu vocvod G sin]feciorul lui AK Pătru vodă]Pătrașco vodă C, Pătrașcu vocvod L să fie domn om. A 7 trimise om. ACGLO cu dînsul trimise K dînsul om. O pă]om. ACGLO, pe K Buzăscu CK deacă]dacă KL în Iași]in și G 8 a săjă se G oștile om. O Ierimiei]Irimii AGL, lui Ieremie (Ieremii K) CK încă au fost viind la Moldova]veni cu oști din Tara Leșască O au fost]s-au fost A au fost viind]au sosit K viind]ivind A, venind C, venit G După Deci ad. Marco vodă cu ai săi K 9 cu cîtă bucurie... năpustiră țara]Marco vodă nu ceteza a-l aştepta, ce fugi cu mare rușine în Tara Românească O bucurie]veselie A mérseră]merseră A, marsără K, mersese L 10 Trimetînd]Trimetînd AL, Și trimetînd C Trimetînd Mihai vodă soli]Deci Mihai vodă începu a trimeti soli O să-și să L tocmască GK lucrul]lucrurile CGLO 11 cînd ii]cîndu-i K ș-a]au A, s-a C cînd ii păru că ș-a toemit mai bine om. O cu rău|rău A să]om. ACGKL, ii O dejdespre ACGKL 12 Începîndu-să ACL hicléne]vielene ACKL, vihlene G, vieléni O După hicléne ad. asupra lui O intru]ln ACGKL 12–13 mai vîrtos întru toți Ardelenii, spre răul lui]Intăi despre unguri O 13 lui]lui Mihai vodă ACGKL nu-l]nu O mai om. ACGKLO suferia]suferă O Ce trimise]Ci trimiseră (trimisără KO) AGKLO, trimiseră C 14 leșesc O ca să]să AO pre]pe A craiu]iar craiu O cum]precum L 15 fost]fost și mai denainte O să dea ajutor... la Moldova]să să însoțească cu Irimie vodă să vie cu oști O Ierimiei]Irimii A, Ieremi C, Irimii L să fie]să vie AK, să vie iar GL la]in K pre]pă AL 15–16 să fie la Moldova și să scoată pre Mihai vodă om. C 16 să nu mai fie în mijlocul lor]din mijlocul lor, să nu mai fie între dînsii A să nu mai fie în jdin O Mihai vodă]el ACGL, iel K nimica L Pentru r. 16, inc. Iar Mihai vodă... fin. p. 80 r. 4 la 45 Timișoară urmează redacția Deci Mihai vodă, făcind zăbavă la Moldova, iar boerii Ardealului au strîns oști ungurești. Și întorcîndu-să Mihai vodă de acolo, ca să vie la scaunul lui, la Belgrad, s-a]intimpinat cu dînsii în luncile Brașovului și acolo dédiră războiu unii cu alții și numaidecit fu biruit Mihai vodă, că ave oști puține. Și fugind cu cîți scăpară dintr-acel războiu, trecură în Tara Rumânească și tăbără la sat la Scăeni, pre apa Telijanului. Și iată sosi și Simon vodă din Moldova cu oști. Și să loviră de față și nu putu Mihai vodă să-i ste împotrivă, ce numaidecit dedea dosul a fugi, că ave oaste (continuarea la p. 80₁₈)

de acéste sfaturi hicléne, ci să gătea să-și strîngă oștile, să meargă la Timișoară. Și trimise iar la împăratul nemțesc să-i dea ajutoriu. Și îndată găti pre Bașta Giurgiu cu o seamă de oști împărătești, și purcése ca să să întîmpine cu Mihai vodă, să meargă amîndoi la Timișoară. Iar domnii
5 și nemîșii și toți voivozii Ardealului era strînsi toți la Turda, sfătuindu-se
cum Batîr Jicmon zăbovête, iar Bașta vine cu oști împărătești să fie
53^v priiaten cu Mihai vodă. Ci să mira cum vor face cu meșteșug și cu înșă-
lăciune, să pue vrajbă între Mihai vodă și între Bașta Giurgiu. Și ziseră
Baștii : Cum vii tu ajutor lui Mihai vodă și el iaste nepriiaten împăratului ?
10 Că întăi nu va să dea Ardealul. Și alte multe cuvinte réle și fîclene ii ră-
dicară asupră. Și ziseră : Mai bine domnește tu, iar Mihai vodă să se ducă
în țară-și și noi să fim încinăți împăratului cu toată țara. Și învrăjbiră
pre Bașta cu Mihai vodă. Atunce să veseliră toți ardelénii, iar lui Mihai
vodă ii sosea pe're, că nu știa nemic de acéstea. Însă oarecine spuse
15 lui Mihai vodă de toate cîte i să făcea și ce i să rădica asupră. Și întăi
nu crezu, iar apoi adeverind, degrabă trimise de-și strinse oștile, fiind
Bașta Giurgiu pîn atuncea tot cu el, și grăbi de să loviră cu oștile ungu-

---

slabă. Și au fugit tot pe supt poalele munților pînă la Rușava și au trecut munții de
20 s-a dus la împăratul nemțesc. Și i-au spus de toate cîte i s-au întimplat și au început a să
ruga cu lacrâmi ca să nu-l lase să fie de rușine, ci să-i de oști într-ajutoriu. Și îndată îi déte pe
Baștea Giurgea o cu seamă de oști nemțești și veniră în Ardeal. Iar domnii ungurești, simînd de
aceasta, îndată strînsă toate oștile și tăbărîră la un loc săs ce-i zic Mirislău, pre apa Mure-
șăului. Și la septembrie 8, leatul 7109, să loviră unii cu altii și fură biruîti ungurii. Și periră
25 foarte mulți, grămadind toate trupurile cele moarte în malul Murășului, au făcut o movilă
mare. Și de acolo să rădică și veniră în luncile Turdii mulțămidin lui d-zău *ln O 1 acés-
tejacéle GL hicléne]viçlene ACL gătea]gătia ACG, găti K să-și]să GL oștile]oști L*
25 *margă K 2 nemțesc]creștin ACGKL să-i] ca să-i ACGL îndată]îndată-i C 3 Bașta]
Baștea ACGL Giurgiu]Giurgi G, Giurgea K samă GK purcése]purcéreră A, purciasăra L
4 margă GK domnii]domnul L 5 și nemîșii și nemîșii CKL, om G vovozii CK toți
30 om. CGL sfătuindu-să ACGL 5-7 era strînsi toți la Turda ... cu Mihai vodă]vîzind că
Batîr Jicmon nu mai vinea O 6 cum]cu C zăbovête]zăbovindu-să C Bașta]Baștea
Giurgiu ACGL, Bașta Giurgea K oștile G 7 priiaten]prieten ACL, priiatin GK Ci să
mira]Ci (Ce G, Ei K, Si L) să mirară (mira K) ACGKL, să mirară O cu² om. CGL O meșteșug
35 meșteșug și cu vicleșug A, mesterșug K, meșteșuguri O și cujuc CGL 7-8 și cu înșă-
lăciune]viçleni O 8 săjca să O puc]poe G ziseră]zise ACL 9 Baștii]câtră Baște Giur-
giu O vodă om. G iaste]cete AL nepriiaten]neprieten AL, nepriiatin CK, vrâjmaș O
40 10 nu va să dea Ardealul]Ardealul nu va să-l dea împăratului (împăratului om. L) LO
multe om. AO cuvinte multe C reli O viçlene ACL 10-11 rădicară]rădică C 11 asupră]
asupră-i O Si]Si-i K ziseră]zise L domnește tu]tu domnește K, domnești tu L, să ne
45 domnești tu O să sejșă să ACK, să G ducă om. L 11-12 iar Mihai vodă să se ducă în
țară-și om. O 12 în]la CL noi om. O țară]țara noastră O 12-13 Și învrăjbiră ... toți
Ardelenii]Si-i făgăduiră multe daruri, ca să-i facă moarte O 13 pre]p L Bașta]Bașta
Giurgi K Atunce]Atuncea ACGL, Atunci K lui om. ACGKL 13-14 iar lui Mihai vodă
... nemic de acésteajor ticălosul Mihai vodă nimică de aceste sfaturi viçlène nu știa O
45 14 li sosea peire om. ACGKL că]lot AC, om. GK nimica L acestea ACL oarecine]oare-
cine A, oarecine-i CGK li spuse L De la p. 80 r. 14 inc. Însă oarecine spuse ... plnă la
p. 81 r. 7 /in. cităva vréme și redactia Ci fiind doamna lui și cu fiu-său Neculai vodă închiși
50 de unguri în cetatea de la Făgăraș, făcu rugăciune către Baște Giurgi ca să-i de oști într-ajutoriu
să margă acolo să o scoată *ln O 15 lui Mihai vodă om. ACGK i să]să ACGL ce i săj și să*
C, ce să G rădica]rădică L asupră]asupră-i AG 16 adivirind K fiind și AGL 17 Ba-
ștea AGL Bașta Giurgiu pîn atuncea]pîn atuncea și Baștea Giurgiul C pîn]pre K atuncea]
atunci AK el]dinsu AGKL și grăb]grăbiră ACGKL*

rești la un loc ce să chiamă Mirăslău. Și fu izbînda lui Mihai vodă, septembrie 8 dni, 7108.

De acolo să rădicară și veniră în luncile Turdii și déte multumită lui dumnezeu. Și mérse Mihai vodă la Bașta Giurgiu de i să rugă să-i dea cîtăva oaste | ajutor ca să să ducă la Făgăraș, să scoată de acolo pre doamnă-sa și pre fie-său Neculai vodă, că era acolo închiși de unguri de cîtăva vréme. Iar Bașta Giurgiu, fiind amestecat cu ardelénii cu multe sfaturi réle și ficoléne spre Mihai vodă ca să-l omoare, ci din gură i să făgădui să-i dea némți ajutor. Iar Bașta făcind meșteșug hiclean, că zise lui Mihai vodă ca să-și trimiță toate ostile înainte la Făgăraș, numai să rămie el cu curtea lui și, trecind cîteva zile, ii va da ajutor. Și după cuvîntul lui cel hiclean făcu aşa. Oh, bun prilej își făcu Bașta spre piarderea bunului și viteazului Mihai vodă !

Iar cînd fu într-o dimineață, văzu Mihai vodă oastea nemtească viind cătră cortul lui, unii călări, alții pedestri, și socoti Mihai vodă că acéstea sint ajutor lui, și nimica de dînsii nu se temea. Iar ei, procleții, nu au fost ajutor, ci vrăjmași. Și deaca văzu că sosesc, ești Mihai vodă din cortu-său înaintea lor vésel și le zise : Bine ati venit voinicilor, vitéjilor. Iar ei să repeziră asupra lui ca niște | dihăni sâlbatece, cu

¹ Mirăslău]om. K, Mireaslă L fuju atuncea CGL 1—2 septembrie 8 dnij în luna lui septembvre 8 dni A, septembrie 8 CL, în 8 zile a lui septembvrī K 2 7108]cind au fost (era K) cursul anilor 7108 AK, valeatul (leat L) 7108 GL 3 acolea A să rădicară și sâr ridicără și CG, om. L veniră|veniră de să tăbără (tabără G) AGK, veniră de să loviră și să bătără la C, veniră de să bătără L Turdii]Turzii A déte]déde GK multămită GK 4 mérse]merse AL, merseră G, au mers K Mihai vodă om. ACGKL Baștea ACGL Giurgi CK i sâsă K

4—5 Giurgiu de i să rugă să-i dea cîtăva oaste ajutor, ca să om. G 5 cătăva oaste]némți AK, ceva nemtă CL sâsă-i A să ducă]ducă A, margă K să scoată de acolo om. C de acolo om. AGKL 6 pre¹]pă A fie-său]fii-său A, fiul său CL, fiu său GK Neculai]Nicolă AK, Necola C, Necula G, Nicolae L 6—7 de unguri om. G 7 amestecat]legat CGLO amestecat cu ardelénii]cui ardelenii legat AK 8 cu multe sfaturi réle și ficoléne spre Mihai vodă

ca să-l omoare]in sfatul cel dintăiu viclean rău l-au sfătuit ACGKL, în sfatul cel viclean O ci om. ACGKLO 9 i sâjli ACGL, om. K, i-au O făgădui]făgăduia C, făgăduit O să-i dea]că-i va da CGKLO nemtă]om. G, oști O ajutor]intron-ajutor GO Bașta om. ACGKLO viclean meșteșug A meșteșug]alt meșteșug CGL, meșterug K, alte meșteruguri O hiclean]viclean C, viclan K, viclén O 10 că om. ACGKLO zise]zise-i AK, au zis O lui Mihai vodă om. ACGKLO trimiță]trimată O 11 să rămie numai O zile O ajutor]ajutorul L după]dupre L

11—12 Si după cuvîntul lui cel hiclean făcu aşa]Deci Mihai vodă ascultă pre Baște Giurgi și-și trimisă toate ostile la Făgăraș, numai ce rămasă el singur cu curte lui și aștepta să-i vie ajutoriu de la Baște Giurgiu O 12 cuvîntu G cel hiclean om. ACGKL făcu aşa]sa făcut ACGKL 12—13 Oh, bun prilej ... Mihai vodă om. ACGKLO 14 demineață G Mihai vodă om. ACGKLO oaste O 14—15 oastea nemtească viind]viind oastea (oaste GKL) nemtească (nemtăscă GK) CGKL 15 către ACL cortu G socotii]socotind L, socotea O Mihai vodă om. ACGKLO 16 acéstea]aceștia AL, aceia O ajutor]ajutorul C, ajutorul GKO și nemică K dlnșii]ei O nu se jnu să ACGLO proclēții]ca niște pagini O 17 au fost]au fost KL ajutor]ajutorului O cijci au fost A, ce G vrăjmași]vrăjmași de moarte O daca L sosesc]sosesc K, sosesc la cort O eșile ești înainte O Mihai vodă om. ACGKLO 18 din cortu-său înaintea lor vésel om. O cortu-său]cort AGKL său om. C vésel om. ACGL le om. AL

18—19 voinicilor, vitéjilor]voinicii mei sănătoși O 19 repeziră]răpeziră L lui]lor L să repeziră asupra lui ca niște dihăni sâlbatece]ca niște hiară sâlbateci să răpezi asupra lui O nește K dihăni]hiară C

20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120 125 130 135 140 145 150 155 160 165 170 175 180 185 190 195 200 205 210 215 220 225 230 235 240 245 250 255 260 265 270 275 280 285 290 295 300 305 310 315 320 325 330 335 340 345 350 355 360 365 370 375 380 385 390 395 400 405 410 415 420 425 430 435 440 445 450 455 460 465 470 475 480 485 490 495 500 505 510 515 520 525 530 535 540 545 550 555 560 565 570 575 580 585 590 595 600 605 610 615 620 625 630 635 640 645 650 655 660 665 670 675 680 685 690 695 700 705 710 715 720 725 730 735 740 745 750 755 760 765 770 775 780 785 790 795 800 805 810 815 820 825 830 835 840 845 850 855 860 865 870 875 880 885 890 895 900 905 910 915 920 925 930 935 940 945 950 955 960 965 970 975 980 985 990 995 1000 1005 1010 1015 1020 1025 1030 1035 1040 1045 1050 1055 1060 1065 1070 1075 1080 1085 1090 1095 1100 1105 1110 1115 1120 1125 1130 1135 1140 1145 1150 1155 1160 1165 1170 1175 1180 1185 1190 1195 1200 1205 1210 1215 1220 1225 1230 1235 1240 1245 1250 1255 1260 1265 1270 1275 1280 1285 1290 1295 1300 1305 1310 1315 1320 1325 1330 1335 1340 1345 1350 1355 1360 1365 1370 1375 1380 1385 1390 1395 1400 1405 1410 1415 1420 1425 1430 1435 1440 1445 1450 1455 1460 1465 1470 1475 1480 1485 1490 1495 1500 1505 1510 1515 1520 1525 1530 1535 1540 1545 1550 1555 1560 1565 1570 1575 1580 1585 1590 1595 1600 1605 1610 1615 1620 1625 1630 1635 1640 1645 1650 1655 1660 1665 1670 1675 1680 1685 1690 1695 1700 1705 1710 1715 1720 1725 1730 1735 1740 1745 1750 1755 1760 1765 1770 1775 1780 1785 1790 1795 1800 1805 1810 1815 1820 1825 1830 1835 1840 1845 1850 1855 1860 1865 1870 1875 1880 1885 1890 1895 1900 1905 1910 1915 1920 1925 1930 1935 1940 1945 1950 1955 1960 1965 1970 1975 1980 1985 1990 1995 2000 2005 2010 2015 2020 2025 2030 2035 2040 2045 2050 2055 2060 2065 2070 2075 2080 2085 2090 2095 2100 2105 2110 2115 2120 2125 2130 2135 2140 2145 2150 2155 2160 2165 2170 2175 2180 2185 2190 2195 2200 2205 2210 2215 2220 2225 2230 2235 2240 2245 2250 2255 2260 2265 2270 2275 2280 2285 2290 2295 2300 2305 2310 2315 2320 2325 2330 2335 2340 2345 2350 2355 2360 2365 2370 2375 2380 2385 2390 2395 2400 2405 2410 2415 2420 2425 2430 2435 2440 2445 2450 2455 2460 2465 2470 2475 2480 2485 2490 2495 2500 2505 2510 2515 2520 2525 2530 2535 2540 2545 2550 2555 2560 2565 2570 2575 2580 2585 2590 2595 2600 2605 2610 2615 2620 2625 2630 2635 2640 2645 2650 2655 2660 2665 2670 2675 2680 2685 2690 2695 2700 2705 2710 2715 2720 2725 2730 2735 2740 2745 2750 2755 2760 2765 2770 2775 2780 2785 2790 2795 2800 2805 2810 2815 2820 2825 2830 2835 2840 2845 2850 2855 2860 2865 2870 2875 2880 2885 2890 2895 2900 2905 2910 2915 2920 2925 2930 2935 2940 2945 2950 2955 2960 2965 2970 2975 2980 2985 2990 2995 3000 3005 3010 3015 3020 3025 3030 3035 3040 3045 3050 3055 3060 3065 3070 3075 3080 3085 3090 3095 3100 3105 3110 3115 3120 3125 3130 3135 3140 3145 3150 3155 3160 3165 3170 3175 3180 3185 3190 3195 3200 3205 3210 3215 3220 3225 3230 3235 3240 3245 3250 3255 3260 3265 3270 3275 3280 3285 3290 3295 3300 3305 3310 3315 3320 3325 3330 3335 3340 3345 3350 3355 3360 3365 3370 3375 3380 3385 3390 3395 3400 3405 3410 3415 3420 3425 3430 3435 3440 3445 3450 3455 3460 3465 3470 3475 3480 3485 3490 3495 3500 3505 3510 3515 3520 3525 3530 3535 3540 3545 3550 3555 3560 3565 3570 3575 3580 3585 3590 3595 3600 3605 3610 3615 3620 3625 3630 3635 3640 3645 3650 3655 3660 3665 3670 3675 3680 3685 3690 3695 3700 3705 3710 3715 3720 3725 3730 3735 3740 3745 3750 3755 3760 3765 3770 3775 3780 3785 3790 3795 3800 3805 3810 3815 3820 3825 3830 3835 3840 3845 3850 3855 3860 3865 3870 3875 3880 3885 3890 3895 3900 3905 3910 3915 3920 3925 3930 3935 3940 3945 3950 3955 3960 3965 3970 3975 3980 3985 3990 3995 4000 4005 4010 4015 4020 4025 4030 4035 4040 4045 4050 4055 4060 4065 4070 4075 4080 4085 4090 4095 4100 4105 4110 4115 4120 4125 4130 4135 4140 4145 4150 4155 4160 4165 4170 4175 4180 4185 4190 4195 4200 4205 4210 4215 4220 4225 4230 4235 4240 4245 4250 4255 4260 4265 4270 4275 4280 4285 4290 4295 4300 4305 4310 4315 4320 4325 4330 4335 4340 4345 4350 4355 4360 4365 4370 4375 4380 4385 4390 4395 4400 4405 4410 4415 4420 4425 4430 4435 4440 4445 4450 4455 4460 4465 4470 4475 4480 4485 4490 4495 4500 4505 4510 4515 4520 4525 4530 4535 4540 4545 4550 4555 4560 4565 4570 4575 4580 4585 4590 4595 4600 4605 4610 4615 4620 4625 4630 4635 4640 4645 4650 4655 4660 4665 4670 4675 4680 4685 4690 4695 4700 4705 4710 4715 4720 4725 4730 4735 4740 4745 4750 4755 4760 4765 4770 4775 4780 4785 4790 4795 4800 4805 4810 4815 4820 4825 4830 4835 4840 4845 4850 4855 4860 4865 4870 4875 4880 4885 4890 4895 4900 4905 4910 4915 4920 4925 4930 4935 4940 4945 4950 4955 4960 4965 4970 4975 4980 4985 4990 4995 5000 5005 5010 5015 5020 5025 5030 5035 5040 5045 5050 5055 5060 5065 5070 5075 5080 5085 5090 5095 5100 5105 5110 5115 5120 5125 5130 5135 5140 5145 5150 5155 5160 5165 5170 5175 5180 5185 5190 5195 5200 5205 5210 5215 5220 5225 5230 5235 5240 5245 5250 5255 5260 5265 5270 5275 5280 5285 5290 5295 5300 5305 5310 5315 5320 5325 5330 5335 5340 5345 5350 5355 5360 5365 5370 5375 5380 5385 5390 5395 5400 5405 5410 5415 5420 5425 5430 5435 5440 5445 5450 5455 5460 5465 5470 5475 5480 5485 5490 5495 5500 5505 5510 5515 5520 5525 5530 5535 5540 5545 5550 5555 5560 5565 5570 5575 5580 5585 5590 5595 5600 5605 5610 5615 5620 5625 5630 5635 5640 5645 5650 5655 5660 5665 5670 5675 5680 5685 5690 5695 5700 5705 5710 5715 5720 5725 5730 5735 5740 5745 5750 5755 5760 5765 5770 5775 5780 5785 5790 5795 5800 5805 5810 5815 5820 5825 5830 5835 5840 5845 5850 5855 5860 5865 5870 5875 5880 5885 5890 5895 5900 5905 5910 5915 5920 5925 5930 5935 5940 5945 5950 5955 5960 5965 5970 5975 5980 5985 5990 5995 6000 6005 6010 6015 6020 6025 6030 6035 6040 6045 6050 6055 6060 6065 6070 6075 6080 6085 6090 6095 6100 6105 6110 6115 6120 6125 6130 6135 6140 6145 6150 6155 6160 6165 6170 6175 6180 6185 6190 6195 6200 6205 6210 6215 6220 6225 6230 6235 6240 6245 6250 6255 6260 6265 6270 6275 6280 6285 6290 6295 6300 6305 6310 6315 6320 6325 6330 6335 6340 6345 6350 6355 6360 6365 6370 6375 6380 6385 6390 6395 6400 6405 6410 6415 6420 6425 6430 6435 6440 6445 6450 6455 6460 6465 6470 6475 6480 6485 6490 6495 6500 6505 6510 6515 6520 6525 6530 6535 6540 6545 6550 6555 6560 6565 6570 6575 6580 6585 6590 6595 6600 6605 6610 6615 6620 6625 6630 6635 6640 6645 6650 6655 6660 6665 6670 6675 6680 6685 6690 6695 6700 6705 6710 6715 6720 6725 6730 6735 6740 6745 6750 6755 6760 6765 6770 6775 6780 6785 6790 6795 6800 6805 6810 6815 6820 6825 6830 6835 6840 6845 6850 6855 6860 6865 6870 6875 6880 6885 6890 6895 6900 6905 6910 6915 6920 6925 6930 6935 6940 6945 6950 6955 6960 6965 6970 6975 6980 6985 6990 6995 7000 7005 7010 7015 7020 7025 7030 7035 7040 7045 7050 7055 7060 7065 7070 7075 7080 7085 7090 7095 7100 7105 7110 7115 7120 7125 7130 7135 7140 7145 7150 7155 7160 7165 7170 7175 7180 7185 7190 7195 7200 7205 7210 7215 7220 7225 7230 7235 7240 7245 7250 7255 7260 7265 7270 7275 7280 7285 7290 7295 7300 7305 7310 7315 7320 7325 7330 7335 7340 7345 7350 7355 7360 7365 7370 7375 7380 7385 7390 7395 7400 7405 7410 7415 7420 7425 7430 7435 7440 7445 7450 7455 7460 7465 7470 7475 7480 7485 7490 7495 7500 7505 7510 7515 7520 7525 7530 7535 7540 7545 7550 7555 7560 7565 7570 7575 7580 7585 7590 7595 7600 7605 7610 7615 7620 7625 7630 7635 7640 7645 7650 7655 7660 7665 7670 7675 7680 7685 7690 7695 7700 7705 7710 7715 7720 7725 7730 7735 7740 7745 7750 7755 7760 7765 7770 7775 7780 7785 7790 7795 7800 7805 7810 7815 7820 7825 7830 7835 7840 7845 7850 7855 7860 7865 7870 7875 7880 7885 7890 7895 7900 7905 7910 7915 7920 7925 7930 7935 7940 7945 7950 7955 7960 7965 7970 7975 7980 7985 7990 7995 8000 8005 8010 8015 8020 8025 8030 8035 8040 8045 8050 8055 8060 8065 8070 8075 8080 8085 8090 8095 8100 8105 8110 8115 8120 8125 8130 8135 8140 8145 8150 8155 8160 8165 8170 8175 8180 8185 8190 8195 8200 8205 8210 8215 8220 8225 8230 8235 8240 8245 8250 8255 8260 8265 8270 8275 8280 8285 8290 8295 8300 8305 8310 8315 8320 8325 8330 8335 8340 8345 8350 8355 8360 8365 8370 8375 8380 8385 8390 8395 8400 8405 8410 8415 8420 8425 8430 8435 8440 8445 8450 8455 8460 8465 8470 8475 8480 8485 8490 8495 8500 8505 8510 8515 8520 8525 8530 8535 8540 8545 8550 8555 8560 8565 8570 8575 8580 8585 8590 8595 8600 8605 8610 8615 8620 8625 8630 8635 8640 8645 8650 8655 8660 8665 8670 8675 8680 8685 8690 8695 8700 8705 8710 8715 8720 8725 8730 8735 8740 8745 8750 8755 8760 8765 8770 8775 8780 8785 8790 8795 8800 8805 8810 8815 8820 8825 8830 8835 8840 8845 8850 8855 8860 8865 8870 8875 8880 8885 8890 8895 8900 8905 8910 8915 8920 8925 8930 8935 8940 8945 8950 8955 8960 8965 8970 8975 8980 8985 8990 8995 9000 9005 9010 9015 9020 9025 9030 9035 9040 9045 9050 9055 9060 9065 9070 9075 9080 9085 9090 9095 9100 9105 9110 9115 9120 9125 9130 9135 9140 9145 9150 9155 9160 9165 9170 9175 9180 9185 9190 9195 9200 9205 9210 9215 9220 9225 9230 9235 9240 9245 9250 9255 9260 9265 9270 9275 9280 9285 9290 9295 9300 9305 9310 9315 9320 9325 9330 9335 9340 9345 9350 9355 9360 9365 9370 9375 9380 9385 9390 9395 9400 9405 9410 9415 9420 9425 9430 9435 9440 9445 9450 9455 9460 9465 9470 9475 9480 9485 9490 9495 9500 9505 9510 9515 9520 9525 9530 9535 9540 9545 9550 9555 9560 9565 9570 9575 9580 9585 9590 9595 9600 9605 9610 9615 9620 9625 9630 9635 9640 9645 9650 9655 9660 9665 9670 9675 9680 9685 9690 9695 9700 9705 9710 9715 9720 9725 9730 9735 9740 9745 9750 9755 9760 9765 9770 9775 9780 9785 9790 9795 9800 9805 9810 9815 9820 9825 9830 9835 9840 9845 9850 9855 9860 9865 9870 9875 9880 9885 9890 9895 9900 9905 9910 9915 9920 9925 9930 9935 9940 9945 9950 9955 9960 9965 9970 9975 9980 9985 9990 9995 10000 10005 10010 10015 10020 10025 10030 10035 10040 10045 10050 10055 10060 10065 10070 10075 10080 10085 10090 10095 10100 10105 10110 10115 10120 10125 10130 10135 10140 10145 10150 10155 10160 10165 10170 10175 10180 10185 10190 10195 10200 10205 10210 10215 10220 10225 10230 10235 10240 10245 10250 10255 10260 10265 10270 10275 10280 10285 10290 10295 10300 10305 10310 10315 10320 10325 10330 10335 10340 10345 10350 10355 10360 10365 10370 10375 10380 10385 10390 10395 10400 10405 10410 10415 10420 10425 10430 10

săbiile scoase. Ci unul déte cu sulița și-l lovi drept în inimă, iar altul degrabă ii tăe capul.

Si căzu trupul lui cel frumos ca un copaci, pentru că nu știuse, nici să înpirejise sabia lui cea iute în mîna lui cea vitează. Si-i rămase trupul 5 gol în pulbere aruncat, că aşa au lucrat pizma încă dinceputul lumii. Că pizma au pierdut pre mulți bărbați fără vină, ca și acesta.

Căci era ajutor creștinilor și sta tare ca un viteaz bun pentru ei, cît făcuse pre turci de tremura de frica lui. Iar diavolul, cel ce nu va binele neamului creștinesc, nu l-au lăsat, ci iată că cu meșterșugurile lui au 10 intrat prin inima celor răi hicleni, pînă îl déderă și morții. Si rămaseră creștinii și mai vîrtoș Tara Rumînească, săraci de dînsul. Pentru aceasta, dar, cade să să blestemăm toți creștinii pre neamul unguresc, mai vîrtoș, căci sint oameni răi și ficleni, încă din feliul lor. Așijderea și pre Bașta Giurgiu, căci au ascultat pre domnii ungurești, de au ucis pre Mihai vodă 15 fără nici o vină.

55 Unii ca aceia | să fie anathema !

Adévară, acel Bașta încă ș-a luat plata de la împăratul Rodoful, că l-au belit de viu foale, precum scrie, că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa.

- 20 1 Ci]iar ACKL, Si GO unul]unul dintr-însii O déte]déde GK, să repezi L, dedi O
drept]tocmai CO, dirept K inimă]inemă K, pîntece O 2 degrabă]idegrabă-i K
3 După frumos ad. pre pămînt în picioarele cailor O ca un copaci om. O știuse]știu A 4
împirejise]iprejise ACK, prileji L sabia]sabie GO, om. K lui cea iute]om. ACGKL, în mîna
lui cea iute O După lui ad. anexa 11 în mîna lui cea vitează om. O vitează]om. O vitează]om. ACGKL
25 Și-i]și ACG rămase]rămas-a G trupul]trupul jos (lui KL) GKL 4-5 Si-i rămase trupul
gol în pulbere aruncat om. O 5 aruncat în pulbere C că aşa]şa ACGKLO dinceputul
dinceputul C, din începutul O 6 pre om. AK bărbă]bărbăti viteji AK fără de]și fără
AGKL, și fără de C de vină]de nici o vină O că și acesta]șă și acesta]preacea O ACGKLO
7 tare ca un viteaz bun]ca un zădi O bun viteaz A 8 cî]că O pre]pă A dă tremura dă L
diavolul AK 9 neamului om. AKO creștinesc]creștinilor KO nu l-a]n]n]au K lăsat]lăsat
să fie viu O iată că om. O meșterșugurile CGLO 10 prin]n]n] O inimajinimile AGKLO răi
om. O hicleni și vicleni A, vicleni CGKO pîn]pînă-l A déderă]detiră C, déteră L, dediră
O Si om. O. 11 Tara Rumînească]Tara creștinescă, adică Muntenescă C, Tara Românească K săraci de dînsul]săracă de tot O dînsul]el C 12 dar om. O blestemăm]blestăme
30 35 G, blestămăm O niamul K 13 căci]căci că O oamini K ficleni]vicleni AL, vicleni CGO,
vicliani K încă]insă G, om. O felul]felul CL, feliul K După lor ad. Căci ei cu adevarat
sint dintr-acele limbi réle și pagine ce le-au închis Alexandru Machidon între 2 munți și le-au
încuiat, iar ei au spart și au căzut de acolo la lume, precum mărturisesti litopisilelor O Așijderea]Așijdere G, Așijdere să blestămăm O Bașta]Baștea ACL,Baște G 14Giurgiu]Giurgea
40 K căci]ctnd G, precum L, că O de au ucis]și au omorit O 15 de om. L nici o om. AO
16 accia]accia de 3 ori CO, aceștia L anathema]anathema de 3 ori AK, fie de 3 ori anathema
G 17 Adevără] Însă și O acel]acest AO Bașta]Baște G, Baștea (Basta K) Giurgiu (Giurgea
K, Giorgi O) ACKO luat G și-a luat plata om. L Rodoful]Radolfu C, nemăsc O 18 de
45 pe toate ulițile cetății Beciu]lui O precum]dupre cum L groapă O 18-19 precum scrie, că
cine sapă groapa altuia, el cade]intr-însa om. O 19 intr-însă G După r. 19 ad. De aceea să
povestim de un boer, care au fost la Mihai vodă, anume Turturea postelnicul. Atunci a fost
50 legat Mihai vodă cu Turturea postelnicul jurămînt tare și mare cum să să caute unul pre altul
pînă la moarte]lor. Si de să va prinde lui Mihai vodă să piele intr-altă]tară, să nu-i lase
oasele acolo, ci să le aducă în Tara Rumînească. Iar de să va prinde să piele acest postelnic
Turturea intr-altă]tară, să nu-i lase Mihai vodă oasele, ci să le aducă în Tara Muntenescă, să
le ingroape. Drept aceia, (continuarea la p. 83₁₇₋₂₀)

Pîn aici s-au sfîrșit toată jitia răposatului Mihai vodă. Și au domnit Mihai vodă ani zece.

Aicea semnăm pentru povestea lui Simion vodă

Că fiind Mihai vodă la Ardeal în multe feliuri de primejdii de la ai lui vrăjmași, unguri, némti, léși, turci și fiind cu dînșii în luptă multă vréme, atuncea și Simion vodă, răul vrăjmași, vremea său găsit, că au venit aici în Tara Rumînească cu léși și cu moldoveni, de au gonit pre doamna lui Mihai vodă și pre fie-său Nicula vodă și au săzut aicea domn în țară, găsind-o fără stăpînire. Numai ce era Buzeștii, cîteși 3 frații, că să ficlenise de cătră Mihai vodă și să încchinase la Simeon.

O, săracă de țară, ce au pătit atuncea cu leșii și cu moldovenii! Că au prădat și au jehuit toată țara, și mănăstirile și boaiarii și săracii, pînă ce au luat tot ce au găsit la dînșii.

Atuncea Buzeștii văzînd atîta răutate, n-au mai putut răbda, ci au fugit preste Olt, la Craiova. Și îngribau strîns toate ostile Mehedințiilor și numai decit s-au învîrtejît înapoi la Simeon vodă. Iar el prințînd

5

10

55

15

20

25

30

35

40

45

deaca văzu Turturea postelnicul că tăiară pre Mihai vodă, mult s-au nevoit pentru jurămîntul ca să aducă oasele lui Mihai vodă. Ci n-au putut, ci au luat numai capul de l-au adus în Tara Rumînească și l-au îngropat la mînăstirea Din-deal, de la Tîrgoviște. Și au făcut milă mare care au fost lăsat Mihai vodă să le dea acei mânăstiri AK 1 Pîn aici]Pîn aicea G, Aicea K, om. O s-au sfîrșit[s]-au săvîrșit GK, și să sfîrșit O jitia]jitia lui G, vitezia L, istoric de vitejtile O răposatului Mihai vodă]lui Mihai vodă răposatul O 1–2 Și au domnit Mihai vodă ani zece]d-zeu să-l erte A, om. CGKO 3 Aicea]De aicea înainte A, Cap. 33. Aici K semnăm]Insemnăm AL, sămnăm C, spunem G, însămnăm K pentru]dentrul C vodă]voevod CG Simeon voevod L Aicea semnăm pentru povestea lui Simion vodă]Io Simeon voevod Moghila, ficolorul Irimie voevod, au săzut în scaun în Tîrgoviște O 4 Că]Pentru că AO, om. K la Ardeal om. O în multe]într-un munte C feliuri]feluri CL primejdii]vrăjmăsie A 4–5 de la ai]de ai A de la ai lui vrăjmași]bătîndu-se O 5 unguri]cu ungurii O némti]nămîti K, om. O léși]lcisi A, și cu leșii O turci]turcii A, și turci KL, om. O și om. AK multă]în multă AK, om. V 5–6 și fiind cu dînșii în luptă multă vréme om. O 6 atunci KO și om. K Simion vodă]Simeon vodă L, el O răul vrăjmași]rău vrăjmașul L, ca un vrăjmaș rău O vremea]vrémea G, vréme K găsit]găsit G și au găsit vréme O 7 vînăt K aici]aicea CK, om. O Romînească O léși]liași K, leșii O și om. A moldoveni]moldovenii și au făcut război cu Mihai vodă O de au]și au O pre]pe L 8 fie-său]fii-său AGKL, fiul său C Nicula]Nicola ACK, Necula L, Neculai O vodă]voevod O au săzut[s]-au aşzat O 8–9 aicea domn]el domn aici AK, el aicea domn C, el domn G, să fie el domn O 9 în [ără]om. G, tării O găsindu-o O fără]făr de AO stăpînire]stăpîn K Buzăștii K cîteși]cite ALO, om. K 10 frajii om. O că]pentru căci O ficlenise]viclenise ACKL, viclenisă O dejdă L către AL vodă]vodă după spartul războiului, cind au fugit la Beciu O la]lui O Simeon]Simion (Simeon CL) vodă ACKLO 11 O]oh ACK săracă de]sâraca A, săracă L țara A atuncea]atunci K, atunce O cu]că L leșiji]liași K cu² om. L 12 Că]L jehuit]jăfuit ACLO, jefuit G, jăcuit K mânăstirile]mânăstiri GK, toate mânăstirile O boaiari]boerii ACL, boarii GK, pre boeri O și⁴ om. KO săracii om. O 13 pînă ce]pînă AGL ce au găsit la dînșii]de la dînșii ce au găsit L la dînșii om. O 14 Înainte de Atuncea Buzeștii ad. și umplîndu-se un an din domnia lui O Atuncea]Atunci K, iar O răotate C n-au mai putut]nu mai putură AK 14–15 ci au]ce-ae K, om. O 15 fugit preste Olt la Craiova om. O peste CKL îngrib]grab G, ndată O au strîns]strinse A, strînsă K 16 s-au învîrtejît înapoi la]au venit asupra lui O a]impotriva lui ACGKL prințind G

de veste n-au putut sta împotriva lor, ci au dat dosul a fugi. Buzeștii încă dupre dînșii gonindu-i, i-au ajuns la o vale mare, ce iaste dincoace de Focșani, și fără veste gonindu-i, lovindu-i, foarte rău i-au tăiat. Și de abia Simeon vodă cu puținei oameni au scăpat. Și luară tot plenul

5 ce au luat din țară. De atuncea acei văi i-au pus numele Căcata. De acolo Buzeștii întorcindu-se cu izbîndă, iar boarii, căți au fost cu Mihai vodă, după ce au murit domnul lor, au venit aici în țară, pre la Cîinéni, cu toate ostile rumânești, și s-au tăbărât la un sat ce-i zic Cîrstienești, ce iaste din sus de mănăstirea den Argeș. Acolo și Buzeștii cu dînșii s-au înpre-unat. Și mare sfat făcură, socotind pre cine ar pune domn, ca să poată oblădui Țara Rumânească, ca să nu mai între intr-însa răutățile și robiile, cum au fost mai nainte.

56 Și den porunca dumnezăiască, | toți cu un gînd curat, aléseră pre unul den boiari, carele era den semenția băsărăbească neamul domnesc, 15 anume Șärban, nepot răposatului Basarab vodă. Și-l rădicară să fie el domn Tării Rumânești. Și de acolo veniră toți la cetatea den Tîrgoviște.

---

1 dă veste C n-au putut nu putu A, n-au mai putut C putut sta]stătu O staja-l aştepta și a sta L împotrivalor]Inprotiva lor K, de față O cîte GKO au dat]numaidecăt dédi O 1—2 Buzeștii încă dupre dînșii gonindu-i om. O 2 dupr]după AK, depre G gonindu-i]gonindu-i G, om. K i-aup]pnă i-au A i-au ajuns]ajungind O mare om. O iaste] este ACL 3 Focșeni O După Focșani ad. tăbărfră acolo. Buzeștii încă s-au luat după dînșii și acolo O și fără]și făr de A, făr de O gonindu-i om. AKO lovindu-i]j-ai lovit O și i-au tăiat foarte rău O 3—4 Și de]Clt de AO, om. K 4 abiia au scăpat Simeon vodă cu puținei oameni AKLO puținei] puținte C, puțini G luară]luoare G, le luoară L tot plenul]tot plianul K, toată prada fnapoï O 5 ce]ce-l A au luat]luase AKO, luară C, au luoatu GL După țară ad. și să întoarsă cu mare izbîndă O De]Şi de O atunci CK pus]pos G acei văi i-au pus numele]s-au pus numele văi aceia O 5—6 De acolo Buzeștii întorcindu-se cu izbîndă om. O 6 Buzăștii K boerii ALO căți au fost cu lui O după]dupre G murit]perit AGK După vodă ad. cari era în Tara Ungurească O 7 după ce au murit om. O Domnul lor om. O vinut K aicea GKL pre]pe A Cîinéni]Cănni K 7—10 au venit aici în țară... s-au înpreunat]s-au pogorit cu toate ostile pre la Cîneni de au venit în țară și s-au înpreunat cu Buzeștii la un sat ce să chiamă Cîrstienii, ce iaste din sus de Argeș O 8 românești A un om. AL satul L ce-i zicjanume C Cîrstienești]Cîrstești C iaste]este ACL 9 dejdă L den]din ACIL, de GK Argis CG Buzăștii K Inpreonat K 10 Și mare sfat făcură]și făcură sfat O ar]vor L 10—12 socotind pre cine ... cum au fost mai nainte]și aleșăra din neamul băsărăbesc pre Șärban vel păharnicul, nepot lui Băsărabă vodă, pentru că știa că iaste om bun și milostiv și drept. Și-l puseră domn la octomvrie 20, leatul 7110 O 11 oblădui]bine oblădui CGL Românească bine K răutățile]răutăți AK, răotăți O robiile]robiile AGK 12 mai]și mai GL nainte]dinnainte CG 13 den]din ACGKL porunca]po[runcă]ACL, porință G, poronca K dumnezăiască]lui d-zău K glnd curat]glas strigă] și A, glas bun K gind]sfat L aliasăra K pre]pă L 13—16 Și den porunca ... domn Tării Rumânești]Acet Șärban voevod să iscălea Io Radul voevod, nepot lui Băsărabă voevod, precum să vidi la toate hrisoavele lui scris O 14 den]din ACKL boarii]boeri AL, boarii K care]care ACK den]din ACGL, de K semenția]sămîntă AK, semenția C, semenție G, sămîntia L băsărăbească]băsărabască K neam AL 15 Șerban GK nepotul AC răposatului]lui K Băsărabă K vodă]voevod ACGL După vodă ad. Cap. 34. Pentru domnia lui 45 Șerban vodă nepot răposatului Băsărabă vodă K el om. G 15—16 Și-l rădicară să fie... den Tîrgoviște]În anii * * viind de la Cîrstienești la Tîrgoviște rădicară domn Tărlă Românești pre Șerban, nepot lui Băsărabă vodă K 16 După Rumânești ad. cind au fost cursul anilor 50 ** luna lui * * zile A veniră de acolo O toțijeu toți boerii și cu toate ostile O la cetatea den]ln scaun în O din ACGL

Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz. Și pre toți streinii iubia și țara lui bine orînduise. Și făcu pace cu împăratul turcesc, ca să-i dea haraci, să nu mai fie răutăți în țară. Așjderea făcu pace cu crai și domni carii era împrejurul Țării Rumînești. Că nu-i era dragă ciarta, nici mînia, ci-i era voia să aibă cu toți pace. Atuncea s-a potolit toate războale și ostile céle multe și s-au pogorît de la dumnezeu mare bucurie și veselie în Țara Rumînească. Și să strînseră toți oamenii cei răsipiti, cineși la locul lui, mulțumind lui dumnezeu pentru pacea ce le-au dat.

Iar vrăjmașul cel rău, carele nu va binele nici unui creștin, iar începu a scorni pizmă și mînie. Întâi de la unguri, că infipse gînd rău în inima lui Sechil Moș craiul. Că strînse osti | multe și gindi, proclétul, să pogoare aici în țară asupra lui Șărban vodă, ca să vîrse singe mult și să dobîndească slavă și cinste.

Atuncea Șărban vodă încă înțelegând de aceasta, mult să mira și făcu sfat cu boiarii lui de-i trimise daruri scumpe și-l poftea să să lase de acel gănd și să aibă amăndoi frăție și prieteșug ca și intii, iar el nici cum dragostea nu o vrea, nici darurile nu le primi.

Atuncea Șărban vodă văzând una ca aceasta, numaidecît trimise în țară de-și strînse toate ostile și să gătiră de război. Și cînd fu la purcesul lui den Tîrgoviște, strînse preoții bisericii de făcură bdenii și slujbe

1 Acest domn]Acesta K au fost]era K Înțelept, bun și]Înțelept și bun ACG, bun și înțelept K, bun, înțelept și L Acest domn au fost înțelept, bun și milostiv și viteaz[și] Începu a căuta de rîndul țării și aşzâmîntul domniei O 1—2 Si pre toți streinii iubia și țara lui bine orînduise om. O 2 țara]țării L bine orînduise]bună orînduială fi făcu L făcu]făcuse A 3 haraci]haraș C mai om. G să nu mai fie răutăți în țară om. O Așjdcrea]Așjdere GO, Așjderea K făcu]făcură A cu[și] cu O crai]crai A, craiul unguresc O 4 și domni[și] cu (cu om. G) domnii AGLO carii]care AC împrejurul]împrejur ca să nu mai fie răutate ca mai înainte vremi O Romînești K Țări Rumînești om. O ceartă dragă G 5 nici mînia]sau gîlceava O mînia]mînie G ci-i]ce-i GK voia]voe O să aibă cu toți pace]cu toți să aibă pace K, să să aibă bine și cu pace O toții A Atuncea]Atunci K, Atunce O 6 războiale G ostile]răzmiri]ăle O și² om. C 7 vesălie O în Tara Rumînească]în toată Tara Rumînească (Muntenească CL) ACGKL, în toată țara O să strînseră]strînse L oamini G răsipi[ți]risipi A, răsapi[ți] O 8 lajpă la L După locul lui ad. și la moisia sa O mulțumind[și] mulțumind A, mulțamind G pace K li-uu K 9 vrăjmașul]diabolul, vrăjmașul O carele]care A, carile K val]voești O binile K nice K unui]unuia C 10 mînie]mînie asupra creștinilor O Infipse]impinse AK 11 Sechil Moș]Sechil Măs K, Sechil Moj O craiul]craiul unguresc O Că[și] O osti multe]mari osti O proclétul]proclétul G, procliatul K, păgînul O să să pogoare O 12 aici]aicea C, om. G țară]Tara Rumînească AGKL Șărban vodă]Mihai vodă C să vîrse]să să verse A, să vearsă G r. 14—17 om. V 14 Atuncea]Iar O încă înțalegând de aceasta]decă prinse de veste O miraj]mirără G 15 cu boaiari]cu toți boerii (boarii GK) AGKLO dă-i L poftea]poftia AG, poftia KL, ruga O să să]ca să să O 16 acel]acest O gănd]gănd rău O frăție AGKLO priitigus K ca și intii om. O iară K 16—17 nicicum] nicecum K, nicidcum O 17 dragoste]dragoste K, om. O nu o vreau]nu priimi (priimia K) AKO priimil priimia G 19 de-sijde ACGKL strînse]strînseră A, strîns K O gătiră]găti ACGKLO de om. G După război ad. Si trimisă la Sicheli Moj răspuns zicind: de vremi ce nu pohești dragoste și frăție, lată eu vin asupra ta și am nădejde pre dumnezău să să facă capul tău jărtvă. Și mă rog lul dumnezău că săngi să va vârsa, să cază asupra sufletului tău, că eu nu vin asupra ta cu sable, ce numai cu putere lui dumnezău și de la dînsul să ei plată O 20 denind ACGKL strînse]strîns-ău K biserici]bisericilor LO de]dă L bdenii]bdenie ACG, denii L slujbi O.

dumneziești. Și-l blagosloviră toți, rugind pre dumnezeu să-l poarte într-această cale cu sănătate și cu biruință asupra vrăjmașilor. Și cînd fu a treia zi, trecu munteii. Iar deaca înțelése Sechil Moș, el începu a să lăuda zicind : Ia să vedeți acum acel rumîn gros ce va să pață ; numai să-mi

- 5 intinz aripa ciastă dreaptă, numădecît il voi birui. Iar Șărban vodă rugă pre dumnezeu și-si rîndui ostile și répede să porniră asupra ungarilor. Și de toate părțile fură ocoliți, și aşa le déle o sabie și-i afundară la o tină mare, omorîndu-i și încincindu-i acolo foarte rău, cît nu scăpară mai nimenea. Atunce la acel război află-să ucis și acel Sechil Moș crai, pentru 10 nebunia lui, și-si pierdu toată oastea, și-si pierdu și capul. Iar Șărban 57 făcu multămită mare lui dumnezeu și să întoarse iar înapoi de veni la scaunul lui în Tîrgoviște. Și să potoliră toate vrăjbile, și să aşază toată țara cu bună pace.

Mai făcut-au Șărban vodă și alt război în gura Teleajinului, cînd 15 au venit Simeon vodă din Moldova asupra lui cu singur hanul și cu multime de tătari, ca să-l scoată din țară, să fie el domn. Și acolo s-au bătut foarte tare în 3 zile. Atunce, la acel război, au perit un nepot al hanului, cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul. Însăși el fu rănit la cap,

-
- 1 dumneziești]dumnezești AC, dumnezești GKO Și-l blagosloviră toți om. O prelpă A 20 om K 1–2 într-această cale]întru aceasta A, om. O 2 cale om. GK cu sănătate]sănătos O cînd fu om. O 3 munții]muntele G, munții în Tara Ungurească O Iar om. AGK daca KL înțelése]înțelese AC, înțelése K Sechil Moș]Sechil Moș craiu ACL, om. G deaca înțelése Sechil Moș]Sechil Moș deca văzu ostile lui Șărban vodă O 4 zicind]și zicea AK, om. G vedeti]vedem K acum]acuma CG, om. O acel]cel G, acest O ce va să pață om. O 25 să-mijsă G 5 intinz]intinz AGL, intinz eu O aripă]arepa G ciastă]cea A, această G, ceastă CKL, me cia O dreaptă]direaptă G, driaptă O il voi]l-oi L 6 rugă]să rugă A, om. G, rugind K prelui A, om. GKV și-si] A rîndui]orîndui CGLO și-si rîndui]au rînduit K porniră]porni CO 7 Și de toate părțile fură ocoliți]de-i ocoliră de toate părțile și-i inbulziră de toate părțile asupra unei levedi cu noroi mare O dédejdete ACGKA infundară AGK la-o]într-o C 7–8 și-i afundară la o tină mare om. O 8 omorîndu-i G acolo 30 foarte rău om. O cît]că O mai om. O 9 nimenea]niminea A, nimini C Atuncea AG, Atunci K află-să]se află O și om. K Sechil]Sichil CG, Sechel K Moș]Moș K crai om. A 10 nebunie K și-si]lș O oastea]oastea lui L pierdulpuse L capul]capul lui ACK toată oastea și-si pierdu și capul]capul și toată oastea lui O Șărban]Şerban vodă ACGKLO 35 11 multămită]mulțumită AC mare om. CO și să întoarseli]cu izbindă mare să întoarsă O vini KO 12 scaonul K' în]din CKL aşază]așză]ară GO 12–13 toată țara]toate O pace bună C Între r. 13–14 e titlul Războiul lui Șerban vodă cu Simion vodă în K 14 Șărban vodă mai făcut-au L în]la O Teleajenului ACL, Tilejenului O După Teleajenului ad. în lunca Teeșanilor O 15 vin]t K Simeon]Simion ACK vodă]vodă Moghila O din 40 Moldova asupra lui om. O lui]lui Șerban vodă K singur]insuș ALO, singur K 15–16 mulțame O 16 să fie] și să fie O el om. G 16–17 s-au bătut foarte tare]făcură mare război foarte mare cu hanul O 17 în om. AL în 3 zile]în multe zile și nimică nu sporeă tătarilor, că-i sprijine cu focul și sabia și insuș Șărban vodă cu vitejia lui alerga în toate părțile de-și îndemna voinicii lui și le zicea : stați cu vitejie și nu vă dați mijlocul că d-zău iaste cu noi 45 intr-ajutoriu. Și aşa să băte vitejești O Atuncea ACL, Atunci K alja K 17–18 au perit un nepot al hanului cînd s-au lovit de față cu Preda Buzescul om. O 18 Buzescul K Însăși]Încă și AK, Însă și CGL Însăși el fu rănit la cap]fu rănit la cap Stroe Buzescul, cînd s-au lovit de față cu nepotul hanului și au tăiat pre nepotul hanului O

și trecind la Brașov, să se vindece, acolo au perit. Atuncea hanul văzind că nu poate strica nimica lui Șärban vodă, fiind într-o zi, deaca au inserat, s-au mîniat pre Simeon vodă și-l puse în hieră pre supt pînțecele calului. Purcegind de acolo de cu seară, i s-au făcut ziua în Dunăre. Iar Șärban vodă s-a venit iar la scaun și domnia foarte bine, că avea pace dăspre toate părțile.

Iar vrăjmașul diavolul, cel ce nu va să vază pacea în creștini, ei iar scorni vrăjbă și nevoie mare asupra lui Șärban vodă. Că fiind Batîr Gabăr crai în Ardeal, s-au fost gătit în taină cu oști gréle, neștiind Șärban nimica. Numai au prins de veste deaca au trecut aicea în țară. Deci nefiind el gata de război, n-au avut ce mai face, ci au fugit la țara Moldovei cu toți boiairii lui. Iar Batîr Gabăr s-au tăbărât la scaunul Tîrgoviștii, săzind aicea în țară 3 luni, dind voe oștilor de au prădat toată țara și toate mănăstiriile, cît n-au rămas nimic în țară. Nici altă dată n-au mai fost aicea în țară răutate și jaf ca atuncea.

Deci țara văzind atîta răutate, cerșură de la împărație de le déde domn pre Radul vodă, fecior Mihnei vodă turcul. Si veni aici în țară cu

1 tricind la Brașeu K să sej să AGKL Si trecind la Brașov să se vindece acolo au per-

rit[iar Stroe Buzescu fiind rănit, îndată îl trimise Șärban vodă la Brașov să-l vindece bărbieri de

rană. Si nemică-n-afolosit, ci acolo au murit O perit]murit AG Atuncea]Iar O După hanul ad. decă peri nepotă-său și O 2 strica]folosi O nimic CGK lui Șärban vodă om. O daca L

însărat K 3 s-au mîniat prejs-au mîniat tătariei (foarte C, tare KL) pre ACKL, tare s-au

mîniat pre O Simeon]Simion AGK, Simon O puse]puseră A hieră]fiiare C, fieră KL prej

pă A, pe C pînțecele]pînțecile L, pînțicile K 4 Purcegind]Purcezind K, Si purcezind O dă

cu seara L ziua]ziua ACL, ziiog, zuo K, zio O în]la O 5-sau]au AKO vinit K iar om. ALO

la scaun]la scaunulsău L, la scaunul lui în Tîrgoviște, dind laudă lui d-zeu O avcajaură A

dăspre]despre ACK, de G Între r. 6-7 ad. Făcutu-s-au și o foamete iu zălele lui foarte rea,

de să mâncă om pre om și mulți oameni au murit de foame O 7 Iar vrăjmașul diavolul]Iar

cind au fost cursul anilor 7119, atuncea vrăjmașul diavolul O cel ce nu va să vază pacea în

creștini]carele nu încetează niciodată a nu face vrăjbi și zminteli în neamul omenesc O

pace AGK în]Intre KL ci om. AKLO 8 iar scorni]iar începu a scorni O nevoie]nevoie în

creștini și C mare om. C Si nevoie mare asupra lui Șärban vodă]și mînie în creirii lui Batăr

Gabăr craiul unguresc O 8-10 Că fiind ... aicea în țară]Că fără de veste au venit cu toate

oștile lui și au trecut aicea în țară. Atuncea Șärban voevod înțâlegind de aceasta mult s-au mirat

de unde au răsărit această pizmă mare O 9 Gabăr]Gabru A, Gabră K, Gabor L crai în

Ardeal]craiul Ardecalului ACK 10 nimic]vodă nimic (nemică K) ACKL de veste]veste A, dă

veste L daca KL aiceajom. AGK, aici C Deci]Si O 11 el om. O ce mai]cum O mai om.

ACK ci]ce GK la]in K 11-12 ci au fugit ... boiairii lui]ce numai dect s-au scutat cu

toată casa lui și cu toți boerii lui de au trecut în țara Moldovei O 12 boerii AL s-au tăbărât]au

venit și au descălecăt O scaonul K la scaunul Tîrgoviștii]in Tîrgoviște O sezind GK

12-13 săzind aicea în țară 3 luni om. O 13 aiceajaci ACK, om. G dîndjdă el L, și au dat voe O

oștilor]oștilor lui O 14 rămas]mai rămas A nimica CGL cit n-au rămas nimic în țară om. O

Nici altădată]carile jaf ca acela O n-au]au K mai om. A aiceajaci AC, om. G, altădată O

14-15 aicea în țară răutate și jaf ca atuncea]jac ca acesta aici în țară K 15 După țară ad.

Si au săzut în țară trii luni și jumătate, toată iarna O răutate și om. A răutate și

jaf ca atuncea]văzind atîta răutate și jaf ca acesta C, om. O atuncea]acesta AL 16 Deci]Dici

G, Atuncea O țara văzind]văzind săraca țară O văzind]văzindu-să L atîta]in-trătă L răo-

tate AC cerșură]cerșu AC déde]dete ACK 17 pre]p A Radul vodă]Io Radul voevod O

fecior]feciorul AKLO, sin G Mihnea G vodă²]voevod O fecior Mihnei vodă turcul]și

Mihnea vodă turcul, feciorul Mihnei vodă turcul C veni aici]veniră A, și viniră K aici

om. G, aicea L

5

57^v

10

15

20

25

30

35

40

45

50

steag împăratesc și goni pre Batîr Gabăr, de să duse iar la țara lui. Iar el sezu domn în scaun în București.

Atuncea Șärban vodă fiind pribieag la Moldova, și era mare obidă căci eși din țară fără veste și gîndi să strîngă oști, să vie asupra lui Batîr, să-și izbîndească. Si îndată veni din Tara Leșască 800 de jolniri călări și 400 pedestrași. | Si trimise aici în țară pre Stanciul slugerul, déde veste boiarilor și roșilor, și la mari și la mici. Si toți fură bucuroși pentru acea amărăciune mare ce făcuse Batîr. Si gata eșiră în tîmpinarea lui Șärban vodă. Si numai decit trecură muntele, tăbărindu-se în luncile Brașovului. Si déderă război mare în zioua lui sfetii Petru. Si aciși déde dumnezeu de birui pre vrâjmașul lui, pre Batîr Gabăr. Si multe trupuri fură tăiate de oastea lui, făcîndu-se de dinșii o movilă mare în lunca Brașovului. Iar Batîr Gabăr fugind, i-au căzut gujma din cap, și ca un ciine s-au ascuns și de-abia au scăpat, cu mare rușine. Si nu-i folosiră nimic penele céle multe ce purta, pîn au scăpat de s-au închis la Sibiuu, că de la singur dumnezeu au luat acea plată. Atuncea Șärban vodă déde mare mulțumită lui dumnezeu și cu izbîndă mare purcéséră de acolo să vie aici în țară.

1 stiag K *După* împăratesc ad. și cu mulțime de turci și de tătari O și gonijșigoniř A, și goniră KO de săde se G iar la]n AKO, iar fn C 2 sezujšazu A, aşză L domn om. O scaon K *Între r. 2–3 e titlul* Războiul lui Șerban vodă cu Bator Gabor în luncile Brașovului și pentru pribegia lui Șerban vodă în Tara Nemăscă la Beciu fn K 3 Atuncea]Deci O la]n O ijsi -i A, om. GO Fiind atunci Șerban vodă pribag K și era]era-i K marc]mai mare A, foarte O obidă]scirbit O 4 eși dinjeși aşa din ACG, eșisă din O fără]făr de AO, așa fără K săjca să AK să vie]ca să vie CGL, și să vie în țară (In țară om. K) KO Batîr]Batîr Gabru (Gabor CKL, Gabăr O) ACKLO 5 Îndată venijaduse oști O venij]veniră AG, viniră K 800 de]70 de L jolniri]joimiri AC, solniri G jolniri călări 800 K 6 400 pedestrași]pedestri 700 (400 O) AKO, pedestrași 400 CL aicea CGKLO pre]peL slugerul]sluger C, slugariul K déde]dete ACLO, de déde G, de au dat K 7 boiarilor]boerilor AL roșilor A la mari și la mici]la mic și la mare A marijmare G boerilor și la mare și la mic și roșilor O 8 acea]cea AGK amărăciune mari K ce]cele AGKO Batîr]Batîr Gabru (Gabor C, Gabăr O) ACO eșiră gata A gata]îndată O eșiră]eșiră toți O în tîmpinare]întîmpinare înaintea lui C, intru intîmpinare L 9 numai decit trecură muntele om. O trecură]trecu A tăbărindu-se]tăbărind C, tăbărindu-să GL, și tăbără O 10 Brașovului K déderă]le dete A, deliră C, le déde K, deteră L Si déderă război mare în zioua lui sfetii Petru]Si la iunie 29, leat 7119, făcură mare război O ziouajzoia AGL, zua C, zua K lui sfetii]sfintului A, de sfeti CGK Petru]Petăr K aciși]aciiași AG, aceiaș CO, aciia L déde]dete ACL 11 birui pre vrâjmașul lui, pre Batîr Gabăr]fu izbînda lui Șärban vodă O vrâjmașii C lui, pre om. AG 11–12 Si multe trupuri fură tăiate de oastea lui]și periră oaste ungureasca mai toată O 12 tăiate]tăete A, tăete dă L de oastea lui]om. AK, din oastea lui G făcîndu-se]făcîndu-să ACGL, și s-au făcut O de dinșii om. O ‘o movilă mare de dinșii C marc]foarte mare O lunca]luncile G 12–13 Brașovului]Brașuvului G, Brașovului K *După* Brașovului ad. ca să să pomenească O 13 căzut]scăzut G gujma]gujma A, gugima K, gugimanu LO cap]cap jos L *După* cap ad. și trecind o (peste o O) tină mare, puțin de nu s-au înecat AGKO cinc]cine K 14 s-aus]s-a L ascuns]intors K de-abia]abiia K, d-abia L *După* rușine ad. de s-au închis în Sibiuu O nu-i]nu O folosiră]folosi L nimic]om. G, nemică K, nimica L 15 ce purta]ce li lúa O în Sibiuu K pîn au scăpat de s-au închis la Sibiuu om. AO 15–16 că de la singur d-zeu au luat acea plată om. A 16 singur K luat]luuat L acea]om. K, această O Atuncea]om A, Si C, Atunci KO déde]dete AC. 45 deteră L, dédi O mare om. O mulțumită GK lui d-zeu om. C cu izbîndă]cum ezbindă G purcéséră]purcésé AGK, purceasă O dejă L 18 aici]iar aicea G, iarăși aicea L, iar O

Iar Radul vodă, dîndu-i împărății domnia, el au fost mers pre Teleajen cu mulțime de turci și cu tătari asupra lui Șärban vodă. Și neafindând acolo, numai de către purces du | pă dînsul. Iar Șärban vodă simțind de aceasta, fiindu-i ostile răsipite, n-au putut aștepta, ci au fugit la Moldova. Iar cînd au fost la Lunca Mare, i-au ajuns tătari gonaci fără veste. Atuncea Șärban vodă de-abia au scăpat cu o seamă de oameni pîn la Suciavă, că acolo era și doamnă-sa și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vladica Crimca, numind-o Elena. Și de acolo s-au rădicat cu totul de au trecut în Țara Leșască. Și de acolo s-au dus în 5. Țara Nemțească, la Beciu, priimindu-l împăratul Rodoful cu mare cinste, dîndu-i bani de cheltuiala, ca să se poată odihni el și oamenii lui cu mare 10. cinste și pace. Și acolo au lăcuit pîn la moartea lui. Domnit-au Șärban vodă ani 9, leat 7119.

Radul vodă Mihnilii viind domn de la Poartă la scaunul lui din Tîrgoviște, începu a-și tocmai țara cum să cade. Și veniră toți boiarii și toți 15. roșii și toți slujitorii, de să închinăra lui și făcură mare jurămînt ca să-i slujască cu dreptate. Și să odihniră toți cu pace.

Iar un boiaren mare, anume Bărcan vel stolnic ot Merișani, iar de moșie să trăgea de | Bucșani, el ca un om rău călcă jurämîntul, și 20. cu dînsul încă și alți 8. Că făcură sfat în taină ca să omoare pre Radu

1 Radul]Radului L împărății]împăratul A, împărăție O domnia|domnie K, domnia lui O fost mers|venit O pre|pă A, pe L 2 Teleajen|Teleajän CL, Teleajin G, Tilijan O multăme O și cu|și de ACGKO, și dă L După vodă ad. și dete tare asupra lui Șerban vodă A 3 numai decti]Indată K au purces]-au luat O dupre G 4 simțind]înțelegind G, înțelegind O fiindu-i]fiind A, și fiindu-i O răsipite|răsipite A, răsăpite CO cîțce K 4–5 n-au putut aștepta, ci au fugit la Moldovajel numai decti déte dosul a fugi spre Moldova O 5 Iar] Însă O lajın CL la Lunca Mare]ln Lunca cea (cea om. GK) Mare AGKO i-aui]au O gonaci]gonaci după urmă A, gonași K fără]făr de AO 6 Atunci K de-abia]de-bia G, abia KL samă K oamini GK 7 pîn la Suciavă]pîn la (în K) Suciava ACGKL, și trecînd în Moldova s-au dus la Suceavă O era]li era L și] om. O doamnă-să]doamna sa A, doamna L și] om. G 7–8 și acolo au născut și o cocoană, botezînd-o părintele vladica Crimca, numind-o Elena om. O 8 botezînd-o]botezîndu-să de AG Crimca]Crinta ACGLV numindu-o G acolo]acolea A 8–9 de acolo s-au rădicat|rădicîndu-să O 9 de om. O în Tara Leșască. Și de acolo s-au dus om. O 10 Nemțescă CK priimindu-l]priimindu-i C, și priimindu-l O Rodoful om. O 11 dejdă L chieftuiala G să se]să să ACL, să GK oamenii]omini G, oaminii K 11–12 dîndu-i bani de cheltuiala, ca să se poată odihni el și oamenii lui, cu mare cinste și pace și om. O mare cinste și pace]bună pace ACK, pace bună G, om. L 12 Și acolo au lăcuit pîn la moartea lui om. A lăcuit]lăcuit pace G pîn]př O moarte O Domnit-]au]Si au domnit CO 12–13 Șärban vodă om. O 13 ani 9]jaice în țară ani 9 O leat 7119]cînd au fost cursul anilor 7121 A, valeat 7119 GL, om. KO Înainte de r. 14 e titlu Cap. 35. Domnia Radului vodă feitorul Mihnei vodă turcul în K 14 Radul vodă Mihnilii viind]Cînd au fost cursul anilor 7119, Radul vodă au vinut K Radul vodă]iar Radul voevod O Mihnilii]feitorul Mihnilii vodă turcul C, om. O viind om. G viind domn de la Poartă]încă s-au întors și au venit O la scaunul]n scaun O lui din]n O 14–15 Radul vodă ... din Tîrgoviște]Au venit domn de la Poartă în scaunul din Tîrgoviște Radul vodă A 15 Începu]Incepind AK, și Începu O cum]precum L viniră K boerii ALO 15–16 toți slujitorii și toți roșii L toate breslile, slujitorii O 17 direptate K odihnră]așăzară O toți om. G pace]bună pace O 18 boiaren]boer AL, boiar CK, boeri O Bărcan]Bercan K, Vălcian O vel]mare A, marele K otjde la AK, din C ot Merișani]Bucșanul O 18–19 iar dejar din C, care din L iar de moșie să trăgea de Bucșani om. O 19 moșie]moși A din Bucșani ACGKL 19–20 el ca un om rău călcă jurämîntul și cu dînsul încă și alți 8]și cu alți 8 boeri ca niște oameni răi și vicleni călcă jurämîntul O 20 încă]închise G și om. C alți 8]alți boeri A, alți 8 boiaari K Că]și O în taină]pre taină L Radul C

vodă și să rădice domn pre Mihai cămărașul, pentru căci îi împresurase cu mulțime de greci de la Tarigrad și de la Rumele. Iar Radul vodă prințind de veste, îndată porunci de-i prinseră și porunci de-i tăe pre toți afară de poartă, ca să se învețe alți boiari a mai hicleni pre domnusău. Si domnia tot cu bună pace.

Iar Batîr Gabăr, domnul Ardealului, gîndi să vie iar aici în țară cu oști, ca să facă răutăți, ca și întăi. Atunce Radul vodă numai decit déde știre împărătiei. Si îndată-i porunci să meargă împreună cu Ștefan vodă din Moldova și cu toate oștile lor. Iar Batîr Gabăr deaca întâlăse de acăstea, numai ce tremura de frică și să mira ce va să facă. Iar boiarii lui făcură toți sfat și îndată omorîră pre Gabăr, ca să nu mai între răutăți în țara lor pentru un om nebun ca acela. Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă să intoarseră înapoi la țările lor și nu făcură nici un război. După | 59° accia împărăratul au mazilit pre Radul vodă, de s-au dus la Tarigrad. Si 15 au domnit ani 3. Văleatul 7123.

Alexandru vodă Iliiaș, acesta au venit domn de la Poartă și au săzut în scaun la Tîrgoviște. Si să închinăra lui toți boiarii cei mari și cei mici și toată țara. Si nu trecu multă vrême, venitui-i-au poruncă de la împărătie ca să meargă la oaste împreună cu Schinder pașa, la Tara Leșască. Deci Alexandru vodă s-au gătit și au scos tabăra afară.

1 domn pre Mihai cămărașul]pre Mihai cămărașul domn C căci li]că li G, că-i K 2 mul-
țame O de la]din ACKL, om. G și de la]li ot G vodă om. L 3 prințind]prinse A îndată
om. O prinseră]prinseră pre toți C, prinsări K porunci² om. O 3–4 porunci de-i tăe pre
toți afară de poartă]afară din poartă porunci de-i tăe C, le tăără capetele tuturor O 4 de
poartă]din poartă GL ca]pentru ca O să să AGL învățe]mai învățe C, învăță K alti]și alti O
boeri ALO hicleni]vicleni ACLO, viclini K 4–5 pre domnusău]pre domnul său ACL, om. O
5 bună om. CLO 6 domnul]craiul AGKO Ardealul]junguresc O gîndi]gîndse G gîndi
să vie iar]iar să găti să vie O aici]om. G, aicea KL 6–7 aici în țară cu oștii]cu oști în Tara
Românească O 7 oștii]oștile G ca¹]om. A ca²]om. O Atunce]Atunce AL, om. G, Atunci
K, iar O După]vodă ad. prințind de veste O numai decit om. L 8 déde]dete ACL, făcură O
îndată-l]îndată AKO, îndată li G porunci G margă KO împreună]om. CO, el împreună G
din]de la ACGK, al O Moldovii O și om. O După]lor ad. și și purcesără cătră Ardeal O
deacă]dacă K, daca L, decă O înțâlăse]întelése ACL, înțelise G, înțâlase K, înțâlesă O
10 acăstea]aceasta ALO trimura K dă frică L va să facă]să facă A, va face L boerii AL
11 lui om. AK făcură]făcu G toți om. O toți sfat]sfat toți AK omorâ]jomori CL Gabăr]
Batîr Gabru (Gabăr C, Gabor K) ACK, Batîr G, Bator L 11–12 și îndată omorîră ... ca
acela]cum pentru un nebun ca acesta să ne lăsăm să perim și să ne perdim moșiele și să rădicără
asupra lui și omoră și făcură pace O 12 om om. AK 12–13 Iar Radul vodă și cu Ștefan vodă
să intoarseră înapoi la țările lor]și să intoarseră Radul vodă și Ștefan vodă ciniș la țara sa O 13
înapol om. G făcură]avură K După]Dupre G 14 aicea A mazălit C pre]pă A de
s-a]și l-au A Si om. A 15 domnit]domnit Radu vodă (vodă al Mihnilii C) AC ani 3]ani 4 G
Văleatul 7123]cind au fost cursul anilor 7125 A, 7123 C, om. KO, văleat 7123 L După r. 15
e titlul Cap. 36. Domnia lui Alexandru vodă Iliiaș]n K 16 Alexandru vodă Iliiaș]Alexandru
Iliiaș AC, cind au fost cursul anilor 7135, în luna ** Alexandru vodă Iliiaș K, Io Alexandru
45 voevod fieciorul lui Iliiaș voevod O acesta om. K vinit K Poartă]Poartă, leat 7123 O
17 sezut G la]n AKO Tîrgoviști G Si să]Si i să A lui om. AK boerii ALO cel om. K
17–18 cei mari și cei mici]și mari și mici A, om. O 18 cei]om. GK, i cei L multă vrême]
vremi multă O venit]i-a]și-i veni A, venit]au KLO poruncă]poruncă G, poruncă K 19 ca
om. K margă KO la oaste]cu oștii lui O împreună]împreună A Schinder]Schindesi G,
50 Schender K, Schindis L la²]In O 20 Deci Alexandru vodă]și aşa O tabăra]toată tabăra A

Iar boiarii fiind înpresurați de mulțimea grecilor și ocărții de tru-
fășia lor, care nu putea să o mai rabde, ci făcură sfat în taină să-i ucigă.
Iar Alexandru vodă prinse de veste, ci să găti să-i tae. Iar ei încă înțe-
legind de aceasta, Lupul păharnicul Mehedințul împreună cu o seamă
de boiari fugiră în Tara Ungurească, iar alți boiari, căi rămăseră, plecară
capetele toti la Alexandru vodă. Iar el, neavînd ce face, că-l grăbiua turcii
să meargă la oaste, ci-i ertă și purcăse de să împreună cu Schinder pașa.
Trecură Nistrul de mîrseră la Cameniță, și cîteva zile să bătură cu leșii
și nimic nu folosiră, ci făcură pace și să întoarseră cinești la tara lui.
Și | sosind Alexandru vodă la scaunul lui în Tîrgoviște, îndată tăe pre
Cîrstea vel vor nec. Și încă vrea să mai tae pre mulți, ci nu cuteza de
Schinder pașa, că-i cerea pentru Cîrstea 40 000 de galbeni de aur. Iar
Lupul păharnicul împreună cu alți boiari plecară capul la crai, ca să le
dea oaste ajutor, să vie asupra lui Alexandru vodă. Iar el înțelegind de
aceasta, să întristă și îndată trimise carte la craiu, ca să vază și să adevă-
reze pentru acest lucru. Și-i trimise răspuns cum el nu știe nimic, nici
să strînge nici o oaste în țara lui, ca să-l lovească făr de veste. Iar alții
cine-i era priateni, și spunea că, adevărat, vine Lupul păharnicul cu oști
gréle. Iar el necrezind, și tîrția de coadele cailor pren tîrg, pre alții și

1 boiarii]boerii AL, boerii țării O mulțime G de mulțimea grecilor]de greci O 20
1—2 tru-fășia]truflia AGKLO, tru-fășia C 2 carea K nu o putea K mai om. AK
rebde K putea să o mai rabde]mai pută răbdă O cîlce GK, om. O făcură]făcu G în taină
sfat A să-i]ca să-i O ucigă]omoare C 3 încă prinse AGK Iar Alexandru vodă prinse de
veste]lar leficii străi mersă la Alexandru vodă de-i spuseră O cîlce G ci să găti]și-l în-
demna O să-i]tael să pre boeri (boiari K) AKO ei]boeri AK încă om. AGK Iar ei
încă]Atuncă O 3—4 înțelegind K 4 peharnicul K Mehedințul om. O 4—5 o seamă de]
alți K, o seamă dă L, o seamă de O 5 boeri ALO¹ ungurișca K rămăseră]rămăsesă A,
rămăsesă O După rămăseră ad. dă nu fugiră în Tara Ungurească L 6 capetele toti]toți
capul A, toți capitele CK, capul O Iar]Deci O grăbiu]grăbia ACGKL, grăbie O 7 la oaste
să meargă G să meargă]om. C, să margă O în oaste K ci-i]li AO, ce-i GK purcăse]
purceasă] KO, plecă L de se]imprenă]imprenindu-să ACG, imprenă cu dînsul împreun-
indu-se K, împreună L, de să dusă]împreună O cu Schinder]cu Schender K, cu dînsul,
cu Schinder L 8 Și trecură O După Nistrul ad. În Tara Leșască O dejši O marsără K
Cameniță]Caminiță K, Caminiț O să bătură cîteva zile O 9 și¹]ci A nimica L nimic nu
folosiră]dacă văzură că nu pot folosi nimică O ci]ce K, om. O întoarseră]întoarse CO lui]sa O 35
10 Și sosind om. O vodă la]vodă încă veni în O la scaunul lui]la scaun (scaon K) AK
în]la ACGL îndată]și cum sosi, îndată O tăel]porunci de tăe A, tu tăiat KO 11 Cîrstea]
Cîrstea G vejlmarele K, om. O Și]Cl L vreau]vre O tae]tae-i G tae pre multij]tăse și pre
alții pre mulți A pre mulțij]i pre alți mulți O cîlce KO cuteză AK 12 cereajcere G
Cîrstea]Cîrstea G, moarte Cîrstei vornicul O de aur om. O 13 păharnicul Mehedințul K
împreună]preunindu-să A alți]alalți L boiari]boeri AL, boerii pribegi O crai]
craiul ACO ca om. ALO 14 oaste ajutor]ajutor L, oști O ca să vie A înțelegind KO
15 să întristă]să au întristat K, foarte să întristă O îndată om. O ca om. O 15—16 și să
adevăreze]să adevirează K, este cu adevărat O 16 pentru acest lucru om. O acest]acel ACGL
Și-i]și AK Și-i trimise]și-i trimiseră L, iar craiul și trimsă O răspuns] răspunsul C, spun L
cum]cum că L, că O știe]stie O nimică K 16—17 nici să strînge nici o oaste]niciose o
oaste strînge K 17 nici ojnică CV, om. LO ca să-l]pentru ca să-l O lovăscă G făr de]
fără CGK, fă L 18 cine]icinje C, dîn O era om. O prieten]prieteni AL, prietenii G,
prieten K, prietenii lui O că]cu C, că cu KO Lupul]Lupul Mehedințul K 19 gréle]gréll O
Iar el om. K necrezind]necrezind G, necrizindu-i K și tîrția]li tîra AL, și tălară G,
și pedepsea și tăria O codele G de coadele cailor pren tîrg]prin tîrg legăti de coadele ca-
ilor O pren]prin ACGKL pre alții om. L și om. AK 50

omoria, cît nu mai cuteza nimenea să-i spue. Ci tot sădea în scaun negătit. Atuncea-i veni veste că au intrat Lupul în țară. Umplindu-se de inimă rea, strînse puținei călărași și pedestrași, cîți să aflără acolo, și le zise : Stați cu mine, și eu să vă dau lefi indoite. Iar ei răspunseră că nu

5 vor sta, căci ai călcăt jurămîntul | și ne-ai oprit simbriile și ne-ai stricat obiceiurile, cît am rămas la mare sărăcie, ci n-avem nici o armă, căci le-am vîndut toate pentru nevoile ce am avut de la tine, doamne. Nici îți putem folosi acum nimica. Ci numai te scoală și fugi, că vrăjmașii tăi s-au apropiat.

10 Atuncea Alexandru vodă le mulțumi și le déde o pungă de bani, ca să împartă cu toți. Și numai decît încălecă pre cal și fugi. Lupul încă sosi și începu a tăia pre boiarii greci și pre slugile lor, carii jăhuise țara. Și mult singe s-au vârsat. Și înoptind, nu să știa cum fuge unul cu altul, de frică și de cutremur mare. Iar Alexandru vodă scăpînd numai cu dulama 15 pre trup, s-au despărțit de doamnă-sa și fugind tare sosi la Brăila, iar doamnă-sa mérse la Giurgiov. Radul vodă deaca înțelése de aceasta, ii trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcăminte, ca să-l cinstescă. Iar Alexandru vodă avînd inimă rea și grijă pentru doamnă-sa, nici nu 20 știa unde iaste. Și într-acel cias sosi un om de la Rușciuc, dîndu-i veste bună că au trecut la Rușciuc și iaste sănătoasă. Părîndu-i bine foarte |

1 omoriajomora A, omorâia C, omorè O cîtjă O nimeneajniminea A, nimini C, ni-
menea G, niminile K, nime O Ci]Ce GK, Și O 2 scaun negătit|scaună gâtit L

2 Atuncea-i]Atunce ACG, Atunci K, pînă îi O venijvini- K intrat|venit L Lupul]Lupul
păharnicul ACKO în om. G țară|țară cu oști grêli O umplindu-se|umplindu-să ACL, înplin-
du-să (-se K) GK, iar el umplindu-se O 3 strînse|strîns-au K puține|puținței AK, pu-
țini O călărași|cămărași C și pedestrași|pedestrime A, om. G, puțântei pedestrași O
4 zisă O Stațijsă stați A și eu|iar eu AK vă om. L lefi|lefile AO, lafă K Indoite|Indoită K
răspunseră|răspunsără K, răspunsă O 5 vor|vom CGKLO sta|puse sta O căci|căce G,
că O jurămîntul și ne-ai oprit simbriile și ne-ai stricat om. L ne-ai.2 Jni-ai GK simbri-
ile|simbriile K, lefile O 6 obiceiurile|obiceiurile GK, toate obiceiurile O cît am|c-am G,
că am O mare om. L cijsi AGO, că L n-avem|nu avem AG, nu avăm K armă|jurmă K,
armă de război O căci|că LO 7 ce am|care le-am A doamne, de la tine G 7-8 Nici
îți|Nice-ți K Nici îți putem folosi acum nimică|Și acum nu-ț putem folosi nimică O 8 acum|
acuma A, acmu K nimica|nimic C, nimică K Ci]Ce și fugi|de]fugi ACGK tăi om. ACIKO
30 10 Atunce]Atunci K, Atunce O mulțumijmulj C, mulțămi GKO déde|dete ACL, dedi O
și o pungă K banijgalbeni A 11 ca să împartă cu toți om. A ca sîjsă O Înparți O cu
toti|toți CGKL numai|decit|indată O încălică O cal|căi O Lupul]Lupul păharnicul CO
35 12 boerii ALO carii|care AGLO jăhuise|jăfuise ACL, jehuise G, jecușă K jăhuise țara|
prăda țara și jăsu| și era mercuri în desără O 13 Și mult singe s-au vârsat om. O înnuptind G
nu săjnă G știia|vedea ACGKL cu altul|de altul ACKL știia cum fuge unul cu altul|vidé
unul cu altul cum fug O 14 cutremur|cutrimur K, groază O După mare ad. Și periră mulți
40 din greci, boeri O 15 pre|pe CL doamnă-să|domnii sa G, doamna sa L fugind tare|jau
fugit O sosijau|sosit K 16 doamnă-să|domnii sa G, doamna sa L mérse|jau mers K, om. O
lajin K Giurgiu A, Giurgiu L După Giurgiov ad. Și au trecut Dunăre la Rusciuc O dea-
cajdacă K, dacă L Înțelése|Înțintălace K, înțelése L îj|indată-i AG, indată îi CKL
45 16-17 Radul vodă deaca înțelése de aceasta îi trimise bani de cheltuială și haine de îmbrăcă-
minte ca să-l cinstescă om. O 18 Iar|Deci O avînd inimă reaj|măltă inimă rea avea O
și grijă om. AKO nici|că AGKO, căci CL 19 știia|știe GO unde|jun G iaste|este AL
50 cias|ceas GL, om. O sosijau|sosit K om|olac A Rusciuc O, Rusci V dîndu-i|iși-i aduse
O 20 că au|că i-au G trecut|trecut doamnă-sa A Rusciuc O, Rușii V iaste] este
AL iaste sănătoasă om. O foarte om. O

au dăruit pre acel om. Și intră într-o ghimie de s-au dus la Rușciuc, împreună cu doamnă-sa. Avea nădejde ca să intre iar în țară domn. Iar turcii nu-l îngăduiră, ci-l duseră la Tarigrad.

Atuncea Lupul păharnicul să mira ce va face, de cîte au început, ca să îmblinzească pre turci. Ungurii încă-i cerea lefi, bani nu avea, ci apuca pre neguțători, de-i da ungurilor, să plătească ei lefile. Și trimisese în țară pre Buzdugan căpitanul, fiind om rău, ca unde va găsi greci neguțători gélepi, pre toți ii tăia și le lua toată marfa fără de nici o milă.

Și dupre această mazilie a lui Alexandru vodă, déde împăratul domnia lui Gavrilă vodă. Și au venit în scaun în Tîrgoviște. Și preste puțină vréme i-a venit poruncă de mérse cu toate ostile de să împreună cu Schinder pașa.

Fu prins și Lupul păharnicul cu Buzdugan căpitanul; dîndu-i în mîna pașii, îndată-i înțepă pre amîndoi. Și aşa și-au sfîrșit viața lor.

Iar Gavrilă vodă intorcîndu-se de la oaste, puțin au mai domnit și l-au mazilit. Deci n-au vrut să meargă la Poartă, ci au fugit în Tara Ungurească și acolo și-au sfîrșit viața lui.

---

1 au dăruit]dăruit-au ACKO, l-au dăruit C intră]intrănd A, om. L de]om. A, și C s-au dus]săduse GO Rușciuc O, Ruși V 1—2 împreună]dănu-să]și să împreună O 2 doamna sa L

Avea nădejde ca să intre iar în țară domn om. AK Intre]vie O domn în țară GO 3 ci-l duseră] 20 om. G, ci-l dusără K După Tarigrad ad. Și au domnit ani 3 O 4 Atuncea]Atunce GO,

Atunci K păharnicu L ce]cum K cite]cel L 5 îmblânzască C, îmblânzască KO pre]pă A, pe C încă-i]încă fi LO lefi]lépe și K bani]și bani CGLO bani nu avea om. A ci]ce GK

șapucă A pre]pre toți KO, pe L de-i]și-i O ungurilor om. O să]ca să ACGKLO lăfele K trimisese]trimisese C, trimise KO 7 căpitanul om. A fiind om rău om. O greci om. C

7—8 neguțători greci A 8 gélepi]gélepi, pre toți să-i tac. Deci el, ca un om rău, căți greci

găse O li tăia]să-i tac L și]și aşa]făind L le lui]luară G, le lău și L toată om. K fără de]fără de G, fără KLO 9 Sî]lar O dupre]după ACKO această]acestea A, aceasta GL,

om. O mazilie]mazilind A, mazilia G, veni mazalia L a om. ACO lui]pă A Înainte de cléde ad. cind au fost cursul anilor ** luna lui ** (* * luna lui ** om. K) AK décl]dete ACO, dat-au K, și date L 10 domnia]domnie O Gavrilă vodă]Gavril vodă ACKL, Io Gavril voevod

Moghila, feitorul lui Simon voevod O După Gavrilă vodă ad. Alexandru vodă au domnit ani** A. Domnit-au Alexandru vodă ani ** K Urmează titlul Cap. 37. Domnia lui Gavrilă vodă în K

Și au]venit în scaun în]și au venit Gavril vodă domn de la Poartă, cu steag, luna ** A, venit-au Gavril vodă domn de la Poartă cu stiag și au intrat la seaon în K venit în]venit cu steag

împăratesc și au intrat în O lu²]la L Tîrgoviște]om. A, Tîrgoviște în luna ** K, Tîrgoviște, leat 7126 O preste]peste AKL 11 vréme]vremi O i-a]venit]veni AO, și]veni CI., vini-i K

poruncă]poruncă G, poruncă KO de]dă L mérse]mersă O ostile]ostile lui ACGLO de să]pină

să ACGL împreună]preună K 11—12 Schenclir K 13 Fu prins]Fu trimis C, și fu prins G,

Și atunci (acciaș O) fu prins KO păharnicul]spătarul AK cu]împreună cu ACGKL, și O

dîndu-i]și dându-i O 14 îndată-i]și îndată-i AK, îndată fi GL, îndată poruncă de-i O În]pă GK pre]pă L amîndui G și]auș-au AK sfîrșit]săvîrșit GKO 15 Gavrilă]Gavril ACGKL

intorcîndu-să CGI, clă la L 16 l-a]su AGKL n-au vrut]nu vrut AK, el-n-au vrut O meargă

margă K Poartă]Tarigrad O ci]ce K 17 Unguriască K și]au sfîrșit]săvîrșit K lui] om. AGK, lor C și]au sfîrșit viața lui]au murit O După lui ad. Și au domnit Gavril vodă

ani** cind au fost cursul anilor de la Adam 7130, luna lui april zi 1 A, Si au domnit ani ** K După r. 17 e Cap. 38. Domnia lui Radul vodă al doilea rînd în K, în zile acestui domn la leat

7127 s-au arătat cometa pre ceri, adică steaoa cea cu coadă în O

61

5

10

15

20

25

30

35

40

45

61^v Radu vodă Mihnea iar au venit domn al doilea rînd și tot au domnit bine și cu pace. Mers-au și cu oaste în Țara Leșească, ajutor împăratului Osman Mehmet, învîrtejindu-se de acolo la scaunul lui, în Tîrgoviște. Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131. Atunce l-au mazilit împăratul și l-au trimis în țara Moldovei, să fie acolo domn. Iar aici în Țara Muntească au lăsat pre fie-său, Alexandru vodă.

Deci fiind prea tînăr, avea boiari foarte credincioși, de căutau toate trebile domniei și ale țării, și toate judecățile era asupra lor. Si domnia foarte bine și cu pace.

10 Iar apoi s-au rădicat asupra lui călărașii de la Mănești și de la Gherghița și de la Ploiești și de la Rușii de Vede, ca să gonească pre Alexandru vodă. Iar boiarii lui prințind de veste, toți s-au strîns și înpreună cu toată curtea și grăbiră de să loviră cu ei la sat la Mănești. Si fu biruința lui Alexandru vodă cu boiarii lui. Si să întoarseră iar înapoi cu izbîndă.

15 Atunce iar să sculase niște lotri dă peste Olt cu un domn ce-i zicea Paisie. Iar boiarii prințind de veste, trimiseră de i-au prins și i-au omorit cu domn cu tot.

62 Iar Radul vodă fiind în Moldova, | chiemat-au pre fie-său, Alexandru vodă de s-au înpreunat la Siret, și acolo i-au făcut nunta cu o

20 1 Radu vodă Mihnea]Radul vodă feciorul Mihnei vodă Turcul C, cînd au fost cursul anilor ★★ în luna ★★, Radul vodă Mihnea K, Io Radul voevod feciorul Mihnei vodă turcul O iar au venit domn]venit-au domn K al doilea]al doile GK, de al doile O rînd om. A Dupa rînd ad, cu steag înpărtăesc și au intrat în scaun în Tîrgoviște leat 7128 O tot om. K 1 – 2 tot au domnit]au domnit tot O 2 și cu pace]cu bună pace C și cu oaste]cu oaste A, și în oaste K, și la oaste înpreună cu turcii O Leșească]Nemțească în L 2 – 3 ajutor împăratului Osman Mehmet om. O 3 Osman]sultan Osman K, om. L Mehmet]Mahmet C, om. K învîrtejindu-se]învîrtejindu-să ACGL, și întorcîndu-să KO la]in AL la scaunul lui]au venit în scaun O 4 Tîrgoviști G ani 3 pol]ani 3 și 6 luni K pol]jumătate C leatul]văleatul G, om. L leatul 7131 cînd (iară cînd K) au fost cursul anilor 7131 AK Atunce]Atuncea ACL, Atunci K mazilit]mazilit G, mazilit L 4 – 5 Domnit-au ani 3 pol, leatul 7131 ... să fie acolo domn]Deci mazilindu-l turcii l-au trimis să fie domn în Tara Moldovii. Si au domnit ani 3 pol O 5 aici]aicea KL, aice O 5 – 6 Tara Muntească]Tara Rumînească (Romînească) CK, țara O 6 au lăsat]au pus domn O pre]pă A fie-său]fii-său A, fiul său C, fiu-său GK, frate-său L Alexandru vodă]Io Alexandru voevod, feciorul Radului voevod, la leat 7131 O 7 fiind]fiind el O preajel AK, el prea CGL tânăr O boeri ALO foarte]prea G de]dă L căutau]căuta ACGL toate om. K 8 tribile K aleja K toate]de toate O judicățile K era]le era C asupra lor era A asupra om. L 10 de la]di K, dă la L și de la]și din AK, i ot G, și dă la L 10 – 11 Gherghiță CL, Ghirghiță O 11 și de la 1.2]și din AK, i ot G, și dă la L Rușii-de-Vede]Rușii-dă-Vede L, Roșii-de-Vede O ca să]ca să-l O pre]pă A pre Alexandru vodă]din scaun O 12 boerii ALO lui om. O prințind K de]dă CL viaste K toți s-au strîns și înpreună cu]indată strînsără toți slujitorii și O și înpreună]înpreună K 13 biruința]izbîndă AO 14 vodă om. C lui Alexandru vodă cu boiarii lui]boerilor lui Alexandru vodă O cu boiarii lui om. A boerii CL întoarseră]întoarce GK iar om. K înapoi cu]inapoi cu boerii lui cu A, înnapoi cu K Si să întoarseră iar înapoi cu izbîndă om. O 15 Atunce]Atuncea ACGL, După aceia O să sculase]s-au sculat GO nește CK dă peste]de peste ACK, de preste G, du peste L cu un domn de peste Olt O 15 – 16 zice Paise O 16 boerii ACLO dă veste L trimiseră]îndată trimiseră A, trimisără oaste K, trimisă osti O de]dă L de i-au prins]de-i prinsără KO și i-au omorit]și-i omorită KO 18 fiind în]fiind domn în O fie-său]fii-său AKL, fiul său CG 19 vodă om. L înpreunat]înprionat K Siret]Siriat K, Sireti O i-au]au A și colo i-au făcut nunta cu o om. G

fată a lui Scărlet saigu, ca să-i fie doamnă. Și săvîrșinud-să nunta, iar să învîrtejiră cineși la țara lui.

Deci preste puținea vréme murind Radul vodă la Moldova, trimise fie-său Alexandru de i-au adus oasele aici în țară, de l-au îngropat la mănăstirea lui, unde iaste hramul sfetaia Troiță, din jos de București.

Fu și el mazilit de la înpărătie și s-au dus la Poartă. Domnit-au ani 3 pol și luni 3, 7136.

În zilele acestui domn au intrat tătarii în țară, fără veste, de au robit țara pînă în Olt, și s-au întors de acolo cu mare plén, cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu.

Alexandru vodă Iliiaș iar au venit al doilea rînd domn de la Poartă. Și iar l-au mazilit. Domnit-au ani 2, 7138.

Leon Ștefan vodă venit-au de la împărătie să fie domn. Și au început a-și întocmi țara cum să cade.

Atunce și Matei avea dregătorie de la dînsul, agă mare. Și era de moie din satul Brîncovéni, fecior Danciului vornecul, care să trăgea din neamul băsărăbesc. Datu-i-au Leon vodă județul Românașilor ca să-l ție de birărie. Deci pentru | multe biruri gréle ce au fost asupra săracilor,

1 fată a lui Scărlet saigu om. G Scărlet]Scrlt K, saigu]gelecul ACO, giialipul K, 20 om. L că să-i fie doamnă om. O săvîrșindu-să]săvîrșindu-se K, săvîrșind L, sfîrșindu-se O

2 să învîrtejiră]său invârtejite C să învîrtejiră cineși la țara lui]au venit la scaun O 3 preste]peste AKLO puținea]puțină ACGKLO la]n KO trimise]trimis-ai K, au trimis O 4 fie-său]fii-său AKL, fiul său C, pre fii-său G Alexandru vodă ACKO de]dă L oasale O

aici] lui aicea G, aice O de]său]fii]l-au AL, și li-aiu K 5 mânăstire O iaste]este ACL 62° hram A sfetaia]sfinta ACGK, sfetei L lui, din jos de București, unde iaste hramul sfintei Troiță O 6 Fu și el mazilit]Fu și el (mazil C) mazilit CL, mazilitu-s-ai și el K, După aceia

Alexandru vodă fu mazilit O Poartă]Tarigrad O Domnit-au]Si au domnit AKO 7 pol] om. AKL, jumătate C și luni 3]luni 3 CG, om. LO 7136]clnd au fost cursul anilor 7136 A, leatul (văleatul G, veleat L) 7136 (7137 G) CGL, om. KO 8 După domn ad. cînd era cursul anilor 7136 K au intrat]intradu K în țară om. L fără]făr de AO de auși au O

9 de acolo om. K mare plén]mare plan K, multă pradă de s-au dus în țara lor O cît] caci G 9-10 cît au rămas pînă astăzi tot pămîntul acela pustiu om. O Între r. 10-11 e titlul Cap. 39. A doa domnie a lui Alexandru Iliiaș în K 11 Alexandru vodă Iliiaș] Io Alexandru

voevod, feciorul lui Iliiaș voevod O iar au venit]vinit-ai K al doilea rînd domn]domn al (de al O) doilea (doile K) rînd CKO doile G de la Poartă om. O 12 Si iar]l-aiu mazilit. Domnit- 33 an 2]Si au domnit ani 2 și iar l-aiu mazilit AK 7138]clnd au fost cursul anilor 7138 A, leatul (văleatul G) 7138 CG, om. K Si iar ... 7138]și au intrat în scaun la leat 7136 și au domnit ani 2 pol și mazilindu-se de turci, s-aiu dus la Tarigrad O maizilit G Între r. 12-13

e titlul Cap. 40. Domnia lui Ștefan vodă Leon în K 13 Leon Ștefan vodă] Cînd au fost cursul anilor 7138, Leon Ștefan vodă K, Io Leon voevod, feciorul lui Ștefan voevod O vodă]voevod L venit-aiu]vinit KO de la împărătie să fie domn]domn de la împărătic KO

să fie]el să fie C 13-14 Si au început a-și întocmi țara cum să cade]om. AK, și au șăzut în scaun în București, ghenari ★, leat 7138 și începu a-și tocni țara cum să cade O 15 Atunce]

Atuncea ACGL, Atunci K și om. G De la p. 15 inc. Matei avea plnă la r. 18 fin. ție de birărie e redacția Matei feciorul Danciului vornecul carele să trăge din neamul băsărăbesc, era vel agă la Leon vodă și i-au dat județul Românașilor ca să fie ispravnic pentru rîndul birului în O era]și boeri G dejdin C 16 Brîncovenii A, Brîncovéni C feciorul ACGL

Danciului]Danciul G vornecul]vornicului GL, vornicul K care]carele G trăgeaj]trage C, trăgiua K din]de G 17 băsărăbesc]besărebesc G, băsărăbasc K, băsărăbeștilor L Roma-

nașilor]Românașilor C, Rumânașilor G 18 birărie]biruri AK, biruire G biruri gréle]gre- 50 ută]i O grele A

neputind să mai biruiască, spartu-s-au toate județele de preste Olt, fugind care încătro au putut. Iar boiarii carii ținea județele pătea mare nevoie de la domnie, că-i punea să plătească județele cu sila. Si ce avură, déteră tot, și să îndatoriră pre la turci și pre la balgii. Că aprozii lui Leon vodă nu mai înceta de la casele lor, tot pentru bani ; și le lua trépede cîte 30—40 de galbeni numai deodată.

Iar cînd au fost la octombrie 17 dni 7138, văzind acei boari că nu mai pot birui, să seulară toți de pribegiră în Țara Ungurească, trecînd pre plaiul Vilcanului, la Hațag. Însă boiarii anume : Matei aga din Brîncovéni, i Aslan vornecul, i Gorgan spătarul, i Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul, i Dumitru slugerul, i Mitrea vistierul și alți mulți boiai. Si toți lăcuiră la un loc, avînd mare cinstă și socotință de la Racoți Gheorghie craiul și de la groful și de la Zolomi David și de la toți némeșii. Iar Leon vodă trimise cărți la Matei aga și la alți pribégi cu jurămînt, ca să vie în țară. Iar ei n-au vrut. Si iar mai trimise și al doile rînd, și al treilea rînd, și tot n-au vrut să vie | că nu l-au crezut. Iar deaca au venit părintele Theofil episcopul și Hrizea dvornicul din solie, Leon vodă iar au trimis cărți cu jurämînt și a patra oară cu Radul logofătul din Desa și cu Stanciu postelnicul ot Dilga, ca să vie pribégii la casele lor.

1 judetele]giudetele G, giudețale K, județile L, judecătile O de preste]du preste L, de peste KO 2 care]carele G, carei K încătro]încotro CL, încătrăo G boarii]boerii ALO, buiarii G, carii] care CGL, cari O ținea]țâne O județele]județile AGL, județele G, giudețale K, judecătile O păte]pătiua GK, păția L, pățe O mari nevoi KO 3 domnie]domn A, domnii G punea cu sila de plăte]judecătile O județele]județile ACL, județul G, giudețale K 4 om. AK déteră] dederă GK, dediră O 5 îndatorără A, îndatori GO prela^{1,2}]pe (pă CL) la ACL și³om. O Că aprozii]scaprozii G luijde la K 6 casele]casile CL, casale K tot om. O lua trépede]luoa trépede G, lua trepăd (trepide O) KO cite 30—40)cite 20—30 C, cite 30 de lei K, cite 30, cite 40 L, cite 40 O 7 galbeni]galbă K 8 au fost]fu AGKLO la oct. 17 dñij¹ zile a lui octomvrie K 17]16 A dñij²le ACGL, om. O 7138]cursul anilor 7138 A, leatul 7138 C. In cursul anilor 7138 K, 7139 O aceiajace G boeri ALO 8 mai pot birui]vor mai putè birui O pribegiră]pribegiră A, bribegiră G, pribegiră K 9 trecînd pre]preste A, trecînd prin O 9 Vilcanului]Vilcanului C, Velcanului G Hațag]Hațag C, Hațag L boerii ALO anume]acestia era O dinjan G din Brîncovéni]Dinu Brîncoveanu L, Brîncoveanul O 10 i^{1,2}]om. A, și CKO Aslan G După vornecul ad. Mihai spătarul Coțofeanul C i^{3,4}]om. A, și³ C, și KO Barbul Brădescul păharnicul K i²]om. G 10—11 Mihai spătarul]Mihai spătarul Coțofeanul AGLO, om. C, Mihai Coțofeanul spătarul K 11 i¹]om. A, CKO Dumitru Filișanul slujariul K i²]și ACKO Mitrea|Mirea O boeri AL boeri mulți de peste Olt O 12 loc]scaua G și socotință om. AL de lajdé AG Racoți]Racoș L Gheorghie]Gheorghe CG, om. O Gheorghie Racoți K 13 craiul]craiul Ardealului O Zolomii]Zolomid AK, Zolomit G, Zolomidvia L toți om. A némeșii]némeșii AG, níamíšii K, nemešii LO 14 vodă om. V trimise]decă întâlesă de aceasta foarte să intrestă și trimisă O pribegi AL cărți cu mare jurämînt la Matei aga și la cielanți boeri pribegi O 15 în țară]la casile lor O n-au vrut]nu vrură A, n-au vrut să vie niciunul O Si iar mai trimise]Si iar au mai trimis G, Trimis-ai O doilea AC și al doilea rînd om. O și al²]încă și al AK, și și al G treilea]triile O 16 tol]iar O vrut]crezut A că n-lau crezut om. O daca CL 16—18 Iar deaca...cu Radul] Trimis-ai și al patrule rînd alte cărți cu mare jurämînt, cu părintele Theofil, episcopul Rîmneacului și cu Hrizea vornecul, ca să vie pribegii și iar n-au vrut. Aceasta decă văzu Leon vodă scrisă și alte cărți a patra oară, cu mare jurämînt și le trimisă cu Radul O 17 Theofil]Theofan L episcopul G solie]solie lui K iar au trimis]trimisă A, au mai trimis CGK 18 din]dă A, de la O Desa]Desa G, Dega L Stanciu]Stan K 18—19 și cu Stanciu postelnicul ot Dilga om. G 19 ot]din ACL, de K, de la O Dilga]Dlega K, Dinga O pribegii A

Deci cînd au fost la Tîrgul Jiiului, ei să întîmpinară cu străjile pribégilor, fiindu-le cap Barbul păharnicul Brădescul, i Mihai spătarul Coțofeanul. Și prinseră pre Radul logofătul din Desa, iar alții scăpară. Iar Matei aga și cu alți boiari, cu oaste ungurească și mulți roșii de preste Olt, ei încă venea pre urma strejilor, pre plaiul Vîlcanului, pîn au trecut aici în țară. Atunce Leon vodă prinzînd de veste, trimise pe Mihul vel spătarul cu oști, străji. Și cînd fu la sat la Ungurei, întîmpinară-se cu ei și să loviră străjile de față și fu biruit Mihul spătarul, cît de-abia scăpă și el. Iar Leon vodă deaca înțelése de această veste rea, îndată trimise pre doamnă-sa la Giurgiov. împreună cu toate jupînesele boiarilor. Iar cînd au fost la august 21 dni, 7139, eșit-au și Leon vodă cu oștile în timpinarea lui Matei aga și mérse pîn la sat la Pri | sicéni. Acolo făcură sfat mare cu slujitorii și déde dorobanților lefi și iar să întoarse îndărăt la scaun, tăbărîndu-se cu toate oștile din jos de mănăstirea lui Pană vistierul, lîngă drumul Giurgiovului. Și viind pribégii, tare să loviră unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă. Și fu izbînda lui Leon vodă. Perit-au mulți oameni de tot feliul, prins-au și pre Preda Brîncoveanul,

1 au fost]fu O la]pe la A Jiiului]Jâiului C ei om. O să întîmpinară]s-au intilnit A, să timpinară G 1–2 Deci cînd au fost la Tîrgul Jiiului, ei să întîmpinară cu străjile pribégilor om. K străjile pribegilor ACL 2 pribégilor]bribegilor G păharnicul om. A Brădescul i]Brătescul i C i]și AKO 3 prinseră]prinse A, prinșră K din]de AK Desa]Diasa K, Dega L, om. O alții]alătlî CG, ceilațî L, cielațî O 4 și om. L boari]boeri AL, boarii G alți boari] cielațî boeri O cu oaste]cu oastea L, venia cu oaste O mulțî]cu mulți AKLO roșii]rușii G de preste]du peste A, de prădă G, de peste KO 5 ei încă venea om. O venea]venia ACGL pre]pă L străjilor G pîn au]plnă ce au O trecut]tricu K, Intrat O 6 aici]om. G, aicea KL Atunce]Atunce ACGL, Atunci K, Iar O prinzind GK de om. AL trimise]trimis-au K, îndată trimisă O pe]pre ACGKLO Mihalcea G, Mihai O 7 cu oști]cu o seamă de oști O străji]streji ACL, streață O su om. L sat]satul A ia² om. AK Ungurci]Ungureii K, Unguréni O întîmpinară]sc]intîmpinară-să ACGK, întîmpinaseră L, să întîmpinară O cu om. L și se K 7–8 cu ei și să loviră străjile de față]străjile și să loviră O 8 străjile AL biruit fu K cît]că O de-abia]de-abia G, abia K scăpă]au scăpat GLO 8–9 și el]el O 9 deacă] daca KL, deacă O înțelesc]înțelesc A, înțâlse K, auzi O După această ad. foarte să îngriji și O veste]reavête L, om. O 10 doamna sa A la]in K Giurgiuv ACL jupînese]jupînise ACL, jupînésale K, jupâncise O boerilor ALO Iar]și O 11au fost]su GO, au V avgust 21]avgust în 21 K dnide zile AKL, om. CO 7139]și cursul anilor 7139 A, leătul (veleatul GL, în anul K) 7139 CGKLO și om. AKLO oște]toate oștile O în]întru L timpinarea] timpinarea ACGK, întîmpinarea L, timparea V 11–12 în timpinarea lui Matei agajinainte pribegilor O 12 mérse]merse A, merseră GLO, marse K Prisicéni]Prisiceni ALO, Prisâciani K și acolo CO 13 cu slujitorii]cu boerii (boarii G, boerii și O) cu slujitorii AGKLO déde]dete AC, au dat K, deteră L, déci O dorobanților lefi]dărăbanților lefi K, lefi dorobanților O în]toarsc]întoarseră CGL, în]toarsă K îndărăt]îndărăpt K, îndată L, om. O la scaun]la București O 13–14 tăbărîndu]să ACG, tăbărînd L, și pusă tabără O 14 cu toate oștile om. O toate om. AK den jos C mânăstire O După vistierul ad. unde iaste hramul sfintii muciniță Icaterina O 15 Giurgiuvelui ACGL, Giurgiuului O Și viind pribégii]și cînd fu la avgust 23 leat 7139, sosiră și pribegii O pribégii]pribegii AL, om. K tare]prea tare K tare să loviră]și să loviră soarte tare O 15–16 unii cu alții deasupra viilor din jos de mănăstirea lui Mihai vodă om. O 16 den jos C dă L izblndaje]zbinda G 17 Perit-au]și au perit O mulți oameni]mulțime AK oamini G de tot feliul]de (dă L) tot félul CGKL, dintr-amîndoao părțile O Brîncoveanul]de la Brîncovéni CL, Brîncovanul K

nepot lui Matei aga și pre Radul logofătul de la Desa și s-au răscumpărăt viața cu bani de la Leon vodă. Tăiat-au și pre Adam banul acolo în tabără și pre Preda Floricoiul din Greci și au întepat pre Pusaarmașul. Si au trimis la împărătie 40 de unguri. Făcut-au Leon vodă și o movilă mare 5 lîngă drum. Într-acel război împușcat-au pre Voicina căpitanul de sârbi intr-o coapsă. Iar Matei aga, i Teodosie spătarul, i Gorgan spătarul, i Mihai spătarul, i Dumitru slugerul, i Barbul paharnicul, i Petru slugerul și cu alți boiari, cîti au scăpat de la războiu, ei au fugit și s-au închis la mănăstire den Tismana. Si au săzut acolo 10 zile. Iar Leon vodă îndată au trimis 10 după ei pre cumnatu-său, Boul banul, i Nedelco Botea | nul cu oști, 64 ca să ajungă pre Matei aga. Si fiind ei închiși acolo, la Tismana, acolo i-au ajuns și s-au bătut cu ei 3 zile, și nimic nu le-au putut strica. Deçi 15 intorcindu-se ostile înapoi, prădat-au țara despre acea parte cum au fost mai rău. Iar Matei aga, văzind că s-au dus ostile, au eșit din mănăstire, și au mers în Izvarna, la casa stari Stoicăi. Povătuindu-i el, i-au suiat la munte. Iar Leon vodă și a do oară trimiseră oști cu Gheorma căpitanul, 20 ca să prinze pre Matei aga. Si nimica nu i-au putut strica. Ci intorcindu-se, ostile iar au jăfuit și au prădat țara de preste Olt foarte rău.

Iară pre acéia vréme fiind pre marginea Dunării ispravnic un pașă ce-l chema Abaza pașa, înțelegind acesta pentru această săracă de țară,

---

1 nepotul ACLO Matci] Mihai G de lajdă A, din C, de GK După Matei aga și ad. stătu 25 socrusău Papa vel logofăt și dedi mulți bani O pre Radul log. de la Desa om. O Desa]Dega L și s-aujde s-au AC, de-și O răscumpărăt]răscumpărăt G, răscumpărără O 2 viața]viația G, viața lor (lui O) LO de la Leon vodă cu bani (cu bani om. O) ACGKLO acolo în tabără]in tabără acolo G, în tabără O 3 pre]pă A, om. G, pc KO Floricoiul]Florescul K din]dcia O 30 întepat G pre]pă A, și pre L Pusa]Pusar G 4 unguri]unguri vii O Leon vodă om. O mare om. L 5 drum]drum Giurgiului și au infipt și o cruce de piatră în virful movilii O Într-acel]Intr-acest L împușcat-aupușcat-au G pre]și pre AGK Voicina]Vucina AK,Iovcina G căpitan A sârbi C 5–6 Într-acel război împușcat-au pre Voicina căpitanul de sârbi intr-o 35 coapsă om. O 6 aga om. L i1,2,3] și ACKO Teodosie]Tudosie ALO Mihai]Matci A 6–7 i Mihai spătarul om. GL Mihai spătarul, i Dumitru slugerul]Dumitru slugerul și Mihai Cojoceanul O 7 i1,2,3] și ACK, și]3 O sulgeariu]1,2 K paharnicul]Brădescul O slugerul]Istuitorul O 8 boeri ALO de lajdin AKO eijel A, om. O și s-aujde s-au A la]in KL mănăstirea ACL 9 den]din ACG, la O Tezmana C 10 după]dupre CL eijel A, din]ii K pre]pă A cumnatu-său]cumnatul său A, cumnată-său LO banul]vel ban O i]și AC, și cu K, 40 și pă O Nedelco Botcanul]Nedelcul G, Nédélcu Boteanul O 11 ca săsă L pre Matei aga]pribegii și sâ-i prinze O acolo 1 om. GLO Tezmana C acolo]om. O 12 nimica CGL nul-]au putut strica nimică O 13 intorcindu-să ACGL ostile]cu ostile A despre acea parte]Intr-acea 45 parte de loc O cum]precum L 14 văzind G au cșit]cșiră O 15 au mers]s-au dus C, au purces L, mersă O Izvarna]Isvorani C, Zvarna L la casa stari Stoicăi om. O stari Stoicăi]Stoicăi celui bătrîn AK Stoicăi]Stoichii L Povătuindu-i]Povătuindu-l AC, și povătuindu-i O el]starostea O 16 După munte ad. și au trecut în Tara Ungurească la Caravan Sebiș O și a om. O do oară]do oară A, doa-oară CK, doară G, doă-oară L, om. O trimiseră]mai trimise AGKO, trimise CL ostijoștilc G, și alte oști a doară O cujlă L Ghiorma GKL 19 pre]pă L pre Matei aga]pribegii O nu i-au putut]nu-i putu K, nu le-au putut O 17 au jăfuit și]au jăhuit (jăcuit K) și CK, om. G de preste]despre ACK, dăspre toate părțile peste L, peste O 19 pre]pă L, într O acéia]aceea ACLO pre]pă L, pc O ispravnic]isprăvnicatul L, om. O 20 ce-l chcmalunmc K, ce-i zice O Abaza pașa]Abaza AGK, Mahmet Abaza pașa O și înțelegind O accsta]de aceasta A, aceasta GKL, om. O accastă om. G de om. AG

cum o au spart domnii streini cu grecii țarigrădeni, făcut-au sfat ca să aducă pre Matei aga de la Ardeal, să-l facă domn țării, că de la dînsul vor avea săracii pace și odihnă. Și îndată au trimis la el pre popa Ignatie Sîrbul den Necopoe, ca să vie să fie domn țării cu voia pașii. Și s-au impreunat cu el la Făgăraș. Iar Leon vodă încă au fost trimis pre părintele Vlădica Grigore, i Ivașco dvornicul, i Gligore comisul, cu cărți și cu jurămînt mare, la craiul Racoți și la Matei aga și la alți boiari, ca să vie la casele lor. Deci atunce o seamă de boiari, anume Filișanul, i Coțofeanul, i Brădescul, i Pătru slugerul, i Barbul ot Poiană, i Ionașco ot Gaia, ei au venit de s-au încrinat la Leon vodă. Și au dat tuturor plăsci și i-au boerit. Dupre 10 dînsii au venit și Aslan dvornicul, de l-au făcut ban mare la Craiova. Iar cînd au fost la iulie 24 dni, 7140, venit-au de la Poartă de au luat domnia lui Leon vodă. Și îndată au purces de s-au dus la Țarigrad. Și au domnit ani 2 pol fără 8 zile.

Iar boiarii de aicea îndată trimiseră la Matei aga cărți cu Drăgușin, sluga lui, dîndu-i știre de maziliia lui Leon vodă, ca să-și vie la casa lui cu bună pace. Deci Matei aga înțelegind de aceasta, dat-au mulțumită lui dumnezeu și, fiind supărat de streinătate, socotit-au să vie în țără. Iar mai nainte de această vîste cu 5 zile, fost-au trimis pre cumnată-său Gorgan spătarul la Alexandru vodă Iliiaș, domnul Moldovei, ca să-i facă pace și acolo fu omorît de el.

1 o au spart jo spar G, au spart-o K domnii streini]domnia G țarigrădeni]Țarigradului O ca să[să C, cu toți boerii ca să O 2 prejă A domn]domnul G țării]Tării Românești A, țării fiind boeri de țără O 2–3 că de la ... și odihnă]vor avă săracii odihnă de la dînsul O 3 pace și odihnă]milă și odihnă AG, și odihnă C, odihnă și milă K au trimis]trimisă O Ignatie]Ernatiț G 4 denjdin ACK, de la LO Necopoe]Nicolopoa AL să fie]om. L, să-l facă O țării]om. G, Tării Ruminești O 5 elcji A vodă om. L Încă]Inscă G au fost]au KL, om. O trimis]priimă C, mai trimis GL, triimisă O 6 ijsi ACKO Ivașco]pre Ivașcu LO dvornicul mare C ijsi AK, și pre O cu¹ om. O 6–7 i Gligorie comisul cu cărți și cu jurămînt mare om. C cu mare jurămînt AGKO 7 la craiul Racoți]la Ricoți craiul O la Matei aga]la aga Matei G, om. O și la alți boiari om. O vie lajvii boerii pribegi la O 7–8 casele lor]casile lor cu bună pace O 8 atunce om. O i^{1–2}] și (i²G) ACGKO 9 i^{1–3}] și ACKO Pătru]Petrea AK slugerul]sluger C, slugăriul K, slujitorul O ot]de la ACK ot Poiană]Poenarul O Poiană]Poeri G Ionașco]Ivașco L ot Gaia]de la Gaia (Baia C, Saia O) ACKO, aga G ei]la ei G 10 dejdă L la]lui O și au dat tuturor plăsci om. O boerit]boerit pre toți O Dupre]După AKL 10–11 Dupre dînsii om. O 11 au venit]venit-au GL dejsi O mare om. AK 12 cînd om. GLO iulie 24 dñi]unie 21 de zile A, iulie 21 CL, iunie 21 GO, 21 de zile a lui iunii K 7140]cursul anilor 7141 A, leatul (vălcăutul G) 7140 CG, în anii 7141 K, leatul 7140 simbătă O luat G de la Poartă]capigii de la Poartă cu schimbi ceauș O 13 îndată au purces]au eşit din scaun luni noapte, iunie 23 O purces]purces la Poartă K dejsi O 2 pol]2 și luni 6 K, 2 și jumătate L pol]jumătate G fără]făr de A 15 boerii ALO de aicea om. KO trimis]trimise A, au trimis O cărți la Matei aga AGK cărți cu]pre O 16 stîrcide]stîre O lui]lu GV maziliia]mazilia A, maziliie O să-să[să O 17 înțelegind O dat-aus]îndată au dat A mulțumită CK, mulțumită G 17–18 dat-au mulțumită ... streinătate]și fiind supărat și de străinătate dédi mulțumită lui de-zu O 18 fiind om. L străinătate K 19 nainte]nainte L de această vîste om. O vîste] poveste K fost-au trimis]trimiseră O cumnată-său G 20 Alicesandru C Iliiași C domnul Moldovei]n Moldova O să-ijsă LO 21 de el]om. GO, de dînsu K

64

5

10

20

65

25

30

35

40

45

Iar Matei aga încă și-au luat ziua bună de la craiul Racoți și de la
toți domnii și némeșii, și au purces să vie aici în țară. Iar craiul, pentru
multă slujbă dreaptă ce i-au făcut cînd au venit némții asupra lui la
Tocaia, n-au vrut să-l lase să vie făr de oameni, ci au ales pre Vaida Bun
5 căpitanul cu o seamă de oști, de au petrecut pre Matei aga cu mare cinstă,
purcegind de la Caravan Sebes, avgust 2 dni. Fostu-i-au conacul la sat
la Cornu, pre locul turcesc. Acolo i-au eşit înainte beilul de la Rușava cu
poclon. Și i-au dat bani împrumut cîți au pohtit, ca să-i fie de cheltuială.
De acolo au trecut muntele aicea în țară, pre plaiul Drinovului și au tăbărît
10 în seliștea Preștñii, ca să-si vie la casa lui cu bună pace.

Iar de la împăratie au fost dat domnia Radului vodă sin Alexandru vo-
evod, ca să fie domn în Țara Rumînească. Iar tată-său era domn la Moldova.
Iar Matei aga trecind muntele aici în țară, prințind de veste boiarii
și roșii și toată țara, cîți era preste Olt, ei toți să strînsereă și mîrsereă de
15 să întîmpinară cu Matei aga și făcură mare sfat, socotind cum iaste țara
perită și mîncată de streini și mai vîrtos de greci, și cum nu vor mai
65^v putea aștepta pre Radul vodă cu atîta datorie de multă, ca să-i mai mînince
și să-i prade, ca și mai nainte. Ci au rugat toți pre dumnezeu și au luat
pre Matei aga cu sila, neajuns la casa lui, de l-au dus la Mehmet Abaza
20 pașa, la cetatea din Necopoe. Și dupre ce s-au împreunat Matei aga cu dînsul,

---

1 încă om. O și-au]iș O luat]fost luat C, luă O ziuajzioa ACGLO Racoțe C
Racoți craiul O 2 și^l om. O aici]aicea KL, aice O craiu OV 3 dreaptă]direaptă GK
i-au]au CK venit]fost O némții]niamții K asupra lui]asupră-i AGKO 4 Tocai O făr
de]fără GL omeni G au ales]au luat K, i-au ales L 4-5 Bun căpitanul]Buna Căpitanul C,
25 Bunatanul L au ales ... de oștiji-au dat cîteva steaguri de unguri O 5 de au petrecut]
de au (l-au O) petrecut (trecut G)GO pre Matei aga cu mare cinstă om. O 6 purcegind]pur-
cezind K, purcezind O de la]din ACGKO, și L Caravan]Cavaran AKL, Cavara C, Caina-
ran G Sebeș K avgust 2 dnijluna lui (la luna lui C, în G, mesița L, om. O)
30 avgust 2 zile (zile om. CO, deni G) ACGLO, în 2 zile a lui avgust K Fostu-i-au]i-au fost O
Cornu] Cioranul L i-au]au L 8 poclon]plocon ACG împrumut bani ACGL cîți]cîl A
au pohtit]i-au trebuit AK, au poftit CL ca om. K să-i]să G fie]căi O 9 De acolo]Și de
acolo purcezind O trecut]tricuț K aicea]aici ACGKL, aice O 10 seliște]siliște ACL,
silești GO, săliștea K Preștñii]Prejnii AL, Preștñii CO, Preștenii G, Prișni K ca om. A
35 să-]să CO cu bună pace]om. C, cu pace L 11 dat]dată KO dat domnia]dornniia
dată L, domnie O sin]feciorul lui ACKO Alisandru C 12 voevod]vodă (voevod G) Iliaș
AGKO, vodă CL ca om. K sievie A, vîi O în Țara Rumînească]Țări Romînești KO
Iar tată-său era domn la Moldova om. O la]in K 13 agă]vodă L trecind]ricind K aici]
om. G, aicea L, aice O prințind]și (și om. K) prințind KO de veste]veste AK boia-
ri]boerii ALO 14 și roșii]și rușii G, om. K cîți erajde O preste]du (de G) preste CGL,
40 peste KO ei om. O toți sa strînsereă]strînsă toți O strînsără CK mîrsere]merseră C,
marsără K, marsără O 14-15 de să întîmpinară cu]jîn]întîmpinare lui K 15 întîmpinară]
întîmpină G, inchină L sfat mare AGKL mare om. O socotind om. O iaste]este ACL
16 perită și om. A streini]striini A, strâini C și²om. GO de greci]dă greci streini L cum
om. O nu vor mai]vor AK 17 puteajpute O pre]și pre O datorie de multă]de multă dato-
45 rie K, datorie multă L, datorie O să-i]să L mai om. CO 18 Ci]Ce K toți om. O d-zău GK
19 sila K casaj]scaunul A la²om. G Mehmet C, Meemet O 20 pașajbaşa O la
cetatea din]la citatea K, în O Necopoe]Nicopoe AGL, Nicopoa C, Nicopoei K dupre ce
după ce AKO împreunat]întîmpinat O Matei aga om. O

numaidecît l-au îmbrăcat cu caftan. Și de acolo i s-au înăltat numele de domnie. Și au început a scrie cărti prin țară :!

Io Mathei Basarab voevod, cu mila lui dumnezeu domn Tării Rumînești. Și-i déde pașa surlari, ca unui domn, și turci și beslii ajutor. Luîndu-și ziua bună de la pașa, au purces de la Dunăre septembrie 17 dni și au intrat în scaun în București, septembrie 20 dni 7141.

Iar boiarii țării : Necula vistierul, i Hrizea dvornicul, i Papa logofătul, i Necula Catargiul, i Dumitru Dudescul, i Neagul aga și alți mulți boiari n-au vrut să aștepte pre Mathei vodă, ci s-au dus la Alexandru vodă, în Moldova, ca să vie cu fie-său, Radul vodă | aici în țară,

Iar el n-au venit cu steagul pre unde vin domnii, ci au trecut Dunărea pre la Obluciță. Iar boiarii țării încă s-au fost tăbărît la Rîmna, ca să cuprinză slujitori cu lefi. Matei vodă încă înțelegind, au trimis străji înaintea lor, la Buzău, cu Mihai Coțofeanul, i Radul Desa. Iar boiarii deaca înțeléseră de aceasta, ei iar să întoarseră la Moldova foarte însăpaîmați și să împreună cu Radul vodă în malul Siretelului, la Movilă și numaidecît déderă știre lui Alexandru vodă. După acéia ei să sfătuiră și aléseră pre Calotă clucerul și pre Andrei vornicul, de i-au trimis cu cărti la slujitori ca să să închine la Radul vodă. Iar ei n-au vrut nici unul, ci încă i-au prins de i-au dus la Matei vodă. Și n-au avut nici o nevoie, ci

1 Si om. A 1—2 de domniejui de domn O 2 au început K, începu O prinjñ K, pen O țără]țără ca un domn K 3 Io]Ion G Băsărab AGK din mila K 3—4 Rumînești]Romînești iproci AK 4 déde]dété ACL și turci om. O beslei K Începind cu cuvîntul beslii pînă la p. 104 r. 12 sîrșind cu cuvîntele moldovéni, trimiș, text rupt în A ajutor]ajutori G, om. O și luîndu-și KO 5 ziuâ]zioa CGLO, zua K septembrie 17 dñila luna lui septembrie 17, leatul 7141 C, în 17 zile a lui septembrie K 5—6 și au întrat]întrînd C 6 septembrie 20 dñila (la om. GLO) septembrie în (in om. GLO) 20 dni (deni om. CLO) CGLO 7141]om. C, cînd au fost cursul anilor 7149 K, leat 7141 O După r. 6 introduce Cap. 41. Domnia lui Matei vodă Basarabă. Viind Matei vodă domn Tării Romînești K 7 Iar boiarii țării]Iar o samă(seamă O) dintre (de O) boeri anume KO boerii L Necula]Nicola CK, Nicolae L, Necola O i1,2] și CKO Hrizeacu]Hristea C, Hriza K, Hrize O 8 i Necula Catargiul i Dumitru Dudescul i Neagul aga om. K Necula]Nicula C, Nicola L, om. O i2,3]și CO Catargiul]Canbaragiul G, om. O mulți om. O boeri mulți L boeri O 9 să aștepte prejsă aștepte (aștiapte K) pre CKL, să să închine lui O Mathei]Matei CL, Matii K Aliscandru C 10 fie-său]siiul său CG, fiu-său K, fiu-său LO aici]aicea GKL, aice O în țărâjîn țără domn C 11 Iar el]Deci Radul vodă O vinit K stiagul K pre]pă L, pe O vin domnii]vine domnia G, vin și alți domni O cîlce K tricut K Dunăre O 12 Obluciță G boerii LO s-au]au KL fost om. C s-au fost tăbărît]tăbărîsă O Rîmna]Romna C coprinză CL 13 slujitorii GKLO lefi]léfe K Matei]Iar Matei O încă om. O înțâlegind]KO au trimis]îndată trimise O strâjî]streji CLO 14 înaintea]asupra O la Buzău]la Buzeu GK, la Putna L, om. O culpre O ijiș C, și cu K, și pre O Desadje Désa K boerii L daca KL 14—15 Iar... această]Si dacă prinsăre de veste boerii O înțeléseră]înțelesă C, înțâlésără K, înțeléseră L ei iar... foarte însăpaîmați]fugiră în Moldova foarte însăpaîmîntați O să întoarseră]s-au întors iar K însăpaîmați]însăpaîmîntați CGL 15—16 și se K 16 Siretiului K, Sărei]tiului O 17 déderă]dête C, déde (dété O) GO, deteră L Aliscandru CG După acéia ei]Dupre acéia L, om. O și să sfătuiră O aléseră]aliasără K, alesără O 18 pre]pă O vornicul]dvornecul L trimes O 19 la Radul]Radului GO cîlce GK 19—20 încă i-au prins de]încă-i prinsăre de G, încă L, încă i-au și prins de O 20 dus]adus O n-au avut nici o nevoie]nu le-au facut nimică O cîlce GK

încă i-au trimis iar înapoi cu cărți la boiairi, ca să să lase de ce s-au apucat și să vie cineși la casa lui cu pace. Iar ei n-au vrut, ei încă au trimis de au adus și tătari și au purces cu Radul, cu oaste grea, moldoveni, siiméni, cu steag împărătesc, cu schimni ciauș, ca să vie să scoată pre Mathei vodă din 5 scaun, făcind multă peire și robiciune țării. Iar Matei vodă deacă înțelése că-i vin asupră, îndată-și strînse oștile și puse tabăra pre marginea orașului, dăspre Dudești, și-i tocmai pre fieșcare la ceata lui. Iar Radul vodă încă au fost tăbărît cu oastea lui și cu boiairii țării la pod la Obilești, la Colintina, din jos de mănăstirea lui Dan dvornicul.

10 Deci cind au fost la octombrie 25 dni, sămbătă, lovitu-s-au străjile din jos de mănăstirea Plumbuitei, și fură foarte rău înfrînti. Iar a doao zi, duminecă, lovitu-s-au toți de față. Iar capetele oștilor lui Matei vodă: pre călărași era Tudosie spătarul sin Vintilă dvornicul, i Gherghie spătarul sin Lupul logofăt, iar pre roșii era Ivașco vornicul Băleanul, i Barbul 15 păharnicul Brădescul, iar pre dorobanți Oprea aga, i Lupul căpitanul. Si hasna lui Matei vodă au fost arhanghel Mihail, iar hasna Radului vodă au fost Orac Mîrzaea, capul tătarilor.

Fost-au război mare, de dimineață pînă seara. Făcut-au tătarii mare năvală în multe rînduri, cit să amesteca unii cu alții, bătindu-se tot 20 cu sabiile goale. Si nimic nu putură folosi. Ci cind fu în deseară, au dat dumnezeu de au fost izbînda lui Matei vodă, iar Radul vodă au dat dosul,

---

1 Încă i-au trimis]Încă-i trimise K iar înapoi cu cărți la boiairi cu cărți la boiairi iară 2 înapoi K, iar cu cărți înapoi la boeri L, cu cărți iar înapoi la boeri O să se L lase]lasă O 2 cîlce GKO trimis]trimes CGL 3 și¹ om. C Radul]Radul vodă CGKLO greajgre O moldoveni]cu (de K) moldoveni KL, moldoveni și tătari O 4 steag]steagul O schimni ciauș 5 schimni ceauș C, schemni ceauș KL, capigiu și cu schimni ceauș O să vie om. O Matei CL 5 scaun]scaon K, domnie O multă peire]multe peiri K robiciune]robie KL deaca]daca KL, decă O înțelése]ințelese CL, înțalăse K, prinse de veste O 6 că-i vin asupră]om. K, că vine asupră-i O îndată-și]îndată își CKLO strînsă O tabăra O pre marginea]pe margine O 25 orașului]Bucureștilor O 7 dăspre]de către C, despre GKO și-i]și CLO fieșcare]fieștere care CGK, fieșcarele L, fiștecare O ciata O Iar om. O Încă om. G 8 fost om. O oasle O boiairii]toți boiairii K, boerii L țării om. K Obilești]Obilești G, Plătărești L 8—9 la pod la Obilești, la Colintina]la Colintina în drumul Obiliștilor O 9 din jos de mănăstirea lui Dan dvornicul om. O 10 au fost]fu KO octomvri L dni om. LO sămbătă]leat 7141, sămbătă O lovitu-s-aus]-au lovit K la octombrie 25 dni]la lună lui octombrie 25 C, 25 de zile a lui octombri K străjile]strejile LO 11 dă m-rea Plumbuita L mănăstire O foarte rău fură O înfrînti]frinti G, biruți moldovenii O doao]doão C, doo GO, doa L 12 duminecă]duminică L, octombrii 26 duminică O lovitu-s-aus]-au lovit O toți]oștile O Iar]și O capete]capete CL, capitele O oștilor]oștii K 13 Tudosie]Tudosie K sin]feciorul lui CO i]și CO 40 Gherghie]Gherghie C, Ghiorghi O spătarul]spătar O sin Vintilă dvornicul i Gherghie spătarul om. K 13—14 i Gherghie spătarul sin Lupul logofăt, iar pre roșii era Ivașco vornicul om. L 14 sin]feciorul CKO Lupul]Lupului CKO logofăt]vornicul O roșii]rușii G Ivașco dvornic G Bălianul vornicul K i]și CO i Barbul]iară pre la Barbul K 15 Opreajera Oprea CO, era aga Oprea K i]și CGKO 16 hasna]haina L au fost]era KO arhanghelul CLO hasna]haina L 17 Mîrzaea]Mearză L 18 mare]foarte mare O dă dimineață L sara GK 19 bătin- 45 du-să CGL tot om. C 20 cu sabiile goale]in sâbii O nimică KO nu putură folosi]n- au folosil]face G Cij]Ce K deseară]deseră C, diseară L au dat]dat- au K, dédi O 21 au fost]fu KO ezbînda G

fugind cu mare spaimă | și cu capul gol. Și multe trupuri au căzut jos de 67 sabie. Atuncea au perit și Necula vistierul, i Papa logofătul ot Greci. Iar Hrizea dvornicul, i Mihul spătarul, i Catargiul, i Vasilache aga, i Dudescul vistierul, aceștea au scăpat cu Radul vodă la Moldova. Iar pre alți boiai, pre toții-i-au prins vii. Pre turci încă nu i-au bîntuit nimic, ci au venit 5 cu steagul împărătesc, de s-au închinat la Matei vodă. Făcutu-s-au de trupurile acelora o movilă mare în marginea orașului, dăspre Dudești, ca să să pomenească. Iar Matei vodă încă s-au întors în oraș, la scaunul lui, dînd laudă mare lui dumnezeu pentru că l-au izbăvit de vrăjmașii și ai lui și 10 ai țării.

Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat Matei vodă de Abaza pașa la Ruș, de ș-au tocmit lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat înapoi, de au mers în scaun în București.

Iar cînd au fost la dechemvrie 15 dni, venit-au un capigiu de la Poartă cu atiserif împărătesc, de au dat lui Matei vodă steagul Radului 15 vodă, ce s-au fost luat de la război, ca să stăpinească el.

Iar cînd au fost la dechembrie 16 dni, purces-au Matei vodă la împărătie cu Suliman aga, îmbrihorul și mulți boiai mari și mici și părin | tele vladica Grigorie și Theofil episcopul, i roși, i călărași, i dorobanți, i popi. 67v Și au mers pre la Abaza pașa. 20

Iar doamna Elena a lui Matei vodă venit-au în scaun în București, marti, dechemvrie 18 dni.

1 fugindu fugi O și om. O au căzut|căzură O 2 Atuncea]Atunci K, Atunce O și om. KO Necula]Nicolae CK, Nicolae L, Necola O vistierul]vistierul KO iși CKO După logofătul ad. și Drăghici O ot]ken C, de la K, om. O Greco om. O 3 Hrizea]Hrizi G i și CKO Mihai G i^{1,2,3}]și CKO Vasilache]Vasalache G, Vasilachii K Dodescul G 3–4 Vasilache aga i Dudescul vistierul] Dudescul! și Vasilache aga și Mitre pitari și Danciul logofătul O 4 aceșteajaceștii L, accia O După Moldova ad. Și au luat Matei vodă și steagul Radului vodă cel de domnie O 4–5 Iar pre alți boiai pre loți i-au prins vii om. O 5 boeri L prins]trimis L Pre]și pre O nimic]nime K ciice K vinit K 5–6 turci încă... la Matei vodă]turci iu-i au băut O 6 de s-au închinat om. K Făcutu-s-au]Făcut-au L, Strîns-au O 6–7 de trupurile acclora]și trupuri moarte, căzute din război, de au făcut O 7 margine O despre CGKO 7–8 să se pominească K 8 Iar Matei vodă om. O încă s-au întors... scaunul lui și au venit de au săzut în scaun în București O 9 mare om. O d-zău GK pentru că]pentru căi CGKL și ai om. CKL 9–10 pentru că l-au izbăvit de vrăjmașii și ai lui și ai țării om. O 9–11 de vrăjmașii și ai lui și ai țării. Iar cînd fu la noemvrie 15 dni om. G 10 aișa K 11 fu]au fost O noemvrie L, noemvrii O 15 dni]5 CO, 5 zile L chiemat C fu chemat]mat G de]la L 11–13 Iar cînd fu la noemvrie 15 dni, fu chemat Matei vodă de Abaza pașa la Ruș de ș-au tocmit lucrurile lui și ale țării. Și iar s-au înturnat înapoi, de au mers în scaun în București om. K 12 la Ruș om. O ș-aus]au C Întornat G 12–13 s-au înturnat înapoi, de au mers în scaun în București]au venit la scaunul lui, la București O 13 scaunul lui L 14 dechemvrie]noemvrie C, noemvre CKL 15 dni]5 CO, 5 zile K, 21 zile L capigiu L 15 Poartă]Înpărătie O atiserif]atiserif CK, atiserif L Matei] Matii K 16 s-a]au L de la]la KL ce s-au fost luat de la război]ce-l luasă de la război O stăpinească]cinsteașcă L 17 au fost]fu KO dechembrie]dechemvrie CKL, dichemvrie O dni] în 13 C, 13 dni G, 13 zile KL, 13 leat 7141 O 18 împărătie C Suliman]Suleiman K și¹]eu KO boeri LO și²]i G și³ om. CG 19 vladical]mitropolitul O Grigorie] Gligorii G și¹]i GL i^{1,2}]și CKO roși]roșii CGKL călărașii L dorobanții L i³]om. C, și KO i⁴]și CK, om. O popi om. O 20 au mers]mers-au G pre la]pă la C 21 doamna]doamnă-sa K Elina G a lui Matei vodă om. K vinit-au K în²]la K 21–22 în Buc., marti]marți în București G Iar doamna Elena ... 18 dni om. O 22 dechemvrie]luna lui dechemvrie K dni]om. C, zile KL 45 50

Iar Matei vodă s-au dus la împărătie. Sosit-au la Tarigrad ghenarie 5 dni și au dăscălecat la saraiul Moldovei. Si într-acéia zi au mers la vizirul de l-au imbrăcat cu caftin și s-au întors iar la sarai. Si tot acolo au săzut, din ghenar 5 dni, pînă s-au umplut zile 20. Si nici un răspuns nu s-au mai dat. Si era cu multă grijă. Iar Curt Celebi grecu tot au umblat pre ascuns la vezirul și s-au ispitit în multe chipuri. Si au adus la vizirul greci, gréce, turcoaice, de au pîrît cum le-au perit bărbații și frații și feciorii la războiul lui Matei vodă. Si nimic n-au folosit.

Iar cînd au fost la ghenar 20, venit-au și boiarii pribégi de la Moldova în Tarigrad, anume Dumitru Dudescul, Vasilache aga, Mitrea pitarul și 10 3 slugi ale Hrizii dvornicul :Danciul logofătul, i Radul vătaful, i Damaschin logofătul și cu moldovéni, trimiș de Alexandru Iliiaș cu o carte de pîră, care o au dat în mîna împăratului, făcînd pîră boiarii | pribégi, cum au 15 fost mai greu și mai cu strîmbătate. Iar sultan Murat, împăratul, nimic pîră lor nu o au băgat în seamă, ci i-au trimis la vizirul, să stea de față.

Cînd au fost la ghenar 27 dni, stătut-au Matei vodă cu dînșii de față, și multă pîră și gilceavă s-au făcut întru ei, cît numai dumnezeu le-au potolit toate. Iar cînd au fost a doao zi, mers-au boiarii lui Matei vodă la divanul înpărătesc și au făcut jalbă mare pentru greci, cum au 20 spart grădina împăratului cu jahurile și cu toate răutățile. Că iau tot ce

1 Iar Matei vodă]Si de acolo O împărătie]împărătie C, Tarigrad O Sosit-au]Si au so-
sit O la]n K, om. L Tarigrad om. LO ghenarie]la ghenarie CG, ghenar K 2 dni]n 5 C,
5 LO, în 5 zile K dăscălecat]descălecat AG, dăscălecat CL, descălecat KO intr-acéial
Intr-acé O zi om. K 3 de l-audă s-au L căftanul O 4 din ghenar 5 dnjdă la ghenarie în
5 C, din (dă la L) ghenar 5 zile KL, om. O s-au umplut zile]s-au înplut zile CG, în K um-
plut]inplut O zile 20]20 L, 20 de zile de ale lunii lui ghenarie O 4-5 s-au mai]i s-au mai
G, i s-au K, i-au O grija]griji KO umblat]inblat GK pre om. O 6 chipuri]feliuri O Si
au adus la vizirul]aducind O gréce]grece CL, om. O 6-7 Si au adus la vizirul greci, gréce,
turcoaice, de au pîrît cum le-au perit om. G 7 turcoaice, gréce K și turcoaice văduve O
dă a L cum]cărora O și]om. KLO frații om. KO 8 Matei]Mihai L Si nimic n-au folo-
sit]om. L, și nimic n-au putut folosi O 9 ghenar L 20]n 20 C ghenar 20]15 zile a lui
ghenar K vin]au K boerii pribégi CLO de la]din 10 Vasilache]și Vasilache CO,
Vasilachi GK Mitrea pitarul]și Dânciul logofătul i Mitrea pitarul C, și Mitre pitariu O
11 dvornicul]vornicul anume O Danciul logofătul om. C logofătul om. G [1,2]și CO, om. K
25 Radul om. C 12 și cu]cu O moldovéni trimiș O Iliiaș]vodă AKL, vodă Iliiaș CGO o om. K
piră]pără C 13 o au]s-]au GO, au L dat]dat CL boerii pribégi ACLO 14 greu]râu O
greu și mai cu strîmbătate]râu și mai greu, cu mare strîmbătate A strîmbătate]strînbul O
sultan]soltan G, om. O Murat om. O După împăratul ad. turcesc V nimică C 15 pîră G
pira lor nu o au băgat în seamă]n-]au băgat în seamă pâră lor O nu o au]n-]au A, nu o a G
samă GK ci i-auci]ci au C, ce-i K trimiș]trimise K vizirul AC să stea]ca să stea L 16 Cind]
Si cind K, Deci cind O au fost]fu KO ghenar]ghenarie CO 27 dni]27 ACL, 22 O la
ghenar 27 dni]n 27 de zile a lui ghenar K stătut-]au]stătu KO 16-17 cu dînșii de față]de
față cu dînșii CK, față cu dînșii înaintea vizizului O 17 multă pîră]multe pire O gilcevi O
s-au făcut]au fost O intru]-]ntre ACKO cit]cum G numai om. O d-zău GK 18 le-]au
potolit toate]stie O toate om. C au fost]fu K doao]do AC, do G, cloa KL boerii ALO
45 19 si au]de au AK jalbă mare]pîră mare AK, mare jalbă O cum]cum ei O 20 spart]spart ei G
grădina împăratului]raiaoa Tării Roninești O După împăratului ad. cu vrăjibile și A jahuri-
le]jahorile G, jacurile K toate]tot felul de O răutățile]răotățile A, răutății O iau]au luat O

găsesc, pînă ce s-au pustuit țara. Atuncea n-au cutezat să să iavească nici greci, nici pribégi, nici moldovéni, ci au săzut tot ascunși prin gauri. Fiind mila lui dumnezeu pre capul lui Matei vodă și a țării, numai decit au poruncit împăratul ca să fie Matei vodă domn Țării Rumînești. Și au eşit din divan cu mare cinste.

Iar cînd au fost la februar 3 dni, mers-au de au sărutat și mîna împăratului. Și l-au îmbrăcat cu caftan, și pre toți boiarii căci au fost cu el, și i-au dat steag de domnie noao. Și au eşit foarte cu oaste mare. Și l-au petrecut cu alai pîn la saraiu, cum nu s-au petrecut nici un domn. Atuncea toți boiarii pribégi s-au închinat la el.

Si au purces Matei vodă de la Țarigrad, februar 18 dni și au intrat în scaun în București duminică martie 10 zile. Și au fost mare bucurie și veselie la toată țara, de la mare pîn la mic, și mulțumia lui dumnezeu de domn bun și milostiv și creștin și i-au izbăvit de răii vrăjmași greci.

Iar cînd au fost la avgust 28 dni, leatul 7141, purces-au Matei vodă cu Abaza pașa în oaste, la Țara Leșască și s-au impreunat cu pașa la Galați, septembrie 10 dni, 7142. Așijderea și Moisi vodă, domnul Moldovei, încă au mers cu oștile lui și Bugiacul tot. Și au trecut oștile Nistrul. Și au dat război cu léșii la Cameniță, toată ziua. Și nimic nu le-au putut

1 găsesc|au găsit O ce om. AKL s-a|au CO Atunci CKO n-au om. G cutezat|mai cutezat O cuteza V ivască G 2 greci, nici pribégi|greci boeri pribégi O ci au|ce au K, și au L prin gauri|prin găuri ACGL, pen găuri K, om. O Fiind|Şi fiind AGKL, și dînd O 3 lui|lu G d-zău G pre om. G vodă om. G a țării|pătară A, a țării K numai-decît|îndată K au poruncit|poronci O 4 ca om. AK Tării Rumînești|la Țara Rumînească A, Tării (Tării O) Romînești KO din|de la AGKL 6 Iar|Deci L cînd au fost om. O la|jn K februar|ghenar A, februarie CO februar 3 dni|30 de zile a lui ghenar K 3 dni|30 A, în 3 C, 3 zile (zile om. O) LO mers-a|umerse A au sărutat|sărută A și om. O 7 caftan|caftan pre el O boerii ALO 8 el|dinsu K i-a|au C noaojnou C, noă L foarte cu oaste mare|eu mare cînste O 9 l-a|uje|au G petrecut K alai|hala|AO pîn la|prin A, pînă la C saraiu|săra C petrecut|mai petrecut (petrecut K) ACGLK nici un domn|ală domn niciunul A 10 Atuncea| Și au venit O boerii pribégi ACLO s-a|de ș-a O la el|lui O 11 de la|din AKL februar|luna lui februar A, februarie C 18 dni| 18 ACO, 18 zile L februar 18 dni|in 18 zile a lui februarie K 11–12 șă au intrat . . . duminică, martie 10 zile om. L 12 duminică om. AKO martie 10 zile|luna lui mart 10 A, în 10 zile a lui marte K zile om. CO, dni G 13 veselie O toată|toati K dă (de O) la mic pînă la mare LO mulțumia| mulțumiia G, mulțumiia K, mulțamie O lui|toți lui AK d-zău GK 14 de|eu G și creștin și|care O de|dă L răii vrăjmași greci|rău vrăjmașilor greci G, vrăjmașii lor de greci O După r. 14 ad. Iar deaca au trecut Mateiu vodă Dunărea și au ajuns pă locul romînesc, iar săracii și eșia înainte și|șă om. A) de părere bună așterne (așternind pînză K) pînze pă calc, ca să (ca om. K) nu-i calce calul pre pămînt, închipuindu-să (închipuind K) precum (cum A) era cînd mergea Hristos la Vîthaniia AK 15 cînd au fost la august 28 dni leatul 7141|in cursul anilor 7141, în luna lui avgust K 28 dni| 28 ACO, 28 dă zile L leatul 7141|cursul anilor 7141 A, 7141 CGL, om. O purces|au Matei vodă|Matei vodă au purces AK 16 în|și C, la G la|jn L cu Abaza pașa, în oaste, la Țara Leșască|cu toate oștile O Inprionat K 16–17 cu pașa la Galați|la Galați cu pașa L, cu Abaza pașa în Galați O 17 septembrie|luna (in luna K) lui septembrie AK, la septembrie CO, septembrie L 10 dni| 8 A, 10 CGO, în 10 zile K, 1 L 7142|cursul (in cursul K) anilor 7142 AK, valeatul 7142 G, om. L, leat 7142 O Așijdere O Moisi|Moisei O 18 lui om. K Bugiacul|Bugeacul AK, Băzacul L, Bugeagul O tolju totul L tricut K oștile om. O 18–19 Și au dat război cu léșii la Cameniță, toată ziua|la Cameniță și au făcut mare război cu léșii O 19 război|război marc G léșii A Caimirîță G ziua|jzia 50 ACGL, zua K nimica A

strica. Ci s-au înturnat iar la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza paşa cu tabără mai jos, de au bătut un coşteiu ot Studenita. Şi au luat de acolo mulți robi. Şi s-au întors înapoi fieştecare la țara lui. Matei vodă încă au sosit în scaun în Bucureşti, noemvrie în 6 zile.

5 Si în domnia lui arătat-au multă milostenie pre la creştini. | Si au
6 făcut multe mănăstiri și biserici : mănăstirea de la Cîmpulung cea surpată,
a Negrului vodă, o au făcut din temeu, o biserică în Pitești și o mănăstire
la Slobozia lui Enache și o biserică la pod la Călugărénii și mănăstirea ot
Căldărușani și o biserică la Gheghiță și preste Olt, la Sadova o mănăstire
10 și la Gura Motrului o mănăstire și la biserică De-un-Lemn o mănăstire
și mănăstirea ot Arnotta ; la Craiova, biserică cea domnească și o biserică și
casa la Caracal, și la Brîncovéni o mănăstire și o mănăstire la Negoești
pre apa Argeșului, și la Plătărești o mănăstire, la Brebu o mănăstire, la
Tîrșor o biserică, la Ploesti alta, la Măxinéni, lîngă Siret, o mănăstire,
15 episcopia ot Buzău.

Si s-au indemnătat Matei vodă de au făcut cetatea din Tîrgoviște de
iznoavă, leatul 7153.

---

1 Ci]Si K înturnat]intors C, întornat G iar om. GO tabără]oastea lui L doao]do A
20 dooa G, doa KL la tabără. A doao zi s-au mutat Abaza paşa om. O 1—2 cu tabără mai jos]
cu tabără lui mai jos K, înapoi cu tabără O 2 de¹]și O coşteiu]coştei ALO, coşteu C ot[de
la ACKO Studenita]Studenită K, Studenită L După Studenita ad. și acolo au perit Barbul
postelnicul Bălăcianul O 3 multijmultăme de O Înapoi]iar Înapoi G, om. O fieştecare]
fieştecarele AC, fieşcare G, fieşcare KL la țara lui]la a lui țară G, la țara sa O 3—4 încă au
sosit om. A Matei vodă încă au sosit în Bucureşti om. L 4 sosit]venit O în²]la K,
om. O noemvrie în 6 zile]om. AK, la noemvrie 6 C, noemvrie 7 dni G, noemvrie 6 L, noem-
vrie în 6, leat 7142 O 5 în]om. G domnie O arătat-au]au arătat AC multe milostenii K
25 multe milostenii au arătat O la om. G 6 biserici CK mănăstirea]Întai mănăstire O sur-
pată]surpată din temelie O 7 a Negrului vodă lui Negru vodă ACKL, a Radului vodă cel
Negru O o au făcut om. ACGKLO din temeiul]din temelie AK, om. O o²]și o CGKL bise-
rică ACKL și om. O 8 Slobozia]Slobozia A, Slobozia O Enache]Ianache CGO, Ianachie K
30 și¹om. O Călugărénii]Călugăriani K, Gălugărené O și²]și o G, o O mănăstirea]mănăstire GO
ot[de la ACK, din G, om. L 9 Căldărușani]Căldărușani A, Căldărușani C, Căldărușa O și¹om. O
la om. L și²om. A preste Olt la]pre la G peste L la²om. L o mănăstire la Sadova peste Olt O
35 9—10 o mănăstire la Gura Motrului O 10 și¹ om. O o mănăstire¹ om. AK De-un-Lemn]
Dintr-un-lemn AK și la biserică De-un-Lemn o mănăstire]o mănăstire la biserică Dintr-
un-lemn O 11 și mănăstirea om. G ot[de la ACK și mănăstirea ot Arnotta]o mănăstire la
Arnota O și la Craiova K cea om. AK biserică cea domnească la Craiova O o biserică]
40 11 biserică G 11—12 și o biserică și casa la Caracal]o biserică și casale domnești la Caracal O
și casajla casă (case K) AK, și casă (case G) CG 12 casa la]caselc L la¹]n K Caracal]
racal V Brîncoveni AC, Brîncovani K și la Brîncoveni o mănăstire]o mănăstire la Brîncoveni O
45 și² om. O o mănăstire la Negoești]la Nigoești o mfnăstire K, o mănăstire Negoești O
Negoești G 13 pă apa AK Argișului G și la Plătărești o mănăstire]o mănăstire la Plătă-
rești O Brebu]Brebul AC, Brebu G, Brebu L la²]și la K la Brebu o m-rejo mănăstire la Brebu O
13—14 la Tîrșor]și la Tîrșor AK, la Tîrșor G o biserică în Tîrgușor O 14 biserică]mfnăstî G
50 la Ploesti altajo biserică la (In O) Ploesti AO, și la Ploesti altă biserică K Măxinéni]Măcsineni
C, Măxinești K 14—15 la Măxinéni, lîngă Siret, o in-re, episcopia ot Buzău]la Măxineni,
lîngă Siret G, episcopie Buzăului, o mănăstiri la Măxinéni lîngă Siret O 15 și episcopia K
ot[de la AK, din C După Buzău ad. o mănăstire la Pin în județul Buzăului, la munte ; o mănă-
stire in Moldova pre apa Şușitei, ci să chiamă Soveja O 16 îndimnat K Matei vodă om. O
cetatea]și cetate O din]ot G 17 iznovă G leatul]cind au fost (era K) cursul anilor AK, la
leatul C, valeatul G, la leat O 7153]7142 AK, 7152 CLO

Și alte multe milostenii și bunătăți au făcut aicea în țară și la sfântul Ierusalim și la Sfetaia Gora și într-alte părți, și au dăruit multe mănăstiri și le-au înnoit.

Și țara lui, mare cu mic să bucura și da laudă lui dumnezeu pentru domn bun. Că avea pace și odihnă dăspre toate părțile. Și fiștecare avea hrană den dăstul. 5

Făcutu-s-au și războae în zilele lui. Că întăi s-au sculat Vasilie Lupul vodă, domnul Moldovei, de au venit cu oaste asupra lui Matei vodă, ca să-l scoată din țară și să fie el domn. Și au venit pîn la Buzău. Iar Matei vodă, prințind de veste, îndată au încălecat cu toate ostile lui. Trimis u-i-au și Racoți Gheorghe, craiu Ardealului, ajutor o seamă de unguri. Iar Vasilie vodă nu l-au așteptat, ei au fugit înapoi. Iar Matei vodă încă l-au gonit. 10 Și au mers cu toată tabăra lui pînă la Putna. Și i-au prădat ungurii țara foarte rău, mergind pre Trotuș să meargă la Ardeal. Iar Matei vodă s-au învîrtejtit la scaunul lui în Tîrgoviște cu cinste mare și cu izbîndă.

Al doilea rînd iar s-au sculat Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii. Avut-au război mare la sat la Nănașori, pre apa Ialomitii. Și au fost izbînda lui Matei vodă. Mulți intr-acel război au căzut de sabie, cît de-abia au scăpat Vasilie vodă cu puținei oameni, la Brăilă. 15

Văzînd | turcii că are striște la războiu și i să înmulțesc ostile și vîțejii, sfătuitu-s-au cu mare meșteșug să-l prință. Odată, au trimis pre 20

1 altejaltele C multe milostenii și om. AK bunătăți și milostenii O aici A 1 – 2 sfântul Ierusalim și la Sfetaia Gora|Sfanta Gora și la sfântul Ierusalim O Eruusalim CL 2 Sfetaia|sfânta ACL, sta K 3 înnoit C 4 Și]În C lui¹ om. O marejcu mare ACGKL mare cu mic să bucură|să bucura de la mic păr la mari O d-zău GK pentru om. O domn bun] acest domn AGK, om. O 5 dăspre|despre AKL, dă pre G pace despre toate părțile și odihnă C dăspre toate părțile om. O fiștecare AC 6 dăstul|destul AKL 7 Făcutu-s-au] Făcutu AK războae|războiu AKLO zile O Că întăi]Că-ntăi C, Și întăi G Vasilie|Vasile O 8 Lupul vodă|voevod A, Lupul voevod CL, vodă G, vodă Lupul K de auși au O vinit K Matei vodă om. O 9 fie]fiic C, hic G el|om. G, icl O vinit K pînă AC Buzeu K 10 prin- 25 zind K de veste|veste de aceasta A încălecat]încălicat K, purces O lui|om. CO, sale K Trimis u-i-au]Trimis u-i ajutor AGK, și i-ai trimis ajutori O 11 Gheorghe om. KO craiu Gheorghe A Ardealului|jal Ardealului A, unguresc O ajutor om. AGKO samă K Vasile LO 12 nu l-a[u]n|au O ci|ce K, și L înapoi]înnapoi cu mare rușine O far om. O 13 Și au mers cu toată tabăra lui om. O pînă|păr O i-au|au A, om. G 14 pre]pre la ACGKO, pă la L Trotuș|Tratuș A, Totruș K meargă|treacă AGKO Iar]și de acolo O 14 – 15 Matei vodă s-au învîrtejti|s-ai intors Matei vodă O 15 învîrtejtit C lajlar la O scaunul lui|scaun AK cinste om. O și cu|și G, om. O 16 doilea|doile K iar om. A Vasile O moldovenii AO tătari A După tătarii ad. și au venit în țară și O 17 Avut-au război marejau făcut mare război cu Matei vodă O la sat om. O Nănașori|Nănișori AO, Nănișor CG, Nunișori L 18 izbînda]ezbînda G Multă intr-acel război au căzut de sabie]Mulți au căzut intr-acel război de sabie G, om. O căzut|perit AK cit|om ACO, că K de-abia|om C, abia L 18 – 19 de-abia au scăpat Vasilie vodă|jar Vasilie vodă dea-bia au scăpat O Vasile G puținei|puțini ACGKL, puținței O oamini K la Brăilă]și au fugit la Brăila O După Brăilă ad. În al doilea rînd iar s-au sculat Vasilie vodă cu moldovenii și cu tătarii și au fost izbînda lui Matei vodă L 20 Văzînd turcii]Văzînd turcii C, Văzînd turcii pre Matei vodă K, Deci turcii văzînd O striște|striști O războiu]războae K și i să|și să AG, și se C înmulțesc|mulțesc CO, înmulțăsc K 21 vîțejii|vî- 40 tejii ACL sfătuitu-s-auf|făcăru sfat O cu mare meșteșug să-l prință|să-l prință cu meșteșug K, să-l prință cu mare meșteșug O Odată om. O au trimis|și trimisă O 45

Chinan paşa cu multime de turci, tăbărindu-se din sus de Bucureşti, la morile Cotrăcénilor, iar alții din jos de Bucureşti, despre Văcăreşti. Iar Matei vodă, prințind de veste, îndată au strîns toate oştile țării, stînd toți înarmați, în zi și în noapte, lîngă domnul lor. Iar turcii deacă au văzut că nu-i vor strica nimic, ei s-au întors iar înapoi, cinstindu-i și dăruindu-i Matei vodă cu multe daruri scumpe.

Al doilea rînd, au făcut meșteșug mare, că au strîns oști turcii la Obluciță. Vasile vodă încă au venit cu oștile lui la Cetatea Albă, poruncind împărăția să meargă și Matei vodă cu oștile lui acolo, la Cetatea Albă, ca să-l ocolească acolo turcii, tătarii, moldovéni, să-l prinză. Mergind Matei vodă cu toată tabăra lui pîn la Elpuh, prinse de veste că va să-l prinză turcii. Și îndată au strîns toate oștile lîngă dînsul și s-au învîrtejtit iar înapoi la Tîrgoviște, cu toată oastea lui în treagă, trimînd pașii multe daruri scumpe cu cinste și cu plecăciune mare, răschirindu-se toți, cineși la țara lui. Iar Matei vodă au săzut cu pace dăspre toate părțile, domnind și judecînd țara foarte bine și cu dreptate.

Iar cînd au fost cursul anilor 7161, fiind Matei vodă învrăjbit cu Vasile vodă și avînd legătură și prieteșug cu Racoți Gheorghie, craiul Ardealului, sfătuitu-s-au amîndoi cu taină mare ca să-si ia vrăjmașul

- 20 1 Chinan]Sinan AK, Nican L mulțame O tăbărindu-se]tăbărindu-să ACL, tăbărind G, și tăbărîr unii O din om. G sus de București]susul Bucureștilor L 2 Cotrăcénilor] Cotrăcénilor AC, Cotrocianilor K, Cotrocenilor LO iar om. O den Jos C București om. V despre om. V 3 prințind]încă prințind (prințind A) ACGKL, decă prinsă O au strîns]și strîns se O țării om. O toți]toți L 4 înarmați]într-armați O în zi și în noapte lîngă dominul lor] lingă dînsul și zioa și noapte O Iar]Deci O deacă]deaca A, daca CKLO au văzut]văzură KO 5 vor]va G, pot O nimică A ei om. O s-ausă O întors]întoarsă O iar om. GO 6 Matei] Matii K cu multe daruri scunpe om. O 7 doilea]doile K meșteșug]meșterisug K oști] oștile C turcijturcești CGL 8 Vasile]Vasile C, Vasiliu K vinid K lui om. G venit la Cetatea Albă cu oști L Citatea K, Cetate O 8—9 poroncind.Împărăție O 8—10 poruncind împărăția... să-l prinză]ca să se ocolească aleoace turcii, tătarii, moldovéni, să-l prinză, că-i porințeșe împărăția lui Matei vodă să margă și el la Cetatea Albă G 9 să meargă cu oștile C margă K să meargă și Matei vodă]și lui Matei vodă să meargă și el O lui acolo] lui AO, sale K Citatea K 10 și moldovéni K să-l]și să-l O 10—11 Mergind Matei vodă... pîn]Deci Matei vodă purcesă cu toate oștile lui și mersă până O lui om. A Elpuh]. Ialpuh AKO, Elbuh CV prinse]prințind A, prinseră C, au prins K, și acolo prinsă O de veste]veste AC că va]că vor AK 12 turcii. Și îndată]lurcii, îndată A au strîns]și au strîns K, om. O toate om. K lîngă]lui lîngă L dînsul]sine K toate oștile lîngă dînsul K. O 12—13 învîrtejtit]virtejtit K și s-au învîrtejtit iar]să întoarsă O 13 iar om. K înapoi]om. G, înnapoi cu toate oștile O la Tîrgoviște]și veni în Tîrgoviște O cu toată oastea lui în treagă om. O trimînd]trimînd K, și trimise O pașei G 14 cu om. G plecăciune mare]plicăciuni mari K, mare plicăciune O răschirindu-se]răschirindu-să ACGL, și aşe se răsăpiră O 15 lui] sa O Matei]Matii K au săzut]au sezut G, săzu în scaun O pace]bună pace O despre ACGKO 16 domnind și judecînd țara foarte bine și cu dreptate om. O foarte cu dreptate și bine L dreptate]dereptate G, diriptate K După r. 16 ad. Războiul lui Matii vodă cu Vasiliu vodă K 17 Iar cînd au fost cursul anilor 7161]în anul 7161 K cursul]la cursul ACGL Matei]Matii K 18 Vasile]Vasile AGO, Vasiliu K preteșug și legătură G pritișug K Racoțe C Gheorghii GK 19 Ardealului]unguresc O mare om. O vrăjmașul]pre vrăjmașul său, pre Vasile vodă O

deasupra lui, că nu să mai poate răposa de dînsul, ci în toată vrémea să rădica asupra lui cu gîlceavă, nefiind nimic greșit.

Deci fiind mai credincios un boiarin al lui Vasile vodă, din casa lui, anume Gheorghită vel logofăt sin Ştefan din Răcăciuni, făcură cu dînsul sfat și legătură ca să prință pe Vasilie vodă și să fie el domn. Asemănă-se acel boiar cu Iuda care au vîndut pre domnu-său. Că trimise Racoți craiul și Matei vodă oști pre ascuns, unguri și munteți, ca să lovească pre Vasilie vodă făr de veste, să-l prință. Și aşa, în ziua de Duminica Florilor, sosiră oștile în Iași și rădi | cară domn pre acel boiaru moldovean, numele lui, Ghiorghiță Ştefan vodă. Iar Vasilie vodă, prințind de veste mai timpuriu, au fost eșit de acolo cu toată casa lui, de a fugit la ginere-său, Temuș sin Hmelenschi, hatmanul căzăcesc. Și în grab s-au întors iar înapoi împreună cu gineri-său Temuș și cu mulțime de cazaci. Și au avut război mare cu Ghiorghe Ştefan vodă și cu ungurii la sat la Poprincani. Și aşa fu izbînda cazacilor, întorcîndu-se fieștecare la țara sa biruit.

Iar Vasilie vodă nu s-au contenit la scaunul lui, ei au grăbit de a venit asupra lui Matei vodă cu ginere-său Temuș cu cazaci, cu moldovéni.

1 deasupra lui]desupra' lui G, deasupră-ș O mai om. A poate]putea ACGKL, pute O răposajodihni ALO dejdă V dînsul G ci om. C, ce K vrémea]vremea AL, vreme O 1–2 să rădica asupra lui cu gîlceavă]ridică gâlceavă și război asupra lui O 2 asupra lui]asupră-i GK nefiind]nefiindu-i O nimic]nimica GLO, nemică K greșit]vinovat O 3 boiarin]boer ACL, boiar G alja K Vasilie AGKL mai credincios un boiarin al lui Vasile vodă]un boeri a lui Vasile vodă foarte credincios O din casa lui om. O 4 Gheorghită vel logofăt]Gheorghe marele logofăt AK Gheorghe G sin]fectorul (fector A) lui ACKO Răcăciuni|Răcăciin C, Răcăciov L făcură]făcut-ai K 4–5 sfat și legătură cu dînsul O 5 ca să]ea și-l C, să O pre Vasile (Vasile AKL) ACGKLO Asemănă-se] Asemănu]ndu-să A, Asemănă-să CO, Asemănă-să G, Asămănă-să K 6 boiar]Gheorghe AK, Gheorghită CGLO care]carele K, cel ce O domnu-său]domnul său ACL, Hristos O trimis]au trimis K, trimisă O Racoțe C craiul om. O 7 și]i cu AO Matei]Matii K și² om. L munteți A ca om. AK să]să-l O lovăscă GKO Vasile CG. 7–8 pre Vasilie vodă om. O 8 făr de]fără CGKL să-l prință om. O ziua]zioa AGL, zua K Duminica Florilor]Duminica Florilor AO, Tveatonoșnaia C, Tveanosiia G, Tveatonosii K, Sfiatonosie L sosiră]au sosit O 9 rădică]rădîcă L domn om. O boiaru]boer A, boiar C, om. L numele lui om. G boariu moldovean, numele lui om. O 10 Ghiorghiță Ştefan vodă]Ştefan voevod (vodă K) AK, Gheorghe Ştefan vodă G Ştefan vodă]domn O Vasile CO de timpuriu ALO 11 au fost eșit de acolo]au fugit O După toată ad. oastea și toată A de au]și au A de au fugit]și s-au dus O ginere-său]giniri-său K, gineri-său L Temuș|Temoș C, Temiș O 12 sin]fectorul lui ACKO Hmelenschi]Hmelnîchi G, Hmil K, Hmelnesci O căzăcesc]căzăcesc G întors]învîrtejti K iar om. K s-au intors iarjar (iarăși G) s-au învîrtejti (intors) O ACGO 13 gineri-său C, gineri-seu K Timuș K și¹ om. AK avut război mare]făcut mare război O 14 Ghiorghe Ştefan]Gheorghe și Ştefan A, Gheorghe Ştefan G vodă]voevod K și om. CK și cu ungurii om. O Popricani AKLO aşa om. O 15 izbînda]ezbînda G întorcîndu-să ACL fieștecare]fiecare K întorcîndu-se fieștecare la țara sa biruit]iar Gheorghe vodă cu ungurei și cu munteñii dediră dosul a fugi O sajui K 16 Iar]Deci O Vasile CO contenit]cuntinit K, aşazat O la scaunul lui]la scaunul său AK, în scaunu-și O ciice K au]s-au A 17 vîn K cu]npreună cu O ginere-său]giniri-său C, gineri-seu K Temuș|Tămuș G, Timuș K cu cazaci om. O cu³]sl cu O moldovenii O După moldoveni ad. Iar Matei vodă decă prinsă de veste, îndată trimesă pre Badea post. Bâlăceanul la Racoți crâul ca să-i de o samă de oști ajutoru, iar Racoți prinsă bucuros și să făgădui că va veni el cu capul lui, cu oști, ca să nu scape acel vrâjmăș. Deci Vasile vodă foarte grăbi și intră în țară O

5

10

15

20

25

30

35

40

45

50

Deci Matei vodă prințind veste, trimis-ău pre Diicul vel spătarul cu o seamă de oști călări. Și le-au eşit în timpinare la Focșani și le-au stătut oarece împotrivă. Ci nu putură, că nu avea arme de foc. Ci i-au spart cazaci și i-au răschirat foarte rău. Apoi întelegind Matei vodă, au mai trimis o seamă de oaste cu foc, haiduci călări, pedestri, siiméni și tăcălușă. Și să loviră la Șoplea în Teleajen. Și nici aceștea nu le-au putut sta împo | trivă.

Iar Matei vodă deaca întelése aşa, foarte să îngrijă tare și rugă pre dumnezeu. Și încălecă cu toată curtea lui den Tîrgoviște, duminecă mai 15 deni 7161. Iar cind au fost martii mai 17 deni, tăbăraru-s-ău la sat la Finta, pre 10 apa Ialomiții, tocmindu-și tabăra, făcind și sănăuri, aşazăndu-i cinești în rîndul său, învățind pre toți : Feții miei voini și viteji, rugați pre dumnezeu, și vă îmbărbătați, ca să stați toți gata de război. Că iată, vrăjmașul nostru, Vasile vodă sosese acum. Să nu carécumva să fie vreunul cu gîndul îndoit, ci cu credință și cu bărbătie, cu arme goale și să le stați împotrivă,

15 precum ati fost și mai nainte. Să nu carécumva numele vostru cel bun să să surpe jos, că nu ne va fi de nici un folos.

Deci aşa învățindu-i, sosi și Vasile vodă în vrémea prințului, cu ginere-său Temuș, cu multime de cazaci și de moldoveni, ca la 20.000. Iar Matei vodă era numai cu curteanii lui, ca la 7.000. Și aşa să loviră iute- 20 unii cu alții, cît să sperie Matei vodă că-l va birui. Și încă fugiră o seamă

1 Deci Iar O prințind K veste]de (dă C) veste ACGKL prințind veste]indată O trimis-
au]trimise GO Diicul]Dinul L vel spătarul]marele spătar (logofăt A) AK samă K 2 călări
om. K în timpinare]nainte AO, intru întimpinare L 2–3 le-au statut oarece]nu le-au putut
sta O 3 oarece]puțin A, om. K, nișchit G, Ci]Si Ce K Ci nu putură om. O căcăci ACL,
25 căci că G armejarmă G Ci]Ce K 4 și i-aus]i iarashi i-aus A răschirat]risăpet O au mai
trimis]mai trimisă O 5 oaste]oști AGKLO,oste C călări și pedestri AO siiméni]săiméni K,
și simeni O și]om. AK, cu O tăcălușă]tăcălușii AC, teacalușii G, tăpăluș O 6]Soplea]Șoplea G
în]pre Teleajen]Teleajin GK, Tilijan O aceștea]aceștia L, acești O li-]au K înprotivă K
7 Iar Matei vodă deaca întelése aşa]Aceaștă dacă]înțelésă Matei vodă O Matei]Matii K daca
30 întelése]înțelese ACL, au înțâles K aşa om. C îngrijă]îngrijii AO, îngrije K tare om. O
7–8 d-zău GK 8 încălecă]indată purcesă O toată]toati K toată curtea]toate oștile O
luijsa A den]prin O dumineca K mai]luna mai A, în luna lui mai în K 8–9 duminecă,
mai 15 deni 7161]mai 15, leat 7161, duminică O 15 deni]17 A, 15 C, 15 zile KL 9 7161]cind
35 au fost (era K) cursul anilor 7161 AK, leatul 7161 CG au fostom. G marți om. K mai 17
deniom. A, mai 17 C, înlunaluimai în]17 zile K, mai 17 zile L Iar cind a u fost marți, mai 17
deni om. O tăbăraru-s-a]tăbărît-au L, și au tăbărît O sat la om. C 10 După Ialomiții ad.
și la mai 17 O și om. AK sănăi G tocmindu-și tabăra, făcind și sănăuri]și tocni oștile
foarte bine O aşazăndu-i]aşazăndu-să A, aşazănd K 10–11 în rîndul]la rîndul A, la locul O
40 11 său]lui LO învățind pre toți]i C învățind pre toți]i începă a-i învăță pre toți]i zicind O viteji AL
d-zău GK 12 și vă]și să vă O ca săsă]O de]dă L 13 Vasile KO sosește CLO acum]acuma A, om. O carecumva ACL carécumva să om. O vre-unul G gînd L 14 ci]ce KO
și cu]cu A cu arme goale să le stați împotrivă]să stați împotrivă cu armele goale A armele CL
împotrivă cu arme goale K le stați împotrivă]vă bateți vitejești O 15 precum]cum O ati
fost]v-ati băut O și om. A carecumva CKL 15–16 să sâsă]L A 16 nu ne]nu C de nici-
45 un]nici de un ACOK 17 aşe O După învățindu-i ad. Mateiu vodă au slobozit (slobozit-
au K) un tun, buu ! (buu om. K) dînd veste și chiemind pre Vasile (Vasile K) vodă să vie la
război. Și îndată AK vréme]vréme O 17–18 în vrémea prințului, cu ginere-său Temuș]cu
50 gineri-său Temuș, în vrémea prințului AK 18 gineri-său CLO Temiș O și cu multime O
cazaci]săraci O de om. K 20.000]20 L 19 Matei vodă]Matii K era numai cu curteanii lui
era numai cu curtea lui ACGKL, cu toate oștile și cu curtea lui O aşe O iute]om. CL, de
iute O 20 cît săcă să O sperie]spăre G, spărie KO valj O Și încă]Că încă C samă K

de ostile lui, trecind Ialomița făr de vad. Iar Matei vodă tot alerga în 72
toate părțile | indemnind pre boiarii lui și pre voiniți, căci rămăsese, ca să
stea de război, să nu-și dea mijlocul, că încă dumnezeu tot iaste cu noi
ajutor. Căci eu cunosc pre ei slabii și împuținindu-se puterea lor, nădăj-
duescu-mă lui dumnezeu că vom să-i biruim acum curind și să să întoarcă
rușinați din țara noastră. 5

Deci aşa, pentru cuvintele lui cele dulci și bune, foarte să îmbărbă-
tară și da război tare, bătindu-se toată ziua în pușci și în tunuri, în săgeți,
în sabie, față cu față. Mai vîrtos boiarii, cei mari și al doilea cu coconii lor,
cu slugile lor, tot cu sabiile goale intră într-înșii de-i gonea și-i răspindea 10
în toate părțile. Atunci și Matei vodă cu toți împreună năvâli asupra
vrăjmașilor foarte tare, cît il și răniră cu un glonț la piciorul stîng, den
josul genunchiului. 15

Iar cînd fu în deseară, făcu dumnezeu o minune mare, că trimise lui
Matei vodă un nor ploios, care să ivi dăspre austru, fiind ceriul prea seninat. 15
Și venea asupra taberilor prea iute, cu un vînt foarte vîforos. Și aşa trecu
preste tabăra lui Matei vodă. Iar cînd sosi la tabăra lui Vasile vodă, acolo-și
năpusti | toată apa, ca cum ar cură un rîu prea iute. Și picăturile era 72"
groase și virtoase ca o piatră. Unde-i loviiia, ticăloșii îndată cădea dupre
cai jos. Și să făcu în tabăra lor apă multă, ca o baltă tinoasă. 20

1 de ostile|de osti A, din ostile CL lui|ale lui A fugiră o scamă de ostile|lui (vezi și p.
110,9) pe o sămă de ostile înfrânsări și le dedită de mal|jos și fugiră spăimântați O treind|tre-
cind|u-i C fără defără GKL tot om. O 2 indemnind|indemnindu-i O boerii ALO lui|săi K
căci rămăseseră. C, căci rămăseseră O 3 dejdă L că încă|zicind că O d-zău GK tot om. O
iaste|este ACL 4 ajutor|agitoriu K, m. O Căci eu cunosc pre ei|eu și cunosc că sunt O pre
ei|pă ei L eildinșii AK împuținindu-se|împuțină du-să ACGL, să înpuțină O puterea|
puterea AL, virtute O 4-5 nădăjduescu-mă|nădăjduesc G, nedejduesc K d-zău K să-i|să K
acuma A curind|curind K și să săși vor să să A, și să GK, și să vor O întoarcă|întoarcă G,
întoarcă O 6 rușină|ițiu rușine G 7 Deci aşa|iar ei O pentru|uzind O cele ACL și
bune om. O 7-8 îmbărbătară|înbărbăta O 8 și dalși deteră A tare|soarte
tare O bătindu-să ACGKL ziuajzioa ACGL, zua K în 1.2 din K și² om. ALO 9 în sa-
bie|și în sabii ACG, în sabii KLO față cu față|în față cu față G, față la față KLO Mai|și mai O
boerii ALO și om. O aljai C doilealde KO cu coconii și coconii A cu² om. CGKO 10
cu¹|și AK, și cu O goneal|gonia GK și|iși G răspindia] răspindia K, răsipi O
11 Atunci|Atunci K, Atunci O toți|toții A împreună om. O năvâlă|năvâlă AKO, 35
năvâlea C 12 vrăjmașilor|vrăjmașilor lor A, vrăjmașului C și om. G cu un glonț om. L
sting|cel stîng A 12-13 den Josul genunchiului|în genunchiul AK, den Jos genunchiului G
13 După genunchiului ad. cu un glonț L 14 deseară|deseară L, deseară O d-zău G minune|
ciudă G Iar cînd fu în deseară, făcu d-zeu o minune mare]Asultați minune (ce minune K)
mare făcu d-zeu, cînd fu în deseară AK triimisă O 15 un nor|ajutor (agitoriu KO) un
nuor (noor .O) CGKLO ploios|foarte ploios O care|carele AGKO ivi|iviie C dăspre aust-
ru|despre apus, despre austru AK cerul CG seninat|sininat L, săninat O 16 venea|
venia AG, viniia K, venii O taberilor|taberii lor AL, tabirii lor K prea om. O cu un|ca
un A vîforos|vîfor A, vîhoros C, vîvorit K tricu KO 17 preste|peste KLO tabăra|oa-
steaG Iar cînd sosi la tabăra lui Vasile vodă om. L sosijau sosit K la tabăra|la oastea G,
drept tabăra O lui om. C Vasile CO acolo-și|acolo își AL, acolo G 17-18 acolo și|au
năpustit K 18 apă|apa prea iute L ca cum|cum C cură|eura CK,urgi O ar cură un
rîu|preun rîu G rîu|pără O prea iute|repede L, foarte repede O era|ci era L 19 groasă O
și virtoase om. C o piatră|piatra O Unde-i]Unde CK, Și unde-i O loviiia]ovi G îndată
om. O căde|căde O dupre|după A, de pre GO, di pri K 20 cai|cal A Și om. C să făcu
în|făcură G 50

Și aşa fiind, îndată să năpusti toată tabăra lui Matei vodă și întrără pren mijlocul lor făr de nici o frică, tăindu-i foarte rău. Prinseră și vii mulți. Iar Vasilie vodă cu Temuș și cu puțini călări de-abia au scăpat numai cu trupul, trecând la Moldova pre la Galați. Însă noroc au avut 5 căci au înoptat. Iar Matei vodă s-au învîrtejtit la Tîrgoviște a doao zi, miercuri, mai 18 deni, cu toată tabăra lui, cu mare izbindă și voinicii lui cu multă dobândă, dind toți laudă lui dumnezeu pentru mila și binele ce le-au făcut, de i-au izbăvit din miinile vrăjmașilor. Strâns-au trupuri căzute în război, căzute 3.000, de au făcut o movilă mare la Finta. Înfipt-au 10 acolo și o cruce mare. Făcut-au și altă movilă din jos de Tîrgoviște, lîngă drumul cel mare.

Gheorghie Stefan vodă fiind pribegie aici, căzut-au la Matei vodă cu 73 multă rugăciune | de i-au dat oaste ajutor, și craiul Racoți așijderea, de s-au dus asupra lui Vasilie vodă. Avînd amîndoi războiu la Selca, izbindit-au 15 Gheorghie vodă. Iar Vasilie vodă a fugit în Țara Căzăcească, la ginere-său Temuș, fiind acolo și hanul cu ostile tătărăști. Iar Stefan vodă cu moldovenii, cu munténii , cu ungurii, cu léșii, au încongiurat cetatea Suciavei, că acolo era doamna lui Vasilie vodă închisă cu fie-său Stefanuță

---

1 fiind]slăbiră. Aceasta văzând Matei vodă O toată]cu toată O Matii K Matei vodă 20 om. O 2 pren]prin ACL, pre K, în O făr de]fără KL frică]temere A tăindu-i]tăind O Prinseră și vii]și vii încă prinsără O Prinsără CK și om. G 3 mulți]foarte mulți AKL Temuș]gineri-său Timuș KO, Temus gineri-său L și cu puțini călări de-abia au scăpat]de-abia au scăpat cu puțântei oameni călări O de-abia]de-abea G, abiia K 4 numai cu om. O trupul]trupurile K, om. O trecând]tricind K, și au trecut O la¹]om. A, în O 5 înoptat CGK După înopat ad. că l-ar fi prins și pre el, iar de s-a]fi făcut zăbavă numai 2 zile, să nu fi lovit ostile, nu vre scăpa niciunul, că eșie Racoți craiul cu ostile lui pre Telejân, și-i bâga la mijloc O Iar]Deci O Matei]Matii K învîrtejtit]Intors G, învîrtejtit K, învîrtejtit înnapoi LO la Tîrgoviște om. O doao]doo AC, dooa G, doă L, doao O 6 miercuri om. O mai 18 deni]om. A, mai 17 zile L, mai 18, leat 7161 G După deni ad. În ziua de văznesenia 30 găsne A, în zio (zua K, zioa GL) de văznesire (văznesenia K, văznesenie GL) gospodne (om. C, gospod L) și CGKL. Și s-au dus în Tîrgoviște O izbindă (ezbindă G) mare ACGKL lui om. K 7 dumnezău G binele și mila C și om. G 8 li-]au K măini]măiniile A, mănuile K trupuri]trupuri moarte O 9 de aulde i-au ACG, de li-]au K, dă au L, și au O Finta]sfinta G Înfipt-]au]Fipt-]au G, Și au înfipt O 10 acolo om. O mare om. V Făcut-]au]Făcutu-s]au CGK, mai făcut-]au O dejdă CL Tîrgoviște]Tîrgoviște, de cazaci C Între r. 11 și 12 e titlul De vinirea lui Stefan vodă Gheorghie asupra lui Vasilie vodă al doile rînd în 12 Gheorghie]Gheorghită G, om. K Stefan om. O fiind]încă fiind O pribag K aici]aicea ACG, aici (aicea O) în țară KO Matii K vodă]vodă și la Racoți craiul O 13 multă rugăciune]multe rugăciuni (rugămintă L) GLO, mare rugămintă K de]om. C ajutor]ajutoriu CK, ajotor G și craiul Racoți om. O așijderea]om. GO, așijdiria K 13-14 de s-a]și s-au O 14 Vasile ACLO vodă]vodă cu ajutoriu O Avînd amîndoi războiu]Avînd război amîndoi K. Și au făcut război O Selca]Silca A, Sirca K izbindit-]au și fu izbindita lui O 15 Gheorghe Stefan vodă ACK Gheorghii G Vasile AL Căzăcească]Tătărască la hanul, iar pre doamnă-]sa cu gineri-său Temuș în Suceavă O la]cu L ginere-său]gineri-său AKL 15-16 la ginere-său Temuș, fiind acolo și hanul cu ostile tătărăști om. O 16 Timuș K ostile]oști G Stefan vodă]Gheorghe Stefan vodă CL, Gheorghii vodă O 17 cu 1.2.3.] și cu O unguri]ungureni C și cu lesii L încongiurat]încongiurat AGKL, înconjurat C cetăte]citatea K, cetate O Suciavei]Sucievii AKLO, Sucievii C 18 era acolo L Vasile ACLO închisă om. CO cu]și cu O fie-său]fie-său AGL, fiul său C, fiu-seu KO Stefanuță]Stefanuță K, 50 Stefanuță vodă închiși în Suceavă O

și cu toată avuția lor, având doamna ajutor pre ginéri-său Temuș cu 8.000 de cazaci. Deci fiind ei îngropăți într-un sănț supt cetate, în toate zilele eșiaiă Temuș cu cazacii și-i gonea foarte rău pe cei din afară, pînă se umplură luni trei. Iar cînd fu într-o zi, șezind Temuș supt cortul lui, tocmiră nemți*<i>* un tun și-l sloboziră asupra lui. Și aşa lovi o ladă de lemn ce era lîngă dînsul, și rupîndu-să o bucată de ladă au lovit pe Temuș peste un picior, și umflîndu-se piciorul, îngribă au murit. Iar cazacii numai decît rădicară alt hatman și făcură pace cu Gheorghe Ștefan voevod și-i închinără cetatea.

Iar Vasilie vodă au fost căzut la hanul cu multe rugăciuni și cu 73^v daruri scumpe, de i-au dat ajutor 20.000 de tătari. Și au purces cu dînsii 10 ca să scoată pre doamnă-să și pre fie-său din Suciavă. Iar cînd ajunseră la Prut, sosi vîste rea și amară, cum au perit gineri-său Temuș, și s-au închinat cetatea, și au prins pre doamnă-să și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Atuncea deacă înțelése Vasilie vodă, cu mare întristăciune să infoarse iar înapoi. Sosind la hanul, fu Vasilie voevod prins și băgat în obezi. Trimîndu-l la Poartă, fu închis la Idicula.

Deci cazacii tocmiră trupul lui Temuș într-un sicriu și să duseră cu dînsul în țara lor. Atuncea doamna plîngea mult, întrînd în inima ei spaimă și groază mare. Iar Ștefan vodă singur intră în cetate, de au prins pre doamna și pre fie-său și i-au luat toată avuția. Și s-au învîrtejît la scaunul 15 20 obezi.

1 și cu toată avuția lor om. O avuțiajaverea K prejpă L Timuș K 2 cazaci C supt cetate într-un sănț G într-un sănț om. O citate K zilele om. A eșiajeșa L, eșie O 3 Temuș cu cazacii om. O gonealgonia CGKL, înfrângere O pre ceipri cei O din afară din afară ACGL, de afară KO se umplură[s] umplură ACL, înplu G, s-au plinit K 3–4 luni trei[trei luni O pol]și (și om. C) jumătate ČKO 4 Iar]Și O săzind[se]zu AK, săzând O cort al[cor]t a G, cortul O tocmiră nemlijiar nemliji (iară niamții K) care (carii K) era afară cu Ștefan vodă tocmiră AK 5 și-l]și K 6 rupindu-să[s]surpindu-se K, spârgindu-să L, rum-pându-se O dejdin ACKL lovit-ai prejau lovit pe O peste]preste AG 7 umflindu-se] umflindu-să ACL, inflindu-să GK îngribă]indată AO rădicară]au rădicat A 8 Ștefan om. O șii]și ACGKO cetate O 9 Vasile ALO fost om. AKO multă rugăciune (rugămintă K) AKO și om. CKL cu² om. G și cu]și făgădui multe O 10 Și au purces cu dînsii]și purcese cu dînsii C, om. O 11 pre doamnă-salpă doamna sa AL și pre fie-său]și pre fii-său (fiul său CG) ACGL, cu fiu-seu K din Suciavă]om. G, din cetatea Sucevei K, din Suciavă și purceasă cu dînsii O Iar]Și O ajunseră]fu A, au ajuns K, sosi O 11–13 Iar cînd... pre fie-său om. G 12 sosi]sosi-i CK, ii veni O rea om. A perit]pirit K gineri-său]ginere-său C, giniri-său K Timuș K s-a[u]jau C 13 cetate O pre doamnă-salpă doamna sa AL fie-său]fii-său ALO, fiul său C, fiu-seu K i-a[u]le]au A luat G 14 avuțiajaverea K, avuție O Atunci K daca CKL înțelése]ințelese C, au auzit K Atuncea deacă înțelésc Vasilie vodă]Și înțelegind de această numai decit O Vasile ACL întristăciune]intronistare K 14–15 cu mare întristăciune să infoarse iar înapoi]sa infoarsă înnapoi cu mare întristăciune O 15 infoarse]introniseră C iar om. AG înapoi]indărăt G Și sosind O Vasilie voevod]Vasilie (Vasile AC) vodă ACGKL, om. O 16 obezi]obede G Trimîndu-l]și trimis L Poartă]Tarigrad O fu închis]închinindu-l L Idicula]Odicula A, Edicula KL 17 Timuș K sicriu]saceriu K și sâz]i-l O dusăř CK 18 dînsul în]dînsii la O în om. G tara lor cu dînsul G Atunceaj]Atunci K, Atunce O plîngea mult]plînge mult amar O 19 Ștefan]Gheorghe O singur intră]intră singur A, au intrat O citate K de aujdă (și O) au LO prins]luat K prejpă L 20 doamna]doamna lui Vasile vodă O prejpă L fie-său]fii-său ALO, fiul său C, fiul său G, fiu-seu K și²de A i-a[u]jau C luat L avuțiajaverea GK, avuție O învîrtejît]intors K, intors iar O scaonul K

lui la Iași cu mare izbîndă. Și ș-au plecat capul la Poartă, de ș-au tocmit lucrul. Și i-au adus steag de domnie.

Iar Matei vodă, fiind rănit de războiul căzăcesc, zacea în patul

- 74 lui și nu putea să să răpaose și să-și caute leacul ranei sale de necazul
5 slujitorilor lui, mai vîrtos dorobanții și seiménii și alte céte. Că Matei vodă
foarte-i îngrășase, strîngînd pre toți dintr-alte țări streine, săraci foarte.
Iar Matei vodă le făcuse milă mare. Că avea la casele lor pace, ca să-l
caute la vréme de nevoie, cum să cade slugilor celor drépte. Iar ei toți să
10 îndrăciră de să nebuniră și începură a nu-l băgară în seamă nici cît, ci-și
bătea joc de dînsul și în toate zilele zbiera în curtea lui. Și lăua tunurile
dă le scotea afară la cîmp. Și intră în case unde zacea, dă-l pedepsea. Și
să lăuda că ei au bătut războiul cazacilor, cerându-i să le dea cîte 3 lefi,
iar de nu, vor sparge cămara și singuri își vor lua. În multe chipuri îl pedep-
sea, zicîndu-i să-și lase de acum scaunul și să să facă călugăr. Și zicea că au
15 îmbătrînit și ș-au eşit din fire. Și aşa fiind turbați, cînd fu într-o zi, să
strîneră toți în curtea domnească ca să ucigă pre 2 boiai ai lui Matei vodă,
anume Ghinea Țucala, i Radul Vârzariul vel armaș, aruncîndu-le prihană.

---

1 cu mare izbindă. A, cu mare dobîndă O ș-au jau AGKO Poartă turci O dejș O

- 2 lucrul]lucrurile C i-au jau C stiag K Intre r. 2 și 3 ad. Pre Matei vodă cum nu-l băga în
20 samă slujitorii și icerealefe K 3 dejdin GK, dă L zacea O 3-4 zacea în patul lui fiind rănit
de războiul căzăcesc A 4 pute O răpaosescodihnească AO liacul ranii K sale]lui A nă-
cazul GK 5 slujitorilor]slugilor A dorobanțijde dorobanț O seiménii]siiménii AL, siiménii CK, de siiménii O alte céte]de alte bresle O 5-6 că foarte și îngrășasă Matei vodă O
25 6 foarte-i]foarte îi AL, foarte CG îngrășase]ingroșase C strîngînd]strîngîndu-i AO pre-
toți om. O dintr-alte] de prin alte O, denr-alte V țări]părți A streine]striine K foarte
săraci O 7 Iar]Si O Matei vodă om. O făcuse]făcu GO milă mare]mare milă și-i imbogăți O
Că avea la casele lor pace om. O casele]casile CL, casale K să-]și-1 O 8 vreme ACL ne-
voie C celor drépte] celor drepte (direpte K) ACKL, om. O 8-9 să îndrăciră toți O 9 de
să nebuniră om. O nu-ljuu să G, nu K băgară]băga ACGKLO în seamă]samă KO nici cî]i
30 nicidcum AK, nicidcum CO ci-]și]ce-și K 10 zilcle]zilile AL, zile G zbera G Si]Si-i G
11 dă lejde le ACK scotea] scote O afară om. A case]casă ACK L, scaun O zacea O de-l
pedepsiia ACGK 12 lăudaj]lăuda zicînd O cerându-i]cerînd AGK cîte om. AKO 13 de
nu, vor sparge]de nu, ei vor sparge K, de nu le vor da, ei vor sparge O cămara și]ei că-
mara A și singuri își]și-1 vor lua singuri O 13-14 În multe chipuri îl pedepsea]și-i pe-
35 depse în multe chipuri O pedepsiia ACK 14 să-]și]să O lasc]lasă O de acum]de acuma
G, om. O scaonul de acum K de acuma călugăr G Si zicea]și-i zicea AK, prepundu-i O
15 îmbătrînit]bătrînit K din fire]den minte și altele multe O turbăti]turburați AC, turbăti-
ca nește porci fără de nici o rușne G Si aşa fiind turbăti]că fiind dorobanții și siiménii
impreună cu alte bresle foarte turburați O Intre din fire și Si aşa fiind e redacția Aice scriem
40 pentru doi boeri anume Ghinea Țucala vel vist. și Radul Vârzariul vel armaș ce au fost în
zilele lui Matei voivod. Domnind Matei vodă bine... și continuă la f. 51 - 53 în O.
Textul normal al povestirii se încheie cu afirmația că avearea strînsă fără dreptate s-a risipit ca
prafuit și cei doi dregători vor de seama la strășnicul judeł de faptele lor. In O înșă expunerea
continuă cu paragraful omis de la tîncupl, unde se arată că dorobanții și seiménii turburați au
45 venit în curtea domnească, au prins pe Ghinea vîstierul și pe Radul Vârzarul și i-au omorât
înaintea ostilor. Vezi variantele consemnate la p. 153₁-155₁₁. 15-16 cînd fu într-o zi,
să strîneră toți]să strânsără intr-o zi O 16 strînsără K ca să ucigă]și să sfătuiră ca
să-i ucigă O pre 2 boiai]2 boeri A, pre amîndoi O boeri CL alia K 16-17 ai lui
Matei vodă, anume Ghinea Țucala, i Radul Vârzariul vel armaș om. O 17 Țucala]Tucala
50 vel vistier AK își AC, și pre K Vârzarul CGL vel armaș]armașul G aruncîndu-le]jarun-
cînd K prihană]prihană A, prihanul G, pricini O

cum că ei sfătuiesc pre domn ca să nu le dea lefi. Și aşa fiind ei turbați, | ca niște porci făr de nici o rușine, să suiră sus, în casele domnești și déderă năvală unde zacea domnul lor, căutând pre acești boiari supt căpătâiul lui, supt paturi, prin poduri, prin cămări, prin lade, pînă-i găsiră. Și aşa, denaintea lui, i-au luat, cît să cutremura locul de groaza lor, dăzbră- 5 cîndu-i dă haine, bătindu-i nemilostiv, pîn i-au scos afară la cîmp, și acolo i-au omorit, înaintea tuturor oștilor. Într-acăia turburare a lor, întimplin- 10 du-se lui Socol vel clucerul Cornățeanul a fi bolnav, zăcind la gazda lui, ca niște hoți și pre el l-au ucis. Și le-au jefuit casele, luîndu-le tot ce-au avut.

Iar cînd au fost la august, murit-au și doamna Elena. Și cu mare 10 cinstă fu îngropată în biserică domnească, în Tîrgoviște.

După ce au dat dumnezeu de s-au vindecat Matei vodă la picior, 15 eșit-au în preumblare cătră Argeș, și învîrtejindu-se de acolo, iar dorobanții și seiménii i-au închis porțile și i-au eșit înainte, la sănțul cel mare, cu toate tunurile, oprind pre domnul lor ca să nu mai între în cetate, 15 zicind că de acum înainte nu le mai trebuie să le mai fie lor domn, ci, sau să iasă din țară, sau să să călugă | rească. Deci aşa au șăzut, cu toți boierii 75

1 cum căcă A, cum CGKLO ei]el K sfătuesc|svătuesc G, sfătuiaște K ca să]să K ca să nu le]de nu va să le A, să nu O nu om. G lefi]lefse K, léfi O ei om. GO turbați]turbu- 20 rați ACO 2 ca niște porci făr de nici o rușine om. G făr defsfără K nici ojnice o K, om. O să suiră]suiră-să K sus om. A casele]casale K, casile LO déderă]détiră C, deteră L 2-3 și déderă năvală om. AO 3 zacea]zăce O domnul lor]Matei vodă O căutând]căutându-i K acești] cei A, acei K boerii ALO 4 paturi]patului G cămări]cămară A prin³]și prin K lade]lăzi AKO pînă-i]pînă li O 5 denaintea]dinaintea ACG, dinaintea KL denaintea lui i-au luat]i-au luat dinaintea lui O luat]luat G cutremura]cutrimura K, cutrimurără O locul om. A dejăd L 5-6 dezbrăcîndu-i CGK dăjde ACGKLO 6 După haine ad. Iară unul dintre slujiitori, scoțind cuțitul, s-au slobozit la armașul Vărzarul și i-au tăiat o bucătă din trup și puind-o în năframă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va mîncă cu femeia și cu copiii lui și blestema zicind că fiind el neguțător l-au adus la attita lipsă și săracie K și bătându-i AKO nemilostiv]fără milă K pîn i-au scos afară]li dusără pînă li scoaseră O și om. L 7 omorit înaintea]omorât pre amăndoi înainte O După oștilor introduc povestea lui Ghinea Tucala și Radul Vărzarul, inc. Acum de aicea să spunem și de povestea acestor 2 boeri . . . /in. Da-vor seama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului nostru Isus Hristos. Amin. AK, poveste care, în alle mss, se a/lă la sîrsitul primei domnii a Iñi Grigore Ghica, Vezi p. 153₁ - 155₁₁. Tot acolo sînt consemnate și variantele. Într-acăia] 35 Intr-acăia ACL, și într-ace O turburare]turbare G 7-8 întimplindu-să ACGL, întâmplându-se O 8 lui]om. A, și lui LO vel clucerul]marele clucer (cluciariu) K AK, cluceriului G, clucer O Cornățeanul]Corneanul A, Cornățeu G, Cornățanul K zăcind cm. O 9 ca niște hoți]iar ei ca niște tâlhari O el)dânsul O le-au]au A, li-ai K jefuit]jăfuit AO, jăhuit C, jehuit G, jăcuit K casele]casile CO, casale K luîndu-le]și le-au luat O ce-au avut]ce avea G, ce-au avut și ce-au găsit O 10 august]avgust ACGK, avgust leat 7161 O murit-au și]au răposat O doamna]doamna sa A, doamnă-sa Ilina K Elenă]Ilina a lui Matei vodă O 11 biserică A domnească]cea domnească O în²]din A 12 După ce]După acăia (accea G) GO dumnezău vindică KO Matei]Matii K, și Matei O picior]piciorul lui O 13 eșit]aujau eșit A, și au eșit O în preumblare]în prijmblare AKO, la în preumblare G cătră Argiș]către Argeș AL, cătră Argeș GO învîrtejindu-se]învîrtejindu-să AL, întercăndu-să O 14 și¹ om. L seiménii] siimenii AL, siiménii CK, semenii O sănțul cel mare]sânțu mare G 16 de acum înainte om. O acum]acuma G, aemu K le mai]le A, om. L mai om. ACGK lor om. AGKO 16-17 ce sau să iase K 17 Deci]și O au șăzut]șăzură O cu toți]Matei vodă cu toți O boerii ACLO

lui, obidit, din josul orașului, 3 zile. Și nici pîine nu lăsa să-i aducă, să mînînce din avérea lui și din toată cinstea domniei lui. Deci într-alt chip n-au avut cum mai face, ci le-au făgăduit să le dea bani din dăstul. Atuncea de-abia l-au lăsat de au intrat în tîrg, la scaunul lui. Iar ei nu să mai aşă-
5 zară, ci ca niște lupi flămînzi, și ziua și noaptea zbiera și umbla pre la casele boiarilor, ca niște calici, de-i pedepsea și le cerea de băutură. Nimenile nu le putea sta înpotrivă. Că umbla toți băti, zăcînd prin pimnițe cu mueri, cu copii cu tot. Lăsară hrana lor cea bună și să apucără de til-
hărie. O, cită obidă era lui Matei vodă ! Unde știa că bine le-au făcut,
10 și acum își bat joc de el. Și chemă pre toți credincioșii lui boari și slugi și le zicea : O, dragii miei, știi că muncii de ținuia țara, și mă nevoiu de o strînsu la moșiiile lor, și o păzii de nu o călcă nici o limbă. Și în zilele
15 méle crescură și să insurără și făcură copii și să îmbogățiră toți. Mai vir-
tos zic de acest neam dorobântesc, fiind ei tot dintr-acest pămînt al Țării
15 Rumî | nești și neavînd ei nici o nevoie de la mine sau de la alții. Iar diavolul
75º cel nepohtitor de binéle omenești iată cum intră în ei, de i-au nebunit și nu știu ce fac. Că s-au însotit cu sîrbii siiméni, de ș-au măritat fétele și surorile dupre ei. Și nu poate nimenea să-i contenească. De acum înainte,
dragii miei, să știi cu adevărat că pentru faptele lor, vor să vie mari

20   1 lui]om. GO, săi K din]den C 3 zile]5 zile G nici pîine nu lăsa]nu mai (mai om. K) lăsa nici pîine AK, nici pîine nu-i (nu-l O) lăsa CGO să-i aducă]să aducă A, să să ducă G, să-i ia O 1-2 să mănuînce om. O 2 avérea]averea AL, avere O toată om. O 3 mai]le mai A, om. CKLO le-auj-ai K să le dea bani]bani să le dea C bani din dăstul]2 lefi O destul ACGK Atuncea]Atunci K, și aşa O 4 de-abia]d-abia L l-auj GO în tîrg]om. G, in cetate O scaunul]scaun O lui om. O ei nu]ei tot nu O 4 -5ăsăzără]asăză AO 5 căci tot ca A ziuaj]zioa ACGL, zua K și ziua și noaptea zbiera]zbiera și zioa și noapte O zbiera]zbeera C, zbera G, tot zbiera K umblaj]inbla GK prec]pri KO, pe L 6 casele]casile CLO, casale K pedepsca]pedepsiia ACGK cere]cerca C, cerè O dejdă L 6-7 Nimenile]și nimeni (nim K, nimenea O) AKO, niminea CG, nimenea L 7 putea]putè O înpotrivă]in-
30 nainte GK, înpotrivă L umbla]inbla K to]i]tot CLO prin]pre in GO pimni]el]pivnicse G, pivni]tă K, pivni]tă L, pivni]t O 8 mucer]mucrile A, mare G Lăsară]Lăsa A, Lăsând O lor ca om. G apucără]apuca A 8-9 de tilhărie]de-l tilhării G, de tălhării KO 9 O, cită]Oh, oh, ce porci cle cîine! cită A, Oh, oh, cită K era lui]era-i A era]jara O lui]a lui G vodă]voved A 10 el]dânsul O chemă]chiemă AC, au chemat K boerii ACL lui]săi K credincioșii lui boari și slugi]boerii lui și O 11 și le]om. L, le O zicca]zisă O ojoh A
35 mici]mii (mei L) boeri LO cit]cîti că K munciu]munciu O mă om. G 12 strînsu] strînsu] și (și om. L) AL, strîn]C, strînse G lor]lor și adusei A păzii]păzia G cle]dă L de o strînsu la moșiiile lor și o păzii de nu o călcă nici o limbă]de-i strînsu] pre la moșiiile lor O Și în]și iar in AK zilile C 13 méle crescură]méle trecură L copii]iar copii O și
40 să]și G 14 zic de om. O niam K dorobântăsc K fiind]că fiind O tot om. O dintr-acest] dintr-al nostru G 14-15 a Țării Românești K 15 ei om. G de la 1.2]de² A, de L. de la mine]de la nime, nici de la mine K sau de la alții]nime de alții K diavolul CGK 15 - 16 Iar diavolul cel nepohtitor de binéle omenești, iată om. O 16 nepohtitor]neuibitor A, nepohtitor CL binéle]bine G omencse]creștinesc A iată cum]iat cut G întră]au
45 întrat diavolul O în]intre GL ei]el A, dănsii O i-aujau C 17 știu]știa C sîrbii siiméni simenii sârbi O siiméni]simeni L de ș-au]și ș-au G fétele]fetile ALO, fetile C 18 dupre după AK nu poate nimenea]de acum înainte nimenea nu le poate sta înpotrivă O nimene]nimi]ni C, nimilea G să-i contenească]să ostenească C De acum înainte om. O acum] acuma G înainte om. L 19 dragii]srații A dragii mici să ști]dragii mici să ști]i că de acum înainte K, să (ci să O) știi dragii mei LO cu]că CG, om. K ca]scă G, om. K cu adevărat că]că de acum înainte vor să vie A pentru faptele lor] pentru răotă]ile lor și pentru faptele lor AK lor]lor cîte réle O să via]să le vie L vor să vie mari rău]ăti asupra aceșii]rău]ăti...acești in pag. 117]mari răo]ăti asupra lor și aceștii A

răutăți asupra aceștii sărace de țară. Și va să cază la mare nevoie. Și vor să pătimească și cei buni pentru cei răi. Că întăi eu nu pociu răbda turburarea lor care fac asupra mea și asupra țării. Cigindesc, de voi avea zile, să aduc în primăvară 30.000 de tătari și pre craiu cu ungurii, să-i lovească fără veste de toate părțile și să să pue supt sabie toti cei mai mari, să piiară ca niște tilhari, să-mi izbindesc spre dinșii, pentru mult bine ce le-am făcut.

Și aşa, cu necaz mare, au petrecut Matei vodă din zi în zi. Deci fiind slab și ajungindu-l adincile bătrînețe, puține zile s-au războlit. Și cînd au fost april 9 deni 7162, duminecă dimineața, au răposat Matei vodă în casele domnești, în Tîrgoviște. Și au domnit Matei vodă ani 21 fără luni 5 și zile 11. |

Iară după pristăvirea răposatului Matei vodă, boaii țării împreună cu părintele Ignatie mitropolitul, aciși trimiseră de să strînse toată curtea și toți slujitorii. Și făcură cu toți dimpreună mare sfat. Și cu voia tuturor alăseră din mijlocul lor ca să le fie domn | Costandin voevod, sin Șärban Basarab voevod, că-l știa că iaste de neam mare, domnesc și iaste om bun și înțeleapt și blînd. Și toți să bucurară și să veseliră.

1 răutăți mari O asupra aceștiiasupra lor și aceștii K sărace om. C sărace de țară ticăloase țări L, țări O de țarăom. C, de țări K 2 pătimeascăplătească AK, pătēmească G, pătimască rău O și ceiși pre cei C eu om. K 3 asupra meajei asupra mea O țării] voastră AC GKLO CiCe K găndesc O aveajavé O 4 prejpă A, pe K cu unguri] unguresc GO loveascălovesc AGLO, lovească cu ungurii C, lovăsc K 5 fără veste]fără (fără C) de veste ACO de toate părțile om. A și să să puejsă-i pui O supt]lot supt O toți ceipre cei O mai om. ALO piiară]piiara cei mai mari L 6 să-mijsă K spre]pre AC, de pre K, asupra O dînsi]]lor O le-am făcut]au avut de la mine ACGKL 7 cu mare năcăz O năcăz K petrecut K Matei vodă om. AK din zi în zi om. A Deci]și O 7-8fiind slab] din zi în zi fiind slab A 8 și ajungindu-l]ajungind O adincile]adinci AK, la adinci O bătrînețe]bătrînețe AL, bătrînețe G, bătrînețe K, bătrâneți O puține zile]puține zile au mai trăit și AK, om. O 8-9 Și cînd au fost]și în K, Si cînd fu la O 9 april 9 deni]april (aprilie O) 9 zile (zile om. O) AO, la april 8 dni G, 9 zile a lui april K, la mesița aprilie în 9 zile L 7162]fiind (în K) cursul anilor de la Adam (de la Adam om. K) 7162 AK, valeatul (leat O) 7162 GO 7162, duminecă dimineață]duminecă, veleat 7162, dimineața L duminică]dimineață O au răposat]răposat-s-au G Matei vodă om. O vodă]voevod A 10 casale]casale GK, casile LO Matei vodă]lo Matei voevod A, om. LO ani 21]ani 20 O fără]fără de A, iar G luni 5]5 luni AG, luni 5 K, 5 L 10-11 fără luri 5 și zile 11] și luni 8 O 11 și zile 11]zile 11 GL După r. 11 ad. Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului LV, vezi anexa nr. 12 12 după]dupre C pristăvirea răposatului Matei vodă om. AGKO boerii AL țării om. K impreună]înpreună C, om. K 13 Ignatie]Enatie G mitropolitul]mitropolitul Țării Românești K aciși]îndată AO, aciași CL, aciș G trimiseră]trimis C să om. GKO strînse]strînseră AGKL, strânsări O curtea]curte O 14 toti¹ om. G cu¹ om. A dimpreună]înpreună cu toți dimpreună om. O mare om. K cu² om. G lor tuturor C 15 alăseră]aleseră AL, alăsiră C, aliasără K, alesără O ca om. A le om. CLO ca să le fie domn Costandin voevod] pre Costandin ce era sărdar, să le fie domn K fiejhie G După fie domn introduce titlul Cap. 42. Domnia lui Costandin vodă Basarabă, feciorul lui Serban vodă K Costandin voevod] pre (pre om. K, Io O) Costandin voevod (vodă K, Băsărabă voevod O) AKO voevod]vodă L sin]feciorul lui C 15-16 sin Șärban Basarab voevod]ce era sărdar mare (mare om. K) la Mateiu vodă, carele au fost (care era K) fecior lui Șärban voevod (vodă K) Băsărab AK, feciorul lui Șärban vodă O 16 că-l știa]căci (că G) il știa CG, știindu-l K iaste^{1,2}]este AL de neam mare domnesc și iaste om. O Înțelept K 17 După blind ad. stătu domn K veseliră K

Si îndată scoaseră și trupul lui Matei vodă din casele domnești și-l puseră în mijlocul curții, fiind și sfântul Macarie, patriarhul de la Antiohia cu mitropolitul Ignatie cu mulți arhierei și călugări, popi. Făcutu-i-au pogrebania cum să cade, rădicîndu-l cu mare cinstă, pîn l-au băgat în groapă, în biserică domnească, în Tîrgoviște. Dumnezeu să-l pomenească.

Iar Costandin vodă împreună cu toți boiarii lui începură a căuta de rîndul țărăi și de aşazămintul domniei. Si îndată trimiseră de olac de déderă veste împăratului, sultan Mehmet și vezirului Derviș pașa și tuturor prietenilor, căci avea, pentru întimplarea ce scrie mai sus. Si tuturor le-au părut bine. Si degrabă alăseră pre o seamă de boiai și roșii și popi, de i-au trimis la Poartă, făcînd mare rugăciune la toți ca să le hărăzească pre Costandin vodă să le fie domn. Si numai de căci le-au făcut pre voe, precum l-au pohtit și țara. Si-i déderă steag de domnie noao, trimițîndu-l cu terzi Mustafa aga Tahalgiul împreună cu boiai.

Iar Costandin vodă înțelegînd de aceasta, pogorît-au la București. Iar cînd au fost joi, iunie 1 deni 7162, esit-au Costandin vodă cu toți boiai, cu toate ostile, înaintea steagului, la podul Plumbuitei și acolo să împreună cu aga turcul și cu boiai. Si cu mare cinstă intrară în scaun în București. Si preste puținea vréme gătit-au Costandin vodă haraciul și poclonul de domnie. Si l-au trimis la împăratul cu aga turcul și cu mulți

1 scoaseră]scoase G, scoasă KO și²om. A casele]casile CO, casale K, case L 2 pu-
sără K sfântul]părintele A, sfântia sa părintele O patriarhul]patriarh A de la Antiohia]al
(om. al O) Antiohiei AO de la]om. G, de K 3 cu²și cu O Ignatie]Egnatie G și cu
mulți C călugări, popi]popi și călugări O popi]preoți AL, și preoți K Făcutu-i-au] Si i-au
făcut A, Si făcură K, Făcutu]au L 4 pogrebania]pogribanie CK, pogrebanie O cum]precum L
rădicîndu-l]și l-au Ingropat O 4–5 pîn l-au băgat în groapă om. O 5 în¹]din AK bis-
erică]biserica AL, beserica K în²]tot G D-zeu să-l pomenească om. O pomenească K 6 înpri-
ună K toți om. O boerii ALO lui om. ALO începură a]Incipură a K, om. O 7 rîndul]
rînduala O După țărăi ad. și de aşazămintul țării O trimiseră]trimisă O de⁴ om. L
8 déderă veste]făcură stire A, déteră veste C, dedi de veste O sultan Mehmet om. O viziru-
lui ACG Derviș pașa om. O 9 prietenilor]prietenilor ACO, priatinilor G căci avă O
întimplarea]întimplare O 10 le-au părut]le pără K alăseră]alăseră AL, aliasăra K Si de-
grabă alăseră]Deci peste puțină vrémi Costandin vodă alesă O pre om. AO samă GKO
boeri AL După boiai ad. anume Stroe Leurdeanul și Pană Filipescul și Gheorghe Băleanul și
Drăghici Cantacuzino și Danciu Părăianul și Goran Olănescul și Negoită Condescul și Preda
Bucănescul și cu o seamă de O și roșii]roșii O și popi]și preoți K, și de popi O 11 de i-au
trimis]de-i trimisără K rugăciune]rugămintă K, rugăciuni O hărăzască K 12 Costantin K
vodă om. L fie]hie G le-au]li au K, le O făcu]făcu O pre voe]pă voe A, pre voie C
13 precum]pă cum A pohtit]pohtit C precum l-au pohtit și țara om. O - Si-i]și G déderă]
deteră ACLO, déde K stiag K noao]noo A, nou C, noă L, om. O trimițîndu-l]trimițîndu-l K,
trimețîndu-l O 14 terzi]tîrzi AC, tîrzi LO Tahalgiul]Tahalciul AK, Talhaciul C, Tahar-
ciul G, Tahilciul L, Tahlicii O și împreună O boeri ALO 15 vodă om. O înțelegînd]întâle-
gînd K, înțelegînd O dejdă O pogorît]aujau venit O 16 Iar]Si O cînd au fost]om. K,
cînd fu O joij]intr-o joi A joi, iunie 1 deni]în iuli 1, gioi K, la iulie 1 O deni]om. ACL
7162]leatul (leat O) 7162 ACO, în cursul anilor 7162 K 17 boiai]boerii lui (săi K) AKO,
boerii L cu toate]și cu toate AKO înaintea CG 18 să împreună]să înprionă G, s-au
înpreonat KO, să împreună L și cu boiai om. GO boerii ACL Si om. AK intrară]au
întrat O scaon K 19 preste]peste KLO puține]puțină CGKLO vréme]vreme CL, vremi O
haraciul]haraci K 20 poclonul]poclon AK domnie]domnie noo (noao K) AK l-au]au AK

boiai. Si aşa s-au aşzat domniaia cu bună pace, dăspre turci şi dăspre hanul şi dăspre Racoți Gheorgheie craiul Ardealului şi dăspre Ştefan vodă al Moldovei. Si cu toată vecinătatea s-au aşezat. Si au început a face milă mare ţării, ertindu-le toate năpăstile. Si au plătit pre slujitorii cu un haraci deplin. Si au ertat ţara de bir 3 luni. Si au ertat dorobanților şi călărașilor dijma şi oeritul. Si au imbrăcat pre toți cu postav bun, si pre căpitaniilor lor cu frînghii, cu coftirii, cu atlaze. Lefi încă le da din dăstul. La masă cu dînsul de-a | pururea sădea cu dînsul şi-i dăruia. Judecăti drépte făcea, 80^v si milă din dăstul. Pre nimenea nu obiduia, ci cu blindete si cu cuvinte dulci pre toți ii mîngîia. Si gîndi să facă mult bine ţării. Si să bucura toți si moşneni si streini, mulțumind lui dumnezeu că le-au hărăzit domn bun si înțelept si milostiv.

Făcut-au Costandin vodă si o mănăstire mare, care iaste în virful unii movile din Bucureşti, unde iaste hramul sfetăii Costandin țar si muma lui, Elena. Ispravnic au fost Radul logofătul Dudescul si Gherghie 15 Sufariul din Tîrgovişte.

Si doamna lui Bălaşa au făcut o mănăstire ce să cheamă Jitiianul, den sus de Craiova, lîngă Jiiu. Făcut-au doamna Bălaşa si un sicriu mare de argint poleit foarte iscusit, in carele au pus sfintul trup al sfintului Grigorie Decapolit, de la mănăstirea Bistriţa. Si alte multe bunătăți si 20

1 boeri ACLO aşezat G domniaia]domnie O dăspre turci cu bună pace L des-pre^{1,2,3} ACGKO 2 despre^{1,2} ACGKO Gheorghie]Gheorghe AC, Gheorghi G, om. O Ardealului]unguresc O 3 al]domnul AK Moldovei G Si cu toată vecinătatea om. O vecinătate K s-au aşezat]bine s-au aşzat ACGKL, om. O 4 mare om. AKO ertindu-le]ertind A, ertind-o de K prelpă A cu unjlă un O 5 bir]bir de n-au dat ACGL, de n-au dat bir K Si au ertat ţara de bir 3 luni om. O călărașilor şi dorobanților AK 6 dijmajlejma O Si au]Si i-au O prelpă A, pe L postav bun]postavuri A 7 frînghii]frînghie AG, frînghie C, frengheli O cu coftirii]coftirie (cuforii) K AK, şi cu cofterie O cu atlaze]cu atlazuri A, şi cu atlaze (aclazi) O KO Lefi]Şi lefi (lefek) AKO încă om. O da din]dele G dăstul]destul AGKLO La]Şila O masă]mase K 8 dânsul O de-a pururea]de-pururea K, purure L, purure O sădea]sidea G cu dînsul o n. ACGKLO şि-i dăruia]de şि-i dăruia G, om. O Judecăti]Şi judecătile O drépte]drepte AO, derepte G, direpte K 9 si milă din dăstul om. O destul AGK nimenea]niminea AG, nimini C, nime K obiduia]obidea ACL, obidue O ce cu GK blîndete]blîndeteACL, blîndetă K, blânde]tă O 10 dulci]buni si dulci O si om. G mingăia]mingăia O gîndi]gîndea A, gîndise G, gîndia K să facă]ca să facă A mult bine]multe bunătăți K Si gîndi 35 sa facă mult bine ţării om. O sâse] G bucură]bucurără AGKO Și²om. AKO 11 moşneni]moşnénii AKO, pâmînenii L streini]strinii AK, streinii L, cci streini O mulțamind GLO d-zău GK că]ci C, căci GKO li-a K hărăzit]dăruit A 12 înțelept K si milostiv om. O 13 si om. ACG mînăstire]sfintă mînăstire O mare]mare si frumoasă în oraș in Bucureşti O iaste]este ACL virful]virbul K 14 movile]movili A din Bucureşti om. AO iaste]este AL sfetăii]sfint A, sfeti C, sfeti GK, sfintului L, sfântii O țar]impărat ACO şicu K 14-15 si 40 muma lui Elena]eu maică-sa Elena (Ilena O) AO 15 Elena]Elina G, cu Elena K După Elena ad. adeçă mitropolia din Bucureşti O au fost]om. A era K logofătul]om. K, vel logofăt O Gheorghie]Gheorghe ACG, Gherghel K 15-16 si Gherghie Sufariul din Tîrgovişte om. O 16 Sufariul din]şifarul din ACL, si fară de ei ot G 17 doamna lui]doamnă-sa K au)făcut] 45 încă au făcut O ce să]ci să O cheamă]chiamă AO, chiamă CG, chema L Jitiian A 18 den sus]din jos (gios A) ACKL lîngă]de lîngă L Făcut-au]Şi au mai făcut G, Mai făcut-au O si om. G sicriu]sicriu K, sicriu O 19 de argint om. L iscusit]poleit V carele]care AGKO au pus]s-au pus O sfintul om. L al sfintului]ia lui sfeti O 20 Grigorie]Gligorii C, Gligorie G, Gherghie O de la]la K mânăstirea]mânăs V Bistriţa]Bistriţii G, Bistriţai O, triţa V După Bistriţa ad. carele să prăznuia]ste la noemvrie 20 O alte]altele O

odoară scumpe au făcut și le-au împărțit pre la Sfetagora și prin alte părți.

Tocmitu-s-au țara foarte bine și s-au împăcat cu toată vecinătatea, făcîndu-și frătie și legătură cu Racoți Gheorghie și cu Ștefan vodă al 5 Moldovei. Si au vecinit bine și frumos.

Gîndit-au Costandin vodă să facă și alt bine Țării Rumînești, ca să-i mulțamească și să-l pomenească. Care bine neamului rumînesc, vrâjmașul diavolul n-au lăsat să-l umple. Ci, pentru bine, mult rău i-au dat. Ca și israelitenii jidovi cu domnul nostru Isus Hristos, cînd i-au scos 10 din robie, din mîna lui Faraon și i-au hrănit în pustie, cu mană din cer și le-au dăruit țări întregi; iar apoi, în loc de mulțumită, ei-l uciseră și-l adăpară cu oțet și-l batjocoriră în tot chipul. Așa și neamul rumînesc, mai ales dorobanții. Că au chemat Costandin vodă pre toți căpitaniile de dorobanți și iuzbașii și ciaușii vătași și cetașii, de s-au sfătuit cu dînșii 15 zicîndu-le: Feții miei, tuturor am făcut ce s-au căzut, și roșilor și tuturor cetelor și voao. Încă una mai trebuiaște să facem. Să scoatem din mijlocul nostru pre siiménii sîrbi, că nu iaste țării nici de un folos. Răposatul Matei vodă i-au strîns pentru vrâjmașul Vasilie vodă. Iar eu acum, au dat dumnezeu de n-am nici un vrâjmaș și m-am împăcat cu toate țările, ca să 20 putem face bine și țăranilor, că sănt săraci și impresurați de bir și de năpăsti. 81^v Iar cînd vom avea vreun păs de undeva | ne vom apăra cum va fi voia lui dumnezeu. Si mai bine voi da acéle lefi siimenești voao și feciorilor voștri.

1 odoare C scumpe]multe O li-au K pre la|pe la L Sfetagora] Sfinta Gora A, Sfetata Gora G, Staa Gora K, Sfinta Gura O 1—2 prin alte părți|pre aiurea ACGKL 4 făcîndu-și]făcind KO frătie]frății G Racoțe C Gheorghie]Gheorghe C, craiul O al]domnul AK 5 vecinit]vecinit cu toți C bine]cu toți bine AGK frumos]frumos cu toții L 6 Gîndit-aul Gindi O 7 mulțamească]mulțumească AL, înmulțască G, mulțămască K și să-l pomenească om. AK să-l]să L rumînesc]creștinesc AK, romînesc O 8 vrâjmașul vrâjmaș A, cu vrâjmașul G n-au lăsat]nu l-au lăsat AK să-l]să LO umplă]inple GK, să facă O C]Ce GK i-au]au AK 9 dat]arătat A israelitenii]israelitenii AL, izraileni K, om. O jidovii O cu domnul]domnului L scos]fost scos L 10 robiie C din mina lui Faraon] din Eghipet O hrănit]rănit L pustie]puștie C, puștie G, pustie O den de ceriu K După cer ad. 40 de ani și au surpat înainte lor limbi păgâne O 11 apoi]ce O mulțumită]mulțămite G, mulțămită KLO ei-l]il ALO, ei il CGK uciseră]ucisără K, răstigniră O 12 adăpară C oțăt K și-l]și C batjocurără O romînesc KO 13 dorobanții]dorobanții și izbașii G, dorobanții și izbașii și ceaușii O Că au chemat om. AGL chiciat C Costandin voclă om. AL 13—14 pre toți căpitaniile de dorobanți om. ALO 14 dorobanții]dorobanții și i-au chiciat G izbașii AGL și iuzbașii și ciaușii vătași și cetașii om. O ciaușii]ceaușii AGL vătașii și vătașii A, vătașii GL, vătașii K 15 tuturora¹ O făcute]făcut bine AGKLO ce s-au căzut]binc C, cit s-au căzut K și¹ om. O roșilor]roșilor A, rușilor G 15—16 și roșilor și tuturor cetelor om. C 16 cetelor G cetelor și voao]breslelor O și]cc C voao]noo A, voă L Încă om. AK, și încă O una om. O trebuiaște]trebuește AC, tribuești G, trebuiaști O să facem]un lucru să facem O scoatene]scotem G 17 nostru]vostru K siiménii]siimenei AO, seimenii G iaste]este AL, sint O țării]țării K folos]folos țării O Răposatul]Că răposatul O 18 vrâjmașul seu K Vasile AO vodă]vovod C eu acum, au dat]mice acmu mi-au dat K 18—19 d-zău GK au dat d-zău de om. O 19 și m-am]ci (ce K, că O) m-am AKO țările]țările K 20 și de năpăsti]om. AK, și de nevoiși de năpăsti G 21 Iar]Si O avè O vreun păs]nevoc O 21—22 fi voia lui]da O 22 d-zău GK acéle]acele AC siimenești]săimenești G voao]voo A, voă L voi da acéle lefi siimenești voao]acele lefi siimenești să le dau voao O

Deci ei cu un cuvînt fură bucuroși și ziseră toți : aşa să fie !

Și într-acieași zi au făcut Costandin vodă masă mare de i-au ospătat

și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune. Iar cînd au fost
a doao zi, sămbătă, februar 17 deni 7163, fiind acest neam dorobăntesc
încuscrăți cu siiménii și singerați și covăsiți de diavolul încă din zilele lui
Matei vodă, făr de nici o chibzuială, de dimineață, împreună cu siiménii,
să sculară turburați și fără veste începură a sudui pre domnu-său, Costandin
vodă. Și făr nici o milostivire abătură în neamul rumînesc, în boiari, de-i
ucidea ca pe niște dobitoace, prepuindu-le că sunt hicleni și ei au sfătuit
pre Costandin vodă să scoată pre siiméni. Și ei, ticăloșii, nimica de acéia
n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă și iar ei au stricat.
Numai ei, ca niște oameni răi și făr de dumnezeu, i-au ucis, nefiind nimica
vinovăți.

Pre care-i uciseră, aceștea sunt anume : Ghiorma vel ban, i Drăghici
sin Papei vistierul ot Greci, i Gherghe Carida vistierul, i Papa sin Predii
vornicul | Brîncoveanul, i Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul, i Udrea
slugerul Doicescul, i Preda Beca ot Maia, i Sava Șufariul Cuștioreanul, i

1 cîjei toți CG, toți L cu un cuvînt]tocmiră cuvîntul și AK, toți O fură cu un cuvînt G și și-și A zisără O toți om. KO aşa să fie[să fie aşa O fie]fie! toți G 2 Și într-acieași|Si intr-aciea AO, Si intr-aciea C au făcut [făcu O masă|mase K dejdă L, și O 2-3 ospătat și i-au dăruit cu coftirii și cu atlaze și cu postave bune]dăruit pre toți cu coftirii și cu aclaz și cu postav bun și i-au ospătat foarte bine O 3 coftirii]căftării C, coftirie G, cufturii K atlaze]atlazuri G postave]postavuri A, postav G bune]bun G au fost]fu O 4 a doao zi sămbătă]sămbătă a doao zi C doao]doo AGO, cloa KL sămbătă]intron-ro sămbătă A, om. O februar]februarie ACG, februar L, februar O cilenjom. ACL, zile K 7163]lecat 7163 AGLO, în cursul anilor 7163 K acest]acel A, acestă K dorobăntăsc K 5 incuscrăți]incuscrat CGK, Incuscrat O, incurcați V siiménii]simeni G, siimeni L, siimeni sărbi O zilele]zile C, zile G 6 Matii K vodă om. C făr de]fără CGLO oju[n O chibzuială]chibzuină L demenață G împreună om. C împreună cu siiménii]cu siimenii (simeni G) împreună (înpreună K) AGKL 6-7 de dimineață ... turburați}să sculară dis-de-dimineață turburați împreună cu siimenii O 7 turburați]turbanți KL fără]făr de AO început]au început O domnu-său]domnul său ACL, domnul lor O 8 făr]făr de O nice o K milostivire] milosiridc AGL, milosârdie C, miloserdie K, milă O niamul K românesc O boeri LO 9 uci-deajocidea G, ucide O pe]pre ACGKLO prepuindu-le]prepuindu-i A hicleni]vieleni AGL, vieleni KO au sfătuit ei A 10 pre Costandin vodă]pre domnul său (lor K) Costandin (pre Costandin K) AK să scoată]pentru scoaterea A, să scoată CGO, ca să scoată L pre siiménii siimenilor A, siimeni L, om. O nimică]nemică K acela]acela C, acesta G, acesta K 10-11 Și ei ticăloșii nimica de acéia n-au știut. Ci cu voia lor s-au sfătuit Costandin vodă om. A de acéia n-au știut]n-au știut de acest lucru O 12 niște]nește K oameni]omene C, oamini GK făr de]fără CK, fără]de L d-zău GK uciș]omorât O nimic A 14 care-i]care AGL, carii K ucisără K Pre care-i uciseră]Însă pre boeri care i-au ucis O aceșteajacștia L, aceșteia O săn]au fost O anume om. O Ghiorma]Gheorma G, Gheorman L ijom. AO, și CK 15 sin¹] fecior A, feciorul CK, om. O Papei om. O ot Greci] din Récea K ot]din A vistierul ot Greci] Grecianul vel vistier O 1.2]și ACK, om. O Gherghe]Gheorghe AK, Gherghi G, Ghiorghie L Carida]Careda CG Papa]Pană L sin²]fecior A, feciorul CK Preclii]Preda L 15-16 Papa sin Predii vornicul Brîncoveanul]Papa Brîncoveanul postelnicul O 16 Cîrstea]Crislea G sin]fecior lui ACK clucerul Cornățeanul om. C Cîrstea sin Socol clucerul Cornățeanul]Cârstea Cornățeanu feciorul lui Socol cluceru O Cornețeanul G i²]și AK, om. CO 16-17 Udrea slugerul Doicescul]om. C, Udre Doicescul cluceru O 17 slugerul]slujerul G, sulgeariul K i^{1,2,3]}]și ACK, om. O ot]din AK, de la CO Șufarul ACLO, șuf V Cuștioreanul]Cușurean AK, Cuștu-reanul CO, Coștioreanul G, Cuștioreanul L

Dumitrașco Frejureanul, i Dumitru comisul sin Mitrii pitarul ot Stănești, i Mihai ciohodariul, i Gîdea căpitanul, i Bâncilă căpitanul, i Ivan căpitanul, i Iancul căpitanul ot Călinești. Iar alți boiai, căci au scăpat prințind de veste, au fugit care încătro au putut : unii preste Dunăre, alții au trecut 5 muntele, alții au trecut în Moldova.

Iar dorobanții și siiménii fiind covîrșiți de ne bunie și plini de diavolul, nici că nu să curmară, ci, în loc de căință, mai vîrtos sporea spre fapte réle. Că întăi uciseră pre acești săraci de boiai. A doao, batjocoriră pre domnul lor, suduindu-l în tot chipul și-i da cu lémne la ochi și-l purta val, 10 cum era mai rău. Nu avea putere din domnia lui căt ar fi o cîrtă. Numai ce căuta cu ochii ca un dobitoc, și la unii și la alții. Ei singuri intră în cămară de-și lăua lefi. Cînd venea niscare soli de undeva, ei să punea în poartă de-i oprea, și de frica lor, întăi își da solilia la dînsii. Si alte batjocuri făcea domnu-său.

15 A treia, călcără și sfintele bisé.ici ale lui dumnezeu, încă, slujind 52^v preoții sfinta liturghie. Iar ei în | trară în biserică de-i scotea de păr afară și-i dezbrăca de veșminte. Si au jefuit sfintele biserică și prestoalele. Si lăua potirile de aui vărsat jos sfintul sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos. Si sfintele moaște le călca cu picioarele și zicea că sint farmece.

20 1 Frejureanul]Frejoreanul A, Frăjoreanul G, Frijoreanul O își AK, om. CO sin] feierul AKO Mitrii]Dimitrie L, pitarul]pitari O ot]din AKO 2 i¹]și ACK, om. O ciohodariul]ciohodarul G, ciohodariul, feierul lui Stan postelnicul O i²]și ACK, om. GO Gîdea căpitanul]Găde vel căpitan O i Bâncilă căpitanul om. AK își C, om. O Bâncilă]Boșcilă L, Bânciul O căpitanul²]vel spătar O i⁴]și ACK, om. O 3 i]ACK, om. O Ivan căpitanul 25 om. O căpitanul om. A ot]din K, om. O Călinești]Călinești și alții A, Călinescul O Iar] Si K alți boiai]alții mulți K boeri ACLO căpitană cătă din boiai K cătă au scăpat om. O 3-4 dă veste C 4 care]carii G încătro]încotro CLO, încătrăo G au putut]pucat G preste]preste CKLO au trecut]preste A, peste K 5 muntele]munte K, muntele în Țara Ungurească O au trecut om. KO în om. V 6 dărăbanții K siiménii]siimienii AL, simenea G 30 nebunii O plini]biruiți O 7 că]cum O curmară]sculară A că]ce GK dejdă L sporeal sporăia A, sporiia GKL, spori O 8 rîe]rele ALO uciseră]ucise V pre]pe L acești] aceștia A de om. A boeri ACLO doajdoa A, doa K batjocoriră]au batgiocurit K 9 sudu]indu]ljsupuindu-l C chipul]chipul cum era (au fost A) mai rău AGKLO și-i]și A lémne] lemn K, lemnă L val]vel L, de val O și-i da cu lémne la ochi și-l purta val om. C 10 Nu avea]Si nu avea AK, Nu avearea (ave O) LO putere]putere A, utere L, puteri O din]de C, în O domnie O că]și căt C ar fi]are hi G, iaste O 11 și]om. O la unii]la unia G sănguri O în cămară intră K cămară]cămări CL 12 luar]luoa GL lefi]lefile CG, lefe K Cind]Si cind O venea]veniuia GL, viniia K, vene O niscare]niscareva AL, nescari CO, nescari G eijar ei O în poartă om. G de-ide]de K 13 opre]opre A solia]solie O dîns]jiei O alte] 40 alte multe ACGKO batjocori C 14 domnu-său]domnului lor AKO, domnului CGL 15 trei] trie O călcără și]călcără și în G, că luară și L și om. CO biserici AL ale]a K d-zău GK 16 preuții O si]nta]sfintele O liturghie]leturghie CG, leturghii O intrară]intra AKLO în] prin G biserici]biserică AKL, biserici C de-ide]i CL scote]scote O dă păr CL afară de păr L 17 vezmine L jefuit]jefuit ACL, jăcuit K biserici AL pre]stoale]prestoale AG, 45 pre]stoale C, prisoale L ři Si au jefuit sfintele biserici și pre]stoale om. O 18 luar]luară GL potirile]potirile A, potirul cu sfintul trup și sînge a domnului nostru Isus Hristos O de]și-1 O au vărsat]vărsa AKO sfintul om. O sînge și trup]trup și sîngel (sînge K) AK sînge om. L trupul al C al om. A 18-19 sînge și trup al domnului nostru Isus Hristos om. O 19 sfintele]sfintul G moaște]moaști K călcă]călcără G zicea]zice O sint K farmece]fermece L, 50 farmeci K

Tot ce au aflat în bisericici au luat. Numai pietrile goale au lăsat. Sfintele veșminte făcute le-au muerilor și fătelor chinteașă. Și vindea cărțile bisericii la tîrg. Vîndut-au și un potiriu drept bani 30, cum au vîndut și Iuda pre Hristos. Făcut-au dumnezeu o ciudă mare, că au băgat unii o icoană în foc, chipul domnului Hristos, ca să scoată poleiala, iar casa s-au aprins, de au ars cu totul ce au fost într-însa pînă în pămînt; de-abia au scăpat ei.

A patra, au dat jaf caselor boerești și neguțătorilor și tuturor cîții știai ei că să biruesc și au bucate. Și au jăhuit toată țara, din cap pînă în cap, și cruciș și curmeziș. Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpin.

O mare ciudă, multe răutăți au făcut diavolul neamului rumînesc încă din ceputul lumii, de la moșul nostru Adam. Iar domnul nostru Isus Hristos nu s-au îndurat de făptura sfintii sale, adeca|neamul omenesc, ci, ca un miloserd, s-au pogorit din cer pre pămînt de s-au întrupat și s-au răstignit și a treia zi au învis, lăsîndu-ne noao învățătură folositoare sufletului și trupului. Întăi liubovul, să iubim unul pre altul, că liubovul iaste tuturor bunătăților rădăcină – zicind singur dumnezeu : Cine va avea dragoste cu vecinul său, acela va lăcui în mine și eu între el. Deci și acest neam omenesc, pînă au fost dragostea în mijlocul lor, dumnezeu au fost cu dînșii, că nu i-au călcat alte limbi streine; și au făcut multe

1 Tot ce-au aflat și au luat tot ce au găsit în biserici O biserici A lăsat|râmas C sfintele|din sfintele O 2 veșminte KL făcute le-au|au făcut A, făcut-au GO, li-|au făcut K muerilor|muerilor rochii O fetilor O chinteașă|chintea AGK, chintea C, contea Dupa chinteașă ad. din procovețe (pocroave C, pocrov K, procovetă O) făcut-au (făce O) căite și altite (căită și altită K) ACGKLO vindeajvinde O 2–3 bisericii|bisericilor AKLO 3 la tîrg|la turci A potiri|potiri A, potiri O drept 30 de bani O 4 Hristos|domnul Hristos O d-zău GK o ciudă|o ciudă A, o (și o O) minune KLO au băgat unii|bagind ei O 5 domnului|lui ACGKL ca să|ca să-i O poliala CO 6 au ars| i-au ars L cu totul ce|de tot cu ce AK totul|tot G cu totul ce au fost într-însa pînă|tot deodata cu totul și au ars până O de-abia|de-abea G, căt de-abie O au scăpat|scăpară G 7 jaf|jah G, foc K caselor|casilor L, căsător K neguțătorilor|și neguțătorilor K, și a tuturor neguțătorilor O și tuturor om. O 8 jăhuit|jăfuit ALO, jehuit G, jăcuit K toată|toată K 9 cruciș|lungiș O Mai pre|și pre L vecini pre vecini L 9–10 Mai pre scurt să zicem, vecin pre vecin, fin pre naș, slugă pre stăpin om. O slugă pe stăpin, fin pre naș K 11 O mare ciudă|oh, oh, amar și ciudă A O]Oh G, Oh, oh, o L mare ciudă|ce dă mari L, mare minune O răutăț|i|răotate A, răotăți C diavolul|diavolului C rumînesc|omenesc, mai virtos celui rumînesc A, omenesc O 12 de la moșul nostru Adam om. O 13 adeca|adică ACK adeca| neamul omenesc om. O neamul|neamului C, niamul K omenesc|omenesc K 14 miloserd|milostiv ACKO, milosrd G pogorit|destins G cerceriu G de s-a|deci s-au A, și s-au O După|Intrupat ad. de sfinta fiecioară Marie și au pătemit moarte pre cruce și au inviat a trie zi și s-au suit la ceruri O și om. A 14–15 și s-au răstignit și a treia zi au înviat om. O 15 și au înviat a treia zi L învis|inviaiat ACLO lăsîndu-nejăsi AKO noao|noă L 16 sufletului și trupului|trupului și sufletului ACGKLO libovul ACGKLO ca să iubim A că liubovul|că libovul AGKLO, că întăi liubovul C 17 iastejeste AL tuturor bunătăților rădăcină|rădăcină tuturor bunătăților ACGKO bunătăților|răutăților L singur|însuș L d-zău G singur d-zeu om. O 17–18 Cine va avea dragoste cu|cela ce va iubi pre O 18 După sâu ad. pre mine mă iubește și O în mine|întru mine AO între el|într-însul AGKL, întru el C el|dînsul O 19 omenesc|românesc O dragoste|dragoste AKO d-zeu|d-zeu încă AGKLO 20 dînșii|el K că om. O i-aus|au G alte|de alte G streine|striine C și au|se au O

vitejii și au trăit în pace bună. Iar acum iată cum fi prelăsti diavolul aşa-leșne și-și făcu lăcaș în inimile lor. Den case bune și den lăcașuri multe și bune, den bucate și din mila domnilor și a boiarilor, să făcură tilhari. Si ei singuri, cu minte lor își surpară viața și-și puseră casele.

5 Văzind înțelepciunea lui dumnezeu atâtă nebunie ce făcură oamenii aceștea casei lui, adecă sfintei bisericici și domnului lor și și vecinilor lor; și sîngele cel nevinovat striga la cer, ca să le facă judecată, cunoscut-au că-s-au îngroșat inimile lor și s-au împăinjnat ochii lor, ca văzind să nu vază,
83^v și spuindu-le | să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au înmulțit, și s-au ase-
10 mănat călcătorilor de lége, trimis-au dumnezeu asupra lor caznă, adică judecată, ca și odinoară eghiptenilor.

Întăi, fiind la Tarigrad împărat sultanul Mehmet, sfat au făcut pentru atâtă nebunie ce au făcut acești oameni în Tara Muntenească, socotind că astăzi va fi aici, mîine va fi la ei. Si aciași au poruncit la Racotî Gheorghe, craiul Ardealului și la Ștefan vodă al Moldovei, de au venit cu unguri și cu moldoveni în Tara Rumînească. Si au avut războiu mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte céte. Prinzind și Costandin vodă veste, fugit-au din mijlocul lor

1 pace bună|pace AO, bună pace K acum|acuma AL, acmu K iată cum om. GO cum ii;
20 cumu-i A prelăstii|priostii A, prilești CKLO 1–2 așa lesne|eașa de lesne A, om. O 2 și-și|și G inimile C 2–4 Den case bune ... puseră casele|Si să făcură tilhari lipsindu-se de mila domnilor și a boerilor, periră de tot, puindu-ș viața și casele O lăcașuri|lăcașe K, lăcașurile L 2–3 multe și buncjbune și multe ACGK și alși G boerilor AL 4 singuri K surpară|pusără K viața A casele|capetele și casele lor A 5 Văzind|Că văzind O înțelepciunea lui om. AO d-zău G atita nebunie|nebunia lor atita de multă A făcură|fapseră G 6 aceșteia; aceștia AGLO case|casii LO adecă|adică CL, om. O sfinte|ijsfintelor A, sfintele O biserici GL domnului|domnilor L și² om. O și³ om. A lor om. L și⁴ om. K 6–7 și singele|și mai virtos singele O 7 cercjeriu G ca om. O 7–10 cunoscut-au că s-au îngroșat inimile lor și s-au împăinjnat ochii lor, ca văzind să nu vază și spuindu-le să nu înțeleagă, că păcatul prea s-au înmulțit și s-au asemănat călcătorilor de lége om. O 8 inimile|jinima L împăinjnat|împăejinat ACL, împainjnat G, painginat K 9 înțăliagă AK că om. K 9–10 asămănat GL 10 dă lege G trimis-aule trimisă O d-zeud|d-zău GK, om. O lor om. CL 10–11 caznă, adică judecată, ca și odinoară eghiptenilor|urgjorie, cazne și robie O 11 eghiptenilor AL 12 Intăi, fiind|Că fiind O împărat sultanul Mehmet|sultan Ibrahim împăratul turcesc O sultan AGKL sfat au făcut|făcut-au sfat ACKL, făcutu-s-au sfat G, și auzind O 12–13 pentru atită|de această O 13 ce au făcut|ce fac O acești oameni|omenii aceştica (aceștia O) GO oamini K. Muntenească|Rumînească L, Românească O 13–14 socotind că astăzi va fi aici, mîine va fi la ei om. O 14 aci|aicea AKL, la acii G mlinc|și mîine C, mîne K la ei|acolo A Si aciași|și aciei C, și aciși K, Numai decăt O au poruncit|poronci O porințit G la|lui KO Racoțe C. Gheorghe|om. AKO, Gheorghe C 15 Ardealului|unguresc O la om. C aldoninu AO, a K au venit|viniră O 15–16 de au venit cu unguri și cu moldoveni în Tara Rumînească|eu ungurii și cu moldovenii de au vinit în Tara Rumînească K cu unguri și cu moldoveni|cu ungurii și cu moldoveni A, cu ostile lor O 16 moldovenii G 17 mare om. L Șople K în Teleajen|om. AK, în Teleajen G, pă. Teleajen L 16–18 Si au avut războiu
45 mare la Șoplea, în Teleajen, cu dorobanții și cu siiménii și cu alte céte|iar Costandin vodă trimise pre siimeni și pe dorobanți și pre alte bresle la gura Tilijanului. Si era cu dlnsii căpitenei Hrize vel spătar și Radul vel păharnic și Buliga vel agă și Tănasi vel căpitan O 17 cu² om. L siiménii|siiménii K 18 cete|cete AL Prinzind și Costandin vodă veste|Prinzind (Prinzindu-ș K) de veste Costandin vodă AK, Prinzind Costandin vodă de veste G Prinzind și Costandin vodă veste ... (continuarea la p. 125.) la Strîmba|și purceasă și Costantin vodă și mersă plină la Lipotevi și noapte s-au dus la pașa la Durstor, iar ungurii și moldovenii grăbiră că să lovească pre munteni că avea știre că va să iasă Costantin vodă dintre ei O

[de] la Dunăre, împreunându-se cu Siiauș pașa în vadul Dîrstorului, la Strîmba.

Iar ei, încă nu le ajunse că ce nebunii făcuse, ci mai adaoseră. Aflără pre unul asémene lor, anume Hrizea sin Dumitrașco ot [Bogdănei, ot sud Ialomița, nebun ticălosul și făr de minte, de-l făcură să le fie domn din mijlocul mărăcinilor. Pre acest Hrize foarte îl iubea Costandin vodă și de taină credincios făcutu-l-au boiarin, spătar mare preste toate oștile lui. Iar el să asemănă Iudei, care era | lui dumnezeu mai credincios dentăi și intingea intr-o solniță cu dînsul, apoi îl vindu jidovilor. Așa și Hrizea, să arătă întăi domnu-său credincios, iar în taină umbla tot mozavirindu-l și indemnind gloatele ca să-l ucigă, și să sază în locul lui. O, ticăloșii și nebunii ! Cum umblără toți rătăciți.

Cind fu la iunie 17 dni, leatul 7163, sîmbătă, să loviră toți la Șoplea în Teleajen, și cît clipeala fură biruiți de unguri. Căci dumnezeu nu mai era cu ei intr-ajutor. Ci umbla ca niște oi făr de păstor și de toți huliți și goniți. Foarte mulți din dorobanți și din siiméni au căzut jos. Zacea trupurile lor grămadă, unul preste altul, cîte 50, cîte 100, la alte locuri și mai mulți. Cîți scăpară, să răschirară, unii în munte, alții preste Dunăre.

1 de lajla ACGKL împreunându-seși s-au împreunat A, împreunându-să CG cuși 20 cu C Siiaus]Siias C, Ciauși L 3 Iar ei, încă]Iară lor K, Deci sluitorii dacă văzură că-i-au pă- răsit Costantin vodă O încă om. L ajunseajungea L, ajunsără O că ce]cătă A, cite CGKL, căte O nebunie A făcuse] făcură O cijce K adaosără K Aflără]și aceasta că aflără O 4 unul]un O asémene]asemenea ACG, asémene G, asâmenea K, asemene O anune]pre K Hrizca]Hrizica AK, Hrizca G, Hrizce O sin]fectorul lui ACKO ot]de la AKO, din C ot sucl]din județul (giudețul K) ACKO, sud L 5 Ialomița]Ialomiții CK, Ialomițăi O ticălosul]ticălos O făr de]făr de C, fără LO de-l]și-l O făcură]rădicară O domn]lor domn AGKLO 6 Hrizce]Hrizica A, Hriză G, Hrizea L îl om. KL iubeajubica zic A, iubiia CK 6-7 și de]și C și de taină credincios făcutu-l-au boiarin]și l-au făcut credincios de taină boiarin A 7 boari]boeri C, boari G, boer L, bocri mare O spătar mare]spătar A, vel spătar O preste toate]peste toate L, mai mare peste O 8 asâmănu GK care]carele CGKL lui d-zeu mai credincios dentăi]mai credincios la d-zeu decit toți (decit toți lui d-zău K) AK lui d-zeu om. O d-zău G dentăi]de toți G, dintăi L, decit toți apostolii O 9 intr-o]dintr-o G, tot dintr-o O Hrizca]Hrizica A, Hrizea spătarul O 10 întăi om. ACGKLO domnu-său]domnului (domnul C) său ACL credincios]cu credință AK în taină]taină G umbla]inbla GK umbla tot mozavirindu-l]mozavirindu-l umbla O 11 indemnind]indemna O ca om. O sază]sază el AK, fie el O în locul lui]domn O După locul lui ad. Și început vel spătară a serie cărti la înpărătie și le triimesă pre Bargadi căpitân și pe Atoni izbașa de la Cornățel. Și venind ca să treacă la pașa, iar Costandin vodă lăsasă străjile pre Radul sluga lui și pre Cazan paharnecul Căzăneșcul și i-au prins și i-au dus la Costantin vodă O ojoh AK 11-12 ticăloșe și nebunie L O, ticăloșii și nebunii ! Cum umblără toți rătăciți. om. O 12 umblără]inbleră GK 13 Cind]Deci cind O la iunie]la luna lui iunie C dnijile AL, om. CK leatul]la (In K) cursul anilor AK, om. CLO, văleatul G 7163]7161 L, om. O toțijoștele O 14 în]pre O Teleajen AL După Teleajen și ad. pe Bulega vel agă l-au sfârmat oștile, iar Tănasii vel căpitân să închină la unguri, iar Radul vel paharneç și alți căpitani și boeri au fugit la Costandin vodă O clipala GK de unguri]de unguri L, rumini]de unguri și de moldoveni O Căci]Că K d-zău GK 14-15 nu era d-zău cu dănsii intr-ajutor O 15 ejdinșii K intra-ajutor]intra-ajutori G, intr-aguatoru K Ce înbla GK făr de]făr de GKL păstorii K și om. ACGKLO 16 goniți și huliți L din om. G dărăbanți K Foarle mulți din dorobanți și om. O din om. GLO siiméni]siimeni AL, scimeni C, om. O au căzut jos om. GO zăcea]zăcea A 17 lor]om. L, lor pe jos O grămadă]grămadă jos AK preste]peste AKL 18 mulții]multe C răschirară K în]prin AL preste]peste KL unii în munte, alții preste Dunăre]și fugiră de]să ascunsări O

Prin toate gaurile să ascunseră. Și de frică mare, știindu-și vina, și de umbra lor să spăimânta. Și-și lepăda hainele lor cele dărăbănțești și să îmbrăca în fărfenețe calicești; și să jura că n-au fost dorobanți.

De sămbătă, februar 17 dni, începu diavolul a împărăți, și iar de 5 sămbătă, iulie 17 dni, începu a slăbi. Precum iaste scris, că nu iaste care să stea împotriva lui dumnezeu. |

^{84v} După acéia, sultan Mehmet împăratul iar au dat domnia lui Costandin vodă. Și s-au învîrtejît de la Dunăre cu mare cinstă la scaunul lui, împreunându-se cu Racoți Gheorghie craiul și cu Ștefan vodă la podul 10 Praovei, lîngă Gherghiță. Și au săzut la podul Dridovului 3 zile, de s-au ospătat cîteși 3 domnii, făcînd frăție și legătură cu jurămînt, învîrtejindu-se fieștecare în țara sa.

Iar Costandin vodă au mers la Tîrgoviște. Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșitî. Și i-au ertat de toate vinele lor, 15 numai să să așeze și să-și meargă cineș la moșia sa, să-și dea birul împăratului.

Iar ei, ca niște îndrăciți, nu să mai aşăza, ci umbla tot turburăti. Și să strînse care de unde era: o dată la București, altă dată la Brăila,

1 să ascunsrăjsă ascunsără K, om. O Și de]și din G mare frică O vinajvina lor O
20 de²dă L 2 Și-și]și AGKO lor²om. AGKL cîle GK dorobânțești ACGKLO 3 [tmbrăca]l
îmbrăcară L fărfenețe]ferfenițe ACL, ferfelițe G, ferfeniță KO și să]și O dorobanției dorobanți A 4 De]Dă L februar]iunie A, februarie CG dnijom. ACL începu diavolul a împărăți februarii 17 zile K împărăți]împărăți L 4–6 om. O iar de]iar A 5 iulie]iunie L dnijom. ACL, zile K iaste]este AL iaste]este cu putință A, este L care]ca A, cine K 6 să
25 stea om. L împotrivă]împotriva K d-zău GK 7 soltan G Mehmet om. A dat]dăruit V 7–8 După acăia ... lui Costandin vodă]și dacă înțelesă Costantin vodă că s-au spart sluji]torii, făcu veste ceauș-pașii și îndată trecu Dunărea și să împreună cu Costantin vodă în vadul Dristorului, la Strîmba, că acolo era cortul întins. Și căzu Costantin vodă împreună cu toți bocrii, cu mare jalobă, înainte pașii, jaluindu-se de toate năcuzurile cite i-au făcut sluji]torii. Și
30 pașa îndată îmbrăcă pre Costantin vodă cu căstan ca să margă să fie iar domn și-i dedî și un steag de beșlii. Și purcesă din vadul Strîmbii și veni la Ciocânești și acolo au spinzurat pe Bargadî căpitanul, de umbrari, iar lui Atonie iuzbașî i-au tăiat urechile și i-au dat pen tabără, căci îi prinsese cu cărji vicleni de la Hrize spălarul, care să rădicăsa domn O 8 cu mare cinstă la scaunul lui] la scaunul său cu mare cinstă AK lui]său CGL 8–9 Și s-au învîrtejît de la
35 Dunăre cu mare cinstă la scaunul lui împreunându-se cu]și de acolo purcesă Costantin vodă și veni de să împreună cu O 9 împreună]să ACGL Gheorghie]Gheorghe G, om. O craiu]l craiu Ardealului (de Ardeal K) AK vodă]voevod al Moldovii A 9–10 la podul Praovei, lîngă Gherghiță]pre Praova, la pod la Gherghiță O 10 Praovii KL După Gherghiță ad. și trecură pe pod cite trii domnii, iar povodnicieri mergă cu trei rînduri, cei crăești în mijloc și a lui Ștefan
40 vodă din dreapta, iar a lui Costandin vodă din stînga O au săzut]au sezut G, mersă O Dridovului 3 zile]Dritei de trecură la Stroești O 10–11 de s-au ospătă]și să ospătară acolo 3 zile O 11 cîte]cîte AKL frăție]om. AK, frății G făcînd frăție și legătură cu jurămînt] Și făcînd legături cu jurămînt O învîrtejindu-se]său învîrtejît A, învîrtejitu-sau K, să du-seră O 12 fieștecare]fieștecarele AL, fiștecare G, fiecare K, cineș O în țara sajla țara
45 lui AK 13 iar¹ om. O au mers]iar veni O la Tîrgoviște]la scaunul lui în Tîrgoviște O iar² om. O 13–14 Și iar au arătat milă mare asupra tuturor creștinilor și celor greșitî om. AK 14 tuturor creștinilor]creștinilor tuturor C, creștinilor L celor]acelor L, pre cei O Și i-au]și au A, Ș-au K, i-au O de om. AK lor om. O 15 să să așez]să să aşaze (așeză K, așeză O) ACKO și să-]și să GKO, ca să-și L meargă]margă KO cineș]fieștecarele AL, fie
50 cine K să-]și să-și O 17 niște îndrăciți]nește drăciți G aşază]așzară K ci umbla]ce unbla (unbla K) GK tot]toți G turbură]turburi K 18 Și să strînse]și să strinseră (strînsără KO) ACKO, strîngindu]să L de unde]după (de pre GK) unde AGK

ca să vie cu armă asupra domnu-său. Iar Costandin vodă prințind veste, trimise ale sale oști credincioase, și-i loviră de toate părțile. Pre unii îi omoria, pre alții vii îi prindea. Pățiră ca vai de ei, și încă tot nu să mai aşaza. Ci care dupre unde'era, tot să lăuda și zicea că va veni și altă vrême, ca să-și poată izbindi. Fu și Hrizea spătarul prins la Brăila, și-l aduseră la mîna lui Costandin vodă. Pohtindu-l craiul, datu-i-l-au, cu jupineasă, cu coconi cu tot. Și aşa pohtise și el. Datu-i-s-au gazdă bună în Belograd, și i-au făcut obroc bun, ca să-i prisosească de toate. Și avea cinste și socomintă den dăstul.

După acăstea toate, Racoți Gheorghe craiul nu săzu mălcom să-și 10 ție crăia și țara, ci să sculă cu gréle oști ungurești asupra lui Cazimir, craiul leșesc; să-l scoată din scaunu-și și să șază el crai. Venit u-i-au și craiul sfetesc cu 20.000 de oaste; trimis u-i-au și Hmelenschi, hatmanul căzăcesc, ajutor 15.000 de cazaci; și Ștefan vodă 2.000. Iar Cazimir, craiul 15 leșesc și cu toți domnii prințind de veste, numai decit trimiseră cărți la hanul tătarasc, curind să vie ajutoriu. Și Costandin vodă avea 2.000 de oaste.

1 arină|război O domnusău]domnului său A, lui O prințind]prinse L veste]de veste AGKO, veste și L 2 trimisecindată trimisă O credincioase oști AGKO și-iși G de toate]klin (dă L) toate CL Prejde pe O 2-3 îi omoriajii omora (omore O) AO, omoria CG, îi omorâ K 3 vii om. G și om. K îi prindea vii AO 4 aşaza]şazară AK, aşeca G Ci]Cc K dupre] după A, pre GK, de pre O tot]toți CL tot să lăuda și om. O vajvor O altă vrême]ală dată vreme L, altă dată cu război O 5 să-șiși G poată izbindijizbindească inimii A, izbindiească K După izbindi ad. Și lăsind craiul 500 de unguri, cap lor Boros și Ștefan vodă 200 de leși cu căzaci cu Rușit căpitân, îi trimisă Costantin vodă la Giurgiov, că era la temnie muerile sii-menilor și ale dorobanților și fraților, între Dunăre și între balta Grecilor, de i-au prădat și i-au jăsfut și le-au dat turcii 12 oameni care era vestiște de oameni râi și scoasă la drumul Banului și i-au pus în proașea de i-au înpușcat și s-au întors Rușit căpitan de s-au dus la Moldova, iar ungurei mersă la Tîrgoviște și săzură un an în leașă și pusă Costantin vodă pă siimeni și pe dorobanți de da de om căte 11 galbeni de om, de s-au dat lefi ungurilor și pre siimeni ori unde îi prindă făcind nebunii, acolo îi spinzura O Fu și Hrizea spătarul prins la Brăilei]iar Hrize vel spătar, care să rădicasă demin, scăpsă la Brăile O adusără K 5-6 și-l aduseră la mîna lui Costandin vodă]și îndată trimisă Costantin vodă boeri la ceaus-pașa la Dîrstor și de la beul de Brăila, de i-au dat pe Hrize spătarul. Și i-au eșit înainte Badea Bălăceanul și cu Dimă bărbierul și l-au înșamnat la nas O 6 Pohtindu-l]și (și om. CL) pohtindu-l CLO datu-i-l-a]datu-l-au L, datu-i-l-au Costantin vodă și l-au trimis în Țara Ungurească O 7 cu coconi om. O tot]totul L pohtisec]pohtind A, pohtise CL, pohtindu-se K Și aşa pohtise și el om. O Datu-i-s-au] Datu-s-au L. Și i-au dat craiul O Belgrad G 8 i-a]juși s-au A obroc bunjo bun K, mertic O prisosacă K de]din L aveajave O 8-9 socotință]conostință O destul ACGKO 10 acăstea]acăstea LO Racoți C Gheorghe]Gheorghe ACL, Gheorghe G, om. O craiul om. L șezu G mălcom]molcom C, mălcom G, om. O 11 crăia]domnia, adică crăia C țara]țara lui O ci]ce K, și L sculă]rădică O grele AL oștijoste C ungurești om. AKLO Cazimir K 12 leșesc CLO să-]lca să-1 O scaun]să-]lca scaunul lui (său GK) AGK, scaun CL, țara și din scaun O seau-și V și săjă]săjă O șază]sie A Venit u-i-au]venit au LO 13 sfetesc]sfezes C, svezăsc K, sfezes L, sfetesc O cu 20.000 de oaste]ajutoriu cu 20.000 de ostași O trimis u-i]au trimis au K, i-au trimis O Hmelenschi]Smilun A, Hmelin]chi G, Hmelenschi L, Smil K, om. O 14 ajutor de cazaci 15.000 L ajutor om. O vodă]vodă al Moldovii O 2000]2000 de oaste (de oaste om. A) și Costandin vodă încă i-au dat ajutor 3000 de oaste, care le-au fost cap Dicile spătar Buicesel KA, 2000 de moldoveni și Costandin vodă 2000 de munteni O Cazimir]Cazamiria G 15 leșesc și cu toți domnii om. O prințind G veste L prințind de veste]deca]înțelesă că-i vin atâte oști asupră-i O numai decit]îndată O trimiseră]trimisec C, trimise GL, trimisără K trimiseră cărți la]serisă la O 16 tătarasc om. O curind să vie ajutoriu] curind să viaj ajutor G, ca să-i vie cu tătariei intr-ajutoriu O Și Costandin vodă avea 2000 de oaste om. AKO avea oaste 2000 G

Și îndată să ridică însuși hanul cu multime de tătari și intră în Țara Leșască. Fu Racoți părăsit și de sfetii și de cazaci și de moldoveni și de munteți. Atuncea leșii și tătariei aflără vréme și ocoliră tabăra ungurească. De-abia scăpă Racoți cu puțini oameni în țara lui. Iar tabăra lui să prăpădi 5 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de 35^v suflete. Atunce prinseră și pre ghineralășul lor, Chim Ianoș și pre Corne Gașpar și pre Beldea Pal, și pre mulți domni den Ardeal.

Iar Hrizea spătarul, pre vréme ce era Racoți în Țara Leșască, s-au ridicat cu 500 de siiméni, carii era rumîni de neamul dorobântesc strînsi 10 de Racoți și lăsați de pază scaunului, și războiniceste au eșit cu toții de acolo, trecind muntele aicea în țară pre la mănăstirea ot Bistriță.

Iar Costandin vodă prințind veste, trimis-au pre Preda dvornicul Brîncoveanul și pre Radul stolnicul Fărcășanul și Ivașco Cepariul, cu oști gréle. Si făcură război mare la Tîrgul Bengăi și fură biruiți siiméni. 15 Ciți n-au perit de sabie, prinsu-i-au vii. Si prinseră și pre Hrizea spătarul viu. Închinindu-se boiarii la domnu-său cu slujbă curată, priimindu-i cu cinste, dăruitu-i-au foarte bine. Iar pre Hrizea l-au spinzurat la roată cu toate soțiile sale.

1 rădică L însuși singur ACGKL șijsă C 1–2 îndată să ridică însuși hanul cu multime de tătari și întră în Țara Leșască să încisără leșii pen cetăți și nu vrură să să încchine lui Racoți, ci pradară ungurii și alte oști țara leșască foarte rău O 2 Racoțe C și^{1om.} AK de^{1,2,3}dă L sfetii fezi CL, svezi K Fu|Ramas|au K 2–3 Fu Racoți părăsit și de sfetii și de cazaci și de moldoveni și de munteți|iar sfetii dacă înțelesără că vin tătariei, să spăimîntară și căuta să fugă innapoi. Căzaci încă dedi dosul cu tătariei. Dileul spătarul deca văzu 20 că au părăsit sfetii și căzaci pe Racoți, el încă s-au închinat la leșii O 3 leșii A aflără vréme și om. O tabăra ungurească|pre unguri între niște heleștei. Si aşa începură a-i tăie și a-i robi foarte rău O 4 De-abia|D-abia L, cit de-abie O scăpăjau scăpat KO puțini|puținei L, puțântei O oameni|oamini G, omeni O în țara lui om. O să prăpădju|prăpădit K 5 care de către de C care viu|care viu l-au pris A, care de viu l-au luat K pîn la mic|pîn la mic C, 25 om. L 5–6 de tătari, care de sabie, care viu, de la mare pîn la mic, pîn la 30.000 de suflete] mai loată ca la 30.000 de unguri și prinsără și vii O 6 Atunce|Atuncea C, Atunci K, om. O prinserăjau pris K, om. L, prinsără tătariei O ghineralășul|ghinărașul A, ghenărăleshul CG, ghinariul K, ghenerașelul L, ghenărariul O Chim|Kimi AGO, Kimin K, Kim L Cornes|Corneș C, Corniș G, Corne O 7 Beldea Pal|Bellea Pal L, Beldiman O din Ardial K 8 Hrize spătarul K pre|vréme ce|cind A pre|pe LO vréme|vrémea CL, vreme O Racoțij|Racoțe C, Racoți craiul O înjla A s-auej încă s-au O 9 ridicat|rîdicat C, rîdicat GLO siiméni siimeni AKL, oameni siimeni și dorobanți O cariu|care ACLO romîni K dejdin AL niamul K dorobântesc|dorobântescul C, dorobântesc G, dorobântăsc K rumîni de neamul dorobântesc om. O 10 Racoțe C de pază|de paza AGKL, pentru paza O războiniceste AL 30 toții|toți A 10–11 războiniceste au eșit cu toții de acolo, trecind muntele aicea în țară|au venit tâlhărești aicea în țară|trecind muntele O de acolo cu toții K 11 trecind K aicea|ajaci ACK, om. G pre la|pfnă la G, pri la K mânăstire G ot|din AK, om. CO Bistriță|Bistriță G, Bistrițăi O 12 prințind G veste|de (dă L) veste (viaste K) ACGKLO trimis-au|trimise G, îndată trimisă O pre|pe K, pă O dvornicul|vornic A 13 Brîncovanul K stolnic A Ivașco|Ivașcul G, pe Ivașcul L, pre Ivașeo O Cepariul|Acenarul CV, armasul de la Cepari O 14 gréle|jalese AL, aliese CG, aliese K, aleșă O mare război ACGKLO furăj|furușu G 15 Ciți|Si ciți O prinsu-i|auj|i-au pris A, iar pris O vii|pre toți vii O și om. G prinsără K Hrizea|Hriza A, Hriza G, Hrize O 16 viu|viu și i-au adus la Costantin vodă în Tîrgoviște O Închinindu-se|Si închinindu-să AL, Închinindu-să CGK, Si închinindu-i-să O boiarii|bocrii ALO 45 la om. AO domnu-săudomnului său A, domnul său CL 16–17 cu slujbă curată, priimindu-i cu cinste|cu izbândă O 17 cinste|mare cinste L dăruitu-i|auj|i-dăruit LO Hrizea|Hriza G, Hrize spătarul O la roată|înpreună O, poartă L 18 salc|lui KO

Luară-și și ei plată după faptă. Și făcură o movilă mare la Tîrgul Bengăi, în siliștea Cincului.

Iar dorobanții și siiménii nu să mai aşăză, ci văzind slăbiciunea Ardealului și neputința lui Costandin vodă, fiind îndemnați de diavolul, să sfătuiră că cu alt nimica nu vor putea surpa pre Costandin vodă, numai cu puterea turcilor. Și mérseră preste Dunăre de să închinără lor și-l pîrîră că iaste hain împărăției și iaste tot una cu Racoți și cu Ștefan vodă. Pîrîră pre domnul lor la păgini, carii niciodată nu pohtesc binele creștinilor. Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păginii ovréi, cum că el să laudă că iaste fiul lui dumnezeu, iar dorobanții pîria pre domnul său la păginii turci. Iuda vîndu pe Hristos în 30 de talanți, iar ei să vîndură robi turcilor în toată viața lor. Ovréii déderă acel chelcig pre un sat a fi de îngropare streinilor, iar ei singuri să déderă mîncare cîinilor. Iuda să déde singur spînzurării, iar ei singuri să déderă îne cării, că s-au înecat cu totul. O nebunie nespusă, cum că ei singuri strică țara! Că nu s-au suferit cu case bune, cu bucate multe, cu pace, cu cinste de la domnul lor, cu slavă de la toți. Nemerii pre Caiiafa tocma în pîntece și muri. Deci tilhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vădindu-se păcatul, plată ia den vina lui. Așa și ei, au umblat cît au umblat gonind pre dracul, pîn l-a și

1 Luară-și]Luară AL, luoră G faptă]faptele sale C, fapte G și¹om. K Luară-și și ei plată după faptă om. O Și făcură]Făcut-ău și O o movilă]omor CL 2 Bengăi]Benghei G siliștea]siliște G 3 siiménii]siiminenii L, siiminenii care scăpară pe Dunăre O aşăză]așezără G, aşăza O ce văzind K slăbiciunea]slăbiciune O 4 neputință]slăbaciune O diavolul C 5 altalte C, altă K nimică]cu nimica (nimică K) AK, nimic GL surpă]strica O pre]lui O numai]numa K, fără numai O 6 putere]putere A, putere O mérseră]treceră A, marsără K preste]peste AL Și mérseră preste Dunăre de să închinără lor om. O lor]turcilor K și,l]și O După pîrîră ad. pre Coctân vodă pre la pași și pre la vizirul zicând 7 iaste]este AL iaste tot una]este una A iaste²]este L tot om. K Racoți]Racoțe C, Racoți craiu O Pîrîră]Pîrîră G Începând de la p. 129 r. 7 cu cuvintele și cu Ștefan vodă și plină la p. 130 r. 6, s/îrșind cu cuvintele întâlge aici mai nainte om. A păgini]turci LO carii]care CGLO niceodată K poftesc CLO creștinilor]creștinesc K 8–11 Iuda pîria pre domnul nostru Isus Hristos la păginii ovréi cum că el să laudă că iaste fiul lui d-zeu, iar dorobanții pîria pre domnul său la păginii turci om. O 9 pîria]pîra CL ovréi L 10 iaste]este L fiul]fiu GK d-zău GK pîria]pîra CL, pîria K domnul său]domnul lor (său L) CL 10–11 păginii turci]păgini L 11 pe]pre CKLO Hristos]domnul nostru (nostru om. K) Hristos CK talanțijarginți CKO să vîndură]au vîndut K robi]pre ei robi O 12 toată om. O Ovréii]jidovii K, ovréii LO déderă]détiră C, deteră L, déte O chelcig]chielciug C, chialciug G, chelciug K, chelciug L, chelciuc O îngroparea CG 13 străinilor CO déderă]détiră C, deteră L, déde O să déderă singuri K mîncare]mîncarea G cîinilor]cîinilor K, cîinelor O déde]dete C, dete L singur om. K să déde singur]săngur să dédi O 14 singuri]om. K, sănguri O singuri să déderă îne cării]să dete singuri îne cării L déderă]détiră C îne cării]înnecării CG, înnicării K îne cat]înnecat C, închinat K O]Oh K, O ce O 15 cum că]cum KL, om. O singuri K strică strică GK ei singuri strică țara om. O sufrit K 16 multe]bune G cu pace]de pace C și cu cinste KO 17 toțijloate GKL Nemerii]Numiri G Caiifa CGKL tocmai GL pîntice K tilhariul KL 17–18 vinovatul G 17–19 Nemerii pre Caiifa tocma în pîntece și muri. Deci tilhariul și vinovatul nu să poate ascunde nicăirea, ci vădindu-se păcatul, plată ia den vina lui om. O 18 poate]pute K nicăirea]nicăiuri K cilce K vădindu-se]văzindu-i-să C, vădindu-i-să G den]de C, din GL după K 19 Așa și ei]iar ei O umblat]inblat GK cît au umblat om. CG gonind pre dracul om. O plină]plină l-au CKL, pără au O l-a]l-au G

aflat, cu spînzurare, cu înțepare, cu tot feliul de morți. Carele încătro să ducea, dumnezeu nu-l mai sporea, ci acolo să prăpădea. Pren toate țările zacea oasele lor, ca unor călcători de jurămînt și de toate poruncile lui dumnezeu. Ci de ei n-ar fi atîta minune mare, că pentru nebuniile lor au 5 căzut nevoie mare asupra aceștii sărace de țară, precum să va înțâlge aici mai nainte. Că deaca au văzut păginii una ca aceasta, cum iaste pizmă și împărecheare întru rumîni, socotiră că iaste vrîmea să intre întru ei, ca niște lupi într-o turmă de oi, să-i răs-pească și să-i slăbească din rădăcină. Nu doar că au avut turcii pizmă pre domn, ci mai vîrtos pre ei 10 ca să le tae rădăcina, să nu mai fie, ci să umble călcind și mîncind țara și luînd toată agoniseala ei, ca o grădină făr de grădinariu. Ci iată că le-au fost în voe. Ci, adevăr, nu iaste vina lor, ci a rumînilor, că ei singuri i-au 87 pohtit și i-au și dobîndit, dupre | cum zice dumnezeu : cine ce va căuta, va găsi. Găsit-au, dar, rumînii foarte bine !

15 Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166, trimis-au împăratul, sultan Mehmet și vezirazemul Chiupriuliul Mehmet pașa de au mazilit pre Costandin vodă și au trimis pre alt domn, ce-i zicea Mihnea, încă cu oști turcești, cu 30.000. Iar Costandin vodă deaca prinse de vîste, au trecut

-
- 1 Înțepare]Înțeparea C, Înțepare K cu tot]și cu tot O feliul]feliul G, felul L Carele] 20 Care G, că care O încătro]Încotră CG, Încotro L 1–2 să ducea]umbila O 2 d-zău G nu-l nu le K sporeajsporiia GK, sporia L acolo să]tot ti O prăpădea]prăpădiia GK, prăpădia L prăpăde O Pren]Prin GKL, Și prin O țările]țările K 3 oasele]oasele K ca unor]ca unor O și deși din C poruncile]poruncile G, poroncile K 4 d-zău G După]d-zeu ad. Iar cînd au fost la leat 7166 trimis-au înpăratul sultan Ibraim și vezirazimul Kipreluiul Meemet pasa, 25 să margă Costantin vodă la Tarigrad sau să dea poclon 300 de pungi. Iar el auzind, că va mergi la Tarigrad și nu va da bani ca să facă obicei, apoi nici la Poartă n-au vrut să margă O Cij Ce K 4–9 Ci de ei ... ci mai vîrtos om. O că]ct K pentru G nebuniile]nebuniia GK 5 aceștii]ceștii G săracese]săraca G țară]țări K va om. L Înțâlgej]Înțelege C, Înțelge G, Înțelega L 6 aici]aicea CL deacal]daca CL cum]că C iaste]este AL 7 împărecheare] 30 Înpărăchieri C, părechiiare G, Înpărăchieré K, Împărechere L Intru]Intr-ACKL iaste]este AL vrîmeajvreme A, vrîme C, vremea L Intru ei]Intr-Înșii A, Între ei L 8 nește K Intr-o]turmă de oi]Intr multe oi C râsipească]râsapească G, râsipască K slăbească K 9 doar]doară L prejspreG cijceGK ci mai vîrtos pre ei]ci pre ei mai vîrtos A 10 ca om. C mai om. C cij ce G, și K umble]umble turcii A călcind]călcindu-i K 10–14 om. O 11 toată]toate G 35 agoniseala]agonisita AK, agonisalele G ca]ca de la K oldintr-o A făr de]fără CKL grădinarij]grădinari AL Cij]Ce GK 12 în voe]voia C Cij]Și ALC adevăr]adevărăt L iaste] este AL cijce GK i-au]au C 13 pohtit]poftit CL dupre]după AKL, de pre G d-zeu]d-zău G, sînta scriptură K cine]că cine AKL ce valva L va căută]caută G 14 dar]de la C 15 Cind]Deci cînd O Cînd au fost la ghenar 5 dni 7166]Iară în anul 7166 septembrie 5 K au 40 fost]fu O la om. A ghenarie AO dni om. ACLO 7166]leatul (leat AO) 7166 ACLO, văleat 7165 G trimis-au]au trimis O 15–16 sultan Mehmet și vezirazemul Kiupriuliul om. GO 16 vizirazimul Kiupriuliul A Mehmet pașa om. O 16–17 Mehmet pașa... au trimis om. AK 17 pre alt]om A, pre un K și au]de au L alt domn ce-i zicea om O Mihnea]Mihnea voevod (vodă O)AO Încă]Însă AO 18 cu om. O 30.000]30.000 și cu (cu om. G) Chalga sultana cu 45 tătari ca 20.000 AGKL, 30.000 de oaste C După 30.000 ad. și cu Galga cu 20.000 de tătari. Iar Costantin vodă n-au vrut să fugă, ci au apucat cu oaste să ste Înpotriva Înpărăției. Deci cînd fu la februarie 17, leat 7166, intrat-ai Mihnea vodă aice în țară cu mulțime de turci și de tătari și au venit pără la Tîrgoviște și s-au lovit străjile și fu biruită straja lui Costantin vodă de straja Mihnei vodă O Iar]Atunce O dacă prinșă K deaca prinse de vîste]să îngrijă foarte tare și 50 indată O veste AL au trecut]au tricut K, trecu O

muntele la Ardeal cu toată casa lui întreagă și cu toți boierii țării. Și au domnit Costandin vodă 4 ani fără 3 luni, leatul 7166.

Iar cînd au fost la februar 17 dni, intrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii, de au robit multime de oameni și au prădat țara, povătuindu-i dorobanții și siiménii pe unde nu știa turcii și tătarii și pre unde niciodată răutățile n-au umblat. Iar ei, ca niște draci, și ducea de robia și prăda. O, mare ciudă, că nu s-au auzit din veac ca cineva să-și voiască rău neamului său. Iar ei singuri iși da muerile lor și copii lor și rudele lor robi în mîinile turcilor.

Mihnea acesta au fost de neamul lui grec cămătar. Tat-său l-au chemat Iane Surdul, iar pre dînsul l-au chemat din botez Franți. Deci izvodin | du-se de mic a urma lui Izmail, feciorul Agarii, fugit-au de la părintii lui de s-au dus la Tarigrad și s-au curtenit la Kinan pașa, zicînd că iaste fecior Radului vodă, nepot Mihnii vodă. Priimiu-l-au pentru acest nume și-l ținea lîngă el foarte bine. Și aşa au petrecut viața lui la turci, ca la 40 de ani. Și foarte să arăta credincios turcilor. Și ca de la inima lor l-au ales și l-au făcut domn Tării Românești, însășindu-i că să va turci și el. Și gura făgăduia lor acéstea, iar den inimă gîndeа, deaca va apuca domniaia, să să scoale cu armă asupra turcilor, să-i bată și să fie el împărat.

1 la Ardeal]la Ardial K, în țara ungurească O boierii]boerii ACLO 2 Costandin vodă om. O 4 ani]jani 4 ACK, 4 O făr]făr de A 3 lunjo lună O leatul 7166]om. AKO, leatul 7167 G 3 la om. G februar]februarie AC dnijom. AC, zile L februarie în 17 zile au vinit Mihnea vodă K Introduce apoi titlul Cap. 43. Pentru domniai Mihnii vodă și cum au prădat țara și din ce neam au fost acest domn și cum s-au rădicat pre turci K Mihnea]Mihnea voevod (vodă GK)AGK aici om. AGKL 3—4 Iar cînd au fost la februar 17 dni, intrat-au Mihnea aici în țară cu turcii și cu tătarii]Atunce turcii și tătarii sparsă cetate Tîrgoviștei și casile domnești O 4 oamini GK de au robit multime de oameni și au prădat țara]și au robit țara foarte rău O 5 siimenii AL pe unde]pre (pă L) unde AGKLO știa]știi O 6 răutățile|răotățile AC, om. G, răutăți niciodată O umblat]umblat CK După umblat introduce textul omis de la p. 129 r. 7 pînă la p. 130 r. 6 A Iar eljcă ei A niște draci]nește draci GK, niște tălahiri și draci O 6—7 de robia și]dorobanții și AK, dă robia și L, de-i robē și-i O 7 O]Oh, oh AK ciudă]minune O că]cum AL, care O s-au]i-au C din veac]de veac G, din veaci (vec O) KO cineva]cineva L să-și voiască]să pohtească A, să-i povătască K 8 rău|rău ACL neamului său rău O lar om. O singuri O muerile lor]muierilor C, muerile O copii lor]copii A, copiilor C și rudele lor]rudelor C, om. O 9 mîinile]mînile K 10 Mihnea]Mihnea vodă AKO de]din A, dă L de neamul lui grec]grec de neamul lui G niamul K cămătar]lăcătar AGK grec cămătar]de Gherghe lăcătar O Tat-său]Pre tată-său AG, Tată-său CL, Și pre tată-său O 11 chemat[1,2]chiemat A Iane]Ieni A din]de K Franți] Franța AO, Franțea GK 12 izvodindu-să ACGL mic]mititel A a urmă]purtă G, urma K, au urmat L Ismail GL 13 de s-a]și s-au O Kinan]Sinan KO, Kipan L zicînd]zicîndu-i AK 14 iaste]este ACL fecior]fecior CGLO Mihnii vodă turcul O 15 acest]acel AGKLO ținea]tâne O lîngă el om. AK el]dînsul GL, dânsul O au]s-au KO 15—16 la[turci]acolo la turci AGKL, om. O ca la om. AKO 40 de ani]jani 40 K, om. O Și om. C să arăta]să arătă G, s-au arătat K turcilor]turcilor, lăcuind acolo 40 de ani O 16—17 Și ca de la inima lor]Si luînd turcii credința O 17 l-au¹om. G l-au aleș și om. K l-au²]l-a G Rumînești ACLO înselindu-i G 18 și el om. O Și gura]și cu gura AK, și din gură O acéstea]acestea AC, aceste G, aceasta LO den]jn C, din K gîndeajgîndia GK, gîndia L deacaj]acestea că daca C, daca KL 19 apuca]lúa A domnia]domnie O cu armă om. L, cu război O și om. CL 19—20 și să fie el împărat om. O După r. 20 ad. Mihnea vodă acesta la cărți domnești și la hrisoave să iscăleă aşa : Io Mihnea voevod, feciorul Radului vodă, cum să vede la hrisoavele lui scrisă O

Deci cum s-au aşezat aici, în scaun, în Bucureşti, trimis-au la boiairi preste munte cărți cu jurămînt. Şi au venit toţi cu jupinése cu tot de s-au închinat lui. Aşijderea și toată țara. Şi să bucura toți de dînsul și le părea bine, gîndind că iaste credincios turcilor și el va purta grija țării și o va

5 aşaza ca să-și dea haraciul și să trăiască cu pace.

Iar el, fiind în gîndul cel dintâi, nu să apucă de aşzämînt al țării, ci îndată începu a-și face steaguri multe și tunuri și erbării multe și palanga 88 împrejurul mănăstirii Radului vodă. Şi să strîneră tot neamul dorăbânțesc, de-i tocmea și-i aşaza cinești la steagul lui și la ceată-și. Si incepură 10 ei toți a-l lăuda zicind că domn ca acesta n-au mai venit în Țara Rumi-nească, înțelept și vrédnic și iaste ca un sfint.

Mazilit-au și pe Gheorghie Ştefan vodă den țara Moldovei și au pus pre Gheorghie Ghica vodă să fie domn în locul lui. Iar Ştefan vodă au trecut în Țara Ungurească cu toată casa lui întreagă. Si nu după multă 15 vréme s-au învîrtejtit Ştefan vodă iar înapoi cu ungurii și cu lefegii, ca să scoată pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn. Iar Ghica vodă deaca au prins dă véste, au strîns toate ostile cîte s-au înprilejit și lefegii, trimițind cu dînsii pre fie-său, Gligorașco vodă, de i-au eşit înainte la Tîrgul Frumos și l-au lovit la Strungă, de au făcut război foarte tare. Si cu voia 20 lui dumnezeu fost-au izbînda lui Gligorașco vodă. Si au căzut mulți den

---

1 aşazat CK aici în scaun[in] scaun aici AC aici]om. GO, aicea KL trimis-aijindată au trimis O boiairi]boeri ACLO 2 preste munte]peste munte KL, pribegi in Ardeal O Si au]de au O jupinései]jupinese C, jupinesile lor L, jupânsă O tot]toți C 3 Aşijdire O și¹ om. C Si² om. O bucural]bucurară K toți om. O dejdă C, di O păreal]părè O 4 gîndind] socotind O iaste]este ACL el]om. O grijă L 5 aşeza G ca să-și deal]de-ș va da O cu pace]cu bună pace A 6 el om. L fiind în]fiind tot in A cell]ui cel C să apucă]s-au apucat AK, să apuca LO aşzämînt]aszämîntul AGKLO alom. AGKLO 7îndată]odată O incep[om. C a-și]a O stiaguri K cu tunuri G multe] om. AGKO, noao C 8 strînsră]strînsără K, strânsă O niamul K dorobânțasc CK 9 de-ijdă-i C tocmea]tocmilia GK, tocme O aşezaG 25 steagul]steag C, stiagul KO lui om. C ceată-și]ceata lui A, cetaș C Si]Di A incepură]incepusă O 10 a-]la K acesta]acela G venit]javut G, vinit K in]de cind este O 10 – 11 Românească KO 11 înțalept K vrednic GL iaste]este CL, om. G și iaste ca un sfint om. O 12 Mazilit-]au|Mazâlit-]au A, Mazilit-]au turcii O pe]pre AGO Gheorghie]Gheorghe CL, om. O den țara]domnul O 13 pre]pe AL, pâ C Gheorghie om. C vodâ]voevod GL pre Gheorghie 30 Ghica vodă să fie domn în locul lui]in locul lui domn pre Gheorghie Ghica vodă O 13 – 14 Iar Ştefan vodă au trecut]Deci el n-au vrut să margă la Poartă, ci au trecut O au trecut]trecu A, au tricut K întriagă K după]dupre G 14 – 15 Si nu după multă vréme]Si peste puțină vreme O vreme CL 15 învîrtejtit K iar om. K s-]au învîrtejtit Ştefan vodă iar înapoil]iar s-]au întors înapoil O lefegii]lefecii A, lefecii KV 15 – 16 ungurii și cu lefegii, ca să scoată 40 pre Ghica vodă din scaun și să fie el domn]toată oaste ungurească O 16 scoată]scoată ACKL, sco] G el om. G deaca]daca CL, dacă K, om. O 17 au prins]prinzind O véste]veste ACL au strîns]strîns-]au K au strîns toate ostile cîte s-]au înprilejit și lefegii om. O cîte om. L înprilejit]priilejt AKL, prâlejtit C lefegii]lefecii G, lifici K, lefecii L 17 – 18 trimițind cu dînsii pre]indată trimisă pre O 18 fie-său]fisi-său AO, fiul său CL, fiu]său GK Gligo-45 rașco]Gligorașco G, Grigorie K, Grigoraș O vodâ]voevod L, cu osti O i-]au]au AG eşit]ișit C 19 l-]au]s-]au AG și l-]au lovit la Strungă]și acolo la Strunga s-]au lovit cu Ştefan vodă O de au]si au O război foarte tare]mare război O voia]voe G 19 – 20 cu voia lui d-]zeu om. O 20 d-]zău G fost-]au fu O Gligorașco]Grigorie K, Grigorașco LO Si au căzut mulți den] om. L, pierind mulți O

unguri, făcindu-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă. Iar Ștefan vodă de-abia au scăpat în Tara Ungurească cu puținei oameni.

După aciasta poruncit-au înpărătul vezirazimului Chiupriului de au purces cu oști gréle asupra lui Racoți în Ardeal. Și au poruncit și hanului de au mers cu multime de tătari și Ghica vodă cu moldovénii și cu munteńii, ca să treacă toți la Ardeal împreună. Atuncea Mihnea vodă spusese boiarilor de taină, cum va să tae pre turci. Iar ei, ticăloșii, numai ci incremeniră și să mirară, cum va să fie aceasta, răspunzînd : Doamne, bun lucru ar fi acesta ! Iar noi ne temem că nu vom putea plini desăvîrșit, ci numai vom zădărî șarpele și ne va înghiți cu totul. Căci noi suntem o țară mică și fără de oameni, neputincioasă și fără ajutor de nici o parte. Iar turcii sunt puternici, mari și biruesc toată lumea, de la Răsărit pînă la Apus.

Atuncea Mihnea s-au turburat în firea lui și cu minie mare le-au răspuns zicind că sunt fricoși : și cu voi nu voi face nimic, numai să mérgeți cu mine pînă la Teleajen, și de acolo vă voi lăsa de veți mérge la casele voastre. Iar eu am cu cine tăia pre turci. Atuncea boiarii să mai bucurară. Și purcése Mihnea vodă cu boiarii și cu toate oștile și, dupre ce ajunse la Șoplea, în Teleajen, chemă pre toți căpitaniii lui și pre toată oastea, de-i jura și le porunci să meargă să tae pre turci. Iar ei deaca să dăspărtea

1 unguri, făcindu-se o movilă mare de trupurile lor la Strungă *om.* L făcindu-se făcindu-să AC, făcut-au O o movilă mare de trupurile lor [de (din G) trupurile lor (ungurilor O) o movilă mare AGKO 2 de-abia] abia C, d-abia L, de-abie O puținci]puțini AKL, puținței CG au scăpat cu puținței oameni în Tara Ungurească O 3 aciastă]aceasta ACKL poruncit-ai]porunci A, poruncit-ai G vezirazimului]vezirazemului AL, vizirului C, vizirului G Chipriului]Kipriliul G, Kipurliului K, Kipuriul L, Kipreliul O 4 gréle]grcle ACL, grile ale G cu grele oști O Racoți]Racoți crâial O Ardial G poruncit]poruncit G, poruncit KO 5 Ghica]Ghiga O moldovenii A După moldovénii ad. venit-ai și Cădăr pașa de la Dărstor cu o seamă de oști și au tăbărât la pod la Dridova că să să împreune cu hanul și cu moldovenii O cu¹ om. K 6 munteńii A ca să]și să O triacă K la Ardeal toți AGKL la]in O împreună om. O Atuncea]Atunci K, Atunce O 7 spusese]spuse AGK, spusese C, spusă O boiarilor]boierilor ACGKLO de taină om. AK pre]pe O ticăloșii]ticăloșii decă auziră O 8 ci]ce CGK incremeniră]incrmeniră C, incrimină]miră G mirară]miră A acestă]acesta AG 9 iar] numai O temem]temem ACL plini]plini O 10 ci]și A, ce K vom om. C vom zădăr]jom zădără O și ne]ci ne G, ce ne K înghiți]înghiți de vii L, înghiță O Căci]că GO 11 fără L mică și fără de oameni om. O de¹ om. G oameni]omene C, omeni G niputincioasă C fără de CO ajutori O 12 puternici CL mari om. O lume O pîn om .C 12–13 Răsărit ..Apus] apus pînă la răsărit A 14 Atuncea]Atunci K, Atunce O Mihnea]Mihnea vodă AGKL, Mihnea vodă O fireal]fire O mare om. O 15 Zicind om. CL că sun]că-s G voi face]voi putea (putè O) face CO nimic]nimică K, nimica O 15–16 mérgeți]mergeți ACL, mergiți O 16 Teleajen]Teleajen ACL, Teleajen K, Tilijan O merge ACK casile O 17 Iar]că O eu am]eu acum am AK tăia]tăe O pre]pe O Atunci K, Atunce O boerii ACL să mai bucurară boerii O 18 purcese ACL, purcesă O Mihnea O cu¹ om. L boerii ACO toati G dupre ce] după ce ACKL, deacă G, dacă O ajunse]ajunseră G, ajunsă O 19 Șoplea]Şoplea G în] pre O Teleajen]Teleajen ACL, Teleajen K, Tilijan O chemă]chiemă AC, cămă KO lui]sei K oastea]oaste lui O 20 de-i jură] om. AK, de-i jurară C, dă jura L poruncii]poruncia C, porunci G, porunci O să meargă]om. A, să margă KO deacă]dacă C, dacă KO, de O des-părtea]despărția CGK, despărțiră L, despărție O

89 de el, și suduia și zicea că nu să vor învăța cu turcii, că sabia împăratului iaste lungă, și hanul cu tătarii încă sosese. Deci Mihnea văzind că nu va face nimic, făcu meșteșug, de purcere cu toate ostile să treacă muntele și să să împreune cu ungurii. Când ajunse la Cerași, iar boiarii și
5 ostile pricepură de meșteșugul Mihnii, ce va să facă. Ci îndată-l părăsiră toti și să învîrtejiră înapoi cu tunuri cu tot, pînă să apropiară de tabăra turcească. Iar boiarii mérseră la pașa, alții într-alte părți să răschirără. Mihnea rămase cu puțini oameni, cugetind ce va face: fugi-va preste munte? Tătarii și turcii l-au luat pre dănaiente. Tot iaste perit. Ci și-au
10 luat capul a mînă și s-au învîrtejit și el, de au mers la Cadîr-pașa. Făgăduindu-i bani mulți, tocmitu-ș-au lucrul. Si și-au făcut pace și cu hanul aşijderea. Bănuind și pe o seamă de boiari, cum ei să-i fie făcut acea sminteală, și îndată omor pre Pirvul vel vistier și pre Istratie vel postelnic, i
15 Preda Bîrsescul vel agă și pre Vintilă căpitan de roșii și pre Badea vătaf
89^v de pușcărie. Si au trimis pre Dinca vel armaș, sîrbul, de olac, de au omorit
pă Preda Brîncoveanul vel ban în casele domnești, în Tîrgoviște, nefiind vinovați nimic.

Atuncea, pre acea vréme, era și Costandin Cantacuzino stari postelnicul, cu toată casa lui și cu gineri-său, Pană Filipescul biv vel spătar, iar

---

20   1 de el]dă el L, de la el O flăl O suduia]jura G și zicea]zicănd O 1–2 împăratului]turcilor O 2 iaste]este AL sosete]sosete AL, sosiaște K Mihnea]Mihnea vodă AGKO 3 nimica L meșteșug]meșterșug K purcăse]purcere L, purcăsă O 4 Cind]Si cind O ajunse]ajunsără O Cerași]Cireș AK, Cerăș G, Cheraș L boerii ACLO 5 pricepură]l pricepură L de om. O meșteșug]vicleșugul A Mihni]Mihni vodă AGK, om. O Ci]Si AKO îndată-l]
25 îndată il CKL, întâi-l G, îndată O părăsiră om. O 6 toți și om. O și săși ei să G să învîrtejiră]să întoarsără O înapoi]toți înnapoi C tot, pînă]tot și veniră pînă O 7 boerii ACLO mérseră]merseră ACL, marsără K, marsără O alții]iar alții A într-altă GKLO părți]parte GKLO răschirără]răscheră O 8 Mihnea]Mihnea vodă AKO puțini]puțantăi O oameni]omeni C, oameni G face]să facă A preste]peste LO 9 dănaiente]din nainte AGL,
30 denainte CKO Tot]Si tot O iaste]este ACL el perit L Ce K 10 luat]luat G a mînă]in mînă O învîrtejit]intors O de au mers]și au mers A, om. K Cadîr]Schinder C, Cadăr O 10 – 11 Făgăduindu-]făgăduind C, Si i-au făgăduit O tocmitu-ș-]de ș-]au tocmit O 11–12 și cu hanul aşjderea] Aşjderea și cu hanul O 12 Bănuind și pe]Bănuindu-]și pre K, Si bănuind pe Oi și om. L și pe]și pre (pă AL) AGL seamă]samă GK boeri AGL să-i
35 să ACGKL fie]fie L să-i fie făcut]au făcut O acea]această O 12–13 sminteală și îndată omor pre Pirvul vel vistier și pre Istratie om. G 13 omor]au omorăt O pre]pă C, pe O vel]marele AK vistier]vistiernic A, postelnic O pre]pe O Istratie]Istrate CKLO vel]marele AK postelnic]postelnicul G, vistier O 13–14 i Preda]pre Radul AGKLO, și Vlad O 14 Bîrsescul K vel]marele AK pre]pe O căpitan]spătarul A, căpitanul G pre
40 Badea]Preda C vătaf]vătaful ACGL O 15 pre Dinca vel armaș, sîrbul]pre (pă O) Dinca sîrbul marele (vel O) armaș AKO Dinca]Dica G de olac]des-a dus de olac C omorăt O 15–16 de olac de-]au omorit pă Preda Brîncoveanul vel ban în casele domnești, în Tîrgoviște]la Tîrgoviște, în casele domnești de olac, de au omorit pe Preda Brîncovannul marele ban K 16 pă
45 Preda]pre (și pre L) Preda ACGL vel ban]marele ban A casile O După Tîrgoviște ad. pentru că pre acest Preda Brîncoveanul, cind s-]au intors slujitorii la pașa, vrea să-l ceară să le fie domn, iar el n-]au vrut, ci au fugit O 16–17 nefiind vinovați nimic om. O 17 vinovați nimic]nimic (nimica CL) vinovați ACL, nimică vinovat K 18 Atuncea]Atunci K, om. O pre acea vréme]intr-acea vremi O vreme CL și om. G stari]star C 18–19 Costandin Cantacuzino stari postelnicul]Costandin Cantacuzino postelnicul cel bătrîn AK, bătrînul Costandin
50 Cantacuzino vel postelnic O 19 cu toată casa lui om. O biv vel spătar]om. A, marile spătar K

cu casa lui, la satele lor de la munte, pre apa Praovei, den porunca Mihnii, lăsați cu voia lui și cu carte iscălită cu mina lui, ca să sază ei acolo, să să odihnească cu bună pace, nebîntuiți de nimeni. Numai au pohtit pre 2 coconi ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici logofătul, i Șärban postelnicul, ca să să afle lîngă dînsul, cu slujbă dreaptă, precum s-au și aflat. Că pre Drăghici logofătul l-au trimis cu solie la Ardeal, iar Șärban postelnicul nici cît de lîngă dînsul nu să dăzlipiia. Deci fiind Mihnea obidit pre o seamă de boiari, gîndit-au să nu fie acel lucru și în știrea lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătarul. Ci cu mare taină au poruncit la Odor căpitanul de au mers cu tîrgoviștenii și cu toți plăiașii Ialomitii, să prință pre acești ce scriu mai sus. Si neștiind nimic de acăia, lovitu-i-au fără veste, marti dimineața, avgust 16 dni, 7166. Gonitu-i-au pre toți munții Praovei, 2 zile și 2 nopți, pîn le-au dășchis dumnezeu calea și au scăpat în cetatea Brașovului cu jupinése, | cu coconi cu toți. Si nici pre unul n-au prins.

Văzînd acești boiari atîta neburie a Mihnii vodă pornită asupra lor, socotiră că nu vor putia trăi în zilele lui. Ci au trecut în țara Moldovei cu totul. Si au dat veste și fie-său, lui Șärban, de au fugit de la Mihnea cînd era tabăra la Sibiu, și s-au curtenit la Ghica vodă.

Iar Mihnea deaca au înțeles că au fugit acești boiari, foarte s-au întristat.

1 iar (p. 134₁₈) cu casa lui, . . . de la muntejom. A, iară de la munte cu casa lui K, la satele lor de la munte O satele)satul G prejom. A, pe KLO apa om. AO Praovejom. A, Praovii CL, Praova O porunca]porinca G, poronca K Mihnii]Mihnnii vodă AKLO 2 voia]vre O cu minăde mina AKO ei acolo om. O sâ să]și sâ L 3 nebîntuiți de]nebîntuindu-i A nimeni]nimi AC, nimenea GL, nimeni K au pohtit]au poftit CL, ce au poftit O pre]pe CO 4 ai]a K Costandin postelnicul om. O 4—5 anume Drăghici logofătul, i Șärban postelnicul om. A i]și K, și pe O 5 dreaptă]credincioasă AKL 6 pre]pi O cu solie]om. G, cu solii O Ardial K 7 nici cît]nicări C, nicicum O nici cît de lîngă dînsul]de lîngă dînsul (el K) nicicum (nici cît K) AK dăzlipiia]despărția AGK, dezlipea CL de lîngă dînsul nu să dăzlipiia]nu s-au despărțit de lîngă dînsul O fiind Mihnea obidit]Mihnea vodă fiind obidit AKO, Mihnea fiind obiduit (obidit L) GL 8 pre]pe L seamă]samă GKO boeri ACLO gîndit-au gîndi O acel]acest G, și acest K, poate acest O știre]sfirea A, știre O Costandin]Costandin Cantacuzino C 9 Ci cu]și (Ce GK) cu CGK porin] G 10 Odor]Ondor K de au]și au G cu toți tîrgoviștenii AKLO cu tîrgoviștenii și om. G plăiașii]plăiesii L 11 sâ prință]sâ-i prință C, ca sâ prință O pre]pă L, pe O acești celacești boeri (boarii GK) ce AGKLO scriujsă scrie GO Si neștiind om. O nimicjei nimic AGK, nimica L, om. O de acăia]de acestea (aceastea K) ACK, om. O 12 fără]făr de AO marti dimineața om. O la august O 16 dni]17 A, 6 C, 16 zile K, 16 LO 7166]n cursul anilor 7166 AK, leatul 7166 CO, văleatul 7166 G Gonitu-i-au]șii-a gonit O pre]prin CKLO 13 munții]boerii A Praovei G dășhis]deșchis AGK, deschis C caleajcale K 13—14 au scăpat]scăpară A, scăpare K 14cetate O Brașeului K jupinése]jupinéasa O cu coconi]cuconi CG, om. K to]i]tot AGKLO nice K pre]pe A, pâ L 15 prins]putut prinde O 16 Vâz]nd]Deci văz]nd accști O pre acești C, acei L boeriACLO Mihnii]Mihnea G 17 socotiră]socotit-au A, socotind G putea AC zilile C Ci]ce CGKO țara Moldovei]Moldova O 17—18 cu totul om. O 18 fie-său]fiiului său AL, fiu-său C, fiu-său (seu K) GK, fiu-său O lui om. C de lajdă C Mihnea|Mihnea vodă AKO 19 Sibiu]Sibii GK, Sâbii O 20 Mihnea]Mihnea voevod A, Mihnea vodă KL deaca]daca CL, dacă K, deca O au înțeles]ințelese G, au înțăles K, auzi O fugit]scăpat O boeri ACLO

Atuncea au luat turcii cetatea Enăul și Caravan Sebeș și Logojul. Si multă pradă și robie au făcut în Ardeal.

Iar după ce au isprăvit acolo, venit-au și Mihnea în țară, în scaunul Bucureștilor. Si ce gîndise asupra turcilor nu să mai părâsise, ci mai vîrtos de să întărise. Stringînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare, 2 lucruri de taină făcea: cătră Racoți Gheorghie craiul scriia cărti să vie oști ajutor, ungurii, iar cătră turci plecăciune mare făcea. Si lăua bani împrumut de la turci mari din Țarigrad și dupre marginea Dunării. Si încă i-au chemat cu rugăciune, de au venit la dînsul aici în țară. Si au strîns turci mulți, unii sarașele, alții délili, alții beșlii, alții siiméni. Si aşa-i | socotea și-i cinstea, cît credea într-însul ca în Mahomet. Atuncea Mihnea foarte să înălță și să trufiia. Si trimise pîră grea asupra lui Costandin postelnicul și a gineri-său, Pană spătarul, cum sănt haini împărătiei și umblă amestecind țările. Si au venit toți boiarii de s-au închinat lui, iar el numai n-au vrut să vie. 15 Si dupre pîră lui, trimise Chiupriliul 2 capigii, de au luat de la Moldova numai pre Costandin postelnicul, de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas. Înțelegînd Mihnea vodă de aceasta, trimis-au pre Colțea

---

1 Atunci KO cetate O Enăul]Enăului AKO, Eneului G, Inăul L, Elnăul V Caravan]Cavaran A, Cabaran C, Camaran G, Gavarin K, Caraval L Logojul]Logoșul CO 2 robie]robime G Ardial KO 3 ce auje s-au K Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKLO în țară om. O în scaunul 4 Bucureștilor|în scaun în București O nu sănu-i C părâsise]părâsi A căce K 4–5 ce gîndise asupra turcilor nu să mai părâsise, ci mai vîrtos să întărise]nu să mai părâsi de gîndul lui cel dintâi O ci mai vîrtos să întărise om. G 5 întărise]mai întărise A oștijoste A, oaste C Stringînd oști de iznoavă și cu meșteșug mare]eci iar începură a strînge 20 oști de iznoavă ca să să rădice cu răzoi asupra turcilor și cu meșteșug mare O meșteșuguri mari C 5–6 în taină O 6 făcea]fîce K către L Gheorghie om. AKO craiul om. L scriia]scrise K, scrie O să vie]să-i trimiță O oștijunguri L ajutor]Intr-ajutor C 6–7 oști ajutor, unguri]junguri ajutor (ajutori G) AGK, unguri ajutoriu O 7 unguri om. C către AL plecăciune]plecăciuni mari CL, plecăciune mare G, mare plecăciune O făcea]fîce O luană]luoa G 8 turci mari]turci cei mari L și dupre] și după AO, și depre la (la om. K) GK marginea]margine O chemat]chiemat A, și chemat O 9 rugăciuni CGKO au venit]venit-au G, au vînit K la dînsul om. C aici]om. GO, aicea K în țară la dînsul G multij]multî de au făcut AGK 10 sarașele]saražege A, de a făcut sarageli K alții délili, alții beșlii, alții siiméni|și beșlii și seimeni O aşa-îjașa C, aşa fi LO socotia L Si aşa-i socotea om. G socotea și-i cinstea]cinstea și-i socotea (socotia K) AK și-i cinstea om. O 11 intr-însul|în el K ca și în O Mahomet]Mehmet CG, Mehmet KO, Mohamet L Atunci A Mihnea]Mihnea vodă AGKO înălța]inălță LO 11–12 și să trufiia om. O 12 trimisă O greaj]grê O postelnicu L gineri-seu K 13 cum sănt]zicind că sănt O împărătiei]împărătești G umblă]inblă GK țările]țările K 14 vînit K boerii ACKLO s-auj s-au A el numai]el AKL, acei boeri O să vie]să vie, 40 ce au fugit la Moldova O 15 dupre]după ACKLO, depre G trimise]trimis-au K, îndată trimisă O Chiupriliul]Kiupruluiul G, Kiupruliu K, Kiprilău L, vizirul O capegii L de au luat]ca să ia O 15–16 de la Moldova numai om. O 16 prepe C l-au]l-a G ginere-său G 16–17 de l-au dus la viziriul. Iar gineri-său Pană au rămas|și pre gineri-său Pană din Moldova și să-i aducă în țară, ci s-au rugat să-i lasă să margă la vizirul și au mers Costandin postelnicul singur la vizirul, găsinde-l lingă mare, la Brusa; acolo s-au închinat și-s au curtenit la dînsul și foarte i-au părut bine vizirului de dînsul, iar gineri-său Pană spătarul au rămas la Moldova înpreună cu cumnații lui, cu Drăghiciu și cu Șárban, cu casile lor înregi O 17 Înțelegînd K Înțelegînd Mihnea vodă de aceasta]Atuncea Mihne vodă, dacă înțâlăsă de aceasta, tare s-au îngrijot O trimis-au|și îndată trimisă o seamă de boeri anume O Colțea]Conțea K, Colcea L, Colțe O

clucerul Doicescul, i Nicola Sofianul și cu alți boiari și cu mulți bani, ca să-i dea viziriului, să omoare pre Costandin postelnicul. Iar el știindu-se drept, nimic nu s-au ferit, ci au eșit de față la divanul împărătesc, de s-au pîrît cu acei boiari ai Mihnii vodă, de față, înaintea viziriului, jaluindu-se că nu iaste hain împărăției. Cî întăi el au mers la Mihnea vodă, dîndu-i și boerie, să fie logofăt mare. Iar apoi, cunoscînd ficleșugul lui, ce va să facă asupra împărăției și văzînd că au făcut moarte boiarilor țării, de mare frică, au fugit la țara Moldovei. Și îndată rămaseră acei boiari | ai Mihnii de judecată și fură scoși din divan cu mare rușine. Iar Costandin postelnicul de la dumnezeu fu izbăvit din moarte.

După aceasta, nu multă vréme trecînd, Mihnea fiind îndemnat de dracul, iar au abătut de ș-au tăiat boiarii, cîți au mai rămas, anume : Radul vel vornicul Cîndescul cu 2 frați ai lui, Negoiță, i Moisi, i Udrîște vel spătarul, i Diicul Buicescul vel clucerul, i Radul Fărcăsanul vel stolnicul, i Danciul Pîrîanul vel postelnicul cu fie-său Preda logofătul, i Badia Comîneanul vel comis, i Stroe clucerul Bîrsescul, i Vasile Cîmpineanul

1 clucerul]cluceariul K, om. O Doicescul]Duicescul G i Nicola]și pre Nicola AK, i Nicula (Neculai) G CG, i (și O) Necula LO Sofianul]Sofialiu ACGK, Sofialău L, Sofialău O și cu alți boiari]Inpreună cu alți boeri O și cu²]ceu AK boeri ACL mulți bani]bani mulți GLO 1 – 2 ca să-i]ca să AC, să O 2 viziriului]veziriul K să omoare]și să omoară O știindu-să ACGL 3 drept]drept G, dirept K, om. O nimica A s-aujau C ci]ce K de¹om. O 3 – 4 la divanul împărătesc de s-au pîrît]de s-au pîrît Ia divanul împărătesc (înpărățului A) AK împărătesc]Inpărățului G 4 acei]acești AK, acii G boiari]boeri ALO Mihni]Micnii G de față om. AGKLO părăt de față cu acei boeri ai Mihnii vodă C jaluindu-să ACL 5 iaste]este AL, este C Ci]Ce K mers la Mihnea]mers de s-au inchinat Mihnei O 6 și boerie]Incă și boerie A să fie]ca să fie O cunoscînd]cunoscîndu-i C ficleșugul lui]zice, vicleșugul domnului A, vicleșugul lui CI.O, ficleșugul (viclișugul K) GK 7 văzînd]văzind K că au făcînt]că va să facă G boerilor ACLO 8 la]in K la țara Moldovei om. O rămaseră|rămase C acei]acii K boeri ACL acei boiari ai]boeri O 9 Mihni]Mihni vodă ACGKLO și fură scoși din divan cu mare rușine]și scoaseră cu mare rușine din divan O 10 de laju ajutoriului lui O fu]fiind C din]de ACGKLO 11 nu multă vréme trecînd]trecînd puțină vremi O Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKO 12 au abătut]abătu AL ș-au tăiat]ș-a tă L boiari]boerii AC, iar boerii L mai om. G Pentru friza iar au abătut de ș-au tăiat boarii cîți au mai rămas, anume e ca să să rădice cu sabie asupra turcilor, tare s-au turburat asupra boerilor zicînd că nu vor să ste cu el. Și pentru dînsii nu să poate scula asupra turcilor, iar ei ticăloșii nu știu gîndul lui cel viclean, ci fără veste i-au chemat într-o noapte să-i ospetează în casile domnești. Deci incepă a-i săli cu vinul și cu băutura și care cum eșia la primblare, oamenii Mihnei vodă fi zugruma intru altă casă, iar celor de la masă le părea, ticăloșii, că cei ce es afară scapă de băutură și sa duc pre la casile lor, de să vor fi odihnind și aşa să trăge tot unul cîte unul, pre rînd ca să iasă afară, să scape și care cum eșia îl zugruma. Și zică în surle și în trămbîță și bătă în dobi ca să nu-i auză nimene râcñind și nu lăsa nici o slugă boerească să între în divan să priceapă. Însă boerii pre care i-au omorât aceștea au fost în O 13 vel vornicul Cîndescul]Gîndescul vel vornic O vel vornicul]marele vornic K, vel dvornic L vel om. G lui]săi K, lui anume O i¹]și AKO Moisi]Moisei vel logofăt O i²]și AK, om. O Udrîște]Udreș O 14 vel spătarul]marele spătar K i^{1,2}]și K, om. O Diicul]Diiacul G, Diecul O Bui-cescul]Boicescul O vel²]marele K clucerul]cluceariul K, clucer O i²]și AK, om. O 14 – 15 vel stolnicul]marele stolnic K 15 i Danciul]și Danciul AK, Danciul O Păräianul C vel postelnicul]marele postelnic K fie-său]fii-său AL, fiul său C, fiu-său K cu fie-său Preda logofătul]și Preda logofătul fii-său O i¹]și K i Badia]și Badea ACO 16 Comîneanul]Comăneanul ACO, Cămăneanul G vel]marele K comis]căm V i^{1,2}]și AOK clucerul Bîrsescul]Bîr-sescul clucer O Bîrsescul]om. G, Bîrsascul K

vel căpitanul și alți mulți boiari, aruncîndu-i din casele domnești jos, cu lațurile în grumazi. Iar dorobanții să bucura și-i călca cu picioarele și-s bătea joc de trupurile lor. Și nici la biserică nu-i lăsa să-i îngroape, ci afară prin gunoae.

5 Iar pre jupinésele lor le muncea și le lua toată agoniseala. Acestea le făcea Mihnea, nu doar că era ceva vinovați, ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit în inima lui încă mai dentăi, ca să tae pre turci și să rădice armă asupra turcilor. Deci știind că nu-i vor pristăni boiarii,
91^v i-au tăiat. Și nimic n-au folosit. | Da-va seama înaintea lui dumnezeu
10 la vrémea înfricoșatului județ !

Pre acéia vréme aduseră tătarii și pre Kimin Ianăș de la Crîm, de l-au răscumpărat Mihnea Vodă din robie.

Deci dupre acéia, nu trecu multă vréme, strinse Mihnea toate oștile. Călărimea o rîndui împrejurul tîrgului Tîrgoviștii, iar pedestrimea o slobozi în turci. Și cîți să aflără acolo, pre toți i-au omorît. Și aciai și trimise oști la toate vadurile, de arseră Brăila, Giurgiovul, și prădară tot ce găsiră dincoace de Dunăre, nu numai pre turci, ci pre toți neguțătorii creștini, nu să mai alegea nici de mare nici de mic, că judecată nu era.

20 1 vel căpitanul]marele căpitan K, vel armaș O boeri ACL și alți mulți boiari] și Mihai de la Pătroae vel căpitan za roșii și pre alții mulți boeri O din casele domnești jos]jos pă ferești din casile domnești O lațurile]lanțurile ACKL, ștreangurile O 3 bătea] băte O nice la beserică K beserică G nu-i]nu A sâ-i]sâ A îngroape]îngroape trupurile lor A, îngroape ca pe creștini O cî]ce K 4 gunoae]gunoiu K 5 jupinésele] 25 jupinésile L, jupânesile O muncea]municia cumplit A, necăjie în tot felul O agoniseala]agonisita A, agonisala K, agonisala lor O Acestea]Acéstea GK, om. O 6 le om. G Mihnea|Mihnea (Micnea G) vodă AGK nu doar cănu pentru că K, au doar că L doar că era ceva]ca doar era cevași A ceva]cevaș C le făcea Mihnea nu doar că era ceva vinovați]au doară face acest Mihne vodă de ucide boeri, că era ceva vinovați O cî]ce K 30 6—7 ci numai din sfatul lui cel necurat care era plămădit]ce numai de pizmă ce era plămădită O 7—8 dit în inima lui om. G încă mai dentăi]încă mai dinainte A, om. GO, încă de mai nainte K 7—8 ca să tae pre turci și]și G, ca O 8 armă asupra turcilor]asupra turcilor cu război O Deci]om. A, și K știind]neștiind A, fiind L că nu-i]că nu AC, el că nu-i O pristăni]pristeni L boerii ACLO 9 tăiat]jomorit AGKLO nimica L Da-va seama]Numai ce va da sama O samă GK 10 la]și la C vrémea]vréme G, vremea L la vrémea înfricoșatului județ]la înfricoșatul județ O 11 Pre acéia vréme]Pre (pe CL) acea (Intra-acea O) vreme ACLO adusără CK și pre]și pe C, pre O Kimin|Kimi AGOV, Kiminen C, Kim L Ianăș]Ianoș ACGKLO Crîm]Sârlim G 12 Mihnea vodă]Mihnea L, Mihne vodă O 13 Deci om. GO dupre]după ACGKO acéia]aceia ALO nu trecu multă vréme]peste pu-40 țină vreme O vréme multă KL strinse]și strinse A, strins-]au K Mihnea|Mihnea (Mihne O) vodă ACGKO 13—14 oștile. Călărimea]oștile, călărimea A, oștile călări K, oștile și călărime O 14 o rîndui|rînduindu-i AK, rîndui G, pusă O tîrgului]orașului A, om. O Tîrgoviștii]om. C, Tîrgoviștea K pedestrime O 15 că]căi să aflără]căi să aflu (s-a aflat K) GK, pre căi aflară O acolo]acolo în tîrg O i-au omorîti]omorîră (omorâră O) AGKLO omorât C aciai]aceiaș C, aciai K, după aceasta întărită O 16 trimise]trimisără K, trimisă O vaduri G arseră]arse A, arsără O Giurgiovul]Giurgivul G, Giurgiu L 17 tot]toate C ce găsiră]ce-]au aflat pe K dincoace]pre dincoace AG, pă dincoaci L pre]pe O ci pre]ce și pre K 17—18 ci pre toți neguțătorii creștinici]și pe creștini, care era locuitorul înpreună cu turcii O 18 alegea]alegia K mare]marji G mic]nemic G 18—19 nu să mai alegea nici de mare, nici de mic, că judecată nu era om. O

Şi alése den neamul dorobăntesc de puse capete mari preste toți. 5
Şi-i cinstia și-i dăruia cu frînghie și cu haine scumpe. Și îmbrăca pre dorobanți tot cu haine spahiești. Și nădăduia în ei ca Irod împăratul în Irodiada, cind tăe capul lui sfeti Ioan Cristitel, pentru dragostea ei. Deci cît folos au avut Irod de dînsa, atîta au avut și Mihnea de ei.

Atuncea împăratul deaca înțelése, de năprasnă să umplu de mînie. 92
Şi | Chiupriliul vezirazimul, cu toți pașii, mult se mirară cum să schimbă Mihnea den făgăduința lui și să făcu hain împărătiei neavînd nici o nevoie. 10
Şi încă tot nu credea. Ce trimiseră de olac la Dunăre, să vază. Și tot aflare 15
așa. Și degrab porunci împăratul de să strînseră ostile la Ruș, fiindu-le cap pașa. Și făcură pod peste Dunăre, de trecură la Giurgiov. Au tăbărît acolo în tîrg. Făcură șanți mare împrejur.

Iar Mihnea încă-și găti ostile toate. Și întâi se duse la Rucăr de să împreună cu Racoți la hotarul țării, de făcură legătură și jurămînt mare. 15
Şi să învîrteji iar înapoi. Și orînduiră pre Costandin Șerban voevod cu 15
10.000 unguri, cap lor Micheș Clemen, și cu 10.000 de munteni, capete Ghérge dvornicul Băleanul, i Dumitru Sîrbul vel spătarul, cumnat cu Mihnea vodă, ca să meargă la Moldova, să scoată pre Ghica vodă.

1 alése]alese ACL, aliase K, alesă O niamul K dorobăntesc]dărăbăntesc G, dorobăntesc KO dejde-i LO puse]puseră G, pusă O mari]mai OV preste]peste K toți]oști A 20
capete mari preste toți]vel armaș, vel agă, vel căpitan O 2 cinstia]cinstea și socotea C, cinstea L, cinstè O dăruia]dăruí G frînghie]frînghii AC, frînghie G, frenghii K, frînghii L, frînghei O și³ om. A haine]daruri L 3⁴|Şi-i GO Imbrăcă A preje A 3|Şiși să C nădăduia]nejduduia K în ei]într-înșii A, intru ei K, între ei O ca Irod]ca și Irod G 4|Înținte O cind tăe]tăind O capul lui sfeti]cinstul cap al sfîntului A lui sfetil]lui sfetii (sfete O) KO, sfîntului L Cristitel]Botezătorul AKO, Crestitel C, Cristiteli G, Cirstîtal L dragoste O 5 au avut^{1,2}]avu AKO, avu²G folos au avut]folosit G Irod]Erod C atîta]atâta folos O Mihnea] 25
Mihnea vodă AGKO 6 Atuncea]Atuncu K, Atunce O împăratul]înpăratul și vizirul O deacă]daca CL, dacă K, decă O înțelése]înțelese CL, înțelése K, înțeleseră O să umplu]să umplu G, s-au înplut K 6–7 de năprasnă să umplu de mînie. Și Chiupriliul vezirazimul, cu 30
toți pașii]de aceasta O 7 Chiupriliul]Croppiuli C, Kipriuliu G, Kiuperlul K, Kipriliul L vezirazimul]vezerazimul C, vizirul G, vezirul K să schimbă]să schimbe C 7–8 schimbă Mihnea den făgăduința lui și să om. O 8 Mihnea]Mihnea vodă AK denje G, dă L făcu hain]făcu Mihne vodă hain O nevoie C 9|Şi]Ce K nu om. G Ce]Ci AL trimisără K să 35
vază om. A Și² om. G tot om. CO 9–10 aşa aflare A 10 degrad]indata O porunci] 35
porinci G, poronci K împăratul om. L de săde GO strînseră]strînsără K, strînse L ostile]ostî O Ruși]Rușciuc O 10–11 fiindu-le cap pașa om. O 11 făcură]făcind G peste]preste ACG dejši O Giurgiov] Giurgiu CG, Giurgiu L au tăbărît]tăbărîndu-să AGKL, și tăbărîtră O 12 acolo om. O Făcură]făcind O sănț CGL 13 Mihnea]Mihnea vodă AGKLO 40
încă-și]încă fîi CL găti]strînseră A, strînsă K ostile toate]ostile sale K, toate ostile O se duse]să duse ACKL, să dusă O Rucăr]Rucă KLO 13–14 de să împreună cu Racoți la hotarul țării]in hotar de să împreună cu Racoți craiu O 14 împreună]întâlni C Racoțe C de făcură]de făcu A, și făcură O jurămînt și legătură L 15|Şi să învîrteji]Şi să învîrteji]ră K, și intorcîndu-să O Și² om. GO iară-nnapoi K orînduiră]orîndui A, rîndui KO Șerban voevod]vodă, feitorul lui Șerban vodă O voevod]vodă K 16 10.000¹]7.000 V cap lor] 45
capul lor L Micheș]Michis A, Misaiș G, Micuș O Clemens]Elasmon A, Clement C, Klejminea G, și Elamit K, Kleme L, Kilemen O 10.000²]6.000 L, 7.000 V capete]om. A, capelelor O 17 Gheorghe vornecul A Ghérge dvornicul Băleanul]Gheorghie Băleanu dvornicul (dvornicul KO) GKLO iși AKO vel spătarul]marele spătar K 17–18 cumnat cu Mihnea]cumnatu (cumnat O) Mihni LO 18 meargă la]margă la (In O) KO prejpă L, pe O 50
vodă]voevod L

Şi cînd fu septembrie 5 deni, leatul 7167, întră Costandin vodă în Moldova. Şi sosind la Iaşi, să loviră oştile cu straja moldovenească. Şi război mare fu lîngă tîrg. Şi fu moldovénii biruiţi de oştile lui Costandin vodă. | Şi răzbindu-i, unii să încrina lui, alţii să duseră la domnul lor, 92^a

5 Ghica vodă, preste Prut la Tîşora. Şi aşa viind vîste, s-au pogorît Ghica vodă cu toţi boiarii lui şi cu toate jupinésele în jos spre Prut, pîn la Tighe-nea. Acolo s-au împreunat cu Galga sultan, cu oştii tătărăştii, ca 20.000. Şi den porunca împăratului, mérse asupra lui Costandin vodă. Şi avură război mare din josul tîrgului Iaşilor. Şi cît clipeala fură biruiţi ungurii 10 şi munténii de tătari. Şi intrară în ei ca lupii în oi, de-i răspîndiră şi-i noroiră în Bahlui. Tăiară pedestrimea toată, ca 2.000, şi călărimea aşijderea şi-i robiră din dăstul. Iar cîti scăpară prin codri, îi omoria moldovénii. De aciia au scăpat Costandin vodă cu puşinei oameni. Iar pre Gherghe dvornicul Băleanul îl cuprinseră acolo viu, şi-l duseră rob la Crîm.

15 Iar Racoţi încă trimise ajutor Mihnilor pre Gaud, căpitanul némîilor, cu o seamă de unguri, iar cu altă seamă de oaste să duse Racoţi la Haţag, aşteptind pre turci, să să bată acolo. Mihnea încă purcăse den Tîrgovişte

1 Şi cînd fu *om. A*, Deci cînd fu O septembrie 5]septembrie AC, la septembrie (septembrie L, septembrie O) 5 (în 5 K) KLO deni]om. ACLO, zile K leatul]vîcalecul G, cursul 20 anilor K, *om. L*, leat O 7167]7168 O întrâjau întrat K 1–2 întră Costandin vodă în Moldova. Şi sosind la Iaşi *om. C* 2 După Moldova ad. cu oştii şi trimisă pre Bade Lălaceanul străji înainte şi prinsă straja Ghică vodă O cu strajecu streaja ACL, *om. O* moldovenească moldovinească K, *om. O* 3–3 Şi război mare fu]şi fu război mare AK, foarte late O 3 [fu]fură AGK biruiţi moldovénii AO 3–4 de oştile lui Costandin vodă *om. O* 4 răzbindu-i]răzbind GL Inchina lui]Inchinare AC duseră]dusără K, ducea O domnul *om. O* lor *om. AL* 5 preste]peste KLO Prut]Prot G Tîşora]Tuşora ACGO, Tîşora L viind]fiind L, venind O vîste]veste L, *om. O* 5–6 Ghica vodă s-au pogorât O 6 boerii ALO lui *om. AK* jupinése]jupinésele L, jupinésele lor O spre]pă A, pe K, pre L, peste O pîn la]pîn spre K 6–7 Tîghine]Tighina ACLO, Tighina GK 7 Aco]şi acolo O împreunat]înprinat K 30 Galga]Chalga A, Calgan CG, Calga K, Galca L sultan]sultanul A, soltan K cu oştii]şi cu oştile G, însă cu oştii O tătăreşti L ca]ca la AO 20.000 de tătari C 8 Şi den]din O porunca]porinca G, poronca O împăratului]împăratiei K mérse]merseră AKL, au mers C, şi au mers O 8–9 Şi avură război mare]Şi sosind la Iaşi au făcut mare război O 9 tîrgul Iaşilor]joraşului O clipala GK 10 munténii L de tătari *om. O* în e]înnainte C, tătarii înăşii O în oi *om. O* de-i]dă L răspîndiră]răsipiră G, răsipiră în toate pările O şi-i]şi li G, şi L, *om. O* noroiră]Innoroiră ACL, Innorindu-i O 11–12 Tăiară pedestrimea toată, ca 2000, şi călărimea aşijderea şi-i robiră din dăstul]Şi tăiară tătarii ca la 2000 de călărime, iar pedestrime cîti fură ca la 2000 pre toţi i-au robit. Iar lui Costantin vodă i s-au înnorocat calul 40 în Bahlui şi eşind pedestre s-au prilejit o slugă a lui, anume Stan părcălabul de la Comişani şi indată au descalcat de pe calul lui şi l-au dat domnului său de au scăpat, iar pre el l-au luat tătarii O 12 şi-i]şi AKL destul ACGK Iar cîti]Şi căti O codri li]codri-i K omoria]omora A, omoria CGO moldovénii]moldovenii A, moldovianii G 13 De aciia]De-abia ACGK, d-abia L, căt de-abie O puşine]puşintei GK, puşini L, puşantei O oameni]omini G, oamini K, oameni]inprejurullui O Iar]Şi L Gherghe]Gheorghe A, Gheorghe KL 14 dvornicul]vor nec O 45 După Băleanul ad. şi pre Nan căpitanul de roşii O îl cuprinseră]l-au pris A, încă]prinseră GL, îl (li O) prinsă KO acolo *om. AKO* viu]om. C, vîi O şi-l duseră rob]şi l-au dus A dusără K şi-i dusără robi la Crâco O 15 Raco]i]Raco]e C, Raco]i craiul O trimise]mai trimise A, trimis-a G, trimiseră L, trimisă O ajutor]ajutori G, *om. O* Mihnilor]Mihnilor vodă ACGKO pre]pe O Gaud]Gaud A, Gaut G, Gaudi K, Gludich O căpitanul]cap L, 50 *om. O* némîilor]neamul GO, niامul K 16 seamă^{1,2}]samă GKO unguriloşti ungureşti O altă seamă de oaste]o samă de oştii O să dusce]se duse G, s-au dus O Raco]i]Raco]e C, el O Haţag]Hageac L 17 aşteptind pre]de aştepta pe O să sâlcă sâ L Mihnea]Mihnea (Mihne O) vodă AGKO purcăse]purcese L, purcese]purcese K, purcăse]purcese O din Tîrgovişte O

asupra | turcilor. Si cînd sosiră la Frătești, eșiră o seamă de turci din tabăra lor și să loviră în lunca Giurgiovului. Iar Gaud cu ungurii lovi-i fără veste și foarte rău i-au tăiat. Si cîți scăpară, i-au gonit pîn în tabără. Turcii să îngrijară foarte.

Iar preste noapte, veni veste neagră Mihnii, că au bătut turcii pre Racoți craiul, și pre Costandin vodă tătarii aşijderea. El încă să spăimîntă rău. Si socoti că nu va face singur nimic. Că turcii era mulți și tătarii încă venea cu Ghica vodă. Ci să învîrteji înapoi cu multă grijă, pîn sosi la Tîrgoviște. Deci el acolo gîndise să şază pre loc și să să bată cu turcii. Iar dorobanții și alte oști să sfătuiră să-l încriză în cetate și să-l dea turcilor. Mihnea, deaca prinse de veste, cu mare meșterșug să împăcă cu dorobanții dîndu-le și bani mulți. Noaptea-l sloboziră, de au fugit preste munte. Si acolo își sfîrși viața lui, cum au fost mai rău.

Si au domnit Mihnea vodă 1 an și 9 luni.

Iar turcii și tătarii intrară în țară, de o robiră și o prădară foarte rău. Si puseră domn pre Ghica vodă la noemvrie 20 deni, leatul 7168. Si să întoarseră | înapoi cu multă pradă.

Iar Ghica vodă deaca s-au aşăzat la scaun, în București, trimis-au poruncă în țară ca să să strîngă cine va fi rămas și să-si meargă cineși

1 cîndcîlt L sosiră|sos O la sat la Frătești AGKLO samă GKO **2** Giurgevului G Gaud|Gaud A, Gaudi K, Gaod L, Gludih O lovi|i|i loviră A, lovi L, fi lovi de curmezis O fără|făr de ALO **3** i-au tăiat|i tăiară C și i-au tăiat foarte rău O cîți om. O scăpară|scăpat AK, om. O tabără]tabăra lor AGK **3—4** Turcii să îngrijară foarte om. O **4** îngrijară|îngrijiră L **5** preste|peste K, cînd fu peste O veni|i veni A, veni-i K veste|viaste G, veste L neagră|rè O Milnij Mihni vodă AGK, Mihni vodă de doao părți O că au|cum că au A, cum au O pre|pe LO **6** Racoțe C pre|pe aşijderea om. O El încă|si el A, Deci el O **7** rău|foarte rău O socotis|s contenti AK face|putea îsprăvi O singur nimic|nimică singur A, nimic singur C, singur nimică GL, singuri nimică K, nimică el sângur O și² om. L **8** veneia AK Ghica|Gheorghi Ghica O Cîși A, ce GK învîrteji|întoarsă O înapoi ACGKO grîjaj|grîje A pîn|pînă ACLO sosijau sosit K **9** Deci el acolo|Deci acolo el L, și acolo O gîndise să|gîndi să A, socoti să O pre|pă CL, pe K pre loc om. O să se K **10** și alte oști|și siimeni și alte bresli O svătuiră G și² om. C să-l încriză în cetate și să-l dea turcilor|ca să nu să bată cu turcei, că de să vor bate, vor răpune țara și vor pune turcei în țară pașă O **11** Mihnea|Mihnea vodă AK Atunce Mihne vodă O deacă|daca CKL deaca prinse de veste|foarte să îngrijă ca să nu-l opreasă slujitorii să-l dea turcilor O cu mare|și cu mare O meșterșug ACGLO **12** și bani|bani AO noaptea-l|iși noaptea il AL, noaptea il C noapte ei il K noapte-l sloboziră|așa l-au slobozit noapte O de au|dă (și O) au LO preste munte|în Tara Ungurească O **13** își sfîrși|și-ausvârșit AGKO viațaj|viația G lui om. GK **După** rău. ad. Si puse domni pre Ghica vodă A **14** Mihnea vodă|jace în țară O 1 an și 9 lunijani 1 și luni 3 ACGKLV **15** de oși o A, dă o L robiră|răpiră C și o prădară om. L **16** puseră|puindu-să A, puind O pre|om. A, pe L Ghica vodă|Ghica voevod L, Io Gheorghie Ghica voevod în scaun în București O la om. AO denijde zile AK, om. CLO leatul|cursul anilor AK, om. L **17** Si om. AO să întoarseră|s au intors A, să întoarsă KO **După** întoarseră ad. turci și tătarii A, iar CGL cu multă pradă înapoi O **Înainte de r.** **18** ad. Cap. 44. Domnia Ghicăi vodă ce au mers din Moldova domni la domnia Tării Romînesti K **18** Iar om. K deacă|daca CL, dacă KO s-au aşăzat|să aşăză O la|jn ACKL scaon K înjla L, om. O București om. O trimis|au|trimise A, triimisă O **19** poruncă|cărți A, poruncă G, poruncă KO în țară|în toată țara AGKLO ca să săsă să AL, ca să CG cine|cineș CO și să-și|să să GO, să K meargă|miargă GO margă K cineși om. AO

la moșia lui, să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului. Și arăta milă mare asupra săracilor și le făcea judecată dreaptă. Niminea nu să intorcea obidit de la divanul lui. Așijderea și slujitorilor le făcu căutare. Și cîți ziseră că sunt robiți, săraci, fugiți, morți, pre toți îi scoase de la catastih. Și celor ce rămăseră le déde scădere din dăstul. Și ertă pre toți gresiții. Și cînd au fost vrémea haraciului, pus-au pre toți să-și dea după obiceie.

Iar cînd au fost la april 26 deni, 7168, venit-au la Ghica vodă véste cum vine Costandin vodă cu unghurii, pre la Ciinéni, aicea în țară. Și numai-decît s-au sculat cu toți boiarii țării și cu toate jupinésele lor și cu toți coconii lor de s-a dus la Giurgiov. Iar Costandin vodă au intrat în București, mai 1 deni. Și s-au adunat toți dorobanții și siiménii lîngă dînsul. Și veniră și din roșii și din toate cétele, de să încchinara lui. Și să apucără iar de hoțiile lor céle obiciuite stri | cînd și jefuind bucatele boiarilor și tot ce găsiră. Și făcură și alte neburii multe. Că veniră fără véste de lovira pre Ghica vodă la Giurgiov, pre în vârsatul zorilor. Și carii cum putură scăpară, unii în cetate, alții în șaici, alții în prund, mulți s-au și înechat; pre mulți i-au și prins afară. Și ce aflără, luară, cu jahul, tot. Și iar s-au învîrtejît înapoi, la București.

Deci înțelegind împărtăția de atîta neburie ce fac rumînii, și îndată porunci la turci și la tătari să vie în țară să o robească și să o prade. Iar

1 la]pre la O moșia]moșiiile O lui]sa oricarele A, sa K, lor O să sâlji să să AO dea] de O haraciul]hareciul O să să apuce de hrana lui și să-și dea haraciul împăratului om. G 2 Și arăta milă mare asupra săracilor om. K făce]făce O dereaptă G, diriaptă K Niminea] 25 Nimini AC, Nimeale G, Nime K, Și rimene O 3 intoarce O de la divanul lui obidit O 4 ziseră]om. C, zisără KO că sint]om. C, că-s tot G săraci, fugiți]săraci AKL, fugiți, săraci C, și fugiți O și morți KO pre]pe L îi scoase]scoase K, îi scoasă O 5 catastif CO celor ce] căt O rămăseră]rămăsease K, rămăseseră L, rămăsără O déde]dete ACL, dedi O scădere]scădiare K, scăzământ O destul AGKLO ertăjertă G 6 gresițai O După gresiții ad. și să 30 bucura țara foarte de dreptățile ce le făce O cînd au fost]viind ACGKLO vrémea]vriam K, vreme O pus-a]pusse A pre]pă A să-și să-l AKLO, să CG deajde O 7 după]dupre C, de pre G obiceie]obiceiu, ACL, obiceau GK 8 au fost]fu KO la¹ om. A april]aprilie ACKO 26 deni]26 de zile AK, 26 CL, 27 O 7168]In (in om. A) cursul anilor 7168 AK, leatul 7168 CO, văleatul 7168 G venit-au veste la Ghica vodă O 9 cum]cum că AO, că CL După vodă 35 ad. feierul lui Șärban vodă O aicea]aici AL, aice KO 9–10 aicea în țară. Și numai-decît s-au sculat cu toți boiarii țării și om. G 10 sculat]mutat C, gătit O cu toți]toți A boiarii] boerii ACLO țării om. C și]om. A jupinésele ALO toți om. K 10–11 și cu toți coconii lor om. O 12 mai 1 denijla maiu 1 AO, mai 1 CL, în luna lui mai 1 K toți]și toți L 13 viniră K din om. GO și din toate cétele om. O 14 hoțiile]tlhărie]o stricind]strin- 40 gind AK jăfuind ACLO, jăcuind GK 15 multe]mai multe L Căși O fără]făr de A, fără de O deje-i C, de-l L 16 la Giurgiov pre om. O pre]prin AK, pri G, om. O în vârsatul]râvârsatul AL, vârsatul GK, în râvârsatul O carii]care ALO, carei C 17 aşa scăpară O în¹]la K în²]prinA șaici]șeici K prund]ostrove O și inecat]și inicat K, inecat în Dunăre L 18 și pre O i-au și]i-CL, au O prins]coprins C afară]pre afară C, și afară O luară cu jahul, tot]tot 45 luară cu jaful A, luară (luoa G) cu jacul tot CGK, jăfiră tot O 19 s-au învîrtejît]să învîrtejiră GK, s-au întors O înapoi om. K 20 împărtăția înțelegind C, înțelegind împărtăție O de atîta]să miră (mirară G) AGK, să miră de această L rumînii]români K, românei O 21 porunci G, poronci KO în țară om. AK robească]robască GK, robască O și să o pradec]om. C, și să prade K, și să o predi O

Ghica vodă înțelegind de aceasta, și cu boiarii din preună, ei trimiseră cărți la împărătie și la vizirul, cu lacrăme și cu plecăciune, ca să nu mai trimiță oștile pre robie, ci numai să gonească dușmanii afară din țară. Deci atunci să milostivi și trimiseră pre Geani Aslan pașa și pre Chinan pașa cu oștile turcești și pre Ac Mîrza cu tătarii. Și veniră la Giurgiov de să împreună cu Ghica vodă.

Si cînd fu la mai 21 deni, au purces să meargă la București. Iar Costandin vodă | prinse de veste și au fugit cu mulți din munte și la 94^u mai 25 deni au trecut muntele, și au pribegit în Țara Căzăcească. Iar doamnă-sa au rămas în Țara Ungurească.

Iar Ghica vodă s-au aşzat și fi domn iar la scaun în București.

Iar Geani Aslan pașa și cu Chinan pașa și cu Ac Mîrza s-au înturnat cu mare cinstă și cu dar bun și au trecut în Țara Ungurească pre la Rușava, împreună cu Budum pașa și cu Seedi pașa. Făcut-au război mare cu Racoți craiul, din jos de Clujvar, pre apa Șomușuiului. Care război, 15 zic unii, față la față, nici pușcă, nici tun n-au slobozit, numai sabie la sabie. Ci tot fu izbînda turcilor, că era mulți, ca 40.000 ; iar ungurii puțini, ca 8.000. Atunci Racoți vitejaște au perit, că numai cu sabia goală au intrat în mijlocul turcilor și au tăiat pre un pașă mare și pre mulți turci. 20 Și învîrtejindu-se, unii l-au lovit în cap cu sabia, alții l-au împuns în spate cu giudelele. Și încă aşa rănit fiind, tot au scăpat. Si fiind biruit, fugit-au

1 Înțelegind K de om. G Iar (p. 142₂₁) ... aceasta]Dar bătrînul Ghica vodă déca înțelésă de aceasta O După aceasta ad. foarte să întrestă O boarii]boierii ACL și cu boiarii din preună om. O e]om. K, și O trimiseră]trimisă K, trimisă O 1—2 la împărătie cărți și la vizirul L cărti cu lacrămi și cu mare rugăciune la împăratul și la vizirul O 2 plecăciuni L mai om. O trimiță]trimiți C, trimăță O 3 oștilejoști CKO prejpre O cijce GKO vrăjmașii afară din țară O Deci atuncea (atunci K) ACGKL, și O 4 După milostivii ad. împăratul AK, împărăte O trimiseră]trimise ACK, trimisă O Geani]Gian A, Gean CGL, Teană K, Jân O pre Chinan]Chinan G, pre Sinan K și pre Chinan pașa om. O oște]oști AGKLO 5 Ac]Hat A, At CK, Aa L Mîrza]Mîrza K, Mează L, Mârzi O Giurgiu ACGL 6 vodă]voevod L 7 cind fu om. O la mai 21]In 21 de zile a lui mai K denilje zile A, om. CLO să meargă lajsă margă la K, spre O 8 prinse]prinzelnd AGKO și om. AGKO 8—9 la 25 zile a lui mai K 9 mai 25]mai în 25 O denilje zile A, om. CLO 10 doamnă-sa]doamna sa ACLO 11 vodă om. L și fi domn iar]a fi iar domn A, și fi domn K, iar O la scaun]la (In O) scaunul lui AGKO 12 Iar]Deci O Geani]Gian A, Gin C, Gean GL, Teană K și cu¹și A, cu C Chinan]Sinan K și cu²și A Ac Mîrza]At Mîrza ACK, Armeaza L, Ac Mîrza O 13 dar bun]daruri bune AK cu mare cinstă și cu dar bun]eu mari daruri scumpe și cu cinstă O și² om. O pre]pă G, pe L 14 împreună]du-se cu]împreună cu O Budum]Buda AK, Budun G, Budim O Seedij]Seidi AK, Seghedim C, Seede G împreună]du-se cu Budum pașa și cu Seedi pașa om. L și cu Seedi pașa om. O Făcut-au]făcind C, au făcut O război mare]mare război O 14—15 cu Racoți craiul război mare A 15 cu om. K Racoțe C craiul]om. C, craiul Ardealului O Clujvar]Clușvar AC Șomușuiului]Șomușoiului A, Șâmușoiului C, Șomejului K pre apa Șomoșoiului, din jos de Clujvar O 16 zic unii]zic că s-au făcut O nici^{1,2} nice K n-au om. G numai]ci numai A, la G 17 Ci tot]și A ca]ca la AO unguri ACGKL puțini]mai puțini L, era puțin O 18 ca]cea la AKO Atuncea CGL Racoțe C vitejaste]vitejești O 19 pasă]pase GK 20 învîrtejindu-se]învîrtejindu-să ACI., intorcindu-să înnapoi O în cap om. CV spate]spată cu hăstiurile (?) C 20—21 cu giudelile în spate O 21 cu giudelele]cu sulița A, cu țuidelile G, cu sulițile L rănit fiind]rănit L, fiind rănit O auja G Și om. C fiind biruit]biruindu-să A, fiind biruți G fugit-au]tot au fugit AK, au fugit O

95 pîn la Oradiia Mare și acolo au murit. Și fu dus la moșia lui, | la Patoc, și acolo s-au îngropat. Iar turcii ocoliră Oradiia Mare și o bătură 40 de zile și o luară cu totul.

Iar Ghica vodă fiind domn Țării Rumînești, porunci să-și dea fiște-care birul, să să plătească de haraci. Iar ei, ca niște oameni nebuni și dăzmétici, să trăgea fieșcarele și să ascundea și nu vrea să-și dea birul după obiceaiu, gîndind domnului lor cum era și învățați. Deci trecînd vrémea haraciului, fu scîrbit vezirazimul Chiupriului, și cînd fu la septembrie 1 deni, leatul 7169, trimis-au pre gineri-său Mustafa pașa de la 10 Silistra și au intrat în București fără veste și au luat pre Ghica vodă din scaun și l-au dus la Poartă și l-au mazilit, prepuindu-i că n-au fost vrédnic să-și tocmească țara și să-și trimiță haraciul la vréme.

Și au domnit Ghica vodă luni 9 și zile 10.

Atunce, pre acea vréme, era împăratia la Odriu. Și s-au întîmplat

15 de au fost acolo și Costandin Cantacuzino postelnicul, însă chemat de vizirul, ca să-l întrébe de zabava haraciului, cum au fost. Și-l pedepsea 95^v zicînd că au făcut Ghica vodă și ruminii rușine împă | ratului de n-au adus haraciul la vréme; și cum împăratul biruiaște de la răsărit pîn la apus,

1 morit|murit G ~~aus~~|adus O moșia|moșia L, moșie O Iuijsa K Patoc|Palat A, Patog C

2 s-aул|au C ocoliră|au ocolit O Oradiia|Oradie O Mare om. C 4 Rumînești|Rumînești K porunciporuncit|au AK, poronci O ca să-și de O 4–5 fiștecare birul|birul fiștecarele A, fiștecarele birul C, birul fiștecare K, fișecare birul L, fișecare birul lui O 6 dăzmétici|dăzmétici A, dezmetic CGKO trâgeajstrîngea AK, ascundé O fișcarele|fiștecarele AG, fiștecare CK, fiștecare O și om. C și să ascundea om. O vrealvra O dealde O 7 după|cum este A obiceaiu|obiceiul A, obiceiu CLO gîndind|gîndindu-i C domnului lor|domnului lor râu G, râu domnului lor K, mult râu domnului lor O cum era și|cum era și era și CV, cumu-ș era K, precum era ei O 8 vreme O Chiupriului|Chiupriiliu A, Chiupreliu G, Chiuprăluk K, Chiupriiliu LO 8–9 la septembrie 1|In zi 1 la lui septembri K 9 deni om. ACLO lea-tul|vîaleat G, și cursul anilor K, om. LO 10 Silistra|Sâlistra K, Dârstor O, Sistra V

30 și au|de au O fără veste|fără de veste A, om. C, fără de veste G fără de veste în București O După vodă ad. făr de (fără K) veste AK 11 și l-au dus la Poartă|ducindu-l la Tarigrad O și l-au mazilit|om. A, l-au mazilit O prepuindu-i| prepuindu-l AL, prepuind K vrédnic|vrédnic G 12 tocmăscă GKO 13 luni 9|9 luni AK și zile 10|și 10 zile. A, zile 10 CL, și 10 zile K După r. 13 ad. Iar intr-alt lătopisești pentru mazilia Ghicăi vodă

35 scriie alt adevară, că Ghica vodă lăsase pe Gligore, fiul-său zălog la vizirul și-i déte pe Costandin postelnicul Cantacuzino sfetnic și chivernisitor. Iar cînd au fost intr-o zi, Gligore bezdadea la vizirul Chiupriului, l-au întrebat de tată-său, iar fiul său fiind sfătuit de chivernisitor, au răspuns vizirului: „de tatăl mieu, cum au fost până acum și ce au <făcut>, am fost

40 vizirul Intr-aceia numai s-a|turburat și au trimis de l-ai luat în obezi și i-au jăfuit toată avuția lui; au trecut despre doamna și o au dâzbrăcat, lăsind-o numai în ie, pitită după ușă. Iar o slugă bătrînă a Ghicăi vodă, anume Ștefan vel armaș, au luat o ipingea a lui și au aruncat în capul doamnii până-s-au potolit turcii cu jaful. Deci pă Ghica vodă l-au pornit la Tarigrad și până a treia zi au venit veste că au pus pe Gligorie, fiul său, domn. Iată acest bine au

45 făcut fiu la părinte lui și aşa este adevarul C. Introducere la cîicitillul Cap. 45. Vizirul cînd au vrut să trimiță pașe să domnească Țara Romînească, iară Costandin postelnicul Cantacozino au căzut cu rugămintă și au potolit scîrba și urgia vezirului și pentru domnia lui Grigorie vodă, feciorul Ghicăi vodă K 14 Atunce|Atuncea ACL, om. GKL prelpă CL, și O

50 acea|acéia K, Intr-ace O vremi O Odriu|Udriu C, Udreul O s-auls-a L 15 Cantacuzino postelnicul|Cantacuzino C, vodă Cantacuzin postelnicul G, postelnicul Cantacuzino K, postelnicul O Însă|om. C, încă L, fiind O 16 ca om. A fost|fost lucrul O pedepsie ACGK, pedepsie O După pedepsea ad. În multe feluri O 17 rușine|meșteșug și rușine O adus|dat K

18 biruiaști O pîn|și pînă G

și nu iaste altă țară mai rea decât Țara Rumânească, că nu apucă o neburie să să potolească, alta rădică. Atuncea Chiupriliul vezirazimul foarte rău s-au miniat, poruncind gineri-său, lui Mustafa pașa, să vie aicea în țară el domn (adecă pașă). Și rindui 4.000 de turci să vie cu dinsul. Și au poruncit să omoare pre Ghica vodă.

Iar Costandin postelnicul, bunul creștin și vrădnic de slujbă, el deacă înțelése de aceasta, mult plinse și să văeta pentru săracă de țară, cum să-și piarză légea, și sfintele biserică să să facă mecenuri turcești. Și-și căuta ajutor într-o parte și-ntr-alta, și pre nimenea nu-și găsia, fărăcăt pre cel mare, puternicul domnul și dumnezeul nostru Isus Hristos, carelă au izbăvit pre izrailean din mîna lui faraon și pre Noe din potop și pre Lot din Sodom și pre David din mîinile lui Saul și pre tot neamul omenesc i-au răscumpărat cu sîngele lui și i-au scos din mîna diavolului. Așadar întări și inima robului său Costandin postelnicul și vitejaște cutează de întră tocina la viziriul. Și cu mare groază deschise buzele lui, și cu multe lacrămi i să ruga ca să să milostivească încă odată pre Țara Rumânească, să le iarde greșalele, prințindu-se tare că nu vor mai face ce au făcut, ci va da haraciul împăratului la vrămea lui și ce-i va fi porunca vor face. Și multe ca acestea zicea. Și-i aducea aminte în tot chipul.

Atunce déde dumnezeu de-și conteni viziriul mînia și îndată opri pre gineri-său, Mustafa pașa, să nu vie aicea. Și pentru voia lui Costandin postelnicul, au ertat pre Ghica vodă de moarte și pre Țara Rumânească de a lor greșală. Că pre acel Costandin foarte-l avea Chiupriliul iubit, căci il aflase că grăiaște drept și ține cu raiaoa împăratului și pohteste

1 iaste este ACL altă om. G 2 rădică[să rădică ALO Atuncea]Atunci K, și îndată O Chiupriliul]Chiupriliul GL, Chiupriliul K, om. O 2–3 vezirazimul foarte rău s-au miniat om. O rău om. AGK 3 poruncind[porunci GO gineri-său]viziriul gineri-său O lui om. CG să vie[să sic] aicea[iaci ACGKO După țară ad. să fie AGKLO 4 domnelL pașă]pașe K Și[și-i AK rindui]orindui G 4000]40.000 K auți-ai CG 4–5 poruncit G 5 prejși pre GL 6 vrădnic[vrednicul CG el om. KO 7 înțelése]ajunțăles K, înțălesă O plinse]plințea KO 8 să-șilva să-și O să să facă[să-și facă G, cum or să fie O mecenuri]meștecatuř G turcești] de turci G, om. O 9 într-o parte]și într-o parte AKO și-ntr-alta]alta A prejpe O nimini AC, nime K găsia]găsies O 10 fărăcăt]numai A, fără de cît CO, fără numai GK mare]mai mare AGK, om. O puternicul]pre A, puternic CKLO și domnul G și dumnezeul]om. AGO, dumnezăul K 11 carelă]care CG, cel ce K izrailean]israel A, istrailean CL, norodul lui Istrail O mîna]robia AGKLO Noe]dreptul Noi O 12 Sodoma K mîinile]mîinile K 13 i-au Jl-ai ACO singele]scump singele A luijsău AO și i-au scos om. C mîna]mîinile A, mîinile K, robia O 14 Așadar]Așijdere O robului său lui V vitejaste CGK, vitejești O 15 tocmai]tocmai AL, om. O viziriul]vezirazimul Chiuprileul O deschise]deschise-și A, deschisă O buzele]buzile L, gura O luijsale AK, om. L 16 i săja să C rugă AG prejpe A 17 să lejsă se L, să-i O iartăjerte ALO greșala O prințindu-se]GK 18 cițe CG, ce-ș K, și L val]vor AKO luijsa AK ce-icje AO 18–19 împăratului la vrămea... în tot chipul om. L 19 vor]va CG Și-i aducea]Să-i aduse A, Și aducea C, aducindu-i O tot om G 20 Atunce]Atuncea AGL, Atunci CK déde]date ACL, déti O viziriul om. G mînia vizirul L 20–21 opri pre]poronciși popri pre K 21 vie]margă K aicea]aci în țară A, aici C, în țară GO, în Țara Românească K 22 postelnicul om. LV pre]ji pre ACGK, și pe O din moarte AGK 23 a lor om. O prejpa L acel]acest O După Costandin ad. postelnicul CO 1 om. G Chiupriliul]Costandin L 24 căci filcă să A, căci K aflase]afia C drept]adevărul și dreptul A, derept GK și pohteste om. C poftete AL

binele săracilor. Avut-au săracă de țară noroc pentru acel om bun, carele sta în toată vrămea pentru binele ei și-l durea inima de creștinătate și de pămîntul țării, ca să nu-l piarză. Că și el era moșnean într-însa, cu case și cu olate, ca și alți boiai. O mare ciudă făcu dumnezeu cu Țara Rumînească, că o scoase din mîinile paginilor și bisericici | le le mintui de legea lui Mehmet, și-i trimise mare bucurie. Lăudat să fie numele lui în vîci !

După acela vizirul poruncă Costandin postelnicul să aleagă pre cinea va fi voia lui să-l facă domn Țării Rumînești. Si au lăsat pre credința lui și domnia și țara, ce-i va fi voia lui să facă și să tocmească.

Atuncea înțelegind domnii greci țarigrădeni, cădea la picioarele lui și-i făgăduia bani mulți și-l ruga ca să facă pre unul dintr-însa ei domn. Iar el, știind că sunt greci avani și încărcați de datorii, nici unuia nu i-au făgăduit, iar pentru binele țării, ca să nu o prade și să o jăhuiască, cum sunt ei învătați. Deci fiind acolo și Gligorașco, sin Ghicăi vodă, prințind de veste, mers-au el singur de au căzut la Costandin postelnicul cu multă rugăciune, ca să-l facă domn, făgăduindu-se că-i va fi ca un fiu bun, și ce-i va zice, va face. Costandin postelnicul i-au luat credința și să făgădui să-l facă domn, socotind că au născut la Moldova și acolo au crescut, și cum el va ști rîndul țărăi și-i va fi milă de săraci. Si-l jură pre sfânta evanghelie și-i făcu zapis cu mare legătură, cu a lui mină scris, ca să-l aibă că pre tat-său și să-l cinstească cum să | cade, măcar că Costandin nu-a pohtit de la el nici să-i dea boerie, nici nimic, fără pace la casa lui să aibă.

Si aşa, făcind legătură, număidecă l-au dus la vizirul, de i-au sărutat mină, de domnie. Si au purces cu agă și cu stéag, de au venit aicea în țară,

1 binele săracilor om. C săracacea (această K) săracă AKL pentru acelcu acest O carele]care O 2 în om. G de¹]pîntru A, dă L 3 țării]Tării Românești O ca să nu-l piarză om. O să nu-lsă-l G moșnean]moștean A, moștan O 3–4 casă și cu moșii O 4 O]Oh AK ciudă]minune AO 5 mîinile]mîinule K paginilor]turcilor AK bisericile]sfintele biserici AO de[de]in AC legeal]légea K, lege O 6 Mehmet]Moameti A, Mahmet O și-iși ACKO să fie]siie C luijtă G 7 poruncă]au poruncit A, porincit-ău KO postelnec O pre]pă A 8 cine]cini-i A, cine-i CGKL lui voia C lui om. K să-lsă C Rumînești]Muntești A 9 ce-i]cumiu-i O lui voia C lui om. O tocmească]socotească K, tocmască O 10 greci]grecești O 11 și-iși CGL dintrujdin AGO, dintre CL, de K 12 știind că fiindcă L săt om. C grecii AGK datorii]toate datorile G 12–13 i-au făgăduit]j-ai îngăduit AGK, îngăduit O 13 iar om. O pîntru A să ojsă nu o A jăhuiască]jăfuiască ACLO, jehuiască G, jecuească K cum]precum AGKLO 14 și om. O Gligorașco]Grigorașco AKL, Grigori vodă O sin]ficerul AKO, fiul C Ghicăi]Ghica G și prințind O de om. L 15 el]la el A, și el O singur om. A la Costandin postelnicul om. A 15–16 multă rugăciune]multă rugămintă A făgăduindu-se]făgăduindu-i A, făgăduindu-să CLO, făgăduindu-i-se G fiu]fector O bun om. C 17 Deci Costandin O 18 să-l facă]că-l va face O au născut]sau născut A, el au născut L în țara Moldovei O 19 rîndul]rînduala GL fijhi G 20 și-i făcu]și fu G, și făcut O zapis cu a lui mină scris cu mare legătură L scris cu a lui mîna A, cu mină lui scris K, scrisă de mină lui O 20–21 ca pre tat-său]ca un tată C, ca pe un tată O 21 cum să cade om. A că om. C După Costandin ad. postelnicul AK 21–22 măcar că ... casa lui să aibă om. O 22 pohtit]vrut G să-i dea nici A boerie]boerii G nici nimic]nice altă ceva K fără]făr de căt A, fără numai C 23 număidecă om. A la vizirul]numai A, om K i-ajau AK 23–24 făcind legătură ... de domnie]l dusă la vizirul de-l înbrăcă cu căftan și sărătă poala împăratului și i-ai dat steag de domnie O 24 aicea în țară]l țară GK Si-ai purces ... aicea în țară]și au venit Io Grigorie Ghica voevod cu agă turc O

dăscălecind în Caracal, joi în ziua lui sfetii Nicolae, dechemvre 6 deni, leatul 7169.

Văzînd dumnezeu atîta nebunie ce făcuse rumînii și cum nu să mai întorc să-și plîngă păcatele și să facă pocăință, nu se mai putu răbda, ce trimise judecată și caznă. Întâi robiia, a doao ciuma 3 ani, a treia foamete mare în 2 ani, a patra multe boale și nevoi gréle, și în tot chipul de bube. Dumnezeu au secerat de tot feliu de oameni, iar ca la ceata dorobanților, nici la unii. Ales la 2 orașă, Tîrgoviștea și Bucureștii, făcîndu-se moarte nespusă. Că, adevăr, la aceste 2 tîrguri era spurcăciuni multe de voe și asemănără Sodomului și Gomorului. Iar plată încă luară.

După aceasta și Gligorie vodă găsind o țară răsipită și plină de nevoe, mai vîrtoș îngreuiată de păgînii turci, pentru vina lor ce au făcut, cerșind de la ei unii bani, alții bucate | ce jăhuise, alții datorile Mihnilor vodă, alții una, alții alta. Ci să mira ce va să mai facă și cu ce va să să mai lupte. Că ei ca niște lei căsca gurile să-i înghiță pre toți, fiind țara plină de nevoe și de sărăcie. Însă mijlocul tot nu-l da, ci cît putu sili pentru creștini. 97v
Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și chemă pre toți boiarii țării, poruncindu-le ca ce s-ar strînge din țară, venitul tot să-l dea turcilor, ca doar va izbăvi dumnezeu pre săraci încă de acest rînd. Cine au fost zurba, de au hiclenit pre domnii lor și au făcut țării rău în zilele lui Gligorie vodă, și au dat conșul. Ca și slugile lui David împărat, care-l suduia și-l ficlenea; apoi luară plată de la fie-său, Solomon.

1 lui sfetijde sfînt A, de sfete CGK, de sfîntul L denijzile AK, om. CL 1–2 descălecind ... 7169 și au descălecat în oraș, în Caracal, joi în zioa de sfetii Sava, dechemvre 5 leat 7169 O 2 leatul]cursul anilor A, văleat G, în anii K, om. L După r. 2 titlu nou Certare de la dumnață ce au vînit asupra Țării Romînești în K De la p. 147 r. 3 plină la p. 148 r. 5 5 sîrșind cu cuvintele cel bătrîn aveam redacție deosebită Și au dat poclon domniei 1000 de pungi și făcu obiceiu. Și dacă veni în țară, scoasă oerit pre la toți boierii și mănistirile și slujitorii și pusă haracul îndoit și sumă mare de bani pre toată țara și pusă o jumâtate de bir pe slujitorie de înplini acea 100 de pungi de bani și plăti toată datorie. Atunci să făcură năpăsti și fugîră slujitorii și domnia cu pace în O 3 ce făcuse rumînii om. A ce făcuse] care făcură K și cum[jcum AK nu om. L 4 intorc]întoarse C să-și plîngă păcatele]să-l plătească capetile K nu mai putu[n]-au mai putut A 5 robie AKL doao]doo A, doa K, apoi L 6 în¹ om. A multă boală L în²eu C în tot chipul]multe feluri K 7 au secerat]au cercat C, au tot săcirat K 8 nici la unii]la nici unii AC orașă om. G în Tîrgoviște și în K și om. C făcîndu-se]făcînd AK 9 nespuse K adevăr]adevăr A că adevăr la aceste 2 tîrguri era om. K spurcăciuni multe]spurcăciuni A, spurcăciunile C, spurcăciune multă GK de voe om. C și]să AK 9–10 asemănarea C 11 și om. AK Gligorie[Grigorasco A, Gligorie CG, Grigore KL vodă om. C răsipită|rătăcită AGK 12 nevoi AGK păgînii]stăpînii G turci]de turci A 13 unii]unora L jăhuise]jăfuise ACL, jehuise G, jăcuise K 14 alții ... alții]unii 40 ... alții A Ci om. AGKO va om. A mai¹ om. K 14–15 și cu ce va să mai lupte om. A să și]om. G, să K mai² om. C 15 Că ei]căci V să-i]să AK fiind]si AGKL era plină AK 16 nevoi K nu-l]nu-și L 16–17 sili pentru creștini. Și să lăsa pre sine în toată lipsa. Și om. A 18 strînge din țară, venitul tot]strînge venitul țării tot G valii]va K 19 Cine]lar cine AK fost zurba]făcut zarva A zurba]vorba C 20 hiclenit]viclenit AGKL domnii]domnul AKL 21 împărat]împăratul AL, om. G care-l]carele il CL, carele-l GK ficlenea]viclenia ACGK, viclenie L 22 fie-său]fii-său AL, fiul său C, fiul G, fiu-seu K

În zilele lui, au dat dumnezeu de au ertat toate boalele și nevoile ce era în Tara Rumînească. Si s-au făcut pîine și miare și vin mult, și s-au dăschis toată hrana săracilor.

Domnit-au Gligorașco tot bine și cu pace, pîn au murit vizirul cel

5 bătrîn și au pus împăratul pre un fecior al lui, ce i-au zis Chipriuliul, să fie vezirazim în locul tătine-său. Acesta să rădică cu oaste turcească de au
98 mers | asupra Țării Ungurești de sus. Si au poruncit de au mers și Dabija vodă, domnul moldovenesc ; și Gligorașco vodă, domnul muntenesc, încă au purces la iuli 20 deni, leatul 7171. Bătut-au cetatea ce-i zic Uivarul 10 zile 43 și o au luat turcii. Si au mai luat împrejur și alte cetăți și sate și coștee și au robit și au ars Tara Ungurească foarte rău. Mers-au cu Gligorașco vodă în oaste și 3 feciori ai lui Costandin postelnicul, anume Drăghici vel păharnic, i Șarban vtori logofăt și Costandin vtori postelnic. Si slujia foarte cu dreptate și cu credință mare. Iar tatăl lor era aicea în țară,
15 la casa lui, precum să făgăduise Gligorașco vodă cînd au luat domnia.

| Diavolul, pizmașul neamului omenesc, văzind pre Costandin postelnicul că să pornește spre fapte bune, făcînd multe milostenii întii pre la mănăstiri, pre la săraci și pre streini și priimii și-i căuta și Dumnezeu încă-i ajuta și-i adăogea în toate casa lui cu tot binele sfintii sale ; iar diavolul 20 tot îl cerca, duprecum și iaste obiceaiul lui, să-l prință în cluca lui. Si nicicum nu putea de el să să lipească. Atuncea diavolul găsi 2 vase réle :
98v unul rumînesc, altul grecesc, anume Stroe vornicul Leur | deanul și Dum-

1 au dat]dat-a K 2 ce]care A miere L 4 Gligorașco|Grigorie vodă AKL, Gligorașco vodă C, Gligorașcul G cu bine A pin]pînă cînd A 5 După bătrîn ad. Chiupurlăul K 25 împăratul]vizirul .G și au pus împăratul]Deci murind vizirul Chipreleul, pusă împărătie iar O ceși A, și K, ce-i O iau zis]zisără K, zice O După zis ad. iar AGKLO 5-6 să fie vezirazim în locul tătine-său om. O 6 vezirazim]vizir C să rădică]sau rădicat AO turcească]multă A, om. C, multe K cu oaste turcească]cu multă oaste turcească și cu tătarii O 7 poruncit G Evstratie Dabija O 8 domnul moldovenesc]domnul Moldovii A, 30 domnul țării Moldovii C, din Moldova K Gligorașco|Grigorie AKO, Gligorașcul G, Grigorașco L domnul muntenesc]din Tara Romînească K După muntenesc ad. Grigorie vodă A încă]om. A, și O 9 20 deni]2 zile A, 20 CGLO, 20 de zile K leatul]cursul anilor AK, văleatul G, om. L, leat O Bătut-au]Si au intrat în Tara Ungurească și au bătut O Uivar G 10 43 de zile O o (om. O) au luat-o CLO împrejur]turcii O 10-11 și rate și coștee]după 35 înprejurul Uivarului O 11 coștee]coștie G, coșee L 11-12 Mers-au cu Gligorașco vodă în oaste și 3]iar Grigorie vodă cînd mersă la oaste luasă și trei O 12 în oaste om. C anume om. K 13 vtori]2vel CGLOV, al doile K postelnic]stolnic O 14 foarte om. G tatăl lor]Costantin postelnicul O era|râmăsăsă O aiceajaci AC, om. G După țară ad. săzând O 15 casaj casile L precum i să O Gligorașco|Grigorie AKO Între r. 15 și r. 16 titlu Pentru Costantin 40 postelnicul Cantacozino cum l-au omorât Grigorie vodă pentru prâ mincinoasă în K 16 Diavolul]Iar diavolul KO pizmașul]vrajmașul L Iar pizmașul neamului omenesc, diavolul A 17 să pornește]sporește AGK, om. L, sporie O intuiție]taină ACKLOV 18 priimii]mi- liua AL După căuta ad. și-i primia L și² om. ACK Încă-i]lii G, Încă O 19 și-i adăogea]și-i adăoga A, și adăogea G, și spore O toate]toată ACGKV în toate om. O cu tot] cu de tot O, 45 numai V 20 tot om. O îl om. AK duprecum]cum A, dupe cum C, precum O iaste]este AL obiceiul ACLO lui om. C cluca]cursa AL, munca C, casa K, cursile O 21 nicicum om. O de el om. G lipească]apropie C dă el nu putea să să lipească L Atuncea diavolul om. O Atunci K găsiliu găsit K 22 rumînesc]român K unul grecesc și altul rumînesc O vor- niciuldvornic GL Dumitrașco Cantacuzino Tăigrădeanul (vezi și p. 149₁) C

trașco vel vistierul Tarigrădeanul. Aceștea era lăsați de Gligorie vodă ispravniți, să păzească scaunul domniei. Iar ei făcură sfat drăcesc în taină cu doamna Mariia a lui Gligorie vodă și trimiseră cărți de olac la Gligorie vodă în oaste, făcind pîră mare asupra ticălosului Costandin, cum el umblă pre la turci pre marginea Dunărei, de-l pîraște că iaste hain și cum nu bagă în seamă pre doamnă-sa și-și bate joc de ia și cum oprăște țara să nu dea bir. Și atîtea prihăni multe au scris. Și Costandin nimic de acélea n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic.

Deci întorcîndu-se Gligorie din oaste, iar Stroe vornicul încă mai cu deadinsul îi scriia, de împrospăta pîra. Și-l învăță să nu grăiască nimic cu Costandin, și cum va sosi în scaun, să-l omoare fără veste. Deci Gligorașco își întoarse firea și crêzu pre Stroë dvornicul și pre Dumitrașco. Binele ce-i făcuse Costandin îl uită și jurămîntul călcă. Și cum sosi în scaunul lui în București, îndată îl apucără acei 2 draci cu gura și-l puseră la cale rea și spuscată, cum puse și céle 2 mărturii mincinoase pre Pilat, ce ucise pre domnul nostru Isus Hristos. Așa și ei făcură pre Gligorașco de trimise dorobanții la casa lui Costandin postelnicul. Și fără veste, din asternut l-au luat de l-au dus la sfânta mănăstire ot Snagov. Era simbătă spre dumineacă, dechemvre 20 deni, în ziua de sfetii Ignatie bogonoset, leatul 7172. Și acolo au stătut la dumneziiasca liturghie tot în genunche la sfintele icoane. Fiind gata, s-au pricestuit trupului și singelui domnului nostru Isus Hristos.

Iar cînd au fost seara, pre la cină, l-au omorît în trapezării mănăstirii.

1 vel vistiiariu G, marele vistier K 1–2 ispravniți om. ACKO 2 ci om. CGKLV făcură făcind C 3 a luijui G de loc cărți G 4 mare]mencinoase K ticălosului]ticălosului de A, lui G Costandin]Costandin postelnicul AGKO cum]cum că A 5 umbă]Inblă pre la marginea K iaste]este AL, esti C cum om.O 6 și-și]ci-și O bate]bat G de iajde dînsa AO cum]cum că AO 7 atîtea]alte O multe prihăni O au scris]au scris GO Și]Iar O Costandin]Costandin postelnicul AKO nimic de acéleajde acestea nimic A acéleajacele K, aceia L, aceast O 8 n-au]au AL nimic om. AG n-au fost vinovat, nici n-au știut nimic]n-au fost știind, nice era vinovat K, nu știe, nici n-au fost vinovat, nici au știut O 9 Deci]Și A dinde la O încă om. O 10 li om. A de împrospăta]și îi prospăta O grăiască]vorbească C 10–11 cu Costandin nimic GKL 11 postelnicul Costandin A, Costandin postelnicul O și cum]ce cum GO să-l omoare]să trimită să-l omoare O fără]făr de ACO Gligorașco]Grigorie vodă AGKL, Gligorașco vodă C 12 își întoarse]întoarse-și K întoarsă fire O pre]pă A Dumitrașco]Dumitrașco vistierul GO 12–13 Binele ... uită și]Și uită tot binele ce-i făcuse Costandin postelnicul O 13 Costandin]Costandin postelnicul ACL îl uită]om. A, l-a uitat K călcă]il călcă C, au călcat K 13–14 în scaunul lui]in scaun L 14 îl om. A acel]cei AK gura]gurile AO 14–15 cale rea și spuscată]cale lor cea spuscată O 15 puse]spuse C, puseră KO céle]acele G mincinoase]om. CL, minciunoasă O cejdé L ce ucise]de au răstignit O 16 nostru Isus om. K și ei făcură]făcură și ei AO Gligorașco]Grigorie (Gligorașco C) vodă ACGKO de]și C 17 dorobanții]pe Bratul vel căpitan za dorobanț O fără]făr de ACO 17–18 l-au luat din asternut O 18 de l-a]u]și l-au]LO dus]dus noaptea A GKO sfânta om. O ot]la AKO Era]Și era O 19 deni]om. ACL, zile K ziuă]zioa A, zua K, zuo O, ziu V sfetii]sfîntul AC, sfânta L bogonoset]pogonoset L leatul]cursul anilor A, în anii K în ziuă de sfetii Ignatie bogonoset, leatul 7172]văeat 7172 G, leat 7172, în ziuă de sfetii Ignat O 20 dumneziiasca]sfânta A la]lînnainte O sfintele]sfinte C 21 Fiind]și fiind O trupului și singelului]cu trupul și cu singele A, cu sfintele taine a O 22 Iar cînd]Și cînd O pre la]pi la O trapezării]trapăzarea K, trapezarie O

Iar Gligorașco vodă, deaca-i spuseră că l-au omorit, iar el atunce s-au deșteptat și au zis părintelui Ștefan, mitropolitul și tuturor boiarilor, că n-au știut când l-au omorit și cum au fost adormit; căndu-se și plângind de moartea lui Costandin. Și blestemă pre Stroe și pre Dumitrașco, căci ei l-au îndemnat de l-au omorit, nefiind nimic vinovat.] Așa s-au căit pentru moartea domnului nostru Isus Hristos și Iuda; dar nimic n-au folosit, ci au luat plată matca focului. Și aceștea încă o vor lua, precum zice la sfânta evanghelie: Cum ați judecat, așa vi să va judeca și cum ați măsurat, așa vi să va măsura. Iar tru | pul lui Costandin l-au rădicat jupineasa lui,

99^v 10 Ilinca și coconii lui: Drăghici, Șärban, Costandin, Mihai, Matei, Iordache și cu mare cinste duseră-l la mănăstirea lor ot Mărgineni și acolo îl îngropă, făcîndu-i-se pogrebania și pamete mare cum să cade.

O, diavole, răul pizmaș neamului omenesc, cum prelăstiși pre Gligorie vodă de omorî pre Costandin fără judecată, fără vină nimic? [Iar țara toată plîngea pre Costandin postelnicul, că au pierdut un stilp mare, care au sprijinit toate nevoile țării. Plîngu-l și săracii, că ș-au pierdut mila; plîngu-l carii au avut de la el multă căutare; plîngu-l și păgînii și creștinii și toate țările care l-au știut și carii nu l-au știut, ci numai de numele lui au auzit, pentru multă înțelepciune și bunătate ce făcea în toate părțile. 20 Si de la cine fu acea moarte necuvioasă? De la Gligorașco, pre carele

1 Iar[și C Gligorașco]lui (om. GKO) Grigorie AGKO l-a[u]l-a C iar² om. GKLO atuncea AC 2 părintelui[părintelui] său Ștefan C, cătră părintele O mitropolitul]om. C, mitropolitului K tuturor boiarilor]cătră toți boerii O 3 și¹om. L și cum[și cind G, și cum că O adurmit G 4 Costandin]Costandin postelnicul ACO blestemă]blestemind C pre] 25 pă A Stroe]Stroe vornicul O Dumitrașco]Dumitrașco Cantacuzino (vistierul O) CO 5 Așa] Și așa C căit pentru căit și Iuda pentru AGO 5–6 căit... și Iuda]căit de moartea lui Costandin postelnicul, cum s-au căit Iuda pentru moartea domnului nostru Isus Hristos C 6 dar[și O 7 c[i]căci C au luat]tot ș-au luat O matca focului]munca de veci O Și aceșteaj] Așijdere și aceste O încă oj[ncă-ș O vor luan]vor luan-o G, vor luan KL luan]luna plata O la 30 om. K 7–9 ci au luat plată... vi să va măsura]ci precum zice sfânta evanghelie: cum ați judecat așa vă veți judeca și cum ați măsurat așa vi să va măsura A 8 evanghelie]leturghie G cum ați judecat]că cu ce judecată veți judeca O vi]vă CGK așa vi să va judeca]așa vă veți judeca L, judeca-vă-veți O și om. GK cum ați măsurat]cu ce măsura veți măsura O 9 așa om. LO vi]vă CGK măsura]măsura voao O Costandin]Costandin postelnicul ACO, 35 om. L 10 Ilinca]Elina AGK, Ilinca care era fata lui Șärban vodă Basarab C și cu coconii ACL Matei om. O și Iordachie AK 11 și om. AK duseră-l]l] duseră AC, il duse L, l-au îngropat O lor]lui O ot]la AKLO 11–12 și acolo îl îngropă om. O 12 făcîndu-i- se]făcînd A, făcîndu-să O pogrebanie O pamete]pamete GK și pamete mare om. O 13 răul]răule AKL, om. O pizmaș]pizmașul A, pizmaș mare O omenesc]rumînesc AGK 40 prelăstiși]prelăstiși ACL pre]pă A, de L 14 omor]omor]și G Costandin postelnicul AO fără¹]și de A, fără de C fără²]fără de A făr de vină și făr de judecată O Iar[și O 14–15 toată țara O 15 plîngea]plîng CK, plîngă G, plînse L plîngea pre Costandin postelnicul că au]il plîngi pre dinsul că au O stilp]stăpin G mare om. O care]carele GLO 16 au sprijinit] sprijinie O Plîngu]Plîng K, Plîngă L și om. LO că ș-au]că au G 16–19 că ș-au pierdut... 45 In toate părțile]că au avut de la dinsul multă căutare și milă și tuturora le-au părut rău de moarte lui și creștinilor și păgînilor O 17 plîngu-l]plîng ACK, plîngă-l L carii]care AK de la el multă]de la el milă multă și A, de el multă C plîngu-l]plîngu AK, plîngă-l L și¹ om. L 18 care]și care C, carii K, carele L carii]care CL carii nu l-au știut, ci om. A 19 au auzit] auzise L părțile]părți K 20 cine]cine-i AO acea]această AK Gligorașco]Grigorie A, Gligorașcul G, Grigorie vodă KO pre carele]care A

l-au făcut domn și l-au cinstit și i-au slăvit numele ; de la Stroe Leurdeanul, pre carele l-au scos de 2 ori din moarte, și încă i-au fost și cuseru, că au ținut pre fata lui un fecior a lui Costan | din, anume Șärban ; de la Dumitrașco, că i-au fost nepot de văr premare și căci l-au crescut în casa lui și l-au ținut ca pre feciorii lui și l-au boerit. Unii ca aceștea să fie de 3 ori 5 anathema !

Iar cînd au fost la mesița mai 9 deni, 7172, iar au poruncit de la împăratie de au purces Gligorașco în oaste, al doilea rînd, iar acolo, la Uivar. Si de acolo au mers la Husiin pașa al Budii, și cu Dabija al Moldovei, de au bătut cetatea Leva. Si nimica nu i-au stricat, că i-au venit ajutor oaste nemțescă, fiind cap Zuza. Si s-au bătut cu ei la iulie 9 deni. Si fu izbînda némților, luînd de la moldovéni și de la munténi toate corturile și tunurile, carale cu bucatele, ca 3.000—4.000, toate cîte cu 8 boi ; numai ce scăpară cu trupurile.

Să povestim și de Costandin, ce era la Grigorașco vodă vel păharnic, sin Radului armașul Vărzariul, fiind și el amestecat în singele lui Costandin postelnicul, precum era învățat la tată-său. Că, adevar, cum nu poate face den mărăcine strugure și din rug smochine, aşa nu să poate face din neamul rău, bun ; ci din varza cea rea, ce-i zic morococean, au eşit fie-său și mai morococean el. Că au luat acolo, la acel război | 20 plată, căzînd într-o tină, tins, ca un ciîne ucis. Sămința acestor 100^v

1 l-au¹]au G, el l-au O numele]numele lui A de lajši de la O Leurdeanul om. L 2 l-au scos de 2 ori din]de doo ori l-au scos de la A i-au]au G că au]că i-au C 2—3 au ținut]ținu K 3 Costandin]Costandin postelnicul AGKO Șärban]Șärban postelnicul G 4 că]căci AGKO i-au]au G văr]vară C căci om. O 5 lui om. A aceșteajaceia AKO După r. 6 ad. Si au făcut Grigorie vodă o mănăstire mare și frumoasă în tîrgul Focșanii, hramul ei sfîntul proroc Ioan Predetici O 7 la mesițajla luna lui ACL, la GO, în luna lui K denijzile AK, om. CLO 7172]curcul anilor 7172 A, văleat 7172G, în anii 7162 K, leat 7172 O iar au]jui-ai A iar au poruncit]venit-ai poroncă O 7—8 de la împăratie]impăratul AK 8 purces]mers GO Gligorașco]Grigorie (Glegorașco C) vodă AC GKLO în oaste]cu ostile O iar acolo om. O 9 mers]purces C la]om. AK, cu GO Husiin]Usâin AK, Husâit L al]aK 9—10 Dabija al Moldovei]Dabija vodă al Moldovii domn A, Dabija vodă al Moldovii K, Eustratie Dabija vodă, domnul Moldovii O 10 de au]de s-ai C Leva]Levei K că i-au]că au AL, pentru că au O ajutor]11 ajutorul cetății O fiind]fiindu-le AGKLO cap]capitan L s-ai bătut cu ei la iulie 9 denijila iunie 9 s-ai lovit cu ei O la om. K denijzile AK, om. CL 12 de la]din C toate om. G 12—13 de la moldoveni și de la munténi toate corturile]de la turci toate corturile și de la moldoveni și de la munténi A, de la turci toate corturile K, de la turci și de la moldoveni și de la munténi toate corturile O 13 și om. GK carale cu]toate carale cu A, și carale cu KO bucate]bucate CGL, zahara O ca]cală GO 4000 om. L 3000 om. O toate cîte]și toate cîte L, tot O 14 numai ce]numai A, iar ei O cu]numai cu O trupurile]trupurile și fugiră O 15 și de]și pentru K Costandin]Costandin postelnicul G Grigorașco]Grigorie AO vel păharnic]paharnic mare AK, vtori paharnic G 16 sin]feciorul AKLO, fiul C și om. C în]la ACK 16—17 Costandin postelnicul]Costandin vodă G 17 la tată-său]de la (și O) tată-său AO Că]Cu O adevar]devărat ACO După adevar ad. cum zice la sfînta evanghelie, Matei cap. 7, stih. 16 O 18 poate]să poate K den om. O mărăcine]mărăcini AK, mărăcine O struguri ACGKLO și din]nici din AGK, nici O din rug]măcieșul O 19 face și din L După bun ad. ce pomul rău poame reli face O ci]și L, aşijdere și O morococean]morocociuni O 20 fie-său]și fii-său AK mai]mai rău A morococean]morocociuni O el om. AGKO Că]El încă AGKO acolo om. A 20—21 acolo la acel războiu ș-ai luat plata O 21 tins]ucis O ucis om. O acestor]aceasta A

neleguiți și îndrăciți s-ar cădea, ce ar fi parte bărbătească, să să scopească, ca să nu mai răsară muștar și ardei, ci să să topească și să să concenească. Atuncea au perit și Preda vel logofătul Bucșanul și Ivașco Cepariul și alții mulți. Că pre sfaturile lor célé réle puseră țara, pentru că se făcea
5 soți și priateni cu streinii și-i învăța să omoare boiarii cei buni și înțelepti, ca să poată da jaf țării. Doamne, judecă-i cu matca focului!

Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd, la august 7172, și lui încă-i trimise dumnezeu judecată, că se bolnăvi un cocon ce avea, foarte rău și făcea grozăvii multe. Că era mic, înfășat, iar el sărea
10 ca unul de 30 de ani și tot tipa și zbiera ca caii, pînă-și déde duhul. Și-l îngropară în biserică la Mihai vodă. Iar Gligorie vodă încă să întristă și tot să căia de moartea lui Costandin. Si pierdu mintea și sfatul, cît nu știa ce face, ci umbla tăvălindu-se din zi în zi.

Iar cînd fu leatul 7173, iar Gligorașco temîndu-se de turci să nu-l
15 prință pentru vina lui ce au făcut de au fugit cu ostile | de la Leva, el
101 s-au sculat cu doamnă-sa dănpreeună de au fugit în Ardeal și au trecut în Țara Nemțească, de șade acolo. Si s-au făcut papistaș. Si au domnit ani
4 fără 2 săptămîni.

---

1 neleguită A ce ar fi[cei ce va fi A, cei va fi GK partea G să să]să-i C scopească]
20 topească AKO 2 răsară|râsăcă AKO muștariul și ardeiul G ca să nu mai răsară muștar și ardei om. CL ci să să topească și om. CLO să să concenească om. O să să]să-i C 3 Bucșanul vel (marele K) logofăt AK, Bucșanescul vel logofăt O 4 puseră|răpuseră A, pustiiră O pentru căcăci că AK 5 streinii|strinii A și-iși ACGKLO boaii]pre boerii ACLO cei buni[cei mari și buni C 6 ca om. O jah G țării]In țara O focului]focului nestins A doamne, judecă-i cu matca focului om. O 7 Gligorașco]Grigorie vodă AGK, Gligorașco vodă CL Iar Gligorașco deaca veni de la oaste și al doilea rînd]Deci decă veni Grigorie vodă O de lajdin CK laj]cind fu la O august]luna lui august 1 (1 om. L) AL, august 1 deni G, august In zi întâi O, august 1 O 8 7172]cursul anilor 7172 AK, leatul 7172 GO Încă-]Încă KO judecată]plață O că se]și să A, că i să AK bolnăvise C cocon]cocon al lui AO ce]ce-1 A 9 avea de tită O
25 grozăvie G el om. L 10 unul om. G tipă și zbiera]zbiera și tipă KL ca caii]și necheza ca caii O caii]cfinii L pînă-și déde duhul]pînă s-ău dat duhul său A 10-11 Și-]l Ingropară]Si l-au Ingropat K 11 în]la GO biserică la]biserică lui AK, mînăstire lui O Încă]foarte O 12 tot om. A Costandin]Costandin postelnicul ACKO Și]și-și ACGKO 13 ci umbla]umbila A, că înbla GK tot tăvălindu-se GO 14 fu leatul]fu luna lui noemvrie, cursul anilor A, fu la
30 noemvrie 20 deni văleatul G, fu la luna noemvrie în cursul anilor K, fu mesița L, fu la noemvrie leatul O iar om. A Gligorașco]Grigorie vodă AKL, Gligorașco vodă C 14-15 iar Gligorașco ... prință]temîndu-să Grigore vodă ca să nu-l prință turcii O 15 lui om. O de]cind O Leva]Liva C el om. O 16 Împreună cu doamna sa O dănpreeună]dănpreeună A, Împreună K, om. L de auși au O în]la K au trecut]de acolo au fugit O 17 sadejau săzut AC, sădea
35 (șidé O) GO, s-ău aşzat KL s-ău făcut]să făcu O papistaș]papiște K 18 fără]făr de A 2 săptămîni]zile 15 GK, o jumătate de lună LO După r. 18 ad. I-ău botezat și cocon de i-ău pus numele Leopold, că chesarul însuș il botezase. De acolea au înșălat pre chesarul Leopold și au zis că merge la papa, la Roma, să să facă papistaș, iar el au rămas în Vineția și de acolo au mers în Tarigrad făcîndu-ș pace C Povestea lui Ghinea visiterul și Radul armașul Vârzarul, a
40 deplasată în AKO la sîrșitul domniei lui Matei Basarab, înainte de moartea doamnei Elina, a fost readusă la sîrșitul domniei lui Grigore Ghica. K introduce un amânunt în legătură cu pedepsirea lui Radu armașul cind a fost descoperit în palatul domnesc: Iară unul dintre slujitorii scoțind cuțitul, s-ău slobozit la armașul Vârzarul și i-ău tăiat o bucată din trup și puind-o în
45 năfrâmă zicea că o va duce la casa lui și o va frige și o va minca cu femeea și cu copiii lui și
50 deblestema zicind că fiind el neguțător l-ău adus la atîta lipsă și sărăcie.

Aicea semnăm povestea a unor boiari răi, ce au fost în zilele lui Matei vodă, anume Ghinea vistierul, ce i-au zis Tucală și Radul armașul, ce i-au zis Vărzariul. Că domnind Matei vodă foarte bine și cu pace și făcind nulte bunătăți, până la 16 ani din domnia lui, precum scrie înapoi, la aui istorie, iar diavolul neiubitorul de neamul omenesc, cercind, precum aste obiciuit, ca să strice numele aceluia domn bun, găsit-au dar pre acése vase réle. Că Ghinea era grec, lăcătar, de la Rumele, și încă de mic își lobînd și această poreclă, ce-i zic Tucala, adecă olariu. Că olariul dincăro-i iaste voia, dintr-acolo-i pune mănușa. Așa zicea și acel Ghinea, că ncăadro-i va fi voia, într-acolo va învîrti roata și va lua plata. Era și căsătorit aicea în țară, cu casă la sat la Brătișani, pre Olteț, ot sud Romanați. Aceasta încetișor, | pre ascuns, ca un diavol, cerca pre Matei vodă zicindu-i : Dă și-e voia să faci bani mulți, fă-mă vistier mare, și vei cunoaște mult țolos, că-ți voi face bani mulți și te vor ferici multe țări. Atuncea și Matei vodă plecă-și uréchea și-l făcu vel vistier, dindu-i toată puterea în mină lui. Atuncea el aiave își arătă toată răutatea și să făcu ca un lup, trimițind în toate părțile de prăda și pre mari și pre mici fără nici o dreptate și fără le nici o milă. Si cind era la postul cel mare, nu mergea ca creștinii, la biserică, ce sădea la găzdă de făcea socoteală banilor și-i băga în ladă. Si să lăuda că scrie toată socoteala țării pre o unghie ; și măsură cu cotul n toate părțile și nu găsește om cu coae.

1 Aicea semnăm povestea]Acum de aicea să spunem și de povestea A, Aicea iaste (este L) 2 povestea GL, De aicea să incepem a spune povestea K, Aice scriem O a unor boiari răi]acestor boeri AK, unor boeri răi CL, pentru 2 boeri O 1–2 ce au fost în zilele lui Matei vodă om. AK 2–3 anume Ghinea Tucala vel vistier și Radul Vărzariul vel armaș, ce au fost în zilele lui Matei vodă om. AK Ghinea]Ghini AK ce i-au zis Tucala om.AK Tucala] Tucala (Brătășeni sînt den Tucala) C Radul]Radului AK 3 După Vărzariul om. Acest Ghinea (Ghinea K) vistierul ce i-au zis Tucala și Radul armașul ce i-au (s-au K) zis Vărzariul AK Că om. O foarte om. O 4 bunătățibunătăți și milostenii O 16]17 AC dinja K, de L domniajdomnii K scrie înapoi]arată O 4–5 la a lui istorie]istoria lui O 5 neiubitorul ie]nevoitorul de bine A, vrâjmașul binelui O neamul]neamului A, om. O omenesc]creștinesc AK 6 iaste]este ACL obiciu]obiiceiul lui AO ca să]să O dar om. O 7 Că om. O Ghinea]GhineaTucala O lăcătar]lăcătuș O 7–8 își dobîndijdobîndise L, au dobîndit O B și om. AKO această]acest CGK,acea O poreclă]nume porecle C, procl G, nume K ce-i]de-i O zic]zicea AKO Că olariul om.K 8–9 dincăro-i]dincotro si L 9 iaste]este ACL dintr-acolo-i]dintr-acolo AKO, om. C mănușa]toarta O Așa]și aşa K acel]acest KLO Ghinea GL 10 Încătro L, Încătrău G Învîrti]Învîrteji C Era și L 11 aicea]aiici G cu casă]om. AC, cu case K Brătișani]Brătășani GL, Brătășeni O Olteț]Olt K ot]In AKLO sud]județul AKO Romanați]Rumnaților A, Romanaților K, Romnaților O 12 pre]și pre O cerca]tot cerca AK 13 Dă și-e voia]De și-e voia (voe O) ACGKO să faci]să-ți fac A vistier mare]vel vistier GO, visternic mare K 14 folos]folos de la mine O că-]ți]eaci V banijmai G și tejde te O și om. C 14–16 Atuncea și Matei vodă plecă-și uréchea și-l făcu vel vistier, dindu-i toată puterea în mină lui om. O 15 plecă-și]plecîndu-și L vel vistier]vistier mare AKL 15–16 În mină lui. Atuncea el aiave își arătă toată răutatea om. L 16 aevea ACO își arătă]arătîndu-și A, arătă-și K să făcus]au făcut K lup]lup flămînd O 17 și pre mari și pre mici]și pă mare și pă mic CL După mici ad. asuprindu-i O fără nici o]fără de nici o AGK, făr de O 17–18 făr de nicil]fără nici CL și făr de nici o milă om. O 18 la]In O nu]nu O 18–19 mergea la biserică, cu creștinii O 19 de făce]și făcea AL, de-și făcea O ladă]lăzii A, lade G 20 că scrie]că o scrie G țării om. AK o om. AGKO măsură]o măsură G cotul]totul O 21 în om. K cu coae]să stie rumnește (românește K) să poată grăi cu el AK, cu coae ca dînsul C

Décii cu acéste avăni și drăcii, făcut-au lui Matei vodă bani mulți, avuție rea, de Mamon. În loc de slavă și de fericirea ce să lăuda că va să facă domnu-său, el îl ocărî și-i strică numele cel bun; asemănîndu-se Iudii, că el iubi pre argint și urî pre domnu-său, Isus Hristos.

Iară Radul armașul era de moșie rumîn. Și tată-său | era grădinariu de vérze la Ploiești. Pentru acéia numele său s-au poreclit de i-au zis Vărzariul. O, rea sămîntă au fost, că nu s-au făcut varză bună, ci de mic au răsărit fiul dracului. Deci cu reaoa a lui slujbă, ce să învățase încă din copilărie, ajuns-au la Matei vodă vel armaș, pre vrémea ce era și Tucala vel vistier. Acesta era om îndrăcit și făr de rușine și iubitor a vârsa sîngele oamenilor. Început-au a-și arăta veninul asupra săracilor, că să lăsa ca un șarpe mînios, de mușca pre unii și pre alții. Și pre cine afla că era cu ceva putere, el le arunca prihană și năpăsti și le lua tot ce avea. Nu scăpa de la el nici boiaș, nici călugări, nici neguțător, nici nimeni. Pre unii omora la casa lui și le ascundea trupurile în gunoae, iar pre alții îi purta pren tîrg tăindu-le urechile și nasurile, arunca-i pren ocne. De frica lui își lăsa casele și moșile și fugea. Toți tipă și să cutremura și nimenea nu le putea folosi; puțini scăpa de la el neprădați, ca de la un pîrjol. Că el, ca un drac, numai ce tușia și arunca | cu buzduganul în sus, și cine-l auzia să ascunda de glasul lui. Și fiind el atîta de sîngerat, nici pre atîta nu s-au lăsat, ci-l îndemnă dracul de sămână vrajbă mare, ca un fecior de grădinariu, între

1 Décij Deci GL acéste|această GO avăni]avănic GO drăcii]draci G, drăcie O făcut-au făcură O lui om. L 2 de Mamon]de Manon G, în loc de Mamon O În loc|și în loc O lăuda mîndrea G că va om. O 2–3 va să facă|va să-i facă A, va face K 3 domnu-său]domnul său AL, domnul său C el îl|ei îl O ocărî]ocăra C, ocărîră O strică]stricară O cel|lui cel O După bun ad. cu iubire de argint O asemănîndu-se]asemănă-se G 3–4 asemănîndu-se Iudii, că el iubi pre argint și urî pre domnu-său, Isus Hristos om. AKO 4 iubil iubea CGL pre argint]argintul CGL urjă urjt G domnu-său]domnul nostru L 5armașul]Vărzariul vel armaș O de moșie rumînde moșie rumînească A, rumîn de neam O După tată-său ad. brojbar, adică A era]om. AL, au fost O 6 de varză O numele său]numele lui ACGKL, om. O de i-au zis|de-i zic C 7 O, reajoh, oh, rea A, oh, oh, rrea, rrea K, ori O fost|fost brojbarii A nu s-a|nu numai au A, n-au K mic|nîmic L 8 Deci cu]Din cu G slujbă]vrajbă A reaoa a lui slujbă]slujba lui cea re O ce să]ce C învăța]învăță K 9 ajuns-a|ajunsesc A După vodă ad. de l-au pus O vel armaș]armaș mare AK vrémea ce]vreme ce L ace vréme O Ghini Tuca]ă O 10 vel vistier|vistier mare A, visternic mare K om]cu totul O îndrăcit]drăcit C făr de]fără CKL și² om. AK După iubitor ad. de bani și mai virtos de O a vârsă|de a vârsa (vârsarea K) AGKL 10–11 sîngele oamenilor]sînge (sîngele LO) omencesc ACGLO 11 a-și]de a-și A arăta]vârsa O lăsa]slobozia O 12 pre unii|și pre unii O era cu ceva]are ceva (cevaș O) AGKO, era cîte cu ceva C 13 prihăni CGLO După năpăsti ad. de-i prăda O 13–14 de la el|de el (dînsu)O KO 14 După el ad. neprădat și nejăfuit nimereca O nici^{1–3} [nici un G nici boiaři, nici călugări, nici neguțători O nici nimeni om. O Pre]Ce pre O omora]omorăia C, li omoria (omore O) GKO 15 la]n KO casa lui]casă la dînsu O în]prin O gunoae]gunoiu AK iar om. O portajda O 16 tîrg]tîrguri A arunca]i]aruncindu-i LO De frica lui]și de frica lui AK, Aljii de frică O 17 fugea. Toți fugea toți A, fugea încotro putea de groaza lui O Toți tipă și să cutremura om. AK și]pentru că O nimenea]nimerele G, nimenile K 18 puțini]puținței O scăpă]scăpară A, au scăpat O de la el|de el ALO, de la ei C de la un]de un L ca de la un pîrjol om. O 19 ce]ct A și]și i-C cu om. K cine]cine O 20 atîta]aşa L de sîngerat]de cumplit și sîngerat O pre atîta]pre acéia GL atîta nu s-a]acecia nu l-au A ci]-ci O 21 dracul]diavolul O de grădinariu]de brojbar, adică de grădinări A

Matei vodă și între Vasilie vodă și între Racoți, craiul Ardealului, zicind cătră unul și cătră altul multe minciuni și cuvinte ficlene, pîn i-au prilăstit și au plămădit pizma mare în mijlocul lor. Și pentru aceste spurcate ale lui fapte, vîrsat-au mult singe și robii din dăstul. Și au căzut asupra acestor 3 țări limbi streine, de le-au călcăt și le-au prădat cum au fost mai rău, precum la istoria lui Matei vodă toate sănt scrise. Pentru acéia trimise dumnezeu la acei 2 oameni răi plată degrab. O, slugi réle ca acelea să fie de 3 ori anathema ! Că cu al lor sfat rămase domnul cu nume rău și cu scandală ; și avind avuție, să răsipă ca prahul. Și țara încă să pustii. Da-vor seama de toate ce au făcut înaintea înfricoșatului județ al domnului nostru Isus Hristos. |

5

De aicea începem poveste de cine au venit domn în urma lui Gligorie vodă. 103

Mers-au toți boiarii țării la împărătie și le-au dat domn pre Radul vodă sin Leon vodă. Și au venit cu steag și au săzut domn în scaun, în București, februar 12 dni, 7173.

10

Deci fiind împresurat cu multe datorii, căzut-au asupra țării multe nevoi și gréle dăjdi. Și nu era numai despre dînsul, ci și grecii încă-i prăda și-i mînca cu de tot feliul de meșteșuguri, precum sănt ei învătați. Boiarii

15

1 Matei vodă și între Racoți craiul unguresc și între Vasile vodă domnul Moldovii O 2 către^{1,2} L și cuvinte ficlene om. O ficlene]violențe L pîn]pînă L prilăstit]priostit A, priostit L, învățbit O 3 în]la O mijlocul]locul C acéste]acestea L spurate om. L 4 fapte]fapte O vîrsat-a[u]vîrsatu-s-au ACKL mult singe s-au vîrsat O căzut]scăzut G asupra om. G 5 țăr[]țări G, trii sârace de țari O limbi streine]limbi pagine și streini C, limbi pagine O de le-au prădat și le-au călcăt K și le-au prădat]om. A, și le-au robit O 6 precum la istoria lui Matei vodă toate sănt scrise om. O trimis[trimis-]au L De la r. 6 Începînd cu 7 cuvintele Pentru acéia ... și pină la r. 11 sfîrșit, prezintă această redacție : Deci acea avuție rea ce o strinse făr de dreptate, să răsipă ca praful. Și lor încă le trimisă dumnezeu plată foarte cumplită, că fiind dorobanții și siimenii înpreună cu alte bresle, foarte turburați, să strânsără intr-o zi în curtea domnească și să sfătuiră ca să-i ucigă pre amăndoi, aruncîndu-le pricini cum ei sfătuesc pre domn să nu dea lăfi și aşa fiind turburați ca niște porci fără rușine, să suiră sus în casile domnești unde zicea Matei vodă, căutînd pre aceși boeri supt căpătii lui, supt paturi, prin poduri, prin cămări, prin lazi, pînă li găsiră și aşa i-au luat dînnaintea lui cît să cutremurără locul de groază lor. Dezbîrindu-i de haine și bătîndu-i nemilostiv, li dusărá până li scoaseră la cîmp și acolo i-au omorât pre amăndoi înaintea tuturor oștilor în O 7 răi om. G Ojoh AK acele[]acéle K 8 sfat]sfat rău AK rămase]râmas-]au K 9 scandală L avînd]acea AGL, acéia K avuție]avuție rea AGL, avére rrea K răsipij[r]risipi A, răsipirea G să]oAG K 10 înfricoșatului]strănicului K 10–11 nostru Isus om. G 11 După Hristos ad. Amin A 12–13 De aicea începem... Gligorie vodă|De aici începem istoria altor domni care au venit domni în Țara Rumească, în urma lui Grigorie vodă A, Cap. 46. Domnia Radului vodă, feitorul lui Leon vodă K, om. O 13 Gligorie|GrigorieCL 14 Mers-au loți boiarii țăr[]lă în urma lui Grigorie vodă mers-au ... țării K, După aciea s-au scutat toț boerii țării și au mers O țării om. G prej]pă A 14–15 Radul vodă]Io Radul voevod O 15 sin]feitorul lui AKO, fiul lui C sin Leon vodă om. G vodă²]voevod O Și au venit om O cu steag]domn cu steag A, om. KO și au săzut]om. K, și au intrat O domn]om. AKO, domnul G 16 februar]la (în K) luna lui februarie (februar K) AK, la februarie G mesița februar L dñi]om. ACLO, zile K 7173]leatul (văleat G, în anii K) 7173 AGKO 17 fiind el O cujde K 18 dăjdi grele O despre[de pre AC încă-i om. O 19 și-iși O mînca]mînca țara O de tot]tot LO fialul G meștersuguri K ei om. K Boiarii]Boerii țării O

20

25

30

35

40

45

încă să nevoia de slujia în dreptate. Țara încă i-au plătit datorile. El încă au făcut avuție multă. Grecii, leșinații, încă i-au săturat. Și de bani încă s-au îndestulat.

Si au zugrăvit mitropolia ot București.

- 5 Iar cînd s-au umplut 3 ani din domnia lui, venitul-i-au mazilie de la împărătie. Atuncea domnul căzut-au la toți boiarii țării cu multă rugăciune ca să meargă cu el la Poartă, să-l ceară să le fie iar domn, făgăduindu-se cu mare jurămînt că va fi bun cu ei și cu țara și va scoate grecii din țără,
103^v să-i lase numai cămăraș și cihodar, iar alt grec lîngă el nu-i mai trebue.
10 Cu cuvinte dulci ca acéstea au prelăstit pre boiari. Si l-au luat toți la mijloc, de au purces la Poartă. Încă mai nainte fu trimis Drăghici vel spătarul, feierul lui Costandin postelnicul cel înțelept, mai ales boiarul dintr-alții și mai vrednic boiarul de slujbă, ca să-i tocmească lucrul și să-i așeze domnia. Că pre dînsu-l știa toți pașii și agalarii și avea despre ei credință
15 mare. Si pînă au sosit Radul vodă cu boiarii acolo, iar Drăghici el aşăzase toate lucrurile; și bani cîți trebuise de poclonul împăratului și al vizirului și al caimacamului, toți fi gâtise. Si peste 5—6 zile sărutat-au și poala împăratului, și i-au dat domnia, să fie iar el domn, isprăvindu-se toate lucrurile pre voia lui.

20 Atuncea Drăghici spătarul împreună cu toți boiarii, i-au pomenit de greci, să nu-i lase, precum au jurat, mai vîrtos pre unul ce-i zicea Necula

-
- 1 Încă om. O dejdă-i L de slujia înde-i sluja pre (cu CO) ACGKO i-au]au C datoriile]toate datoriile O 2 avuție]avere K i-aus-]au O săturat]saturat de bani O 2—3 Si de bani încă s-au îndestulat om. O 3 îndestulat]destulat G 4 au om. G După zugrăvit ad. Radul vodă O 25 ot]din AO, de K București]orașul Bucureștilor A După București ad. și au făcut și o biserică în București, unde s-au făcut râzboiul tătăne-său, lui Leon vodă, cu pribegiei O 5 s-au umplut]s-au înplut (plinit K) GK, au fost la O 3 ani]anii 3 K. al triile an O din]de KL După lui ad. la leat 7176 O venitul-i-au]venit-au LO mazilia CK 6 împărătie]Poartă O Atunci K domnul]el O căzut]au]au căzut O țării om. O multe
30 rugăciuni CO 7 meargă]margă K Poartă]împărătie O să-i]și să-l C iar om. K 8 cu mare jurămînt om. O eijdinii]KO grecii]toți grecii O 9 să-i]să-i A, și să-i C cămăraș]un cămăraș A, cămărașii L cămăraș și cihodar, iar alt grec lîngă el nu-i mai om. G cihodar] un cihodar A, cihodari KLO iar]și C lîngă]mai lîngă C el]dînsul O nu-i mai]nu mai CL, nu O 10 dulci om. O au prelăstit]prelestit (prelestit C, prilistit L) ACL, amagi O
35 pre]pe O boia]boeri ALO la mijloc]la locul lor O 11 de au]și au AKO Poartă]Târgiрад O Încă]Iar K Încă mai nainte fu trimis]și trimisără mai nainte pre O Drăghici]Drăghici Cantacuzino A vel]marele K 12 postelnicul cel înțelept]postelnicul, înțelept O mai ales boiarul dintr-alții om. O boiarul dintr-alții]dentre alți boeri A 13 mai om. O boiarul om. AKLO După slujbă ad. ca și tată-său O ca să-i]ca să L așeza]așaze A 14 dînsu-l știa]dînsul Il
40 știa AO, dînsul mai L 14—15 și agalarii... mare]și agalele cele mari și avea mare credință despre ei GO 15 au susi]a sosi C acolo cu boerii G Drăghici spătarul O el om. AGKLO 16 cî]bani O dej]și A poclon LO al]a K 17 al]a K și al caimacamului om. O al]a K fi om. KL gâtise. Si peste 5—6 zile sărută și poala om. G peste]preste A, pe L 5—6 zile]săasă zile O
45 sărutat]au]au sărutat A, sărută O 18 și i-au dat]și-i déde K să fie iar el domn om. K iar om. G el om. CGO isprăvindu-se]isprăvind K 19 lui]sa L 20 Atunci CK boerii AL 20—21 de grecl]pentru O 21 să nu-i lase]să-i lase AGKO, că nu-i lăsa C au jurat]s-au jurat AO vîrstos]ales A ce-i ziceajunme K Necula]Nicola AKL

Sofiialiul, grec de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache, grec țarigrădean. Acești 2 oameni fiind aleși de răi și pizmași neamului rumînesc, mai virtos boiarilor, căci nu-i lăsa de tot în voia lor să măñințe și să 104
prade țara, iar ei, ca niște draci înțelegind, mai rea pizmă puseră și pre ascunsu-l otrăviră pre ticălosul Drăghici spătarul. Omorindu-l acolo, în 5
Țarigrad, fu adus trupul lui de frate-său, Șerban spătarul aicea în țară, puindu-l în groapă la mănăstirea ot Comana. Mult plâns să făcu pentru Drăghici și acolo, în Țarigrad și aicea în țară, și de păgini și de creștini. 10
Și-l căia toți și blestema pre greci, căci era un om vrédnic ca și tată-său Costandin; sta tare pentru săracă de țară și făcea milostenii multe și căuta de toți săracii și de toți streinii. O, mare ciudă, cum să leagă toată răutatea de dreptate și silesc să o surpe; cum și de acei boari buni și înțelepti, că-i omoriră cu ficleșugul lor, ca să poată prăda țara !

Atuncea grecii cei răi, țarigrădeni, să veseliră și le părea bine de moartea lui Drăghici, mai virtos Sofiialiul și Balasache. Așijderea și Radul vodă, fără nici o sfială începu a încărca țara cu datoriile, luând scule scumpe, împărătești și surgugiuri cîte de 40.000 de 1 taleri. Și bani 104^v cu dobîndă punea în casa lui. Și poruncea boiarilor de făcea zapise pre la datornici, să plătească săracă de țară. Grecii, leșinații, încă făcea ce le era voia.

Si purcése Radul vodă cu grecii, mai mulți decît întăi, de venirea aicea în țară al doilea rînd. Si să mulți pizma grecilor asupra ticăloșilor

1 Sofiialiul]Sofilăul O de la Rumele și pre altul ce-i zicea Balasache grec om. G Balasache]Balasane Muselim C 2 2 oameni fiind aleși de răjera vestiți de oameni răi O romînesc K 3 virtos]mult K boiarilor]boerilor ALC, pre boier O căci]că G tot]toate AK ca să măñințe A 4 draci]diavoli și oameni răi O După înțelegind ad. de aceasta O mai rea]mare AO 5 ascunsu-l]ascuns AGKLO, ascuns II C ticălosul om. O Omorindu-l]și omorindu-l K 6 aicea]aice A 7 în groapă]om. C, în mormînt O ot]de la A, om. K, la O Comana] Cotmeana C Și mult plâns A pentru]intru A și pentru O 8 și]spătarul O Tarigrad] Taligrad G aicea]aici A și de păgini și de creștini om. O creștini și de păgini K 9 pre]p A, pe G și blestema pre greci]ști creștini, și păgini O căci]căi că O un om]un K, om O 10 Costandin]Costandin postelnicul ACO sta tare]om. A, tare sta K, și sta tare O săracă]ticăloasa L făcea]fiece G milostenii]milostenie G multe milostenii O 11 de toțijcu tuți G săracii și de om. AK, săraci și L toți streinii]om. AK, streini L o]oh A, oh, oh K ciudă] minune O leagă]legă K toată om. O 12 de dreptate]dreptate K, de oamenii cei buni O surpe]surpe și nu o pot O de² om. AK cum și de aci]cum să legară și de aștepti (sic) O 13 că-i]de-i O omoriră]omoară C omori GL cu ficleșugul lor]cu vlicheșugul C, fără nici o vină O După țara ad. și să o jăsfuiască O 14 grecii cei răi]boerii greci O țarigrădenii cei răi G păreal]pără GL 15 Drăghici spătarul CO Sofiialiul]Sofielăul ot Rumele G, Sofilăului O Balasache]pre altul ce-i zicea Balasachi ot Țarigrad G, Balasachii K, lui Balasachi O, Balalache V Așijderea]Atuncea AO 16 nici]de nici ACGKO sfială]sfiială K cu datoriile] om. A, cu datoriile O lufnd]lunnd G 17 scumpe om. O surgugiuri]surguciuri CG, surguciul O cîte de]de cîte C taleri]lei A, galbeni K 18 punea]de-i (de GLO) punea AGLO porunce] poruncea G, poroncia K, poroncie O boiarilor]boerilor ACO pre]pă L 19 să]ca să O săracă de om. O Grecii leșinații]grecii nesăchioși și leșinații A, Grecii țarigrădenii leșinații G, Greci O 21 purcése]purcesă A, puse G vodă]vodă din Tarigrad O greci]greri A de]și O venire] veni O 22 aicea]aici AKO, om. G alde al O mulți]inmulți AGKO

de boiari, mai vîrtos Sofiialiul și Balasachie. Atuncea și Radul vodă încă să schimbă de bunătățile ce făcea întâi și să porni cu rău asupra tuturor, ca să strîngă bani. Și porunci boiarilor să scoată biruri gréle în țară, zicîndu-le prihăni, că ei știu bine pre ceia ce au bani și nu vor să-i vădească.

- 5 Iar ei, ticăloșii, tot să nevoia cu slujbă dreaptă, ca să-i umple voia lui. Și nimica nu folosea, ci încă mai vîrtos îi pedepsea, zicîndu-le că va pune vel vistier pre Necula Sofiialiul, că el știe rîndul țării și pre la ce boiari au bani. Că, adevăr, el singur s-au lăudat. O, ce sfat spurcat ! și cum nu-și aducea aminte de patimile Ghinei Țucala și ale Radului Vărzariul, că cu 10 sfatul lor au ocărît numele domnu-său și au pus și | viața lor cu groaznică moarte și ș-au pustiit casele, ca niște oameni răi și hicleni ce au fost. Radul vodă încă nu socotea nimic de unele ca acéstea, ci numai își pornise firea asupra banilor, pre sfatul unor marghioli ca aceia. Și întâi să porni asupra sfintelor mănăstiri, că trimise oameni de lua bucatele și le prăda fără nici o 15 dreptate. Luatu-le-au și toate arginturile cîte au găsit la dînsele, de le-au topit toate, făcînd scări și tipsii și sale ferecate. Atuncea au luat și 2 inélé de aur cu pietri scumpe din dégetele lui sfeti Nicodim, care lăcuiaște cu sfintele moaștele lui în sfinta mănăstire den Tismana. Și tot nu să sătura, ci încă, de murea vreun egumen sau călugăr sau boiar sau neguțătoriu, 20 sau jupînese sărace, au măcar piece om mai prost, el numai decît trimitea de lua tot ce avea și le scotea la tîrguri de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca aceia, de le făcea bani și-i băga în cămara lui. 25 O, ticăloase Radule, cum începuși | a urma obiceiurilor păgînești și nu-ți

---

1 mai vîrtos Sofiialiul și Balasachie om. O Sofiialiul]Sofiiialău AL, Sofăealiul C, Săha-

- 25 lăul G și Balasachiei Balăsari G, și Balalachie V și om. CK Încăom. AK 2 dejdin ACGLO ce făcea întâi[mai nainte A 3 banijbanii mulți O porunci G săjca să AKLO 3–4 zicîndu-le prihăni]și-i pedepsiia zicînd O 4 că el[icum că ei A cum că bine știu ei C ceia ce] aceia care AC, cei ce KLO banijbanii mulți K 5 umple]imple GK lui om. AGKL 5–6 și nimica]și ei nimic C 6 vîrtos]mult K zicînd O că valcă el (le K) va CK 6–7 vel vistier] vistier mare AK, mare vistir L 7 Necula]Nicola AKL Sofiialiul]Sofiiialăul GL, Sofilăul O știe]știa G pre la ce boiari]pă cari boeri A, pre boiarii cari K, pre la care boari L, care boeri O 7–8 au banijau vini O 8 Gă, adevăr, el singur s-au lăudă]că el cu adevărăt aşa s-au lăudat săngur O adevăr]adevărăt A singur]singur aşa AGKL Ojoh AK sfat]sfat rău și O Dupa] spurcat ad făcea O cum om. O 9 aducea]aduce G Țucala și ale]Tucalăi 30 și a K 10 sfatul]sfaturile O domnu-său]domnului A, domnului său O pus]răpus KO 10–11 cu moarte groaznică G 12 nimic nu socotea O țis]pornise]ce-ș porni O 13 asupra banilor]asupra boerilor și asupra țării să a bani mulți O pre]pă A 14 că]și O trimise] trimise G, trimitea O oameni om. O luaj]luară A, luoa]CG, le luo K prădă]prădară A nicijdé nici AGKO 15 luatu-le-au și toate]lua tot. Toate A, luatu-le-au toate K, luat-au și 40 toate O cîte au]ce s-au A, cit au L dînsele]dînsul G de om. A 16 toate om. CO făcînd om. C şale ferecate]fereca şale AGKO luao G 17 dégetele]degetul ACK lui sfet]sfatul lui AO, lui sfintă L care]carele ACLO lăcuiaște]lăcuște AL 18 sfinte moștiile G moaștele lui]lui moaște CL, moște O den]om. AL, de la K, la O 19 vreun om. O sau] ori alt K 20 jupînese sărace]jupîneasă văduvă O au]sau O piece]fiește CLO mai om. AKOL 45 el numai decît]om. A, el C, îndată K trimitea]trimise G 21 de luaj]le luo L avea]găsea A tîrguri]tîrg hainele AC 21–22 de făcea cochi-vechi, vînzînd haine și tot ce lua de la unii ca aceia]de le vindea O 22 tot ce lua de]tot ce găsea A ca om. L de le]și le O de le făcea AK 23 Ojoh A ticăloșe G Radule]Radule vodă KO obiceiurilor]obiceaiurile KLO nu-]i]cum nu-ți A, nu-și O

aduseși aminte de cea mare și groaznică judecată a lui Dumnezeu ! Că nu-i ajunse cu aceasta, ci făcea sfat în taină cu Sofiialui și cu Balasachie, cum, ajungind în iarnă, să prade pre boiari și să pue în țară niște semi nemilostive, că nu le ajungea cîtu-i mînca și-i jăhuia grecii.

Atuncea și Stroe vornicul Leurdeanul, ca un om rău și hiclean, să făcuse soții cu dînsii și mai virtos îi invăța el ca să ucigă o seamă de boiari. Și le arunca prihăni, pîrîndu-i la Radul vodă că au trimis în țară să să stringă slujitorii asupra lui și a grecilor. Deci cu acel sfat drăcesc prelăsti pre Radul vodă. Iar ticăloșii de boiari nu știau nimic de acéstea.

Și cînd au fost la dechemvrie 3 dni, leatul 7177, miercuri dimineața, după ce s-au adunat toți boiarii la curte, iar Radul vodă cu grecii s-au fost gătit în taină cu siiménii să ucigă pre boiari, sus în casele domnești. Iar nefiind voia lui dumnezeu, numai decît să pricepură boiarii și grăbiră de eșiră toți afară din casele domnești și alergără la mitropolie, la părin tele mitropolitul Theodosie. Trăgînd clopotile, aciași să strinseră toți slujitorii la mitropolie, jaluindu-se boiarii cătră dînsii de toate ce li s-au întimplat. Atuncea și slujitorii fură toți într-un gînd și strigără că de acum nu vor mai lăsa ei să piară neamul boeresc, ci să iasă grecii din țară afară, că nu-i pot sătura cu bani. Atuncea toți boiarii, cu mare cu mic, cu toate gloatele slujitorilor, eșit-au de la mitropolie de au mers cu toții la sat la Cotrăceni. Acolo făcură sfat mare, socotind că de acum înainte nu vor mai putea trăi cu grecii. Ci să gătiră toată boerimea țării și cu slujitorii din toate cétele, pîn la 200 de oameni. Și purcăseră de acolo de să duseră la împărătie, pre vréme cînd era la Eniser împotriva Critului, făcînd la împărătie multă jalbă pentru grecii Tarigradului, cum ei au spart raiaoa

1 aduseși]aduci L, aduce O ceajace O mare și om. CO Că]cum G 2 cu aceasta]aceasta A, cu aceste toate O Sofiilău O 3 să prade pre boiari]să-ș prade boiarii C, să prade pă boeri L să pue]puse GL 3-4 semi nemilostive]dăjdi grele O 4 nu le]nu-i A cîtu-i]căt CO jăhuia]jăfua AL, jăcuia K 5 Atunci K și]om. A hiclean]viclean AL, vielian K 6 făcuse]făcu și el O soții]soție AGL îi invăța el]el invăță AKO, el îi invăță G ca să]să AL o]pere o AGKLO 7 prihăni]prihană AGK că au]zicind că au AK 8 să]să AGKO, să le C strîngă]meargă toți O și a]și A, și-asupra O drăcesc]râu și drăcesc O 9 prelăsti]prelosti A, prilesti C pre]pă A boeri ACLO acestea ACL nimica de această nu știe O 10 au fost]fu LO 3 dni]3 zile AKL, 3 CO, om. G leatul]cursul anilor AK, văleatul G 11 adunat]strîns L toți om. K grecii]grecii și cu siiménii O 12 în taină]inainte G cu siiménii om. O pre]pe O 13 nefiind]fiind G să om. O 14 toți om. K alergără]alergără toți C 15 mitropolitul om. L Theodosie mitropolitul KO Și trăgind AO aciași]îndată AO strinseră]adunară O 15-16 căiași să strinseră toți slujitorii la mitropolie om. G 16 la mitropolie]acolo O cătră dînsii]la ei L ce]cete AGKO 17 și]om. A fură]fuseră A de acum]de acum inainte O 18 ei om. AK boeresc]rumînesc C afară din țară G afară om. O 19 pot]mai pot GKLO toți om. O cu mare, cu mic]cu mari, cu mici K, cu mic cu mare O cu³]și cu O 20 eșit-au de lajau eșit din O de au]și au AO 21 Cotrăceni]Copăceni O Acolo]Cu toții acolo A, Și acolo O făcură]jăfăcut C mare sfat O socotind]și socotință A vor]vom C 22 Cij]Si L să gătiră]să gătească O, să găti L țării om. L cu om. A 23 cétele]cetățile C, breslile O După oameni ad. și să să ducă la Tarigrad O purcăseră]așa au purces O de acolo om. O să duseră]să dus AGKO 24 pre]pă L, pe O vréme]vremea ACL Eniser]Inișăr A, Inișeri C, Inișeri G, Inișeri V 25 multă]mare AGK mare jalobă la împărătie O

Tării Rumînești. Atunce înțelegind împărtăția, poruncit-au cu mare mînie de au scos pre toți grecii din țară cu mare rușine și au măzilit pre Radul 106^v vodă. Mergind la casa lui în Tarigrad, acolo au murit, | la cursul anilor 7177. Și au domnit ani 4.

5 Dat-au boiarilor voe să-și aleagă domn pre carele vor pohti ei. Atuncea ei cu toții împreună făcură sfat și aléseră pre un boier bâtrîn, anume Antonie dvornecul den sat den Popești, ot sud Prahova. Pre acesta-l rădicară și ziseră să le fie domn, pentru căci îl știa toți că iaste om bun și blind. Și aciași îl duseră de sărută poala împăratului și a Mustafa pașii, 10 caimacamul.

Pre acéia vréme au luat turcii cetatea Candie de la Frînci.

Iar Antonie vodă, cu toți boiarii lui, cu agă turc și cu steag, au venit în țară și au intrat în scaun în București, mesița april 9 zile, leatul 7177, în vinerea cea mare a Strastilor. Iar cînd au fost a doao zi, în sîmbăta 15 cea mare a Paștilor, împărți toate boeriile. Iar în dumineca sfintelor Paști, dimineața, la Hristos văscrescere, istovindu-se soborul, afară fiind toți înaintea bisericii, după cum iaste obiceaiul, făcut-au Antonie vodă mare jurămînt împreună cu toți boiarii, căte unul, căte unul, fieștecare puindu-și 107 mîinile pre sfinta evanghelie, jurînd pre | puternicul sfintul nume al domnului dumnezeului nostru Isus Hristos, cum vor sluji domnu-său, lui Antonie vodă, cu dreptate și cum să lipsească pizma și mozaviria și hicleșugul 20 din mijlocul lor, numai de acum înainte să lăcuiască toți într-o dragoste,

1 Atuncea AGL împărtăția]înpăratul O poruncit-au G 2 pre¹]pe C de au scos pre toti grecii din țară cu mare rușine om. L pre²]și pre O 3 și mergind O casa lui în]casa lui 25 la C, om. O au și murit O la om. A, în K 3 – 4 la cursul anilor 7177 om. O 4 7177]văleatul 7177 G 5 Dat-au]Datu-le-auA boiarilor]boerilor (boiarilor GK) AGKLO carele]care L vorjor K, va L ei om. GL pre carele vor pohti ei să le fie domn A 6 ei om. K cu toții împreună]cu toți dimpreună A, cu toții L, om. O bâtrîn om. O anume om. G 7 dvornecul]vodă A ot sud]din județul AKO, sudețul G Prahova]Prahovii AKO, Praoh V 30 acesta-l]acesta CK 8 și ziseră să le fie om. O căci îl]că-l O iaste]este L 8 – 9 pentru căci îl știa ... blnd]că este (iaste K) om bun și blind, după cum (pentru căci K) îl știa toți AK 9 aciași]indată AKO, aceiaș C Și]De C duseră]dusă C și ajsi a lui ACK pașii]pașa GK 10 caimacamului L 11 Pre acéia]Pre (Pe C) acea ACL, într-acea O luat om. L cetatea 35 om. G Candie]Candii, adică Cîrful C După r. 11 e titlul : Cap. 47. Domnia lui Antonie de la Hs. 1669 și au purces din Tarigrad O După r. 11 e titlul : Cap. 47. Domnia lui Antonie voevod în K 12 Iar]om. K, Io O vodă]voevod GLO luijsi K și cu agă AKO și om. C steag]steag de domnie de O 13 au om. V în²]la K mesița]om. AGO, în luna lui CK zile]om. ACLO, dñi G leatul]cursul anilor A. valeatul G, în anii K 14 cea om. K Strastilor]patimilor domnului A, în săptămîna patimilor K, patimilor O doao]do A, dooa G 15 cea 40 mare a om. G a Paștilor]om. A, a patimilor O împărtij]împărtit-au AGKO Iar]și A în om. CKO dumineca sfintelor Paști]duminecă în ziua de Paști K 16 văscres]anesti A istovindu-se]săvîrșindu-să A, săvîrșindu-să O afară]și AK toți]toți străni O 16 – 17 înaintea bisericii]înnaintea soborului la biserică C, om. O 17 iaste]este AC, și O 18 împreună]dinprenună A împreună cu toți boiaj]boerilor tot O căte unul²]căte altul G, om. O fiește]fieștecarele AC, fieșcare K, om. O puind fieșcare L 19 mîinile]mîna ACK puternicul 45 sfintul]puternicul sfint A, puternic și sfint K nume]numele AKO 20 dumnezeului om. GO domnu-său, lui]domnului A, domnilor lor C, pre domnu-său G, domnului său (lor O) LO 21 cum să]cum să să LV mozaviria]mozaviriele O hicleșugul]vicleșugurile O 22 din mijlocul lor]dintre dñsii O lor om. G numai]și AO toțijcă toții K dragoste]dreptate C

ca niște adevărați creștini. Iar carii nu vor ținea jurămîntul, să fie lepădați de față domnului dumnezeu și să fie urgisiți de domnul-său și încă să pață mare nevoie, tocmai să guste răi ca aceia și moartea, ca niște călcători de lege și de jurămînt. Și aşa istovind jurămîntul, toți au iscălit cu mîinile lor la izvodul jurămîntului.

Si s-au aşăzat domn țării. Si au început a face judecăți drépte și a căuta de rîndul țării și al săracilor, carii era năpăstuiți și prădați fără dreptate.

Atuncea și feciorii răposatului Costandin postelnicul împreună cu maica lor, jupîneasa Elena postelniceasa, văzînd că le-au dat dumnezeu domn bun și înțelept și judecător drept, n-au mai putut răbdă pentru moartea tătîine-său, care au făcut Stroe dvornicul Leurdeanul în zilele lui Gligorașco vodă, precum înapoi povestea lui iaste scrisă. Ci au eşit | la 107^v divan de față, apucîndu-se de bîhă, cum nu iaste el nimic vinovat de singele acelui creștin, Costandin postelnicul, nici au stătut el împotriva lui, 15 să-l omoare, vrînd să să ascunză, ca Cain de singele frăține-său, lui Avel. Iar dumnezeu, judecătoriul cel drept, nu l-au îngăduit, că singele dreptului Costandin nu să putea ascunde, ci striga la cer. Si au vădit pre Stroe aiave, cu 3 răvașe scrise cu mîna lui cătră un hoț asémenea cu el, Costandin păharnicul Vărzariul sin Radului armașul Vărzariul, ca să facă lui Costandin postelnicul moarte, iar într-alt chip nu. Deci ca să descopere lui Stroe vina și lucrul ce au făcut fără dreptate și fără judecată, ivitu-se-au acéle 3 răvașe și au căzut în mîna jupînesei Elenei și a coconilor ei, de s-au citit

1 creștini adevărați O carii|care ACL nu vor țineajvor călea O lepădat A 2 de față|de la față AO, om. G domnului d-zeu|lui Hristos A, lui d-zeu GKO să fie om. O urgisiți|urgisiți AC 3 tocmai să guste răi ca aceia|răii (unit) O ca aceia tocmai (cît O) să guste AO și om. C moarte O 4 lége|legi O Și aşa istovind|Și aşa săvîrșindu-să A, și ispravind O toți au iscălit|s-au iscălit toți O mîinile|minule K 4–5 s-au iscălit la izvodul jurămîntului, cu mîinile lor A lajîn K 6 țării|lîn țără O drepte judecăți A 6–7 a căuta] au căutat AK, căuta GO 7 și al|și ale (a K) CK al om. O carii|care ACL și² om. A făr de A 9 feciorii|fecior L răposatului|lui O 10 jupîneasa om. O Elena|linicea C, Elina G, Ilinia O postelniceasa om. K văzînd că le-au om. G 11 n-a umai putut|nu mai putură AK 12 tătîine-său|tatâlui lor A făcut|făcut-o O 13 Gligorașco vodă|Grigorie (Grigorie GK) vodă AGK, Grigorie Ghica vodă O înapoi|mai înapoi în K în povestea G înapoi povestea lui iaste scrisă|spune înnapoi la istoria lui O iaste|este AL scris G 13–14 la divan|cu dînsul la divan AG la divan de față|cu dînsul față la divan KO 14 de bîhă|bîhă G cum că A bîhă că el nu este nimic L iaste|este A nimic om. AGKO de|la K, în O 15 Costandin|al lui Costandin AK impotriva|împotrivă A lui om. AKO 16 să să|să O ca Cain] Cain G, ca ucigașul Cain O lui Avel, frăține-său LO lui om. A 17 Iar|Deci L 17–18 dreptului Costandin|lui Costandin postelnicul cel drept C 18 nu să putea ascunde, ci om. AGKO putea|poate L După|cer ad. ca să-i facă judecată O vădit|dovedit C pre|pă A Stroe] Stroe vornecul O 19 aiave|om. AK, avea CGL răvașe|răvășali C, răvășele O cătră|la C hoț|tilharău O cu el|ca el C Costandin|janume Costandin O 20 păharnicul om. A sin] feciorul AK, fiul C sin Radului armașul Vărzariul om. O Radul GL armașului K Vărzariul om. C ca să|ea să-i A 21 moartea A chip om. A săjsă să AGKO, să-i C Stroe] Stroe vornecul O 22 și lucrul om. O fără|făr de A și|om. C fără|făr de A judecată|județ K, de vină O și acele K 23 răvașe|răvășale C, răvășeli O mîna|mînule K Elenei|linii CO ei] săi K de s-a|deci s-au C, și|le|au dat de s-au O

în divanul cel mare. Si le-au văzut singur Stroe dvornicul, si n-au mai putut prinde bîha, că era scris de mîna lui. Atuncea să descoperiră toate minciunile lui cît mărturisi el singur înaintea domnului Antonie vodă și a tot divanul mării sale că au fost lui Costandin pîrîș de moarte și cum au perit nevinovat nimica, cît să mira toți cine auzia, și cine-l știa, și cine nu-l știa. Atuncea cunoscură că iaste om rău Stroe și-l pedepsia și mari și mici și-l batjocoria și mueri și copii și-l suduia păgînii și creștinii, căci au omorit pre Costandin, căci era de mult folos și de mare ajutor țării și căuta săracii și streinii. Atuncea Antonie voevod împreună cu părintele vlădica Theodosie și cu amîndoi episcopii și cu toți egumenii de pre la toate mănăstirile cîte sint în țară făcûră mare judecată. Căutînd la sfînta pravilă, aflără să-l omoare și pre Stroe, ca să ia plată precum au făcut. Si să déde cu judecată dreaptă pre mîna armașilor. Iar jupineasa Elena și cu feciorii ei n-au vrut, ci s-au rugat la Antonie vodă să-l iarde de moarte și să ia cinul călugăresc, că va da el seamă înaintea înfricoșatului județ. Atuncea Antonie vodă, poruncindu-le, scoaseră-l afară cu răvașele lui céle de vînzare, de să arătară tuturor noroadelor, ca să-l știe toți că s-au asemănat cu Iuda și l-au ivit dumnezeu ca pre Cain. Dupre acéia l-au dus 108^v la mănăstirea din Snagov de s-au călugărit puin | du-și numele Silvestru, 20 de călugărie.

Iar Antonie vodă domnia foarte bine și cu pace dăspre toate părțile și avea liubov cătră toți boiarii. Iar vrăjmașul diavolul nu putu răbda,

1 le-au|au A, s-au K singur|și O 1–2 n-au mai putut|nu mai putu AK 2 prinde bîha|tăgădui O scrisescris KO descoperiră|descoperi LO 2–3 Atuncea să descoperiră toate minciunile lui om. C 3 lui om. AKO cît|cîte O mărturisijă mărturisit O singur om. O domnului|lui O Antonie vodă|Io (Ioan G) Antonie voevod AG, Antonie voevod KL 4 a om. G mării sale om. O că au călăut el au al A Costandin|Costandin postelnicul ACKO pîrîșlui Costandin G 5 nimica om. O miraj|mirără AGK cine auzia|clt Il auzia O 5–6 și cine nu-l știa om. G 6 iaste|este GKO După știa ad. că este (iaste GKO) om rău AGKLO 30 Atuncea]Atuncea-l G, Atunce Il O să (Il O) cunoscură AO că iaste om rău Stroe om. AGKL 6–7 mari și mici|mare și mic AC 7 batjocorea A muerile A și mueri și copii|toți G și mueri și copii și-l suduia păgînii și creștinii|și-l suduia copiii și muerile, creștinii și păgînii O suduia]dosâdea AK creștinii și păgînii AGK 8 Costandin|Costandin postelnicul KO căci era|că era L, pentru că era O mult|mare A 9 săracii|săracilor G, de săraci O streinii|creștinii C, de străini O voevod]vodă CGK 10 vlădică|mitropolitul chir O cu²om. G to|i mulți O de pre|dupre A 11 toate|multe O mănăstirile|mănăstiri O cite sint în țară om. O făcûră|făcut|au K mare judecată|judecată dreaptă O 12 aflărlea A să-l|cea să-l O pre Stroe, ca om. O ca să ia|să ia C precum|cum O 13 déde|detec ACLOarmașilor|armașului G Elena|n-au vrut și cu feciorii ei A 14 n-au vrut|nu vrură să-l omoare C, n-au vrut să-l lasă să-l omoare O s-a|au L la|lui AO vodă om. G iartelerte AL de moarte om. C 15 călugăresc|călugărici C că valșă va G el om. O seamă|seme G înfricoșatului județ|lui d-zeu la înfricoșatul județ O 16 Si Antonie AK poruncindu-le|porunci (porinci G) AGO, poroncit|au K scoaseră|l|de-l scoaseră (scoase G) AGKO, Il scoaseră L afară cu|afară din divan și cu O răvașele|răvășale CGO 17 arătară|iarăta LO noroadelor|joamenilor O După 45 noroadelor ad. l-au pus într-o cotigă cu un bou și i-au pus un proțap în cap și de dînsul i-au spinzurat răvașalile, cîte trele, ce era scris de mîna lui C toți om. O 18 cu om. O Iuda Iuda vînzătorul O Dupre]După AGKO l-aus|au O dus|dăt A 19 mănăstire GO din|la O După numele ad. (Stroe vornicul cind l-au fost întrebînd stărețul cum va ca să-i pue numele pă călugărie, iar el au răspuns ca să-i pue numele Regep) C 19–20 numele de călugăric Silivestru AGKLO 21 foarte om. K și cu pace om. A 22 liubov]dragoste KO, libov CL cătră de către O diavol L nu putujnu putca C, neputind K După|răbda ad. ca să vază liubovul (libovul) KO cel dumnezeesc (desăvîrșit ad. O) în (intre O) creștini AGKO

ci-și află lăcaș în inimile unor boiari, anume Gherghe dvornicul Băleanul și cu gineri-său Hrizea vistierul, i Staico păharnicul sin Bărcan ot Bucșani, i Radul Știrbéiu ot Izvor și cu alții mai mărunți. Incuibîndu-se diavolul în inimile lor foarte tare, întărindu-i cu rău cuget asupra a 3 boiari, carii să află cu slujbă dreaptă lîngă domnul-său și sta pentru țară și pentru săraci, să nu-i calce streinii, nici să-i prade fără dreptate, anume Mareș banul, i Radul logofătul Crețulescul, i Șärban Cantacuzino vel spătarul. Deci făcîndu-se ei o ceată spurcată, noaptea să strîngea toți la casa lui Gheorghe dvornicul, de făcea sfat și să învăță cu ce fel de meșteșuguri vor ucide pre acei 3 boiari. Si altă vină nu le află fără cît zicea că ei tot boeresc la toți domnii și cum s-au îmbogățit și cum nu-i bagă în seamă și numai batjocoresc. Iar mai vîrtos pizmuia Băleanul, căci nu l-au pus ban mare la Craiova. Deci aşa sfătuindu-se în toate | nopțile, dat-au șumnezeu de prinseră cei 3 boiari de veste mai timpuriu și degrabă mîrseră la Antonie vodă de-i spuseră și să rugăra să le facă judecată dreaptă cu Băleanul și ceata lui. Si de-i va află că au călcat jurămîntul sau au făcut lor vr-un rău, atunci să pață după vina lor. Atuncea Antonie vodă au eşit la vel divan și i-au chemat de au stătut toți de față. Deci ei, ca niște oameni răi, alt nu avea ce mai zice, fără cît célé ce scriu mai sus. Antonie vodă văzînd dreptatea celor 3 boiari, îndată au mazilit pre cei ce avea dregătorii și porunci tuturor căci au fost la acel sfat spurcat să meargă la țară, să sază la casele lor. Iar alt rău nimic nu le-au făcut. Deci nu multă vréme trecînd, lar le-au poruncit de au venit la curte. Si i-au ertat de toată vina lor și i-au

1 ci-șice GO inimile]inima G unorja o samă de K Gherghe]Gherghie A, Gheorghie KL, sin Ghirghi G Bălianul vornicul K 2 cu om. K iși AK, și cu O Staico]Stoica GL sin]siul C feierul lui AK ot]din K 2–3 sin Bărcan ot Bucșani]Bucșănescul O 3 iși AK ot]din A, de K, de la O Izvor]Izvoară AGKO măruntijmăruntei AGK, mică O Și încui-bindu-să O 4 în inimile lor foarte lare]foarte tare (tare om. A, foarte tare om. O) în inimile lor AKO și întărindu-i O 5 boiai, carii]bocri, care AC aflau A domnu-său]domnul său AL pentru]pîntru A 6 pentru]pîntru A să nu-i]ca să nu-i AO, să nu mai G să-i om. L nici să-i prade]ști să-i jăsuiscă O fără]făr de A 7 banul]banul Băjescul G, vel ban O iși AO logofătul Crețulescul]Crețulescul vel logofăt O iși AKO vel om. K 8 făcîndu-se]făcînd L ei om. CL spucatâ]spucatâ ei L să strîngă toți noaptea O toți om. L 9 dvornicul]vor-nebul Băleanul O cu cel fel dețu multe feluri de O meșteșuguri]meșteșug AK 10 vor ucide]cum vor face ca să-l ucigă O le om. O fără]făr de A cît]decit C 11 la toți domnii tot boeresc O cum]om. O 11–12 și numai]și cum fi ACGKL și numai batjocoresc om. O 12 Băleanului O pus]făcut O 13 aşa sfătuindu-se]sfătuindu-să ei aşa O noptile]părțile C dat-au]dede O 14 de prinseră cei 3 boiai de veste]de au prins (prinseră O) de veste acei 3 boeri ACO de veste]vîstelé G mai]mai de O degradab]indată O 15 de-iși-i O 16 cecat]cu ceata AGKLO de-i va afla]de s-a afla K, de va afla L călecat]călcăt ei O au făcut lor]le-au făcut O 17 atuncet]atuncea AL, om. O după]dupăre G Antonie]și Antonie AK la]om. G, în L vel om. O 17–18 vel divan]divanul cel mare AKL 18 i-au]au CG de au stătut toți de față]pre toți de au stătut de față O După]față ad. și i-au întrebăt O Deci]Iar O 19 alt nu ... zice]n-avea ce să mai zică C nu avea]nu avură (avu L) KL mai om. A fără]făr de A cît]cet zicea A ce scriu]ce scrie A, scrise O Antonie]Atunci (Deci O) Antonie LO 20 celor]acelor AKO dregători]dregătorie G, boerii L 21 poruncî]poruncî G, au poroncit O cît]i celor ce O spucat]drăcesc G, om. L rău și spucat O meargă]margă K să sază]si să sază A 22 nimic om. L nu le-au făcut nimică O nu multă vrême trece]treceind cîtăva vreme O 23 le-au]au L poroncit G de au venit]să vie A toată vina]toate vinele O lor om. O

învățat să să părăsească de ce s-au apucat, să lăcuiască toți întru dragoste, precum și jurați, iar cine va călca jurământul, dumnezeu să-l bată și trupăște și sufletește.

După aceasta nu multă vréme trecind, veni și lui Antonie vodă mazilie. Si îndată purcése cu toți boiaii | de să duseră la Odriiu, că acolo era ¹⁰⁹ împărăția. Atuncea și Gligorie vodă încă venise din Tara Nemțească, că-l ertase împărăția. Deci fiind acolo și Hrizea vistierul, i Staico paharnicul, i Radul Știrbei și cu toată ceata lor cea dintăi, ca niște răi hcléni, cu mari meșteșuguri, cu taină la turci au umblat de au stricat domnia lui ¹⁰ Antonie vodă și cu mulți bani au dres domnia lui Gligorie vodă. Închinindu-se lui toți, făcură sfat drăesc cătră turci de prinseră pre Mareș banul, i Gheorghe dvornicul, i Radul logofătul Crețulescu, i Mihai Cantacuzino spatarul, i Ghețea clucerul, i Stoian comisul. Iar Șärban Cantacuzino spatarul au scăpat din mijlocul lor. Si aciași porunci Gligorie vodă cu ¹⁵ acei răi boiai ai lui la Gherghe dvornicul Băleanul de au prins pre toți frații lui Șärban spatarul : Costandin stolnicul, i Matei aga, i Iordachie postelnicul. Si purcaseră cu Gligorie vodă de venire în țară, la scaunul ot București, leatul 7180, mart 20 dni.

Iar Antonie vodă au rămas la Tarigrad și acolo s-au prestăvit. Si ²⁰ au fost domn 3 ani.

Să pomenim aicea și de Stroe dvornicul Leordeanul. Că deaca înțelese că au luat Gligorie vodă domnia și au căzut | acei săraci de boiai la patimă, el foarte să bucură și îndată-și lepădă călugăria și degrabă alergă

¹ să săsă A și să lăcuiască O toți|cu toți C intru|intr-o CGK, cu O dragoste] dreptate O ² sint|sint ei C să-l bată dumnezău O ⁴ această|aceia O nu multă vréme trecind|peste puțină vreme O trecind om. G venijau venit O vodă om. L ⁴⁻⁵ mazilie] mazilia-i G ⁵ purcése cūpurceseră AKL, au purces O de să duseră om. O Odriiu]Udreiu O ⁶ După împărăția e titlul Cap. 48. A doa domnie a lui Grigorie vodă ⁷ⁿ K Atunci K Gligorie] Grigorie AL încă om. AC din|de la C Nemțească]Ungurească O ⁷ și om. O iși ACKO ⁸ iși ACKO și cu toată|și cu G, și toată K, cu toată O răi hcléni|răi și violenii A, oameni răi și violenii O ⁹ marijmare ACGKLO meșteșuguri]meșterșuguri K, meșteșug O și cu taină AK cu taină la turci au umblat|au umblat într-ascuns O umblat|inflat GK stricat]trecut G ¹⁰ dres|dires K Gligorie vodă]Grigorie Ghica voevod O ¹¹ făcură|și făcură A, făcind C cătră|despre O prinseră|coprinseră AK ¹² i Gheorghesi] pre Gheorghe AKO ^{i^{2,3}}|și pre AKO logofătul Crețulescul]Crețulescul logofătul (logofătulom. O) KO ¹³ i^{2,3}|și pre AK, și pe¹, și și pre² O Ghețea]Ghețea A, Ghena C, Ghinea L ¹⁴ spatarul]om. G, vel spătar O aciași|îndată AO ¹⁴⁻¹⁵ cu acei răi boiai ai lui la|cu sfetnicii lui în țară la O ¹⁵ boeri răi A ai lui la|la C Gherghe]Ghiorghe A, Gherghii K, Gheorghe L ¹⁶ După spatarul ad. adică A Costandin stolnicul|pre Costandin stolnicul ¹⁷ pos- telniciul Cantacuzino (Cantacuzino om. O) CO i]om. A, și pre KO i]om. AG, și pre KO ¹⁷ pos- telniciul Cantacuzino C purceasă C Si purcaseră cu Gligorie vodă de venire în țară|Si vini Grigorie vodă în țară K, de i-ai pus la opreală până au venit și Io Grigorie Ghica voevod și cu sfetnicii lui și au intrat O ¹⁸ leatul|in (in om. A) cursul anilor AK văleat L dni]om. ACL, de zile K ¹⁹ martie om. C leatul 7180, mart 20 dni|mart 20 deni (deni om O) văleat (leat O) 7180 GO După 7180 ad. domn de al doilea|ind O ²⁰ la|in KO s-au prestăvit|au murit AO ²⁰ au fost domnijau domnit AGKO După domn ad. Antonie vodă A ³ anii|jani 3 AGO ²¹ aicea om. O pomenim aicea și spunem K de Stroe]dăspre Stroe L După Leordeanul ad. (Stroe vornicul Leordeanul ce să călăgărise) K Că om. K ²¹⁻²² înțelése|auzi O, au înțăles K ²³ patimi O îndată-și|îndată AO călăgării|acuin cel călăgăresc O și alergă degrabă O

la Odriiu de să încchină lui Gligorie vodă și să împreună cu soțiiile lui, făcîndu-se părtaș, ca și întăi. Si după ce veni la București, scoaseră dăjdi gréle în țară. Si déderă acestor boiai mare strînsoare, fiind unii închiși în turnul dă pre poarta de jos, alții în temniță, poruncindu-le să le dea bani sute de pungi, ca să scoată cheltuiala ce au făcut pentru dînsii la turci. Deci ei, de mare frică și groază, vîndutu-ș-au satele, rumâni, țiganii și tot cîstigul lor, cine cît au avut, de au dat lui Gligorie vodă, și au rămas casele lor pustii. Atuncea și boiai s-au însoțit cu grecii și, în taină, fără stirea lui Gligorie vodă, apuca pre toți cîți știa că au răzimat în casele acestor boiai și pre toate slugile lor, de-i prăda și împărtea banii adins ei-și. O, ce foc nestîmpărat băga în casele lor ! Multe case au pustiit. Că toată pizma lor era mai vîrtos ca să surpe casa răposatului Costandin postelnicul. Că nu să sătura de singele lui, ci și acum tare să nevoia ca să omoară și pre feciorii lui. Si făcură meșteșug, dînd turcilor bani, ca să-i aducă de la Odriiu pre Șärban spătarul, ca să-i omoare pre toți deodata. Deci Șärban crezînd amâgeala turcilor, îndată au purces de la Odriiu ca să vie în țară. Iar deaca au trecut munții, atuncea, din voia lui dumnezeu, să întimpină cu oarecine trimis de maică-sa, spuindu-i să nu vie în țară, că va să-i omoare pre toți. Deci Șärban înțelegind de aceasta, aciași lăsă acea cale și să învîrtejî pre altă cale, prebegind în țara Moldovei, lăcuind la Hangul, în munții Ceahlăului. O, mare minune au făcut ănumnezeu și cu acel Șärban, că l-au scos din calea pierzării și l-au îndreptat pe calea mînturii, precum au îndreptat și pre cei 3 filosofi, carei i-au trimis Irod să ispitească de nașterea

1 Odriiu]Odriiu C lui]sale K făcîndu-se]făgăduindu-se O 2 după ce]dacă K veni] 25. veniră ACGKO 3 déderă]deteră ACL strînsoare mare (mare om. K) acestor boeri AK boiai]săraci de boeri O unii închiși]închiși unii AGK, ei închiși unii O în turnul om. G 4 dă pre]după A, dupren C, despre K dă pre poarta de jos]porții din jos O de jos]din jos AKL temniță]pușcărie O le om. AKLO 5 scoață L făcăt]cheltuit O 6 de frică mare și de groază O satele]moisiile, sătele A rumîni]om. A, și moisiile și rumîni O și țiganii O 7 cft] ce O de au dat]de le-au dat G, au dat tot O După vodă ad. bată-l ă-zeu A și au]căt le-au O lor om. O 8 și om. C s-au însoțit cu om. O și om. O fără]făr de A 9 apucă]apucără AK pre]pă L știa]li știa A răzimat]rămas C în casele]de casa O acestor]cestor K boeri ACL 10 și¹ om. C pre toate]pe O de-i prăda]de-i prăda și-i jăfua O și împărtea]și-i împărtea A împărtea banii]înparțindu-se K adins ei]loru-și A, adinsu ei CL, ei-și K, cu toții O O]oh A 11 nestîmpărat]nestânsu O Multe]și multe O Că toată pizma]cu pizma GO 12 era mai 30. virtos]mai vîrtos era A, mai mult era K, era L, și mai făce O să surpe]să surpe C, ca să surpe de tot O răposatului]lui O 12–13 Că nu să]până să O 13 sătura]săturate AGKO și om. A și acum tare om. O tare]mai tare A ca om. O 14 făcură]făcănd L meșteșug]meșterzug K, meșteșuguri O dînd]dete L să-i]să AGKLO 15 pre Șärban]și pă(pre CGO) 35. Șärban ACGLO ca să-i]ca să GL, și să-i K 16 amâgeala]in amâgeala O ca om. O în țară] aice în țară O 17 atunci K întimpină]întimpină G 18 de]de la ACG spuindu-i]să-i spue O să nu]ca să nu K 19 Șärban]el O aciași]îndată AO să învîrtejî]mersă O 20 altă cale] alta AGKLO lăcuind]și lăcuia O 20–21 la Hangul în m-ții Ceahlăului]in m-ții Tazlăului la Hangul 21 O]oh AK au]ce au A au făcut]făci O și om. AO 21–22 că l-au scos]că-l scoasă O 22 l-au îndreptat]îndreptă O pre]pre AKLO precum]cum A După calea ad. de s-a dus în țara lor O 23 și om. KO pre ce]pă acei L care]care AL 45.

lui Hristos, ca să-l omoare, iar sfinția lui i-au îndreptat pre altă cale, și Irod rămase rușinat.

Atuncea Gligorie vodă, cu răii sfetnicii lui, rămaseră rușinați. Cît să bucura și să veseliia de venirea lui Șärban, atîta întristăciune mare 5 căzu asupra lor.

Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180, făcură sfat drăcesc |de trimiseră la Vel Ocnă pre Gheorghie dvornicul, socrul lui Matei aga și pre Ghiețea clucerul, socrul lui Șärban spătarul și pre Stoica logofătul Ludescul, care au fost slugă bătrînă la casa răposatului Costandin postelnicul. Iar pre Mareș banul, ce au fost cuseru cu starii postelnicul, și pre Radul logofătul, gineri-său și pre cei 4 coconi ai lui: Costandin, Mihai, Matei, Iordache i-au pus la opreală mare, în turnul clopotniții. Iar pre alti boiari, rudenii și gineri ai lor, pre toți i-au prădat și i-au lăsat de la închisoare, aşzînd răii sfetnici aceasta ce scrie mai sus.

Purces-au și Gligorie vodă la oaste cînd au fost și sultan Mehmet, împăratul turcilor cu toată puterea lui cătră Țara Lesască, cînd au luat și Camenița pre seama lor. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Bâleanul și Stroe dvornicul, i Hrizea vistierul. Deci ei, ca niște răi tirani, fără stirea domnului, dederă învățătură Drosului armașul Mehedințul, răul spurcat, de-i scotea din turn pre acești boiari, ce scriu mai sus și-i ducea afară den cetate, înaintea temniții, de-i bătea în toate zilele pre talpele picioarelor și-i spîn | zura de mîini cu sfoară, și-i muncea în tot felul, tîrindu-i pre pămînt și pedepsindu-i cum le era voia. Si de aceasta dar

---

1 lui]sa ALO 2 rușinat]mincinos O 3 Atuncea]Iar A, Așa și O răii]răii săi C lui] om. C, ailui K sfetnicii lui cei răii O rămaseră cu răii sfetnicii lui rușinați V Cit]Pre (Că O) cît KO 4 Șärban spătarul O atîta]cu atîta mai multă O întristăciune]Intristare O mare]măre ACGK om. O Între r. 5–6 ad. Atuncea au scos păvlădica Theodosie de la mitropolie, cu mare scîrbă și-l au trimis la Coziia, la opreală A 6 Iar cînd au fost la iulie 15 dni, leatul 7180 om. O au fost]fu G dni]15 zile A, 15 CL, în 15 zile K leatul]cursul anilor A, văleatu GL, tot într- 25 acstaș an K făcurăși făcură om. AK 7 Vel Ocnă]Ocnele cele Mari AK, Ocnă O 8 clucerul]slugerul A Ghiețea C 9 Ludescul, care]Liudescul care]G, care O răposatului]lui AKO 10 starii postelnicul]postelnicul cel bătrîn AK, bătrînul postelnic L, Costantin postelnicu O 11 Radul logofătul]Radu Crețulescul AO, Radul logofătul Crețulescul CGK aiaj C După lui ad. Costandin postelnicul ACGK, Costantin postelnicul anume O 11–12 Mihai, 30 Matei, Iordache om. A 12 marc om. A După opreală ad. pre Costandin, pre Mihaiu, pre Mateiu, pre Iordache A pre om. K 13 și¹ om. A ai lor]de ai lor O lăsat]slobozit O 14 închisoare]Inchisori A aşzînd]și aşzând O răii]acei răi A răii sfetnici aceasta]acești sfetnici răi acst sfat O aceasta]acestea A După sus ad. cînd fu la iunie 15, leat 7180 O 15 Purces -au]După ce s-a dus L, Au purces O fost]mers O și]cu C, om. GO 16 turci- 40 lor]turcesc KO cătrăin O cînd]de O 17 și om. O pre seama lor om. O aicea, lajaciea, în A, în G ispravnic]om. O, ispravnic K 18 și]CGL, pre K, pe O iși pre AK, și pe O tirani răi O fără]făr de A 19 domului]lui Grigorie vodă O dederă]deteră ACLO armașul]armașului KLO 19–20 răul spurcat]om rău și spurcat A, om. O 20 de-i]de GO din turn om. O acești]ceia G boiari]saraci de boeri O 20–21 ducea afară den cetate]ducea în toate zilele O 45 21 înaintea temniții]om. A, înaintea pimnii]C După temniții ad. de-i punea O de-i]și-i O în toate zilele om. O pre]pe A talpe K 22 picioarelor om. K sfoară]sfori A, sfură G în tot felul]cu multe feliuri de munci O felul A 23 cum]precum L Si de aceasta dar]Cu aceasta A

să asemăna cu Maximian, i Diocletian, muncitorii creștinilor, și cu spusele Ariia și cu alți păgini necredincioși carii au ocărit sfânta biserică a lui Dumnezeu și au călcat toate poruncile lui. Așa făcând și acești tirani boari. O, puternice doamne, cum ai plătit acelora, plătește și acestora, că au călcat poruncile tale, carele zicea: Iubiți pre frații voștri și pre vecinii voștri și cine cum va măsura, așa i să va măsura.

Gligorie vodă, încă fiind la oaste, mult au cercat pentru Șärban ca să-l prință. Și n-au putut, că dumnezeu l-au acoperit.

Iar cînd au fost la dechemvire 1 dni, leatul 7181, venit-au și Gligorie vodă de la oaste aici, la scaunul lui. Și înțelegind de cazna celor închiși ce le-au fost făcut boiarii fără porunca lui, foarte s-au scîrbit pre ei. Iar Băleanul cu ceata lui, fiind îndrăciți, nimic nu să rușina, ci tot îndemna pe Gligorie vodă să-i omoare. Iar dumnezeu îl întărea că să nu-i omoare, pentru că nu-i știa nimica vinovați. Iar boiarii numai ce să nădușii și zicea că de ar fi știut că nu vor să piară, nu s-ar fi apucat de ce a ușineput. O, mare ciudă! Cum nu să mai sătura acei proleți de a vîrsa singele acestor săraci de boari fără de nici o rușine și fără de nici o frică de dumnezeu! Iată dar că să umplură cuvintele marelui Vasilie, care zice: De va veni vrăjmașul tău să cază la ertăciune, să nu-i iai credință, că încă de șapte ori iaste sufletul lui mai îndrăcit. Căci numai cîinele deacă boraște lingă, iar vrăjmașul nu să mai poate întoarce. Așa și acei boari, fiind covăseala dracului în inimile lor, nu să mai putea stîmpăra.

Atuncea, pre acea vréme, Șärban spătarul încă să intorsese de la Moldova, de au mers la Odriiu, însă cu porunca vizirului. Și îndată făcu

1 să asemănașă asămănară AO, asămănară se K cu lui AO își lui AO creștinilor] 25 de creștini K 1–2 și cu spusele Ariia om. O 2 aujì-ai C au ocărit jumbla să omoară A, au omorit K 2–3 d-zeu] Hristos dumnezeu A 3 și au călcat toate poruncile lui om. C [poruncile G, poruncile O lui om. AK și om. K tirani boari] și săraci boari G, tirani de boeri O 4–6 O, puternice... va măsura² om. O Ojoh AK plătește] plătești-le C 5 porințele G tale om. G care zice ACGK 5–6 și pre vecinii voștri om. A 7 pentru] pre A Șärban spătarul O 8 călcăci A După acoperit ad. și l-au păzit O 9 1 dni] 11 zile A, 1 CLO, 11 dni G, în 11 zile K leatul] și (și om. K) cursul anilor AK, valeatul G, om. L 10 aici om. GO lui om. G După lui ad. în București O celor] acelor AKO închișii] boeri închișii O 11 cele-aeu] și ce le-au G fost om. GO boarii om. O fără] fără de A porința G foarte] foarte rău GKO pre el] pre dinșii AGKL, om. O 12 și cu ceata O fiind îndrăciți om. O rușina] rușină AK îndemnă] întărea O 13 pe] pre AGL să-i] ca să-i A Iar] Însă A iljii C, om. O ca om. O 14 pentru că A nimicaleu nimica GK Iar boarii] Deci Băleanul și cu ceata lui O ce om. O 14–15 și zicea om. L ar fi] har hi G nu vor să piară] nu-i va omoră O să piară] peri A de ce au început] început O au început] și au apucat de au început C s-au început G 16 Ojoh AK ciudă] minune O 17 acistor] acelor L boeri săraci O fără] de 1–2] fără GL fără de nici² om. O o frică] temere O 18 umplură] înplură G, pliniră K ale (aK) marelui GK care] carele G 18–22 Inc. cu Iată dar că și s/îrșind cu putea stîmpăra avem: precum zice Caton filosoful: pră vrăjmașul tău cel vechiul să nu-l crezi nicioinioară și macar acelora de s-ar și smeri, nu-l credi nicioinioară, pentru că el va să-ji facă la sfîrșit acia care n-au putut să-ji facă la început, iar mort de te-ar găsi, s-ar sătura de singele tău în O 19 nu-i iai] nu-i ei A, nu-i ai G 20 ia- 40 ste] este AL, și iaste C cîinele] cîinele K 21 poate om. L nu poate mai întoarce G 22 ini- mîile] ini-mă CGK stîmpăra] astîmpăra L 23 pre] pă AL acea vréme] aceala vremi G, acele vremi L și Șärban O să intorsi] să intoarce CKL, s-au intors O de la] din AKO 24 de au] și au O Odriiu] Udriiu O însă om. A porința G

jalbă mare la împărătie și la vezirul și la alți priateni ai lui, pentru toate patemile și nevoile ce au făcut Gligorie, cu boiarii lui, maică-sa, doamnei Elenei și fraților lui. Atunci împărăția îndată trimise un capigi bașă, de 5 au venit de olac, și fără veste au intrat în casele domnești, unde sădea Gligorie vodă. Si foarte rău s-au spreat. Si înțelegind de porunca împărătească, îndată trimise de-i scoase den turn pre acești boiari, de-i déde în 112^v mîna capigiu lui. Iar a doao zi, purcése doamna Elena cu toți coconii ei și cu toate rudeniile ei și cu gineri-său Radul, de s-au dus la Tarigrad, 7181. Si au scos pre Ghețea clucerul den ocnă, de au trecut Dunărea dupre 10 ceialalți. Iar Gheorghe dvornicul, i Stoica logofătul au rămas în ocnă. Iar Mareș banul au rămas la casa lui și au murit.

După acăia, Gligorie vodă, avînd grija și mare frică, împreună cu sfetnicii lui, nici aşa nu s-au lăsat, ci au trimis la vizirul pîn în 200 de pungi, ca să omoare pre acei boiari. Iar nefiind voia lui dumnezeu, n-au lăsat pre 15 vizirul să-i omoare, ci numai au luat banii, iar pre ei i-au trimis la Crit surgen. Însă numai pre Radul logofătul și pre Șärban spătarul și pre Costandin stolnicul, iar maica lor și coconii cei mai mici, Mihai, i Matei, i Iordache au rămas la Tarigrad.

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, trimis-au Gligorie vodă 20 de au omorit pre Gheorghie, socrul lui Matei aga, fiind închis la mănăstirea din Tismana. Iar Stoica logofătul au rămas acolo.

Iar cînd au fost la mai 11 dni, leatul 7181, iar purcése Gligore vodă la oaste, în Țara Leșească împreună cu Cara Mehmet pașa și cu mulțime

1 jalbă]jalobă K împărăție]împăratul L priateni]prietenii A ai lui]ai săi K 2 și 25 nevoie om. O ce au făcut]ce au avut și ce au făcut AK Grigorie vodă ACKO cu boiarii lui om. O 2—3 maică-să, doamnei Elenei]și maică-săi Elenai AL, mini-să Elena (Elinei K) GK, cassii tătăni-să O 3 După fraților lui ad. și tuturor rudelor (rudenilor GKL) lui AGKLO lui]săi K 3—4 de au venit om. O făr de A sădeaj]sădea K 5 s-a]l]au O spreat]spriat AK, spriat atuncea C, spăriet O dejdin G porinca G 6 trimise]au trimis A de-i] 30 de AGKO scoase]au scos A prejpe A acești boiari]acei boeri O de-i]de GK, și-i O dé-dejdéte ACL 7 doao]doo AG, doa KL purcesă și O doamna]jupineasa G Elena]Elina K, Iliana O ei]sei K 8 rudeniile]nuroriile AKO, rudele C ei]sale K Radul]Radul logofătul AGK, Radul Crețulescu CO de s-a]us]au C 7181]tot în anul 7181 A, la mesi]** văleatul 7181 G, în luna** zile, cursul anilor 7181 K, la mesi]a 7141 L, om. O 9 pre Ghețea]și pre Ghețea (Ghinea L) ACL de au]și au CO După Dunărea ad. de s-au dus O dupre]după ACKO 10 ceilalți CL i]și AKO rămas acolo în L 11 și au murit om. A 12 După acăia]iar A, Si după aceia O grija mare și frică A 12—13 avînd grija și mare frică, împreună cu sfetnicii lui]și cu sfetnicii lui, avînd mare frică O 13 lui]sei L pîn în om. O pîn în 200 de pungi]pungi de bani pîn în 200 K de pungi]pungi de bani A 14 acci boiari]acei boeri O După dum 40 nezeu ad. ca să piară O pre om. AK 15 să-i om. O au luat]ce au luat O iar pre ei]și pă (pre K) ei AKL trimis]făcut O 16 surgeni la Crit O numai om. O pre]pă A Radul logofătul]Radul logofătul Crețulescul și pre frate-său Pădure vel pitar C logofătul]Crețulescul O și] om. C 17 stolnicul]postelnicu L cci mai mici]cei cei mici AG i]om. ACKLO 2]și AKO, om. CL 19 11 dñi]in (om. A) 11 zile AK, 11 CLO leatul 7181]tot în anul 45 7181 A, tot în anul acesta 7181 K, 7181 L 20 Gheorghie]Gheorghie vornicul AKO 21 din] de K, de la O 22 Iar cînd au fost la]și tot într-acel an în luna lui A, într-acestaș an și K, După aceia O mai 11 dni, leatul 7181]mai 11,7181 AL, mai 11 leatul 7181 C, mai 17 dni, văleatul 7181 G, și intracastaș lună K, om. O purcése]au purces A Grigorie vodă iar au purces O 23 Mehmet]Mustafa O

de turci. Deci fiind ei toți tăbărîti la Hotin, iar | Sobețschi hatmanul leșesc 113 venit-au asupra lor cu multă oaste. Și făcură război mare. Și fură turcii biruiți de léși. Multă au căzut de sabie și mulți s-au înecat în Nistru. Iar pașa cu puțini turci abiia au scăpat la Camenită. Iar Sobețschi hatmanul cu leșii s-au întors cu mare izbîndă și cu multă dobîndă. Atunci și Gligorie vodă nu s-au îndrăznit să mai vie în țară, ci au fugit preste Dunăre, la turci. Și îndată fu mazilit. Ducîndu-se la Tarigrad, acolo au murit, însă moarte groaznică. Și au domnit aicea în țară un an și opt luni, la cursul anilor 7182.

Aici semnăm pre scurt și de patimile părintelui Theodosie, mitropolitul Tării Rumînești. Căci căzînd acei boiari la mare nevoe, precum arată aicea înapoi, atuncea și pre părintele vîădica îl scoaseră din scaun cu mare necinste și-l trimisera la zatocenie, aruncîndu-i multe prihăni. Și puseră în locul lui pre Varlaam episcopul, pre care-l știa că va fi în sfat asemene cu dînșii, precum au și fost. 10

Dupre aceasta, să mai arătăm ce s-au mai întîmplat | dupre mazilia 113⁹ lui vodă. Că fiind Mihai postelnicul, fratele lui Șerban spătarul, la cetatea de la Baba, unde era Chiupriul vezirazimul și cu Mehmet pașa, caimacamul, numaidecăt au căzut la picioarele lor cu multă rugăciune ca să pue domn pre Duca vodă. Că el era la Tarigrad mazil. Și îndată-i făcură pre 20 voe. Și scoaseră cărți și tot ce trebuia de domnie noao, poruncindu-i să meargă de olac în Tara Rumînească. Iar Mihai postelnicul au rămas să-i aducă steagul de domnie. Atunce Duca vodă, deaca înțelése, foarte se

1 toți om. KLO Sobețschi]Sobetschi A, Sobesc L hatmanul]craiul O 2 multă oaste] multăme de oști O mare război O 2–3 biruiți turcii O 3 și om. K mulți om. O 3–4 Iar pașa ... au scăpat]că de-abie au scăpat pașa cu puținței turci O 4 abiia]de-abia A După Camenită ad. iar Grigorie vodă văzind că va peri cu oaste cu tot să închină la leși și incoperă u tăia pe turci. Și aşă să dusă vestea că iaste rob la leși O Sobeșki hatmanul L hatmanul]hatmanul leșesc AC 4–5 Iar Sobețschi ... cu multă dobîndă om. O 5 și om. AK 5–6 Atunci și Gligorie vodă]și făcînd el vicleșug O 6 nu s-a ujn- au mai AKO să mai vie] să vie AO După țară ad. la scaunul lui O preste]peste KL 6–7 la turci om. O 7 mazilit]mazilit de turci O Și ducându-se AO au și murit KO 8 După groaznică ad. proclat A aicea în țară om. A 8–9 un an și opt luni, la cursul anilor 7182]jani 1 pol (jumătate C) luni 2, văleatul (leatul C) 7182 CGV, ani 1 și luni 8, în anii 7182 K, ani 1 pol, luni 2, 7182 L, ani 1 pol O 10–15 om. AK 10 Aicea G semnăm]Insemnăm LO Theodosie]chir Theodosie O 11 Rumînești om. O Căci]Căci că C, Că GL, pentru că O acci]acești CGLO boiari]săraci de bocri O nevoie]urgie O 11–12 precum arată aicea înapoi om. O 12 aicea]aci CL pre]om. C, pă L vîădica]Theodosie O din scaun]din țară și din scaun O 13 zatocenii O 14 puseră]puspe L episcopul Varlaam O care-l]carele li CLO 15 asemene în sfat O și om. L 16 Dupre acasta]om. A, după aceasta GKLO arătăm]Insămnam K mai]om. AO dupre]după AKLO 17 vodă]Grigoric vodă ACGLO Că om. K Mihai postelnicul]postelnicul Mihai A, M. postelnicul Cantaeuzino O fratele lui]brat G 18 de Iađe K Baba]Babe L Chiupriuliu]Chiupurlăul K, și Chipreleul O vezirazimul]vezirul K, om. O și cu]și AKLO 18–19 caimacamul]caimacan lui A 19 au căzut]căzu O multă rugăciune]multe rugăciuni CGO, multe rugămințe K 19–20 să pue pre Duca vodă domn O 20 pre]pă A Că]Pentru că O el om. KO la]n K mazil la Tarigrad O îndată-i]îndată li AGL, îndată C făcură]făcu AO fură L 21 scoaseră] scoase AKO, scriseră C trebuia]trebue O noao]noo A, noă L poruncindu-i G 21–22 să meargă]ca să meargă A, să margă K, lui să meargă O 22 postelnicul om. K 23 steagul] steag CK domnie]domnie noo A înțelése]întăliase K, înțălesă de aceasta O

bucură, făgăduindu-se cu mare jurămînt că va căuta de casele acestor boiai și le va plăti datoriile și, în zilele lui, nici un rău nu vor petréce, ci mult folos și bine vor vedea de la dînsul. Și purcése din Țarigrad cu Matei aga și cu nepotu-său, Pîrvul logofătul, sin Drăghici spătarul, trimițînd

- 5 înainte pre Costandin slugerul, sin Stoica logofătul Ludescul, cu cărti împărătesti, ca să ție scaunul după obiceai. Iar Băleanul și cu gineri-său Hrizea și cu Neagoe dvornicul Săcuiianul și cu Radul banul Năsturel și
11 cu Staico păharnicul Bucșanul numaidecît prinseră | pre Costandin slugerul și-l puseră în butuci zicindu-i, că umblă cu minciuni. Iar apoi simțind
10 că adevărat vine Duca vodă domn, ei începură a fugi în sus, cătră Pitești luînd cu dînsii și pre Costandin slugerul, ducindu-l pîn la mănăstirea din Argeș. Iar Băleanul și cu gineri-său au trecut muntele și cu Neagoe dvornicul, la Sibiu; iar Radul Năsturel și cu Staico au fugit la munte.

Deci sosind și Duca vodă la scaun în ziua de sfetii Nicolae, dechemvre

- 15 6 dni, leatul 7182, venit-au și Costandin slugerul de i-au spus de toate ce au pătit. Venit-au și Năsturel și Staico de s-au încinat. Trimis-au de au scos și pre Stoica logofătul, care au fost în patimă ani 2 făr 2 luni.

După acéia Duca vodă tocmitu-ș-au boiai, aşăzatu-ș-au și țara cum să cade. Și făr zăbavă sosi și Mihai postelnicul cu steagul de domnie.
20 Si porunci viziriul de slobozi și pre cei 3 boiai de la Crit. Sosind în Țarigrad, venit-au aici în țară, la casele lor, cu maica lor și cu jupînesele lor și cu toată cemetiia lor întreagă. Duca vodă încă i-au cinstit și i-au boerit. Ei încă să nevoia cu slujbă dreaptă.

- 1 făgăduindu-se făgăduindu-i-să A, și să făgădui O mare om. A 1–2 plăti toate
25 datoriile și va căuta de casile acestor boeri C acestor boaiilor O 2 datoriile|toate datoriile O 3 bine și folos O vedea]avea AO dînsul]el K 4 sin]fectorul lui AK, fiul lui CO spătarul]postelnicul C tîmetînd L 5 înainte om. L pre]pă A slugerul]slujitorul O sin Stoica]fectorul Stoicăi AKO, fiul Stoicăi C, sin Stoicăi G 5–6 cu cărti împărătesti, ca să ție scaunul după obiceai om. O 6–7 gineri-său Hrizea]gineri-său Hristea A (?) 7 Hrize
30 vîstierul O 8 Staico]Stoica CKO, Staicul L Bucșanul]Bucșănescul O pre]pă L 8–9 slugerul]slujitorul O 9 zicindu-i]zicind ACGK zicindu-i că umblă cu minciuni om. O umblă]inblă GK 10 că adevărat vine]adevărat că vine AK, că vine cu adevărat C, că cu adevărat că vine GO domn om. AK e]numaidecît O în sus om. O 11 și pre]pre O slugerul]sulgariul K, slujitorul O din]de K 11–12 minăstire la Argeș O 12 Iar]Deci O și] om. AK
35 12–13 și cu gineri-său ... Neagoe dvornicul]și cu Neagoe vornicul și cu gineri-său Hrize vîstierul au trecut în Țara Ungurească O 13 la Sibiu]ducindu-să la Sibiu A Staico]Staico păharnicul O Intre r. 13 și 14 ad. tillul Cap. 49. Domnia Duciî vodă K 14 sosind]sosi O la
scaun]la scaun în București O de sfet]sfintului A, de sfîntul C, lui sfet G 14–15 Deci sosind și Duca vodă ... leatul 7182]în anul 7182, în dichemvrii 6 zile, vînit-au Duca vodă la
40 scaon în ziua de sfetii Nicolae K dechemvre 6 dni]om. A, dechemvrii 6 CLO 15 leatul]jursul anilor A, anul C venit-au și Costandin slugerul de] Atunci au vînit și Costantin]sulgariul de K slugerul]slujitorul O 16 ce]cum A, căte O Năsturel]banul Radul Năsturel]AK și Staico]Stoica G Năsturel și Staico]Stoica păharnicul și Radul Năsturel O s-a]i s-a]i A
45 17 seos]adus K care]carele KL în patimă ani 2 făr 2 lunijani 2 în patemi, făr de 2 luni A, în
pătimire ani 1 și zece luni O făr]februarie C 18 După]dupre G tocmitu-ș-au]așăzat-au O
boaii]boerii AL, boerile O așăzatu-ș-au]așăzat-au CGL, și au toomit O 19 cum]precum L
făr de zăbavă A steagul]steag CKLO 20 po]nci G viziriul]înpărăratul O slobozi]scoase A,
sloboziră G pre]pe C, pri O Și porunci viziriul ... de la Crit]și slobozi și pre cei 3 boeri de la
50 Crit din porunca vezirului L boeri AO de la]din C Sosind]și sosind A, sosiră K 21 aici om. G și]om. C 22 cemetiia]cimetinia G, cimetia KO încă om. L i-au boerit și i-au cinstit A 23 dereaptă G

Iar Duca vodă fiind iubitor de ar | dintre și prea lacom de bani, nu avea cineva să-i pristănească. Ci știind pre Băleanul și pre gineri-său Hrizea cu ceata lor, că sănt ei buni de acea treabă, îndată porunci la ei de au venit în țară și s-au curtenit la Duca vodă. Și puseră dăjadi gréle în 5 țară și începură a prăda pre boiari pentru năpăsti. Și izvodiră niște obiceaiuri și nește răutăți, care n-au mai fost aici în țară. Însă cu mijlocul acelor boiari și pre ascuns, iar începură a face pîră asupra acelor ticăloși de boiari, precum era dăprinși și încă dinceput, mai vîrtos asupra lui 10 Șărban spătarul și a fraților lui. Și ei nu știa, ticăloșii, nimic de acea vînzare.

Deci nu multă vréme trecînd, veni poruncă de la înpărătie de au purces la oaste asupra léșilor, împreună cu multime de turci. Și cîte cetăți aflără afară din Camenîță, mari, mici, toate le arseră și le sparse. Mergind și la o cetate ce să cheamă Jărvna, acolo sosi și Sobeșchi craiul leșasc cu multime de oaste. Și să bătură cu turcii 7 zile. Deci văzind ei că nu le va strica nimic, făcură pace și să întoarseră | fieșicare în țara lui. Duca vodă 15 încă au venit în țară, însă n-au mers în scaun, ci au descălecat la Cocorăștii din Grind, la casele Vladului comisul. Și acolo fiind, iar începură a face sfat necurat asupra acelor ticăloși de boiari, pîrindu-i la Duca vodă în tot feliul de năpăsti, pînă-l plecară, socotind că acolo le va fi mai lesne să-i 115 20 șmoare. Iar ei, ticăloșii, tot nu știa nimic, ci avînd a face praznicul celui de minuni făcător, marelui arhiereu Nicolae, întîmplindu-se a fi într-o sfintă duminecă. Atuncea Șărban spătarul luatu-ș-au ziua bună de la Duca vodă, de s-au dus la casa lui ot Drăgănești, ca să să gătească de

1 fiindjera K lacom]lacum G de²]la K de argint și prea lacom de bani]de bini și de argint O 1–2 nu avea cineva să-i pristănească]că nimene nu-i putea să-i pristănească O 2 cineva]cine AG 3 cu ceata lor om. O ci om. KLO bunijubitori O porinci G 4 au venit|venire KO Duca vodă]lînsul O Și om. AK 4–5 și s-au curtenit la Duca vodă. Și puseră dăjadi gréle în țară om. G 5 începură]începu G prejpe L boeri ACGKLO pentru om. A Și izvodiră]Și izvoduri noo și A 6 nește]niște K, ne V mai om. C fost]fost nicio-dată O aici în om. G 7 După boiari ad. și au omorât Duca vodă pre Pavel vel vîstier Grecianul și pre Negoiță vîstierul Cuștureanul, pentru căci sta pentru țară, iar Băleanul și cu ceata lui și O șo om. AK iar]și iar A 8 boeri ACL și om. AG dăprinși și încă dinceput] învățăți dinceput O 9 Și ei nu știa, ticăloșii, nimic de acea]și (iar O) ei ticăloșii nu știa nimic (nimica nu știa O) de acea (aceasta O) AKO nimic om. G 11 nu înultă vréme trecînd]peste puțină vreme O porincă G 12 purces]purces Duca vodă AK împreună om. AK la oaste asupra léșilor ... de turcici] o știle lui și s-au împreunat cu turcii și s-au dus asupra léșilor O 13 afară om. LO mari, mici] mari și mici A, om. C toate]pe (pre O) toate LO le arseră]merseră C și le sparseră]om. A, și le sparseră CKO și mergind O 14 Jărvna] Jirevna L, Juravna O Sobeșchi A, Sobeșchi L craiul]hatmanul A leșesc AKLO, leșâscul C cu, om. G 15 oaste]oști O cu turcii om. L eiși unii și alții A, turcii O le va] nu-și pot A 16 strică]putea strica O nimica A Întoarseră]Întoarse AGL fieșicare]fiește care AGO, fieștecarele CK în]la ACKO luijsa O 17 însă n-au mers]și nu mersă O în scaun] la scaun AGL 19 acelor om. O 20 tot feliul de]multele feluri de AGKO le om. GO și]ica să-i A 21 șmoare]omorâm O tot nu știa nimic]nimică nu știe O celui]acelu O 21–22 ce]lui de ... arhiereu Nicolae]marelui și făcătoriului de minuni sfîntului ierarh Niculae A 22 minuni]ciude GK, multe minuni O făcător]făcători G marelui]mare L 23 sfîntă]zi O luatu-ș-au]luatu-ș-au G, și]au luat O 24 de s-au]și s-au O la casa lui ot Drăgănești]la Drăgănești, la casile lui C ot]la AKO să să]să C

praznic. Iar Mihai spătarul cu frate-său Iordache, cu cumnatul lor Barbul Fărcașanul vistierul, era la casa lor, Mărginenii ot Praova, de gătea bucate pentru săraci, întru slava marelui dumnezeu și întru pohvala sfîntului Nicolae, așteptind să vie de la Cocorăști a doa zi, duminecă, și fratele lor Costandin stolnicul, Iar Duca vodă, cu sfétnicii lui cei ficleni, cu mare taină, noaptea, gătiră ostași și trimiseră de olac unii la doamna Elena și la feciorii ei, ca să-i prință; altii la Șärban logofătul, la Drăgănești. Și pren | vârsatul zorilor, sosiră toți, carii pre unde le era porunca.

Pre Șärban logofătul îl găsiră la biserică lui, la utrene, ascultind sfinta și dumneziiasca slujbă. Unii ocoliră biserică, alții întrără înlăuntru și groaznic îl apucără și-l scoaseră afară și-l duseră la mănăstirea ot Sneagov, ca să-l omoare acolo, precum au omorit și Grigorie vodă pre tată-său, Costandin postelnicul.

Iar la Mărgineni, încă prinseră pre Mihai spătarul și-l puseră într-o căruță, să-l ducă la Cocorăști.

Iar frate-său, Iordache, cu cumnată-său Barbul vistierul, scăpară den ochii lor și trecură la Brașov.

Atuncea și Matei aga, fiind chemat de frate-său, Șärban logofătul și mergînd tot întracea zi la Drăgănești, cînd fu aproape să între în sat, dumnezeu trimise pre oarecare creștin de i-au eşit înainte, spuindu-i de toate cîte s-au întîmplat frăține-său, lui Șärban și îndată să învîrteji și trecu pre Teleajen în Țara Ungurească.

Să spunem și de o minune mare ce au făcut dumnezeu, cu rugăciunea sfîntului Nicolae, asupra ticălosului Mihai spătarul. Că șezind el în căruță prins și ostașii găsind bucatele sfîntului praznic toate gata, | abătură

116

1 spătarul]stolnicul C cu¹⁻² și cu O cumnatul lor]cumnatul-său O 1—2 Barbul Fărcașanul vistierul]Barbul vistierul Fărcașanu AGKO 2 era la casă|eara la casile A, la casa CGLV Mărginenii ot]la Mărgineni la (din O) AKO Praova K, Prahova L dejle A 3 pentru]acolo pentru A pentru săraci]de praznic O pohvala]pofala A, pohfala L, lauda O sfîntului|marelui, sfîntului G 4 să viejei să vie A dojdoo A 4—5 de la Cocorăști și frate-său Costantin stolnicul a doa zi, duminecă K 5 cu¹]și cu O lui cei|cei AC, săi cei K fieleni]vieleni ACL 6 noapte, gătiră] noapte O trimisără] trimisă O Elena] Ilina CGLO, Elina K feciorii A 7 logofătul|spătarul GO în Drăgănești K pren]prin AL vârsatul|râvârsatul O 8 carii]care AC prepe AL le om. AG porinca A 9 PrejPe A, și pre O logofătul|spătarul GO îl găsiră]găsiră-l K utrene|otrânie AKL, otreniie C, utrini G 10 și dumnezeiasca A, om. C Unii]Deci unii O alti[jiar altii O înlăuntru]in biserică A 11 mănăstire C ot]de la AK, la O Sncagov]Znagov ACL 12 au omorit și Grigorie vodă]au făcut și Grigorie vodă de au omorit K tată-său]tată-so A, tat-său V 14 Mărgineni]Marginea O prinseră]au prins C 15 să-l ducă]și-l duseră A, să-l aducă K frate-său]frate-so A Iordache]Iordachil K cumnatul-so A vistierul|vistierul Fărcașanul C, vistierul K, om. L 18 Atuncea și om. O fiind]încă fiind O frate-so A, frat-său V logofătul|vodă G, spătarul O 19 tot om. L într-acăia K la Drăgănești]la sat la Drăgănești C cind fu]și fiind K, iar cind fu O După aproape ad. de Drăgănești K 20 trimise d-zeu A pre om. G de i-au eşit]de-i iși A, de au C de²om. O 20—21 toate de cîte O s-auji s-au C frăține-so A 45 lui om. G Șärban]Șärban logofătul L, Șärban spătarul O să învîrteji]su învîrtejt L, să intoarsă O 22 prepe A, peste A, Teleajen]Tilijan O în Țara Ungurească]la Brașov G 23 și om. C 24 Că]și L căruță]căriuță A 25 și]iar O gata toate L abătură]incepură A

într-însele a lă mînca și vin a bea. Iar Mihai spătarul rugă pre dumnezău și luo pre sfintul intr-ajutor, făcind semnul sfintei cruci, se pogorî din căruță jos, și aşa încetîșor trecu pren mijlocul lor, pînă ești din curte afară și întră într-o casă, nevăzîndu-l nimenea făr numai o saragea sîrb l-au găsit acolo și l-au acoperit. Iar alți ostași, deaca prinse de veste, începură a căuta pren toate casele. Si venea mulți ostași la acea casă să caute. Iar acel creștin bun răspunde că au căutat el și nu iaste acolo.

Iar alții pedepsea pre ticăloasa maica lor și o mustra în tot chipul, iar ia nimica nu răspunde, făr cît numai ce ofta și läcrăma. Si o duseră la Cocorăști. Acolo încă prinse pre fie-său, Costandin stolnicul și pre gineri-său, Radul Crețulescul și pre alți oameni ai lor, precum le-au făcut și întăi, la zilele lui Gligorie vodă.

Aduseră și pre Șărban logofătul de la Snagov, închizîndu-i pre toți la o casă în curtea Cocorăștilor.

Iar Mihai spătarul, scăpînd, trecut-au la Brașov, unde era și ceialalți frați ai lui.

Atuncea Duca vodă și cu spurcații sfétniciei lui | văzînd că au scăpat ceialalți frați ai lor, ei foarte să rușinără și cunoscură că singur dumnezeu au stătut pentru dînsii și, cu rugăciunea sfintului Niculae, i-au izbăvit de moarte, precum au izbăvit și pre cei 3 boiari din mîna vrăjmașilor. Iar sfatul lor cel necurat să răsipi ca praful înaintea vîntului, precum zice prorocul la psalmul 32, că dumnezeu sparge sfaturile paginilor și leapădă cugetele omenești și zvîrlăște sfaturile domnești. Si slobozi pre acei boiari, pre toti, făgăduindu-se că de acum înainte nu vor mai avea nevoie.

Iar după acéia, cînd fu al patrulea an din domnia Ducăi vodă, seculatu-sau Mehmet pașa vezirul cu toată puterea împărătească, de s-au dus la Țara Căzăcească, la o cetate ce să cheamă Cehrin, aproape de apa

1 le om. C vin a beala be vin O rugă[ri]ugă A 2 luojom. A, luind K, și lăsă L făcind[re]cindu-și CO sfintei cruci[ce]institei cruci C, crucii O se pogor[il]pogorîndu-se AGK, să dede jos O 3 jos om. O trecu[trecind] O eșijtrecu afară A afară om. A 4 nimine CK strâbul C 5 găs[il]văzut O alți[V deacă]dacă CKL *Incepînd delar. 5 cu prinse de veste...* ptnă la p. 175 r. 11 inclusiv să le pue capetele om. O prinse[prinseră] ACKL de veste[veste] L 6 a căuta[l căuta A prin ACL venea]venind A, viniia K la acea[și] la acea AG să caute om. A 7 că au[ce]l l-au A el om. K iaste[este] ACL acolea C 8 pre[pe] AL 9 ia om. A cît om. ACL cc om. L ohta K 10 Cocorăști K prinse[prinseră] GKL fie-său[jfii] so-A, om. C 11 gineri-so A, ginere-său G le-aujau ACKL făc[ut]și făcut G 12 zilele lui om. C 13 Sneaov GK 14 Cocoreștilor G 15 trecut-aulau trecut A, au trecut iar C, trecut-au iar la Brașov scăpînd L la Brașov[și] el la Brașov K ceialalți[ce]ialalți ACL, ciialalți G 16 frați ai lui[boeri] frații lui AK 17 sfétniciei lui[ui] sfetnici A, sfetnici ai lui G, sfetnici sei K 18 ceialalți[ce]ialalți ACL, ceia G ai lor[lor] A, ai lui CG, a lor K ei om. A cunoscură[socotiră] și ziseră A singur[insuși] L 19 aujlă L cu om. AK rugăciunile C dejdin CGK 19–20 izbăvit de moarte precum au om. L și pre cei[pă cel C mină]mănuile K vrăjmașului A 20–21 Iar sfatul lor om. G 21 cel necurat om. A risipi C, r[isipi] K prahul GK 22 sfaturile] sfatul GL 23 zvîrlăște[zvîrle] jos A Si slobozi[și] aceiași (aci[GK] slobozi AGK acei[cei] G 24 avea nevoie]avea nici o nevoie L 25 după acia om. K fujau fost AK alja C, la al GL dinde K domnia Ducăi[domnie], Duca G Ducăi[Duchil] L 26 Mehmet]Mihnit C pașa om. A 26–27 s-au dus lajau mers in K 27 o cetate[ctetatea K Cehrin]Cehrâln A, Sihrln C

Niprului, împreună cu hanul și cu tătărîmea, cu toată. Poruncit-au și Ducăi vodă de s-au dus acolo. Iar aicea, la scaun, au lăsat ispravnici pre Băleanul, i Stroe dvornicul, i Șerban logofătul, i Hrizea vîstierul, i Lațcarache postelnicul Cupărescul. Si tot nu să mai stîmpărăse de răutățile ce făcuse

5 acelor săraci | de boiași, ci iar începură a scorni. Si scriseră cărti cu mare
117 pîră la Duca vodă, însă mai vîrtos asupra lui Șerban logofătul, cum scrie cărti la turci, de să-i strice domnia. Că atuncea era împăratul la Dîrstor, și el nu știa nimic de acăia. Iar Duca vodă déca înțelése, priimi pîra lor cu credință și să lăudă că dupre ce va veni la scaun, va să-l omoare. Atuncea
10 fratele lui, Costandin stolnicul, fiind și el acolo, în oaste, înțelése de acest sfat spurcat și indată trimise la frate-său, Șerban de-i făcu știre pre ascuns.

Turcii încă ocolise Cehrinul și în multă vréme bătîndu-se în tunuri și în multe feliuri de meșteșuguri, pînă răzbiră turcii și aprinseră cetatea, de au ars pînă în pămînt. Atuncea venise și Ramadanoțchi hatmanul și
15 cu mulțime de oaste căzăcească i moschicească, trecînd toți Niprul. Turcii încă prinseră de veste și să gâtiră tare de război și degrab mîrseră de să loviră unii cu alții, bătîndu-se și în pușci și în sabii 8 zile, și să apropiiase
117^v a fi izbînda creștinilor. Atuncea vizirul rău s-au spăimîntat și socoti | că într-alt chip nu să va izbăvi de dînsii, ci trimise la Ramadanoțchi, hatmanul căzăcesc, bani mulți pre ascuns, și avind un fecior rob la tătari, l-au slobozit, și atuncea opri toată oastea să nu mai dea război. Iar turcii să învîrtejiră înapoi cu mare frică, cîtu-și lăsară corturile și toate zahărările, fugind și ziua și noaptea, pîn au trecut apa Nistrului și s-au dus iar în țara lor.

25 Duca vodă încă intrase în țara lui. Atuncea Șerban logofătul știind că va să-l omoare pre adevărat, luat-au pre dumnezeu într-ajutor și au

1 Niprului]Priutului A, Nistrului G tătărîmea cu toată|cu toată tărimea (sic) A, cu toată tătărîmea GKL Poruncit-au|om. A, Poruncit-au G, Poruncit-au K Ducăi]Duchinil și om. AG 2 aici C lăsat la scaun un ispravnic A ispravnic|ispravnic K, om. L 3 i¹|și pre AK 30 i^{2,3,4}]și AK vîstiernicul K Lascărache KL 4 Cupărescul]Părescul (sic) A nu săjnă s-au A stîmpărasc]stîmpărat A, stîmpăra GKL 5 acelor|ancestor C cîși A începură|au început G, începu K scorni]scormoni CLV 6 Însă|încă L vîrtos|tare K cum scrie|cum că scrie K 7 cărti la turci]la turci cărti L de să-i]să-i AK, ca să-i C atunci împăratia era la Dîrstor L Dîrstor K 8 de acăia|de astea G Iar]Deci L déca înțelése|dacă înțelese K 9 dupre ce după ce ACK va²jo L 10 fratele lui|frate-său K 10-11 Înțăles|au de acest spurcat sfat K aceste spurcate G 11 frate-so A, fratele sau G Șerban om. A 12 încă ocolise|încă ocoliră AKL, încolise G și În|și AG 13 de meșteșuguri|și meșteșuguri A, de meșterșuguri K răzbiră|lîi răzbi C turcii om. K aprinseră|aprins C 14 au ars|arsă K venise|veni AK Ramadanoțchi]Ramadanoschii A, Ramadunăschie C, Ramadanovschii K, Ramadanoțchi L 15 căzăcească i moschicească|muschicăescă și căzăcească AGK, moscăcească L toți Niprul]Niprul toți A Iar turci K 16 tare de război|loți de oaste tare și de război A mîrseră de om. A 17 și¹om. AGK 18 rău om. AK socotii|socotind L 19 izbăvî|putea mintui A, izbîndi L izbăvi de dînsii| pute mintui să să izbăvăscă de dînsii K Ramadanoțchi]Ramanos-dătchi A 20 un fecior|el un fecior A 21 și om. A toată om. G 22 învîrtejiră|învîrteji L cîtu-și|cît lîi ACG corturile și toate zahărările|toate corturile și zahărările C, corturile și toată zahărareaoa lor K 23 fugind om. L și noaptea și ziua GL Nistrului]Niprului C în|la AK 25 intrase|au trecut AK 26 că va|că-l va G va să-l omoare|o să-i omoare A pre|cu AGKL

purces den București la mijlocul zilei cu jupîneasa lui și cu toată casa lui întreagă, pînă au sosit la casele lor de la Coianî, fiind și maică-sa acolo și frate-său, Matei aga. Să ridicără de acolo cu totii pînă ajunseră la Giurgiov și grăbiră de trecură Dunărea pe la Rușî.

Iar boiairii de la București tocmai atunce prinseră de veste, că dumnezeu le-au acoperit ochii și mintea. 5

Deci fiind și vizirul trecător la Odriiu, iar Șärban logofătul încă le-au 118
eșit înainte și mérse de să curteni la vizirul plin | găndu-se și jăluindu-se
de toate nevoile lor cîte au petrecut în zilele Ducăi și de boiairii lui cei răi.
Că nu le-au ajuns cîte necazuri le-au făcut mai nainte vréme, ci și acum 10
legatu-s-au de ei cu năpăsti și cu pîri mincinoase, ca să le pue capetele.

Iar Duca vodă deaca sosi la scaunul lui ot București și înțelése de
aceasta, foarte tare să îngrijă. Si făcu sfat cu boiairii lui cei răi și aléseră
dintr-înșii pre o seamă de boiairi, anume Neagoe dvornicul Săcuianul, i 15
Staico păharnicul Bucșanul, i Ivașco sin Băleanului, și-i trimise la Odriiu
ca să facă pîră mare asupra lui Șärban și a frațiilor lui.

Iar dumnezeu nu-i putu îngădui ca să umple sfatul lor cel spurcat,
ci îndată mila lui cea nespusă o aruncă asupra capului lui Șärban logo-
fătul. Că trimise vizirul de chemă pre Șärban și îndată-i porunci să fie
domn Țării Rumînești, iar Duca vodă să fie domn la Moldova. Si porunci 20
vizirul să meargă toți boiairii rumîni să să închine la Șärban vodă.

Atuncea o seamă de boiai mérseră de să închinăra la Șärban vodă.

1 zilei|zâlă A 2 pîn au|pîn-a G de la|din C, la L fiind om. L maică-sajmaica lor A
3 frate-său]frate-so A cu toții|cu totul L ajunseră la|ajunseră să iasă la A 4 pe la|pre
la CGKL 5 la om. L tocmai|locmea G, tocma K prinseră tocma atuncea L 6 mintea
și ochii L 7 Deci fiind și vizirul trecător]Înpărat și vizirul trecător A, Deci fiind împă-
ratul și vizirul trecători GK, deci fiind împăratul trecători eu vezirul L 8 și mérse|și merseră A,
și marse K curteni|plinsneră A plingând C jăluindu-se|să jăluiră A 9 lor om. K zilei A Ducăi|Ducăi vodă CGK, Duchii L lui om. L 10 năcăzuri K 11 lega-
tu-s-au de ei|sau legat (sint legați C) de ei ACK ptri mincinoase|pîră iară mincinoasă K 25
12 Iar|Deci O deaca om. C sosijososind G scaunul lui ot Bucureștijscaon la București K
ot|la A, în L înțelése|ințelégind A, înțaliase K 12–13 sosì la scaunul lui ot București și
întelése de aceasta, foarte tare să îngrijă. Si om. O 13 îngrijă]îngrijii L făcu|făcură K cu
om. A boiairijsfetnicii O aléseră|alesc A, aliasără K 14 dintr-înșii|dintr dînșii L pre om. KO
14–15 i Staico]Stoica A, i Staicul G, și Staico KO 15 Bucșanul]Băcăneșcul O își AK,
om. CG sin|fecior AKO, om. CG Ivașco Băleanul CGL După Băleanului ad. și Hrizea 30
vistierul AKO și-i trimise|și trimiseră AK, de i-au trimis O Odriiu]Udriu C, Odrîi G, Tari-
grad O 16 ca om. LO Șärban]Șärban logofătul (spătarul O) GO și aji a C 17 nu|iñu AKO
putu om. KO ca om. L să umple|să înple G, să se pliniască K, să umble L, să să umple O
lor om. AG în statul L spurcat|râu și spurcat L, râu O 18 lui cealui dumnezeu cca A 40
capului om. L lui om. G 18–19 logofătul]spătarul O 19 Că trimise vizirul]că-i trimisă
d-zău milă mare, de trimisă vizirul O vizirul de chemă pre Șärban și om. C dejde-l O
chemă]au chemat K pre Șärban om. O Șärban logofătul G îndată-ijdă îndată C porinci G,
poronci K să fie|ea să fie A 20 în Moldova K 21 vizirul om. O meargă|margă K 45
rumini|rumînești A, om. GKL, Țării Rumînești O la Șärban vodă|la, Șärban vodă A, lui
Șärban vodă CO 22 boiair|boeri rumîni L mérseră|marsără K, mersă O la|lui ACKO
Atuncea o seamă de boiai mérseră de să închinăra la Șärban vodă om. C

118^v Iar Staico | păharnicul, i Ivașeo sin Băleanul fugiră la Moldova. Iar viziriu încă trimise degrab un agă turc împreună cu Costandin Brîncoveanul, nepotul lui Șărban vodă, de venirea de olac aici în țară și degrab rădicară pre Duca vodă și mérse cu acel agă turc la țara Moldovei, să fie acolo domn.

5 Iar Șărban vodă încă purcése de la Odriiu împreună cu toți boiarii lui, de venirea aicea în țară cu steag împăratesc și cu agă turc, de au intrat în scaun în București în ziua bogoiavljenie domnului nostru Isus Hristos, mesița ghenar 6 dni, leatul 7187.

Atuncea au venit episcopii și toți egumenii și toată țara de s-au 10 încinat la domnul Șărban vodă. Și au trimis și la vladica Theodosie de l-au adus den Tismeana, de unde era la opreală. Și viind, s-au cerșut judecată pentru scoaterea lui de la mitropolie. Și așa, îndată au trimis Șărban vodă jalba vladicăi Theodosie ca să aibă judecată și îndreptare de la biserică cea mare, fiind patriarh chir Dionisie. Și îndată au trimis pre vladica 15 de la Maramonia și pre Ianache, marea logofăt al marelui biserici. Și viind, 119 au strîns Șărban vodă mare sobor de arhierei ai țării și de alți arhierei carii să întimplase atuncea aici și toți egumenii din toată țara și cu toată boerimea. Și așa stînd amîndoi de față, vladica Theodosie și vladica Varlaam, s-au spus toată jalba vladica Theodosie. Și rămiind vladica Varlaam

20 1 Staico]Staicul G, Stoica L păharnicul]păharnicul Bucșănescul O iși AKO sin]fectorul AK, spătarul C, om. O Băleanul]Băleanului AK Iar]Si O 1–2 viziriu încă trimise de grab]trimise viziriu O 2 încă om. K 3 aicijacea A, om. O degrabă]îndată O rădicară]rădică L 4 turc agă la Moldova, ca să L agă om. O lajă O să fie acolo om. K domn acolo O După rîndul 4 ad. Și au domnit Duca vodă aice în țară ani 5 O 5 Iar]Deci L 25 Iar Șărban vodă... Odriiu]Io Șărban Cantacuzino Băsărab voevod încă au purces de la Udreiu O 6 lui om. L steag]steag de domnie C venire... cu agă turc]cu agă turc și cu steag înpăratesc de au venit în țară O aicea om. K de au Intrat]om. K, și au intrat O 7 în scaun]aicea în scaun A, la scaon K ziua]ziu A bogoiavljenie]bogoiavljenie AK, bogoiavljenici G bogoiavljeniei domnului nostru Is. Hristos]de bogovîștenii O 8 mesița ghenar 6 dñiluna ghenarie 6 A, ghenarie 6 CO, în (la) luna lui ghenar în 6 zile GL leatul 7187]cînd au fost cursul anilor 7186 A, valeatul 7187 GL, cînd era cursul anilor 7187 K După 7187 ad. Șau domnit Duca vodă ani 5 AK Apoi lîtu nou : Cap. 50. Domnia lui Șerban voevoda Cantacuzino în K 9 au venit]venire K toți episcopii și toți egumenii A toți episcopii și egumenii K și toată]din toată AK 9–10 Atuncea au venit...la domnul Șărban vodă]și 35 fiind la această sfîntă zi adunați toți episcopii și toți egumenii de la toate sfintele mănăstiri O 10 domnul om. C vodă]voevod K și² om. AK vladică]părintele vladica C Începând cu Și au trimis și la vladica pînă la p. 177 r. 4 inclusiv, redactie redusă : numadecești trimisă Șerban vodă de au scos pre părintele mitropolitul chir Theodosie de unde era încis și sosind la curte, au chemat pre toți 4 părinții la divan de au făcut sobor mare, stînd 40 amîndoi vladicii de față și cu judecată dreaptă nu aflără nimică vinovat pre părintele Theodosie și luind crja de la Varlaam, cu tot soborul, o deteră iar la părintele Theodosie ca să fie iar mitropolit, cum au fost mai înainte, iar Varlaam s-au dus la mănăstirea lui, la Pitești, cu bună pace în O 11 denjdé la ACKL Tismeana]m-reca Tismeana K lajde la A ș-a]au C cerșut]ceriu A 11–12 Și viind, s-au cerșut judecată pentru]și au cerșut judecată, după ce au venit, pentru L 12 de lajăd CK așa om. K 13 vladică]vlădichii AL, vladicăi lui K să aibă]ia K îndreptare]îndreptate L Theodosie la biserică cea mare ca să ia judecată și îndreptare A 14 chir om. K prejpe L 15 Maramonia]Marochia A, Maralichia C, Maronia GKL Ianache]Enachi A 16 ai om. AGKL carii]cerc ACG 17 întimplase]întimpla C aicijacea AGL toată]om. AGK și² om. A 18 și cu vladica Varlam G 50 19 șau spus toată jalba vladica Theodosie. Și rămiind vladica Varlaam om. G jalba toată C vladică¹ om. A.

de judecată și au pus cîrja pre masă înaintea domnului și a tot săborul. Și luînd cîrja domnul, au dat-o vîlădicăi Theodosie. Și l-au trimis la mitropolie cu mare cinste, marți, în săptămîna cea mare, înaintea Paștilor, mesița april 26 dni, văleatul 7187.

Aicea începem de cîte s-au întîmplat în zilele acestui domn.

Că întăi fiind țara spartă și răsipită pentru multe nevoi și greutăți ce au fost împresurată încă din zilele altor domni ce au fost mai denainte, nu putu nici într-un chip să o îndrepteze, nici să le folosească ceva, pentru că-l împresura turcii cu dări de bani și cu zaharéle încă și mai multe de cum fusese mai nainte.

Iar cînd au fost leatul 7188, rădicatu-s-au turcii cu mare oaste și cu multime de tătari de au mers la Dohan Ghecet. A | tuncea au mers și 1190 Șărban vodă cu oaste muntenească și Duca vodă cu moldovénii, den porunca împăratiei, de au săzut acolo pîn au făcut 2 cetăți, care le-au zidit muntei și moldovénii. Iar domnii și cu saraschériul au fost mai sus, cu temeiul 15 ostii, de păzea în preajmă pîn s-au zidit cetățile. Și apoi s-au întors la luna lui octombrie.

Atuncea și Șărban vodă au venit iar la scaunul lui. Și iar începu a să lupta cu toate nevoile ce-i venea de la turci, că pe acea vréme, păgînii foarte se înălțase și să iuțise, cît nimenea din creștini nu putea să le stea 20 înainte.

1 cîrja]cărți A pre]pc AL soborul ACK 2 cîrja]cărți A au dat-o]o au dat AC, și au datu-o K vîlădicăi]vîlădichii AL, lui K 3 în săptămîna cea mare om. K 4 mesița]luna lui A, luna C, în (la L) luna lui KL 26 dñj[26 de zile A, 26 C, în 26 de zile K, om. L văleatul]cursul anilor AK, leatul C 5 Aicealde aicea ACGKL, de aice înainte O începem]începem a spune (a povesti O) AO de om. C s-auji s-au A întîmplat]întîmplat GK domn]domn Șărban vodă A 6 Că om. K și răsipită om. AK și greutăți]și răotăți și greotăți O 7 împresură]împresurat L, împresură]împresurat L, împresură]împresurat L, denainte]nainte ACK, înainte GO 8 putu]putea K să o]să să O indireptează K să lejsă-i K, să o ceva om. A 9 împresurase AKO încă om. O și²om L multe]multă A, mult CL, cu multe O de cum]de cit AGO 10 mai nainte]nainte vreme AK, întăi O Între r. 10 și 11 ad. Și veniră turcii datornicii la bani și la unii plătitia, iar la alții sta înpotrivă cu cuvîntul să aşlepte și păsă țării foarte tare până să ușură Șărban vodă de datorii. Atuncea au omorât Șărban vodă pînă Hrize vist. Popescul și pre Vâlcul vornețul Grădișteanul, fețiorul Bunii vîstieri și pre Pătrașco Bucășănescu și pre Drôsul vel armaș și le-au prădat pre jupînesile lor foarte rău, iar pre fețiorul Drosului armaș l-au băgat de viu într-o ocnă pustie, plină de apă, slobozindu- până la un loc cu funii și cu o fâclie aprinsă în mină, și sfârșindu-să funie, l-au slobozit acolo de au murit. Și au stricat toate breslele de slujitorii care da haraciu și au rămas boerii mazili și sutași. Și au avut țara pace și s-au aşzat fișecarele la moșie lui O 11 cînd au fost leatul]cînd fuse A, cînd au fost la leatul (văletul L) GLO, în anul K și cu]si G 13 moldoveni A porinca AG 14 împăratiei]împăratului G săzut]lucrat K, fost O pin]pină ce GL au făcut]om. K, s-au făcut O care]carele AC le-au]au C zidit]făcut O care le-au zidit om. K 15 și]cu ACK, și cu O domnii]domniea G saraschériul]bracheriu A, sarascherii O mai sus om. O 16 ostii]joștilor LO de păzea în preajmă]de păzia de preajmă A, de pază K, în preajmă de păzea O s-au zidit cetățile]au sfârșit cetățile de zidit O apoi]om. K, iar O în]tors]în]torsă] innapoi cini-]și la țara sa O la] în K 16-17 la luna lui octombrie om. O 18 Atuncea și om. O și²om. AK au venit]vinind K, încă au venit O iar om. AKO Si²om. K începu]au început AK 19 toate om. K ce-i venea]ce vinia AK pe acea]pre accia AG, pre atunci K 20 foarte]prea O nimeneaj]nimini C, nimilea G, nime K din]de G nu putea să le stea]nu le putea sta AKO 21 înainte]în]potrivă O

Iar cînd au fost la văleatul 7192, rădicatu-s-au sultan Mehmet, împăratul turcesc, cu toată sila lui și hanul cu toți tătariei, de au mers asupra împăratului nemțesc. Atunce au mers și Șärban vodă cu munténi și Duca vodă cu moldovénii și Apahi Mihai cu ungurii și Tucheli groful, din Țara 5 Ungurească de Sus, cu oștile lui, aceștea toți mergînd ajutor turcului. Și sosiră împreună la Belgradul sîrbesc. De acolo trimis-au împăratul pe Mustafa pașa vezirazemul cu toată multimea oștilor și cu toate ajutoarele. Numai ce au rămas el la Belgrad cu cît au fost curtea lui. Și așa 10 mergînd ei asupra neamțului, mare stricăciune și pagube au făcut, pîn-ce au sosit la cetatea Beciului. Și tăbărîndu-se împrejurul ei, începură a bate cetatea cu multe feliuri de meșteșuguri, neîncetînd nici ziua, nici noaptea. Iar tătarii intrase înlăuntrul Țării Nemțești fără veste, de au tot prădat și au robit și au ars toate orașele și satele ce le-au eșit înainte. Însă pre toți 15 oamenii cei mari i-au omorât, numai pre cei tineri i-au robit. Deci făcînd ei această răutate mare creștinilor pîn s-au umplut zile 63, iată că sosiră și oștile ale împăratului nemțesc împreună și cu Sobetschi, craiul leșesc, și déderă război mare cu turcii și cu tătarii. Și cînd fu în deseară, neputînd nimic turcii să folosească, numaidicît cu mare frică déderă dosul și începură a fugi numai călări cu trupurile, iar avuția lor, cu corturile lor, cu tunuri, 20 cu zahărélé, toate au rămas acolo pre seama nemților. Și au dat dumnezeu de au fost izbînda creștinilor, iar turcii, căți au scăpat | de acolo, fugiră 120^v cu mare rușine, sosind degrabă înapoi pîn la Belgrad. Iar împăratul

1 la văleatul[jla cursul anilor A, la leatul O cînd au fost la văleatul[jin anul K 7192] 7191 O Mehemet A 2 După turcesc ad. feierul lui sultan Ibrein O silajputere O și cu 25 hanul AK toți om. K cu toți tătaril[ci]eu tătarimea A 4 Apahi]Apafi AG, Ipahi O Tuchelij Techeli AK, Tocoli G dinde la C 5 lui]sale K aceșteia]aceștia G 6 Și sosiră împreună la]om. AK, veniră toți la O Și om. CL Și de acolo O au trimes O 6–7 Belgradul sîrbesc. De acolo trimis-au împăratul pe om. AK 7 Mustafa]Cara Mustafa C pe]pre GL, și K vezi-razemul]vizirul CKO 8 cit]cită C rămas el... curtea lui]rămas el săngur cu curte lui la Belgrad O 9 ci om. AK neamțului]nemților LO stricăciune au făcut și pagubă AK pagubă]pagubă C, multă pagubă O pîn-ce]pînă GL 10 După sosit ad. la Vienna, adică O tăbărîndu-se]tăbărînd ei C, tăbărînd O ei]Beciului C a batelare bate O 11 cetatea om. O meșteșuguri]meșterșuguri GK neîncetînd]neîncetăt G nici^{1,2} om. K ziua]zio A, zioa GL, dzuia și K 12 întrară C înlăuntrul[jnnăuntru A, înlontrul K veste]de veste O de 30 au tot]și tot au A, și au tot K, de au L 13 ars toale]tot ars V și satele om. L După satele ad. și tot O ce le-au]și ce le-a A, ce au K eșit]ișit A eșit înainte]aflat K 14 cei mari]mari G, cei bătrâni O numai]și numai O cei]ci A tineri]mici, tineri C făcînd]făcîndu-se A 15 ei om. AKL pîn s-au umplut]pînă să umplură A, pînă s-au înplut G, pînă să pliniră K zile 63] 63 de zile O 16 și om. G ale om. ACGKO împăratului nemțesc]nemțești O împreună 40 om. K și om. O Sobetschi]Subechi A 17 și]și la septembrie 12 leat 7192 O cléleră]făcură O mare]foarte mare O tătaril[ci]tătarii la Beciu și să bătûră 7 ceasuri O cînd]făcînd A 18 turcii nimic KL turcii să folosească nimică O déderă]deteră ACL dosul și începură om. A cu mare frică déleră dosul și începură a fugi]dediră dosul a fugi cu mare frică O 19 numai cu trupurile călări L și corturile O lor² om. CLO cu tunuri om. O 20 cu]și O zahărélé]zaha-reaoa KO toate]toată KO pre]pă A pre seama nemților]de le-au luat nemții O 20–21 Și 45 au dat d-zeu de au fost izbînda creștinilor om. L 21 creștinilor]la creștini K, nemților O au scăpat]scăpară O de acolo, fugiră]din război O 22 sosind degrabă]s-au întors O pîn la]pînă în K, la L, fugind la O Iar om. O

simțind de aceasta încă mai timpuriu, fugit-au de la Belgrad cu mare rușine. Și numai decât a trimis de au omorât pre Mustafa paşa.

Iar Șärban vodă au venit în țară, la scaunul lui. Duca vodă așijderea. Numai el n-au sosit la scaun, ci mergând la conacul de la satul Domneștii, cind au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos, dechemvre 25 dni, fiind la masă cu toți boiarii lui, atunci sosiră și oaste leșească, de luară de la masă pre Duca vodă și-l duseră în Tara Leșească. Și acolo au murit. 5

Iar turcii înțelegând de aceasta, au trimis pre Dumitrașco să fie domn în Moldova.

După aceasta turcii iar s-au rădicat cu oaste, de au mers cu zaharea pîn o au băgat în Cameniță și iar s-au întors înapoi. Atunci și Șärban vodă încă au mers cu oștile lui, însă numai pîn la Iași, și iar s-au întors la scaunul lui. 10

Iar cind au fost valeatul 7193, mazilit-au turcii pre Dumitrașco vodă și în locul lui au pus domn pre Costandin Cantemir vodă. 15

Iar cind au fost 7194 august 2 dni, cu vrerea lui dumnezeu, luat-au nemții cetatea Budei. Și atunci au perit mai mulți de 40.000 de turci. Fost-au mers și Suliman paşa, vezirul cu multime de oaste turcească, ca să fie ajutor Budii, și nimic n-au folosit, ci s-au întors iar înapoi cu mare rușine. 20

Iar cind au fost 7195, dechemvre 27 dni, bătind nemții cetatea Seghedinului ce iaste pre apa Tisei, și înțelegând vezirul de aceasta, numai-decât au trimis pre chehaiaoa lui cu o seamă de oști turcești prea alése și

1 încă simțind de aceasta O maijmai de O fugit-au jau fugit AKO de lajdin L de la Belgrad om. O 2 numai decât KO prepe C pașa]paşa, vizirul AGKO 3 vînit K în țară om. L lajdin A luijsău O așijdirea K, iar așijdere O 4 la scaun]la scaunul lui AK și]ce G la conacul de la satul]pînă la sat la O de lajdé A 5 cind au fost în ziua nașterii domnului nostru Isus Hristos]acolo cu tâbărăt în zia de naștere lui Hristos O domnului nostru Isus Hristos]lui Hristos K 5–6 dechemvre 25 dni]dechemvrie 25(20 G)ACGO, dechemvrie în 25 de zile, marți K, la dechemvrie 25 L 6 După dni ad. leat 7192 și O lui]sei K atunci sosiră]atunci sosi AKL, iată sosi O oastea G de luară]de-l luară ACG KL, și-l luară O 7 pre Duca vodă om. O au murit]muri L 8 au trimis]trimis]eră domn O pre]pă A Dumitrașco]Dumitrașco vodă AGLO, Dumitrașco vodă (vodă om. C) Cantacuzino CK să fie om. O 9 în Moldova om. O 10 această]aceia O cu zahare]cu zahără K, om. L, cu zaharaoa O 11 o au băgat]au băgat-o LO auja G Caminceti O și]om. AK 12 încă om. G însă numai om. O întors]intors innapoi O 13 După lui ad. în București O 14 valeatul] cursul anilor AK, la leatul CO 7193]7183 COV 15 După vodă ad. domnul Moldovii O în locul lui om. O lui om. C domn]om. C, alt domn O prepe L Costandin om. A Cantemir vodă]Cantemir voevoda K, vodă Cantemir O 16 7194]cursul anilor 7193 A, valeatul 7194 G, la anul 7194, la valeat 7194 L, la leat 7194 O august 2 dñi]august 2 ACL, la august în 2 zile K, om. O După dumnezeu ad. s-au făcut izbînda Nemților A luat-aul]luot-au G, luară O 17 Și om. O mai mulțimai mult AL, și mai mulți O au perit mai mulți de 40.000 de turci om. C 18 Fost-ai mers]au mers C oaste turcească]oști turcești K caom. K 19 ajutor Budii]cetății Budei K, Intr-ajutor cetății Budii O și nimic]e nemică K iar om. ACKL 20 7195]cursul anilor 7195 A, leatul 7195 C, la valeatul 7195(7190 L) GL, în anul 7195 K, la leatul 7195 O dniom. ACLO dnijin 25 de zile K bătind]bătut-au C 22 Seghedinului] Sighidinului A iaste]este AL pre apal]pă apa C, aproape de apa O Tiscii]Tichii C 22–23 numai-decât]indată K 23 au trimis]trimis]e K pre om. C chihai]chihai C, chehaia L oști turcești prea aliese]loști alesă turcești O 40

cu tătari împreună, ca să fie ajutor acei cetăți, pentru că oastea nemțească au fost puținei, ca 12.000. Deci fiind turci tăbăriți făr de nici o grijă, iar nemții i-au lovit noaptea făr de veste, ca la 2 ceasuri pîn în ziua, și au făcut într-însii o moarte mare nespusă. Atuncea vezirul neștiind de aceasta, 5 fostu-s-au rădicat cu toate ostile, ca la 70.000 și mergînd ajutor iar asupra cetății, numai ce să întîmpină cu nemții, însă nu cu toți, ci numai cu călărimea, ca 8.000, și numădecît déderă războiu față cu față, ca la 3 ceasuri. 10 Si nu mai putură turcii sta împotriva nemților, ci numădecît déderă dosul. Si foarte groaznic au fugit, cît venirea lor au fost în 3 zile, iar fuga lor au fost numai într-o zi, trecînd Dunărea | la o cetate ce-i zic Varodin. Într-¹²¹⁰ acel război fost-au și Iordache Cantacuzino vel spătarul, trimis de frate-său, Șarban vodă, însă din porunca vezirului, și iar s-au învîrtejtit de au venit de acolo aici în țară, la casa lui, cu mare cinste.

Si iar în zilele acestui domn, fiind maică-sa, doamna Elena, prea slăbită în bătrînețe, cugetat-au cu inima ei cătră dumnezeu și s-au rădicat de aicea, din țară, luînd și pre fie-său, Mihai Cantacuzino vel spătarul, de au mers cu dînsa împreună pîn la Ierusalim, de s-au închinat acolo sfîntului mormînt al domnului nostru Isus Hristos. Iar fie-său, Mihai spătarul, au luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo de s-au dus pîn la 20 Sinai de s-au închinat sfîntului loc, unde au făcut dumnezeu vorbă cu Moisi proroc și i-au arătat multe ciudese dumneziești, precum iaste scris. Si iarăși s-au învîrtejtit înapoi, găsind pre maică-sa sănătoasă la sfîntul Ierusalim. Si cît avură lîngă dînsli. aur, argint, tot il închinăra sfîntului mormînt. Si împărtîră pre la toți săracii multă milostenie, dînd mare laudă

---

25   1 ca să fie ca să-i hie G   2 au fost jera O puținei ca om. A, ca la K, prea puțină L, puțănă ca la O făr de fără AL   3 făr de fără CKL făr de veste noaptea O au făcut jau fost O ziua zioa A, zio CG, zil K zioă L   4 într-însii o moarte mare nespusă (o om. A) moarte mare într-ânsu nespusă AO o om. K Atuncea|iar O neștiind nimică O   5 fostu-s-au] fost- au L rădicat|rădicat și el O 70.000|500 O ajutor|el ajutori G iar om. K   6-6 ajutor iar asupra cetății|la acea cetate să-i facă ajutori O   6 cetății om. L numai ceijată O să om. A să întîmpină|s- au întîmpinat C ci om. A cu 3 om. AG   7 ca 8000|cea la 8000 G, ca la 40000 O față cu față la AKLO   8 nu mai putură|numai nu putură G turcii stăsta turcii AKL, să stea turcii O déderă|detiră ACL, dedi O dosul|dos K, dosul a fugi O 9 cît] că A în om. AC venirea lor au fost în 3 zile|au fost venire lor în 3 zile O   10 la ojla O ce-i zic|ce să chiamă O   10-11 Într-acel|Si la acest O   11 fost-au|jau fost AKL vel spătarul|marele spătar K frate-său|frate-so A, om. L   12 Șarban vodă, frate-său CL însă din|și din L învîrtejtit|intors O   12-13 de acolo înapoi (înapoi om. A) de au venit AO venit înapoi de acolo aicea G de acolo de au venit K   13 aici în țară om. O la casa lui om. G   14 Si iar în zilele acestui domn]Pre accea vreme A Si om. G fiindlera A maică-sa, 40 doamna Elena|numa lui Șarban vodă A, maică-sa K   14-24 om. O   14-15 slăbită| slabă AK, scărbită C   15 bătrînă K cujl ACGKL ei|sa L   16 aicea... luînd și|aicici în țară luindu-ș C fie-său|fii-so A, fii|său CG, fii-său L Cantacuzinul G vel om. K   17 împreună om. L pîn om. AK Ierusalim A   18 fie-său|fii-so A, fii|său CG, fii-său KL spătarul om. A   19 luat|luat G într-ajutori G de acolo om. K de s-a|și s- au A   20 Sinai 45 Gr. Sinaia ACGLOV, Sinae K făcut|vorbit A vorbă om. A   21 prorocul C și|de L ciudese|ciudésii A, ciude G, mînuni K dumneziești|dumnezeu A iaste|este ACL   22 iarăși] iar ACGK învîrtejtit|învîrtejtit K, intors L maică-sa|numă-sa L sănătoasă om. AK sfîntul om. AK   23 Eruusalim KL aur și argint C il om. ACG il închinăra|l- au închinat K   24 multă om. C mare om. AK laudă mare L

milostivului dumnezeu, căci i-au învrednicit cu viață și i-au purtat fără de nici o zmin | teală pîn ce i-au adus de său încinat la sfîntul mormântul 122 sfinții sale și au văzut cu ochii lor toate minunile ce au făcut. După acelaia iar au luat pre dumnezeu într-ajutor și au purces de acolo cu mare cinstă, petrecîndu-i toti părintii ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toti cetățenii. 5 Si așa făcîndu-se pîn la un loc, luîndu-și ziua bună unii de cătră altii, învîrtejindu-se iar înapoi. Iar doamna Elena cu fie-său Mihai spătarul au venit iar aici în țară. Eșit-au înainte fie-său Șärban voevod cu toti boiaii lui și cu toată curtea lui, împreunîndu-se cu maică-sa, sărutatu-i- 10 au cinstita mînă cu mare liubov și o au dus cu mare cinstă pîn au intrat în casele domnești, în București.

După aceasta nu multă vréme trecînd, cînd au fost leatul 7195, mart 2 dni, prestăvitu-s-au și doamna Elena cătră dumnezeu. Atunci 15 Șärban vodă cu toti frații lui și cu toate surorile lui și cu tot neamul lor, luîndu-și fieștecarele ertăciune de la maica lor, rădicatu-i-au sfintele moaște și o au petrecut pîn în marginea orașului împreună cu părintele vladica Theodosie și cu mulțime de părinti călugări | și popi și toată boerimea și 122^v cu toate gloatele curții, cu cîntări dumnezeești și cu mare cinstă. Invîrtejindu-se Șärban vodă iar la scaunul lui, iar pre maică-sa o duseră frații lui și surorile și tot neamul lor pînă la sfânta mănăstire Mărginénii, hramul ei marii arhistratizi Mihail și Gavriil, cară iaste de dinșii făcută, făcîndu-se pogrebania și alte sfinte slujbe dumnezeești, pîn să déderă moaștele ei în gropniță, ce iaste în tinda bisericii den-a-dreaptă, alătura cu gropnița a soțului ei, fericitul răposatul Costandin Cantacuzino biv vel postelnicul,

1–24 om. O 1 milostivului]lui AK i-au[s]-auG învrenicit A 1–2 fără de[efără AKL 2 ce om. L adus]dus ACK la om. K sfîntul mormântul]sfîntului mormânt al AKL 3 lor om. K După]dupre G au luat]au luat G, luară K 4 într-agitoriu K 5 cei om. G Erusalimului L 5–6 ai bisericii cei mari a Ierusalimului și toti cetățenii. Si așa făcîndu-se a sfintii biserici AK făcîndu-se]făcînd C, ducîndu-să L 7 invîrtejindu-se]să invîrtejiră A, invîrtejiră-se GK fie-său]fii-so A, fiiu-său C, fii-său L 7–8 spătarul om. AK 8 Eșit-au]se[ini- 20 du-i AKL, eşind G fie-său]om. A, fiiul său G, fii-său L vocvod]vodă ACGK 9 lui om. K și om. A 10 cu mare]eu vel G liubov]liubov AGKL au dus]adus G, au adus K, adus-o L au intrat]au adus-o L 11 înjot G, din K 12 leatul]cursul anilor AK, la leatul C, vîl-leatul GL 7195]7193 G 13 mart 2 dnijmart (în ad. K) 2 zile AK, martie 2 CL și om. K Atuncea ACGL 14 lui]sei K lui om. K 15 fieștecarele]fiștecare A, fieștecare C, fieșicare L 35 ertăciune fieșcarele K rădicatu-i-aul[ră]dicatu-s-au A, rădicat-au C, rădicatu-o-au K sfintele moaște]basele ei A, om. K 16 și o au petrecut]o a trecurt L petrecut]petrecut-o pînă C orașului]trgului A 16–17 părintele Theodosie vladica mitropolit A 17 Theodosie mitropolitul GKL de om. A și popi] și preoți AK 18 gloatele]gloile K curijă om. L 19 iar la]iar înapoi la K lui]său A, om. L 20 și cu surorile A și cu tot K la sfîntă]in sfînta K Mărginénii]din Mărgineni AGK 20–21 hramul ejhramul ACGK 21 marii]marilor CGK, om. L marii arhistratizi Mihail și Gavriil] sfîntilor îngeri A arhistratighi GKL și] G care este făcută de dinșii A iască]ceste CL făcută]zidită K 22 sfinte om. AK slujbe dumnezeești] dumnezeești slujbe C déderă]detere CL moaștele]oasele K ei om. K 22–23 în gropniță]gropniții C 23 gropniță ce iaste în tinda bisericii den-a-dreaptă, alătura cu om. AL de la dreaptă C, din diriaptă K a om. K 24 ei]său AK Cantacuzino biv vel postelnicul]biv vel (biv vel om. AK) postelnicul Cantacozin (Cantacuzino K, om. L) AKL Cantacuzin G

care gropniță au fost zidită de dinsa încă mai denainte vréme. Vécinoe pameat !

Iar cînd au fost la valeatul 7196, la dechemvre 24 deni, pristăvitu-s-au cătră dumnezeu și un cocon al doamnei Elenei, anume Matei Cantacuzino, 5 ce-au fost vel agă și fu îngropat la mănăstirea frăține-său, lui Șärban vodă, ce iaste din sus de București, unde-i zic Cotrăcenii, hramul ei uspenia bogorodițe, făcîndu-se mare pamete și mare milostenie săracilor de frate-său, Șärban vodă și multe slujbe dumniziești pîn ce s-au dat gropniții în tinda bisericii, de-a dreapta. Vécinaia ego pameat.

10 Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, iar sultan Meh | met
123 împăratul turcesc poruncit-au tuturor turcilor de au făcut oaste mare.

Numai ce au rămas el cu curtea lui la Tarigrad. Și au trimis pre Suliman pașa vezirul cu toată puterea împărătească, poruncindu-i înpăratul ca să facă războiu mare cu nemții, nimica să nu-și dea mijlocul, pîn va izbîndi.

15 Nemții încă simțind de aceasta, venit-au cu toată oastea lor de s-au tăbărît dincolo de apa Drevii, împotriva Osecului. Turci încă veniră, tăbărîndu-se dincoace de Dreva. Nemții încă văzînd atîta multime de turci, s-au dat înnapoi și s-au tăbărît la un loc unde au socotit ei că va fi bine de război. Turci văzînd aşa, socotiră că de frlca lor au fugit înapoi. Ci degrabă 20 trecură apa dupre dînsii, pîn să apropiară de oastea nemțească și acolo să tăbărîră, făcînd șanțuri și tocmind tunurile. Sumețînd mînecile, făcură

1—9 om. O 1 mai denainte]de mai nainte (înnainte G) ACGK 1—2 Vécinoe pameat]

d-zeu să o erte AK 3 cînd au fost la valeatul]intru acestaș an K valeatul]cursul anilor A, leatul C, veleat L 7196]7195 AKV, 7194 GL la² om. AK 24 deni]24 ACL, în 24 de

25 dzile K 4 d-zeu]domnu A doamnei]dumneaei A Elinei CG 5 ce-au fost vel agăce au fost agă mare (biv vel agă G) AGK frăține-so A lui om. AL iaste]este A de om. A 6 București]Bucureștilor A unde-i zic]ce să chiamă K zic]zice A Cotrăcenii]om. A, Cotroceni CKL ei om. ACGK 7 uspenia bogorodițe]adormirea precistei A, ustenia băd L făcîndu-se]făcînd AK pamete și mare milostenie]pomeni A, paminte K 8 dejde la AKL

frate-so A s-au dat]au dat A 9 gropniții]gropii A, gropniței GL în tinda bisericii om. C de-a dreapta]de la dreapta C, drepătă și mari milostenii au făcut săracilor K Vécinaia ego pameat]și mare milostenie au făcut săracilor. D-zeu să-l erte A, Veacinoe pamat G, Dumnezău să-l iarde K, vecinoe ego pomiat L 10 Iar cînd au fost la leatul 7195 mesița mart, iar]După accia O au fost]teră K la leatul]cursul anilor A, vileatul GL, în cursul

30 anilor K 7195]7196 C mesița]om. A, luna C, luna lui KL iar² om. G Mehmet]Meemet O 11 poruncit-au]poruncî A tuturor om. O au făcut]făcură A mare oaste O 12 Numai ce]Cit numai ce A el]el săngur O la]in K 13 pașa om. A poruncindu-i G 13—14 ca să]să AK, lui ca să G 14 mare război O nimica]nimeni A, și G, și nimica L pîn val]pîn ce va AKO 15 încă om. AK de s-au]și au O 16 dincolo de]lîngă O Drevii]Devrii A, Drivii C, Dreva K

40 Osecului]Osecului O încă]deca O tăbărîndu-se]se]i încă tăbărîră O 17 dincoace]dincolo A, încă dincoace L Nemții]lări nemții O încă văzînd]încă viniră G, deca văzură O turci]oști O 17—18 s-au dat Înnapoi]să rădicări și să déderă Înnapoi O s-au tăbărît]au tăbărît LO, s-au socotit V ei că va fi]a fi O 19 Turci văzînd aşa]Turci încă văzînd aşa G, Iar turci văzând că s-au mutat nemții O socotiră]de loc socotiră O au fugit Înapoi]fugiră Înapoi C,

45 s-au dat Înapoi K, au fugit O Ci degrabă]și îndată O 20 dupre]după AGKO apajă Drevii și mersără O oastea nemțească]oastea cea nemțească C, tabăra nemților O și om. C 21 să om. O tăbărîră]tăbări G, tăbărîră și ei O făcînd]de făcură C, făcîndu-și K șanțuri mari O tocmind]tocmindu-și A, tocmi C Sumețînd]și (și om. K O) sumețîndu-și AKO făcură]făcînd O

toți salavat mare și strigară de 3 ori : halila, halila, halila ! Si numaidecît încălecară pre cai și purcéseră asupra némîilor cu toată pedestrimea și cu toate tunurile, fiind tunuri mai mici 130 și mari, ce le zic banimez, 4. Si aşa cu mare îndrăznire și groaznici făcură | năvală mare asupra némîilor, 123^v lovindu-se fată cu fată în mijlocul cîmpului. Iar némîii nimic nu-și déderă 5 mijlocul, ci sta toți ca un munte nemîcat, pînă le déde dumnezeu ajutor și putere mare, cît unii să bătea în față cu dînșii, iar alții i-au luat pă denapoi, pe despre tunuri. Si fiind turcii ocoliți pe despre toate părțile, căzu asupra lor mare frică, cît numai ce tremura și nu știa ce fac. Iar nemîii vitejește-i tăia și-i omoria, cît de-abia au scăpat vezirul cu puținei turci, 10 iar ailalți au perit acolo. Zic cei ce au fost acolo și au văzut cu ochii lor, 100.000 și mai mult să fie perit acolo. Si déde dumnezeu de fu izbînda creștinilor, luînd de la turci toate avuțiile lor și toate tunurile și arme multe de tot feliul și haine multe și cai mulți și corturi multe și zaharea multă. Iar vezirul văzînd atîta peire ce s-au făcut într-înșii, n-au putut sta la Belgrad, ci au fugit cu mare frică, de au venit la Tarigrad. Iar sultan Mehmet, împăratul, înțelegînd de această întîmplare, numaidecît au omorît pre Suliman pașa, vezirul. Iar turcii cîți au scăpat din război inicéri, capigii, încă au ve | nit după vîzirul la Tarigrad și numaidecît au mazilit 124 pre sultan Mehmet și ridicară pre un frate al lui, ce au fost închis, anume sultan Suliman, ca să fie el împărat turcilor, iar pre frate-său îl închiseră în locul frăține-său. Si puseră alt veziru anume Sius și alți pași.

1 loți om. AO salavat]salavată A, slavă O și strigarăși striga C, strigînd O halila, halila, halilajhala, hala, hala ACKLO, hal, hala, half G numaidecît]după aceasta numaidecît A 2 pre cai]toți pre cai C 3 fiind tunuri mari, ce le zic balimez 4, iar tunuri mai mici 130 O ce le zic[ce să zic G banimez]balimez A, baniulmze C, balimeză G, balimezuri K, balimez L 4 îndrăznire]tărie O groaznic]groznic G și groaznici făcură năvală mare asupra némîilor om. O 5 lovindu-se]să lovîră la avgust 4, leat 7195, bătîndu-să O fată la fată AÖ déderă]deteră AC, dete L, da O 6 toți om. G munte nemîcat]zidi nemîcați O 7 cîl]că C, căt O dînșij]turci O iar om. A 7-8 pă denapoi]pe (pre G) din-dărăt AGK, om. O 8 pe despre²]de AGKLO 9 ce fac]ce va să facă A, ce să facă CO 10 vitejește-i tăia]vitejăsti li tăia A, vitejește li tăia CG omoria]omora C cît]deci L puținei]puțintei ACK 11 ailalți]jalți ALO, ceilalți C, alalți GK Zic]Spun K cei ce jcare A Zic cei ce au fost acolo și au văzut cu ochii om. LO 11-12 lor 100.000 și mai mult să fie perit acolo]om. L, mai mult de 100.000 O 12 După 100.000 ad. de turci G mult]mulți GK să fie]să fi fost A Si déde]Si Intr-acestaș chip dedi O 13 creștinilor]la creștini K nemîilor O toate]toată AKO avuțiile]avérea K, avuție O 13-14 arme multe de tot feliul și haine multe și cai mulți și om. O 14 de tot feliul om. AK și haine multe și cai mulți și corturi multe om. AK corturi multe]toate corturile O zaharea multă]toată zaharaoa O 15 văzînd om. G peire]perire și stricăciune O ce s-a]uce au C n-au putut]n-au mai putut AGKLO 15-16 la Belgrad]in Belograd, A, înpotivă O 16 cu mare frică om. A frică]rușine O de au om. AO la]ln A 16 - 17 Iar sultan Mehmet om. O împăratul]împăratul turcesc ACK împăratul înțelegîn]si înțălegînd înpăratul O numaidecît]îndată K 18 Suliman]Suleiman K, Siliiman V din război]de la război O eniceri L 19 și capigii O la Tarigrad venit om. AK încă au venit după vîzirul la Tarigrad]s-au dus la Tarigrad după vizirul O După Tarigrad ad. Si au făcut mare zorba asupra împăratului cerind să le dè şase lefi O numaidecît om. O 20 Mehmet]Meemet înpărat O ridicară]au radicat înpărat O 20-21 anume sultan Suliman, ce au fost închis O 21 ca să fie]să fie K, să le fie O el om. AKLO împărat turcilor]lor înpărat O frate-său îl închiseră]sultan Mehmet închiscră-l K 21-22 iar pre frate-său îl închiseră în locul frăține-său om. O 22 frăține-so A Si om. G anume Sius]anume Sius pașa K, om. O și alți pași om. O

Iar după acéia capigii și inicérii făcură gîlceavă mare asupra împăratului și a vizirului ca să le dea 6 lefi. Si au omorit pre mulți, pînă de-abia i-au potolit și s-au aşezat împăratul și vizirul cu pace.

Si au trimis cu agă caftan la Șärban vodă, să fie iar domn cum au fost. Acest războiu, ce scrie mai sus, făcutu-s-au la august 4 deni, 7195.

Iar cînd au fost la ghenar 24 deni 7196, făcut-au Șärban vodă căsătorie unii cocoane a lui, anume doamna Alexandra, după feciorul lui Ivașco Băleanul ce au fost mare logofăt, anume Gligorașco postelnicul. O, mare ciudă au făcut acel Șärban vodă cu gineri-său Gligorașco, că tatăl lui, 10 Ivașco și moșă-său Gheorghe din Băléni fost-au mari vrăjmași asupra lui Șärban vodă și a toată casa părinților lui, precum scrie înăpoi, la istoria. lor. Iar dumnezeu nu le-a dat a izbindi dă pre pofta lor, ei îndată au 12⁴v scurtat viața moșă-său, lui Gheorghe Băleanul și dă | ruind dumnezeu pre Șärban vodă cu domnia Tării Românești. Iar tatăl lui, Ivașco biv vel 15 logofăt, știindu-se vinovat de cătră Șärban vodă, n-au putut sta în țară, ci încă din Tarigrad au fugit la Moldova împreună cu Staico paharnicul din Bucșani și acolo s-au pristăvit Ivașco logofătul. Jupineasa lui, coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecania lui Ivașco

- 1 Iar după acéia capigii și inicérii om. O și a[și] K 1–2 făcură gîlceavă mare asupra 20 împăratului și a vizirului ca să le dea 6 lefi om. O [2 ca sâ]să A 6 lefi] lehi G, 6 lefe K și pre mulți au omorât O de-abia L, om. O i-au]au L 4 cu agă caftan la Șärban voclă] un agă turc cu caftan la Șärban vodă O caftan la]caftanul lui C iar om. KL 4–5 să fie iar domn cum au fost]de domnie noao O cum]precum L 5 ce]care A scrie om. G la august 4 deni]in luna lui august in 4 zile AK, la august 4 CL 7195]cînd era (om. era A) cursul anilor 25 7195 AK, leatul (văleut G)7195 CG După r. 5 e o redacție de cleva rînduri unde se menționează zidirea m-rilor Cotroceni și Doamnei, moartea lui Șerban vodă și alegerea de domn a lui Constantin Brâncoveanu: Si domniea foarte bine și țara încă să bucura că avea pace și odihnă și domnia lui arătă multă milă la țară. Si au făcut o sfântă m-re foarte mare și frumoasă din sus de București, la sat la Cotroceni și alte multe bunătăți și milosteni pe la sfântul 30 Ierusalim și la Sinai și la Sfânta Gora. Așijderă și doamna lui, Maria, încă au făcut o mănăstire în București dînaintea m-rii Sărindarului, cî să chiană biserică Doamnii. Iar cînd au fost la leat 7197 oct. 29 au răpusat Șärban vodă. Si s-au strâns toți boerii țării și slujitorii și toată curte de s-au stătuit și aleseră din mijlocul lor pre Costandin Brâncoveanul vel logofăt și-l rădicără să le fie domn, pentru că-ă stie toți că iaste om blind și milostiv și 35 iaste boieri de țară. Si dacă l-au aşezat domn, scoasă și trupul răposatului Șärban vodă în mijlocul curții domnești și întimplindu-să părintele Dionisie, patriarhul Tarigradului în. București, au venit cu părintele Theodosie mitropolitul țării și cu alii arhieci și egumeni și preoți. Si i-au făcut pogrebanie cum să cade și l-au dus cu mare cinste de l-au îngropat la m-re la Cotroceni. Si au domnit 9 ani și luni 10 tn O 6–18 om. O 6 cînd... ghenar]in luna lui ghenar K 40 la om. A deni]om. ACL, de zile K 7196]cursul anilor 7196 A, valeat 7196 G în anii 7196 K 7 a lui om. A Alexandra]Manda AK, Smaranda C feciorul Grigorașco feciorul AK 8 ce au fost]biv vel G După logofăt ad. Gligorașco postelnicul K anume Gligorașco postelnicul om. A 8–9 O, mare ciudă au făcut acel Șärban vodă cu gineri-său Gligorașco om. AK 9 tatăl lui] tată-său L 10 Ivașco]Gligorașco AK moșă-său]moșă-său A, moșă-său CL, moșă-său GK 45 Bălénibatrini A asupra om. L 11 a om. A 12 le-alje-au CGKL a izbindijizbindă A dă pre]după AK, dupre CGL poftă]poftă GV 13 moșă-său]moșă-său A, moșă-său CL, moșă-său G Bălcanul]banul AGK 14 tatăllui om. K Ivașco om. L 14–15 biv vel logofăt]ce au fost mare lgofăt (log. mare, tatăl lui Grigorașeu K) AK 15 în țară]de față ACCKL 16 Staico]Stoica G 17 ol Bucșani G s-a]au G Ivașco logofătul om. AK 17–18 coconii 50 lui]coconii G coconii lui încă au fugit la Moldova de aici din țară. După petrecania lui Ivașco om. I 18 la Moldova]in Moldova K aici]aicea A După]lar după K lui om. G

logofătul, iar jupîneasa lui, coconii și eu Staico păharnicul s-au rădicat de acolo, de au pribegit la Ardeal. Și fiind 'acolo pribegi, iar Șärban vodă, cu înțelepciunea lui, adusu-ș-au aminte de porunca lui dumnezeu, care zice la sănta evanghelie : Liubite vrâghi vașa dobrotvorite nenovideaștim vas, adeca : iubiți vrâjmașii voștri, bine faceti celor ce vă urăsc. Deci înțelegind de bunătat ea și înțelepciunea acestui cocon, Gligorașco postelnicul, indată au trimis de l-au adus împreună cu maica lui aici în țară. Și cătră acia n-au mai pomenit vrâjmașia lor cea dintăi, ci cu curată inimă i-au ertat. Și l-au făcut lui ginere, dupre porunca lui dumnezeu. Și au făcut cu dînsul foarte veselie mare, cu soli mari de la Ardeal și de la Moldova și cu toată boerimea Țării Rumînești, cit s-au mirat și mari și mici de acest lucru | ce au făcut Șärban vodă. Și toți să bucura și-l fericea 125 pentru marea înțelepciune ce i-au dat dumnezeu.

Cînd au fost la mai 13 deni, 7196, fiind doamna Manda căzută la mare boală și pătimind în cîteva zile, apropiatul-s-au de dînsa și ceasul morții. Și într-o zi, luni dimineața, datu-ș-au sufletul în mîna îngerului lui dumnezeu și s-au mutat cătră Hristos dumnezeul nostru. În vîci să fie pomenită ! Și a doua zi, marți, s-au dat moaștele gropii, în tinda bisericiei de la Cotrăceni, care iaste făcută de cinstiți părintii ei, ce sănt mai sus pomeniți ; făcîndu-se slujbă dumnezăiască, fiind la pogrebania ei și cinstiul și prea sfîntul părintele Dionisie, patriarhul Tarigradului și cinstiul părinte Theodosie, mitropolitul Țării Rumînești și mulțime de călugări și popi. Și aşa cu mare cinste s-au dat gropii. Dumnezeu să o pomenească la împărăția ceriului ! Iar părintii ei, Șärban vodă cu doamnă-sa Mariia și cu toți frații și surorile lui și cu toată casa lor, împreună și cu gineri-său 25

1—25 om. O logofătul om. G iar om. K logofătul iar jupîneasa lui om. L coconii] cu coconii AGL Staico] Stoica L 2 pribegit] fugit L acolo pribegi om. V 3 porinca AG 4—5 Liubite vrâghi vașa dobrotvorite nenovideaștim vas] Liubite vrâghi vașa dobrotvorii nenevidicăsimu vas C, om. GK. Libite vrâghi vrașe dobrotvorite nenovideaștim vas L 5 adeca om. K urăscjurăse pre voi AK 6 bunătatea] bunstat G, bunnat V 7 au trimis] trimise AK de l-au adus] de-l aduse AK împreună] din preună C aici] aicea L 9 lui om. AKL dupre] după AKL 10 soli mari] sol mare A de la²] din C 11—12 mari și micijmici A, mare și mic L 13 marcajmare ACL ce i-au dat] ce-i dedease K 14 Cind]lar cind AL la maijla luna lui mai A, la mesița mai G deni om. ACL 7196] cursul anilor 7196 A, lecul 7196 C, 7197 G Cind au fost la mai 13 deni 7196] lară intr-acestaș an 7196 la luna lui mai în 13 zile K Manda] Alexandra L la²] în ACKL 15 în om. AL 16 Și om. ACG intr-o] siind intr-o A dimineață]de dimineață CL sufletul]sfrîșit și sufletu A lui om. G 17 s-a]l- au G și s-au mutat cătră Hristos, dumnezelu nostru om. G 18 doual]doo A, doao C, doa GK moaștele] oasele ei AK, trupul ei G 19 de la]la K iaste]este AL cinstiți om. CG ce]care A 20 făcindu-]se]făcind AGKL slujbe dumnezecști C la pogrebania ei om. G 21 cinstiul om. A 22 părinte]părintele ACGKL După Rumînești ad. și cinstiul părintele Ștefan episcopul de la Rimnic K mulțime de călugări]eu mulți părinți călugări AGL 23 popi]preoți A s-au dat gropii]s- au îngropat G să o]să G 24 la]in L la împărăția ceriului om. G Șärban vodă om. C doamnă-sa]doamna AK 24—25 cu doamnă-sa Mariia și cu toți frații și surorile lui și om. G 25 lui]jei A și cu²]cei C împreună]intreagă L și³ om. K gineri-so A împreună cu toată casa lui și cu gineri-său G 45

Gligorașco au rămas la mare jale, cu multe lacrăme și cu mari suspinuri de la inimă, după cum iaste toată lumea obicinuită. Și cu acélea nimic n-au folosit, că moartea n-are fățărie, ci iaste la tot omul de obște tocma.

12.5^v De aicea încépem de un războiu ce au mai făcut turcii | cu nemții.
5 Că fiind un pașă, anume Naim beiu, foarte viteaz mare, hain de cătră împăratul, mult s-au nevoit împăratul să-l prință și nu putea. Iar apoi el singur s-au plecat capul și au poftit de la împăratul să-i dea toată oastea lui ca să să bată cu nemții. Deci împăratul, sultan Suliiman, numai decât i-au trimis caftan și toate oștile lui, ca să fie sarascheriu, făgăduindu-i, 10 de va bate pre nemți, să-l facă vizir mare. Și s-au tăbărît din sus de Belgrad, lîngă apa Drivei, fiind cu dînsul ajutor și Techeli groful, care s-au hainit de cătră creștini, cu cîțăva seamă de oaste a lui și cu tătari ca la 10.000. Nemții încă au fost venit dincolo de Dreva. Deci fiind apropiatai unii de alții, făcură nemții un meșteșug, că au fost ales o seamă de oști, 15 și i-au trimis pre apa Drevii în sus, iar cealaltă tabără s-au făcut a fugi, tăbărîndu-se la un loc unde au știut ei că va fi bine de războiu. Iar Naim bei și cu groful văzind aşa, numai decât trecură apa cu toată tabăra lor, mergînd dupre nemți, pîn ii ajunseră unde era tăbărîti și îndată să ciocniră, 20 unii cu alții și făcură un războiu foarte mare. Atunce sosiră și nemții cei pitiți și fără veste-i loviră dennapoi. Atuncea tur | cii foarte să spereară, 12.6 și déderă dosul. Și la acest războiu încă au perit de sabie mulțime de turci și de tătari, și mulți s-au închinat. Naim bei și groful numai ce au scăpat cu puținței turci. Și au fost izbînda creștinilor, rămînd de la turci cu multă dobîndă.

25 Și numai decât de acolo s-au rădicat toată tabăra nemțească; pogorîndu-se în jos, tăbărîtu-s-au împrejurul Belgradului, fiind acolo în cetate

1 – 26 om. O Grigorașco gineri-său L cu multeși cu multe A mari suspinuri, suspinînd A, mari suspine C, mare suspin G, suspin K, multe suspini L 2 după cum dupre cum G iaste]este ACL toată om. C obicinuită]obișnuită A, obicinuită K Și cu]Ce cu G acelă]aceia A, aceac K, acele L nimica AL 3 ci iaste om. AK iaste]este L omul]neamul A 4 De aicea]După accia iar A, După aceasta iară K încépem de un]incepem anume iar de un G ce]care A mai om. AK 5 Naim]Iaivi A, Iaiz GK mare om. A 6 s-au nevoit]să nevoiră K s-a]A împăratul² om. GKL și nu puteajom. A, și nu-l putea G, și zioa și noapte K apoi om. A 7 să-i deajca să-i dea A, om. G toată oastea]oaste AK 8 ca om. A Sulciman L 9 lui om. C ca om. C 10 de]că de C bate]birui A mare om. C s-a]us-a G sus de]susul K 10 – 11 Beligradului AK 11 Drivei]Divrei A, Drevii GK dînsul]el K ajutor om. A Techeli]Tuchel C, Tocoli G, Tuchiul LV groful]groful ajutor A care]carele AK 12 seamă de om. CG oaste a lui joști și lui AK ca la]ca A 13 fost om. C au fost venit]era K 14 meșterșug K 15 i-au trimis]i-au fost trimis AK pre]pe A Drevii]Divrei A, Drivii C în susom. A cealaltă]ccialaltă ACL, cealaltă GK s-a]ce au G 16 ei om. G bine]bun A războiu]bătae AG, bătut K Naim]Iaisi A, Iaiz GK 18 dupre]după AGKL pîn î]pînă A, pînă ei C, pînă să G plonciră V, scorâră G, plonciră L 19 Atunci K 20 veste-i loviră]veste loviră-i C sporeară]spriiară CK, spămîntară L 21 déderă dosul]deteră dos a fugirea A acest]acel G de sabie]de la beiu C, de sabie KL au perit de sabie mulțime de turci]mulți turci au perit de sabie A, a perit de sabie mulți turci G 22 și de tătari]foarte și din tătari A, tătari G și]om. A închinat]înnicat K Naim]Iaisi A, Iaiz GK groful]cu groful CK numai ce au]numai c-au G 23 puțin]puțini AL cu]om. A 25 s-au rădicat de acolo A tabără]oastea C 25 – 26 pogorîndu-se]pogorînd K 26 tăbărîtu-s-a]tîrindu-să A, tăbărîtu-s-a G, tăbărîndu-se K, tăbără]l-au L Belegradului L

multime de turci și neguțători. Bătindu-se acolo unii cu alții în pușci și în tunuri și în tot felul de meșteșuguri, făcindu-se multă vărsare de sânge într-amîndoao părțile, zicind turcii că tot sănt ei periți, ci să dăm război pînă la moarte, nemții încă nu-și da mijlocul, ci ziua și noaptea tot să bătea, pîn s-au umplut zile 32. Iar cînd au fost la august 6 deni, 7196, au dat dumnezeu de au fost izbînda creștinilor. Dînd năvală mare, au spart cetatea și au intrat. Atuncea la acea năvală, au perit 2 ghenărașe nemțești, anume Șafemberg și **. Atuncea nemții fiind foarte turburați, mai virtos pentru acei ghenărașe mari, au tăiat pre turcii toți și cadinele lor, și mari și mici. Perit-au și creștini mulți, fiind cu dinșii amestecați. 10
Si toate trupurile lor le-au tras la marginea Dunării, pînă au măturat 1260^v toată cetatea de spurcăciunea lor. Si nici aşa nu i-au lăsat, ci i-au înfășurat cîte 2 și cîte 3 la o sfoară și i-au înecat în Dunăre, înotînd trupurile lor, cît la multe locuri să strînga multime de trupuri, de să făcea năglabie, cît și apa mult să oprea. Si aşa s-au preumblat acélé trupuri fără caice, pîn ce vor fi dat și în Marea Neagră. Atuncea au rămas nemților multă dobîndă. 15

Si trecuă o seamă de oști dincoace de Dunăre, de au luat Caravan Sebeș și Logojul și Rușava și Cladova. De acolo au rădicat o seamă de oști nemțești, fiindu-le cap Viteranie ghenărașul, de au trecut în Țara Rumînească și s-au tăbărit la Turnul Severinului. 20

Atuncea Șärban vodă de aceasta înțelegind, degrab trimise pre nepotă-său, Costandin Brîncoveanul vel logofătul, cu cărți la Viteranie ghenărașul, cu multă rugăciune și cu multe daruri scumpe, ca să să întoarcă înapoi iar, ca nu cumva, simțind turcii, vor zice că iaste țara haină și vor porunci tătarilor de vor veni aici în țară să o robească. 25 Atunci Viteranie ghenărașul înțelegind de aceasta, numădecit s-au rădicat de acolo cu toată oastea lui, de au venit pre supt munte pînă la Cîmpul Lung. Șärban vodă iar au trimis pe frate-său, Mihai Cantacuzino 127

1-20. om. O Si bătindu-se A acolo om. AC 2 în tot]tot Č tot felul]multe fe-
liuri AK meșterșuguri K 3 într-amîndoao]intr-amîndo A, intr-amîndo L ei om. L să
dăm]să-i dea A 4 lajîn L ci ziua]ziu A, ce zioa G 5 să băteajbătea G umplut]pli-
nit AK, fnp]ut G zile 32]zile 39 A au fost om. C la om. L deni]om. G, în 6 zile K deni
om. ACL 7196]și cursul anilor 7196 AK, valeatul 7196 G 6 au dat]a dat G 7 năva-
lă]năvală mare AK ghenărașe]ghinărași A, ghenăraș C, ghenarali K 7-8 nemțești om. L
8 Șafemberg]Şafâtberghu A și ..] și alții C, i .. L 9 virtos]ales A aceia]acesti AL, cei G,
om. K ghinărași A, ghenarari L turcii to]ti]oturcii AKL cadânele C 10 mici și mari G
11 și om. L 12 cetatea]cetatea lor L spurcăciunilelor G nu i-a]nu s-au AK 13 sfoară]
sfoară K înotînd]și înnotînd CK 14 năglabie]năglabi AK, năglabii G 15 mult să oprea]
să oprea mult AK, multă să oprea C preumblat]primblat AGKL, să preumbila C caice]de
caice K 15-16 pîn cel]pînă CL 16 vor]s-or L și om. K 17 dincoace de Dunăre]Dună-
rea dincoace AK 17-18 Cavaran Săbeș K 18 Cladova]Moldova C au]s-au ACGKL 30
19 Viteranie K ghenărașul]ghenarariul K 20 s-au]au AG 21 Atuncea om. A înțelegind
de aceasta ACKL, înțelegind aceasta G trimis]au trimis C 22 nepotu-său AGK 22-23 cu
cărti la Viteranie ghenărașul cu multă rugăciune și om. AK 23 ghenărașul om. G multe
rugăciuni C multe om. AK să s]să-i A 24 iar înapoi AKL iar om. G cumva]cîndva A,
carecumva L vor]va C iaste]este AL 25 porinci AG de vor]și vor A vini K aici] om.
AGK, aicea L 26 Atuncea CGL Viterani G ghenărașul]om. G, ghenarariul K numădecit]
îndată K 27 pre]peA 28 au trimis] mai trimise AGK frate-so A 40

biv vel spătarul și pre gineri-său, Costandin Bălăceanul vel agă, de s-au întîmpinat cu dînsii la Cimpul Lung, fiind și Brîncoveanul acolo, tot cu ei, făcînd multă rugăciune, pînă s-au rădicat de acolo, de au trecut la Brașov și s-au aşzat acolo cu toate ostile, să ernéze.

5 Deci întorcîndu-se acești boiari înapoi, spuseră lui Șărban vodă de toate cîte sănt mai sus scrise. Și îndată trimise la împăratul turcesc de-i spuse vîste bună, cum au trecut némîli la Ardeal. Ei încă să bucurară și făcură mare laudă lui Șărban vodă. Așijderea trimise și la pașa sarascheriul și la sultanul, de le facu vîste iar pentru némî, cum au trecut la Ardeal.
10 Si asa, cu întelepciunea lui, toate le-au potolit.

¹⁰ Si aşa, cu înțelepciunea lui, toate le-au potolit.

K¹²¹⁹^v După aceasta, temându-se Șerban vodă ca nu cară cumva în zilele lui să cază țara la vreo nevoie sau la vreo robie, au de către turci au de către nemți, ci să lupta cu dînșii cu multe meșteșuguri în tot feliul și făcu sfat cu toți boiairii, alegind 4 boiairi mari anume : Iordache Cantacuzino marele spătar, fratele lui Șerban vodă și pre Costandin Bălăceanul marele agă, ginerile lui și pre nepotu-său Șerban Cantacuzino, feciorul lui Drăghici, ce au fost mare spătar Măgureanul și pre Șerban marele comis, feciorul Părvului ce au fost mare vistier, de la Aninoasa, pre acești 4 boiairi i-au trimis soli la înpărăratul creștin Leopold de la cetatea cea mare ce să chiamă Beciul, cu cărți și cu daruri scumpe, făcind Șerban vodă înaintea fetiții lui mare rugăciune ca să tinză porunca lui asupra tuturor gheneraleșilor căi săt capete, asupra puternicilor oști ale înpărăției sale căi săt trimise asupra păgânilor turci, ca, dind dumnezeu izbindă, să păzească și această Tară Rumînească ca să o scoată din gura lupilor turci

25   1—10 om. O biv vel ce au fost vel A Mihai Cantacuzino (p. 187^{2a}) biv vel spătarul]Mihai
 spătarul Cantacozino K gineri-so A vel agălmarele agă K 2 întimpinat]timpinat K și
 om. AK tot om. AK 3 de acolo om. G de²și C trecut]inrat K Brașeu K 4 ernézej
 iarnéze C 5 acești jacei A 6 cîte sănt mai sus scriselje cîte mai sus sănt scris C, cîte sănt
 scrisce mai sus L turcesc]turcilor ACGKL 7 cumjăcă AKL încă om. K bucură L 8 făcă-
 30   răfăcind K 9 le făcu-le au făcut A, le făcără C lajiar la AG 10 toate le-au potolit]au
 potolit toate AL De aici pînă la sfîrșit textul de bază transcrie ms. K¹ 11 temăndu-să GS² carej
 carea GS² în]intru K zilele]zile G 12 la¹]jn A¹ vreo² om. B cătră]către A¹K 13 cătrej
 cătră S² nemția A¹K cîlce G ci să lupta cu dinșii cu multe mesteșuguri în tot]carii totdeauna
 să luptă în tot B mesterșuguri K felul GK și]ci B 14 sfat]sfat mare GK boiarii lui BGSS²
 35   alegrind]și alése 4 B, alegrind 4 S² mari om. B Iordachi K 15 marele]vel BG marele spătar,
 fratele lui Ţerban vadă om. S² fratele lui]frate cu A¹BGK pre om S² 16 marele]vel BGSS²
 ginerile lui]ginerile lui G, ginere lui Ţerban vadă K, om. S² nepotu-său]nepola-său A¹, nipotu-
 seu K Cantacozino A¹KS² 16—17 feciorul lui Drăghici ce au fost mare spătar Măgureanul
 și pre Ţerban om. K¹ feciorul lui]fecior lui A¹, sin BGS² 17 ce au fost mare]biv (cc au
 40   fost A¹) vel A¹GS², om. B pre]pe S² marele]vel BGS² 18 feciorul]fecior A¹, sin BGSS²
 Pîrvului]Pîrvul B, Pârvul S² ce au fost mare]marele A¹, om. BGS², ce au K vistiar mare K
 de la Aninoasa]de (de la KK¹) inima sa A¹KIK¹, ot Aninoasa BGS² 19 soli om. S² creștin]cre-
 45   stinesc BG, nemțesc S² Leopold]Ignatie Leopold B 19—20 cea mare om. S² 20 ce să
 chiamă om. BS² 21 înaintea féjii lui]naintea (inaintea G)féjii (fețe G) lui A¹G, la înpă-
 ratul S² rugăciune]rugămintă A¹ porâncă G 22 ghenerale]ilor]ghinărărilor A¹K, ghenera-
 reșilor B că]căte AGS² sănt G asupra om. B puternicilor]tuturor puternicilor GS², puter-
 nicelor K oști]oștilor B ale înpărătiei sale]lui B 23 cîte BS² păgânilor G dând A¹G
 izbîndă]izbânda lor B, izbândă G, dar izbândă S² 24 și om. S² Tară Rumînească]Tară Rumâ-
 nească A¹, săracă de Tară Rumînească B o om. G gura turcilor AA¹KK¹

și a leilor tătari, precum au scos și Moisi proroc pre israeliténii din robiia Eghipetului, însă cu putéria dumnezeiască. Atuncă și țara aceasta să fie închinată supt ascultarea înpărăției sale cum au fost și mai denainte vréme.

Deci purcegind acești 4 boiari, fiind în călătorie, iar în urma lor s-au războlit Șerban vodă. Plinindu-se doao săptămîni mesița octomvrie 29 de zile, cursul anilor 7197, luni dimineața | la 2 ceasuri din zi, pristă- 220^v vitu-s-au Șerban vodă, dîndu-și fericitul suflet în mîna lui dumnezeu. Dumnezeu să-l pomenească ! Deci întâmplindu-se la pristăvirea lui părintele mitropolitul Theodosie și frate-său Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare stolnic, și toți boiarii, numai decit mérseră la sfinta mitropolie și porunciră de să strînseră toți căpitani de pre la toate cétele și mulțime de boiari mari și mici den țară și toți neguțătorii. Atunci aduseră și pre un capegi bașa turcu, Hamet aga, care era venit aicea cu trebi înpărătești și mai era și alți agalari turci ; aduseră și pre părintele Dionisie, patriarhul Tarigradului, și așa cu toții împreună mérseră înaintea acelui agă turc de-i spuseră de moartea lui Șerban vodă și-l întrebă de sfat, să-i învête cum vor face. Atunci acel agă turc împreună cu alalți déderă răspuns intru auzul tuturor boiarilor și |a tuturor slujitorilor la mari și la mici, ca fără zăbavă să-și rădice domn den țară să nu caré cumva să se prină 20 vreo zminteală, căci țara iaste ocolită de vrăjmașii înpărăției.

1 a leilor tătari|ale tătarilor S² proroc]prorocul BGS² israeliténii|zirailténii K¹ den BS² roibia B Eghiptului K 2 putéria]putere A¹BKS², putcare G dumnezeiască G Atunce] Atuncea A¹BG, Atunci KS² 3 ascultarea]ascultarea G mai denainte]mai nainte A¹B, de mai nainte K 5 purcegind]purcegând BGS², purcezind K acești]acei K și fiind B în călătorie]călători BG, încă călători S² iar om. A¹S² 6 războlit]bolnavit B Plinindu-se]Plinindu-ș G, și plinindu-să S² săptămâni GS² mesița oct. |la oct. A¹BS², la mesița oct. G, în luna lui oct. K 7 29 de zile]29 A¹S², 29 dni B, zile 29 G, în 29 de zile K cursul anilor 7197]7197 B, vlt. 7197 G, în anii 7196 K, lt. 7197 S² demineața G 2 ceasuri] ceas A¹, ceasuri K den S² 7—8 prislăvitu-s-aus- au pristăvit B 8 vodă]voivod A¹B dîndu-și] dându-și G fericitul suflet]sufletul B dîndu-și fericitul suflet în mîna lui d-zeu om. S² în mîna lui]la B, în măna lui G dumnezeu]dumnezeu G 9 Dumnezeu să-l pomenească]vechina ego pamet gg B, veacinoe ego pamet G, veacinoe pamiat S² De aici înainte S² continuă prin domnia lui Const. Brîncoveanu în redacția Istoriei Tării Românești de la 1688 la 1717 (Cronica anonimă) Deci]și K întâmplându-se (...) du-să G) A¹G 10 mitropolitul Theodosie]mitropolitul chir Theodosie B, Theodosie mitropolitul K Cantacuzino om. B 10—11 ce-au fost mare]vel A¹, om. B, biv vel G 11 stolnic]stolnicul B toție]eu toți B boiari]boiarii lui A¹B GK mersără K sfînta om. A¹ mitropolilia G 12 porânciră G de săde G strânseră G toți om. A¹ de predu pe B, de G 13 mici den țară și toți neguțătorii|mici și den slujitori căti (carii G) să întâmplase (tâmplase G) atuncea veniți den (dupre în G) țară și toți neguțătorii BG Atuncea A¹BG aduseră]să adunară A¹ 14 capegi bașa]cabigi (capigi BG)baş A¹BG turcu om. B Hamet]anume Ahmet (Hamet K) BK, om.G aga om.G care]carcere BG venit aicea]aicea venit B, venit G, venit aice K 15 alți agalari turci]alte agale B aduseră]și aduseră B, adusără K 16 Tarigradului[Gradului G, de Tarigrad K toții]toți K împreună om. A¹ mersără K înaintea]la G acelui]acei G, celui K agă turc]capigiu B 17 voevod A¹B și-l 40 sá-l B sá-i învête]om. A¹B, sá-i învête] G 18 Atuncea A¹BG acel om. G agaG turc om. A¹GK alalți]ailalți A¹, alții BG déderă]deteră A¹B, déderă K răspuns|răspunsul A¹B 19 într-aurul BG slujitorilor]noradelor B la mari]la mare A¹, a mari B și la]și a B 20 ca om. A¹ fără]fără de A¹K ridice A¹ den]om. G, de K caré om. K se prină]să întâmple (intâmpile K) BK 21 sminteală A¹G iaste]este A¹

Deci boerimea și cu alți cu toți nu avură cum face într-alt chip, ci cu toții făcură sfat și aléseră dintru dînsii pre un boiaș anume jupan Costandin Brîncoveanul, marele logofăt, de-l rădicară să le fie domn, că-l știa că iaste înțelegt și să trăgea din odraslă domnească.

5 Atunce cu toții să încchinări lui cu mare bucurie și toți cu un glas bun, ziseră : Într-un ceas bun să ne fii mării ta domn până la adânci bătrânăte.

Si îndată-l duseră în sfânta mitropolie cu mare cinstă, luându-l de măna părintele Theodosie mitropolitul, până l-au băgat în sfântul altar, 10 pre poarta cea mare împărătească și acolo l-au purtat în prejurul sfântului 221^v preștol, sărutând masa cea sfântă și evanghelia cea dumnezeiască și cinstita cruce. Si închinându-se, au îngenuchiat înaintea preștolului, de i-au citit deasupra capului molitvele de domnie patriarhul Dionisie și l-au blagoslovit. Si aşa eșind de acolo, l-au pus în scaun domnesc până 15 i-au cântat mnoga léta, mergind toată boerimea de i-au sărutat măna.

După aceia eșind afară, numai decât purcăseră cu toții de mărsără la curtea domnească, eșindu-i nainte toți preoții cu litie și cu cântări dumnezești, până l-au băgat în biserică domnească, de au sărutat sfintele icoane și au șezut în scaunul cel domnesc.

20 Atunce Costandin vodă au strigat cătră toți boiașii cu glas de bună cinstă zicându-le : Iată, am ascultat eu rugăciunea dumneavoastră de mi-am lăsat toată odihna și toate moșile méle și mai mult fără voia mea 222 măți rădicat domn. | Acum dară să cade și dumneavoastră să vă arătați credința cea adevărată, cum că vă veți afla în toată vrémia lăngă noi 25 cu slujbă dreaptă și credincioasă și veți face toate poruncile domniei

---

1 alți cu toții ce elalți toți B, alții toți K   2 toții]toții împreună BG aléseră]alésără A¹, aliasară K dintru dînsii]dântre dânsii A¹, denr-ănsăi B, dintr-însăi K boiar BG jupan om. B   3 Brâncoveanul G marelevel BG rădicară]ridicără A¹   4 că-]lcaci il B, căci-l G știajstica A¹, știa toți BG iasteleste A¹ înțelegt]înțelegt și bun B, înțelegt K trăgeal trage BG odraslă]odraslia A¹G, odraslia K¹ *Între r. 4 și 5 introduce titlul Cap. 51. Domnia lui Costandin vodă Brîncoveanul K*   5 Atunce A¹BG cu un]ca un G   6 bun¹ om. BG intr-un ceas bun să ne fijsă fii A¹ fiifie G mărcia A¹ la om. K adânci]adâncile G   7 bătrână]bătrânia]ă K   8 îndată il A¹ în]la A¹BG mitropolica G luandu-]luindu-l B, luandu-l G   9 Theodosie mitropolitul]Dionisie patriarhul și cu părintele Theodosie mitropolitul B oltar]olatariu A¹BK   10 pre poarta]pre ușa A¹, pă dvera B, prin porta G cea om. G l-au purtat]purtându-l BG   11 preștol]olatari G masa cea sfântă]preștolul B sfântă]sfântă G evanghelia cea dumnezeiască]sfânta evanghelie BK dumnezeiască]dumnezeazătă G   12 încchinându-să G îngenuchiat A¹BK, îngenuchiat G înaintea]denaintea A¹   13 cecit molitvele de domnii asupra capului patriarhui Dionisii G deasupra capului om. B molitva K   14 aşa om. B scaunul A¹BK   15 mnoga léta]mulți ani A¹ de i-au sărutat]de-i sărutări K   16 După]Dupre G eşand B numai decât eșind afară K purcăseră]purcăsără A¹K, mărsără B de mărsără]om. B, de venirea G, de mersără K   17 nainte]înnainte A¹BGK litie]litie (litrii G) mare A¹BG, litii K   17-18 dumnezești G   18 l-aus]au K biserică]biserica A¹BK, biserica reca G   19 șezut]șezut iar G, șazut K cel om. K   20 Atunce]Atunce A¹BG, Atunci K 45 vovod B către B   20-21 de bună cinstă]de bucurie B   21 zicându-]lezicând B vosastră K   22 odihna]odihna mea K moșile BK fără]și fără A¹   23 ridicat A¹ dară]dar A¹, dar vă B, dară K arăta]dați BG   24 că om. A¹ vă vețijvi]K vrémia G   25 porâncile G

fără nici o îndoială, precum și noi ne făgăduim să aveți dumneavoastră și toată țara de la noi dreptate.

Așijderea și boiarii răspunseră : Cum de vréme ce au dăruit dumnezeu pre măria ta cu domnia după pofta noastră, sănem bucurosi foarte să ne dăm credința neclătită. Și căte unul, căte unul, pre rând, fiind sfânta evanghelie așezată în mijlocul bisericii, puseră măinile toți pre dânsa, jurându-se și legându-se cu numele marelui dumnezeu, cum vor sluji domnului lor, cu credință și cu mare dreptate, dând la măna domnu-său și o scrisoare a lor încredințată, precum iaste mai sus scris.

Isprăvindu-se de aceasta, cu toți dinpreună să încchină și eșind din biserică, suindu-se toți în casele domnești, sezind în cinstiul scaun, alergără cătră dânsul toți boiarii mari și mici și toate gloatele sărutând măna zicea : Într-un ceas bun să ne fii măria ta domnă și să ne stăpănești cu pace în toată viața măriei tale. Și aciaș porunci Costandin vodă tuturor logofetilor domnești de scriseră cărti pre numele lui la toate târgurile și la toată țara, dând veste de pristăvirea lui Șerban vodă și de domnie noao a lui Costandin vodă.

Si tot într-acea zi au început a să griji de toate cele ce trebuesc pentru îngroparea lui Șerban vodă. Iar a doa zi rădicat-au cinstiul trup și-l duseră cu mare cinste la sfânta mănăstire din Cotroceni, unde iaste hramul uspenie bogorodițe, care iaste făcută de el cu toată podoaba ei încă den temelie. Si fiind acolo adunați doi patriarși ai Țarigradului, anume Dionisie și Parthenie, dinpreună cu părintele Theodosie | mitropolitul și cu multime de egumeni și de preoți, de-i făcură pogrebania cum

1 fărăfără de K 2 dreplate]milă și dreplate B, derepate G 3 Așijderea]Atunccea B boiarii încă A¹GK dumnezău G 4 domnia]domnie K după]dupre G pohta A¹GK sănem|toți sănem B, sintem K foarte om. B 5 naclătit G pre]pe B pre rând om. K fiind om. G 5–6 rând fiind sfânta evanghelie așezată în mijlocul bisericii puseră măinile toți pre dânsa|rând puseră toți măinile pre sfânta evanghelie B 6 biserecei G pusără K măinile toți|toți măinile (măinile G) A¹G, toți pre rind minule K 7 jurându-să G legându-să G cum] cum că B 7–8 cum vor sluji domnului lor cu om. A¹ 8 credință și cu mare dreptate om. A mare credință B derepate G mare om. B domnu-său]domnului sâu (lor B) A¹B, domnului K 9 incred'nată]pentru credința B iaste]este A¹ scrisă A¹ iaste mai sus scris]s-au zis mai sus B 10 Isprăvindu-să G de om. BGK toții B dinpreună]denpreună B, înprenă K eșind] eșiră A¹GK, eșand B 11 biserecă G suindu-se]s-au suit B, suindu-să G cu toții B [sezind] szăzând A¹, szăzând G, szăzind K în cinstiul]in B, domnul în cinstiul K 12 cătră dânsul toți boiarii mari și mici și om. B mari și mici și toate gloatele om. A¹ toate gloale]gloatele toate B, toată gloata K sărulând]sărutându-i A¹GK, de-i sărutară B 13 zicea]zicându-i B ne om. A¹ măria ta om. BG 14 cu pace]cu bună pace BG viața A¹G aciaș porunci] aceiș (acieș K) porânici (poronci K) GK voevod BG 15 domnești om. A¹ scriseră]scrisă K¹ lui]lui Costandin vodă K 16 și lajši în BK dând]dându-le BG domnia G 17 vodă] voivod G 18 intr-acea]intr-acea A¹B, intr-acea G, intr-aceaș K célé]de célē G trebuesc] au trebuit B, tribuesc G 19 voevod G doajdoao B rădicat-au]ridicat-au A¹, rădicat-u-i-ai B cinstiul trup]cinstiul lui trup A¹, trupul B 20 dusără K în sfânta K Cotroceni]Cotraceni A¹G, Cotroceni B este A¹ 21 hramul ei G uspenie]uspeniea B, uspenii G, uspenia K bogorodiță]bogorodiță K iaste]este A¹ făcută]zidită K 21–22 cu toată podoaba ei încă den temelie om. B 22 încă om. K din temelia G aija K 23 și] G dinpreună]denpreună B, înprenă K 24 de-i]i B pogrebania K

să cade și toți blagoslovindu-l, déderă-l gropii în biserică după ieșiu cel domnesc, fiind mare jale și plângere de doamna lui și de coconii lor și de frații lui și de toate rudeniile, zicând toți: dumnezeu să-l iarte! Și-i făcură paminte mare cu bani la săraci, cu bucate multe.

5 Si de acolo să întoarse Costandin vodă iar la scaunul lui, și tot într-acția zi fost-au trimis la Poartă pre o seamă de boiari, pre altă i-au trimis la pașa, care au fost sarascheriu la Obluciță, unde-i zic Cartal, pre alții la hanul tătărasc cu cărți scrise pentru moartea lui Șerban vodă, făcind mare rugăciune pentru Costandin vodă, să-l lase să le fie domn,
10 precum l-au poftit țara.

Oh, mare minune și mare milă făcu dumnezeu cu dănsul, că preste
2 săptămîni sosiră la Costandin vodă de toate părțile veste bună. Întăi |
223^v de la înpărătie veni Părvul logofătul Cantacozineanul cu veste bună, cum s-au tocmit domniai numai în 8 ceasuri și în urma lui au sosit un agă mare,
15 turcu, împreună cu Dumitrașco Caramalăul, înbrăcând pre Costandin vodă cu caftan de la înpărătie pentru domnie noao, și-l puse cu măna lui de șezu în scaunul cel de domnie, dând cu tunurile, făcut-au intru toți mare bucurie de domn tânăr.

Când au șezut Costandin vodă domn, fost-au cursul anilor 7197,
20 mesița octombrie 29 de zile, luni la 10 ceasuri de zi, iar vârsta lui au fost de ani 34.

Trimis-au și la cei 4 boiari carii era trimiși la Beci pre Preda spatarul, vâr primare cu Costandin vodă, de le-au făcut veste de această întâmplare.

Șerban vodă au domnit ani 10, iar vârsta lui au fost, când au murit,
25 de ani 55.

1 déderă-l]l deteră A¹B gropii]ingropării B, gropiei G biséreca dupre G după]despre B ieșijanjatul A¹, jâlțul B, ieșul G, jilțul K 2 fiind]făcindu-se B și plângere om. A¹ lor]lui BG 2–3 și de frații lui om. B 3 rudeniile lui B Și-i]șă-i B, Și GK 4 paminte]pomana A¹, pamete B cu bani la săraci]cu bucate la săraci A¹ cu bucate]cu bucate BK, și bucate G 5 și de]și G să întoarse]să intors B 6 intr-acția]intr-acea B, intr-acesta G, intru același K sămă GK boarijboeri A¹G, boarii anume Ghincea vel vor nec, i Alexandru vel clucer, i Socol vel medelnicer, i Părvul Cantacozino, i Preda Brătașanul vel pitar B altă]jaltă seamă (samă G) A¹GK 6–7 pre altă i-au trimis ... la Obluciță]și au trimis pre altii boiari la Mustafa pașa serascheriu, care au fost atunci la Obluciță B 7 Obluciță]Obluiță A¹, Obluciță G unde-i zic]unde și zic A¹, ce să chiamă B După Cartal ad. anume boiarii Dumitrașco Caramalăul vel post. i Vergo vel port. B 8 tătărasc]tatărasc Selim Gherei, boarii anume Mihalcea, i Costandin clucer Ciorogărleanul B, tătăres G 9 rugăciuni mari K rugămintele A¹ voevod B să-l]ca să-l BG le om. A¹K 10 poftit GK 11 Oh]O A¹BG dumnezău G din]sul G preste]peste BK 12 de]din A¹G, den B veste bună]veaști (vești GK) bune A¹BGK
30 13 Cantacozineanul]Cantacozino AB, Cantacozeanul G 14 s-a]au B, i s-a G în om. A și un agă A¹BG mare om. B 15 După turcu ad. de la înpărătie B împreună cu]nume Izmail aga capigilor, chehaia sa, cu B Caramalăul]Caramalăul vel post. BG, Caramanlui K 16 Înpărăția G domniai G 17 șazu B de domnie]domnesc BGK După tunurile ad. măna lui de șezu în scaunul cel domnesc, dând cu tunurile G făcut-auf]făcutu-s-a A¹K, făcutu-se-au BG 17–18 bucurie mare B 19 șăzat A¹K domnom. A¹ cursul anilor]leat B, vilcătul ot Adamă vlt. G, cursul ailor K 20 mesița]luna A¹, om. BG, în luna lui K 29 de zile]zin 29 A, 30 dni B de zi]din zi A¹ luni la 10 ceasuri de zi om. B au fost]jera K 21 ani om. A¹ 22 pre]pă A¹K, pe B 23 primare]premare A¹, om. BG, primar K cului K voevod G făcut]dat G 24 iar]și B au fost când au murit]când au murit au fost BG

Și căt au fost el domn mult au pătimit, mai vărtos pentru țară, că vrăjmașii nu-l lăsa, | ci-l necăjiia în tot feliul ca să-l surpe din domnie, 224 să poată hrăpi țara, mai vărtos grecii țarigrădeni; iar dumnezeu tot nu l-au lăsat, nici-și da mijlocul, ci pre turci îi biruia cu banii, iar pre greci îi biruia cu alte meșteșuguri; pre toți vrăjmașii lui i-au supus, pre unii cu moartea, pre alții cu închisoarea, căt nu mai putea scăpa nici unul, ci de frica lui să ascunda toți în toate găurile, că-i dedese dumnezeu minte și chibzuială mare. Și chipul lui era groaznic, căt să sperea de el și păgăni și alte țări.

Si în zilele lui nimeni n-au cutezat să-i calce țara, pănă la moartea lui. 10

Iar doamna lui, Mariia, cu fiiu-său Iordache și cu patru cocoane, au rămas în urma lui Șerban vodă cu mare jale și cu multe lacrămi vărsate.

Iar Costandin vodă încă nu i-au lăsat să fie atată obidiți, precum au fost mai nainte alte doamne rămase sărace de domnii lor, ci le-au dat mare cinste. Si n-au lăsat pre doamna să o băntuiască | cineva, ci o au lăsat în casale ei, să se odihnească cu coconii ei și să-și tie satele și moșiiile 224 și tot ce va avea, cu bună pace. Așijderea și slugile ei căte au avut, le-au făcut cărți de milă ca să slujească acei case pănă vor fi. 15

Iar când au fost cursul anilor 7197 mesița iunie 20 de zile, fiind oastea nemțască la Belgradul sărbesc, iar sultan Suliman s-au rădicat 20 cu toată puteria lui cea turcească de au mers asupra nemților pănă la Sofia și acolo s-au tăbărăt.

Atunce și Costandin vodă, din porunca înpărătească, purces-au cu toate oștile lui de au mers pănă la Rușavă și acolo s-au tăbărăt, poruncindu-i turcul să dreagă cetatea de la Cladova și de la Rușavă. Fiind acolo, venit-au la dănsul și Tuchili groful de l-au ospătat și l-au dăruit și iar

1 Si căt]și (iar G) cind A¹GK mult]multe A¹, om. G 2 ci-l]ci il B, ce-l G necăjiia A¹K, năcăjiia G feliul G den. B 3 hrăpil]prăda B țarigrădenii B 4 nici-și]nici îs A¹, nici-i G, nice-și K nici-și da mijlocul]nici el nu să spământă B bani G 4-5 pre greci îi biruia cu alte meșteșuguri|pre greci pre toți i-au îngrozit B 5 meștereguri K și pre toți B supus]supus G 6 moarte K închisoarea]închisorile A¹, închisoare K căt nu mai putea scăpa nici unul om. B scăpa nici unul]nimea din vrăjmași A¹ 7 ci deși de B în]prin A¹, pren B toate om. B găuri B, gaurile K¹ că-i]că K dedese]didese B 8 chipuzială A¹B chipul]cu chipul A¹, la chipul B speriea A¹, spăriea K el și]dânsul toți B 8-9 sperea și păgăni și alte țără G 9 și alte țără]dupe în alte țără B 10 nimeni]nimea A¹G cutezat]căzut A¹KK¹ 30 n-au cutezat nimeni B să-i]să G lui om. BG 11 fiul său A¹ Iordache]Gheorghe G cocoane]coconi K 12 marc om. G lacrimi A¹K 13 Costantin G 15 n-au]nu o au G ci]ce GK o au lăsat]o să şază G 16 casale]casele A¹, casa BG să să A¹K odihnească]odihnească în casa ei G ci]jei în pace B, om. G satele]jale ei satele A¹ 17 Așijderea]Așijderea B, om. K slugile]slugilor B căte au avut om. B 18 milă]milă tuturor B slujească]aiăba a slujii B pănă vor fi]până vor fi cu zile B, pănă ce vor fi G Cu r. 19 B și G continuă expunerea după «Viața lui Brîncoveanu», B se ocupă de solia trimisă la Viena de Șerban vodă, de obstacolele întâmpinate de solie în Transilvania de la Veterani, de misiunea log. Const. Brîncoveanu etc., iar G începe cu războiul dintre turci și nemți. 19 fiind]făcând K 20 oaste K nemțească A¹ Belgradul]Bălgadul A¹, Belgrad K sărbesc om. K Suleiman K ridicat A¹ 21 puterea A¹K 45 22 Sofieia A¹ 23 Atunceia A¹ și om. A¹ poronca K 24 și acolo om. A¹ 24-25 s-au tăbărăt, poruncindu-i turcul să dreagă cetatea de la Cladova om. A¹ 25 diriagă K 26 Tuchili]Tichili K

s-au învărtjejit înapoi de s-au dus la tabăra turcească, unde era toti adunați. |

225 Iar când au fost la avgust 4 zile, făcut-au război mare de turci și de némti la apa Nișului și cu vrerea lui dumnezeu fost-au biruința némtilor, 5 iar turcii s-au întors înapoi cu mare rușine. Atunce au luat némtii cetatea ce-i zic Nișul și iar atunce au mers némtii cătră Dunăre la cetatea Diiului, de s-au bătut cu turcii și au luat cetatea Diiului. Deci fiind cap un domn ce i-au zis prințepul, după ce au aşezat oștile la cetatea de la Niși și de la Diiu, s-au învărtjejit înapoi cu toate oștile lui de au venit până la Cladova, 10 scriind cărti la Costandin vodă de frătie și de prietenie. Costandin vodă încă le-au priimit și i-au trimis daruri și mulțemite. Si au pornit de la Cernetă să vie iar la scaunul lui. Ajungând la Olt, la casele lui din Brăncovéni, sosi-i véste cum au intrat prințipul cu oștile lui aicea în țară. Atunce Costandin vodă multă obidă și inimă rea avu pentru înșelăciunea 15 ce i-au făcut némtii și îndată trimise niște boiairi cu cărti de au eşit înnaintea 225^v némtilor, scriind la acel prințip gheneraleș cu mare rugăciune, făgăduindu-i dar mare, ca să facă bine să nu vie pentr-această țară că iaste săracă și prădată de turci și de tătari. Iar el nimic n-au băgat în seamă, ci au venit prin mijlocul țării de au făcut mare pradă și au călcat mănăstirile și au 20 stricat bisericile până au sosit la Rucăr. Acolo s-au întîmpinat cu alt gheneraleș ce i-au zis Aizer, cu multe oști nemțești, împreună cu Costandin aga Bălăceanul, trecând prințipul în Ardeal, iar Aizer cu acel Bălăcean au trecut în țară.

Atunce și Costandin vodă sosind la scaunul lui în București, prințind 25 de véste că au intrat acei némti în țară și până la Târgoviște au sosit, numai decât au eşit din scaunul lui împreună cu doamna și cu părintele mitropolitul chir Theodosie și cu toți boiairii și cu toată curtea lui de au mers 226 în jos, cătră Podul Pitariului, tăbărându-se în lunca Plătăreștilor, lăsind la scaun ispravnici pre Cărstea marele vistier Popescul, poruncindu-i 30 ca după ce vor veni némtii în București, să le dea zaharea căt le va trebui.

Déci Aizer gheneraleșul, înțelegând de aceasta, numai decât trimise

1 s-au om. A¹ 3 4zile] 4 A¹, în 4 zile K 3-4 de turci și de némti]turcii cu nemții K 4 și cu și A¹ 5 Atuncea A¹, Atunci K nemții A¹ 6 și om. A¹ atunce]atuncea A¹, atunci K 7 cetatea]némtii A¹ Diiului]Diiul A¹ 8 prințip K oștile]oști K cetatea de la]cetate la K de la]la K 9 lui om. K 10 prietenie]prietenie K 11 le-auij-au A¹ le-au priimit și i-au trimis daruri]j-au dăruit K daruri]dar A¹ mulțemite]mulțamită A¹, i-au mulțamit K pornit]poruncit A¹]KK¹ 12 la Olt]până la Olt A¹ casele lui din]casăle sale în K lui]sale K 13 aici K 14 Atuncea A¹, Atunci K avu]au avut A¹ 15 i-auijau A¹ de auijde le-au A¹ înnaintea]dennaintea K¹ 16 ghiinăralăș A¹ rugămintă K 17 dar mare] 40 daruri mari K să facă bine om. A¹ printr-această A¹ iaste]este A¹ 18 în seamă]samă K 20 Rucăr]Rucăi K 21 Aizer]Hizler K 22 Aizer]Haizer K acel]cel A¹ 24 Atunce] Atuncea A¹, Atunci K prințind]și prințind A¹ 25 acei om. A¹ némtii A¹ 26 scaunul lui]scaun A¹ împreună om. A¹ doamna]doamna sa A¹, doamnă-sa K 28 Plătăreștilor] Zlătăreștilor K 29 ispravnici]și ispravnici A¹K 30 némtii]niamții K căt]cătă A¹K 31 Aizer om. A¹ înțelegind K numai decât]îndată K

carte la Costandin vodă, poftindu-l să vie la scaunu-și, să fie cu dănsii înpreună, iar despre turc să se hainească.

Atunce Costandin vodă înțelegând de aceasta, numai decât au chemat pre părintele vladica Theodosie și pre toți boiarii mari și mici, făcând mare sfat ce vor face de aceasta, mai vărtos arătând o seamă de boieri ca să se lépede Costandin vodă de turci și să fie cu nemții; iar el cu altă seamă de boari, mai vărtos Costandin Cantacuzino, ce-au fost mare stolnic și Mihai Cantacuzino marele spătar, socotiră că nu iaste acest sfat bun, căci de vor face una ca aceasta, tătarai sănt aproape și numai decât vor veni cu putere mare de vor robi țara și o vor prăda | și de către nemți nu vor avea nici un folos. Ci numai decât s-au sculat de acolo 226^v de au mers la sat la Ruși, unde sănt helestele domnești.

Atunce au venit și Aizer la Drăgănești, poftind pre Costandin vodă de au venit de la Ruși de s-au înpreunat amăndoi acolo la Drăgănești, arătând acel gheneralești mare liubov cătră Costandin vodă, rugându-l, cu toată credința, ca să-l învețe ce va face. Și au spus adevărul că această venire a lui cu ostile o au făcut pre minciunile aceluia Bălăcean, că el s-au lăudat cum după ce va veni aicea în țară, să va încchina la dănsul toată boerimea și toată țara, iar n-au fost aşa.

Deci Costandin vodă încă i-au spus tot adevărul, cum că tătarai vor să vie în țară la dănsii, și făcându-i mare cinste, l-au ospătat și s-au întors iar la București cu mare frică. Iar tătarai înțelegând de venirea nemților, numai decât s-au sculat sultanul cu tatarai și au trimis | nainte soli la Costandin vodă, spuindu-i că sănt viitori aicea în țară asupra nemților. 227

Deci Costandin vodă înțelegând de aceasta, foarte rău s-au întristat, mai vărtos pentru săracă de țară și numai decât s-au rădicat de acolo de

1 poftindu-l să vie]poftindu-l să-și vie A¹ 2 să să A¹K 3 Atunce]Atunce A¹, Atunci K înțelegind K 4 marij[cei mari K 5–6 samă de boari K 6–8 iar el cu altă seamă ... Mihai Cantacuzino marele spătar]deci neunindu-se unii cu alții, că unii pohtiea să fie nemți, alții zicea că nemți nu-i vor putea apăra de turci, ci vor cădea la robie A¹ 7–8 stolnic mare K

Pentru p. 195 r. 8 – p. 196₁₂ e redacție redusă. Dar Costandin vodă văzând că într-alt chip nu vor ești nemți din țară de nu va veni putere înpărătească și fac atâta răotate și atâtea prăzi neuitându-se nici la un obraz, ci în tot chipul pe tot omul îl bătează și-i căzneac pentru zaherele și pentru altele ce le trebuia lor, Costandin vodă au trimis la tătarii de i-au rugat să vie să scoată pe nemți și fiind și porunca înpărătească ca să vie, s-au pornit multă lăărimă cu Galga sultan, cu mărcaci și nohai de au venit până la margine și și-au pohtit să meargă domnul să se înpreune cu dănsul. Atunce domnul au pohtit pe Haizler să vie de la București să se înpreune la Drăgănești fără de nici o oaste și au făcut aşa, că au mers și s-au înpreunat. Vorbele ce vor fi fost, ei le vor fi știut, iar noi, ce am văzut, scriem.

Despărțindu-se de la Drăgănești, ghinăriul au mers la București, iar domnul s-au dus la Buzău, la episcopie. Și viind sultanul cu tătari până la oraș la Floaș, au mers domnul de s-au înpreunat cu dănsul și tătarii au purces cătră București, răschirându-se prin țară după obiceiul lor. Domnul încă au purces către București și dând știre lui Haisler ghinăriul că vin tătarii și nu este într-alt chip, s-au sculat cu toate ostile lui din București și s-au clus în Ardeal. Tătarii ii goniea, dar nimic nu le strica în A¹ 9–10 numai decât înindată K 10 putere mare]puteri mari K și deinde K 10–11 cătră niamții K 12 hălestele K 13 poftind K 14 înpreunat]înprionat K amăndoi K acolo om. K 15 liubov]dragoste K rugindu-l K 16 învețe]înveță K 17 aceluia Bălăcean]Bălăceanului K 22 înțelegând K 23 numai decât]indată K nainte]nainte K 25 înțelegând K 26 vărtos]mult K

5

15

20

227

30

35

40

45

50

s-au dus la Buzău. Și de acolo au trimis pre doamnă-sa și cu toate jupăneșele la mănăstire la Brad, iar el cu puținei oameni, au încălecat de au eșit înaintea sultanului, închinându-selui cu mare plecăciune și cu mult dar.

Atunce au văzut sultanul că nu iaste Costandin vodă hain, ci iaste 5 slugă dreaptă înpăratului, făgăduindu-se că nu vor robi țara, numai ci merg asupra némtilor, care sănt vrăjmași lor.

Și de acolo Costandin vodă numai decăt s-au învărtejtit de au venit iar la Buzău, de au fost în zioa sfintei blagoiavleniei și de acolo, cu porunca sultanului s-au sculat de au venit iar la scaunul lui la București, cu toată 10 boerimea și cu toată curtea lui. Iar Aizer înțelegând de venirea tătarilor, 227^v de mare groază au dat dosul, fugind până în Tîrgoviște de n-au mai des- călecat, la ghenarie 2 zile 7198.

---

2 puținei]puținte K încălical K 3 mult dar]mâlte daruri K 4 și sultanul K
6 niamților K 7 numai decăt]indată K învărtejtit]intors K 8 zioa sfintei blagoiavleniei]
15 zua de bogoiavlenie K 9 lui]seu K 11 de mare groază om. K până]în]prin K 12 la
ghenărie 2 zile 7198 om. K

III A N E X E

1

Ms. O, f. 3 (vezi p. 3₃₂):

În zilele acestui domn «Negru Vodă», la leatul 6808, au rădicat turcii pe Osman și l-au pus să le fie împărat. Acesta fu întâiul împărat lor; și au luat multe cetăți și orașe preste Mare Neagră; și au împărățit ani 28; și au murit la leatul 6836. Și după dînsul au luat împărăția fiul său Orhan.

2

Ms. O, f. 3 – 3^v (vezi p. 3₃₃):

În zilele acestui domn «Mihail voievod», venit-au craiul Carol ungurescu cu mulțime de oști ca să-l supue supt corona ungurescă; și au făcut mare războiu cu Mihai vodă; și fu biruit Carol craiul, căci de abie au scăpat cu puținei oameni în Tara Unguriască cu mare rușine. ^{3^v}

3

Ms. O, f. 3^v – 4 (vezi p. 3₃₈):

În zilele acestui domn «Dan voievod», la leat

ul
 6858, sultan Orhan, împăratul turcescu, fectorul lui Osman, au luat Bursa de la greci cu mare războiu, în zilele împăratului grecescu Mihai, întâiul Paleolog. Și au aflat trii turnuri pline de avuții: aur, argint, pietri scumpe de tot feliul, mărgăritari, sabii, zalc, steme de aur împodobite cu mărgăritari și cu pietre scumpe. Și atâtă avuție de multă au găsit, căt au încărcat 500 de cămile și le-au trimes la locul său. Și aşă răutate și moarte făcu în creștini, căt unul dumnezău știe, ca să spuie avuție. Și adunără toți pruncii cei mici a creștinilor și i-au pus la un loc împedite și au dat cu cai[e]li peste dînsii de i-au omorit; pre unii i-au aruncat în apă, pre alții i-au pus de i-au ars soarele și mure de sete și-i împreuna cu cetele mucinicilor. Dar alte munci și pedepsă ce-au făcut arhereilor și călugărilor și oamenilor ⁴

miréni, cine poate să le spue; că pre unii li spinzura, pre alii înneca, pre alii punea pre foc de-i frigea ca pre niște péști, altora le deschidea gura și le băga spuză de foc, pre alii lega de coadele sailor și-i tîrliè de-i fărè bucăți și într-acesta chip îs da sufletele lor în mîna lui Hristos dumnezăul nostru. Și la acest război rănindu-se păgînul de împărat, au murit și au luat împărația fiul său Murat, al triile din ruda lui Osman.

4

Ms. A, f. 2v – 3 (vezi p. 3₄₀):

- Greșală și neștiință este aice al scriitorului de zice „Baczet beiu de la Nicopoe”, că n-au fost Baczet beiu, ci sultan împăratul turcilor, | căruia și Ildârim și zicea turcii, adică *<loc alb>*. Apoi, după cîtăva vreme, Temurleg, marele hanul tătărascu de la Uzbic, vinind la Anadoli și bătindu-să, l-a prinsu în războiu pre acel Baczit.

5

Ms. O, f. 4 – 4v (vezi p. 3₄₀):

În zilele acestui domn, **Alexandru voievod**, venit-*au* Laios craiul unguresc cu mulțime de oști în Tara Rumînească. Iar Alexandru voievod văzind că nu va pute sta împotrivă-i, plecă capul și mersă la craiul cu mari daruri, cu mie de hrivne de aur de s-*au* încinat și s-*au* făgăduit că-i va da dajdie pre an. De aceasta foarte bine pără craiului și-l dărui cu frumoasă daruri și-l slobozi ca să domnească cu paci.

În zilele acestui domn, la leat 6871, sultan Murat împăratul turcesc au strîns mare oști și au intrat în ținutul împărației grecești de la luat multe locuri și cetăți, anume Calipole de lîngă Elespont și o parte de Machedonie și cetățile ¹³³ici, Filipon | și Udriiul. Și s-*au* făcut loc ca să aibă pe unde trece oaste din Asia la apus. Și au mersu robind și prădind țările pînă în Tara Sîrbească; și au cuprinsu pre lăcuitori țărilor acelora mare frică, și să strînsără toți domnii la un loc de s-*au* sfătuit și au făcut legătură mare ca să fie toți una. Și au făcut mare război, și urgia lui dumnezău, pre toți i-*au* bătut Amurat și au prinsu și pre Lazăr, domnul sîrbilor și îndată l-*au* omorit. Deci acel Lazăr domnul sîrbilor ave slugă foarte credincioasă ce-l chema pre nume iar Lazăr; și dacă văzu că **«au»** omorit pe stăpînul său, foarte să se răscumpere moarte domnului său. Și ținè la dînsul armă mică, adecă cuțit. Și într-o zi găsi vreme și dede cu cuțitul și-l înjunghe pre sultan Murat și-l omorî la leat 6881. Și stătu împărat, în locul lui, fii-său Baiazit, al patrîlea din neamul lui Osman.

6

Ms. O, f. 5 – 5v (vezi p. 3₅₂):

În zilele acestui domn **Mircea Bătrînul**, la leat 6904, sultan Baiezit, feierul lui Amurat, au luat multe țări de ale împăratului grecescu, anume Machedonia, Fochia, Voechia, Athina și luă și țara șicsilor care era supusă supt corona Țării Ungurești. Aceasta văzind Jicmond craiul, împreună cu alți domni din Tara Nemăscă, rădicară mari oști și vinîră asupra lui sultan Baizit și tăbărî la Necopoe. Și la noemvri, în 29 la leat 6904, făcură mare război și fu bi-

ruința turcilor, iar oștile creștinești dede dosul a fugi, iar turcii li gonea și-i tăie și-i robi foarte rău. Și prinsără și cățva din domnii nemțăși, și ar fi prinsu și pre Jäcmon craiul, ce cum sosi la Dunări, nărocul lui că s-au găsit u[n] cin și au trecut și așe au trecut și au scăpat. Iar din creștini au perit acolo 20 de mii. Și dacă au izbîndit, sultan Baiazit foarte s-au simțit și au mers la Țarigrad și au fârmat tot ce au fost afară din cetate: vîi, curți, case, biserici. Și era să ia și Țarigradul, dar dumnezău nu i-au ajutat, ci într-ace dată veni la răsărit și marile Tamberlan cu mulțime multă de oști călări și pedestri, de au cuprins tot răsăritul în ținutul turcescu. De aceasta dacă înțălesă sultan Baizit, numaidecit lăsă Țarigradul și au mers de au făcut mare război cu dânsul și au izbîndit Tambirlan; și au prinsu și pre sultan Baizit și l-au legat cu lanțuri de aur și l-au băgat într-o clușcă și i-au luat toată Asiia și Siriia și l-au ținut pînă la sfîrșitul vieții lui. Și au perit la acest război 200 de mii. Deci sultan Baiazit muri în robie și luă împărăția lui-său Mehmet, al cincile din neamul lui Osman. Și s-au mutat scaunul în Udriiul Machidoniei și au împărățit ani 14.

7

Ms. O, f. 6 (vezi p. 4₃₅):

În zilele acestui domnus *Vădislav voievod bătrînul*, sultan Murat, al șesale din ruda lui Osman, fioroul lui sultan Mehmet, au luat cu război țările străbești și au venit și la Belograd și-l bătu șapte luni cu tunuri și cu meterezuri și cu năvală mare și nu-l putu lua, ci să dusă cu rușine de la Belograd.

8

Ms. O⁶(G.T. Kirileanu), f. 18 – 22 (vezi p. 4₄₀):

... Iar cînd au fost cursul anilor de la Adam 6956, iar de la Hs 1448, sultan Murat împăratul turcesc strânse mari oști din Asiia și din Evropa și veniea spre Tara Ungurească. Atuncea Iancul voevod deca înțelese, strânse oști, 22 de mii era pre izvod, și au purces cu mulți domni spre Tara Sărbească și chema și pre Gheorghii Despot, domnul bosnenilor, întrajutoru. Ce pentru multe trepede, fiindu ostenit Despot, n-au putut merge la oaste.

Deci s-au măniat Iancul voevod pre Gheorghii Despot și nu i-au făcut nimica, numai ce s-au pornit oștile spre Misia și s-au ajunsu cu Kendera (*sic*), domnul arbănașilor, și au mai întărit pacea cu dânsul, dar nici acesta cu Iancul voevod la oaste n-au mersu. Iar Gheorghii Despot tot trimitea soli în taină la sultan Murat, dându-i știre cum vine Iancul voevod cu puțină oaste și-l sfătuia să nu-i iasă sultan Murat înainte, cisă-l lase să între în lăuntru și să-l oculească înprejur că nu va scăpa niciunul înnapoi. Deci sultan Murat ascultă cuvîntul și sfatul lui Despot și n-au eşit întru întîmpinarea Iancului voevod, ci l-au lăsat pănă au intrat în lăuntru, în Tara Turcească.

Deci cînd fu la Cămpii Rigăi, veni și sultan Murat cu toate oștele lui și ocoli pre Iancul vodă în mijlocul Căpilor Rigăi, într-un piscu de deal și începua să apropia de dânsul și a-l bate din toate părțile. Și au închis oștile Iancului vodă într-un locu și le-au luat și apa, că avea sultan Murat 80 de mii de turci, iar Iancul vodă nu-i da războiu nimica, că aștepta ajutor de la Scanderbegu. Apoi deca văzu că nu-i vine ajutorul și apa iaste luată de la oastea lui, el porunci să să gătească tot omul de războiu și s-au tocmit oștile foarte bine la octombrie 18 zile, leat 6956. Și au eşit singur înaintea oștilor lui și-i îndemna cu niște cuvinte frumoase spre războiu, ca să să bată cu păgînii cei făr de d-zeu, de care cuvinte toată oastea s-au aprinsu de mănie

și numai decât s-au pornit asupra turcilor și atâtă s-au rășchirat de lat, căt au cuprinsu tot Câmpul Rigăi; iar deca văzură atâtă mulțime de turci mai să speriiară și era la 8 ceasuri din zi. Iar deca văzu aceasta Iancul vodă, că i s-au spăimântat oastea de mulțimia de turci, el s-a coborât în jos la șasu, iar în vîrful dealului au întărît locul cu cară ca o cetate mare minunată și lăsă oameni păzitori și i s-au lovit și el cu turcii și să bătură 3 ceasuri foarte tare în loate părțile; apoi Lajonțu Venedectu din aripa dreaptă, tare începu a oboră pre turci la o vale. Văzu aceasta și Banfi Ișfan din arepa stângă și începu și el a-i bate vitejaște. Iar sultan Murat deca văzu aceasta, îndată înnoi războiul și-i porni într-amândoao arepile, iar ungurii și rumânii foarte osteniră de războiu și să apropriară de stătură lăngă cei înzoați, iar cei înzoați frumos sta ca un zid de piatră tare. Deci Iancul vodă purceșe din coastă cu cei odihniți și au înfrânt pre turci și i-au gonit până în tabăra lor, iar sultan Murat deca văzu aceasta, mai porni niște stolu și groase și le porunci atâtă să să bată de mult până vor osteni creștinii și aşa au fost războiu până în seară; apoi s-au aşezat noaptea amândoao oștele, iar a doao zi, deca au început a lumina de zioă, îndată s-au început iarăs războiu tare peste seamă, iar sultan Murat au pornit pre cei 40000 de turci carii nu eșise la războiu până atuncea și pentru aceia nu le putea sta bine creștinii înpotrivă, iar turcii foarte s-au semețit și s-au iuțit.

Deci Iancul voevod alerga până toată oastea de-i înbârbăta și le zicea: nu părăsiți războiu și cinstea. Deci oștele iar s-au mai înbârbătat și au ținut războiul ca și eri. Ce turcii începură meșteșuguri: cându să lovii cu creștinii, ei îndată da dosul.

Deci creștinii li gonii și-si strica șireagul, iar turcii să întorcea și, până a să tocni, strica mulți din creștini și aşa fu războiu până în seară. A treia zi dimineața iar s-au început războiul de iznoavă și dinaintea războiului, întâiu s-au lovit Ianoș Cekel, o rudă a Iancului voevod și să bătu tare minunat și au perit tocma în fruntea oștilor. Apoi ocoliră turcii și pre Mezal Embre și pre Banfi Ișfan și i-au tăiat. și văzând aceasta sultan Murat, cum dintru amândoao arepile au căzut steagurile, chemă toată oastea ce era zăcătoare și porunci ca să oculească oastea creștinească din toate părțile și să-i tac pre toți pentru că pricepe că de 3 zile sănt creștinii osteniți.

Atuncea turcii îndată ocoliră pre oastea ungu | rească de toate părțile și sloboziră săgețile ca norul asupra creștinilor și-i rășchiră în toate părțile și-i tăiară și apucără steagurile.

Aceasta deca văzu Iancul voevod, toate lăsă înnapoi și au încălecat alt cal și începu a fugi înnapoi să scape, iar turcii începură a-i goni și i-au gonit până în seară și s-au întors a doao zi.

Iar tabăra cea din deal încă o luară turcii și pre toți ungurii căti era într-ânsa și tăiară. Dar și până o luară prea mulți turci periră, că până au fost armă, prah și săgeți, tot s-au băut până au perit toți.

Aceasta făcu Gheorghiie Despot Iancului voevod, că s-au acoperit toți Câmpii Rigăi de trupuri creștinești.

Dar tot periră turci mai mulți cu 4 părți decât de creștini. Ce pentru sfiala | trimise sultan Murat de au strânsu trupurile agalelor șile-au îngropat, iar pre cei proști i-au băgat în vale.

Multe oase și până în zioa de astăzi să tăvălescă acolo în Câmpii Rigăi de nemisi ungurești ce au perit la acel războiu.

În zilele acestui domnul «Radul voievod cel Frumos», la leatul 6958, au murit sultan Amurat și-l îngropară la Odriu; și luă împărăția fil-său Meemet. Acesta fu al septile din niamul lui Osman, carele foarte îndemnă pre toț spre vârsare de sânge. și făcu pace cu Costanțin Paleologul, împăratul grecesc și cu Gheorghi Despot, domnul sirbilor; și-s luă oști și purciasă spre Cărăiman și au trecut preste mare «în» Asia, de bătu pre domnul Iconii și-si făcu loc mai

larg. După aceia iarăș trecu preste mări în Europa și în Buaz, unde iaste mare strîmtă, și acolo făcu doao cetăți și cugeta să se apropie de Tarigrad și să astupe căile despre amîndoao Misiile și despre schithi, ca să nu-i vie ajutori de necăire. Iar împăratul grecesc tot triumetè soli după soli de-și lăsa lucrul mai jos. Deci sultan Mehmet, după ce au sfîrșit cetățile de zidit, au pus oști într-insele și tunuri, ca să le păzască, și el s-au dus la Udrii. Iar grecii ave[nă]dejde zicind: de să va face vrajbă, îndată vor lua acele cetăți de la turci. Dar nădejdea lor au fost deșartă, căci cind au fost la leatul 6961 aprilie întâi, veni sultan Mehmet cu mulțime de oști, cit au umplut marca de corăbii și de galioani, iar uscatul de pedestre și de călărimi, cit nu-i lua pămlutul. Și aşa ocoliră Tarigradul și începură a-l bate de toate părțile și zioa și noapte, pînă de la o vreme stătûră greciei de ostinială multă; și sfârmăra[t]urcii zidurile cetății despre Galata și începură a intra prin spărturni, de robia și tăie pre creștini. Iar Costandin Paleolog văzind atîta stricăciune ce s-au făcut într-înșii, s-au dus la sfânta Sofie și s-au cuminicat cu sfintele și de viață făcătoarele taini a lui Hristos și lepădă hainile cele împărătești și să îmbrăcă în haine proaste, ca un ostaș, și au eșit la război cu cîțiva boeri și au dat război foarte tare, cit au depărtat și au scos pre turci afară din spărturnă. Și s-au lovit de față și cu un sarachin ce iera în oaste turcească, foarte mare și groaznic ca un urieș; și lovindu-l cu sabie, l-au tăiat drept în doao. Iar cind au fost peste noapte, i-sau arătat vedenie de la dumnezău, precum va să dè cetate în mlinile turcilor. Și eșind la al doilea război, au perit împăratul și cîțiva din boierii lui. Și așe luară turcii Tarigradul bătîndu-l 80 de zile, cu multă vîrsare de singe, la leatul 6961, iar de la Hristos 1453 mai 29, într-o zi marți, idictul 1. Făcutu-s-au într-ace zi și eclipsis soarelui, ca să cunoască toată lumea că s-au dat împărătească cetate în mlinile paginilor. Și luă scaunul împărății grecești Meemet păginul, spre mare scăderi și jale tuturor creștinilor. Și mare nemilostivire arătă, dacă întră în cetate, că au lăiet toți boeri și toți oamenii și au spuscat sfintele beserici și sfintele moaști le arunca afară și curvi cu toate fetele cite s-au aflat și alte multe răutăți care n-au văzut om pre lume pînă atunc. Și dacă luă Tarigradul, puse oaste într-insul păzitori, iar el veni la Udriu în scaun și foarte s-au semețit. Și trimise iscoade ca să vază unde iaste [tară] slabă și bogată, să să legi de ia și să o ia. Și cind veniră iscoade, ii spuseră că despre apă, la frînci, iaste putere mari și pre uscat la unguri, iar la Iliria și la Dalmătie lucru slab, numai sate multe și tîrguri și bilșug de toate. Deci el îndată îs porni oștile pre uscat și luă Iliria și Dalmăția și Misiia, țările sirbești, și le pustii cu foc și cu sabie, de le slăbiră foarte rău.

10

Ms. C, f. 4^v (vezi p. 4₄₇):

Basarab, după cum zice istoricul care să chiamă Halcocondel, la al şaptelea carte a istoriei lui, fost-au pe vremea lui sultan Murat, tatăl lui Mahmet celui ce au luat Tarigradul, al doilea neam de domnie. De vreme ce acesta au adus pe Dan, feitorul lui Basarabă, domnu Tări*c*i Rumânești, că și Basarabă, adică domnu era după acestuia istorie ce scriie la al 9 carte, cind domnia Tări*c*i Rumânești biruia până la Marca Neagră, de vîreme ce și cetatea Chilia, parte de Țara Rumânească.

11

Ms. B², f. 37–39 (vezi p. 82₂₄):

Și-i rămase trupullui <Mihai Viteazu> în pulbere gol, fără de cămașă și în singe tăvălindu-se. Acestea le-au lucrat pizma; și peri aşa, fără de vină, acest viteaz, cum pizma au pierdut pe mulți bărbați fără vină, ca și acesta, că era ajutoriu creștinilor. Să vă fie har nemilostiv și toate cu osindă. Dar cum ați omorit acest viteaz, pe Mihai voevod, care făcuse pe toți de tre-

mura? Deci aflați și plingeți și suspinați, vitejilor, de acest tînăr frumos ce era vestit de la răsărit, pînă la apus. Cerul și și soarele, cutremurăți-vă de această silă și voi, munților, 37⁹ plingeți, că astăzi au căzut stil | pul creștinesc cu cinste pravoslavniciilor, prietenul [ui] Sfetatorii, care s-au jurat pre cruce, pre turci să-i piară și pentru creștini tare singele își vârsa, că ar fi intrat în Tara-Rumânească, cind venia din Tara Nemțescă. Împăratul turcesc nu să va mai lăuda altă dată, pentru că vrea să meargă cu toată puterea lui să să bată cu el. Pentru aceia să cade să-l jăluiască boerii și sâracii și toți voinicii, cu bărbații cei buni, că cinste nu vor mai avea ca de la Mihai voievod. Și să plingă toată țara că au pierdut pre domnul lor cel viteaz care avea nume vestit, care era groaznec în turci și tătari. Unguri, sași, tremura toți de el. Deci de cind s-au petrecut Mihai voievod de atuncea să făcuse lipsă în Tara-Rumânească și-și găsise tătarii vreme de făcea puștiitate. Dar acum, unde iaste Mihaiu voevod să izbăvească țara din mîinile păgânilor? Alt Mihaiu voievod ca acesta nu va mai veni în Tara-Rumânească, să facă pre agarenii să fugă. Pierdură pravoslavnicii pre cela ce-l avea nădejde să meargă să facă liturgie în sfînta Sofie, că prea cuteza.

Blestemați să fie ungurii și nemții, căci au ucis pre Mihaiu voevod, fără de nici o vină. Anathima să fie Sechighi Mihai carele îl su nădejde să măñințe un bărbat ca acesta, care fusese mare ajutoriu în creștinătate. Adevar, cum zice D_a v*i*d : că cine sapă groapa altuia, el cade într-însa. Iar voi, înțeleptilor, căutați de luați cu amânuntul, cind le vorbiți prietenului credincios. Zic b_agoslovii : nu iaste harnică lumea niciodată, pentru că alt nime_nea nu e cu cinste, decât să aibă omul prieten credincios. Că nu plătește nimic aurul și argintul; 38⁹ înaintea prietenului credincios să aibă har prietenia, iar _naurul și bogăția, cum zic | cei înțelepti. Pentru aceia fiind și mie dragă prietenia, am scriptura mea pentru numele tău să fie pomenire în ani netrecuți, să laude apoi mulți, pentru că să scrie, nici mai uită și să laudă și toți să miră, căci nu s-au mai uitat niciodată.

Cit au trecut cind nu s-ar fi scrisă, patimile tuturora, avuția și sculele și obiceiul înpăraților! Cum ar fi tot și cum am fi noi, să nu cunoaștem sfîrșenia tuturora! Că scripture iaste vie, că niciodată nu moare. Deci fiecare om ce va căuta, tot găsește, sau istorii vechi sau b_agoslovie. Mintea aflată dintr-acelea și spăsenie sufletului. De va fi cinevași slab, de nu va avea putere, atuncea se face viteaz în război, rîmnește numai să citească de toate oștile. 39 Istorii umple inema și mintea și vitejia, | ca și marele Omir, faptele elinilor cu acelea să laudă. Cîtă vreme au trecut de cind el le-a scris, și-ți pare că au înflorit astăzi. Așa și eu, m-am brodit niște istorii să scriu, să se afle în multă vreme, domnilor Țării Rumânești, cîte s-au făcut cineși în vremea lui. Le scriem ca niște istorii și anii cum petrecură, cineși în scaunul lui și cît au trăit în veacul lui.

Am vrut să scriu întîiu ale lui Mihaiu voievod. Și s-au scris, cum vor vedea și alții și, vor ceta. — Amin.

Aicea semnăm izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului, pentru minunea sfintei lumini care să pogăreșă la sfintele noastre Paști în sfânta cetate Ierusalim, în biserică și la mormântul domnului nostru Is.Hs. cum au vrut proclății arméni să pitule și să facă meșteșug, să zică că s-au arătat la păngăritele lor Paști, iar nu la ale noastre, ceștea ce ținem credința cea dreaptă a marii bisericăi a răsăritului. Tălmăcită dupre limba greciască pre limba rumânească de Simon al doilea logothet. Și s-au făcut minunea aceasta, când au fost în Tara Muntenească domn și biruitor bunul credincios Mathei voevod Basarab, iar în Moldova au fost Vasilie voevod. Anii domnului 1634.

Cu mila lui dumnezeu patriiarh sfintei cetăți Ierusalimul și a totă Palistina, Siriea, Arabia și de ceea parte de Iordan, Cana Galileului și al sfântului Sion, iproci.

Ceea ce vă aflați prin toate cetățile, ora | săle și satele și în toate laturile, sfinții mitropoliți, de d-zeu iubitori episcopi, intru duhul iubiți frați dinpreună slujitori prealuminați și buni credincioși domni, buni cuviosi preoți, preacuviosi ieromonahi, bunii cuvântători slujitorii bisericilor, cinstiți și măriți boari mari și mici, înpreună a toți slujitorii și a tot fericitul nașod, căi sănțetă adeveriți creștini și țări sfinte iubiți, fie ai smereniei noastre, dar fie voao tuturor și pace și milă de la dumnezeu tatăl atotjitorul și de la domnul nostru Is. Hs. și de la sfântul și dătătorul de viață al lui mormânt cu bună socotință de mantuire, iar de la smc-reniea noastră rugă și blagoslovenie.

În știre să vă fie tuturor bunilor credincioși și <drept-rugă> torilor creștini că pângărită și rătăcita rudă a nedrept-credincioșilor arméni, îndemnându-se cu pizmă râmnitoare, pierzându-i, pângăritele lor Paști neîntâmplindu-se într-o zi cu noi, ci mai pre urmă de noi cu o săptămână, în anii ce au trecut, când au fost cursul anilor dela Hs. 1634, | mirându-se cum vor face acei de 3 ori blestemați critici, făcut-au sfat nesuferit să fie batjocoriți de creștinii cei adevărați și au strâns 85.000 de talere spre stricarea legii lor ceci réle, iar nu spre izbândă, cum au fost cugetat ei și au mers proclății de au dat acea sumă de bani beiului de loc și cadiului de au închis mormântu domnului la ziua Paștilor noastre, vrând să ascunză sfânta lumină ca să nu să arate la noi creștinii, cum au vrut în vremea de demult și jidanci să ascunză învierea lui Hs. Și au pus acei eritici cu știrea beiului, a cadiului, 300 de oameni înarmați înprejurul sfintei biserică ca să apere pre creștinii cei buni să nu-și aprinză lumânările din lumina cea sfântă, care iase la vrămea ei.

Décii făcându-se ziua în sfânta și marea sămbătă, poruncit-au beiul și cadiul să nu cară cumva să-s proprie vreau creștin de mormântul cel sfânt al domnului nostru Is. Hs. să facă slujbă și sfântă rugă ca să-s arate sfânta lumină, precum era obiceiul. Iar bun îndrătorul și mult milostivul dumnezeu vrând să nu lase în rușine pre cei ce nă | dădjuesc într-ansul, pre creștinii 770 cei adevărați, au arătat mila sa adevărat spre noi creștinii (precum și mai de dâmât s-au întâmplat cu papistașii). Deci creștinii strângându-se toți înpreună cu ispravnicul smerenii noastre și cu toți habegii, strigând toți dinpreună cu glas mare și zicând : doamne miluiaște-ne, dumnezeu cel adevărat cu bună vréré și cu mila sfintii sale dat-au de s-au făcut și s-au auzit întru auzul tuturor tunete și trăsnete și s-au văzut fulgerând în vréme de chindie atâta căt și biserică s-au cutremurat dinpreună cu toată cetatea Ierusalimului și înprejurul ei și au cuprins frică și groază pre tot norodul și au arătat dumnezeu darul duhului sfânt și lumina cea dumnezelască la noi creștinii și s-au strecurat acea sfântă lumină pren zidul bisericii de s-au răvârsat în 3 locuri în bolta turnului, în sfântul mormânt al domnului nostru Is. Hs. Așijderea și în lăuntru în biserică și iar la stâlpul bisericii cel sfânt, mulțime multă de lumină.

Iar proclății de arméni, rădăcină ariencască, văzând această minune, să strânseră toți | și alergară cu vase cu apă ca să stingă sfânta lumină.

Ci căt să nevoie ei, becisnicii, să stingă lumină, atâta ea mai mult să adăogea și să vârsa în lăuntrul bisericii jos pre pământ, iar o bună creștină călugăriță, de neam caraimeancă, alergând cu lacrâme, aprinse lumânările ei dintr-acea sfântă lumină și le băgă aprinse în sănu-și și iar arménii deaca o văzură, alergară să o ucigă, ci creștinii cu multă nevoiță de-abea o mantuiră den moarte, din măinile acelor proclăți și să-aprins toți creștinii lumânările, dintr-acélé lumânări ale acei călugărițe care și le aprinse ea din sfânta lumină cu mare veselie și bucurie, dând laudă lui dumnezeu. Iar criticii rămaseră rușinați.

Această minune s-au întâmplat la ziua Paștilor noastre, că Paștile lor era mai pre urmă decât ale noastre cu o săptămână. Deci neputând de rușine să rabde ocara și batjocura ce li să făcea acolo de la toate limbile căte să întâmplase acolea, iarăși făcură mășteșug ficlean ca să

78^a zică că s-au arătat sfânta lumină și la Paștele lor. Iar au mai strâns 20.000 de talere de aur dat beiului și cadiului ca să lase o candilă aprinsă în biserică și să încue biserică și să o întărcască cu peceți.

Deacii ei să-și aprină lumânările dintr-acea candilă și să zică că au eșit la ei sfânta lumină. Décii când au fost o săptămână în sămbăta Paștilor lor, mers-au fătriarhul lor cel eritic, cu toți criticii lui osebi de noi creștinii cei adeverați, de au luat lumină dintr-acea candilă și s-au aprins toți lumânările, zicând că li s-au ivit sfânta lumină. Iar într-acăea, străjarii care erau portari la sfântul mormânt, fiind turi capigiu, îndemnăndu-se cu răvnă dumnezeiască, zise cătră fătriarhul lor cel eritic : deaca de vréme ce iaste acea lumină sfântă precum zici tu, o fătriarhule, ia pune-o în barbă-ți, cum fac și creștinii grecii.

Déci acel eritic cu voe, fără de voe, fostu-i-au a-și pune lumânarea aprinsă în barba sa cea păngărită și îndată o arse barba și să făcu de ocara ingerilor și a oamenilor și să arătă acel 79 eritic de batjocură cu tot neamul lui cel de la Amalic și fu de ocara tuturor neamurilor și limbilor căte să aflări în cetatea a Ierusalimului. Aceasta aşa au fost adeverați. Deci să vă întăriți toți și să vă adeverințați că și sunteți adeveriți creștini întru credința noastră cea dreaptă și adeverață și să cade, oricare creștin va vedea această carte să să nevoiască să o prepuie, și să o citească creștinilor ca să să laude și să să mărturisească dumnezeu cel ce au dat minune pre-slăvită spre creștinii cei adeverați, iar darul lui d-zeu și la cea nemăsurată și rugă și blago-slovenie smerenie noastră să fie cu voi cu toți carii sănței creștini adeverați, amén !

Iar îscălitura din josul cărții era aşa :

Theofan, cu mila lui d-zeu patriarch sfintei cetăți Ierusalimului.

13

Ms. G¹, f. 2—12 ;

2 ... o biserică mare și frumoasă, iar noroadele ce pogoreau cu dînsul, unii s-au tinsu pre supu podgorie ajungând până în apa Siretului și până la Brăila, iar alții s-au tinsu în jos peste tot locul, dău făcut oraș și sate până în marginea Dunării și pînă în Olt.

Atunci și Băsărăbești cu toată boerimea ce era peste Olt s-au sculat cu toții dău venit la Radul vodă, închinându-i-se ca să-i fie suptu ascultarea și porunca lui și numai el să fie preste toți.

De atunci s-au numit dă-i zic Țara Rumânească, iar titulușul domnului s-au făcut după cum mai jos arat : vî H^ris^tō boga blagovernii i blagocestivii i Hristo liubivi samodirjavni Io Radul Negru voevod bogiul milostiu gospodari vesel zimmele Ungrovlahho, za planenscom i ot Amlași i Făgărași herteg. Acest^e să tilcuescă pă limbă rumânească : „întru Hristos dumnezău, cel bun credincios și cel bun dă cinste și cel iubitoriu dă Hristos și singur biruitoriu Io

2^b Radu voevod cu mila lui dumnezău domnău și toată Țara Rumânească din tru ungur dăscălecat și de la Amlași și Făgărași herțeg”. Acesta este titlușul tuturor domnilor de atuncea începindu, pînă acumă, păcum adăverat să vede că este scris la toate hrisoavele țării într-acestași chip.

Toemitu-șau Radul vodă țara cu bună pace, că încă nu era dă turci înpresurată. Și au domnit pînă la moarte, ani 24, îngropindu-l la biserică lui ot Argeș.

După Negru vodă au domnit Mihail voevod ani 19.

Dan vodă au domnit ani 23. Aceasta au fost frate cu Mircea vodă bătrânul și l-au ucis Șișman vodă, domnul sîrbilor, cînd era cursul anilor dă la Adam 6864.

Alexandru vodă au domnit ani 27.

Mircea vodă bătrânul. Aceasta au avut mare război pre apa Ialomiții. Biruit-au Mircea vodă pe turci și fără număr dă mulți au perit turci. Trecând Baizet beiu Dunărea, fără dă vad și alte multe războci au avut cu turcii.

Făcut-au și sfânta mănăstire Cozia, cînd era valeatul 6891.

Vlad voevod Tepeluș. Acesta au făcut cetatea dă la Poenari și au făcut și sfânta mănăstire dă la Znagov. Mai făcut-au un lu | cru cu orășanii dă la Tîrgoviște, pentru căci dovedise că boerii tîrgovișteni i-au ingropat pă un frate al lui dă viu. Și pentru ca s-află acăvărul, căutând pă frate-său în groapă, l-au găsit cu față în jos.

Ci când au fost în zioa dă paște, fiind toți orășanii la ospăte, iar cei tineri la hore, aşa fără dă veste, pe toți i-au coprinsu. Deci ciți au fost oameni bătrâni, pe toți i-au înțepat, dă au ocolit tîrgul cu ei, iar ciți au fost tineri cu nevestele lor, cu juni, cu fete mari, aşa cum au fost împodobiți în zioa paștelor, pe toți i-au dus la Poenari, dă au tot lucrat la cetate pînă li s-au spart toate hainile pă dănsii și au rămas toți goli în piei. Pentru aceia i-au seos numele Tepeluș. Domnit-au ani 15.

Vădislab vodă bătrânlul au venit domnul cînd au fost cursu anilor de la Adam 6935. Aceasta au făcut biserică domnească din Tîrgușor. Și au perit de sabie în mijloc Tîrgușorului. Și au domnit ani 18.

Radul voevod cel frumos, aceasta au făcut mănăstire de la Tîngan și au domnit ani 15. |

Laiotă Basarab voevod cel bătrân, care au închinat țara turcilor, domnit-a ani 17. 37

Dupe iel au domnit Țăpăluș voevod și au avut mare războiu la Rîmnecul Sărat, cu bătrâncul Ștefan voevod, din țara Moldovei. Atuncea în oaste au perit și Țăpăluș vodă și au fost izbinda lui Ștefan voevod.

Și au săzut aicea în țară de au domnit ani 16.

Radul voevod cel Mare, acesta au făcut mănăstirea din Dealu și au domnit ani 15.

Mihnea voevod cel Rău, fecior Dracii armașului de la Mănești, acesta au tăiat mulțime de boieri. Iar neamu Craiovescu, ce le-au zis Pîrvuleștii, au scăpat de au fugit peste Dunere, de s-au dus la Tarigrad. Iar Mihnea vodă au domnit 2 ani fără 3 luni.

Vlăduț vodă, pe acest la l-au adus Pîrvuleștii domnul, iar Mihnea vodă au fugit în Țarla Ungurească la Sibiu.

Atuncea Dumitru Iaçăciu cu Danciul feciorul lui Țăpăluș au venit carte de la craiu și s-au întîmpinat cu Mihnea voevod pe trepte, mergînd în biserică papistași |lor că iel încă să lăpădase dă pravoslavnicii și să făcuse papistași ; și acolo l-au tăiat lingă zid. Apoi, cetățianii încă s-au strînsu de a ucis pre amîndoi acolo.

Iar Vlăduț vodă au domnit un an cu pace.

Apoi Mircea vodă, fecior Mihnilor Dracii, au venit din Țara Ungurească cu mulțime de ungureni de au făcut cu Vlăduța vodă mare războiu la tîrgu din Gherghița. Arătatu-se-au Pîrvulești cu mare vitejie și au biruit pre Mircea vodă și mulți ungureni au perit.

Iar Mircea vodă au fugit peste Dunăre de s-au dus la Tarigrad.

Și au domnit Vlăduț vodă anii 2.

Decii fiind Pîrvuleștii zavidiți la Vlăduț vodă de oarecari pizmași și ascultînd minciunile lor, cerca vreme să-i dobîndească ; iar nevrînd dumnezeu, ei încă au prinsu de veste și au fugit peste Dunere, rădicînd domnul pre Neagoe voevod Basarabu și strînsără cîteva semi de oaste, juindu intr-ajutor pre Mahmet bei, ce-i zicea Mihaioglu, viind cu toată oastea lui la București | la făcut cu Vlăduț vodă războiu mare. Iar niște boieri ai lui l-au violenit, de i-au tăiat capul. 47

Basaraba vodă au săzut în scaon februarie 8 valeatul 7027. După aceia Basaraba vodă tare s-au căit de moartea lui Vlăduț vodă ; ci au chemat patriiarșii, vîlădicii, episcopii, egumenii, preoții, călugării, diaconi și s-au strîns toți în cetatea Tîrgoviștii, de au făcut sfînt mir cu multe rugăciuni și slujbe dumnezeiești, la sfânta mitropolie care ieste făcută de dînsul.

Dupre aceia Basarab voevod au început a face milostenii mari pre la mulți oameni.

Făcut-au și beserici și mănăstiri multe și aicea în țară și în alte țări și alte multe bunătăți au făcut în lume, care sint scrise mai pă largu, la o carte ce o au făcut de toate jitiile lui și s-au dat să fie stătătoare la sfînta mitropolie.

Mai pre urmă au făcut o sfînță mănăstire la Curtăea de Argeșu, foarte frumoasă și

5 înpodobită și din lăuntru și din afară.

Și tot au domnit cu bună pace, pînă au murit. Și l-au îngropat la mănăstirea lui din Argeș și au domnit ani 8 și luni 8.

Iar după moartea lui Basarab voevod, iel s-a înălțat domnul Preda, fratele lui Basarab vodă, ca să fie domnia lui Theodosie, nepot său, feciorul lui Basarab voevod. Iar boerii n-au vrut să-l iubească, ci au ridicat alt domn pre anumit Radul voevod Călugărul despre partea Buzăului.

Și au venit Radul vodă cu boierii și c-o ostă ca să să lovească cu Preda.

În acea, Preda au chemat pre Mehmet beiu în ajutor, iar Mehmet beiu n-au vrut să fie la ostă curând.

Deci Radul vodă, iel au venit cu boierii și cu ostă de s-au lovit cu Preda la Tîrgoviște și au biruit Radul vodă și au perit Preda. Deci când au fost apoi, au venit și Mehmet beiu cu turci și au avut război cu Radul vodă la Tîrgoviște și au bîruiat Mehmet beiu și au prinsu viu pe Radul vodă și pre alți boieri.

În aceia Mehmet beiu pentru moartea Predii, iel au trimis turcii de au prădat pă Buzieni, fără să vestă și au luat mulți oameni voini, fete și dobitoace și multă pagubă au făcut în județul acel al Buzăului la meșteră mai în doaă. Și iar s-au întors turcii la Tîrgoviște și au săzut Mehmet beiu puțină vreme cu turci și s-au întors iar înnapoi în Necopoi, cu Radul vodă și cu cîțiva din boieri. Iar Bădică comisul, vîr primare cu Basarab vodă, au cerut voie la Mehmet beiu de au tăiat cu mînă lui capul Radul lui vodă Călugărul.

În aceia vreme și pă Tudosie l-a ajunsu moartea de au murit la Tarigrad. Iar după acea Mehmet beiu au cerut domnia la înpărat, ca să fie domnul aicea în Tară Rumînească, zicând că-l poartește țară. În aceia înpăratul crezut pă Mehmet beiu și i-au dat domnia.

Iar Stoica logofătul fiind în aceia vreme la poartă la Tarigrad, degrabă au trimis cartă în țară la toți boierii, ca să ridice domnul pe Radul vodă de la Afumați, pentru că perca țară de turci. În aceia curind s-au strînsu boieri cu toți și mari și mici și toată curtea și au ridicat domnul pe Radul vodă de la Afumați, ginerile lui Basarab vodă.

Și au venit Mehmet beiu cu steag de la Poarta și cu mulți turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă s-au gătit cu oaste și au ieșit în tămpinarea lui și au avut război la sat la Globavii și au biruit Radul vodă pă Mehmet beiu. Și au fugit Mehmet beiu de s-au mai gătit de războiu.

Iar Radul vodă s-au înturnat îndărât în scaun în București. |

Deci piste puțină vrem, Mehmet beiu au venit cu mulți de turci și au intrat în țară. Iar Radul vodă i-au ieșit înainte cu oaste și s-au lovit la Clejani și au biruit pă Mehmet beiu, întâi și mulți turci au perit.

Iar când au fost al doilea război, au biruit turcii și au perit Benga. Iar Radul vodă cu boerii au fugit în Tara Ungurească, iar Mehmet beiu au pus oameni dăi lui subași pînă toate orașele și s-au dus Mehmet beiu peste Dunăre. Iar peste puțină vrem au venit Radul vodă din Tara Ungurească cu toți boerii și cu mulți unguri și au trimis fără să veste oameni aleși dă au prinsu pe toți subași din toate orașele și le-au tăiat capătăciile.

Și au strînsu Radul vodă oaste foarte mare și au venit și Mehmet beiu gata să oasle și au intrat în țară și iau ișitu înainte Radul vodă cu boerii și cu oaste și au avut război mare la Grumazi. Și s-au lovit Radul vodă cu turcii dă față și au biruit dinții Radul vodă și mult au stătut dă s-au sfătuit dă dimineață pînă seara și mulți de turci au perit. Iar Mehmet beiu dacă au văzut aşa, au fugit.

Și Radul vodă încă s-au întorsu în scaon, iar procleii dă turci s-au întorsu înnapoi și iau lovit fără de veste. Și au fost izbiți și au căzut la picioarele lui și s-au rugat să nu îl lasă în mină păgînilor și să nu fie prevoaet lor. În aceia, Ianoș craiu s-au milostivit asupra

creștinilor și s-au gătit să oaste și au plecat cu 30.000 [dă mii] să unguri, tot voiniții aleși și s-au pogorit pă la Rucăr aici în țară. Și au venit Ianoș craiu pînă la oraș la Pitești, iar Mehmet bei n-a cutesat a-l aştepta, ci au fugit peste Dunăre.

Deci Ianoș craiu s-a înturnat înapoi cu mari daruri. Dăruindu-l, s-a dus în Țara Ungurească.

Și au venit Radul vodă în Tîrgoviște vesel și cu toți boerii și s-au sfătuit cum vor face să scoată țara din mîinile păgânilor. Și au plecat capul și s-a dus Radul vodă la Tarigrad, la înpărătic. Într-aceia, înpărătie au ținut pă Radul vodă multă vreme și nu vrea să-i dea domnie, pentru căci avea pîră dă către Mehmet bei.

Deci înpăratul au dat domnie lui Vădislav vodă; și au venit domnul Țării Rumînești cu steag și au venit și toți boierii dă s-au închinat lui Vădislav vodă. Și cînd au fost apoi, au venit și banul Pîrvul ot Craiu cu mulți voiniții aleși și s-au închinat lui Vădislav vodă. Într-aceia, Vădislav vodă și-a bătut joc de Pîrvul ban și i-au zis să fie postelnic în casă și pus ban mare alt boier în locuitor lui. Deci, cînd au fost piste noapte, iar Pîrvul ban au fugit înapoi la voinicului. Și iar și curind s-au întorsu înapoi către Vădislav vodă, gâtă dă oaste și lovindu-se ostile, au biruit Pîrvul ban pă Vădislav vodă. Și au fugit Vădislav vodă pîste Dunere.

Dintr-aceia, înpăratul s-a milostivit de a dat domnia iar Radului vodă și au venit Radul vodă de la Poartă domnul cu steag și au săzut în scaun în București, meseța februarie 28 și au domnit Radul voevod ani 7.

Iar întru ceia, Neagoe vornețul, i Drăgan postelnicul, ei au rădicat oaste în taină pre capul Radul lui vodă.

Deci cînd le-au prins de veste, el nu și-a putut strînge oaste îngribă, ci numai de cînd au fugit cu fie-său Vlad vodă la ban la Craiu. Deci cînd au fost Radul vodă în oraș în Rimnic, iar boieri l-au ajunsu de l-au legat și i-au tăiat capul și lui și fie-său Vlad lui vodă și au perit amândoi împreună, în oraș în Rimnic, cînd iera valeatul 7037.

Apoi au venit Moise vodă, feciorul lui Vădislav vodă de la Poartă, cu steag de domnie și au domnit un anu și jumătate. Și au tăiat pă boeri anume: Neagoe vornețul, i pă Preda postelnicul, iar alți boeri au fugit la Tarigrad și au adus domnul pă Vlad vodă. Și au fugit Moise vodă în Țara Ungurească.

Deci dacă au trecut 2 luni, au venit Moise vodă cu Ungurii pre Olt și au avut războiul la sat la Viișoară, cu Vlad vodă și au perit Moise vodă și banul Barbul dă la Craiova.

Și au domnit Vlad vodă ani 2 pol, apoi s-au înnechat în Dimbovița, la sat la Popești, iar boerii au rădicat domnul pă Vintilă vodă, din oraș din Slatină.

Și au făcut Vintilă vodă sfânta mănăstire de la Menedic și au tăiat mulți boeri.

Deci cînd au fost al treilea anu dă domnia lui, s-a dus Vintilă vodă la Craiova să vineze cerbi preste Jieu și s-a sfătuit Vintilă vodă cu oamenii lui, pă taină, ca acolo să tae și alți boeri. Iar boerii prințind dă veste, încă s-a gătit și au grăbit dă au tăiat pă Vintilă vodă. Și au domnit Vintilă vodă ani 3 pol leatul 7040. Iar boerii au venit la mănăstire la Argeș și au luat pă părintele Paisie și i-au schimbat numele dă i-au zis Radul vodă și au făcut sfânta mănăstire Mislea, hramul sfânta troiță.

După aceia Radul vodă au tăiat pă banul Toma și pă Vlaico logoșă. Deci peste puțină vreme au venit Leacătă vodă Basarabă, cu niște pribegi anume: Stroe și Manole și Mihalco cu haiduci dă Țara Ungurească și au avut războiul cu Radul vodă și au biruit Laiotă vodă și au fugit Radul vodă cu boerii la Nicopoei.

Iar Laiotă vodă au venit în Tîrgoviște. Iar după 2 luni, Radul vodă an venit cu mulțime dă turci și au avut războiul la Fîntina țiganului și au fost izbînda Radului vodă Paisie. Atunci au perit Laiotă vodă Basarabă în război și Stroe și Manole și Mihalco. Și au domnit Radul vodă ani 9 pol și luni 2 și l-au mazilit turcii și mergind la Tarigrad l-au făcut surgun la Eghipet și acolo au murit.

Deci au venit Mircea vodă domnul dă la Poartă, cu steag și au intrat în București, martie 17, leatul 7053. Și trecind 2 săptămâni, au tăiat pă Coodă vornețul, i pă frats-său Radul comisul, i pe Dragul stolnicul, i pe Stroe spăt carul, i pă Vintilă comisul, i pre alți boeri care nu sunt scriși. Iar căii au scăpat, au fugit în Tara Ungurească. Iar după ce au trecut 2 ani, au venit boerii pribegi cu oaste pre gura Praovii și au avut războiu mare cu Mircea vodă la satul Periș și au fost izbînda Mircii vodă.

Atunci au perit Theodosie banul, i Udrîște vîsteriul.

După aceia au venit Radul vodă ce-i zicea Ilieș den Tara Ungurească cu boerii pribegi i cu mulți i haiduci și făcură războiu la sat la Mănești și fu izbînda Radului vodă Iliaș. Și au gonit pă Mircea vodă pînă la Giurgiu.

După aceia, Mircea vodă iarăși au venit cu hanul și cu mulți turci dă au gonit pă Radul vodă peste munte. Și au domnit Mircea vodă ani 8 pol și s-au mazilit și l-au dus la Tarigrad.

Domnie lui Pătrașco vodă.

Pătrașco vodă au venit domnul dă la Poartă în simbăta Paștelor la leatul 7062. Deci trecind 2 ani din domnie lui, s-au dus peste munte în Tara Ungurească cu toți boerii lui și cu multă oaste, trimisind pă Socol vornețul în Tara Leșască, la cetatea din Liovu, dă au adus dă acolo pă Sabela craiasa și pre fii-său Ianoș craiu, aşzându-l pe crăică în cetatea Clujvar.

Dă acolo, Pătrașco vodă s-au întorsu iarăși înnapoi în țară și au domnit ani 4 și au murit în sezon, septembrie 24 leatul 7066.

Mircea vodă iar au venit domnul al treilea rînd și au trimis la boerii ce era pribegi în Tara Ungurească dă i-au chemat făcând mare jurămînt. Deci ei crezîndu-l, s-au sculat dă au venit Stănilă vornețul și cu cei alalți cu toți boerii și cu toată curtea dă s-au închiinat Mircii vodă și au făcut legătură dă credință.

Iar cînd au fost la martie 3 dni, cu meșteșug mare au chemat pă Stănilă vornețul și pre toți boerii și pre amăndoi episcopii, cu mulți călugări, în cetate în București și aşa fără dă veste, au năpusit într-înșii pă' beșlii și pre mulți turci dă i-au tăiat pă toți, vîrsindu-se mult sânge nevinovat.

Da-va seama înaintea lui dumnezău. Și au domnit Mircea vodă anu 1, pol și 2 luni murind în sezon. Îngropatu-s-au în biserică domnească, în București. Deci peste 2 săptămâni puținței boerice au fost scăpat peste munte, ei au venit cu puțină oaste și au făcut războiu cu boerii Mircii vodă, la satul Rumînești. Și fu izbînda pribegilor, iar doamna Chiajna a Mircii vodă și cu fii-său Pătru vodă, au fugit peste Dunăre, iar boerii au rămas la Giurgiu și iar s-au întorsu înnapoi și s-au lovit cu pribegii și fu izbînda boerilor Mircii vodă și acolo au perit Badea clucer. Și iar au venit doamna Chiajna cu fii-său Pătru vodă în București. Și trecind o săptămână, iar au venit alți boeri pre apa Oltului, anume Stanciul Bengăi, i Matei al Margăi, i Radul logofătul, i Vilasan și alți boeri, făcind războiu cu Pătru vodă la sat la Poeni; avind îngă dinșul mulțime de turci, fu izbînda lui Pătru vodă, perind mulți oameni. Atunci au venit Stepan vel portar dă la Poartă, dă au adus steag lui Pătru vodă dă domnie nooă, să fie în locul tătăne-său.

Au adaos Pătru vodă cu mînă-sa la bir 5 aspri. Domnit-au 8 ani și mazilindu-se dusu-s-au la Tarigrad.

Alicsandru vodă, fecior Mircii vodă, frate lu Pătru vodă, au venit domnul cu steg dă la Poartă, mai 17 leatul 7076.

Dă atunci boerii căii era pribegi, încă au venit dă s-au închinat lui Alicsandru vodă. După aceia, trecând cloă lună, iar Alicsandru vodă au început dă au tăiat mulțime dă boeri, anume: pe Radul logofătul din Drăgănești, i pă Mihnea ot Bădeni sin Udriște vîstierul, i pă Tudor ot Bucov, i pă Vladul Caplii, i pă Pătrașco, i pă Calotă, i pă Stan sin Drăgușelului, i pă Radul stolnecul ot Boldești, i pă Radul sin Socol vornețul, i pe alți mulți, la luna lu septembrie 1 dni. Și au făcut Alicsandru vodă dăni jos dă București o mănăstire Sfânta Troiță.

Iar cind au fost al patrilea an dñ domnie lui, luind frate-său Pătru vodă domnie la Moldova, fost-au poroncit la toat^ă boerimea Moldovii ca s^ă vie înainte la Focșani.

Atunci | Alicesandru vodă au ișit întîmpinarea frăține-său Pătru vodă, dă au făcut ospăț la sat la Păteni. Iar Dumbravă vornecul cu toat^ă curte Moldovei au venit să să închine lui Pătru vodă. Iar dacă s-au apropiat, au lovit pă Pătru vodă și pă Alicesandru vodă și au gonit pă Pătru vodă pînă la Brăilă, iar Alicesandru vodă au fugit la oraș la Floaș. Moldovenii făcind aciașă izbindă, s-au întorsu iarăși la Ionașco vodă, domnul lor.

Deci atunci Ionașco vodă au trimis pă Vintilă vodă cu mulți lotri, ca să fie domn Tânăr Rumînești și au intrat în cetatea din București, săzind acolo 4 zile.

Alicesandru vodă încă au trimis pă o seamă dă boeri a lui cu o^aste, anume : Dragomir vornecul, Mitrea vornecul, Bratul paharnecul, Ion pîrcălabul, dă au lovit pă Vintilă vodă și pă acei lotri, fără dă veste. Si atunci au perit Vintilă vodă și acei lotri, toți.

Si iarăși au venit Alicesandru vodă în scaon în București și au adaos în țară un bir ce i-au zis oae seacă. Si au murit în scaonul lui la iulie 25, leatul 7085.

Mihnea vodă au rămas în locul tătine-său domnului și au trimis pă Mitrea vîstierul la Poartă dă i-au adus steagul. |

Si au adaos în țară găleata: Deci cind au fost al patrilea anu dă domnie lui, iar boerii ^{IIIP} mchedinții au rădicat un domn dă i-au zis Radul Popa și au făcut războiu cu Mihnea vodă la Craiova și au fost izblinda Mihnilă vodă. Făcut-au și o mînăstire dă la Tutana. Domnit-au 6 ani și l-au mazilit turcii, dă s-au dus la Poartă.

Pătru vodă Cercel, fețiorul lui Pătrașco vodă, au venit domnul dă la Poartă, întrînd în București avgust 29, leatul 7092. Si au făcut biserică ce iaste în cetatea Tîrgoviștii și au tăiat pă Mihăilă vornecul, pă Dobromir banul, i pă Gonțea paharnecul și au pus bir[lui] curții foarte mare și au scos și goștina dă oi.

Deci trecând 2 ani din domnia lui, venitul-i-au mazilie dă la Poartă și au trecut muntele, cu tot ce-au avut.

[Mihnea vodă iarăși au venit domnul al doilea rînd și au mai adaos un bir dă i-au zis nă-paste și au pus pre roșii] bir foarte mare și pă megiliași i-au pus găleată de piine și dijmă dă 5 stupi unul. Si au tăiat pă Stanciul logofătul.

[După aceia s-au mazilit dă la Tarigrad și ducîndu-l acolo, și au lăsat legea creștinească și s-au făcut turcu, dă a lui bună voae. Si au domnit ani 5 : 7099. |

Ștefan vodă surdul au venit domnul dă la Poartă și au domnit un anu și jumătate. Alicesandru vodă au venit domnul dă la Poartă și au domnit un anu și trei luni.

IV.

LISTA TEXTELOR FOTOCOPIATE

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1 : începutul cronicii.
2. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.127 : sfîrșitul cronicii (redacția scurtă).
3. — Ms 53, Cluj (Blaj), f.42^v : pagină interioară.
4. — Ms 59, Cluj (Blaj), f.123^v : sfîrșitul cronicii (redacția scurtă) ; urmează cronica lui Radu Greceanu, după cum anunță notița autografă a lui N. Bâlcescu.
5. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f.145^v : începutul domniei lui Antonie Vodă.
6. — Ms 1713, Biblioteca Academiei R.P.R., f.2 : începutul cronicii.
7. — Ms 3441, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 37^v : pagină din interior, cu începutul domniei lui Mihai Viteazul.
8. — Ms 180, Biblioteca Academiei R.P.R., f.7 : începutul cronicii.
9. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
10. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.117 : ultima pagină a cronicii (redacția completă).
11. — Ms 121, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : începutul cronicii.
12. — Ms 57, Biblioteca Muzeului regional din Craiova, f.1 : începutul cronicii.

Exhibit A
Baptized
Kathleen Aremin

Geologically the eastern - Wisconsinan
stage has been more than half

ІСТОРІЯ ЦЕЙ РУМЕШІ

LAW AND SCIENCE

Ізбранні

Հայոց

1. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.1 : începutul cronicii.

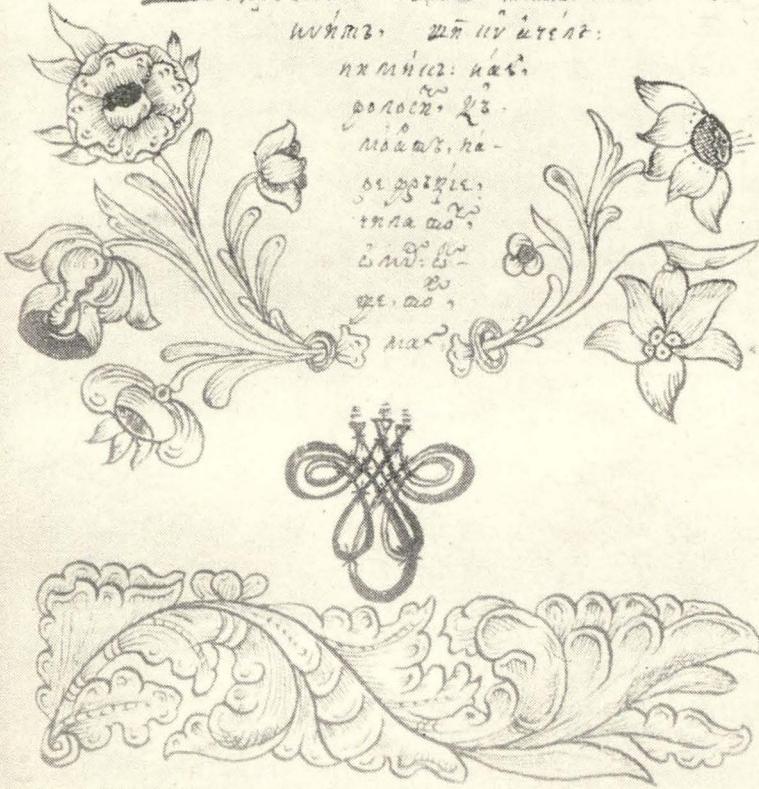

en de noptere manegende . groote en lere pape
in pontificale dicitur compaix . Compasione
quod est pro cruce . utrumque papa in pugnaciam
miserie et mortis dicitur . spes enim papa
miserie non est nisi vita . Miseria est ratio
misi . ne gesuistit maxima . Ximenes dicitur illi e Ena
mo uerbi ymponit nominis papa aliusque e aperte
sunt papa nomen . ex papa in monachis papa
admonet . amorem et ueritatem . papa nomen papa
vnde . uetus in pugnaciam papa dicitur papa impetu
et ueritate . uan cari ambo nomen et monachus
et papa . papa dicitur ueritatem . et monachus ueritatem .
ex papa misericordia . papa monachus ueritas . et monachus
et papa . ex papa monachus et monachus .
monachus papa misericordia . et monachus
et monachus . in papa recutitur papa . uan papa
magis in papa et monachus . et monachus in papa
et monachus . et monachus et monachus . papa
papa et monachus . et monachus et monachus . papa
et monachus . et monachus et monachus .

2. — Ms 112, Cluj (Blaj), f.127: sfîrșitul cronicii (redacția scurtă).

3. — Ms 53, Cluj (Blaj), f.42^v: pagină interioară.

1. Cratice i armele, orasim, miciorul de la noi nume
naturale intelese nu avem est, ca nu sige armecumzine trec
si nici jidicatice zicea sa cum, miciorul neptunii lataghe si
est omul celor un jidicatice o perioada, atunci Bilepania Tora
intrebare se intrebarat de la rata, romane de asta era predat de
multe urante oastea lui Decebalus apesarit multe urante la
semnarea bune.

Met velen van u en van degenen die gelezen hebben
van dit werk lastiger mij op te geven voor nieten dan te beschouwen dat
deze eer ontstaan moet uit eenheid hebbende de lezer, gedaan met deze
voortgangszaak heeft u in zijn handen mocht geven een voorbeeld
gevonden te hebben hoe groot te kunnen zijn wat een
mensch in dezen arbeid kan bereiken, wanneer er ook een
vaste en goede basis voor de arbeid is gegeven.

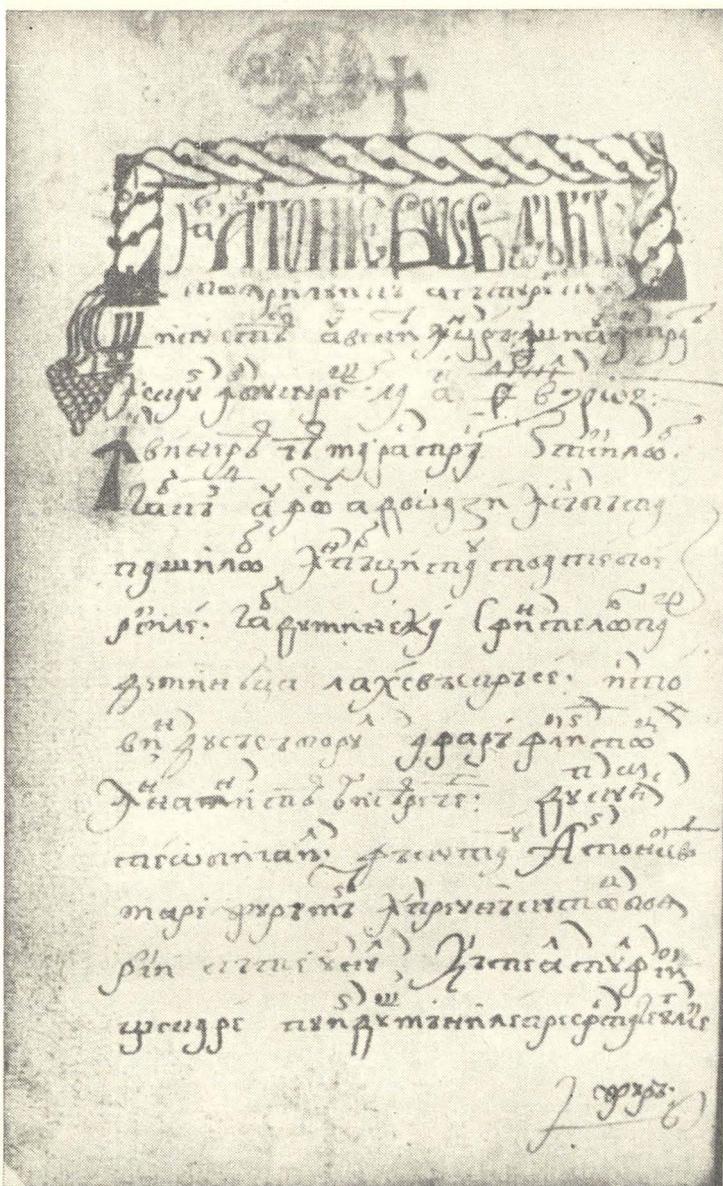
Istopia
Napoleon Bonaparte
1769-1800
Maple leaf crest
Leaves

Andrews

Silopie eisige terminatiori miraque operacione
in Denishus regni personam. Ita noctilancen &
Tacopae &c. Ward. Downes &c. us. Donnia per
missionem vestris operantur in alio latere &
conseruant recta regule magnitudine & co-
tul. Plan.

4. – Ms 59, Cluj (Blaj), f.123^v: sfîrșitul cronicii (redacția scurtă); urmează cronică lui Radu Greceanu, după cum anunță notița autografă a lui N. Bălcescu.

5. — Ms 5022, Biblioteca Academiei R.P.R., f.145v : Inceputul domniei
lui Antonie Vodă

2

1

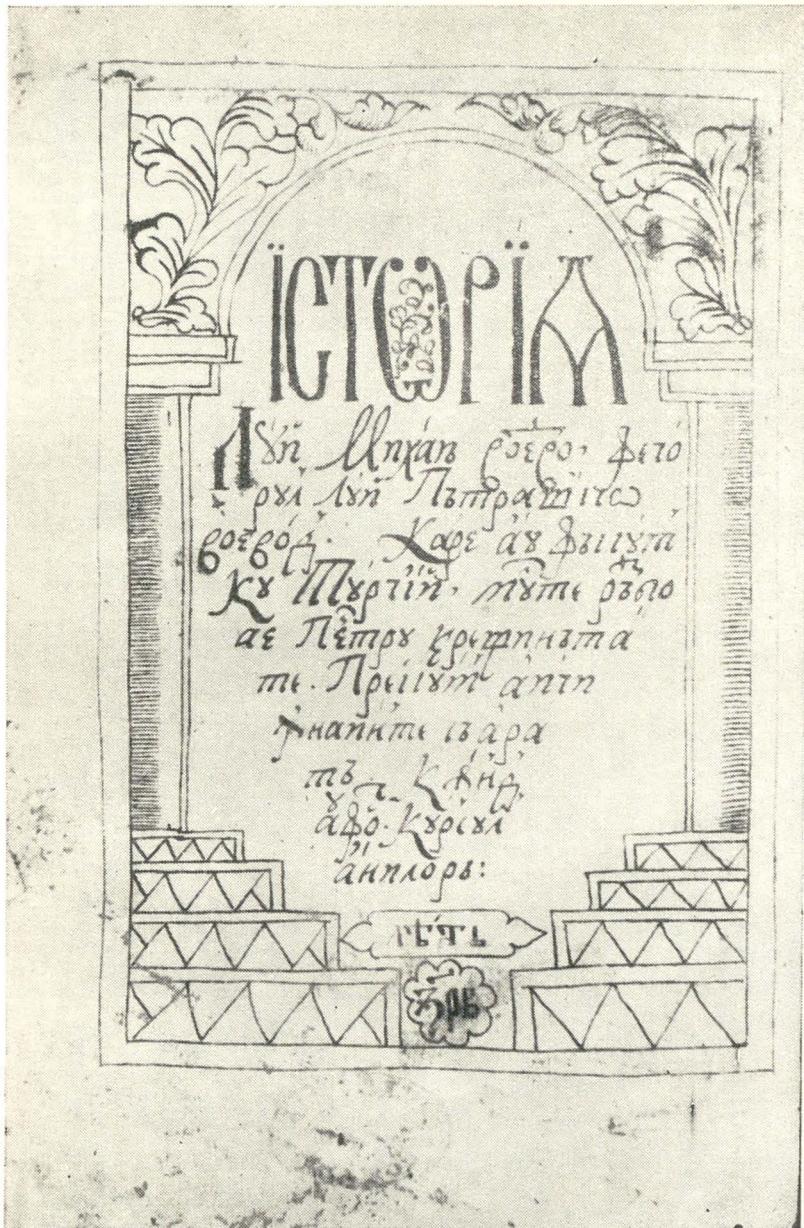
Nimanczy

Wij zijn ³ voorbereid op ³ Dendermonde
die ³ we ³ ons land ³ voorbereiden ³ te ³ helpen.

109

6. – Ms 1713, Biblioteca Academiei R.P.R., f.2: începutul cronicii.

7. — Ms 3441, Biblioteca Academiei R.P.R., f. 37^v: pagină din interior,
cu Inceputul domniei lui Mihai Viteazul.

І С Т О Р І А

Ціркій Румънѣць · Денѣкъ Адекълекъ
Православнитѣи Креший.

Ізгустій Чадуффъхъ беримши парі
Садеопизупъ бъромати · шпакерони
Стратізъ пости · шпіріи ишкістъ
тіп таптарынъ Тракія · шпакерони Севорі.
Дітрий апа бънгърі · азгемтана латынъ
Севорініхъ · шпакерони танъ азга
Севорі · Калішамтана танъ Севорініхъ.
Азгунъ дънда оутгъбістъ пріана алтакъ ·
шпакерони таразыніхъ · шпакерони Тракія ·
афеті шпакерони Тарасыръ · Гані на же
шпакерони латынъ Севорініхъ · Естоні пріихъ
Подоль таразло пинъ дата естакъ · азінъ
Санаторі пріафтніръ · шпакерони
тоболініръ · авинъ пинъ дата дунікъ Несторъ ·
Азінъ Салі бъстричъ · тарапъ паріаджінъ
ищасынъ кирте іасте іашчий тарапъ

8. — Ms 180, Biblioteca Academiei R.P.R., f.7: Inceputul cronicii.

ИСТОРИЕЦЪ РАЙФОНДН

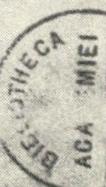
Денегъ възстановленія Православнѣйшаго Креста.

Aleymann, recognitus sive lemannus, natus in episcopatu
Lyonis, sive Leumannus, uniusq[ue] q[ui] est primus dicitur.

Древнини азагнини, азгундина вакары Сары
назар. Ын түрк ортобулганан сиратта, кун
игана Марийлеки, уннегиана Түрк, азгундина
иа Маралтор. Түркдиң тағындиниң иордени

Легионеръ, Гардиии и гвардии. Но всасъ не угада, на бывш
ана комендантъ. Который тоже приехалъ изъ Швейцарии
изъ Верхней Швейцарии. А онъ родился въ Нью-Йоркѣ.
Американскій гвардійский капитанъ изъ пограничной
войскъ Генералитета, унтер-офицеръ Баннъ, ограбилъ якорь
башнями, съвертился, убежалъ въ Швейцарию.
Изъ этого случая въ Тире. Съединяется.

Imperialis canonorum in Empyria, Imperialis canonum

9. - Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1 : Începutul cronicii.

սոցիզ, առվելապես օգլուխութեամո. Առ
 Արեց աղքահօօ արցին ըթքանեա, առվել
 պատես և անոնց աղց արքէստի ամաս
 այժման դա բան յանձն համար յանդիտ
 են, անձ Անմեռ, առվելու յար
 աշց անօման սենտամ հօման ըթքան
 պարան յանձնեն. պարան ըթքան
 յար, առվել անձ անց անց յար
 Երամաս, Մայակա հօման յա
 արքէստին և արքէ ին պար
 ի անձ անօման անց անց
 արքէստին անց անց
 անձ անց անց
 անձ, անձ անց
 յանձ անց
 յանձ
 մար
 յանձ
 արքէստի քան անմիտ անց
 անձ անց անց

10. — Ms 196, Biblioteca Academiei R.P.R., f.117 : ultima pagină a cronicii (redacția completă).

11. — Ms 121, Biblioteca Academiei R.P.R., f.1: inceputul cronicii.

ИСТОРИЯ ЦЫРИФЪ
НЕЩИ · ДЕКЛЯДЕКЪЛЕКА ·
ПРВОЛѢНИЧИКРУЩИЯ ПЦАРЪ:

Фи́нъ Ковч а́мъ дра а́га. § VIII.
Да и́воздуши 2^м дръ ро́ма? кирънъ съ
дълъ дръ ро́ма. Да а́в зеоподъ бре
алънъ ко́же? да генъ ио иже жиес ала.
труда. Да и́дю въ Сибирь. Да
заречи а́за зи жеји. Уни а́в зеоподъ на
заканъ Сибирь. Да а́в дас а́мът ора.
да ла́хумъ монъ Сибирь. да да
дас Сибирь. да да. Азъ а́в
иша зеја зеја. да а́на ширикъ.
да зе а́за зи жеји. да да а́ва та
ли. а́в зе а́ва та мала лире. да
и а́в зеоподъ на зеи нъ Сибирь.
са зеи зеи зеи зеи зеи зеи зеи зеи

12. – Ms 57, Biblioteca Muzeului regional din Craiova, f.1: inceputul cronicii.

I N D I C E

(nume de persoane și locuri) *

A

Abaza Mehmet, pașă, sustine pe Matei Basarab 98, 100, 103, 105, 106.
Ac Mrzea, comandanță tătară 143.
Adam, ban, tăiat 98.
Agar, strămoșul turcilor 131.
Ahia, daruri mănăstirilor din — 33.
Ahila, cetate 26.
Alba Iulia, vezi *Beligrad*.
Alexandru cel Rău, domnul Tării Românești 54, 209.
Alexandru <Coconul>, domnul Tării Românești 94—95.
Alexandru, fiul lui Mircea Ciobanul, domnul Tării Românești, 51—52, 53, (*Alexandru*) 208, 209.
Alexandru Iliiaș, domnul Tării Românești 90—93, a doua domnie 95, domn în Moldova 99—101 ; 104.
Alexandru < Nicolae Basarab >, domnul Tării Românești 3, 198, 204.
Alexandru, vel clucer 192.
Ali, pașă, paznic al Tîrgoviștei 62.
Almaș 2,3. — Vezi și *Amlași*.
Amalic, neamul armenesc de la — 204.
Amira, împărat sultan 5.
Amlași 204. — Vezi și *Almaș*.
Amurat, vezi *Murat II*.
Anadolu, luptă 198.
Andrei, vornic (sec. XVII) 101.
Andreiăș, Andrei al III-lea Arpadianul, regale Ungariei 2.
Androne, vîstier al lui Mihai Viteazul, locuitor de domn la Iași 78.
Aninoasa 188.
Antiohia 118

Antoni, izbaș 125, li taie urechile 126.
Antonie din Popești, vornic, apoi domnul Tării Românești 159—164.
Apaffy (Apahi) «Mihai», la asediul Vienei 178.
Arabiea 203.
Ardeal, 58, 68, 69, 72—77, 79, 83, 87, 90, 96, 99, 107, 108, 119, 124, 128, 129, 131, 133, 136, 152, 155, 185, 188, 194. — Vezi și *Transilvania*.
Argeș, mănăstirea 41, 84, 170, mitropolia 41.
Argeș, rîul 106, 115.
Argeș, orașul Curtea de Argeș 37. — Vezi și *<Curtea> de Argeș*.
Arnola, mănăstire 106.
Aron < Pelru >, domnul Moldovei 54, 55, 59, 60.
Ascalon, port în Athos 30.
Asia < Mică > 198—200.
Aslan, vornic, pribegie (sec. XVII) 96, ban 99.
Athanasie, sfînt, lavră la Athos 30, 31.
Athina, cucerită de turci 198.
Athos (Athon), munte 10, 13, 25, 29, 32. — Vezi și *Svetagora*.

B

Baba, Babadag, cetate turcească 64, 70, 169.
Badea, clucer, mort în luptă (sec. XVI) 51.
Badea, vătă de pușcărie, omorit 134.
Baezel (Baiazil), sultan 3, 4 ; polemică dacă a fost bei sau sultan 198 ; 199, 204. — Vezi și *Ilderim*.
Bahlui, rîu 140.
Balasache (Balasachie Muselim) 157—159.

* Cuprinde nume proprii din textul de bază și din aparatul critic al variantelor, cind acestea adăugă și alte nume decât cele din textul de bază ; firește, deformările variantelor nu au fost luate în considerație.

- Bánfi István (Banfi Işfan)* 200.
Barbul, ban, mort în luptă (sec. XVI) 47, 207.
Barbul din Poiană, boier pribegie 99.
Barcsay Andrei (Bârcea Andreiaş), comandanță ungar 59.
Bargadi, căpitan 125, sprijnurat 126.
 <*Basarab cel Tânăr*> *Tîpăluș*, domnul Țării Românești 205.
Basarab vodă, Neagoe Basarab 84. — Vezi și *Neagoe Basarab*, *Laiotă (Leaoță) Basarab*.
Basarabi (Băsărăbești), primii 1, 2; se închină lui Radu Negru vodă 204; amăgiți de Mihnea cel Rău 15, ajutați de Mehmet pașa 18; neam puternic 21.
Basta Gheorghe (Başa Giurgiu, Bașle Giurgi), comandanță ostilor imperiale 80—82.
Báthory Andrei (Baltr Andreiaş) 72, 74, 77; se închină turcilor 73; i se taie capul 75.
Báthory Gabriel (Baltr Gabor) 90; ocupă Tara Românească 3 luni 87—88.
Báthory Sigismund (Baltr și Baltr Jicmond) 54, 55, 59—62, 65—67, 71, 79, 80; luptă cu țătarii 64; închină Ardealul 68; are gînd viclean 72.
Bădeni 51.
Bădică, comis, vâr cu Neagoe Basarab 43; taie capul lui Radu Vodă Călugărul 206.
Bălașa, soția lui Constantin Basarab vodă 119.
Bălăceanu Badea, postelnic, sol 109, 127.
Bălăceanu Constantin, vel agă, ginerele lui Șerban Cantacuzino Vodă 188, 194, lăudăriș 195.
Băleanul Gheorghe (Gherghe), sol 118; vornic, comandă osti 139; rob la țătari 140; dușman al Cantacuzinilor 163, 164, 167, 170, 171; locuitor de domn 166, 174. — Vezi și *Gheorghe din Băleni*.
Băleanul Gligorașco, ginerele lui Șerban Cantacuzino vodă 184—186.
Băleanul Ivașco, vornic, fiul lui Gheorghe Băleanu 102; pribegie în Moldova 175—176; fost mare logofăt 184—185.
Băncilă, căpitan, omorit 122.
Bărcan, din Bucșani 163.
Bărcan, mare stolnic 89.
Bârcea Andreiaş, vezi *Barcsay Andrei*.
Beca Preda, boier, omorit 121.
Beci (Beciu), Viena 82, 89, 178, 188, 192; asediu 178.
Békés István (Bechiș Işfan), comandanță ungar 55, 58.
Beldy Paul (Beldea Pal), comandanță ungar 128.
Beligrad, Alba Iulia 66, 67, 74, 75, 78, 79, 127.
Belgrad (sîrbesc) 178, 179, 183, 186, 193; cucerit de turci 199.
Benga, boier, mort în luptă 44, 206.
Brad, mănăstire 195.
Bistrița, din Tara Românească, mănăstire 119, 128; distrusă 16.
Bîrsescu Preda, vel agă 134.
Bîrsescu Stroe, clucer, omorit 137.
Bogdan, cununatul lui Radu vodă cel Mare 8, 10, 22, 24; intrigă împotriva lui Neagoe Basarab 21.
Bogdan, fiul lui Iancu Sasu vodă, pretendent 56—58.
Bogdănei, sat 125.
Boian, luptă 51.
Boldeșcul, Radu, stolnic, din Boldești 51—52.
Boldești 52.
Boroș, comandanță ungar 127.
Boleanu Nedelso, comanda osti 88,
Boul, banul 98.
Brancovici Gheorghe, despot bosniacilor 199, 200.
Brașov, luncile Brașovului, lupte 73, 79, 88; oraș 87, 135, 172, 173, 188.
Bratul, paharnic, cap de oaste (sec. XVI) 52, 209.
Brâila, 2, 52, 58, 92, 107, 126, 127, 138, 209; hotarul țării 204.
Brădescu, Barbu, paharnic, pribegie (sec. XVII) 96—99, 102.
Brălășanul Preda, vel pitar 192.
Brălișani, sat 153.
Brebu, mănăstire 106.
Broșteni, mahala în București 156.
Brîncoveanu Constantin, logofăt 176, 184, 187—189; domn al Țării Românești 190—196.
 <*Brîncoveanu Maria*>, soția lui Const. vodă Brîncoveanu 196.
Brîncoveanul Papa, omorit 121.
Brîncoveanul Preda, vornic 97, 121, 128; vel ban, omorit 134.
Brîncoveni, satul 95, 96, 194; mănăstirea 106.
Brusa (Bursa), 136, cucerită de turci 197.
Ruaz 201.
Bucoveanul — vezi *Tudor din Bucov*.
Bucșani, sat 89, 163.
Bucșan Preda (Bucșănescul), vel logofăt, sol 118; omorit 152.
Bucșănescu Pătrașco, boier, omorit 177.
București 20, 22, 44—46, 49—51, 53, 56, 58, 62, 78, 88, 95, 101, 103, 105—107, 126, 132, 136, 141—144, 147, 149, 155, 156, 160, 164, 165, 175, 176, 181, 182, 194—195, 206—209; mănăstirea sf. Troiță (Radu Vodă) 52, 208; mănăstirea Gorganii 71; mitropolia 119; biserică Doamnei și m-rei Sărindar 184.
Buda, cucerită de nemți 179.
Budum, pașă 143.
Bugia 105.
Buicescul Diicu, spătar 127, 128; vel clucer, omorit 137.
Buliga, vel agă, căpetenie de seimeni 124, 125.
Bunea, vîstier 177.
Buzău, regiunea 42; rîul 43; episcopia 106; orașul 101, 107, 195, 196; prădat de turci 206; județul 205.
Buzdugan, căpitan, răsculat împotriva grecoilor, omorit 93.

Buzescul Preda, postelnic, luptă cu tătarii 57 ; spătar, luptă cu turci 58 ; salvează pe Mihai Viteazul 71 ; în Moldova 79, 86.

Buzescul Radu, clucer, sol 55 ; luptă cu tătarii 57 ; comis, luptă cu turci 58 ; sol 59 ; însôtește pe Mihai Viteazul 66 ; comandă oștile Olteniei 73 ; în Moldova 78.

Buzescul Stroe, stolnic, sol 55 ; rănit 56 ; luptă cu tătarii 57 ; sol la nuntă 60 ; salvează pe Mihai Viteazul 71 ; rănit la cap 86 ; moare 87.

Buzeșlăi, cei 3 frați 83 ; vicleni lui Mihai Viteazul, apoi revin 83—84.

C

Cadir (*Cadăr*), pașă 133, 134.

Calipole, Galipoli, cucerită de turci 198.

Calomirescu Radu (*Caloirescu*), luptă cu tătarii 57 ; sol la nuntă 60.

Calotă, clucer (sec. XVII) 101.

Calotă (din Periș), boier tăiat 51, 208.

Cambaniia 33.

Camenița, cetate 64 ; luptă 105 ; 166, 169, 171, 179.

Candia, cucerită de turci 160.

Cantacuzino Alexandra (*Manda*, recte *Smaranda*), fiica lui Șerban Cantacuzino voevod, nuntă ei 184—185 ; moartea ei 185—186.

Cantacuzino Constantin, postelnicul 134—137, 144—146, 148 ; omorirea și îngroparea lui 149—150 ; procesul morții lui 161—162 ; „Bâtrînul” 181 ; 151, 152, 156, 157, 165, 166, 172.

Cantacuzino Constantin, cronicarul, vtori postelnic 148, 150, 164 ; la opreala mare 166 ; la Crit 168 ; eliberat din exil 170 ; la Coroști 171, 173, 174 ; fost mare stolnic 189 ; filoturc 195.

Cantacuzino Drăghici, logofăt 135, 136, 148 ; vel paharnic 148, 150 ; vel spătar 156 ; otrăvit, moare 157 ; 170. — Vezi și *Măgureanul Drăghici*.

Cantacuzino Elena, postelnicăsa, nașterea ei 89 ; 161, 162, 167, 172 ; la Ierusalim 180—181 ; moartea și îngroparea ei 181—182.

Cantacuzino Jordache 150, 164 : la opreala mare 166 ; la Tarigrad 168 ; la Mărgineni 172 ; la Varodin 180 ; mare spătar, sol 188.

Cantacuzino Maria, soția lui Șerban vodă Cantacuzino 184—185.

Cantacuzino Malei, 150 ; agă 164 ; la opreala mare 166 ; la Tarigrad 168 ; 170, 172, 175 ; fost vel agă, moare 182.

Cantacuzino Mihai 150, 164 ; la opreala mare 166 ; la Tarigrad 168 ; postelnic 169 ; la Mărgineni 172 ; salvat de un ostăș sirb 173 ; la Ierusalim și muntele Sinai 180 ; spătar 181, 187 ; filoturc 195.

Cantacuzino Pîrvu, fiul lui Drăghici Cantacuzino 170.

Cantacuzino (Cantacozineanu) Pirvu 192.

Cantacuzino Șerban, fiul lui Drăghici, sol 188.

Cantacuzino Șerban, postelnic 135, 136 ; vtori logofăt 148, 150, 151 ; spătar 157, 162, 164—167 ; la Crit 168, 169 ; eliberat din exil 170, 171 ; la Snagov 172, 173 ; locțiitor de domn 174 ; domn al Țării Românești 175—189 ; moartea lui 184 și 189—190 ; îngroparea 191—192 ; caracterizarea lui 193.

Cantemir Constantin, domnul Moldovei 179.

Cara Mehmet, pașă 178.

Caracal, lavră la Athos 38.

Caracal, oraș în Oltenia 69, 147 ; biserică și casă domnească 106.

Caraiman, pașă, tăiat 61.

Caramalăul Dumitrușco 192.

Caravan-Sebeș, Caransebeș 98, 100, 136, cucerit de nemți 187.

Carida Gheorghe, vistier, omorit 121.

Carol (Robert), regele Ungariei 197.

Cartal, vezi *Oblucița*.

Casamonit, lavră la Athos 38.

Catargiul Necula 101, 103.

Calhesca, munte 33.

Calon, filozof, citat 167.

Cazimir, Ioan II, regele Poloniei 127.

Căcărașu, vale și luptă 84.

Căldărușani, mănăstire 106.

Călinescul Iancu, căpitan, omorit 122.

Călinești 122.

Călugăreni, luptă 61 ; biserică 106.

Cărăiman, în Asia Mică 200.

Căzăneșcul Cazan, paharnic 125.

Ceahlăul, munții Ceahlăului 165.

Cehrîn, cetate pe Nipru, luptă 173—174.

Cepariul Ivașco, boier 128 ; omorit 152.

Cerași, sat 134.

Cerneți 194.

Chiajna, soția lui Mircea Vodă Ciobanul 50, 51, 208.

Chim Ianoș, vezi *Kemény Ianos*.

Chinan, pașă 107, 131, 143.

Chiupriul cel Bătrîn, vezirazem 130, 136, 139, 144, 145 ; fiul precedentului, vizir 148, 169.

Chiutvar, vezi *Cluj*.

Cincul, siliște 129.

Ciomrlan Tamaș – vezi *Csomarlány Tamás*.

Ciorogârleanul Costandin, clucer 192.

Ciuc, codrii Ciucului 74.

Clineni 84, 142.

Cîmpii Rigăi, luptă 199—200.

Cîmpineanu Vasile, vel căpitan, omorit 137.

Cîmpul Lung, oraș și biserică 2, 204 ; mânăstirea 106 ; oraș 187, 188.

Cindescul, Radu, vel vornic, omorit 137 ; Negoiaș și Moisi, trei frați, omorîți 137. — Vezi și *Condescul Negoiaș*.

Cîrstea, vornic, tăiat (sec. XVII) 91.

Cîrstienești (*Cîrstieni*), sat 84.

Cîrsilești, luptă 67.

Cladova, cetate cucerită de nemți 187, 193, 194.

Clejani, luptă 44, 206.

Cluj (*Clujvar*) 49, 208 ; temnița Chiutvarului 63.

Coadă, vornic, tăiat 48, 208.

Cocorăști, conac 172–173.

Cocorăștii din Grind 171.

Coiani, conac 175.

Colintina, riu 102.

Comana, mănăstire 157.

Comisul, localitate în Dobrogea, luptă 65.

Comișanii, sat 140.

Comineanul, *Badea*, vel comis, omorit 137.

Condescul Negoiaș, sol 118. — Vezi și *Cin-descul Radu*, *Negoiaș*, *Moisi*.

Constantin Paleologul, împărat bizantin 200, 201.

Constandin Șerban «Basarab, zis Cîrnul», domnul Tării Românești 117–131; încercă să reia domnia 139–143.

Cornăoreanul Cîrstea, omorit 121.

Cornăoreanul Socol, clucer, tatăl precedentului, omorit 115, 121.

Cornășel, sat 125.

Corneș Gașpar, vezi *Kornis Gaspar*.

Cornu, sat 100.

Colțunuz, mănăstire, se chiamă și *Hariton* 30; lavră românească la Athos 38.

Colmeana, mănăstire 3, mănăstire și luptă 18. — Vezi și *Ospățul cel de seară*.

Cotroceni (*Cotrăceni*), morile 108; sat 159, 184; mănăstire 182, 184, 185, 191.

Cojoceanul Mihai, spătar, prieag (sec. XVII) 96–99, 101.

Cozii, mănăstire 3, 166, 204; mănăstire cu metoh 18; biserică mănăstirii 37.

Craiova, 47, 83, 99, 119, 163; *Craiuv* 207; a treia reședință a Tării Românești 1; lupte 3, 53, 109; oștile 73; biserică domnească 106.

Craioveștii, boierii 205.

Crețulescu Pădure, vel pitar 168.

Crețulescu Radu, gineralele stolnicului Cantacuzino, logofăt 163–164; la opreala mare 166, 167; la *Crit* 168; eliberat din exil 170, 173.

Crimea (*Anastasie*), mitropolitul Sucevei 89.

Crit 159, 168, 170.

Crlm, Crimeia, hanat 138, 140.

Csomartány Tamas (*Ciomlrltan Tamaș*), sol ungur 72.

Cuceina, mănăstire 33.

Cucus, localitate cu moaștele lui Ioan Hrisostom 25.

Cupărescul Laçcarache, postelnic, locuitor de domn 174.

Curt Celebi, grec, intrigant 104

«*Curtea de* Argeș, scaun de domnie și biserică 2, 204; Ingropat Radu Negru vodă 3; mănăstirea 23, 42, 48; mitropolia distrusă 35–36; descrierea bisericii lui Neagoe Basarab 35–36; 205, 207. — Vezi și *Argeș*, orașul.

Cusniță, mănăstire 33.

Cuștureanul Sava, șufariu, omorit 121.

Cuștureanul Negoiaș, vistier, omorit 171.

D

Dalmatia, 33; cucerită de turci 201.

Damaschin, logofăt, susține pe Radu Iliaș 104.

Dan, voievodul Tării Românești, frate cu Mircea cel Bătrân 3, 197, 201; ucis de Șișman 204.

Dan, vornic, citor de mănăstire 102.

Danciul, fiul lui Vlad Vodă Țăpăluș 20, 205.

Danciul, logofăt pe vremea lui Neagoe Basarab 26.

Danciul, logofăt, susține pe Radu Iliaș 103, 104.

Danciul, vornic, tatăl lui Matei Basarab 95.

Danil, prorocul 9.

Dalco, moare în luptă 42.

Deal, mănăstirea de lîngă Tîrgoviște 14, 23, 205; ceremonia dezgropării lui Radu cel Mare 26–29; Ingropat Pătrașco cel Bun 50. — Vezi și *Deal-Deal*.

Derviș, pasa, vizir 118.

Desa, sat 96, 97.

Despina, soția lui Neagoe Basarab 31, 39.

De-un lemn, mănăstire 106.

Diicul, vel spătar al lui Matei Basarab 109–110.

Diuu, Vidin, luptă 65; pașalic 69, 70; atacat de nemți 194.

Dima, bărbier 127.

Deal-Deal, mănăstire unde-i capul lui Mihai Viteazul 83. — Vezi și *Deal*.

Dioclețian, împărat roman 167.

Dionisal, mănăstire la Athos, unde moare Nilson 11, 25, 29, 38.

Dionisie, patriarhul Tarigradului 176, 184, 185, 189, 191.

Dllga, sat 96.

Dimbovici, riu 2, 47, 62, 71, 207.

Distror (*Dărstor*, *Durstor*), Silistra, ars 58; pașalic 69, 124, 127, 133; vad 125–126. — Vezi și *Silistra*.

Dobromir, banul, tăiat (sec. XVI) 53, 209.

Dohan Ghecel, «cetate» 177.

Dohițar, biserică la Athos 38.

Doicescu Colțea, clucer și sol 136–137.

Doicescu Udrea, sluger, omorit 121.

Domnești, conacul lui Duca Vodă 179.

Dracea, armașul din Mănești 14, 205.

Dragomir, vornic (sec. XVI) 52; cap de oaste 209.

Dragul, stolnic, tăiat 48, 208.

Drăgan, postelnic, împotriva lui Radu de la Afumați 46, 209.

Drăgănescu Radu, logofăt din Drăgănești 51.

Drăgoești, conac 171, 172, 195.

Drăgănești, sat 51.

Drăgușin, sluga lui Matei Basarab 99.

Dreva (*Drivea*), riu 182, 186.

Dridov, pod 126, 133.

Drinovul, plai 100.

Drosul, vezi *Mehedințul Drosu*.

Duca Gheorghe, domnul Țării Românești 169—176; domn în Moldova 176—179.

Dudeșcu Dumitru, vistier, susținere pe Radu Iliaș 101, 103, 104.

Dudeșcu Radu, îspravnic 119.

Dudești, în marginea Bucureștilor 102, 103.

Dumbravă, vornic (sec. XVI) 52, 209.

Dumitrasco, din Bogdănei, căpitan de seimeni 125.

Dumitrasco (*Tarigrădeanul*), vel vistier, intrigant 148—151.

Dumitru, comisul, omorât (sec. XVI) 122.

Dumitru, vornic, sol al lui Mihai Viteazul 59; comandanță oști 69.

Dunărea 1, 3, 18, 20, 22, 24, 42—46, 50, 56, 57, 60, 61, 63, 65, 67, 69—71, 87, 92, 98, 101, 105, 122, 125—127, 129, 136, 139, 149, 168, 169, 175, 180, 187, 204—208; luptă crincenă 194.

E

«*Ecaterina*», soția lui Vasile Lupu 112, 113. *Efrem*, lunca Efremului 22.

Egher, Agria, Erlau, cetate 66—67.

Eqipet, moare Radu Paisie 48 și 207; 189.

Elada 33.

Elena, soția lui Matei Basarab 103, 152; moare 115.

«*Elena*», soția lui Radu Șerban voievod 89.

Eleon, munte 22.

Elispond (*Elispol*) 26, 33, 198.

Eliu, localitate biblică 10.

Elpuh, lacul Ialpug 108.

Enăul, (*Inăul*), cetate 136.

Enișer, oraș în Anatolia 159.

Epuliiia, cetate 68, 69, 72.

«*Eugeniu de Savoia*», general austriac 194.

Eustratie Dabija, domn în Moldova 148, 151.

Eudoxia, împărăteasă bizantină 25.

Europa 26, 33, 199, 201.

Euthimie, mitropolitul Țării Românești 59.

F

Farcaș, agă, căpitan de oști 65.

Făgăraș, herțeg de — 2, 3, 204; cetate și oraș 80, 81, 99.

Fărcășanul Barbu, vistier 172.

Fărcășanul Radu, vel stolnic 128; omorât 137.

Filișescu Pană, sol 118; spătar 134—136.

Filișon, cetate 198.

Filișanul Dumitru, sluger, pribegie (sec. XVII) 96, 98, 99.

Filolhei, patriarh, dă blagoslovenie Tismanei 40.

Finta, luptă 110—112.

Flnțna Țiganului, luptă 48, 207.

Floci, oraș 52, 195, 209.

Floricoiu Preda, tăiat 98.

Fochia, cucerită de turci 198.

Focșani 52, 84, 110, 209; biserică 151.

Folliceni 52.

Franși, numele de botez al lui Mihnea al III-lea, domnul Țării Românești 131.

Frălești sat 141.

Freiureanul Dumitrasco, boier, omorât 122.

G

Gaia, sat 99.

Galați 52, 105, 112.

Galga (*Chalga*), han al tătarilor 130, 140, 195.

Galipoli, vezi *Calipole*.

Gaud, căpitan neamț 140, 141.

Gavrilo Protul 38—41.

Geani Astan, pașă 143.

Gheorghe din Băleni, vornicul Gheorghe Băleanu 184. — Vezi și *Băleanu Gheorghe*.

Gheorghe Ștefan, logofăt din Moldova 109, 112; domn în Moldova 113, 119, 120, 124, 126, 127, 129, 132, 133.

Gheorghe, vornic, socrul lui Matei Cantacuzino 164; la ocnă 166—167; omorât la Tismana 168.

Gheorma, căpitan 98.

Gherghie, spătarul lui Matei Basarab 102.

Gherghița, tîrg și luptă 20, 126, 205; călărași de — 94; biserică 106.

Ghefea (*Gheielea*), clucer 164; la ocnă 166; eliberat 168.

Ghica Gheorghe, domnul Moldovei 132, 133, 135, 139, 140; domn în Țara Românească 141—146.

Ghica Gligorășco 132, 146; pîrăște pe tatăl său turcilor 144; domn în Tara Românească 147—152, 155; a doua domnie 164—169, 172, 173.

Ghinea Țucală, povestea vieții lui 114—115, 152—155, 158.

Ghiorma, mare ban, omorât 121.

Giurgiov (*Giurgiu*), Giurgiu 49, 50, 56, 60, 63, 92, 97, 127, 138, 139, 143, 175, 208; luptă 142; lunca *Giurgiovului*, luptă 141.

Gidea, căpitan, omorât 122.

Gligore, comis, sol (sec. XVII) 99.

Glubavi (*Globavi*), sat, luptă 44, 206.

Gonfea, paharnic, tăiat 53, 209.

Gorgan, spătarul, pribegie (sec. XVII) 96, 98; omorât 99.

Gorgani, mănăstire în București 71.

Grădișeanul Vilcu, vornic, omorât 177.

Greceanu Drăghici, boier, omorât 121.

Greceanu Radu, cronicar, „Viața lui Brincoveanu” 193.

Grecianu Pavel, vel vistier, omorât 171.

Greci, sat 103; băltă 127.

Grigore Decapolitul, sfînt 119.

Grigore, sfînt, moaștele lui 32; biserică la Athos 38.

Grigore, vîlădică, sol 99; mitropolitul Țării Românești 103.

Grumazi, luptă 45, 206.

Gura Motrului, mănăstire 106.

Hadim, pașă la Vidin 69.
Halcocondel, cronicarul Laonic Chalcocondil, 201.
Hamel, agă și capegi-bașa 189.
Hangul 165.
Hariton, mănăstire, se chiamă și Cotlumuz 30, 38.
Hațag 96, 140.
Heissard (*Aizer*), general austriac 194–196.
Hilandar, lavră la Athos 31, 38.
Hrăsova, luptă 58.
Hmienișki Timuș (*Hmelenschi Temuș*), hatman căzăcesc 109–112; moare 113.
Hmienișki (*Hmelenschi*), alt hatman căzăcesc 127.
Horváth, *Mihai* (*Harval*), comandant ungur 55, 58.
Holțin, cetate 72, 77, 78, 169.
Hrizea, ginerele lui Gh. Băleanu, vistier 163, 164; locțiitor de domn 166, 174; 170, 171; – *Popescu*, omorit 177.
Hrizea, vel spătar, căpetenie la seimeni 124–126; în Transilvania 127; i se face semn la nas, ca trădător 127; spinzurat 128.
Hrizea, vornic, sol 96, 101, 103, 104.
Hulubești, sat 57.
Husîin, pașă în Buda 151.

Iacsici Dumitru, împușcă pe Mihnea cel Rău 20, 205.
Ialomita, riu și luptă 3, 204; riu și vad 110, 111; riu și munți 135.
Ianache, mare logofăt al bisericii «din Țarigrad» 176.
Iancul de Hunedoara, guvernatorul Ardealului, luptă cu turci 4, 199–200.
Iancu Sasu, domnul Moldovei 56.
Iane Surdul, tatăl lui Mihnea III domnul Țării Românești 131.
Ianoș crai, vezi *Ioan Zapolya*.
Ianova, cetate 63.
Îași, 62, 79, 113, 179; luptă 140.
Ibrahim, sultan 124.
Ibrăin, sultan, tatăl lui Mahomed IV 178.
Iconia, cucerită de turci 200.
Idicula, Edicule, închisoare la Țarigrad 113.
Ieremia, prorocul 22.
Ierusalim 107, 180, 181, 202, 203; ctitorii ale lui Neagoe Basarab 30, 32.
Ignatie, mitropolitul Țării Românești pe vremea lui Matei Basarab 117, 118.
Ignatie (*Strbul*), sol 99.
Ilderim (*Baezel*), sultan 198. – Vezi și *Baezel*.
Iliria, cucerită de turci 201; (*Iliric*) ctitorii ale lui Neagoe Basarab 33.
Io Basarabă, titlu domnesc 23, 42. *Io Radul voevod* «*Şerban*», titlu după hrisoave 84.

Ioan Zapolya (*Ianoș crai*) regele Ungariei, susține pe Rađu de la Afumați 45, 49, 206–208.

Ion, pîrcălab, cap de oaste (sec. XVI) 52, 209.

Ionașco din Gaia, boier pîrbeag 99.

Ionașco vodă, Ioan vodă cel Cumplit, domnul Moldovei 52, 209.

Iordanul, fluviu 22, 203.

Iosaf, slujitorul sf. Nifon 11, 13.

Iosif, primul egumen al mănăstirii din Curtea de Argeș 40.

Isabela (*Sabela*, *Izabela*), mama lui Ioan Zapolya 49, 208.

Isar, logofătul, sol 59.

Istoria lui Mihai vodă sin Pătrașco vodă, 54–83.

Istoria Țării Românești de la 1688–1717. Cronica anonimă 189.

Istratia, vel postelnic, omorit 134.

Istvánfi Nicolae (*Iştfansin*), comisar imperial 68.

Iulian, împărat bizantin 19, 20.

Iulian al doilea, poreclă dată lui Mihnea cel Rău 20.

Iustinian, împărat bizantin 36.

Ivan, căpitan, omorit 122.

Ivasco, vornic, sol (sec. XVII) 99.

Iver, lavră la Athos 31, 38.

Izmail 131.

Izvarna, sat 98.

Izvodul cărții lui Theofan, patriarhul Ierusalimului 117, 202–204.

Izvor, sat 163.

Jajcea, luptă 77.

Jăravni, cetate 171.

Jdeglă, localitate la Dunăre 65.

Jicmond – vezi *Sigismund*.

Jiu, riu și vînătoare de cerbi, 47, 207; oștile Juilui 73; rul 119.

Jilțianul, mănăstire 119.

Josika «*Ştefan*» (*Jujenca*), cancelar 68.

Kemény Ianos (*Chim Ianoș*), comandant ungar 128; răscumpărat de la tătări 138.

Kendera, Scanderbeg, în luptă cu turci 199.

Király Alberl, comandant ungar 58.

Kornis Gaspar (*Corneș Gașpar*), sol 79; comandanț ungar 128.

Ladislau (*Laios*), Ludovic Angevinul, regele Ungariei, i se închină Nicolae Alex. Basarab 198.

Laiotă Basarab cel Bătrân, domnul Țării Românești (sec. XV) 4, 201, 205.

- Laiolă Băsărabă-vodă* (*Leaołă*), luptător împotriva lui Radu Paisie, 48; moare în luptă 207.
Lajonju Venedecl, Losontzi Benedict 200
Lazăr, domnul sărbilor, omorit 198.
Lazăr, servitor sărb, omoară pe Murat sultan 198.
Leca, agă, comandanță de voinici 69.
Leon Stefan <*Tomsă*>, domnul Tării Românești 95–96; 155, 156.
Leopold, fiul lui Gligorașco Ghica vodă 152.
Leopold, împăratul Austriei 152, 188.
Leurdeanul Stroe, vornic, sol 148; intrigant 148–151, 159, 161; în călugărie: Silvestru 162; poreclă: Regep, 162; lasă călugăria 164; locuitor de domn 166 și 174.
Leva, cetate 151, 152.
Liov (*Luv*), 49; cetate 208.
Lipova, cetate 63.
Lipoveți, sat 124.
Logoj, 136; cucerit de nemți 187.
Losontzi Benedict, vezi *Lajonju Venedecl*.
Ludescu Constandin, sluger, pus în butuci 170.
Ludescu Stoica, logofăt, în ocna 166–168, 170.
Lugdunii 33.
Lunca Mare, pe Teleajen, luptă 89.
Lupul, căpitan 102.
Lupul, logofăt 102.
Lupul Mehedințeanul (*Mehedințeanul*), paharnic, luptător contra grecilor 91–93.
- M**
- Macarie*, mitropolitul Tării Românești 23, 40, 41.
Macarie, mucenicul sf. Nifon 11.
Macarie, patriarh de Antiohia 118.
Machedonia (*Machidonia*), ctitorii ale lui Neagoe Basarab 33; cucerită de turci 198–199.
Machidon Alexandru 82.
Mahomed (*Mehmet*), întemeietorul religiei mahomedane 136, 146.
Mahomed I (*Mehmet*), sultan, fiul lui Baiazid 199.
Mahomed II (*Meemet*, *Mahmet*), sultan, cuceritorul Tarigradului 200–201.
Mahomed III (*Mehmet*), sultan, declară război creștinilor 66–68; tratează pace cu Mihai Viteazul 76.
Mahomed IV (*Mehmet*), sultan 124, 126, 130; declară război Poloniei 166; apoi nemților 182, 184.
Maia, sat 121.
Manole, boier pribeg (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.
Mania, ban, biruitor în luptă 57, 58.
Maramonia, vladica de la –176.
Maramurăs 1.
Marco vodă, fiul lui Petru Cercel 79.
Marea Neagră 187, 197, 201.
Mareș, banul 163, 164; la opreala mare 166; moare 168.
Mariia, soția lui Gligorașco Ghica voievod 149, 152.
Marolin, localitate pe Dunăre 57.
Matei Basarab, agă 95–100; domn al Tării românești 101–117; rănit la picior 111; înfruntă răscoala dorobanților și seimenilor 114–116; moare 117; înmormântarea 118; 121, 152–155, 202.
Malei al Margăi, boier pribeg (sec. XVI) 51, 58.
Maximian, împărat roman 167.
Maximilian (*Maximiian*), arhiduce, fratele împăratului german Rudolf II 66–68.
Măgureanul Drăghici <*Cantacuzino*>, mare spătar 188. – Vezi și *Cantacuzino Drăghici*.
Mănești, satul lui Dracea armașul 4; luptă 49, 208; călărași de la – 94.
Mărgineni, mănăstire 150, 181; conac 172.
Mășcan, voievod sărb 3.
Mălieș <*Corvinul*>, regele Ungariei 20.
Măzineni, mănăstire 106.
Medianul, țară 20.
Mediaș, cetate 72.
Mehedinți, știrele Mehedințenului 73, 83.
Mehedințul Drosu,armaș 166; omorit 177.
Mehmet bei (*Mahmel*, *Mecmet*, *Meemel*), prezent la domnia Tării Românești, 18, 22, 42, 43–45, 205–207; zis și Mihaiolă 20.
Mahomet, *Meemel*, *Mehmet*, vezi și *Mahomed*.
Mehmet, pașă și vezirazem 68.
Mehmet, pașă de Dirstor 69.
Mehmet, pașă caimacam 169.
Mehmet, pașă, vizir cu oaste spre Tara Căzăceașcă 173.
Menedic, mănăstire 47, 207.
Menorlija, mănăstire 32.
Merișani 89.
Meleor, mănăstire 33.
Mezel Embre, comandanță ungur 200.
Midiia, mitropolit de – 38.
Mihai, cămăraș, propus domn Tării Românești 90.
Mihai, ciohodar, omorit 122.
Mihai Paleologul, împărat bizantin 197.
Mihai Viteazul, domnul Tării Românești 54–83; caută prietenia turcilor 66–68; prietenie cu Rudolf II și convoacă sfatul boierilor 73 și al nemeseilor ardeleni 76; în Moldova 77–78; problema Ardealului 79; moartea lui 82; plins la moartea lui 201–202; 84.
Mihai vodă, mănăstire în București 97, 152.
Mihail voievod, urmașul lui Negru Vodă 3, 197, 204.
Mihaiolu, vezi *Mehmet beg*.
Mihalcea, banul, arde Dirstorul 58; însoțește pe Mihai Viteazul 66; sol 66 și 76.
Mihalcea, sol la tătari 192.
Mihalco, boier pribeg (sec. XVI) 48; împotriva lui Radu de la Afumați 207.

Mihăilă, vornic, tăiat (sec. XVI) 53, 209.
Mihnea <cel Rău>, domnul Tării Românești 14, 17; catolic 19; impușcat 20, 205.
Mihnea <III, Radu>, domnul Tării Românești 130–141; rămas dator 147.
Mihnea din Bădeni, boier, tăiat (sec. XVI) 51, 208.
Mihnea <*Turcitol*>, domnul Tării Românești 53–54, 209; turcul 87; 131.
Mihul, spătarul 97, 103.
Milinic, mitropolit de – 38.
Mikeș Clement (Micheș), comandant ungur 139.
Mira-Lichia 71.
Mircea Bâltnul (– cel Mare), 3, 198, 204.
Mircea Ciobanul, domnul Tării Românești, fiul Radului vodă Dracea 48–50; a doua domnie 51, 208; a treia domnie 208; îngropat în București 208.
Mircea, fiul lui Mihnea cel Rău 18; în luptă cu Vlăduț cel Tinăr 20, 205.
Mirislău (*Mirăslău*) 80, 81.
Misia, măgură 32.
Misilia 33, 199; cele două – 201.
Mislea, mănăstire 48, 207.
Mitreană, comis (sec. XVI) 52; vîstier 53; aduce steagurile de domnie lui Mihnea Turcitol 209.
Mitreană, pitar 103, 104; din Stănești, susține pe Radu Iliaș, 122.
Mitreană, vîstier, prîbeag, susține pe Matei Basarab 96.
Mitreană, vornicel, sol 59; cap de oaste 209.
Mîrza Orac, hanul tătarilor 102.
Moghilă Ieremia, domnul Moldovei, 62–64. 72; blestemat 74; în luptă cu Mihai Viteazul 77–79, 83.
Moghilă Simion, domnul Tării Românești 79, 82–84; domn în Moldova 86.
Moise voievod, fiul lui Vladislav III, domnul Tării Românești 47, 207.
Moldova, invadată de turci 4; 52, 54, 55, 59, 60, 62, 63, 72, 77–79, 87–90, 95, 99–101, 103–105, 107, 112, 122, 127, 132, 135–137, 139, 146, 155, 165, 167, 175, 176, 184, 185, 205, 209.
Movilă Gavril, domnul Tării Românești 93.
Movilă Moise, domnul Moldovei 105.
Movilă, sat 101.
Murat, II, sultan, fiul lui Mehmet, 198; cucereste țările slavice 199, 200; 201. (*Amurat*), tatăl lui Mahomed cuceritorul, moare 200;
Murat, III, sultan, 54, 56; moare 60.
Murat, IV, sultan 104.
Mureșul (*Morâșul*), râu 1, 80.
Mustafa, pașa (sec. XVI) 56–58.
Mustafa, agă 118; pașa (sec. XVII) 145.
Mustafa, pașa, caimacam 160.
Mustafa, pașa, vezirazem la asediul Vienei 178; omorit 179.
Mustafa, pașa, serascher 192.

N

Naim, bei, pașă, răsculat împotriva sultanului 186.
Nan, căpitan, rob la tătari 140.
Nânăsori, luptă 107.
Năsturel Radu, ban 170.
Neagoe <*Basarab*>, domnul Tării Românești. Vătaf de vinători 9; zugrăvește mănăstirea Dealului 13; comandă oști 18; domn 20–28, 34, 37–39, 41, 205–206; îngropat la Curtea de Argeș 42; 17, 43. — Vezi și *Basarab Vodă*.
Neagoe, spătarul, moare în luptă 45.
Neagoe, vornicul, împotriva lui Radu de la Afumați 46, tăiat 47 și 207.
Neagul, agă (sec. XVII) 101.
Neajlov, râu 61.
Necula, vîstier (sec. XVII) 101.
Nedelea, soția lui Constantin Șerban Basarab Voievod 143.
Negoiești, mănăstire, pe Argeș 106.
Negre, spătar, locuitor de domn 78.
Negrul vodă, 3; mănăstirea C-Lung 106.
Neofit, din Ahila, 26, 29.
Nicodim, de la Tismana 33, 158.
Nicolae vodă (*Nicula*, *Neculae*), fiul lui Mihai Viteazul, domn în Tara Românească 75, 76; domn în Moldova 78; la Făgăraș 80; 81–83.
Nicopoe (*Necopoe*), Nicopol, 42–44, 68–70, 99, 100 206; vad 67; luptă 198–199; *Nifon*, patriarh al Țarigradului 5, 8, 13, 15, 17, 18, 20–22, 24–29, 42; moaștele 23; icoană 39; slujbă, 40.
Nipru 174.
Nistru 91, 105, 169.
Niș, râu și cetate 194.
Nucel, mănăstire 34.

Obliești, pod la – 102.
Oblucița, vad 101, 108; – „unde-i zic Cartal” 192.
Ocenele Mari (*Vel Ocnă*) 166.
Odor, căpitan 135.
Odriu (*Udriu*), Adrianopole, inchis Nifon 5; 144, 164, 165, 167, 175, 176, 200. — Vezi și *Udriu*.
Olănescu Goran, sol 118.
Olt, râu, 1, 2, 46, 47, 51, 83, 94, 95, 97, 98, 100, 106, 194, 204, 208; pe – vin ungurii cu Moise vodă 207.
Oltenia, biruri grele 96.
Olef, râu 153.
Omir, poetul elin 202.
Oprea, agă 102.
Opulia, vezi *Epulia*.
Oradea, cetate 68; bombardată 144.
Orjesc, mănăstire în Misia 32.
Orhan, sultan 197.

Orșova, vezi *Rușava*.

Osec, cetate 182.

Osman <I>, sultan 4, 54, 60, 197, 198, 199, 200.

Osman <II> *Mehmet*, sultan (sec. XVII) 94.

Osnu David, sol imperial 76.

Ospățul cel de seară, nume dat mănăstirii Cotmeana 18.

P

Pahomie, patriarhul Tarigradului 23.

Paisie, egumen și domn, vezi *Radu Paisie*.

Paisie, pretendent la domnie, omorit 94.

Paleologul – vezi *Constantin Paleologul*, și *Mihai Paleologul*.

Palislina 202.

Pană, vistier, ctitor de mănăstire 97.

Panonia, Tara Românească 8, 13, 15, 17, 26, 37, 41, 42.

Pantocrator (*Pandocrator*), mănăstire la Athos 31; lavră rusească 38; icoană 39.

Papa, din Greci, logofăt 101, 103; vistier 121.

Parthenie, patriarh al Tarigradului 191.

Patoc, moșia și mormântul lui Gh. Rákoczy 144.

Pavel, sfîntul, mănăstire la Athos 32, 38.

Părvi cerni (slavonește) – vezi *Ospățul cel de seară*.

Pătrașco, boier, tăiat (sec. XVI) 51, 208.

Pătrașco cel Bun, domnul Țării Românești 49–50, 53, 54, 208–209.

Păleni, sat 209.

Periș, luptă 49.

Perișanul (*Calotă din Periș*), tăiat 51.

Pethlagonia 33.

Petru <cel Tlnăr>, (*Pătru*), fiul lui Mircea Ciobanul și al Chiajnei, domnul Țării Românești 50–51, 208; domn în Moldova 52, 209.

Petru Cercel (*Pătru*), domnul Țării Românești, 53, 79, 209.

Petru, sluger, pribegie 98, 99.

Pietri, sat 56.

Piscani, sat 48.

Pilești, 45, 106, 170; <schitul din Trivale> 176; vin ungurii 207.

Pîrlianul Danciu, sol 118; vel postelnic, omorit 137. – *Preda*, fiul celui precedent, omorit 137.

Pîrvul <*Craiovescu*>, vornic 20; ban, degradat postelnic, 46, 207.

Pîrvul, viștier, omorit (sec. XVII) 134; din Aninoasa 188.

Pîrvulești, nume dat Băsărăbeștilor 18; vitejia lor 20; boierii craiovești 205. – Vezi și *Basarabi*, *Craiovești*.

Plălărești, mănăstire 106; luncă 194.

Ploiești, călărași din – 94; 106, 154.

Plumbuita, mănăstire 102.

Poartă, Tarigradul, 43, 44, 46, 47, 48, 51, 53, 54, 89, 90, 93, 95, 103, 113, 114, 130, 144, 156, 192, 208, 209.

Podul Pitarului, lingă București 194.

Poenari, cetate 4, 205.

Poeni, sat și luptă 208.

Poiana, sat 99.

Poncraș Jenea, demnită ungar 66.

Popescu Cirslea, mare vistier 194.

Popești (Ilfov) sat 47, 207; sat în Prahova 160

Poprincani, sat și luptă 109.

Praova, riu 49; pod peste – 126; riu și munți

135; județ 160, 205.

Preda, banul, fratele lui Neagoe Basarab, 13, 42; mort în luptă 43, 205.

Preda, postelnic, tăiat 47, 207.

Preda, spătar, văr cu Const. Brîncoveanu 192

Preșna, seliștea Preșnii 100.

Prisiceni, sat 97.

Prul, riu 113, 140.

Pusa, armaș, tras în țeapă 98.

Putinei, luptă cu tătariei 57.

Putna, <râul> 107.

R

Radu de la Ajunăfi, domnul Țării Românești, 43–45; a doua domnie 46; 206–207.

Radu Călugărul, domnul Țării Românești, 42–43, 206.

Radu, fiul lui Alexandru Iliaș, domnul Țării Românești (1632) 100–103.

Radu cel Frumos, domnul Țării Românești 4, 200, 205.

Radu Ilie (*Iliași*), domnul Țării Românești 48–49, 208.

Radu Leon, domnul Țării Românești 155–160.

Radu cel Mare, domnul Țării Românești 5, 8–10, 13–14, 17, 22, 25, 35–36, 40, 205; dezgroparea lui 26–29.

Radu Mihnea (– *Milnii*), domnul Țării Românești, 87, 89–90; a doua domnie 93; domn în Moldova 94–95; 131.

Radu Negru, voievod 2, 3, 204.

Radu Paisie, domnul Țării Românești 48, 207.

Radu Popa, pretendent domnesc 53, 209.

<*Radu*> *Şerban* (*Şärban*), domnul Țării Românești 84–87; pribegie 88; moare 89; 117.

Radu vodă Dracea, tatăl lui Mircea Ciobanul 48. *Radu Vodă*, mănăstire în București <sf. Troiță> 52, 95, 132, 208.

Radu, logofăt, din Desa 96–98, 101.

Radu, logofăt din Drăgoești, tăiat (sec. XVI) 51, 208.

Radu, paharnic, căpetenie la seimeni 124.

Radu, stolnic din Boldești, tăiat (sec. XVI) 51, 208.

Radu, vătaful, susține pe Alexandru Iliaș 104.

Rákoczy Gheorghe (*Racoți*), craiul Ardealului 96, 98, 100, 107–109, 112, 119, 120, 124,

126–129, 133, 136, 139, 141; rănit, moare 143; *Rákoczy* <*Ghe.* II> (*Racoți*) 155.

- Ramadanočchi**, hatman căzăcesc 174.
Răcăciuni, sat și conac 109.
Răzvan Stefan, agă, apoi domnul Moldovei 60, 62; tras în țeapă 64.
Regep – vezi *Leurdeanul Stroe*.
Rlmna, localitate 101.
Rlmnicul Sărăt, luptă 4, 205.
Rlmnicul Vlcea 96, 207; (*Rlmnicul Dulce*) 46.
Rlmnicul (?), biserică de Pătrașco cel Bun 50.
Roma (Rlm) 1, 19, 152.
Romanăți, județ 95, 153.
Rucăr, 45, 139; se retrag nemții 194; trec ungurii 207.
Rudeanu Tudosie, logofăt, sol 79.
Rudolf *al II-lea* (*Rodoful*), împăratul Germaniei 66, 76, 89; pretinde Ardealul 78; pedepsește pe Ghe. Basta 82.
Rumelia (*Rumele*) 90, 153, 157.
Rumnești, sat și luptă 50, 208.
Rușava, Orșova 71, 80, 100, 143, 193; cucerită de nemți 187.
Rușciuc (*Ruși*) 56–58, 60, 92, 93, 103, 139, 175.
Rușii, sat cu heleștee domnești 195.
Rușii de Vede, călărași de la – 94.
Rușif, căpitan cazar 127.
- S**
- Sacmar**, Satu Mare 68.
Sadova, mănăstire 106.
Sardiia, mitropolit de – 38.
Sava, armaș, locuitor de domn 78.
Săcueanul Neagoe, vornicul 170, 175.
Sărindar, mănăstire în București 184.
Săpăneni, ospăt 52.
Scanderbeg – vezi *Kendera*.
Scăeni, sat 79.
Scărlet, saigiu, nunta lui 94–95.
Schinder, pașa 90, 91, 93.
Sechighi Mihai – vezi *Székely Mihai*.
Sechil Moș – vezi *Székely Moise*.
Seedi, pașa 143.
Seghedin, cetate, cucerită de nemți 179–180.
Selim Gherei, han tătăresc 192.
Selim *(II)*, sultan 54, 56, 60.
Severinul, mitropolia 23.
Sfetatora, 25, 30, 32, 39, 41, 107, 120, 202.
 – Vezi și *Athos*.
Sibiu, refugiu Mihnil 19, 205; cetate 20; luncile –, luptă 73; 88, 135, 170.
Sigismund (*Jicmond, Jánmon*) regele Ungariei și Imp. Germaniei (1387 – 1437) 198, 199.
Stiuaș, pașa 125.
Silistra, pașalic 144. – Vezi și *Distror*.
Silvestru – vezi *Leurdeanu Stroe*.
Simanca, lavră la Athos 38.
Simon, logothetul, traducător din grecește 202.
Simon Petra, biserică la Athos 38.
Sinai, munte sfînt 32, 180.
Sinan, pașa 60–63.
Sionul, biserică la Ierusalim 32, 36, 203.
Sires, mitropolit de – 38.
Strelul, riu 2, 94, 101, 106, 204.
Siria (*Sirea*) 199, 203.
Siuș, pașă, vizir 183.
Siverie, fiul împăratului Traian 1.
Stribul Dinca, vel armaș 134.
Stribul Dumitru, vel spătar 139.
Slatina 47, 207.
Slănic, riu 47.
Slobozia, – lui Enache, sat cu mănăstire 106.
«Smaranda», fiica lui Alexandru Coconul, nunta ei 94–95.
Snagov (*Sneagov, Znagov*), mănăstire 4, 149, 162, 172, 205.
Sobieschi *(Ioan III)* (*Sobefschi*), regele Poloniei 169, 171; la asediul Vienei 178.
Socol, vel medelnicer 192.
Socol, vornic (sec. XVI) 49, 52; sol în Polonia 208.
Sofia, biserică zidită de Justinian 36, 201, 202; orașul 193.
Sofitaiul Necula (*Sofitianul Nicolae*), grec din Tarigrad 137, 157–159.
Solomon, zidește biserică Sionului 36, 147.
Solun, Salonic, cetate 11.
Someșul Mic (*Şomușuiul*), riu, 143.
Staico, paharnic, fiul lui Bârcan 163, 164; zis și Bucșanul 170, 175, 176; în Moldova 184; în Ardeal 185.
Stan al Drăgușelului, boier, tăiat 51, 208.
Stan, pîrcălab 140.
«Stanca», soția lui Mihai Viteazul 80, 81, 83.
Stanciu al Bengăi, boier prieag (sec. XVI) 51, 208.
Stanciu, logofăt, tăiat (sec. XVI) 53, 54, 209.
Stanciu, portarul, moare în luptă 45.
Stanciu, postelnic, din Dilga 96.
Stănești, luptă cu tătarii 57; 122.
Stănești, mănăstire cu hrisov despre Radu Paisie 48.
Stănilă, vornicul, tăiat (sec. XVI) 50, 208.
Stepan, vel portar (sec. XVI) 51, 208.
Stoenesti, retragerea lui Mihai Viteazul 62.
Stoian, comisul (sec. XVII) 164.
Stoica cel Bătrîn (*Starîi*), (sec. XVI) 98.
Stoica, logofăt pe vremea lui Radu de la Afumați, tăiat 43, 48, 206.
Stoica, logofăt, solul lui Mihai Viteazul 76; postelnic, merge în Moldova 78.
Stoican, sfetnicul lui Mihnea cel Râu 15, 16, 18, 19.
Strehaia, a doua reședință a Țării Românești 1.
Strîmba, luptă și vad 124–126.
Stroe, împotriva lui Radu Paisie 48, 207.
Stroe, spătarul, tăiat (sec. XVI) 48, 49, 208.
Stroesli, sat 126.
Strungă, luptă 132, 133.
Studenita, luptă 106.
Suceava, luptă 64, 89, 112, 113.
Suleiman, sultanul Soliman II 54.
Suliman, agă 103.

Suliman, pașă, vizir, la asediul Budei 179.
Suliiman, vizir, 182; omorit 183.
Suliman, fratele lui Mahomed IV, sultanul Soliman III 183–185.
Székely Ianoș (Ianoș Cekel), comandă ostii 200
Székely Mihai (Sechighi Mihai), sol imperial 76, 202.
Székely Moise, 85–86.
Szuhay (Suhai), comisar imperial 68.

S

Şafenberg, general neamț 187.
Şarpălești, luptă cu tătarii 51, 57.
Serban, mare comis din Aninoasa, sol 188.
Serban (Şerban) vodă – Vezi *Radu Serban*.
Şişman (Şuşman), țar slrb, ucide pe Dan, voievodul românilor 3, 204.
Soplea, luptă 110; luptă cu semeinii 124–125; 133.
Ştefan cel Mare, domnul Moldovei, 4, 5, 205.
Ştefan, mitropolitul Tării Românești 150.
Ştefan din Răcăciuni, tatăl lui Gheorghe Ștefan vodă 109.
Ştefan Surdul, domnul Tării Românești 54, 209.
Ştefăniță (Ştefănuță), fiul lui Vasile Lupu 112–113.
Stirbei Radu 164, 164.
Sufariul Gherghie, ispravnic 19.

T

Tănasi, căpitan de seimeni 124, 125.
Tazlăul, munții Tazlăului 165.
Teeșani, luncă, luptă 86.
Teleajen (Teleajin), riu 67, 86, 89, 110, 124, 125, 133, 172.
Teleorman, riu 67.
Theodosie, banul, moare în luptă 49, 208.
Theodosie cel mic, împărat 25.
Theodosie, fiul lui Neagoe Basarab 42–43, 206.
Theodosie, mitropolitul Tării Românești 159–162, 181, 185, 189, scos din scaun 166, 169; reinstalarea lui 176–177, 190, 191, 194.
Theofan, patriarhul Ierusalimului, 117; izvăduil lui 202–204.
Theofil, episcopul Rîmnicului 96–103.
Theolipl, patriarhul Tarigradului 38, 40, 41.
Thelutia 10.
Thrachia 33.
Tighina (Tighenea) 140.
Timișoara, se refugiază Radu Vodă Popa 53; cetate turcească 64; 79, 80.
Timur Lenk (Temurleg, Tambirlan), han tătărasc 198, 199.
Tisa, riu 1, 179.
Tismana (Tismeană), mănăstire 33, 98, 158, 168, 176; arhimandrie 40.
Tîngan, mănăstire 4, 205.

Tîrgoviște, pedepsită 4, 205; mănăstirea Deal 5; scaun mitropolitan 37, 40, 41; biserică sf. Gheorghe 37; biserică zidită de Petru Cercel 53, 209; cetatea reparată 106; 23, 36, 42, 43, 45, 62, 71, 84–87, 89–91, 93, 94, 107, 108, 110, 112, 115, 117, 119, 126, 127, 130, 131, 134, 138, 140, 141, 147, 194, 196, 205, 206, 207.
Tîrgul Bengăi, învinși seimenii 128, 129.
Tîrgul Frumos, luptă 132.
Tîrgu Jiu 97.
Tîrșor (Tîrgușor), biserici 4, 106; ucis Vădislav Vodă bătrînul 4, 205.
Toma, banul, tăiat 48, 207.
Tokai (Tocăia) 100.
«Tomșa» Ștefan, domnul Moldovei 90.
Tököli «Emeric» (Tucheli, Techeli), grof, la asediul Vienei 178; 186, 193.
Traian, împăratul romanilor 1.
Transilvania 193. – Vezi și *Ardeal*.
Trascăvița, mănăstire 33.
Trotuș, riu 167.
Tudor (Bucoveanul) din Bucov, boier, tăiat 51, 208.
Tudosie, (Teodosie) spătar pe vremea lui Matei Basarab 98, 102.
Turda 80, 81.
Turnul, Turnu Măgurele, cetatea 67.
Turnul Severin, prima descălecare, primul scaun domnesc 1; 187.
Turtorea, postelnicul lui Mihai Viteazul 82, 83.
Tutana, mănăstire 53, 209.

T

Tara Btrssii 74.
Tara Căzăceașcă, Ucraina 112; în război cu turcii 173–174.
Tara Leșescă, 49, 72, 74, 75, 78, 90, 93, 105, 179, 208; susține pe Radu Șerban 88–89; invadată de tătari 128; în război cu turcii 166 și 168–169.
Tara Nemțescă 66, 152, 164, 198, 202; refugiu lui Radu Șerban 89; prădată de tătari 178.
Tara Românească, 5, 8, 13, 14, 23, 26, 43, 45, 54, 63, 75, 78, 79, 82–85, 90, 100, 101, 105, 116, 117, 120, 124, 131, 132, 141, 144–146, 148–159, 169, 185, 187, 188; – dentru Ungurie 3; invadată de unguri 198; întinderea ei în sec. XV 201; de turci 202; închinată turcilor 205. – *Tara Muntenească*, 6, 14, 19, 21, 30, 33, 35, 38, 40, 41, 58, 60, 62, 63, 67, 76, 82, 124. – Vezi și *Panonia, Ungrovlahia*.
Tara Stribească 198, 199, 201.
Tara Șicilor (a scișilor?) cucerită de turci 198.
Tara Turcească, 70, 71, 199. – Vezi *Poartă și Tarigrad*.
Tara Ungurească, 1, 2, 4, 49, 50, 51, 53, 54, 62, 74, 75, 98, 197–199, 205–208; refugiu lui Mihnea cel Rău 19–20; al lui Moisi Vodă 47; ajută pe Laiotă Băsărabă

48 ; pribegie Ştefan Răzvan 64 ; refugiu lui Lupu Mehedințeanu 91 ; al lui Gavril Movilă ; susține pe Matei Basarab 96 ; refugiu în timpul răscoalei seimenilor 122 ; refugiu lui Ghe. Ștefan vodă 132–133 ; lupte cu turci și tătari 143, 148 ; refugiu boierilor dușmani ai Cantacuzinilor 170 ; al lui Șerban Cantacuzino 172 ; — de sus 178.

Tarigrad, 4, 5, 13, 17, 20, 23, 25, 32, 34, 35, 38, 40, 42, 43, 45, 48, 49, 51, 53, 54, 66, 90, 93, 95, 99, 104, 105, 124, 130, 131, 136, 152, 157, 159, 160, 164, 167, 170, 182–185, 189, 191, 205, 207–209 ; salvat de Tamerlan 199 ; cucerirea lui de turci 200–201.

Tepelus <cel *Tlnăr*>, domnul Tării Românești 4–5.

Tușora, întîmpinare cu tătarii 63 ; 140.

U

Udrea, banul, comandă oștile Olteniei 73 ; hatman, locțiitor de domn, la Iași 78.

Udriiu (*Udrii*), Adrianopol, cetate în Macedonia 198, 199, 201. — Vezi și *Odriiu*.
Udriște, vel spătar, omorit 137.

Udriște, vistier, moare în luptă 49, 208 ; 51.

Uivar, cetate bombardată 148, 151.

Ungrovlahia (*Tara Românească*), 2, 23, 37, 40, 41.

Ungurei, sat, luptă 97.
Uzbic, reședința hanului Timur Lenk 198.

V

Vaida Bun, căpitan de oști 100.

Varlaam, episcop, apoi mitropolit al Tării Românești 169 ; scos din scaun 176.

Varodin, cetate 180.

Vasilache, agă 103, 104.
Vasile Lupu, domnul Moldovei 107–114, 155.

Valoped, lavră la Athos 10, 31, 38.

Văcărești, lîngă București, luptă 22 ; marginea Bucureștilor 108.

Vădislav Bătrînul, domnul Tării Românești, i se taie capul 4, 205 ; 199.

Vădislav <al III-lea>, domnul Tării Românești 45–46 ; i se închină craiovestii 207.

Vărzariul Costandin, vel paharnic 151, 161.

Vărzariul Radu, armaș, povestea vieții lui 114–115, 152–155 ; 151, 161.

Vel Ocna – vezi *Ocnele Mari*.

Velicico, comandant de haiduci 64, 65.

Veličiul, cetate 72.

Veneția (*Vineție*) 152.

Vergo, vel portar 192.

Veștem, sat, tabăra lui Mihai Viteazul 73

Veterani (*Viteranic*), general neamă 187, 193

Viața lui Nifon 23.

<*Victoria*>, sotia lui Leon Tomșa 97.

Viena 178, 193. — Vezi și *Beci*.

Viisoară, luptă 47, 207.

Vintilă, căpitan de roșii 134.

Vintilă, comis, tăiat (sec. XVI) 49, 208.

Vintilă, din Slatina, domnul Tării Românești, ucis 47, 207.

Vintilă vodă, pretendent, fiul lui Pătrașcu cel Bun, ucis 52, 209.

Vintilă, vornic 102.

Vinț, temniță 60.

Vithania 105.

Vilcanul, plai 96, 97.

Vlisan, boier pribegie (sec. XVI) 51, 208.

Vlad *Vodă* <*Călugărul*>, tatăl lui Radu cel Mare 5.

Vladul Vodă (*Vlăduș cel Tlnăr*), domnul Tării Românești 17–19 ; luptă cu Mihnea cel Rău, apoi e ucis 20–23 ; 205.

Vlad <*Înecatul*>, domnul Tării Românești, 47, 207.

Vlad Tepeș (zis și *Tepeluș*), domnul Tării Românești 4, 205.

Vlad, comisul 171.

Vlad, fiul lui Radu de la Afumați, ucis 46, 207.

Vladul Caplii, boier, tăiat 51, 208.

Vlaicul, logofătul, tăiat 48, 207.

Voechia, cucerită de turci 198.

Voicina, căpitan de srbi 98.

X

Xeropolam, lavră la Athos 31, 38.

Xenoī, biserică la Athos 38.

1

Zapolya Ioan, vezi *Ioan Zapolya*.

Zolyomy David (*Zolomi*), susține pe Matei Basarab 96.

Zugraf, lavră bulgărească, la Athos 38.

INDICE DE MATERIE

(teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale)

aprozii, zoresc incasarea birurilor 96.
arbănași, albanezi 199.
ardelenii, ostili lui Mihai Viteazul 79–81.
arhimandrii, românești : mănăstirile Curtea de Argeș și Tismana 40.
armași, executau ordinele de ucidere 152.
arme, de foc 19, goale 110.
armenii, considerați eretici 12, 202–204.
avuștile, Bizanțului, prădate de turci 19%.

bărbier, taie nasul trădătorilor (hiclenilor) 127.
beștii, turci, omoară boierii români 50.
bir, mărirea lui 51; numit „oae seacă” 53;
— curții 53; năpaste 53; — pe roșii 53;
aceleași informații 208–209; biruri grele
în Oltenia 95–96; apăsa greu pe țărani
120; scădere de –142; se stringe greu 144.
bisericici, români esteți, ridicate în numeroase orașe, uneori li se arată și hramul;
cîteva exemple : sf. Apostoli 17; sf. Ecaterina 97; sf. Constantin și Elena 119;
etc. În orașele : București, a Doamnei 184;
domnească 208; Caracal 106; Cîmpulung (sec. XIII–XIV), 2, 204; Curtea de Argeș (sec. XIII–XIV) 2, 204, 207; Focșani 151; Gherghița 106; a papistașilor, din Sibiu 205; Tîrgoviște 37, 205 etc.; străine : sf. Evtimie 31, Dohiar 38, sf. Grigore 38; sf. Filothei 38; Hariton 38; Simon Petra 38 — toate la Athos; sf. Sofia (la Tarigrad) 201–202 etc. — Vezi și arhimandrii, mănăstiri, lavre.
bosneni, bosniaci 199.
brașovenii, fac daruri lui Mihai Viteazul 73.
buzoienii, prădați de turci 43.
cadine, mari și mici, tăiate 187.
carte, de jurămînt și afurisanie 15; scrisoare 25, 96, 99; — de pîră 104; cărți bisericești prădate și vîndute 123.

calastîh, pribegi scoși de la — 142.
cazaci, în oastea lui Mihai Viteazul 65; ai lui Timuș Hmielnîțki 109–113; 127–128.
călărași (ostași călări), turci 81; nemți 81.
poloni 88; — din Mânești, Gherghița, Rușii de Vede și Ploiești 94; ierataj de dăjdii 119;
călugări, tăiași (sec. XVI) 208.
căpitanii, de dorobanți 120.
cîte, ostășești 142.
chinuri, aplicate boierilor și feciorului armășului Drosu 166–167, 177; în butuci 170. — Vezi și roată.
ciună, timp de 3 ani 147.
cîntări, bisericăști 13, 39. §. a.
clericii, omorâți de turci 197.
ddajnic, Mihai Viteazul împăratului Rudolf II 76; dăjdii, grele 171.
daruri, de nuntă 60; lui Székely Moise 85;
pașii 108; lui Veterani 187; împăratului Leopold 188 etc.
dezgroparea, osemintelor lui Radu cel Mare 26–29.
dijmă, iertată 119; din cinci stupi unul 53, 209.
domnia, ceremonia instalării în domnie 190–191.
dorobanți, soldați români plătiți 102; răscoala lor în vremea lui Matei Basarab 114–116; scutii de dăjdii 119; răsculați în vremea lui Constantin Basarab Cîrnul 120–131; din nou răsculați 142, 138, 139, 141;
eclipsis, de soare, semn rău 201.
eghipteni 124.
egumeni, se planuiește arderea lor 17.
episcopia Buzăului 106, 195.
episcopi, tăiași (sec. XVI) 208.
eranghelie, citat 150.

filoſofi, cei trei magi 165.
foamele, mare, timp de 2 ani 147.
frinți, venețieni 160, 201.

găleala, — de *pline*, dajde pe megiașăi 53, 209.
gorjina, de oi 53, 209.
greci, 90 — 93, 100, 105, 146, 155—160, 193, 197, 204.

haiduci, ostași din Tara Ungurească 48, 49, 207, 208.
haraci, turcilor 85, 132, 142; se adună greu 144; — de domnie nouă 118.
herfeg, de Amlași și Făgăraș, titlu al lui Radu Negru Vodă, 2, 3, 204.
hore, de Paști 4, 205.
hrisoave, consultate de autorul și copiștii cronicii 3, 23, 42, (*carle*) 48.

icoane, făcătoare de minuni 31, 34—35; de la mănăstirea Pantocrator 39; a sf. Nifon 39, 123 s.ă.
isrăilăteni 23, 120, 145, 189; (*ovrei*) 20.
istoria, foloasele ei 202.
jilțile (opere despre viață) lui Neagoe Basarab, adunate într-o carte 23, 205.

judecăți, drepte, săracilor 161.
jurământ, între Mihai Viteazul și Sig. Báthory 59; al lui Mihai Viteazul 72; al aceluiași cu postelnicul Turturea 83; fac boierii lui Radu Mihnea 89; călcăt de Alexandru Iliaș 92; între Leon Tomșa și privejii lui Matei Basarab 96, 99; al lui Mihnea III 132; călcăt de Gligorășo Ghica vodă 149; ceremonia jurământului dintre Antonie vodă și boieri 160—161; acest jurământ călcăt de partida Bălenilor 163; între Duca Vodă și Cantacuzini 170.

lavră, mare aşezământ mănăstiresc, la Athos. Cîteva exemple: a Tării Muntenesti (Cotlumuz) 30, 38; a sf. Athanasie 30—31; a Iverului 31, 38; Hilandar 31, 38; Castamonit 38 etc. — Vezi și Indicele de nume proprii, la localitățile respective.

legătură, între Gligorășo Ghica vodă și postelnicul Constantin Cantacuzino 146; — de credință fac boierii 58, 208.

lefii, — siimenești 120; (*simbrii*) oprite de domn 92.

legeți, ostași plătiți 132.

leși, poloni, ajută pe Ieremia Movilă 63—64; ostași ai lui Mihai Viteazul 65; mor în luptă 77; ajută pe Gheorghe-Ștefan 112; biruitori 169; 83, 91, 127, 171.

letopiseſul slovenesc, utilizat de un copist al cronicii 5.
logefeſii, domnești, scriitori în cancelaria domnească 191.

mănaſliri, romineſti : Cozia 3, 18, 17; Cotmeana 3, 18; Tismana 33 34, 40; Dealului 5, 14, 25, 205; Curtea de Argeș 34—35; Tinganul 4, 205 etc.; *strâine* : Ierusalim 30, 32; cea Săbornică din Tarigrad 32; la muntele Sinai 32 — etc. — Vezi și Indicele de nume proprii, la localitățile respective.

mehedinți, boierii — 53, 209.
moldovenii ca ostași, 52, 77, 83, 102, 104, 105, 107—110, 112, 124, 128, 133, 140, 151, 177, 178 — Vezi și Indicele de nume proprii (*Moldova*).
muntenii, ca ostași 56, 74, 109, 112, 128, 133, 139, 140, 143, 151, 177, 178.

năpăſe, năpăſli 53, 209.
neguſători, trebuie să plătească lefile ostașilor unguri 93; greci, să fie tăiați 93; *prădați* 138.
nemfi, ca ostași 66, 83, 100, 113, 202; biruitori 151; la Viena 178—179; la Buda 179; la Seghedin 180; în război cu turci 182—184, 186—188; luptă la Sofia 193; la Niș 194.
nunță, sora împăratului Rudolf cu Sigismund Báthory 60—61; a lui Alexandru Coconul 94—95; domnească 185.

oaste, ungurească 80, 97; călări și cu foc 110; căzăcească și moschicească 174; *oſti* imperiale, nemetești 80; oștile ruminești ale Mehedinților 83—84; oști grele ungurești, 127, 128; oști tătarăști 140.
obiceiuri, în general 6, 8; la moarte 12 — 13, 185—186, 191—192; stricate de Alexandru Iliaș 92.
orăſanii, tîrgovișteni, pedepsiți 4, 205.
ospefe, de Paști 4; la sfintirea mănăstirii Curtea de Argeș 40; la înținuirea filor lui Mircea Ciobanul, Alexandru și Petru 52, 209; de păstorii 75; al dorobanților și seimenilor 121; între domni 126.

papa, de la Roma 152.
papistaſi, catolicii 2; eretici 12; la Sibiu 20, 205; la Ierusalim 203; domni trecuți la catolicism: Mihnea cel Rău 19, 205 și Gligorășo Ghica 152.
pedeſtri, pedeſtrime, turci 65; nemți 81, 183; poloni 88; 92, 110, 138, 140, 201.
pilc, pilcuri, — de oaste 18.
plăiaſi, ostași la granițe muntoase 135.

poala, — sultanului, sărutată la confirmare în domnie 156, 160 ; la fel și poala vizirului caimacan 160.

poclon, dar 100 ; la domnie nouă 118 ; sultanului, vizirului și caimacanului 156.

pravila, aplicată în procesul lui Stroe Leurdeanul, vornicul 162.

preofi, li se tăie nasul 17. — Vezi și *clericii*.

pribegi, persecuți, fugeau în Tara Ungurească 64, 105 ; se întorce în țară 208. Vezi și *Indicele de nume proprii*, la *Tara Ungurească*.

prunci, omorlii de turci 197.

pucioasă, piatră — 7, 37.

pungă, — de bani, împărțită soldaților 92. **pușcă**, luptă în pusei 111, 187.

răioaa, — Tării Românești 159.

roală, spinzurare la — 128. — Vezi și *chinuri*.

romani, descendență din — 1.

roșii, ostași români, plătiți 53, 88, 100, 102, 103, 120, 142 ; din Oltenia 97 ; plătesc bir mare 53, 209.

rumâni, în vremea lui Radu Negru 2 ; rumâni vînduți 165 ; 200.

sabie, luptă în — (corp la corp) 111.

sași, în vremea lui Radu Negru 2 ; în vremea lui Mihai Viteazul 202.

săcui, din Tara Birsii 74 ; păcurar — 75.

săgefi, luptă în — 111.

ascaun, reședință domnească, la Turnu Severin 1 ; la Strehaia 1 ; la Craiova 1 ; la Cîmpulung și la Curtea de Argeș 2.

scîpsi (schîthi) 201.

scriptura, foloasele ei 202 ; scriptura veche (biblia) citată 67, 75.

sfințirea, — mănăstirii din Curtea de Argeș 38–40.

siimeni, ostași slăbi (și de alte naționalități), plătiți 102, 110 ; răscoala lor sub Matei Basarab 114–116 ; sub Const. Basarab Cîrcul 120–130 ; turci 136 ; din nou răsculați 142 ; 131, 159.

slăbi 3, 98.

steag, turcesc, de domnie nouă 51, 76 208, 209 — passim.

sticle, — la ferestre 30.

sfat, al domnului cu boierii 61, 195 ; cu mai marii Ardealului 66 ; pentru alegere de domn 117 ; — mare, împotriva grecilor 159 ;

— viclean, împotriva Cantacuzinilor 163.

tătari, în luptă cu Mihai Viteazul 56–57 ; ajută pe turci 64 ; împotriva nemților 66 ;

asupra Oradiei 68 ; ajută pe Simion Movilă 86 ; susțin pe Radu Mihnea 89 ; jefuiesc

țara 63, 95, 102, 107, 108, 202 ; susțin pe Vasile Lupu 113, 117 ; invadă Polonia 128 ; sprijină pe Mihnea III 131, 133, 134, 142 ; **tătăreimea** aliată cu turci 174, 177 ; pradă Tara Nemțescă (Austrăia) 178 ; în război cu nemții (austriei) 186 ; sunt că leii 189 ; amenință din nou țara 195.

titluș, titlul domnului Radu Negru, în slavonește 2, 204 ; în românește 2–3 ; moștenit prin hrisoave și de alții domni 23, 42, 84.

tirgoviștenii 4, 135.

tunuri, folosite de Mihai Viteazul 61 ; căpturate de la turci 69, 178 ; lupte cu — 70, 111, 113–115, 130 132, 182, 183, 187.

turci, cind nu împresurau țara 3 ; în luptă cu Mircea cel Mare 3 ; li se inchină țara 4 ; eretici 12 ; ard pe Ioasaf 13 ; ocrotesc pe Basarabii 18 ; pradă pe buzoieni 43 ; împotriva lui Radu de la Afumați 44 ; biruții la Grumazi 45 ; susțin pe : Radu Paisie 48 ; pe Mircea Ciobanul 49 ; pe Petru cel Tânăr 51 ; pe Radu Mihnea 89 ; pe Mihnea III (la începutul domniei) 134 ; mazilesc domni 48, 49, 51, 53, 54, 90, 91 etc. ; în luptă cu Mihai Viteazul, sunt măcelăriți 55–57, 59 și 69 ; nimicizi în luptele lui Sinan pașa 62–63 ; în luptă cu nemții 66–67 ; la Oradea 68 ; împrumută bani boierilor 96 ; arată prietenie lui Constandin Basarab Cîrcul 119 ; cuceresc Banatul 136 ; biruții de leș 169–171 ; în război cu cazaicii 173–174 ; apăsă țara cu dări 177 ; bătuții la Viena 178–179 ; mor 40 000 în luptele de la Buda 179 ; de asemenea, biruții la Seghedin 179–180 ; războiul cu nemții 182–184, 186–188 ; sunt ca lupii 188 ; tmbilnziți numai cu bani 193 ; pieră țara sub — 206 ; alte mențiuni 83, 108, 142, 199–202, 204, 209.

țigani, vînduți 165.

unguri, sprijină pe Mihnea cel Rău 19–20 ; pe Moise vodă 47, 207 ; pradă Moldova 107 ; ajută pe Matei Basarab 109 ; pe Gheorghe Ștefan, domnul Moldovei 112 ; pe Mihnea III 136. — Vezi și *Indicele de nume proprii*, la *Tara Ungurească*.

vălah, — de vînători (Neagoe Basarab) 19.

vieți, răscumpărate 98.

vînătoare, de cerbi 47.

vînători, ca unitate militară 9, 19.

voinici, ostași, ai Banului Pîrvu 46 ; ai lui Mihai Viteazu 65 ; ai lui Matei Basarab 111, 112 ; mențiuni : 69, 74,

voibozii, — Ardealului 58, 66, 69, 72.

VERIFICAT

1987

CUPRINSUL

	<u>Pag</u>
I. <i>Introducere</i>	V
II. Istoria Țării Românești de cînd au descălecat pravoslavnicii creștini (textul și aparatul critic)	1
III. Anexe	197
1. Despre împăratul Osman; căruia îi urmează fiul său Orhan	197
2. Biruința lui Mihail voievod asupra craiului unguresc Carol	197
3. Despre sultanul Orhan, căruia îi urmează fiul său Murat.	197
4. Corectare cu privire la „Baezet beiu de la Nicopoe”	198
5. Completări la domnia lui Alexandru voievod și la a lui Murat „împăratul turcesc”	198
6. Completări la domnia lui Mircea Bătrînul: lupta de la Necopoe (29 noiembrie 6904). Moartea lui Baiazit, urmează fiul său Mehmet	198
7. Sultanul Murat, fiul lui Mehmet, atacă zadarnic Belgradul sîrbesc	199
8. Lupta creștinilor împotriva turcilor, de la Cîmpii Rigăi sau Cosova (17, 18, 19 oct. 1448)	199
9. Cucerirea Tarigradului în timpul împărăției lui Mehmet (Mahomet)	200
10. Corectare cu privire la Laiotă Basarab cel Bătrîn (după „Halcondel”)	201
11. Completări cu privire la cele întîmplate după uciderea lui Mihai Viteazul	201
12. „Aicea semnăm izvodul cărții lui Theofan, patriiarhul Ierusalimului”	202
13. Vechile anale ale Țării Românești, de la zidirea bisericii la Curtea de Argeș pînă la domnia lui Mihai Viteazul (exclusiv) ;	204
IV. Lista textelor fotocopiate (1–12 facsimile)	211
INDICE (nume de persoane și locuri)	237
INDICE DE MATERIE (teme și fapte principale caracteristice orînduirii feudale)	249

Redactor de carte: Gr. Popescu

---

*Dat la cules 15.12.1958. Bun de tipar 07.12.1959. Tiraj 1 900 ex.
Hirile velină 80 g.m². Formal 16/70 × 100. Colii editoriale 27.7.
Colii de tipar 20 A. 0990/1958.*

*Indicele de clasificare pentru biblioteci mari: 9 (498.1) *1690* 10031,
Indicele de clasificare pentru biblioteci mici: +9 (R) *...16**

---

*Tiparul executat sub com. nr. 2679 la Intreprinderea poligrafică nr. 2.
strada Brezoianu nr. 23-25, Bucureşti, R.P.R.*

Lei 23.—